BŰNVÁDI ELJÁRÁS

A TÖRVÉNYSZÉKEK ELŐTT.

SZOKÁSJOGI FORRÁSOKBÓL

ÖSSZEÁLLITOTTA

Dr FAYER LÁSZLÓ.

ÜGYVÉD, EGYETEMI MAGÁNTANÁR.

BUDAPEST.

FRANKLIN-TÁRSULAT KÖNYVNYOMDÁJA.

1885.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ELŐSZÓ.

A magyar bűnvádi eljárásra félszázad óta három törvényjavaslat gyakorolt irányadó befolyást: az 1843-iki, az 1872-iki («Sárga könyv») és legujabban az 1881/2-iki. Az elsőt a nemzet kegyelete, a másodikat kormányajánlás, a harmadikat szerzőjének a birói karban elfoglalt kiváló állása és szakbeli nagy tekintélye vitte be a törvénykezési gyakorlatba. Törvényerőre azonban e művek egyike sem tudott emelkedni, főleg mivel az általános európai felfogáshoz simuló hazai közvéleménynyel szemben mindannyian ugy a szervezeti, mint az eljárási kérdéseket tulnyomólag egyénies álláspontokról oldották meg.

Ily viszonyok közt, midőn ismét fehér lap van előttünk s a bűnvádi eljárásnak mindinkább halaszthatlan szükséggé váló codificatiójához az ország uj alapokat keres, azt hiszem, nem épen időszerütlen a birói határozatok és némely egyéb források rendszeres egybeállitásával feltüntetni, mily elvek küzdötték ki magukat bűnperünk keretében. A szokásjogilag kifejlődött jogállapot tüzetesebb ismerete bizonyára megkönnyitheti a döntést a jövő és a mult javaslatainak egyik-másik intézménye tekintetében — legalább a mi az életképességet illeti.

S nem lesz e szemle czélnélküli, a törvényhozási problemáktól eltekintve, a status quo szempontjából sem. Kilátást nyujt annak tisztázására, hogy mi tulajdonkép a gyakorlat a felsőbiróságoknál s hogy egyátalán van-e bizonyos kérdésekben megállapodott gyakorlatunk. Látni fogjuk külö-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nösen, hogy a kir. Curiának az utóbbi öt év alatt valóban bámulatos erélylyel keresztülvitt processuális reformjai csak némely főbb pontokra irányultak. A végtárgyalás szóbelisége, a vád és védelem egymás közti és a bírósághoz való viszonya s a jogorvoslati rendszer kiépitése lévén az, a mi a bűnvádi eljárás terén a kir. Curiát eddig leginkább foglalkoztatta, *e mellett pedig a per-előkészitési rész teljesen fejletlennek és elhanyagoltnak mutatkozván:* a jelen dolgozat eredményei közvetve talán intelem gyanánt is szolgálhatnak arra, hogy bíróságaink — s itt kiválólag az első fokot és a kir. táblákat mint amaz előzetes stadiumok rendszerinti forumait értjük — forditanának több figyelmet a vádaláhelyezés, az elővizsgálat és a vizsgálati fogság ügyére.

Az összeállitásnál a «legális» rendet követtem s alapul kellett vennem az 1872-iki javaslatot, melynek ugyan a judicatura és némely ujabban hozott törvények már majdnem minden fontosabb határozmányát kihelyezték érvényéből, de a mely ma még a hivatott tényezők részéről hatályban levőnek tekintetik. S ha ezen művel szemben dolgozatom távolról sem annyira commentár, mint a mennyire necrolog, ha leginkább azt fogja kimutatni, hogy bűnvádi eljárási szabályzatunkból mi nincs a gyakorlatban és a gyakorlatból mi nincs a szabályzatban, ennek megmagyarázásául s reám nézve talán némi mentségül szolgálhat azon közjogilag példátlan állapot, hogy bíróságaink és a kormány folyton hivatkoznak egy «rendeletre», mely sem nem rendelet, sem nem követtetik, ha intézkedése eltér az illető biró vagy kormányközeg egyéni nézetétől. Midőn a következőkben a törvényszéki bűnper *teljes* képét kivánom feltüntetni, azon fictio előtt, hogy létezik egy eljárási szabályzat, nem volt szabad szemet

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hunynom; de másrészt minden pontnál, hol a gyakorlat ellenkező, ezt megemliteni el nem mulasztottam.

Hogy sikerült-e judicaturánk anyagának ma már csaknem beláthatlan tömegéből a vezérlő szempontokat hiven kivonnom, a szakközönség fogja illetékesen megitélni.

—

Mult év szeptember havában, midőn a fenebbi sorokat az első füzetettel közrebocsátám, a többi részek csak nagyjából voltak rendezve.

A második füzet kidolgozásánál azt kellett tapasztalnom, hogy az elővizsgálatra vonatkozólag a különböző gyüjteményekben közzétett anyag még soványabb, mint hittem. A birósági irattárakban tett kutatásaimmal csak csekély részben voltam képes a hézagokat betölteni.

A harmadik füzetnél már a rendelkezésre álló birói határozatok tömegességével kellett küzdenem. Bár ezen füzetet sem jellemzi a kommentárszerü teljesség, de be fogja ismerni az elfogulatlan olvasó, hogy bizonyos kérdésekben igen becses, önálló irodalmi és törvényhozási értékkel biró anyag az, melyet bíróságaink nyujtottak.

Egyéni véleményemnek csakis ott adtam kifejezést, a hol az az illető megoldástól határozottan eltérő, a hol önmegtagadás lett volna hallgatnom. A dolgozat első sorban mint gyüjteményes jellegü kiván fellépni.

A mi az egymásnak ellenmondó határozatok összeegyeztetését illeti, megtartottam lehetőleg a középutat az erőszakos kiegyenlités és az anyag iránti közömbösség között.

Annyi bizonyos: az évtizedeken át hangoztatott bűnvádi eljárási chaosnak semmi nyomát nem találtam.

Budapesten, 1885. szeptember.

Dr. Fayer László.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

FŐBB FORRÁSOK ÉS AZOK ROVIDITÉSEI.

Döntvénytár. = *Dtár.*
Jogtudományi Közlöny Melléklete. = *Jogt. Közl. M.*
Büntetőjog Tára. = *B. J. T.*
Magyar Igazságügy. = *M. I.*
Törvényszéki Csarnok. = *T. Cs.*
Ügyvédek Lapja. = *Ü. L.*
Jog.
Büntető jogtan. Pauler Tivadar. II.
Bünvádi eljárás kézikönyve. Székács Ferencz = *Székács.*
Enchiridion seu Extractus Benignarum Normalium ordinationum Regiarum. Ignatius Kassics.
Gyüjteménye azon felsőbb szabályrendeleteknek, melyek 1752-től 1847-ig fenyitő ügyekben kibocsáttattak és még jelenleg is érvényesek. Oszvaldt Lajos (1864).
A Hazai Fenyitő eljárásra vonatkozó szabályok. Réső Ensel Sándor = *Ensel.*

—

A gyüjteményeket kötet és lapszám szerint idézzük; a *Jogt. Közl. M.*-ből az évfolyamot és azon számot, mely alatt az illető eset ott előfordul.

A Döntvénytár XXVI—XXVIII. kötetei a régi folyambeliek.

A mely birói határozatokat nem a gyüjteményekből, hanem közvetlenül az illető bíróság irattárából veszszük, azoknál a forrás idézése elmarad.

A mely szöveg idézőjel közt foglaltatik, ugy szintén, a melyet pontozat (. .) előz meg, az szóról szóra van kivéve az illető birói határozatból.

Teljes tanácsülési határozat. = *T. Ü. H.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

IDEIGLENES BŰNVÁDI ELJÁRÁSI SZABÁLYOK.

I. FEJEZET.

Általános szabályok.

1. §.

A bűnvádi eljárásban, a mennyiben a jelen törvény eltérőleg nem intézkedik, továbbra is a fennálló gyakorlat követendő.

§.

A bűnvádi eljárás rendszerint hivatalból inditandó meg. Ha a törvényszék illetőségéhez tartozó valamely bünetendő cselekmény miatt a sértett fél a kir. ügyésznél tett feljelentést (19. §.) és ez utóbbi az eljárás megindítását indokoltnak nem tartaná, vagy pedig mint kihágást a járásbiróság illetőségéhez tartozónak vélné: köteles a feljelentést saját véleményével együtt legkésőbb 8 nap alatt a törvényszék elé terjeszteni, s ez utóbbi akként jár el, mintha a feljelentés egyenesen a törvényszéknél tétetett volna.

Kir. Curia

A kir. ügyész jogositva van nyomozást saját hatáskörén belül is elrendelni (81. 12677. *Dtár* I. 169.)

3. §.

Felségsértés vagy hütlenség, valamint az 1847/8. XVIII. tcz. 6., 7., 8., 9. §§-ban körülirt büntetendő cselekmények miatt csak a kir. főügyész inditványa folytán inditható meg a bűnvádi eljárás.

Az előnyomozások azonban a kir. főügyész inditványa nélkül is eszközlendők.

Az ezen §-ban körülirt vádelvet kiterjesztette az ujabb gyakorlat egyátalán a törvényszékek előtt tárgyalt bűnügyekre. Vajon az u. n. főbenjárókra is, eddig tudtunkkal

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nincs világosan kimondva. Azon eltérő felülvizsgálati rendszerből, melyet a kir. Curia a főbenjáró ügyeknél irányadónak tart, következtetünk kell, hogy az eljárás megindítása tekintetében sem köthető a bíróság ahhoz, hogy az ügyész emelje a vádat.

(Bár elismerten igen nagy anomaliát képez, hogy a kisebb sulyu bűncselekmények iránti vádaknál az eljárás *több processuális garantiához* van kötve mint a legsulyosabbaknál, a főbenjáró ügyekre nézve eddig a kir. Curia nem tudott letenni azon még a hétszemélyes táblától átörökölt patriarchális felfogásról, mely szerint ez ügyekben a bíróság minden egyéb perbeli tényezőtől függetlenül mint az állam boszuló karja működött s ebből folyólag az első foku bíróság, mely hajdan nem állami, hanem megyei közeg volt, a főbenjáró ügyekbeni ténykedése tekintetében korlátlan felülvizsgálatnak vettetett alá. Mi több, legujabban a kir. Curián az első foku bíróságok felterjesztési kötelezettsége és a hivatalból való felülvizsgálat is, mint a jogorvoslati résznél közlendő határozatok mutatni fogják, kiterjesztő magyarázatot nyert s ez által a főbenjáró és nem-főbenjáró vádak tárgyalási rendszere közti, a mai jogállapot mellett tejesen indokolatlan eltérés ismét fokozódott.)

Kir. Curia

« A fenálló törvénykezési gyakorlat szerint a bűnvádi eljárás, a sértett fél inditványától feltételezett azon esetek kivételével, melyek a büntető-törvényekben tüzetesen meghatározvák, csak a kir. ügyész inditványa alapján inditható meg és folytatható, következőleg a büntető-törvénykönyvben kivételt nem képező esetekben a kir. ügyész inditványának visszavonása a bűnvádi eljárás feltétlen megszüntetését eredményezi.» (83. jun. 9. 1886. *Dtár* V. 299.)

A bíróság nem mondhatja ki az anyagi halmazatot: ha a kir. ügyész a bíróság véleménye szerint fenforgó két anyagilag concurráló büntetendő cselekmény egyike tekintetében vádat nem emelt, vagyis ha a bíróság ott hol a kir. ügyész eszmei halmazatot lát fenforogni, (lényegileg nem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

módosuló tényállás alapján) anyagi halmazatot vélne felveendőnek. (Hatósági közeg elleni erőszak és testi sértés halmazata.) (84. jun. 19. 2581. *Jogt. Közl. M.* 373. sz.)

4. §.

Csupán a sértett fél feljelentése és kívánsága folytán indíttathatik meg a bűnvádi eljárás:

a) a házasságtörés esetében;

b) ha az egyik házasfél a másik ellen, a gyermek szülei, az unoka nagyszülei, a gondnokolt gondnoka ellen, a vő vagy meny, ipa vagy napa ellen követ el lopást, csalást vagy sikkasztást, ugy szintén ha a megjelölt bűntettek valamelyikét a szülék vagy nagyszülék, gyermekük, illetőleg unokájuk ellen, az ip vagy nap veje, illetőleg menye ellen követi el.

1. Az inditványi bűncselekmények ujabban a BTK.-ben részletes szabályozást nyertek.

2. Az alaki jog szempontjából ezen cselekmények tekintetében a *kir. Curia* következő határozatai figyelemre méltók:

A sértett fél inditványára üldözendő büntetendő cselekmények esetén nem szükséges, hogy a sértett fél határozottan azt jelentse ki, hogy inditványt tesz, hanem ha a vizsgálat bármely stadiumában kijelenti, hogy vádlott megbüntetését kivánja, ezen kijelentése inditványtételnek tekintendő. (82. máj. 16. 3088. *Dtár* II. 190.)

«..... Minthogy azonban a magyar anyagi büntetőtörvénykönyv ezen rendelkezésének mi módon való foganatositása vagyis a sértett fél inditványától függő bűnvádi eljárás folyamatba tétele iránti inditványtétel alakszerüsége megfelelő törvény által szabályozva nincs: azon körülmény, hogy a panasz a sértett által nem közvetlenül az illetékes büntető bíróságnál vagy kir. ügyészségnél tétetett, annál kevésbbé alkalmas a sértett fél általi inditványozás hiányának megállapitására, mivel az állam erdélyi részeiben hatályban levő bprts 30. §-ának *a)* pontja kötelességévé teszi a kir. ügyésznek minden tudomására jutott bűntett esetében a vizsgálat megindítását eszközölni. Már pedig a jelen esetben fenforogni látszó bűntett az előnyomozat megindítása után azonnal

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tudomására lett juttatva a kir. ügyésznek az illetékes büntető bíróság által, ez utóbbi pedig a sértettnek közvetlen hatóságától, az illetékes községi előljáróságtól nyerte értesülését.» (82. jun. 21. 1787. *Dtár* II. 184.)

Azon jogok, melyek valakit mint magánvádlót a bűnvádi eljárásban megilletnek, harmadik személyre szerződésileg át nem ruházhatók. (82. szept. 19. 8675. *B. J. T.* V. 48.)

Habár a feljelentés nem a sértett fél részéről tétetik is, a birói határozatok kiadását a sértett fél mindig kívánhatja. (81. 4770. *B. J. T.* III. 220.)

5. §.

A 3. §. eseteiben a kir. főügyész inditványa folytán megindított büntető eljárás megszüntetendő: ha az inditvány az első foku bíróságnak itélete előtt a kir. főügyész által visszavonatott.

A visszavonás következtében hozott megszüntetési határozat felmentő itélet hatályával bir.

Hasonlóul megszüntetendő a bűnvádi eljárás, ha a 4-dik §. eseteiben a feljelentő az első foku bíróság végitéletének hozatala előtt, feljelentését visszavonta.

A kir. főügyész inditványa, valamint a visszavonás is, a kir. ügyészség által közöltetik a törvényszékkel.

Ha a magánvádló az ő feljelentése folytán (4. §.) meginditott bűnvádi eljárást meg akarja szüntetni: köteles ezen akaratát a kir. ügyésznél vagy a vizsgáló birónál szóval vagy irásban bejelenteni. Ha a visszavonás szóbelileg jelentetett ki: erről jegyzőkönyv veendő fel, s szabályszerüen aláirandó; az irásbeli beadmánynak azonban az 1868: LIV. tcz. 167. §-nak *b)* illetőleg *c)* pontjában meghatározott alakban kell kiállitva lennie; s ha a beadmány alakilag hiányos: az illető fél vagy a hiány pótlására hivandó fel, vagy pedig nyilatkozatának jegyzőkönyvi felvétele végett megidézendő.

1. Ezen §. 3. és 5. bekezdéseire ugyanaz áll, a mit a 4. §-nál 1. alatt jeleztünk.

Az 1. 2. és 4. bekezdésekben foglalt elvek kiterjesztettek valamennyi büntetendő cselekményekre. (L. 3. §.)

(Az alábbi curiai határozatokból kitünik, hogy némi tisztázást nyert gyakorlatunkban azon kérdés is, hogy ha az ügyész elejti a vádat vagy felmentést inditványoz, a bíróság mily határozatot hoz. A Curia oda látszik hajolni, hogy ha

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

az ügyész a vádat elejti, megszüntetési határozat hozandó, ha pedig felmentést inditványoz, a vádlott itéletileg felmentendő.)

Kir. Curia:

«Minthogy a végtárgyalási jegyzőkönyvből láthatólag a királyi ügyész azért, mert Sch. Viktor másodrendü vádlott beismerő vallomásával a *lopás* bűntettének tényálladékát helyreállitva még nem látta, mind a két vádlottnak felmentését inditványozta, a vádrendszer elvénél fogva nem volt jogositva a bíróság vádlottakat elitélni, hanem a további eljárást végzésileg megszüntetnie kellett volna: annálfogva mindkét alsóbb bíróság itéletei hivatalból megsemmisittetnek s vádlottak ellen a további eljárás megszüntettetni rendeltetik.» (81. 7923. *Dtár* II. 61.)

(A sértett fél felebbezése folytán) «A budapesti királyi itélőtáblának vádlottat a vád alól felmentő, az elsőbirósági itéletet helybenhagyó itélete azért hagyatik helyben, mert a közvádló kir. ügyész is vádlott felmentését inditványozta és annálfogva tulajdonképen a további eljárást megszüntető határozat lett volna hozandó.» (82. máj 17. 1974. *Dtár* II. 105.)

A bíróságok azon vád felett, melyet a kir. ügyész elejtett, érdemlegesen nem határozhatnak. (83. jun. 19. 15767. *B. J. T.* VI. 339.)

Ha a kir. ügyész felmentést inditványoz, felmentő itélet, ha pedig a kir. ügyész a vádat elejti, megszüntető határozat hozandó. (82. máj. 24. 2514. *Dtár* II. 257.)

3. A védelv követelményeivel szemben ingadozás mutatkozik különösen a vád alá helyezésnél. E tekintetben a következő curiai határozatok állanak rendelkezésünkre:

A kir. itélőtábla végzésének Sch. Mór és R. Albert, megvesztegetés vetsége miatt vád alá helyezését megrendelő része megsemmisitendő volt, mert ezen egyénekre vonatkozólag megvesztegetési vétség miatt sem a kir. ügyész részéről vád nem emeltetett, sem a nevezettek mint megvesztegetőkre vonatkozólag az első bíróság által határozat nem hozatott:

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

annálfogva másodbirósági lag ellenük megvesztegetési vétség miatt vád alá helyezési határozat hozható sem volt.» (83. márcz. 9. 8530. *Dtár* IV. 240.)

«B. Józsefet illetőleg azon körülmény, hogy ellene sem a károsult panaszt nem tett, sem a közvádló vád alá helyezést nem inditványozott, az eljárás megszüntetésére jogos alapul nem szolgálhat. Mert a vizsgálat eredménye B. József irányában is büntetendő cselekmény jogos gyanuokait tüntette fel; továbbá az *első foku bíróság* B. Józsefet is vád alá helyezvén, az által, hogy azon végzés ellen sem a kir. ügyész, sem B. József vádlott nem élt felebbezéssel: a vád alá helyezés mindkét irányban jogerejüvé vált.» (1883. november 6472. *Dtár* VII. 75.)

4. A megszüntetési határozatra nézve a kir. ügyész mindenesetre meghallgatandó.

A kir. Curia mint legfőbb itélőszék: Mind a két alsóbb bíróság végzései megsemmitésével a tszék a további szabályszerü eljárásra utasittatik. Indokok: Tekintve, hogy jelen esetben az iratok tanusága szerint a szabadkai kir. törvényszék 1879. évi 7624. sz. a. a további eljárást megszüntető határozatot hozott a nélkül, hogy ez irányban a kir. ügyész meg lett volna hallgatva; tekintve, hogy az érintett határozatot 1880. évi 3057. sz. a. helybenhagyó kir. táblai végzés indokául elhozott azon körülmény, «miszerint az előnyomozás beszüntetése iránt beadott kérvény tárgyában a kir. ügyész a kérvényre vezetett ügyészi inditvány szerint meghallgattatott, s ugyanő inditványát minden irányban elő is terjesztette», téves magyarázaton alapszik, minthogy ezen inditvány, a mint tartalmából kitetszik, egyedül azon körülményre szoritkozott: hogy vádlottak közvetlenül a vizsgáló biró által hallgattassanak ki, vagy hogy a kihallgatás megkeresés utján eszközöltessék-e? — ezek szerint tekintve, hogy ilyetén eljárás az 1871:- XXXIII. .tcz. elveiből és intézkedéseiből következő vádrendszer azon sarkalatos elvével össze nem egyeztethető, mely szerint a bíróság a bűnvádi eljárás bármi lényeges

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kérdésében, milyennek főleg az eljárás megszüntetése tekintendő, nem hozhat határozatot anélkül, hogy ez iránt a közvádló kir. ügyész inditványt elő ne terjesztett volna: ugyanazért az alsóbb biróságok végzéseit megsemmisiteni kellett, stb. (80. nov. 10. 6181.)

5. A vád joghatályu fentartásához és elejtéséhez ugy az inditványi mint a nem-inditványi bűnügyeknél szükséges a magánvádló hozzájárulása.

Kir. Curia

Inditványi bűntettek esetében a kir. ügyész megszüntetési inditványa figyelmen kivül hagyható, ha az eljárás a sértett fél inditványára indittatott meg és a sértett fél az elálláshoz nem járult hozzá. (Szemérem elleni erőszak). (82. nov. 3132. *Dtár* III. 290.)

Sulyos testi sértés vétsége esetén az eljárás folytatandó, ha a kir. ügyész elejti ugyan a vádat, de a sértett fél azt fentartja. (83. nov. 29. 9035. *B. J. T.* VII. 307.)

A hivatalból üldözendő (nem inditványi) büntetendő cselekmény esetén a megszüntető határozat érdemileg felül nem bírálható és meg nem változtatható, ha a kir. ügyész megszüntetést inditványozott és a sértett fél kijelentette, hogy vádlottak megbüntetését nem kivánja, de ennek daczára mégis felebbezett. (82. szept. 4. 4044. *B. J. T.* IV. 397.)

6. A bűnvádi eljárás meginditása és megszüntetése tekintetében a fentebbiek alapján constatálható, hogy az ujabb gyakorlat az Ideigl. Bűnv. Elj. Szabályzatot teljesen mellőzte és ennek inquisitionális ingadozásai helyébe az 1843-iki és az 1881-iki javaslatok vádelvi határozmányait fogadta el irányadóul.

6. §.

A bizonyitékok bizonyitó erejét a bíróság állapitja meg.

A szabad mérlegelés meghonosulását az irásbeliségnek eljárási rendszerünkben még mindig meglévő igen számos maradványai akadályozzák.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Tétettek ugyan az első foku bíróság előtti szóbeliség kiszélesitésére több oldalról nagyhorderejü lépések. Különösen a kir. Curia folytatja e téren legnemesebb harczait. De a mig a felülvizsgáló forum az esetet ugy anyagi mint alaki tekintetben felebbezésileg és pedig a tényleg fenforgó bizonyitékok közül egyedül a *papirra tett* bizonyitékok alapján fogja tárgyalni, mindaddig a szóbeliség a bizonyitásra nagyobb kihatást nem gyakorolhat s az alsó bíróságok kénytelenek magukat szorosan a számadástételt megkönnyitő formális bizonyitási szabályokhoz tartani. Ha találkozni fogunk is gyakran törekvésekkel a bizonyitékok szabad mérlegelésére, egészben véve a czél a fenálló jogorvoslati rendszer keretén belül elérhetlen; sőt hozzátehetjük: minél éberebb és aggodalmasabb lesz a felülvizsgálat, vagyis minél tovább haladunk a jelen eljárási rendszer kiépitésében, annál inkább utalni fogja a tények logikája az alsó bíróságokat, hogy elnyomjanak magukban az anyagi igazság által követelt minden individualizálást.

A judicatura alább feltüntetett képéből látható, hogy kiválólag a kir. tábla mutatkozik tartozkodónak a bizonyitékok mérlegelésénél. E bíróság mint közbenső fok nem birván sem azon előnyös helyzettel, hogy közvetlenül észlelhetné a bizonyitékokat, sem azzal, hogy döntése végleges volna, teremtett magának gyakorlat utján egy keretet, melyen tul a bizonyitékok tekintetében nem vél terjeszkedhetni. S ha ennek következményeül azon sajátszerü jelenség áll elő, hogy egyik birósági fok a másikkal szemben egyedül az alapul szolgáló bizonyitási rendszer különbözősége folytán az itéletben nem egyszer eltérő eredményekre jut, némi vigaszul szolgálhat, hogy midőn a kir. tábla e téren egy bizonyos, hogy ugy mondjuk, kétely-ébresztési hivatáskört is tölt be, ezzel, a védelem lanyha kezelése mellett, igen jó szolgálatot tesz a tekintetben, hogy a legfelső fokon az ellentétes álláspontok hatályosan és szembeötlőleg érvényesülnek.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

I. TANUBIZONYITÁS.

1. Általában.

Kir. Curia

Egy tanunak és a vádlottnak megegyező vallomása, ha azt a vizsgálat többi adatai támogatják, bizonyitékul elfogadható. (83. szept. 21. 5054. *Dtár* VII. 18.)

Egy tanu vallomására is alapitható büntető itélet, ha a vallomás tartalma más tanuk által tanusitott ténykörülményekkel támogattatik és más tanuk által meg nem czáfoltatik. (83. május 4. 2870. *B. J. T.* VI. 215.)

Egy tanu vallomására is alapitható az elitélés, ha ezen vallomás szakértői véleménynyel támogattatik. (A kir. tábla határozatával ellentétes. Anya tanuvallomása a leányán elkövetett megfertőztetés tárgyában.) (84. ápr. 8. 12307. *Jogt. Közl. M.* 360. sz.)

Ha valaki ugyanazon becsületsértő állitást egy-egy bizonyitó tanu előtt két külön alkalommal hozza fel, nem forog fen a teljes bizonyiték. (81. decz. 28. 11033. *Dtár* I. 168.)

«Vádlott tagadása ellenére 2 kifogástalan tanu által bizonyitva van, hogy a vádbeli meggyalázó kifejezéssel vádló panaszost a kérdéses időben illette; habár tehát a panaszban az állitólagos sértés elkövetésének napjául 82. jul. 1. (szomb.) állittatott, a tanuk pedig vasárnap d. u. illetőleg estét mondanak, azon körülmény egymagában véve, hogy az állitólagos sértés elkövetése körül egy nap eltérés mutatkozik, nem szolgálhat alapul vádlottnak a vád alóli felmentésére, mert hogy vádlott a bűnös cselekményt a kérdéses időben elkövette, ez a kihallgatott tanuk által teljesen bebizonyitva van. (Az alsó biróságok határozataival ellentétes). (83. máj. 3666. *B. J. T.* VI. 228.)

Fenebbitől elvileg eltérő curiai hat.: *Jogt. Közl. M.* 84. 243. sz.

Az esküvel meg nem erősitett vagy nem a BTK. 218. §. 1. pontjában feltételezett törvény alapján tett, habár hamis tanuvallomás nem állapitja meg a hamis tanuzás büntettét, ill. vétségét. (26. sz. *teljes-ülési* hat. 83. oct. 18. *Dtár* VII. 234.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. A tanubizonyiték aggályossága.

Kir. Curia

«Vádlott tagadja, hogy a N. L.-né házának felgyujtásával fenyegetődzött volna. Ezen állitásának ellenkezőjét vallják ugyan N. L. és S. S.-né, azonban ezek vallomása, mert beismerésük szerint a vádlottal *ellenséges* viszonyban élnek, aggályosságánál fogva nem képezhet bizonyitékot a vádlott elitélésére.» (83. máj. 9. 9613. *Dtár* V. 233.)

«..... Vádlott tagadja, hogy a kezéhez vett összeget saját czéljaira forditotta vagy hogy azzal mint sajátjával bármi módon rendelkezett volna. A kir. tábla itéletében a sikkasztás büntettének megállapitására felhozott körülmények arra nem nyujtanak bizonyitékot, mert a városi polgármester B. J., a szörénymegyei volt főispán J. B. és a volt főügyész Cs. Á. előtti vallomás nem a nevezett tanuk *együttes* jelenlétében történt, ennélfogva a bíróságon kivüli beismerés bizonyitására nem is alkalmas; de ettől el is tekintve, ha B. J. személyétől a hivatalos jelleget megtagadni nem is lehetne, a vádlottat terhelő vallomása aggályossá válik az által, hogy személyére vonatkozó ügyben a vádlott ellen vádat emelt s a vádlott ugyanezen itélet szerint el is itéltetett. B. J. vallomását érdelmileg megingatja az általa hivatolt B. S. vallomása; Cs. Á. pedig a vád támogatását illetőleg nem vall határozottan. A P. J. vallomásából meritett indok nem szolgál a vádlott terhére, minthogy az, hogy a vádlott ezen tanuktól azt tudakolta, hogy mint a vonatkozó időben a városháznál szolgált egyén nem tud-e a tárgyban felvilágositást adni, még nem mutat arra, hogy valótlan bizonyitékot szerezni kivánt volna. S. J. vallomása pedig a vádlott terhére azért nem vétethetik figyelembe, mert a vádlottnak a pénz feltalálására vonatkozólag tett állitását, határozottan bizonyitó vizsgálati vallomását a hitelesités alkalmával csak annyiban változtatta, a mennyiben azt nem támogatta, hogy a vádlott az iratok felkeresésére tanut felszólitotta volna. Mindezek mellett a vizsgálati iratokból bizonyitva van, hogy a vádlott

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

az nap délután, a melynek délelőttjén értésére esett, hogy a gyámhatósági iratok az árvák vagyonával együtt neki adattak át, a kereseti tőkét hiány nélkül hivatalos kezelés végett B. J.-nek átadta. A mennyiben pedig vádlott a vizsgálat rendén hamis mentegetődzéssel élt a pénz átadása körüli mulasztására nézve, ezt mint távoli gyanuokot a bünösség megállapitására bizonyiték gyanánt tekinteni nem lehet.» (A kir. tábla határozatával ellentétes). (80. 11832. *B. J. T.* IV. 63.)

«Tekintve, hogy a vizsgálat során kihallgatott tanu Z. P. a vizsgálóbiró előtt oda nyilatkozott, hogy vádlott T. P.-ben felismerte azon személyt, a ki a kérdéses lovakat a tanu felügyeletére bizott ménesbe lopta, a hol azok később fel is találtattak; tekintve, hogy ezen tanu vallomásának most kiemelt lényeges részét az 82. évi márcz. 2-án megtartott tárgyalás alkalmával, a végtárgyalási jegyzőkönyv azon világos tartalma szerint, mely szerint a nevezett tanu a vizsgálat alatti vallomását helybenhagyja, előbb megerősitette, utóbb pedig ugyanazon jegyzőkönyv tartalma szerint oly állitást tett, mely vallomásának épen ezen leglényegesebb tartalmával ellentétben áll; tekintve, hogy a kiemelt tanu vallomásai, sőt egy és ugyanazon időben tett vallomásai között mutatkozó világos ellentétre *a végtárgyalás alkalmával nem figyelmeztetett;* s ennélfogva ezen ellentét felderitésére semmiféle alap nem hozatott fel: mindezeknél fogva a bizonyitási eljárás lényeges szabálytalanságban szenvedvén és befejezettnek nem tekintethetvén, mindkét alsóbb foku bíróság itélete feloldatik.» (83. szept. 4. 125. *Dtár* VI. 74.)

Érdekelt tanu vallomásának figyelembe vétele: 83. szept. 21. 3804. *B. J. T.* VII. 135.

3. Vádlott-társ vallomása.

Kir. Curia

«A legerősebb bizonyitékot képeznék ezen tagadó vádlott ellen a bűntársaknak őt terhelő vallomásai. Azonban az ilyen, egyébként is csak óvatosan elfogadható vallomások

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

csupán ugy jöhetnek figyelembe, ha azok a tagadó vádlottnak a szóbeli végtárgyaláskor szemébe ismételtettek vagy legalább is a rendes birói vizsgálat folyamában tétettek. — — S habár K. I. ezen tagadása szemben a szolgabiró és a foglárok előtt nyilvánitott szabad beismerésével reá nézve figyelembe nem jöhet, ezen beismerésnek harmadik személyt terhelő része még sem tekinthető egyébnek, mint biróságon kivüli, következőleg olyan tanusitásnak, mely a bizonyitékok legszabadabb méltatása mellett sem fogadható el elitélésre alkalmas jogszerü bizonyitéknak. (82. márcz. 14. 2414. *B. J. T.* IV. 41.)

V. ö. 81. jan. 19. 12194. *Dtár* VII. 209.; 83. okt. 16. 4134. *B. J. T.* VII. 83.; 84. máj. 10. 2000. *Jogt. Közl. M.* 476. sz.

4. A sértett fél vallomása.

Kir. Curia

A magyar bűnvádi eljárási gyakorlat szerint a sértett fél vallomása csak a kideritett büntett minőségére és egyes körülményeire, valamint a szenvedett kár összegére nézve állapithat meg jogszerü bizonyitékot; ellenben ilyen vallomás magának a büntett elkövetésének bebizonyitására egymagában nem elegendő. (82. aug. 17. 8792. *Dtár* III. 171.)

«Minthogy azon kérdés eldöntése, hogy L. Rozáliának mint a kárositott nejének és P. Pálnak mint az áruczikkek kiszolgáltatása idejében a feljelentő fél üzleti segédének vallomása egyátalán bir-e és mily fokban bir bizonyitó erővel, csakis a végtárgyalás alkalmával kideritendő és megállapitandó körülményekhez képest, a bizonyitékok mérlegezésének, azok egymáshoz való viszonyitásának és a netalán eltérő adatok számbavételének és ennélfogva csakis az itélethozatalnak képezi tárgyát, mig ellenben az emlitett vallomásoknak már az előzetes eljárás alkalmával való egyszerü elvetése, a bizonyitás iránt fenálló szabályokban nem találja igazolását.» (83. ápr. 3. 8911 *Dtár* V. 43.)

«A kir. tábla itéletének megváltoztatásával az elsőfolya-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

modásu bíróság itéletének vonatkozó része hagyatik helyben felhozott indokaiból annál is inkább, mert annak valószinüvé tételére, hogy a sértetten szakértőileg megállapitott (erőszakos nemi közösülési) kisérlet nyomai nem a sértett által állitott, hanem más időben, más helyen vagy más által okoztathatott volna, a vizsgálat és végtárgyalás során semmi adat fel nem merült.» (83. jun. 1. 13686. *B. J. T.* VI. 367.)

(Sulyos testi sértés.) Minthogy Sz. P. és S. P.-né vallomásaiknak eskü alatti megerősitését azon körülmény, hogy előbbi panaszló, az utóbbi pedig annak neje, nem akadályozhatja és nevezetteknek eskü alatti kihallgatása szükségesnek találtatik: mindkét alsóbiróság itélete feloldatik.» (83. febr. 21. 9000. *Dtár* IV. 278.)

Több gyermeknek értelmes és határozott tanuvallomása, kiegészitve a sértett fél megegyező nyilatkozatával, elegendő bizonyiték lehet a bűnösség megállapitására. (83. szept. 19. 2837. *B. J. T.* VII. 209.)

5. Hatósági közegek vallomása azon tények tekintetében, melyeket hivatalos eljárásuk közben észleltek.

Bpesti kir. tszék G. K. az ismeretlen sérelmére ennek 51 frttal terhelt pénztárczáját illetőleg elkövetett a BTK. 344. §-ába ütköző rablás bűntettében bűnösnek kimondatik és 5 évi fegyházra, stb. *Indokok* A végtárgyalás folytán hit alatt kihallgatott H. S. rendőr előadásával igazoltatott, hogy G. K. 1884. évi február 5. éjjelén 1—2 óra között a Zrinyi-kávéház előtti Muzeum-Köruton egy ismeretlen parasztembert, mig ez vizellett, nyakon vágott s annak egy hirtelen rántásra felgombolt kabátzsebéből állitólag 51 frtot tartalmazó tárczáját kivette s azt addig, mig nevezett rendőr tőle el nem vette, magánál tartotta. Vádlott a rendőr eme előadását tagadásba nem véve azt állitja, hogy ő a jelzett időben annyira ittas állapotban volt, hogy arra, mi vele akkor történt, vissza nem emlékszik, arról mit a rendőr elmond, semmit nem tud. Hogy azonban vádlott a terhére rótt cselekmény elkövetése

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

alkalmával annyira mint ő állitja, ittas nem volt, az egyrészt a már nevezett rendőr, másrészt S. I. tanu előadásával is igazoltatik, kik ugyan rajta az ittasság kisebb mérvét észlelték, de kikkel szemben viselkedése, hogy t. i. a rendőrnek letartóztatása alkalmával a rablott pénz felét sugva oda igérte, hogy midőn ez nem sikerült, letartóztatását minden erejével meghiusitani iparkodott és hogy az őt szállitó kocsiból kiugorva futásnak eredt, ezek az ittasság oly mérvbeni fenforgását, hogy ne tudta volna, mit cselekszik, kizárják s igy vádlottat, stb. — *Kir. tábla* Indokainál fogva hh. — *Kir. Curia* Vádlott felmentetik. *Indokok* Annak előrebocsátása mellett, hogy habár a jelen ügyben való vizsgálati eljárás, a H. S. rendőr által feljelentett rablás büntettének kellő kideritéséhez szükségelt szabályszerü intézkedések, jelesül a nevezett rendőr állitása szerint megrabolt, de a vádlottól azonnal elvett és a megraboltnak átadott pénztárczával nyom nélkül távozott paraszt-öltözetü egyén kilétének kinyomozása, továbbá a Zrinyi-féle kávéházban azon időben ki- és bejáró vendégek kipuhatolásának és a kávéházi személyzet kihallgattatásának mulasztása miatt kimeritőnek nem mondható s ez okból a pótvizsgálat elrendelése indokoltnak mutatkoznék is, de minthogy az eset régibb idejéhez képest a további nyomozódásoktól eredmény már alig lehetne várható, jelen ügy a vizsgálat és végtárgyalás alkalmával felmerült adatok alapján érdemileg vétetvén vizsgálat alá, tekintve, hogy vádlott terhére rótt rablás, ennek határozott tagadása ellenében egyedül csak a feljelentő rendőrnek, a végtárgyaláskor előbbi vallomásától különben is lényegesen eltérő vallomása által támogattatik, ez pedig más positiv terhelő adatok hiányában a rablás elkövetésére nézve, a mennyiben sem az állitólag megrabolt egyén, sem az elrabolt bűnjel elő nem állittatott, törvényszerü bizonyitékot nem képez; — tekintve továbbá, hogy egymaga azon körülmény, miszerint vádlott a Zrinyi-kávéház előtt azon időben megfordult és a rendőr által letartóztatván, menekülni igyekezett s önvallomásában csak

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

azzal védekezett, hogy akkor oly ittas volt, miszerint a vele történtekre nem emlékezik, — eltekintve attól, hogy vádlott ittassága a rablás elkövetése felől különben tudomással nem biró S. I. tanu által is állittatik, a rablás elkövetését épen nem igazolják, vádlottat a rablás büntettének vádja alól fel kellett menteni. (84. 5701. aug. 12.)

Kir. Curia

«Minthogy arra nézve, hogy a vádlott a rendőröket máskülönben sértő szavakkal illette volna, P. G. egyes tanu némileg terhelő vallomása a többi tanu tagadó vallomása által megczáfoltatott, B. és F. közrendőrök mint *érdekelt* felek vallomása pedig bizonyitéknak el nem fogadható: vádlottat fel kellett menteni. (83. febr. 28. 13590. *Dtár* IV. 209.)

A pénzügyőri közegek vallomásai nem birnak bizonyitó erővel oly cselekmények tekintetében, melyek nem a pénzügyi törvények és szabályokba, hanem a böntető-törvénykönyvek hátározataiba ütköznek (83. ápr. 12. 11444. *B. J. T.* VI. 309.)

II. SZAKÉRTŐI BIZONYITÁS.

1. Általában.

Kir. Curia

A bíróságok a szakértők véleménye által a bizonyitottak szabad mérlegelésében nincsenek korlátozva, a mennyiben nem tartoznak feltétlenül bizonyitottnak venni azt, mit a szakértők az általuk tett észrevételekből következtetnek. Másrészt azonban a bíróságok különös szakértelmet feltételező és a közönséges tapasztalat alapján meg nem bírálható kérdésekben nem határozhatnak, azokat egyik vagy másik irányban el nem dönthetik, midőn az arra hivatott szakértők biztos megállapodásra jutni képesek nem voltak. (Gyermekölés.) (84. márcz. 27. 8957. *Jogt. Közl. M.* 220. sz.)

A kézirást megvizsgáló szakértők véleménye egymagában nem képez elegendő bizonyitékot a bünösség megállapitására és a legf. itélősz. az alsóbb birósági itéletek megváltoztatásával a vádlottat, ki ellen csak a szakértői vélemény szólott,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

habár ő mentségére tagadásán kivül nem tudott semmit sem felhozni, felmentette. (81. 1890.)

Bpesti kir. tábla.

Tekintve, hogy az orvosszakértői vélemény szerint kétségtelen, hogy J. A.-né 1880. év vége felé méhmagzatát elvetélte; tekintve továbbá, hogy vádlottnő beismerte, hogy ő ama folyadék bevétele után, melyet magzatelhajtás czéljából T. T.-től kapott, nagy vérzésben szenvedett, s igy vádlottnő a magzatelhajtás büntettével ugyan sulyosan terheltnek tünik fel; minthogy azonban a magzatelhajtásra állitólag használt szer előkerithető s annak a magzatelhajtásra alkalmas volta szakértőileg megállapitható nem volt, a tszéki itélet, stb. — *Kir. Curia* hh. (83. jan. 16. 7055. *B. J. T.* VI. 296.)

2. Az orvosi látlelet testi sértés esetében.

A testi sértések nemcsak orvosi látlelet, hanem egyéb hiteles adatok alapján is bizonyithatók és minősitendők. (83. oct. 18. 6811. máj. 12. 11749. *Dtár* VII. 42., 43.)

A testi sértés orvosi látlelet hiánya esetén más bizonyitékok alapján is minősithető. Az orvosi látlelet nem kötelezi feltétlenül a biróságot. (81. 2092. *B. J. T.* III. 123.)

«. Sem orvosi látlelet sem *egyéb bizonyiték* nem létezik arra nézve, hogy X..... szenvedett-e a bántalmazás folytán sérelmeket.» (83. szept. 26. 6630.)

Az elkövetett testi sértés sulyossági foka iránt a biróság által szerzett közvetlen észlelet nem pótolhatja az orvosi véleményt. (83. ápr. 19. 9168. *Dtár* V. 117.)

(Ellentétes orvosi vélemények bizonyitó ereje.) «A B. J.-en ejtett sérelmezés az orvosi látlelet tanusága szerint 20 napon tuli gyógyitási időt vett igénybe; ezen a tett elkövetése után nyomban kiadott és indokolt orvosi vélemény az által meg nem czáfoltatik, hogy a felülvizsgáló megyei orvos által a tett elkövetése után három év lefolyása után a gyógyitási idő rövidebb tartamra tétetett ki.» (84. *Jogt. Közl. M.* 378. sz.).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

(Ha a sérelem sulyosságára nézve ellenmondás mutatkozik az orvos és a sértett fél nyilatkozata közt, az utóbbi a döntő.) « . Ámbár a biró megsérülése az orvosi látlelet és az orvosnak a végtárgyaláskor tett nyilatkozata szerint is a sulyos testi sértés büntettét állapitaná meg, minthogy maga a sérült a végtárgyaláskor kijelentette, hogy egészségének megzavarása csakis 8 napig tartott, stb. (81. 11851. *Dtár* II. 65.)

III. BEISMERÉS.

1. Bíróságon kivüli beismerés.

Kir. Curia :

A bíróságon kivüli beismerés egymagában nem oly bizonyiték, mely a bűnösséget megállapitó büntető itélet alapjául szolgálhatna (83. jan. 27. 14841. *Dtár* IV. 174.)

A bíróságon kivüli beismerés egyéb terhelő adat hiányában nem elegendő bizonyiték vádlott elitélésére. (83. okt. 10. 9546. *B. J. T.* VII. 134.)

Bíróságon kivüli beismerés végtárgyalási tagadással szemközt, midőn vádlotttársak is visszavonják terhelő vallomásaikat, oly bizonyitékot, mely a bűnösség megállapitására birói meggyőződés alapjául szolgálhatna, nem képez». (83. 28. 7666. *Dtár* VI. 47.)

«.... Vádlottak bíróságon kivüli beismerése annak bizonyitására, hogy az összeggel még tartoznak, elegendőnek nem tekintethetvén, az sem tekinthető bebizonyitottnak, hogy vádlottak valótlan tényre esküdtek.» (83. jun. 19. 4526.)

L. fenebb 80. 11832. curiai hat. is. *(Jogt. Közl.* 34. sz.)

Azon bíróságon kivüli beismerés, hogy a tett tanuvallomás hamis, nem képez az ezen nyilatkozatot tevő ellenében elegendő bizonyitékot arra, hogy a tanuvallomás hamisnak tekintessék. *(Jogt. Közl. M.* 84. 322. sz.)

2. Minősitett beismerés.

Kir. Curia :

«Tekintve, hogy a beismerés által tett bizonyitást, ha

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ellenkező mellékkörülmények vagy bizonyitékok alapján kétely nem fér ahhoz, akként kell biróilag méltatni, a mint a beismerés tétetett; tekintve, mikép nincs megczáfolva semmi bizonyiték vagy körülmény által a büntetlen előéletü vádlott azon állitása, hogy sértett őt fokossal megtámadván, hogy ütéssel megelőzte, és ő önvédelmében ütött reá lapátjával, sőt vádlott ezen állitását támogatja két tanu által bizonyitott és sértett által is kétségbe nem vont azon körülmény, hogy azelőtt néhány órával a sértett szintén fokosával megtámadta vádlottat, ugy hogy a tanuknak kellett őket elválasztaniok, s azzal fenyegette, hogy «ma meg kell halnia»; stb. (82. okt. 3. 6600. *B. J. T.* V. 71.)

Vádlott beismerésének egyes terhelő részei magukban véve is elfogadhatók az itélet indokolásánál, ha a beismerés más mentő részei bizonyitékok által megczáfoltattak és a terhelő részek bizonyitékok által megerősittettek. (83. máj. 10. 1793. *B. J. T.* VI. 385.)

3. Beismerés visszavonása.

Nagyváradi kir. tszék Vádlott K. S.-né gyujtás bűntettének vádja alól felmentetik. — *Kir. tábla* Megváltoztatja; vádlottat a gyujtás bűntettében bűnösnek kimondja és két évi börtönre itéli. *Indokok* Mert vádlott a vizsgáló biró előtt 77. decz. 22. vallomásában a gyujtás elkövetését minden erőszak vagy kényszer alkalmazása nélkül töredelmesen bevallotta, s jóllehet a megtartott végtárgyalások alkalmával ezen beismerő vallomását visszavonta, de tekintve, hogy mig egyrészt a vallomás visszavonásának indoka nem valószinü, mert nem tehető fel, hogy valaki mások reábeszélése folytán, habár a szabadulás reményében egy ily sulyos bűntett általa lett elkövetését vállalja magára, de különben is vádlottnak azon állitása, mintha a vizsgálati börtönben mások által beszéltetett volna rá, hogy a gyujtás elkövetését beismerje, a pótvizsgálat folytán beszerzett fogházfelügyelői jelentésekkel, melyek szerint vádlott magán-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

fogságban volt elhelyezve, megczáfoltatott, de másrészről tekintve, hogy vádlott beismerő vallomása a vizsgálat adataival is támogattatik, jelesül, hogy K. I. károssal rosz viszonyban volt, hogy nevezettet ennek előadása szerint fenyegette is, hogy a magas keritéssel körülvett udvarra idegen egyén a bezárt kapu mellett be sem jöhetett, továbbá hogy vádlott a biró előtt azt is kijelentette, hogy a boglyának melyik oldalát gyujtogatta meg és hogy vádlott vallomásának ezen része a vizsgálat folyamán kihallgatott S. K. tanu vallomásával is megerősitve lett, végre mert vádlottnak azon állitása is, mintha a tűz alkalmával három lovat és egy tehenet megmentett és azokat K. J.-néhoz hajtotta volna, ezen most nevezett és általa hivatkozott és a pótvizsgálat folyamán kihallgatott tanu által megczáfoltatott. — *Kir. Curia* mint legf. *itélőszék* Felmentés. *Indokok* Vádlottnő a szolgabirói jelentés szerint a község előljárósága előtt beismerte, hogy a kérdéses kazalt ő gyujtotta fel; sőt beismerte ezen cselekménynek általa való elkövetését a vizsgáló biró előtt harmad izben, vagyis 77. decz. 22. napján foganatositott kihallgatása alkalmával is. Ha tehát csupán a formailag létező beismerés ténye vétethetnék az itélet alapjául, vádlottnőt, minthogy maga bevallja, hogy ő követte el e felgyujtást és minthogy beszámithatlan állapotban léte nem állapittatott meg, a gyujtogatás bűntettében bűnösnek kellene kimondani. Ennek ellenére azonban igen fontos körülmények merültek fel az eljárás alatt, melyek vádlottnőnek a községelőljáróság előtt tett, különben is irásban föl nem vett beismerését semmissé teszik; a vizsgáló biró előtti beismerésének bizonyitó erejét pedig lényegesen megingatják. — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

És minthogy vádlottnő ezen vallomását később határozottan vissza is vonta; és minthogy e visszavonásának nemcsak meg nem czáfolt, de az iratok szerint valószinüvé vált, *a közvetlenül és szóbelileg eljárt, de azonfelül a viszonyok legalaposabb ismeretével is biró elsőfoku bíróság által* valónak

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

elfogadott indokkal támogatott okát is adta; minthogy továbbá vádlottnő a visszavonás mellett, ugy a vizsgálóbiró által később foganatositott kihallgatása, valamint a két izben tartott végtárgyalások alkalmával is szakadatlanul és következetesen megmaradt, nem forog fen elegendő ok, e kétséges és nem támogatott, a vizsgálat egyéb eredményeivel nemcsak nem összhangzatos, hanem azzal ellentétes, stb. (80. 11617. *Dtár* R. f. XXVII. 133.)

Kir. Curia

Vádlott ellen a vizsgálat során semmiféle terhelő adat a lopás elkövetésére nézve fel nem merült; a csendőrök előtt biróságon kivül állitólag tett, de a vizsgáló biróság előtt és a végtárgyaláson visszavont beismerő vallomása pedig, más terhelő adatok hiányában, a bűnösség kimondására törvényszerü alapul nem szolgálhat. (83. okt. 10. 9546. *Dtár* VII. 36.)

V. ö. 84. 12021. *Jogt. Közl. M.* 478. sz.

A beismerés visszavonása figyelembe nem vétetett: 83. 10701. *Dtár* VII. 190.

L. alább «Összetett bizonyitás.» 84. 4336. C.

4. Mennyiben képez az elkövetési szándék előzetes jelzése bizonyitékot?

Kir. Tábla

Azon körülmény, hogy vádlott P. A. s T. tanuknak 5 darab pulyka elfogását és megölését inditványozta, sőt hogy ezen tanuk előtt kijelentette azt is, hogy a kérdéses pulykákat elfogni szándékozik, a büntetlen előéletü vádlott ellen gyanuokot igen, de törvényes bizonyitékot nem képez; s minthogy vádlott a tény elkövetését határozottan tagadja, őt az itélet megváltoztatása mellett az ellene emelt vád és következményei alól felmenteni kellett. — *Kir. Curia* hh. (83. szept. 7. 5419. *Dtár* VII. 196.)

Kir. Curia

A ki több tanu előtt azt állitja, hogy bizonyos bűncse-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lekményt el fog követni, de ha a cselekmény csakugyan ismeretlen tettes által elkövettetett, tagadja, hogy ő lett volna a tettes, azt nem lehet pusztán az első állitás és a káros eredmény tényleges bekövetkezése alapján elitélni, mert hiányzik a szándékot az eredménynyel összekötő kapcsolatnak, azaz annak bizonyitása, hogy a tettet csakugyan az annak végrehajtását hirdetett egyén követte el. (83. szept. 28. 5149. *B. J. T.* VII. 103.)

5. Mennyiben képez gyanuokot az, hogy vádlott az eljárás folyamában megszökik ?

«.... További gyanuokot képezne K. P. irányában az, hogy a nyomozó közegek előtt megszökött, vagy mint a szolgabirói jegyzőkönyvben mondatik, megugrott volna. E körülmény a bizonyitékok mérlegelésénél tekintetbe nem jöhetett már azért sem, mivel az nemcsak a vizsgálat tárgyát nem képezte, hanem arra vonatkozólag a vádlotthoz kérdés sem intéztetett.» (82. márcz. 14. 2414. *B. J. T.* IV. 41.)

IV. ÖSSZETETT BIZONYITÁS.

1. Általában.

Kir. Curia:

Számos bűnjel összetalálkozása alapul szolgálhat az elitélésre. (82. 2774. *Dtár* II. 48.)

«.... A felsorolt és vádlott bűnösségére mutató sulyos körülmények oly szoros összefüggésben állanak egymással s oly egyenes vonatkozást állapitanak meg az elkövetett büntett és vádlott mint annak tettese között, hogy ezen jelenségek külön-külön, de még inkább azok összegének más mint vádlott tettességét megállapitó magyarázata kizártnak volt tekintendő.» (83. ápr. 3. 571. *B. J. T.* VI. 272.)

Lopás megállapittatott gyanuokok alapján, midőn a lopott lovak a vádlottnál találtattak. (83. máj. 11. 15860. *B. J. T.* VII. 53.)

Vádlott már az első alkalommal megtudván, mikép az általa bizonyos egyéntől megvett gabona lopásból származik,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

és ennek daczára ugyanannak másodizben is adván kölcsön zsákot, bizonyitottnak vétetik, hogy a lopást szándékosan előmozditotta. (83. 8114. *Dtár* VI. 76.)

(Nagy fontosságu a következő eset, melyben az első fok és a kir. Curia, ellentétben a kir. táblával, halálos testi sértés miatt elitélik vádlottat a nélkül, hogy csak egy *mellékes* tény is közvetlen bizonyitékkal támogatva volna. Feltünő ugyan, hogy az itéletek egyikében sincs emlités téve, vajon intéztetett-e kérdés vádlotthoz az *alibi* iránt; — a mi azonban az itéleteket mégis meggyőzővé teszi, az azon negativ irányu megfontolás, hogy más uton a leány megsérülése ki nem magyarázható. Figyelemre méltó az eset annyiban is, hogy a kir. tábla itt szintén hangsulyozza a törvényszerü bizonyitékot, a kir. Curia pedig a szabad méltatást.)

A pozsonyi kir. tszék: N. V. a BTK. 306. illetve 307. §§. szerint minősülő halált okozó sulyos testi sértés büntettében bünösnek felismertetik és egy évi börtönre itéltetik, stb. *Indokok* Z. Mária S. S. bazini mészárosnál állván, az ennél ugyanakkor alkalmazásban volt N. V. mészároslegénynyel benső szerelmi viszonyt folytatott, melynek eredménye egy gyermek lett. N. V. durván bánván Z. Máriával, utóbbi a szolgálatból elbocsáttatott és ezután Z. Mária ismeretlen helyen tartózkodott és néha eljött szeretőjéhez pénzt kérni, mit vádlott rendesen ütlegekkel viszonozott. G. Katalin tanu felolvasott vallomásával igazoltatik, hogy Z. Mária f. évi márczius 8-án este kereste N. V.-t, de őt otthon nem találta, mert vádlott maga elismeri, hogy az neki tudomására jövén, hazulról eltávozott. B. Anna tanu hittel erősitett vallomásával igazoltatik, hogy f. év márczius 8-án Z. Mária beszólván hozzá, megkérte őt, hogy reggel keltse fel, mert vádlotthoz megy pénzt kérni. Reggel Z. Mária el is ment, később visszajött, vért hányt és panaszkodott, hogy N. Venczel kitörte a nyakát. B. Anna tanácsára azonnal elment Dr. W. orvoshoz, hol Dr. W. vallomása szerint sértett fuldokló hangon mondá neki, hogy bezuzták torkát, az orvos további kér-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

désére előadta, hogy a mészároslegénye tette ezt kevéssel előbb; rövid idővel ezután Z. Mária a konyhaajtóban összerogyott és meghalt. N. V. beismerésével és a felolvasott kapitányi átirattal igazoltatik, hogy vádlotton kivül Bazinban más mészároslegény nem volt. A bonczleletre alapitott vélemény szerint a halál fuladás következtében állt be, mely a nyakra gyakorolt nyomás folytán jött létre és kétségtelen, hogy azt más mint N. V. elő nem idézhette s bár vádlott azt tagadásba veszi, a fentebbieken kivül megerősittetik még R. Máriának hittel erősitett azon vallomása által, hogy folyó év márczius 9-én reggel korán látta, a mint Z. Mária bement N. Venczel szobájába és hallotta, hogy a szobában zaj támadt s valaki bántalmaztatik és taszigáltatik. Tény az, az orvosi látlelet illetve vélemény szerint, hogy Z. Mária halála a nyakra alkalmazott erőszak folytán állott be, stb. — *Kir. tábla* Megváltoztatik; vádlott felmentetik. *Indokok* Habár vádlottat a részben, hogy a VIII. n. sz. a. jegyzőkönyv szerint fojtogatás folytán előidézett erőszakos halállal kimult Z. Mária halált okozó sérelmeit ő idézte elő, azon a vizsgálat adatai szerint saját beismerésével is igazolt körülmény folytán, hogy ő nevezett asszonynyal szerelmi viszonyban lévén s attól született gyermeke tartásában segélyezés végett folyton zaklattatván, a viszonyt minden áron felbontani igyekezett, s Z. Máriát tettleg több izben bántalmazta; ugy azon körülmény folytán, hogy az elhalt Z. Mária halála előtt a mészároslegényt nevezte meg mint azon egyént, ki által sérelme okoztatott; végre azért, mert R. Mária 14 éves leányka tanu 1883. márczius 9-én vagyis Z. Mária elhalálozása napján korai reggel Z. Máriát vádlotthoz bemenni látta s ott taszigálás neszét hallotta: gyanuokok terhelik. Tekintve mégis, hogy a felmerült és előadott ezen gyanuokok sem egyenként, sem összeségükben a vádlott bünösségének *törvényszerü bizonyitékát* tagadásával szemben nem szolgáltatják, sőt a sértett elhalálozása előtt tett azon nyilatkozatának sulyát, hogy t. i. őt a mészáros legénye

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

bántalmazta, azon körülmény, hogy a bántalmazást baltával történtnek állitotta, ily sérelme pedig a bonczjegyzőkönyv szerint nem volt, meggyengiti; R. Mária tanu előadása pedig serdülő korára tekintettel aggályosnak mutatkozik; tekintve továbbá, hogy vádlott ellen közvetlen bizonyiték fel nem merült s annak lehetősége, hogy Z. Mária sérelmeit más is okozhatta, kizárva nincsen: az elsőbirósági itéletet, stb. — *Kir. Curia* Tekintve, mikép tanuk által igazolva van, hogy vádlott a szerencsétlenül elhalt Z. Máriát gyakran verte és G. Katalin vallomása szerint, midőn egyszer a vádlott a leány fejébe vágott a gyertyatartóval, hogy annak feje vérzett, tanu kénytelen volt a különben jó magaviseletü leányt szolgálatából elbocsátani, látva, hogy őket együtt nem tarthatja; tekintve, mikép vádlott maga beismeri, hogy több fiatalabb szeretője lévén, nem akarta ezen leányt tovább látni s igy irányában beismert ellenszenvvel viseltetett; tekintve, mikép azt is beismeri vádlott, miszerint értesült, hogy a megelőző estén őt a leány felkeresni akarja és ő megszökött előle, hogy ne találkozzanak; tekintve, mikép B. Anna vallomása szerint a leány a Bakonyba szándékozván elutazni, pénzt kérni 9-én reggel vádlotthoz indult s nem sokára vért hányva visszajött s mondá, hogy nyakát vádlott baltával kitörte, s a kezelő orvos előtt is akkép nyilatkozott, hogy őt a mészáros fojtogatta meg; tekintve, hogy az orvosi vélemény szerint is, habár nem balta által, de a nyakon elkövetett fojtogatás okozta a halált; tekintve, mikép R. Mária oly életkorban, midőn már érzéki tapasztalatának teljes hitelt adhatni, eskü alatt bizonyitja, hogy épen a válságos órában látta Z. Máriát vádlott lakába bemenni, s oly zajt hallott, melyből bántalmazást gyanithatott; tekintve, mikép semmi legkisebb gyanu sem forog fen arra, hogy Z. Mária halála más körülményeknek lenne tulajdonitható, s a fenforgó bizonyitékok *azoknak szabad méltatása mellett* teljesen indokolják azon birói meggyőződést, hogy Z. Mária a vádlott által heves felindulás közt elkövetett tettlegességének lett áldozata: — — a másodb.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

itélet megváltoztatik, vádlott a btk. 306. §. szerinti halálos testi sértés büntettében mondatik bünösnek s öt évi fegyházra itéltetik. (84. 294. jan. 29.)

(Minthogy a bizonyitékok szabad mérlegelési rendszerénél leginkább a bő casuistica képes megfelelő tájékozást nyujtani ugy arra, hogy mi követendő, valamint arra, hogy mi *nem* követendő, felvettük gyüjteményünkbe az alábbi esetet is, mely mindkét irányban számos tanulságot szolgáltat. Az első fok elitéli vádlottakat a tömegesen mutatkozó terhelő jelenségek alapján; a kir. tábla nem fogadja el stringensnek az érvelést és pontról-pontra minden egyes jelenségnél kiemeli, hogy a ténykörülmények más következtetést is engednek, mint a melyet a törvényszék azokból levon; a kir. Curia viszont a kir. tábla aggályait behatóan fejtegetve, alkalmat vesz magának számos processuális elv tárgyalására. S ha áttekintjük az eset egészét, azt a benyomást teszik ezen érvelések, hogy — bár a tények megállapitása és a feldolgozás a rendesnél alaposabb — bizonyos döntő pontokra nézve mindkét fél homályban hagyja az ügyet. Nevezetesen igen kivánatos lett volna, legalább szerintünk, mikroskopikus uton és vegyészileg megkisérelni annak constatálását, vajon az egyik vádlott ruházatán talált vér valóban embervér volt-e, mint a kir. Curia és az első fok felteszi, vagy pedig állatvér, mint a kir. tábla bizonyosnak tartja. Ezen megkülömböztetés ugyan nehéz, de tudunk eseteket, a midőn sikerült. [L. BELKY: *Törvényszéki orvostan* 147. l.; HOFFMANN: *Gerichtliche Medizin.* I. 417. l.; MASCHKA: 497. l.; LIMAN: 175. l.] Az sincs az itéletekben érintve, hogy az öreg szatócs egyedül lakott-e a házban és nem volt-e háznépe; s ha valami, ugy a vádlottaknál talált árunemek provenientiájának tüzetes megállapitása gondosabb utánjárást igényelt volna. Megengedjük egyébiránt, hogy az általunk nem ismert vizsgálati iratok és a tárgyalási jegyzőkönyv egyet-mást az említett pontok közül felvilágositanak, de azon esetben is mulasztás, hogy az itéletek indokolásai erről nem emlékeznek meg.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A temesvári kir. tszék: Á. Petru és Á. Damaszkin a W. Jakabon elkövetett s a btk. 278. §-a szerint minősitett gyilkosság büntettében s az annak kárára elkövetett s a 344. §. alá eső rablás büntettében mint tettesek bünösöknek kimondatnak s ezért összbüntetésül a btk. 278., 348., 71., 87., 91. és 92. §§. értelmében elsőrendü vádlott életfogytig tartó fegyházra . másodrendü vádlott ... 12 évi börtönbüntetésre ... itéltetik, stb.

Indokok: A vizsgálat és végtárgyalás adataiból kiderül, hogy W. Jakab 1881. évi november 13-án reggel ágyában meggyilkolva, szatócs-üzlete pedig kirabolva találtatott. Az 1881. évi nov. 15-én eszközölt bonczolás alkalmával felvett jegyzőkönyv és az arra alapitott orvosi szakértői vélemény által megállapitva van, hogy W. Jakab idegen kéz által, hegyes és éles késsel nyakán ejtett, több szurt és vágott seb következtében erőszakos halállal mult ki, és hogy a sértés a feltétlenül halálos sértések közé tartozik. W. Jakab a gyilkosság után nem halt ugyan meg mindjárt, de a szólásra már képtelen volt, mikor a tett felfedeztetett.

Az 1881. évi november 13. és 14-én eszközölt előnyomozat és házkutatás alkalmával megállapittatott, hogy W. Jakab ágyában, dunyhával betakarva, feje beburkolva, az egész ágy tele vérrel befecskendezve találtatott, azon kivül vérnyom, vagy dulakodásnak bármi nyoma az egész házban nem vétetett észre. Továbbá a szoba, melynek az utcza felé eső része szatócsbolt gyanánt használtatott, nagy rendetlenségben volt s hiányoztak különféle jelentékeny mennyiségü áruczikkek, készpénz és ezüst érmek, egyebek közt az izraelita hitközség részére a megölt által összegyüjtött készpénz, mely egy a tettesek által visszahagyott pléhdobozban volt elhelyezve. Az elrablott tárgyak értéke több száz forintot tett ki; azonban azok minősége és mennyisége nem volt teljesen megállapitható.

Ezenkivül constatáltatott az előnyomozás folyamában, hogy a megölt lakásába vezető két ajtó egészen sértetlen volt s a rablók csak az udvarra nyiló ajtón hatolhattak a szobába, mivel ezen ajtó belülről csupán egy tolózárral volt ellátva, mely tolózár az ajtó rozzant állapota folytán kivülről is minden zaj nélkül félretolható s az ajtó felnyitható volt; mig ellenben az utcza felé vezető boltajtó kapocscsal volt ellátva s akként záródott, hogy annak kivülről való felnyitása az ajtó megsérelmezése nélkül lehetetlen volt.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Constatáltatott továbbá, hogy a háznál 3 hamis kutya tartatott, melyekről feltehető volt, hogy idegenek behatolása esetében nagy lármát csaptak volna.

Mindezen körülmények a tett elkövetésének gyanuját Á. Petru és Á. Damaszkin háztulajdonosokra háritották, kiknek házát a megölt bérben birta s kik az ugyanazon udvarra nyilt másik házukban laktak, mely amattól csak nehény ölnyi távolságban volt s kikről annyival inkább fel lehetett tenni, hogy a tettről tudomással birnak, mert Á. Damaszkin, mint ő ezt az egész háznép vallomásával egybehangzóan előadta, a ház folyosóján aludt nejével együtt a kérdéses éjjelen, mely folyosó a megölt lakhelye felőli oldalon s attól csekély távolságban van.

Némileg az is hozzájárult a gyanu megerősitéséhez, hogy az utczai kerités udvar felőli oldalán sáros nyomok észleltettek, az utcza felőli oldalon ellenben ilyenek nem találtattak. Ezen alapos gyanu folytán vádlottaknál házkutatás tartatván, és pedig részint a községi előljáróság által 1881 november 13-án, részint a vizsgáló biró által a következő napon, a kemencze megett a megölt boltjából való két zsák megtömve áruczikkekkel, illetve az egyik zsák már kiüritve, továbbá a padláson szinte áruczikkek feltünő mennyiségben, két véres kés, az Á. Damaszkin ködmöne véresen, végre az Á. Petru nejének ágyában egy véres rongy találtatott.

Á. Petru és Damaszkin vádlottak tagadják a tett elkövetését, tagadják, hogy arról bármit tudnának, azonban ellenükben a tett alanyi tényálladéka teljesen helyre van állitva, a már elősorolt gyanuokok és bizonyitékokon kivül a következők által:

Á. Damaszkin a csakovai kir. járásbiró mint vizsgáló biró előtt november 14-én határozottan beismerte, hogy a rablást és gyilkosságot bátyja, elsőrendü vádlott követte el, s hogy ő is behatolt W. Jakabhoz.

Ezen beismerését a következő napon ismételte és tagadásban levő bátyjának szemébe mondta.

Tekintve, hogy ezen beismerés a kir. járásbiró előtt többek jelenlétében, minden legkisebb kényszer vagy más egyéb törvénytelen eszköz alkalmazása nélkül, teljesen szabad elhatározásból tétetett, tekintve, hogy a körülményekkel teljes összhangban van s csupán az ajtó felnyitására vonatkozólag czáfoltatott meg;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tekintve, hogy vádlott az elrablott pénzeket és érmeket is felsorolta, azok helyét megjelölte, tehát ezen beismerést csakis olyan tehette, ki a tett elkövetésénél vagy közvetlenül jelen volt, vagy legalább erről a tettessel beszélt: ezen vallomás, mely minden figyelembe vehető indok nélkül lett visszavonva, lényeges bizonyitékot képez mindkét vádlott ellenében. Ide járul az, hogy a vádlottak védekezései a valótlanság szinezetével birnak; vádlottak, valamint nejeik és anyjuk vallomásai közt ellentétek merültek fel, különösen pedig alig hihető vádlottak azon előadása, hogy a kötelek és a kések a temesvári vásáron vásároltattak volna, mert alig tehető fel, hogy ők ezen tárgyakat oly nagy mennyiségben vásárolták volna.

Jelentékeny körülményt képez E. György tanu azon vallomása, hogy a motozás alkalmával Á. Damaszkinnál egy olyan kés találtatott, mely az előtt még soha sem volt használva, mit ezen vádlott sem vesz tagadásba.

A két zsákra vonatkozólag a körülményeknek Á. Damaszkin azon előadása felel meg, miszerint azok a gyanu elháritása czéljából tétettek ki bátyja által az utczára.

Vádlottak és a háznép viselkedése a házkutatás alkalmával olyan volt, mely az ellenükben fenforgó gyanut megerősiti. Arról, hogy az Á. Damaszkin ködmöne már a tett története előtt is véres lett volna, kivüle a háznép többi tagjai semmit sem tudnak, mely körülmény szintén Á. Damaszkin védekezésének valótlanságára mutat. A két nagyobb késen az országos müvegyész által történt megvizsgálás alkalmával ugyan már nem észleltettek vérfoltok, azonban vádlottak maguk is beismerik, hogy ezen kések véresek voltak, az pedig lehetséges, hogy a vérfoltok csaknem 2 év alatt eltüntek a késekről.

W. Jakab megölését vádlottakra vonatkozólag a gyilkosság büntettének kellett minősiteni;

mert a dolog természeténél fogva kétségtelen, hogy a rablást a tettesek előre megfontolt szándékkal követték el, már pedig a mennyiben vádlottak voltak a tettesek, ez pedig a fen előadottak szerint be van bizonyitva, midőn ők a rablást előre megfontolva elhatározták, okvetlenül a W. Jakab életének kioltását is előre megfontolva kellett szándékolniok, mert a legprimitivebb felfogás mellett is tudhatták, hogy ha a kirablandó egyént, ki az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ő házukban tőlök nehány ölnyi távolságra egy porta alatt lakott s őket régi idők óta jól ismeri, meg nem ölik, akkor ez őket bizonyosan feljelenti s a tettből semmi esetre sem remélhetnek hasznot, sőt szigoru büntetést vonnak magukra. Igy azonban a gyilkosságnak, a rablás czéljából előre történt elhatározása mellett arra számitottak, hogy W. Jakab örökre elnémittatván, nem kell tartaniok attól, hogy tettük kitudódik s az elrablandó tárgyakat minden veszély koczkázata nélkül saját hasznukra fordithatják. A gyilkosság büntettében mindkét vádlottat, mint közvetlen tetteseket kellett bünösöknek kimondani, mert az összes körülmények a közremüködés ezen minősége mellett szólnak; az ifjabb vádlott előadásának azon része pedig, hogy bátyja őt álmából költötte fel és hivta magával, hihetetlen; a rablással párosult gyilkosságot előre kellett megbeszélniök és közösen végrehajtaniok.

Az ölési szándékot igazolja még a sértés eszközének minősége, használata, módja és a sértés minősége, melyből csakis az ölési szándék következtethető annyival inkább, mert a sértett egy gyenge öreg ember volt, ki ellenállásra alig lett volna képes

A budapesti kir. itélő tábla megváltoztatja a kir. törvényszék itéletét és felmenti vádlottakat az ellenük emelt vád és következményeinek terhe alól.

Indokok: Arra, hogy W. Jakabot vádlottak ölték és rabolták meg, a bizonyitási eljárás folyamában egy bizonyiték merült fel, t. i. hogy miután az alább előadandó gyanuokoknál fogva a tettesség gyanuja vádlottakra esett és ennélfogva a vizsgálóbiró Á. Damaszkin vádlottat kérdőre vonta, ez azt vallotta, hogy a vádbeli cselekményt az ő jelenlétében fivére Á. Petru követte el oly módon, hogy 1881 november 13-án éjféltájban őt felköltvén, felhivta, hogy menjen vele W. Jakabhoz gyufát venni, ezután a W. lakásának ajtaját sarkából kiemelve, elébb csak egyedül hatolt be a lakásba, ezután őt ismét hivta, minek következtében ő is oda ment és miután mindketten beléptek a lakásba és a felébredt W. kérdezte, mit keresnek? Á. Petru azonnal megrohanta és késével megszurkálta W.-et, azután pedig a helyiségben volt szatócsárukból egy részt két zsákba bedobált és a helyiségben volt pénzt magához vette, ezután a sarkából kiemelt ajtót visszahelyezték és belülről ujra bereteszelték és az utcza felé nyiló

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ajtón mentek ki; Á. Petru a szatócsárukkal megtöltött zsákot a keritésen át az utczára kivitte és ott ledobta; az utczáról pedig már a kapun jött vissza az udvarba és ezeket a végett tette, hogy ezáltal a gyanut magukról elháritsa; ezután mindketten lefeküdtek és aludtak reggelig, reggel pedig, miután szomszédjuk K. Nikolae bekiáltott hozzájuk, hogy valami zsák fekszik az utczán, kiment és a két zsákot a bennük volt árukkal bevitte lakásukba.

Á. Damaszkinnak ezen vallomását támogatják a vádlottak ellen irányult gyanu alapjául szolgált ama körülmények, hogy a W. által lakott ház, melyben a vádbeli cselekmény elkövettetett, és a vádlottak által lakott ház között, melynek tornáczán Á. Damaszkin hált, a távolság csak 10 ölnyi és hogy a közös udvaron éber mérges kutyák voltak, következőleg hogy a W. lakásába, ennek a vádlottak által lakott ház tornáczával szemben nyiló ajtaján át idegen ember nem hatolhatott be a nélkül, hogy a kutyák ne ugattak és Á. Damaszkint fel nem ébresztették volna.

Támogatják továbbá Á. Damaszkin előadott vallomását még a következő ténykörülmények is. Az Á. Damaszkin vallomásában emlitett két zsák, melyekben a W. Jakabtól elrablott bolti czikkek voltak, a vádlottak lakásán találtatott meg a kemencze mögött; az egyik zsák árukkal megtöltve, a másik pedig üresen és az abban volt áruk kitöltve; a vádlottak házának padlásán találtatott 12 db uj kötél és 9 db uj bicska is, a vádlottak óljának padlásán az Á. Petru nejének ládájában pedig egy csomag fekete zsinór, és ilyen tárgyakat W. Jakab is tartott szatócsüzletében; az Á. Petru nejének ágyában találtatott egy véres rongy; a lakszobában az asztalon találtatott egy hosszu és keskeny pengéjü kés, melynek pengéjén a nyomozási jegyzőkönyv szerint vérnyom látszott és melyről Á. Damaszkin fenebb emlitett vallomásában azt állitotta, hogy azzal szurkálta Á. Petru W. Jakabot, de mely késen az országos vegyész vért nem állapitott meg; végül az Á. Damaszkin bőrködmenén vérfolt találtatott.

A vádlottakat és hozzátartozóikat illetve, különösen a vádlottak anyját özv. Á. Szemenikát gyanusokká teszik még a következő bizonyitási adatok is:

Gr. Petru községi biró azt vallotta, hogy a mint az esetről értesült, és a vádlottak lakásában kutatást tartott, első izben nem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vette észre a szobában az árukkal telt zsákot, még pedig azért nem vette észre, mert özv. Á. Szemenika oly ügyesen állott a boglyakemencze elébe, hogy a kemencze mögött volt árukat eltakarta; B. Izsák pedig azt vallotta, hogy a mint 1881 november 13-án reggeli 5 óra tájban elment W. Jakab lakásához és a lakás konyhaajtaján, majd az ablakon is eredménytelenül zörgetett, hozzá ment Á. Szemenika, azt mondta, hogy talán meghalt W., egyszersmind figyelmeztette tanut, hogy a lakás hátulsó ajtaja nyitva van, ez pedig arra látszik mutatni, hogy a Á. Szemenikának már akkor tudomással kellett birnia a W.-en történtekről.

A vádlottak lakásában a W.-től elrablott árukkal telt zsákoknak a lakásba bevitelére nézve vádlottak és hozzájuk tartozóik ellentétes vallomásokat tettek. Ugyanis Á. Damaszkin és Petru azt vallották, hogy mindkét zsákot Á. Damaszkin maga vitte az udvarról, ellenben Á. Szemenika, valamint A. Anna, Á. Petru vádlottnak neje és Á. Milka, Á. Damaszkin neje azt vallották, hogy a kérdéses zsákok egyikét Á. Petru, a másikat pedig Á. Damaszkin vitte be a lakszobába. Mikor vádlottak a lakásukban talált késen észlelt vérnyom eredetéről kérdeztettek, Á. Damaszkin azt állitotta, hogy az ő lakodalmára tehenet öltek, lehetséges, hogy a kés akkor lett megvérezve; Á. Petru ellenben azt állitotta, hogy az emlitett lakodalomra nem tehenet, hanem 3 db birkát öltek. Végre a vádlottak házpadlásán talált uj kötelekre és uj bicskákra vonatkozólag, melyekről vádlottak azt állitják, hogy azok vásárban lettek véve, a vétel idejére és ki által történt eszközlésére nézve vádlottak eltérő vallomásokat tettek.

Ezekkel szemben az Á. Damaszkin elől emlitett vallomásának bizonyitó erejét csökkenti az a körülmény, hogy nevezett vádlott az emlitett vallomást a vizsgáló biró előtt tette ugyan, de nem alakszerü kihallgatás alkalmával, hanem az előnyomozás folyamában és a vallomás csakis az előnyomozásról felvett jegyzőkönyvbe vezettetett be. Csökkenti továbbá az emlitett vallomás bizonyitó erejét az is, hogy annak a W. lakásába való behatolás módjára vonatkozó állitása valótlannak bizonyult, annak az az állitása pedig, miszerint W. Jakabot Á. Petru a 6. számmal jelzett késsel ölte meg, valószinütlennek mutatkozik: ugyanis e kés az előnyomozási jegyzőkönyv szerint a vádlottak lakszobájában az asztalon különböző tálak között találtatott és annak pengéjén az országos vegyész jelen-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tése szerint is kétségtelen nyomai voltak láthatók annak, hogy a késsel friss kenyér volt szelve, az pedig nem valószinü, hogy az emlitett kést az esetben, ha az használtatott volna az ölésre, a tettes az asztalra tálak közé tette volna, és hogy az még kenyérszelésre is használtatott volna. Ezekhez járul még az is, hogy csakugyan K. Nikolae figyelmeztette Á. Damaszkint az utczán fekvő zsákokra, az pedig, hogy K. figyelmeztetése után az utczán feküdt zsákok vádlottak által lakásukba vitettek, ellentétben áll Á. Damaszkinnak amaz állitásával, miszerint az emlitett zsákokat Á. Petru a végett vitte ki az utczára, hogy a gyanut magukról elháritsa. A vádlottakat terhelő gyanuokok mérlegelésénél pedig nem hagyható figyelmen kivül az, miszerint nem bizonyitható az, hogy a vádlottak házpadlásán talált uj kötelek és uj bicskák a W. szatócsüzletéből származtak; Á. Szemenikának az az állitása pedig, hogy több bicskát és kést egyszerre a végett vett, hogy azok az Á. Damaszkin lakodalmán használtassanak, és hogy a megtalált bicskák nem vétettek használatba, nem tekinthető valószinütlennek, ugy szintén nem tekinthető valószinütlennek az sem, hogy miután több marhájuk van, több kötelet vett egyszerre; az Á. Petruné ágyában talált véres rongyot illetőleg pedig a nevezett nőnek amaz állitása, miszerint az emlitett rongyot előzőleg történt gyermekszüléskor és utóbb havi tisztulása alkalmával vérezte be, nem bizonyitható valótlannak; ugy szintén nem tekinthető valószinütlennek a most nevezettnek amaz állitása sem, hogy a ládájában talált fekete zsinór abból a zsinórból maradt, melyet gyermek-köntös-varráshoz a W. üzletéből jóval elébb vásárolt. Végül az Á. Damaszkin bőrködmönén talált vérfoltra vonatkozólag sem bizonyitható, hogy valótlan a nevezett vádlottnak az az állitása, hogy ködmönét az alkalommal vérezte meg, mikor lakodalmára, a mint ő állitotta, tehenet, az Á. Petru és Á. Szemenika vallomása szerint pedig juhokat öltek.

Ezekhez járul még az is, hogy noha W. Jakab üzletéből W. József vallomása szerint 120—130 frt hitközségi pénz, továbbá 60—70 frt saját pénze bankjegyekben, 40 frt értékü kilyukasztott hatosok és öt nyakék ezüst tallérokból és forintosokból raboltatott el, mindezekből a vádlottak lakásán és annak környékén tartott beható kutatás daczára mi sem találtatott.

Ezeknél fogva és mivel Á. Damaszkin rendszeres *önvallo-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

másoztatása alkalmával azonnal visszavonta az előnyomozás folyamában tett fen előadott vallomását és azt állitotta, hogy a vallomást félelemben tette, Á. Petru pedig a vádbeli cselekmény elkövetését állhatatosan tagadta, a fenebb feltüntetett bizonyitási anyagban a rovatlan előéletü vádlottak ellenében a bünösség törvényes bizonyitékát a kir. itélő tábla nem találta.

A m. kir. *Curia:* A kir. itélő tábla itéletének megváltoztatásával, az elsőfoku bióság itélete, Á. Petru elsőrendü vádlottat illetőleg egész terjedelmében, Á. Damaszkin másodrendü vádlottra vonatkozólag pedig azon részbeli változtatással hagyatik helyben, hogy Á. Damaszkin fegyházbüntetésének tartama a btk. 71., 87., 66., 99. és 100. §-ai alapján 15 évre állapittatik meg, stb.

Indokok: Az elsőfoku bióság itéletének indokolásában elősorolt számos és összevágó ténykörülmények és részbizonyitékok a vádbeli cselekmény és a vádlottak személye között oly szoros vonatkozást tüntettek fel, mely semmi alapos kétséget nem hagy fen az iránt, hogy W. Jakab sipeti szatócsot 1881 november 13-ra virradó éjjel a vádlottak fosztották meg életétől, s ugyanők vittek és tulajdonitottak el annak üzleti helyiségéből több ingóságot. Ezen cselekmény helyesen minősittetett az elsőfoku bióság által gyilkosság és rablás tárgyi halmazatát képező büntettnek.

Azon itélet indokai e helyütt is elfogadtatnak. Nem találtatott azonban elfogadhatónak a kir. itélő tábla itélete és mellőzendők voltak az általa felhozott indokok a következőknél fogva:

Azon körülmény, hogy Á. Damaszkin II. r. vádlott beismerő és I. r. vádlottat is terhelő vallomását nem alakszerü kihallgatás alkalmával, hanem az előnyomozás folyamában tette és azon vallomás csak az előnyomozási jegyzőkönyvbe vezettetett be: semmit sem von le a vallomás bizonyitó erejéből, ha figyelembe vétetik, hogy a vádlott által, a törvény szerinti hatáskörében eljárt biró előtt, az eljárás alapját képező büntett elkövetésének szinhelyén, a legkisebb physicai vagy erkölcsi kényszer alkalmazásának még gyanujától is távol, több személy jelenlétében tétetett, mely személyek az előnyomozási jegyzőkönyvet aláirták és a vizsgálat és végtárgyalás rendes folyamán tett saját vallomásaikkal is bizonyitották, hogy II. r. vádlott előnyomozati vallomását aképen tette, a mint jegyzőkönyvbe vétetett.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

De nem lenne vonható II. r. vádlott vallomásának későbbi indokolatlan visszavonásából a kir. itélő tábla által vont következmény még az esetben sem, ha ezen vallomás nem a vizsgálóbiró előtt szabályos kihallgatás alkalmával tétetett volna s ha a vallomás tartalma nem rendes jegyzőkönyvbe vétetett volna be.

Tekintve ugyanis, hogy W. Jakab, a fent megjelölt éjjel, idegen kezek által bünösen esakugyan megöletett és ingóságának egy része azon alkalommal elraboltatott, tekintve tehát, hogy a büntett tényálladéka minden kétségen kivül teljesen be van bizonyitva, vádlottnak a büntett elkövetésére bárki előtt tett önvallomása, mint bíróságon kivüli beismerés is mindenesetre nyomatékkal birna és ha e beismerésének beltartalma, a büntettnek általa és tettestársa általi elkövetésére vonatkozólag a vizsgálat több adataival találkoznék, föltéve, hogy e beismerésnek komoly indokból való származása iránt nyomatékos kétely nem merülne fel, az még mint bíróságon kivüli beismerés is jelentékeny bizonyitékot, a találkozó mellékkörülményekkel együtt pedig a birói meggyőződést elhatározó bizonyitékot képezne.

Szintoly kevéssé fogadható el továbbá a II. r. vádlott vallomásának bizonyitó erejét csökkentő körülményül az, hogy az országos müvegyész értesitése szerint a hozzá vegykémlés végett elküldött három darab késen, a cselekmény elkövetése után két évvel vér kimutatható nem volt, semmi sem lévén könnyebb és rövidebb idő alatt teljesithető cselekvés, mint kés pengéjéről vérnyomoknak elenyésztetése, de különben is a vizsgálati adatok szerint vádlottak annyi késnek voltak birtokában, hogy az eszköznek azonossága, melylyel W. Jakabon a halálos sérülések ejtettek, jelen esetben igen alárendelt.

Azon körülmény, hogy Á. Damaszkint K. Nikolae figyelmeztette az utczán talált zsákokra, nemcsak nem áll ellentétben, sőt inkább erős támogatására szolgál vádlott azon vallomásának, hogy a zsákokat a gyanunak más irányba terelése czéljából tették ki az utczára.

A mi azon körülményt illeti, hogy a vádlottaknál talált uj és használatban nem volt áruczikkekről nem bizonyitható, hogy azok W. szatócsüzletéből valók, megjegyeztetik, hogy való ugyan, mikép hasonló áruczikkek számtalan más helyről is szerezhetők voltak, de ellenkezik a bizonyitás elméletével oly esetben, midőn,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mint ebben, egy kereskedői üzlet raboltatik ki és olyan áruczikkek, a milyenek azon üzletben tartatni szoktak, kereskedéssel nem foglalkozó embereknél találtatnak, ezekre vonatkozólag, a semmiféle ténybeli alappal nem támogatott puszta lehetőséget, az önbeismerés és számos gyanuok ellenében ellenbizonyitékul elfogadni.

Tekintve, hogy W. megöletett és kiraboltatott; tekintve II. r. vádlott beismeréseit; tekintve az ő és fivére lakában talált árukat; tekintve a többi számos jelenséget: a kérdéses áruczikkeknek az ő lakásukban történt feltalálása ellenük bizonyit mindaddig, mig azoknak más helyről való származása nyomatékos ténybeli alappal nem támogattatik. Ehez járul, hogy Á. Petru vallomása szerint ő vette a köteleket 1882. év előtt két évvel; anyja Á. Szemenika pedig végtárgyalási vallomásában azt állitja, hogy a köteleket és késeket a szentmihálynapi (temesvári) vásáron vette, és hogy fia nem volt ott, mikor vette. Találtatott pedig a vádlottaknál 12 darab uj kötél és volt, 4 lovat is beleszámitva, összesen 8 darab marhájuk.

Ugyanez áll a zsinórokra nézve is, melyek I. r. vádlott által a gyermek-öltözékhez vetteknek mondatnak, holott Á. Petru 1881 november 21-én egy gyermek atyjának mondja magát, annak is Á. Petruné vallomása szerint az eset előtt hat héttel kellett születnie; a véres rongyot Á. Petruné 1881 augusztus 1-én tett vizsgálati vallomása szerint nem ismerte, csak mint lehetőséget engedte meg, hogy szülés után használta, 1883 decz. 15-én a végtárgyaláson pedig csaknem másfél évvel később már határozottan állitja, hogy a szülés utáni vérzésnél használta.

Igy áll a dolog a ködmönön és a késeken talált vérfoltokat illetőleg is. Még csak abban is eltér a vádlottak és hozzátartozóik előadása, hogy a három héttel előbb tartott lakodalomra levágottnak állitott marháról sem tudnak egyezőleg vallani, egyikök szarvasmarhát, másikuk birkát állitván.

Végül az a körülmény, hogy vádlottaknál a W. üzletéből került pénz és értéktárgyak (ez utóbbiak is mint lyukasztott pénznemekből) nem találtattak, csak az esetben szólana vádlottak mellett, ha egyéb tárgyak nem találtattak volna. Igy azonban legfelebb annyit bizonyit, hogy ily tárgyak legkönnyebben elrejthetők.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ezen okoknál fogva a kir. Curia nem találván az elsőfoku bíróság itéletének indokait a kir. itélő tábla által meggyengitetteknek és megczáfoltaknak, az első bíróság itéletét hagyta helyben.

Arra vonatkozólag, hogy Á. Damaszkin mint tettestárs mondatott ki bünösnek, indokul fogadtatott el, hogy saját vallomása szerint is fivérével, az I. r. vádlottal, éjnek idején, erőszak alkalmazásával hatolt be W. Jakab lakásába, és saját vallomása szerint is jelen volt, midőn fivére W. Jakabot a késszurásokkal megölte. Habár Á. Damaszkin már első kihallgatásakor sem ismerte be, hogy ő is intézett volna késszurást W. ellen, de minthogy a btk. 70. §-ának helyes értelmezése szerint nem csupán az a tettes, a ki magát a büntető eredményt okozó cselekedetet az eredmény akaratával véghez vitte, mely esetben az emberölést illetőleg a tettestársaság lehetősége elvileg és feltétlenül ki lenne zárva, hanem az is, a ki a büntett elkövetését akarva, azt, egy vagy több büntársával együtt, közösen viszi véghez, hogy vagy az azon büntettet megállapitó cselekmény egyik ismérvét, a többi ismérveknek büntársa által leendő megvalósitását tudva, hozza létre, vagy pedig a bünös eredmény esetleges megakadályozására vagy gyöngitésére szolgáló erőt, közvetlenül a büntett szinhelyén tevékenységében visszatartja, erőszak vagy megfélemlités által kifejtésében akadályozza, tehát az ellentálló erő leszoritásával, a bünös eredményt okozó megvalósitó erő hatását biztositja vagy fokozza: másodrendü vádlottat is tettestársnak kellett kimondani; mert éjjeli betörése és fivérével való megjelenése a kiszemelt áldozat ágyánál, a különben is gyenge testalkatu öreg W. Jakab ellenállásának teljes sikertelenségét kimutatván: az ellenállást közvetlen magatartásával lehetetlenné tette. Ezen magatartáshoz a vizsgálat adatai alapján még hozzájárult, hogy W Jakabon késszurás által okozott tiz sérülés találtatott, a mi II. r. vádlottnak a helyszinén léte mellett, azon felfogást támogatja, hogy ennyi szurás valószinüséggel nem egy tettes által okoztatott; továbbá a házkutatás alkalmával több, gyanus foltokat mutató nagy kés találtatván vádlottak lakásában: az előbb kiemelt körülmények mellett valószinünek mutatkozik, hogy a gyilkosság czéljából W. Jakabhoz betört büntársak közül nem csupán egyik kezében volt kés és nem csupán egyik szurta be kését W. testébe. Ezen felfogást erősiti különösen azon körülmény, hogy a ködmön,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

melyen az országos vegyész is vérfoltot állapitott meg s melyre vonatkozólag az előbbi szakértők konstatálják, hogy a ködmönön a vérfolt környéke, ezen folt elháritására kifejtett tevékenység folytán feldörzsöltetett. II. r. vádlott tulajdona és ő maga sem állitja, hogy azt más valaki használta volna.

Ezen adatok figyelembe vételével, II. r. vádlott tettestársnak volt itélendő.

A büntetést illetőleg azon változtatással volt az elsőfoku bíróság itélete helybenhagyandó, hogy miután Á. Damaszkint is bünhalmazat terheli s ebből egyik olyan büntett, melyre a btk. 92. §-a szerint tizenöt évi fegyháznál kisebb büntetés nem állapitható meg, a btk. 87. és 100. §§. alapján sem lehetett büntetését rövidebb tartamra kiszabni.

(Az alábbi esetben a kir. Curia mintául szolgálható indokolást nyujtott arra, hogy a bizonyitékok szabad mérlegelése alatt nem egy definiálhatlan, sugallatszerü meggyőződés szerzése, hanem a tárgynak logikai alapon szakbeli feldolgozása és méltatása értendő. Magából a nagyszabásu munkálat tartalmából e helyütt csak azon elvi jelentőségü megállapitást emeljük ki, hogy a tanuvallomásoknál mutatkozó apróbb eltérések a szabad mérlegelési rendszer mellett nem gyakorolhatják azon döntő formális hatásokat, melyeket a bizonyitási szabályok tana a vallomások eltérése esetére megállapitott.)

A nagy-kanizsai kir. tszék: I—IV. rendü vádlottak a btk. 344. §-ába ütköző s minősülő rablás és a 279. §-ba ütköző s minősülő szándékos emberölés büntetteiben, IV. r. vádlott ezenfelül még a btk. 365. §-ában körülirt talált dolog jogtalan elsajátitása vétségében bünösök s ezért egyenként a btk. 96. és 99. §§. alkalmazása mellett összbüntetésül a 349. §. utolsó bekezdése, ugy az 57., 289. és 354. §§. alapján életfogytig tartó fegyházra s a büntetésnek netaláni leszállitása esetére 10 évi hivatalvesztésre itéltettek. V. r. vádlott az ellene rablás és gyilkosság büntetteiben részesség, VI. r. vádlott az ellene bünpártolás miatt emelt vád alól felmentettek.

Kir. itélő tábla. Első rendü vádlott a btk. 349. §-ának

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

végpontja szerint minősülő szándékos emberöléssel párosult rablás büntettében és pedig a btk. 69. §-ának 1. és 2. pontja értelmében mint felbujtó és egyszersmind bünsegéd mondatik ki bünösnek; II., III. és IV. r. vádlottak a btk. 349. §-ának végpontja szerint minősülő és büntetendő szándékos emberöléssel párosult rablás büntettének vádja alól felmentetnek, IV. r. vádlott büntetése a btk. 365. §-ában körülirt talált dolog jogtalan elsajátitása vétsége miatt 3 havi fogházban és 30 frt pénzbüntetésben állapittatik meg. V. r. vádlottra vonatkozó felülvizsg. része helyben, VI. r. vádlottra érintetlenül hagyatott.

Kir. Curia.: IV. rendü vádlottra vonatkozólag a II. bir., II. és III. r. vádlottra vonatkozólag az I. bir. itélete hagyatott helyben, ez utóbbiakra mindazonáltal azon kiegészitéssel, hogy vádlottak a btk. 349. §-ának utolsó pontjában meghatározott büntettek eszmei bünhalmazatában levő, több ember ellen elkövetett szándékos emberölésnek a btk. 280. §-a alá eső és e szerint büntetendő büntettében is bünösöknek mondatnak ki. I. r. vádlottra vonatkozólag az I. foku itélet azon rendelkezése, mely szerint ezen vádlott a szándékos emberölésel párosult rablás büntettében mint bünsegéd is bünösnek kimondatott, szintén azon kiegészitéssel, illetőleg kiigazitással hagyatik helyben, hogy ezen vádlott a rablás és a szándékos emberölés büntettére való felbujtással eszmei bünhalmazatban, a btk. 280. és 69. §-ának 1. pontja alapján több ember elleni szándékos emberölés büntettére való felbujtás büntettében is bünösnek mondatik ki.

Indokok: Az alsóbbfoku biróságok itéleteiben, a vizsgálati adatokkal megegyezőleg megállapitott tényállás szerint be van bizonyitva: hogy S. Sándor és ennek neje, ugyszintén mindkettejüknek 10 éves figyermeke S. Zsiga 1881. február 4-én este Gelsén, S. Sándor lakásán idegen kéz által alkalmazott erőszak következtében életüktől megfosztattak és hogy ugyanakkor és ugyanazon helyről 200—250 frt pénzkészlet bankjegyekben, továbbá több arany- és ezüstpénz, valamint több ékszerdarab is elraboltatott.

A gyanu azonnal H. Sámuel I. r. vádlottra esett, a ki a vizsgálat alkalmával egy ideig fentartott tagadása után beismerte, hogy ő S. Sándorra, mert ez tőle két év előtt, mint nála szolgálatban volt mészároslegénytől bérének egy részét igaztalanul elvonta, haragudván, magát megboszulandó, annak kirablása

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

eszméjével hosszabb időn át foglalkozott, s ezen tervének mikénti kivitelére nézve a vele egyideig fogva volt M. Józseffel állitólag tanácskozott is; kiszabadulásuk után pedig a nevezett M. József által ajánlott K. Gy. Jánossal s ez utóbbinak közvetitése folytán S. Cs. Istvánnal és B. Jánossal a rablás véghezvitele iránt érintkezésbe lépett.

Beismerte H. Samu, hogy a rablás véghezvitelét ő tervezte, ő szólitotta fel M. Józsefet, azután pedig K. Gy. Jánost; beismerte, hogy K. Gy. János, S. Cs. István és B. János vele közös egyetértésben határozták el a rablás véghezvitelét: és hogy a büntettnek véghezvitele czéljából a mondott napon a nevezett három egyénnel együtt Gelsére S. Sándor házáig hajtatott, a melybe a többiek bementek, ő pedig a kocsin kin maradt.

Minthogy azonban S. Sándor azon alkalommal, midőn a rablás elkövettetett, nejével és gyermekével együtt meg is öletett: azon kérdés, vajon H. Samut nem terheli-e a tettesség is, annál fokozottabb jelentőséggel bir, mert igenlő esetben nyomatékos okok alapján az előre megfontolt szándékkal való megölés esete állana elő.

Be van ugyanis bizonyitva, hogy H. Samu a fen megjelölt időtől fogva boszut forralt S. Sándor ellen, sőt hogy ez utóbbi H. Samutól folyton félt és magát általa veszélyeztetettnek látta; be van bizonyitva, hogy S. Sándornál mindennap délután társaság szokott időzni és csakis a pénteki, mint a szombati ünnepnap előestején nem szokott a különben rendesen egybejövő társaság S. Sándornál találkozni; ezzel be van bizonyitva, hogy a tervet csak oly ember állapithatta meg, a ki a S.-ház e szokásáról tudomással birt és innen magyarázható, hogy a büntett pénteken délután követtetett el.

De ezenfelül H. Samunak a tettesek között létére látszik mutatni az is, hogy a czinkosok a ház viszonyait biztosan tudták; hogy egyenesen mentek a folyosón és a konyhán át azon lakszobába, a hol S. és családja lakott; mig a cselédszobát szintén ismervén, azt és az abban tartózkodottakat a kinhagyott czinkostársukkal őriztették.

Ezen feltevést támogatja némileg azon körülmény is, hogy S. Berta, a meggyilkolt S. Sándor leánya, a ki a büntett elkövetése alatt véletlenül a cselédszobában tartózkodott: egyik haramia

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

köhécselésében, a náluk szolgálatban volt és általa igen jól ismert H. Samu köhögését vélte felismerni.

De mindennél nyomatékosabb gyanuokot képezhet H. Samu tettessége mellett a bonczleletben és a szakértői véleményben az orvosok által kimondott azon nyilatkozat, hogy mindhárom áldozat megölésének módja azt mutatja, hogy e tettet valószinüleg marhalevágással foglalkozó egyén hajtotta végre, mely minőség a négy vádlott közül H. Samura, mint a ki mészároslegény volt, látszik mutatni.

Mindezek ellenére nem lehetett H. Samut tettesnek kimondani azért: mert azon körülményt, hogy ő a rablás és az emberölés elkövetése alatt S.-ék szobájában lett volna, beismerő vallomásában is tagadta; és mert a többi büntárs egyáltalán minden tudomást a kérdéses büntettről és igy az abban való részességet is tagadván: ezek vallomásából sem merült fel bizonyiték vagy más gyanuok, mely a fenebb kiemelt gyanuokokat erősitené vagy támogatná; továbbá S. Bertának, különben is csupán a köhögés hangjából következtető, tehát már magában is gyönge alapon nyugvó gyanujával szemben állanak K. Betti, B. Borbála és Cs. Lajos tanuknak, S.-ék cselédjeinek vallomásai, a kik a végzetes idő alatt a cselédszobában tartózkodván, illetőleg S. Bertával együtt abban őriztetvén, ámbár vallomásukban vagy valamennyi, vagy egyik-másik czinkos felismeréséről nyilatkoznak, mindazonáltal egy sincs közöttük, a ki az egyébként mindnyája által jól ismert H. Samura ismert volna, avagy a S. Berta által, gyanuja indokául felhozott körülményt, a köhögést felemlitette volna; sőt ellenben ezen tanuk vallomásai alapján, a mint az később kiemeltetni fog: az általuk megjelölt és felismert büntársakon kivül még egy negyediknek, tehát H. Samunak a büntett véghezvitele szinhelyén létét kizártnak kelletvén elfogadni: ezeknél fogva H. Samura a tettességet megállapitani nem lehetvén, tettesnek itélni nem lehetett.

A felbujtás meg volt állapitandó azért, mert daczára annak, hogy H. Samu beismerő vallomásában csupán a rablásra való felbujtás beismerésére szoritkozik, sőt határozottan tagadja, hogy a megölésre felszólitotta volna büntársait, ezenfelül még azt is állitja, hogy midőn a rablás véghezvitele végett Gelse felé hajtattak volna, K. Gy. János azon szavaira, hogy az esetben, ha S.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vonakodni fog pénzét átadni, ő azt pofon üti, ő, H. Samu határozottan ellenezte és K. Gy. Jánosnak azt válaszolta, hogy nem kell az öreget bántani, hisz a mint a fegyvereket látni fogja, ugy megijed, hogy minden pénzét azonnal átadja; végre azt is állitja H., hogy arról, hogy S. Sándor a rablás alatt megöletett, ő csak a büntettet véghezvitt büntársainak az elkövetés szinhelyéről való visszatérte után és ezektől értesült; mindazonáltal és mindezek daczára felbujtónak volt itélendő: mert bebizonyitottnak kellett elfogadni az elsőfoku biróság itéletének indokaiban a vizsgálati iratokkal megegyezőleg megállapitott azon tényköriilményt, hogy H. Samu hosszabb időn át boszut forralt S.-ék ellen, sőt több izben oly kifejezést adott boszujának, hogy: «S. vérét fogja még inni!» Ezen nyilatkozat és fenyegetés nem S. vagyonára való bünös sóvárgásnak, hanem az állitólagosan vélt jogtalanságnak S.-ék elleni véres bosszu által való megtorlásra irányzott forralatnak jelentőségét állapitja meg.

És habár ebből még nem lehetne biztos következtetést vonni arra, hogy H. Samu a gyilkosságra hivta fel czinkosait, és hogy ezek a gyilkosság véghezvitelébe a büntett megkezdése előtt beegyeztek volna: de arra nézve igen nyomatékos jelenséget képez, hogy S.-éknak netalán mások, vagyis H. czinkostársai által, az ő felhivása nélküli megölése, az ő bosszut sóvárgó lelkületének érzelmével találkozott; és nyomatékos jelentőséget, sőt összefüggésben a többi adatokkal, erős bizonyitékot képez arra, hogy H. Samu boszutervének befolyása alatt, szándékosan járult oly merénylethez, sőt egyenesen felbujtott oly büntettre, a melyből S.-éknek megöletését, mint általa ugyan ki nem jelentett s a bünszövetségnek előzetesen meghatározott föltételét nem képezett, de mint *valószinü* eredményt előrelátta.

Ha e mellett figyelembe vétetik H. Samu vallomásában bevallott azon tény, hogy a czinkosok puskákkal és azon felül fejszékkel is fel voltak fegyverkezve; ha figyelembe vétetik H. Samu vallomásában foglalt azon állitás, hogy a büntársak még a kocsin létükkor, tehát H. Samu jelenlétében és ennek láttára töltötték meg puskáikat, a mi kizárja azon következtetést, hogy a puskák csupán S. megijesztésére lettek volna számitva; mert a haramiák által a megtámadott személy életveszély nélkül nem lévén képes meggyőződést szerezni magának arról, vajon a puska,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

melyet mellének szegeznek, meg van-e töltve vagy sem, a megijesztés a meg nem töltött puskával is épen ugy eléretik, mint a megtöltöttel, és igy ha a puskát az utközben, még pedig H. szeme láttára megtöltötték: már magából ezen tényből következik, hogy neki látnia kellett, ha ugyan már az előtt nem volt közte és czinkostársai között megállapitva, hogy a forralat nem csupán rablásra és rablás czéljából való megijesztésre van irányozva, és hogy ő oly merénylet elé indul, mely előreláthatő valószinüséggel S.-ék megöletésével fog végződni; ha végre figyelembe vétetik, hogy H. Samu, midőn az állitólag általa csupán rablásra irányzott felbujtásnak emberölésre vezető fejlődését már előre látnia kellett, a büntett véghezvitele iránti felbujtását nemcsak vissza nem vonta, hanem az azt esetleg véghezviendő emberölés előrelátása után is fentartotta, sőt a büntett véghezvitelére még tovább közremüködött: mindebből logikai szükségszerüséggel származik azon következmény, hogy H. Samu eszmei okozója lett nem csupán azon büntettnek, melynek elkövetésére egyenesen és közvetlen cselekedettel ő birta rá czinkostársait: hanem azon büntettnek is, mely az ő tudomásával és amannak biztosabb véghezvihetése czéljából, később a czinkosok által, *mint eshetőleg elkövetendő* elhatároztatott, és mely későbbi forralatnak tudása mellett H. Samu előbbi felbujtásától nemcsak el nem állott, azt nemcsak hatálytalanná tenni nem törekedett, hanem ellenkezőleg magatartása által, a felbujtásának, az eshetőleg, sőt valószinüleg elkövetendő emberölésekre is kiterjesztett vonatkoztatásába beleegyezett.

Minthogy pedig a felbujtás a bünrészesség fogalma alá tartozik és annak egyik faját képezi, a bünrészességre vonatkozólag pedig átalános büntetőjogi szabály és elv az, hogy a bünrészest azon cselekményért való felelősség terheli, melyet a tettes, az illető bünrészes részességének tartama alatt, tehát ennek tudtával és beleegyezésével elkövet; tekintve, hogy az emlitett szabály a szándék átalános szempontja alá esvén, a tettes által eshetőleg elkövetendő cselekményre (dolus eventualis) is kiterjed; tekintve, hogy a jelen esetben nem jövén kérdés alá az előre megfontolt szándék, mely által egyedül fogadható el a dolus eventualis kizártnak; tekintve a fenebb kiemelt adatokat és bizonyitékokat:

H. Samut a btk. 349. §-ának utolsó bekezdése, és egyuttal

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

280. §-a alapján és a 69. §. 1. pontjának akalmazásával a rablásra és több ember szándékos megölésére való felbujtás büntettében kellett bünösnek itélni.

Nem volt azonban ezen vádlott egyuttal a vádbeli cselekmény elkövetésénél kifejtett és általa beismert bünsegélyező közremüködése miatt a 69. §. 2. pontja alapján még külön is bünösnek kimondható; mert noha az által, hogy ezen vádlott a büntett végbevitele czéljából a büntársakkal együtt egy kocsin indult Gelsére és hogy azon idő alatt, mig a büntársak az általa ismert és általa megjelölt házban a büntett elkövetése végett bent voltak, ő a kocsin őrizetül maradt és társait ott várta be és a mikor büntársai kijöttek és a cselekmény végbeviteléről általuk meggyőződve azokkal együtt ismét eltávozott: ezzel a btk. 69. §-ának 2. pontja alá eső bünsegélyezés meg van állapitva; tekintve mindazonáltal, hogy a bünsegély, a részességnek egyik a felbujtásnál enyhébb esetét képezi és továbbá, hogy a felbujtásra a btk. 71. §-a szerint a bevégzett, esetleg a megkisértett büntetendő cselekmény teljes büntetése van megállapitva, ebben pedig már a kifejtett teljes cselekvőség ben foglalva van, ha csak ezen bünsegélyezést képező cselekmény által még egy másik külön önálló büntetendő cselekmény nem jő létre, a jelen esetben azonban vádlottnak bünsegélyezése által ily külön önálló büntetendő cselekmény nem követtetett el: ezeknélfogva a kir. itélő táblának itéletét ezen részben megváltoztatni és a vádlott által nyujtott bünsegélyezésnek, mint a bünösség egy külön alapjának mellőzésével, a kir. tszék itéletét kellett helybenhagyni.

Nem volt ezeknélfogva e helyütt sem tekintetbe vehető a vizsgálat során tett és az első végtárgyaláskor is fentartott beismerő vallomásának a második tárgyaláskor való visszavonása és ezen visszavonásnak a harmadik utolsó végtárgyaláson is fentartása. Mert ezen vádlottnak a vizsgálat során tett és az első végtárgyaláskor általa hitelesitett vallomása, első sorban is saját bünösségét illetőleg, az alsóbb birósági itéletekben is már részletesen felsorolt oly tényeket és adatokat tartalmaz és oly körülményeket jelöl meg, melyek nemcsak a cselekmény elkövetését megelőzött előkészületi és nemcsak annak kiviteli, valamint az azután következett és vádlott által felhozott események okszerü és egybefüggő lefolyása által nyerik magyarázatukat: hanem ezen

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

felül vádlottnak mindezen tényekre és körülményekre vonatkozó beismerése, a büntett keletkezése, folyamata és bevégzése körül nyert egyéb nyomatékos bizonyitékokkal is támogattatik, ugy annyira, hogy eltekintve a vádlott beismerő vallomásától is, az előállitott egyéb közvetlen és közvetett bizonyitékok és adatok ellenében, az egyébként is hamisaknak bizonyult ürügyekkel indokolni megkisérlett visszavonás teljesen értéktelennek és mellőzendőnek bizonyult.

K. Gy. János, S. Cs. István és K. János vádlott bünösségét illetőleg: tekintve, hogy ezen vádlottak a vádbeli cselekménynek általuk lett elkövetését, vagy abban, habár legcsekélyebb részességüket is a vizsgálat kezdetétől végig folytonosan tagadták, azon kérdés merül fel, hogy melyek és mily természetüek azon bizonyitékok, melyek ezen vádlottak ellen terhelő adatokat szolgáltatnak? és hogy ezen terhelő adatok elégségesek-e és mennyiben elégségesek a nevezett vádlottak bünösségének megállapitására.

Nyomatékos gyanuokokat képeznek ezen vádlottak ellen is azon általuk is beismert körülmények, melyeknek összefüggése köztük és a kérdéses büntett elkövetése között félreismerhetlen; nevezetesen, hogy ugy január 31-én és február 4-én, tehát a büntett elkövetésének megbeszélése és véghezvitele napján ezen három vádlott is Kanizsán K. korcsmájában jelen volt és a szintén akkor jelen volt H. Samuval beszélgettek és együtt boroztak; továbbá a megtartott házkutatáskor a vádlottaknál talált és gyanura okot szolgáltató tárgyak minősége, azután meg részint vádlottaknak, részint otthon volt családbelieiknek a motozás alatti maguktartása, ugy továbbá, hogy a büntett elkövetésének ideje alatt hol tartózkodásuk bizonyitására felhivott és kihallgatott tanuk által elfogadható vagy számba vehető bizonyitékot nyujtaniok nem sikerült; és végre H. Sámuelnek ellenükben tett terhelő és az első végtárgyaláskor a velük lett szembesitéskor is fentartott vallomása, mely vallomásra kétségtelenül és bebizonyitottan puszta koholmánynyal támogattatott visszavonás által, a mennyiben az eredetileg bizonyitó erővel birt azon bizonyitó erejét, a mint H.-re, ugy vádlott-társaira vonatkozólag sem vesztette el.

A kir. itélő tábla azonban mindhárom vádlottat fölmentette főleg azon indokból; mert az ezeket, a gelsei véres büntett elkövetésének idején felismert tanuk, némely körülményre nézve nem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

elég határozottan, némely lényegtelen körülményre pedig a vizsgálat egyéb adataiból némileg eltérőleg vallottak.

Különösen vádlottaknak a büntett szinhelyén volt czinkosokkal való azonosságára vonatkozólag nagyobb nyomatékot tulajdonitott a kir. tábla egyes magukban véve is nem döntő jelenségeknek mint a bizonyitás összes adataiból a kétségtelenül elkövetett iszonyu büntett elkövetésével terheltek ellen felmerült számos jelenség egyenes indicálásának.

Mindenekelőtt a két vádlott azonosságát azon személyekkel illetőleg, a kiket S.-ék cselédjei a büntett elkövetőinek jelölnek; nem hagyható figyelmen kivül a kir. itélő tábla által mellőzött azon körülmény, hogy a tanuk három különböző időben és pedig mindenkor hosszabb időközökben hallgattattak ki és szembesittettek a vádlottakkal; nevezetesen először vádlottak letartóztatása után nehány napra, 1881 február 25-én, azután az azon év aug. 22-én megkezdett végtárgyaláskor és végre 1883 junius 18-án tehát a harmadik szembesités a második szembesités után majdnem teljes két év elteltével eszközöltetett.

Tekintve ezen, a többszöri szembesitések között létező nagy időközöket, csaknem lehetetlen, hogy mindegyik tanu, minden egyes habár legkisebb és lényegtelen ismertető jelről ép oly egyaránt határozott és mindenben összevágó tudomással birjon, mint magáról a bizonyitás tárgyát képező főkérdésről és hogy nevezetesen oly körülményre vonatkozólag is: vajon két vádlott közül melyiknél volt a vászontarisznya és melyiknél a bőrtarisznya? midőn az, hogy mindkettőnél tarisznya volt, kétségtelen, eltévesztése foroghasson fen a nélkül, hogy az egész bizonyiték bizonyitó erejét elveszitse.

Ezen lényegtelen eltéréssel szemben áll azon fölötte nyomatékos és semmikép meg nem gyöngitett tény, hogy febr. 4-én a gelsei véres büntett elkövetésének napján az elkövetésre vonatkozó és illetőleg azzal összefüggő három különböző időben, három rendbeli külön tanuk mindig ugyanezen vádlottakat jelölik meg, mint azokat, a kik a kérdéses helyen voltak; és hogy a mint egy részről senki által sem jelöltetett meg vádlottakon kivül más személy, a kire vonatkozólag a büntett elkövetése előtt, alatt vagy annak elkövetése után, a többi büntárssal való gyanus együttlét állittatott volna: ugy más részről B. Jánoson kivül a többi vádlott,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a kérdéses időpontokban való együttlétüket sem a bünszövetséget kizáró elfogadható indokkal igazolni, sem az együttlétük tényét H. Samu büntárs és a vizsgálat, valamint a végtárgyalás alkalmával kihallgatott vallomása ellen, megczáfolni képesek nem voltak.

E három időpontnak, három rendbeli külön-külön s mindenikben ugyanazon személyeket terhelő tényei: bizonyitó erejük összhatásában sokkal erősebb sulylyal esnek a bizonyitás mérlegébe, hogy sem egyes, egyébként is könnyen indokolható mellékkörülményekre vonatkozó eltérés, a külön bizonyitékok összhatásának egész eredményét megsemmisithetné.

Arra nézve tehát, hogy a terhelő vallomásokban előforduló egyes eltérések kellőleg méltattassanak: azoknak sulya a vallomás többi tartalmával és a többi bizonyitékokkal összefüggőleg lett volna mérlegelendő és nem fogadható el, hogy az egyes, nem lényeges eltérés szempontjából a többi bizonyitékokkal összhangzásban levő vallomások lényege is értékétől megfosztottnak mondassék ki.

A személyazonosságot illetőleg ugyanis K. Gy. János másodrendü vádlottra, B. Borbála, K. Betti és Cs. Lajos a rablás szinhelyén a háznál jelen volt tanuk, a nevezett vádlottal mindhárom izben eszközlött szembesitéskor vallották, hogy őtet ismerik fel azon egyének egyikének, a kik 1881 febr. 4-én Gelsén, a S.-féle rablás és emberölés alkalmával a véres tett szinhelyén jelen voltak és hogy egyenesen ezen vádlott azon egyén, a ki őket, a tanukat, a szobába beterelte. Habár tehát ezen tanuk közül egyik, azon még nyugalmas lelki állapotban és reflectáló szemlélet mellett is könnyen megtéveszthető mellékkörülményre nézve, vajon bőr- vagy vászontarisznya volt-e ezen vádlottnál? és vajon ezen vádlott mondta-e, hogy «vigyázz Jancsi» és hogy «kellünk-e odabenn?» egymástól el is térnek: de arra nézve, hogy ezen vádlott volt a czinkosok egyike és hogy ez volt, a ki ő ellenükbe fegyverrel erőszakot gyakorolva, őket a tanukat, a cselédszobában való benmaradásra kényszeritette, erre, a kérdés ezen egyedül lényeges részére nézve köztük ellenkezés nem lévén, a nevezett tanuk vallomásának ezen vádlott elleni bizonyitó erejét, a felemlitett és könnyen megfejthető eltérések daczára is kétségbe vonni nem lehet.

Nem szünteti meg a tanuk vallomásának bizonyitó erejét a kir. itélő tábla által felhozott azon körülmény sem, hogy a tanuk

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

közül egyik szakálltalannak, a másik pedig szakállasnak mondotta ezen vádlottat. Ezen eltérés ugyanis elegendő indokát és megfejtését találja abban, hogy a vizsgálat adatai szerint vádlott K. Gy. Jánosnak nem rendes, teljesen kinőtt, hanem csak pelyhedező szakálla volt; de bizonyitva van az is, hogy ugy ezen vádlottnak, valamint a büntett szinhelyén jelen volt büntársak mindegyikének arcza feketére volt bekenve.

Ha tehát az egyik tanunak figyelmét kikerülte a fekete máz alatti csekély pelyhező szakáll, mig a másik tanu, a ki valószinüleg erősebb lélekjelenléttel birt, gondosabban vizsgálta meg az arczot: ebből éppenséggel nem következik, hogy mindkét, illetőleg mindhárom tanu vallomása értéktelen és a mindnyájuk által felismert és bünösnek vallott egyén a biró által büntelennek itélendő.

Szintén igy áll a bizonyiték, ezen vádlottnak ugyanazon éjjel a rablás és az emberölés elkövetése után a rablótársakkal együtt Bagolyán H. Samu lakásán való megérkezésére és ott időzésére nézve.

Ugyanezen vádlottat, a ki 1881 febr. 4-én dél körül az elindulás előtt N.-Kanizsán K. vendéglőjében a többi büntársakkal együtt volt, onnan azokkal, habár rövid időközben, de csaknem együtt eltávozott; ugyanazon vádlottat, a kit az imént megnevezett tanuk, eskü alatti vallomásukban megjelölték mint azon egyént, a ki az nap esti nyolcz óra tájban két másik szintén megjelölt czinkossal Gelsén, S. lakásában a büntett elkövetésére fegyveresen megjelent s a fenebb kiemelt módon tettleg közremüködött; ugyanezen vádlottat, egy az előbbi körülményeket bizonyitó tanukkal semmi összeköttetésben nem álló idegen és külön tanu G. Ferencz, ugy a vizsgálat alkalmával, valamint az első végtárgyaláskor határozottan felismerte azon egyének egyikének, kik 1881 febr. 4-énn mintegy 11 órakor éjjel, tehát a véres büntettnek, a két órai távolságra eső Gelsén véghezvitele utáni időben H. Samu társaságában Bagolyára megérkeztek. Ezenfelül támogatja a most megnevezett tanut T. Mihály vallomása is, a ki szintén ezen vádlottat, szintén hangja, alakja, kinézése és igy a főbb ismerhető jelek után, ugy az első, mind a második szembesitéskor az emlitett időben és társaságban Bagolyán megérkezettek egyikének felismerte.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ezekhez járul még K. Tamás tanunak vallomása is, a ki K. Gy. János vádlottat az előbbi tanukkal egy időben és ugyanazon viszonyok között és társaságban látta és a ki három izben eszközlött szembesitések alkalmával is ezen vádlottban felismerte azon egyének egyikét, a kik az emlitett időben Bagolyán H. Samunál voltak.

Igaz ugyan, hogy G. Ferencz és T. Mihály a cselekmény elkövetése után két évvel megtartott második végtárgyaláson foganatositott harmadik szembesités alkalmával már nem ismerték fel ezen vádlottat, de e körülmény, az előbbi felismerések bizonyitó erejét, tekintve a büntett véghezvitelének egyéb körülményeire vonatkozólag létező bizonyitékokat és számba véve azoknak az utóbbi körülményre is kiterjedő indicáló hatását, tekintve végre K. Tamásnak, a harmadik szembesités alkalmával is K. Gy. Jánost felismerő határozott vallomását: nem szünteti meg: sőt meg sem gyöngiti.

Kétségtelenül gyöngülne a nevezett két tanu előbbi felismerésének bizonyitó ereje, a két év utáni fel nem ismerés által, ha ezen bizonyiték egymagában állana. De a K. korcsmában való együttlét, azután a büntett székhelyén való megjelenés és a bünös tevékenység, végre K. Tamás vallomásával a legutolsó végtárgyaláson is megerősitett együttlét Bagolyán: G. Ferencznek és T. Mihálynak a vizsgálat és az első végtárgyalás alatt, az akkor még élénk emlékirányzata mellett tett vallomását és vádlottnak e tanuk általi felismerését határozottan támogatják: ez okból e tanuknak az annyi adattal támogatott előbbi felismerése, emlékeiknek két év utáni elhomályosodása által erejét nem vesztette.

S. Cs. István harmadrendü vádlottat illetőleg B. Borbála és K. Betti tanuk ezen vádlottal foganatositott mindhárom szembesités alkalmával ebben felismerték azon egyént, a ki először is a szobába bement. G. Ferencz az első szembesitéskor azzal indokolva, hogy ezen vádlott vele szemközt ült, felismerte ezt a Bagolyán megjelent egyének egyikének; és bár az I. végtárgyaláskor annyit mondott: «hogy ilyen volt a három egyén egyike», az utolsó végtárgyaláskor azonban határozatabban vallott és a mikor vádlottak elébe vezettettek, egyenesen Cs. Istvánra mutatva kijelenti: «hogy ez is hasonlit az egyikhez!». K. Tamás pedig noha már a harmadik végtárgyaláskor nem is ismerte fel vádlottat, de

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a két első izbeni szembesitéskor határozottan felismerte vádlottban azon egyének egyikét, kik akkor H. Samunál voltak.

Arra nézve tehát, hogy ezen két vádlott a rablás szinhelyén, azután ugyanazon estve még H. Samuval Bagolyára jöve, ott szintén jelen voltak, noha a kihallgatott tanuk vallomásai némely lényegtelen körülményre nézve egymásközt is nem mindenben egybehangzók, de a személyazonosság felismerésének több és kiváló adataiban annyira összevágók és egymást kiegészitők, hogy a személyazonosságra vonatkozó bizonyitékoknál fogva, hozzájárulván még ezekhez ezen vádlottakat terhelő és a első folyamodásu kir. törvényszék itéletében részletesen felsorolt és a kir. itélő tábla itéletében is valónak elismert és e helyütt is alaposoknak elfogadott bizonyitékok, a kir. itélő tábla itéletének megváltoztatásával az e. f. kir. tszék itéletét ezen vádlottakra nézve az imént és az általa felhozott indokokból helybenhagyni kellett.

De ennek elfogadásával el kellett ejteni a kir. itélő tábla itélete indokaiban K. Gy. János, S. Cs. István és B. János felmentése mellett felhozott azon érveket:

a) hogy vádlottak M. Józsefnek részeltetése nélkül nem hajthatták volna végre a büntettet, illetőleg nem vállalkozhattak volna arra, mert a M. József által való felfedezéstől kellett tartaniok;

b) hogy vádlottak H. Sámuellel való futólagos ismeretség után nem vállalkoztak volna ily sulyos büntettre;

c) hogy a nevezett vádlottak, ismeretlenek lévén S. házának viszonyaival és helyiségeivel: nem mertek volna vállalkozni arra, hogy abba behatoljanak és ha vállalkoztak volna, oly bizonyosan, mint bejutottak, nem juthattak volna oda;

d) hogy S.-ék részéről a legcsekélyebb ellenállás sem kiséreltetvén meg: nem képzelhető, hogy minden indok hiányában vádlottak követték volna el a lemészárlást; és végre

e) hogy valószinü azon feltevés, mely szerint H. Samu, a reá vallandó valódi büntársak előkeritésének meghiusitása végett nevezte II—IV. r. vádlottakat büntársaiul, mert tudván, hogy ezek a kérdéses büntettről tudomással nem birnak és igy az ő közvetlen tettességét felderiteni nem képesek: ekként az ő terhelésére nem képesitett egyéneknek büntársképen való terhelése által vélte

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a legbiztosabban kikerülhetni valódi szereplésének kideritését és az e miatt őt érendő legsulyosabb büntetést.

El kellett ejteni ezen érveket, mert mindezek csupán egyszerü föltevések, melyekkel határozott és kétségtelen tények és bizonyitékok állanak szemben. Ez utóbbiaknak viszonyitásából az emlitett föltevéshez azon eredmény áll elő, hogy vagy hamis tanuknak kell kimondani mindazokat, a kik ezen főbenjáró ügyben, teljes tudatával vallomásuk fontosságának valamint vallomásuk valószinü következményeinek, a büntett és a bünösség leglényegesebb mozzanatára vonatkozó esküvel erősitett vallomást tettek; vagy pedig mellőzni kell a föltevéseket, mint olyanokat, melyek objectiv alapon nem nyugodván, kétségtelen tények, egyenes bizonyitékok és illetőleg az ezek által megállapitott indiciumok összefüggéséből vont logicai származatok meggyengitésére nem képesek.

Elvitázhatlan valódiságában áll ugyanis azon iszonyu tény, hogy 1881 február 4-én S. Sándor, ennek neje és fia szobájában haramiák által megölettek és hogy ez alkalommal rablás is követtetett el; elvitázhatlan tény, hogy ezen iszonyu büntettet, e hármas emberölést nem egy, hanem több személy hajtotta végre és hogy azt egy személy nem is hajthatta végre; elvitázhatlan, hogy a véres büntett szinhelyét képezett szobát elválasztó konyha melletti szobában a S. család három cselédje tartózkodott, a kik a felfegyverzett haramiák egyikének, rögtöni halállal való fenyegetése által tartattak vissza a segélynyujtástól vagy a segély utáni kiabálástól; elvitázhatlan tény, hogy a vizsgálat, ezen az itélet alatt álló vádlottak ellen a legnyomatékosabb adatokat és positiv bizonyitékokat deritette ki; hogy a büntett napján három különböző, a büntett elkövetőire mutató nevezetes körülmény mindig csakis vádlottakat hozta az előtérbe; elvitázhatlan, hogy egyéb bizonyitékokon felül és ezeket támogatva, egyik vádlott, a három utóbbiakat határozottan terheli; és elvitázhatlan végre, hogy a vizsgálat folyamatában, a többszöri végtárgyalások alatt nem merült fel oly ténykörülmény vagy bizonyiték, mely ezen, okvetlen bünös kezekkel elkövetni kellett hármas emberöléssel, vádlottak helyett, másokat terhelné.

Ezek megfigyelése mellett a kir. Curiának, az egyszerü föltevések és képzelhetőségek, mint sem a bizonyitás, sem az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ellenbizonyitás nem helyes elemeinek mellőzésével: az imént megjelölt tényeket és a szabályszerü eljárás utján nyert bizonyitékokat kellett elfogadnia itélete alapjául.

A mi különösen a kir. tábla itélete indokainak erre vonatkozó egyes pontjait illeti:

ad *a)* nem tekintheti a kir. Curia vádlottaknak M. Józseftől való félelme indokolt vagy indokolatlan voltát oly ténynek: mely a bünvádi eljárás szabályai szerinti bizonyitékokkal és ezeknek egymással való szoros, lánczolatos összefüggésével bizonyitott tények ellenében akár ellenbizonyitékot alapithatna meg, akár pedig azon, valóságos és formaszerü bizonyitékok bizonyitó erejét megsemmisithetné avagy gyöngithetné. De egyébként is ugy M. József, valamint K. Gy. János, a mint ez a kérdéses személyek multjának és viszonyaiknak áttekintéséből szembeötlik: nemcsak többször büntetett egyének, hanem a társadalom azon egyénei közé tartozni látszanak, a kiket, mint a tapasztalat mutatja, a büntettnek nem csupán egy köteléke tart. Azon föltevés ellen tehát, hogy M. Józseftől, a ki be volt avatva a történendőkbe; a bünszövetségeseknek remegniök kellett, mely körülmény föltevése nem teszi hihetővé, hogy K. Gy. János és a többiek nélküle vállalkoztak volna; ugyanazon sulylyal érvényesül egy másik föltevés, hogy t. i. e között és vádlottak között előbbi életükből oly kapcsok létezhettek, melyek által az utóbbiak az előbbinek feljelentésétől magukat biztositottaknak tarthatták.

De képzelhető a kiemelt föltevés ellenében azon hasonlóul feltehető lehetőség is, hogy K. Gy. János, a ki M. József közreműködését, mint állitja, ennek «piszkos szája» fecsegése miatt visszautasitotta: ez utóbbinak ő ellene fordulta esetére is annyira bizott tagadásában, a mint a lefolyt bünvádi eljárás alatt H. Samu beismerései és a tanuk sujtó vallomásai ellenében is bizott.

Számos más képzelhetőségek és lehetőségek hozathatnának még fel annak ellenében, melyet a kir. itélő tábla indokaiban elfogadott, mint például M. József esetleges részeltetése a zsákmányban: de a kir. Curia e helyütt a bizonyitási tan azon sarktételére szoritkozik, hogy valódi és helyesen kivett bizonyitékok és az ezek által megállapitott tények ugy szintén az utóbbiakból vont helyes következtetések ellen képzelhetőségek és lehetőségek a bünvádi eljárásban hatálylyal egyátalán nem birnak.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ad *b)* A futólagos ismeretségre vonatkozó, szintén egyszerü föltevést illetőleg elég annyi, hogy vannak a társadalomban oly egyének, a kik a bünre minden perczben készen állanak: a bünvádi törvénykezés történetére, a statistica és legujabb időben a physiologia, illetőleg a phrenologia buvárlatai eléggé bizonyitják e sajnos tényt. Ezen emberekben minden pillanatban megvan az elhatározás bármely büntett elkövetésére, csak alkalom kell, hogy az ösztönükben és prædispositiójukban rejlő mindig kész elhatározásukat foganatositsák.

Ad *c)* A mi vádlottak ismeretlenségét S.-ék házának viszonyaival illeti, ez is csupán feltevésen alapul. Mellőzve ugyanis azt, hogy nem minden nyomaték nélkül való gyanuokok maradtak fen és emelkedtek ki ezen itélet indokaiban is H. Samu társtettességére vonatkozólag: annyi minden esetre áll, hogy ez volt a büntett kezdeményezője, a ki hosszu időn át szolgálatban lévén, a ház szerkezetét, a ház lakóinak szokásait, valamint viszonyait teljesen ismerte. Mi természetesebb mint az, hogy H. Samu a szükséges helyismerettel ellátta czinkosait, hogy minden bejárást, minden helyet megjelölt nekik, és azon helyzetbe hozta őket, hogy távollétében is teljesen tájékozva voltak. Napjainkban, midőn az elfogott haramiáknál csomag számra találtatnak az előre elkészitett helyrajzok: azon érv, hogy a ház minden viszonyával ismeretes gonosztevő által felbujtott czinkosok a helyiségnek nem ismerése miatt nem követhették el a büntettet, az ellenkezőt bizonyitó tanuk és más körülmények nélkül sem lehetne nyomatékos érvül elfogadhatni.

Ad *d)* Azon ténynyel szemben, hogy S. Sándor, annak neje és fia bünös kezek által megölettek és azon bizonyitékokkal szemben, melyek vádlottak ellen az eljárás folyamata alatt felhozattak: szintén nem képez mást, mint egyszerü feltevést azon következtetés: hogy vádlottaknak nem volt érdekében az áldozatok életének kioltása, azok tehát ezen iszonyu büntettet nem követték el. Ezen érv nagyobb nyomatékkal birna, ha a haramiák is oly iszonyu büntettnek tekintenék az emberi élet kioltását, mint a milyennek azt az erkölcsös és müvelt társadalom tekinti. De a törvénykezés története bizonyitja, hogy a megátalkodott gonoszoknál a leghalványabb gyanuja annak, hogy felismertettek, elég indokot képez az egész család életének kioltására.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A haramia tudja, hogy saját élete forog koczkán: a tapasztalat mutatja, hogy minden perczben kész ezen veszélyt áldozatai életének kioltása által megelőzni vagy elháritani.

Egyébiránt a kir. itélő tábla itéletének ezen, szintén minden objectiv alap nélküli és egyszerü föltevésen nyugvó indoka ellenében esküvel erősitett tanuk vallomása állván, az utóbbiaknak bizonyitó ereje mellett az egyébként is kérdéses értékü praesumtió nyomatékkal birónak nem volt elfogadható.

Ad *e)* Azon föltevést, hogy H. Samu saját megmentése végett vont be oly büntelen embereket a vádba, a kik semmit sem tudván a kérdéses büntettről, nem képesek az ő valódi szereplését felderiteni: a m. kir. Curia már azért sem fogadhatta el, mert az ebben rejlő tétel generalisálva elvileg kedvező helyzetet biztosit a beismerő vádlottárs ellenében a konokul tagadó büntársaknak. Föltéve ugyanis, hogy a kérdéses vádlottak ellen szóló bizonyitékok mind hamisak vagy tévedésen alapulók lennének, föltéve, hogy H. csakugyan más czinkosok szövetségében követte volna az iszonyu büntettet; és föltéve, hogy ezen másokat, ezen képzeleti büntársakat és nem vádlottakat vallotta volna büntársaiul: ha ezen képzeleti valódi büntársak ép ugy tagadják közremüködésüket, mint a mostani vádlott-társak, a védelemnek, a kir. itélő tábla által elfogadott most kiemelt érve mellett, ezen másokat, föltéve valódi büntársakat ép ugy fel kellene menteni, mint a hogy a kir. tábla itélete szerint a mostani vádlott-társak felmentettek.

Tény az, hogy H. Samu oly egyéneket jelölt meg büntársaiul, a kik ellenében más és sok oldalu bizonyitékokat hozott napvilágra a bünvádi eljárás. Ily körülmények között az egyik vádlott-társnak az egyéb nyomatékos bizonyitékokban erős támogatást találó terhelő beismerése, ugy saját, mint büntársai bünössége mellett legjelentékenyebb bizonyitékot képezi.

Nem képzelhetetlen ugyan, hogy egy gonoszlelkü vádlott ártatlan embereket is terhelhet, sőt ilyeneknek, a kir. tábla által felhozott czélból való terheltetése sem tartozik a képzelhetetlenségek közé. De ha egyéb körülmények is hozzájárulnak, a büntárs beismerő és többi büntársait megnevező vallomása tartalmának támogatásához, másrészt pedig objectiv adatok vagy bizonyitékok nem derittetnek ki, melyek vagy egyenesen a terheltek büntetlenségét, vagy a büntettnek mások által való elkövetését s igy in-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

directe amazok büntetlenségét bizonyitják vagy legalább indokolják: ez esetben a beismerő által terhelt büntársak részéről használt azon kifogás, hogy a beismerő az ő terhelésük által csupán az őt sulyosabb büntettel vádolható valódi bünösöket akarta távol tartani, a puszta föltevés nyomatékánál nagyobb érvényre nem számithat.

Mellőzni kelletvén ezeknél fogva a másodfoku biróság által felhozott feltevéseket: a kir. Curia mindazonáltal H. Samu vallomását mások ellenében csak azon részében fogadta el nyomatékos bizonyitéknak, a mely részben állitásának valósága, más, nyomatékos és meg nem gyöngitett bizonyitékokkal támogattatott.

Ez nem lévén az eset, IV. r. vádlott B. Jánosra vonatkozólag ez utóbbit fel kellett menteni. Nem tekinthette ugyanis meggyőzőleg bebizonyitottnak a kir. Curia, hogy ezen most nevezett vádlott, a kérdéses időben és a többi vádlott társaságában akár Gelsén, akár Bagolyán jelen lett volna, sem pedig, hogy a büntett véghezvitele czéljából az ő fogatja használtatott volna.

Az első azért nem, mert B. Borbála, valamint K. Betti tanuk az első szembesitéskor épen nem ismerték fel ezen vádlottat. Az első végtárgyaláskor B. Borbála csak annyiból véli felismerhetőnek, hogy azon két egyén közül, ki a szobába bement, az alacsonyabb ilyen termetü volt. K. Betti szintén ily modorban, hogy a kit a magassal a szobaajtón látott bemenni, ilyen testalkatu volt. A harmadik végtárgyaláskor pedig már ezen vádlottról egyik tanu sem nyilatkozik, bár a többi vádlottakkal együtt ez is a tanuk elébe állittatott.

G. Ferencz szerint a Bagolyán jelen volt egyének harmadika csak háttal ült feléje és csak körülbelül ismeri fel, mert csak akkor nézte meg, mikor a lovaknak abrakot vitt ki; szembesitéskor csak azt bizonyitja, hogy azon egyén ugy nézett ki, mint ez.

A 3. végtárgyaláskor pedig azt mondja, hogy olyan szinü, korú, testességü, magasságu, ez volt-e? nem tudja.

K. Tamás az első szembesitéskor és a 3. végtárgyaláskor: «csak ilyen formá-»nak mondja a Bagolyán volt egyének egyikét és az első végtárgyaláskor ezen vádlott (B. János) hangjának hallása után mondja határozottan, hogy ez volt a három egyén egyike A hang hasonlatosságából vagy állitott azonosságából vont habár határozott állitást a kir. Curia, tekintettel a többi tanu nem határozott vallomására, elegendő bizonyitéknak H. Samu beisme-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

rése mellett sem fogadhatván el: azt, hogy ezen vádlott a többiekkel együtt Gelsén lett volna, bizonyitottnak nem találta.

A Bagolyán való együttlét, a már kiemelt okoknál fogva, szintén nem volt bebizonyitottnak elfogadható.

Ugyancsak igy áll a bizonyitás vádlottnak fogatára nézve is; és e tekintetben a kir. itélő tábla itéletében felhozott indokok mellett a tanuk bizonyitó képességének mérlegelésénél nem hagyható figyelmen kivül az sem: hogy a lovak és a szekér ugyanazonosságáról tanuskodó K. Árpád, K. Péter és D. János is a fogatot estve csak menet- és illetve sebes hajtás közben és ugy szólván csak pillanatra láthatták; G. Ferencz és K. Tamás a szekeret Bagolyán szinte estve látták; tekintve, hogy ezen fogat, illetve szekérnek meglátásakor a tanuk egyikének sem volt még gondolatában, hogy ezen tárgyakról és ezek ugyanazonosságáról, egy főben járó perben mint tanuk lesznek hivatva vallani, nem forgott fen semmi ok az előttük közönyös és mi fontossággal sem sem biró tárgyakról tüzetesebb és körülményesebb megszemlélés által azok alakja felől maguknak oly beható tudomást szerezni, hogy e tudomásuk szerzésének módja és körülményei, a tárgy azonosságának birói megállapitására és ebből vádlott bünösségének következtetésére eléggé biztos alapot nyujthatnának; tekintve továbbá, hogy ugyanegy községbeli, de sőt ugyanegy vidéknek ugynevezett parasztszekereiben az egymástóli különbözet, ha ilyen előfordul is, rendesen oly csekély, hogy ha csak akár alakjára, akár készitésmódjára nézve a szokásbeliektől nagyobb eltérés nem mutatkozik és igy egyiknek a másiktól való megkülönböztető felismerése mindenkor nagyon kérdéses; és tekintve, hogy a tanuk egyike sem emlit oly külön ismertető jeleket, melyekből arra nézve, hogy az általuk egyszer esteli időben látott és azután csak több nap mulva elibök állitott szekér csakugyan az volna, még csak nagyobb valószinüséggel is következtetni lehetne; és tekintve, hogy a tanuk által látott lovakra, azoknak barna vagy feketés szine felemlitésen kivül szintén semmi oly különös ismertető jelek vagy tulajdonjogok nem hozatnak fel, melyek folytán e tekintetben is a bizonyitékot kielégitőnek elfogadni lehetne: a tanuk által szinte csak este és egy izben látott lovaknak a szemlélés végett a tanuk elébe állitott és B. János tulajdonát képező lovakkali azonossága bebizonyitottnak nem tekinthető.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ezen és a kir. tábla itéletében, ezen vádlottra vonatkozólag külön felhozott indokok alapján B. Jánosnak sem személye, sem fogatának ugyanazonosságára nézve a bizonyiték helyreállitható nem lévén: a kir. tábla itéletének ezen vádlottra vonatkozólag helybenhagyásával B. Jánost a rablás és a szándékos emberölés büntettének vádja alól felmenteni kellett.

Végre az elitélt vádlottakat terhelő büncselekmény minősitését illetőleg már a H. Samu bünösségét megállapitó indokokban kimondatott, hogy nem hiányoznak adatok, melyek e vádlottra vonatkozólag a gyilkosságra való felbujtásra mutatnak; de minthogy a gyilkosságnak elválasztó criteriumát a btk. 278. §. szerint az emberölési szándéknak előre megfontolása képezi; minthogy arra, hogy a gyilkosságra való felbujtás megállapitható legyen az előre megfontolt ölési szándéknak a felbujtásban való léte és ezenkivül ezen szándéknak a felbujtott által a felbujtótól való elsajátitása is külön bizonyitandó; minthogy továbbá arra nézve, hogy H. Samu boszu-kifakadásai a S.-ék ellen később elkövetett merénylettel megszakitlan oki összefüggésben állanak-e, ezen vádlott határozott tagadása ellenében elegendő bizonyiték nem derittetett ki; arra nézve pedig, hogy ezen előre megfontolt ölési szándékot ő közölte legyen büntársaival és hogy azok H. Samunak megvalósitás végett velük közlött e szándékát magukévá tették és megvalósitották volna: ugy az ő, valamint a többi vádlott határozott tagadása ellenére egyáltalán semmiféle bizonyiték nem volt előállitható; ezen okoknál fogva, az emberölésre — illetőleg a több ember megölésére irányzott szándéknak létét sem a felbujtóra, sem a tettesekre vonatkozólag megállapitani nem lehetvén: az elkövetett cselekmény gyilkosságnak nem volt minősithető.

Ellenben minősiteni kellett azt rablásnak és ember, illetve több ember szándékos megölésének, H. Samura vonatkozólag pedig ezen büntettekre való felbujtásnak: mert a præmeditatiótól függő büntetendő cselekmények kivételével, a többi szándékos büntetendő cselekmények esetében, a mint a tettesnél a büntetőtörvénykönyv 75. §-ának helyes értelmezése mellett nem kivántatik, hogy a büntett véghezvitelének megkezdése előtt határozottan, egyenesen és feltétlenül akarja ugyanazon vagy mindazon büntetendő cselekmény elkövetését, illetőleg bünös eredmény megvalósitását, melyet vagy melyeket később vagyis a legköz-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vetlenebbül czélba vett büntett véghezvitelének megkezdése után vagy pedig ezen büntett helyett szándékosan elkövet, illetőleg megvalósit, ugy a felbujtónál is a btk. 75. §-a értelmében s az általános dolus fogalmánál fogva elég azon büntett valószinü elkövetésének előrelátása, melyet az ő felbujtásából kifolyólag és connexitásban azzal, a melyre a felbujtás irányult, a tettes esetleg elkövetni szándékozik és a melybe a felbujtó a felbujtott tettes szándékának felismerése után, nyiltan vagy hallgatólag beegyezvén, a bekövetkezett — habár sulyosabb vagy több eredmény, az ő akaratának és felbujtó tevékenységének általa előrelátott valószinü megvalósulását tartalmazza.

H. Samura vonatkozólag ezen tudatot, az eshetőleg, sőt a valószinüleg bekövetkező embervérontásba való beegyezést nyiltan kideritvén: az ő cselekménye rablás és több ember szándékos megölésére való felbujtásnak volt minősitendő.

K. Gyura János és S. Cs. István cselekményei szintén azon büntetteknek voltak minősitendők s azokban mindketten mint tettestársak bünösöknek kimondandók: mert habár azon körülmény, hogy puskákkal, fejszével és baltával felfegyverkezve indultak Gelsére, de főleg azon körülmény, hogy a Nagy-Kanizsa és Gelse között levő uton S. Cs. István a puskát megtöltötte: arra mutat, hogy már akkor tudták, hogy nem csupán ijesztésre vagy fenyegetésre használandják a náluk levő veszélyes és ölő eszközöket; mindazonáltal tekintve, hogy az ölési szándék előre megfontoltságára vonatkozólag ezen gyanuoknál más bizonyiték ezek ellen sem volt megállapitható: a gyilkosságot ő reájuk vonatkozólag sem lehetett fenforgónak kimondani; ellenben tekintve, hogy a büntett elkövetése előtt arczukat bekenték, a mi, ellenkező bizonyiték és nyomatékos alap hiányában azon felfogást támogatja, hogy a nevezett czinkosok, akkor még nem lévén elhatározva az emberölésre, arczuk bekenése által a későbbi áldozatok által való felismertetéstől és ennek folytán az ezek által való feljelentéstől akarták magukat biztositani; tekintve, hogy a fölvett helyszini szemle tanusága szerint azon szobában, a hol a S. család megöletett, a butorok felforgatva, egy szék fellökve és annak ülésre való készüléke kiesve találtatott, a mi azon felfogást támogatja, hogy az ölést valószinüleg viaskodás előzte meg; tekintve, hogy egyik tanu azt állitotta, hogy a büntett szinhelyé-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

röl S. Zsigának azon könyörgését hallotta: «János, ne bántsa anyámat»: az ellenkezőre elegendő bizonyiték nem létében s a gondatlanságból származó emberölésnek már a véghezvitel módja által való teljes kizárása következtében mint valószinü volt elfogadandó, hogy K. Gy. János és S. Cs. István a több ember elleni szándékos emberölést a rablás alatti felismerhetésük következtében keletkezett rögtöni elhatározás folytán követték el.

Ezen vádlottak bünös tevékenységének minősitését illetőleg pedig S. Cs. István tettesnek volt itélendő; mert a tanuk látták, midőn ezen vádlott, a rablás elkövetése, tehát a büntett megkezdése előtt, a S.-ék által lakott szobába behatolt s nem látván őt abból kijönni: bizonyosnak volt elfogadandó, hogy az egész rémtett elkövetése alatt, egyik eddig meg nem határozható czinkosával azon szobában volt és a rémes büntett véghezvitelében szándékosan és cselekvőleg tevékeny volt.

De tettesnek vala itélendő K. Gyura János is; mert habár vádlottat illetőleg biztos adat vagy bizonyiték az ölésnek általa, vagy általa is foganatositott véghezvitelére nem volt kiderithető; de más részről bizonyos lévén az, hogy nemcsak a konyhában, hanem az ezen tul levő cselédszobában is hallhatók lévén a S. család jajkiáltásai, az egymásután következő lemészárlást a cselédszobában levők, annál inkább a véres tett szinhelyéhez közelebb tartózkodó K. Gy. János is hallotta; tehát a szándékos emberölés elkövetéséről ennek elkövetése előtt és alatt tudomással birt; tekintve, hogy ugy ez előtt, valamint ez alatt a puskájának a cselédek elleni irányzásával, ezeket a cselédszobába terelte, és halállal fenyegetés által rémitve, azokat tétlenségre és hallgatásra kényszeritette; tekintve, hogy a tettesség fogalma szerint, de különösen a tettestársaságnak a btk. 70. §-ában meghatározott fogalma szerint, az együttes vagy közös elkövetés alatt nem csupán a büntettet eredményező positiv ható erőnek a szándékolt eredmény okozására irányzott tevékenységbe hozatala, hanem az ezen ható erő megakadályozására szolgáló ellentálló erőnek a közös bünös czélból való szándékos és tettleges visszaszoritása és akadályozó vagy elháritó hatályának szándékos és tettleges meghiusitása vagy csökkentése is értetik: K. Gy. János is ugy a rablás, valamint a több ember elleni szándékos emberölés büntettében mint tettestárs, stb. — — — — — — — — — — —

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

(A fenebbiekkel ellenkező eredményre jut a kir. Curia a következő négy esetben):

Azon körülmény, hogy vádlott az utczán menés közben egy nő ruhájának zsebébe belenyult, továbbá azon körülmény, hogy vádlott a nőnek oldala mellett menő férje által elfogatván, ettől szabadon bocsáttatását kérte, a nélkül, hogy tagadta volna, miszerint nejének zsebébe belenyult, még vádlott büntetett előéletének figyelembe vétele mellett is, más bizonyitékok hiányában bűnösségének kimondására elegendőnek nem tekinthetők. (83. okt. 16. 10217. *Dtár* VI. 276.)

«A szakértőkként kihallgatott azon két könyvkötőnek véleménye, kik a szóban forgó levélboriték felmetszését a lepecsételése előtti időre teszik s annak olyképeni beragasztását, a mint az történt, csak belülről vélik eszközöltethetőnek, saját mesterségük szempontjából helyes lehet ugyan, oly feltétlen bizonyitéknak azonban, mely a vádbeli bűncselekménynek a levélboriték lepecsételése utáni elkövetésének lehetőségét végkép kizárná, az emlitett vélemény a fenforgó egyéb körülmények közt el nem fogadható s annak egyedüli alapján sulyos bűntett elkövetésének alaki tényálladéka helyreállitottnak nem tekinthető.» (83. febr. 6. 6786. *Dtár* IV. 142.)

«Mindkét alsó birósági itélet megváltoztattatik és vádlott az erőszakos nemi közösülési bűntett kisérletének vádja alól felmentetik. *Indokok:* Mert az iratokhoz bemellékelt orvos-szakértői látlelet és vélemény szerint vádlottnak leányán a nemi közösülés hogy végbe vitetett volna, határozottan megczáfoltatik, mert ugyanezen orvosi vélemény által meggyengittetik vádlott leányának azon állitása, hogy az atyja által rajta több izben végbe vitt nemi közösülés alkalmával szeméremteste, illetve nemző részei megvéreztettek, hogy ennek következtében inge is elvéresedett volna; mely állitásnak valószinüsége az által is meggyengittetik, hogy mindamellett, hogy a kis leány állitása szerint ez többször történt, azt sem anyja sem más valaki a háznál észre nem vette. Mert végre, noha M. J. és A. Sz. tanuk állitják, hogy látták, a midőn

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

egy izben vádlott a kis leánya mellett az ágyban feküdve, annak teste felé oly mozdulatokat tett, melyekről nemi közösülésnek végbezvitelére következtetést vontak, tekintve, hogy ezen tanuk vallomásai az általuk látott cselekményre nézve némileg egymástól eltérnek, és tekintve, hogy vádlott M. J. tanu ellen annak irányában viseltető ellenséges indulatja miatt kifogást is tett, mi a tanu által meg sem cáfoltatott, ezen okoknál fogva ezen tanuk által szolgáltatott bizonyiték az orvosi vélemény fentebbi határozott volta ellenében vádlott elitéltetésére törvényszerü próbát tevőnek nem találtatott.» (84. 5052.)

A teljes részegség fenforgása nemcsak közvetlen észlelés, hanem következtetés utján is megállapitható. (83. máj. 29. 11428. *Dtár* V. 187.)

V. ö. 1881. jan 19. 12194. *Dtár* VII. 209.; 83. szept. 26. 5281. *B. J. T.* VII. 148.; 83. máj. 9. 9613. *Dtár* V. 233.; 83. 10759. *Dtár* VIII. 124.; 80. 7372. *T. Cs.* 81. 3.; 81. 329. *T. Cs.* 171.; 81. 3206. *T. Cs.* 281.

«Jogi» bizonyiték hiánya folytán felmentés a kir. Curia részéről: *Jogt. Közl. M.* 84. 255. sz.

2. A szándéknak jelenségek utján való bizonyitása.

Kir. Curia

A büntetendő cselekményeknél a tettes szándékára az elkövetés eszközei és módja alapján vádlott tagadása ellenében is megvonandók a következtetések s ezekre alapitható az itélet. (81. jan. 24. 8802. *Dtár* R. f. XXVII. 115.)

(Az alábbi indokolásokban a k. Curia a k. tábla álláspontjával szemben rendszeresen kifejti a szabad mérlegelésnek a szándék és a præmeditatio bizonyitására vonatkozó tanát.)

«... Ezen az észlelés, a felismerés és a megitélés vagy a megállapitás átalános törvényeiből levont logikai következtetéssel szemközt nem emelkedhetik tulsulyra a kir. itélő tábla itélete mellett felhozott azon további indok sem: hogy a fenforgó esetben az ölési akarat «nem bizonyittatott be sem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

beismeréssel sem tanuvallomással, sőt lélektani indok sem merült fel, melyből az ölési szándék biztosan következtethető volna». A mi ugyanis a beismerést és a tanuvallomást mint bizonyitékot együttesen illeti, hazai törvényeinkben nincs oly rendelkezés, bűnvádi eljárásunk pedig nem ismer oly megállapitott gyakorlatot, melynek értelmében bármely büntetendő cselekményre vagy annak bármely tényező elemére, illetőleg a birói itélet szempontjából lényeges valamely körülményre vonatkozólag akár a beismerés, akár a tanu általi bizonyitás az érvényes bizonyitékok *kizárólagos faját* képezné. Ez épen ugy áll a physicai cselekedetekre, valamint a *szándékra* átalában, ugy ennek egyes *fajaira* nézve is. Ha ez nem állana, azon esetben a titokban, tanuk távollétében véghezvitt gyilkosság tettesének ezen bűntettben való elitéltetése és ellenében a törvény által ezen bűntettre határozott büntetésnek kimondása minden más még oly erős bizonyiték kizárásával egyedül az ő akaratától, vagyis a legnagyobb bűntettesnek tetszésétől függő beismeréstől válnék függővé, a mi pedig a jogrend és a jogbiztonság leglényegesebb feltételével, a törvény uralmának elsőrendü követelményével, ellentétben áll. A mi különösen a tanu általi bizonyitást, vonatkozólag a szándékra, illeti, ez utóbbi, mint az ember bensejében végbemenő szellemi tevékenységnek még meg nem valósitott eredménye, minden más személy érzéki közvetlen észlelete elől, e szerint létének vagy nem létének tanu általi bizonyitásától el lévén vonva: azon egyes mozdulatok, vonások, fenyegetések, nyilatkozatok s ilynemü küljelenségek, melyek az akarat képződése és küzdelmei alatt vagy után netalán nyilvánulnak, más személyek által észlelhetők ugyan, s azokról az észlelő tehet is tanubizonyságot; de a bizonyság soha sem fedheti magát a bizonyitandó tényt (factum probandum), más személy ez vagy amaz szándékának létét, hanem csak is egyes körülményeket, jelenségeket hozhat a felismerés körébe, a melyekből a bizonyitandó kérdés, a szándéknak mibenléte, logicai érvelés utján, kisebb

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vagy nagyobb valószinüséggel következtethető. Ha tehát az ölési szándék fenforgásának valóvá elfogadása, mint a kir. itélő táblának indokában mondatik, a beismeréstől vagy pedig tanu általi bizonyitástól lenne feltételezve: az első esetben a sulyos büntetés alkalmazhatása kizárólag a vádlottól függne; a másik esetben a bizonyiték oly faja követeltetnék, melynek a kérdéses körülményre való jóhiszemü előállitása psychologiai lehetetlenséget képez.» (83. 11411. decz. 27. *Jogt. Közl. M.* 84. 120. sz.)

« Ha valamely büntett el nem követése oly eset be nem következésétől van feltételezve, melynek bekövetkezése a tettes és a részes előrelátása szerint bizonyos: akkor a bizonyosnak előre látott esettől föltételezett büntett elkövetése is bizonyos lévén, az elkövetésnek feltételezett volta csupán szinleges és látszólagos, mely nem hagy nyitva valódi esélyt a büntett el nem követésére, hanem azonos a szándéknak feltétlenül azon büntett elkövetésére irányzott és elhatározott voltával. A jelen esetben mindhárom vádlott biztosan, minden észszerü kételyt kizáró világossággal előre belátta azon eset elmaradásának lehetetlenségét, mely eset elmaradása esetében, állitólag M. Gy. megölése elmaradott volna; e szerint biztosan előre látták, hogy forralt merényletük olyatén fogalmazása mellett is, mint az a védelem részéről előtüntettetik, a merényletnek M. Gy. élete ellen kell irányulnia: ily esetben dolus eventualisról nem lehetvén szó, a szövetkezett büntársak szándékát már előre *egyenesen és határozottan* M. Gy. élete ellen is irányozottnak kell elfogadni. (81. jan. 19. 12194. *Dtár* VII. 209).

A bottal történt ütések nagy számából is lehet következtetni az ölési szándékra. (83. okt. 19. 9890. *Dtár* VII. 70.)

A kir. Curia, s az általa kijelölt irányban haladva, az alsóbb biróságok is az ölési szándékot a sérelmezésre használt eszköz és a sértés minősége alapján határozzák meg. (83. decz. 27. 1141. *B. J. T.* VII. 281.)

A revolver csak azon egyén kezében tekinthető gyilkoló

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

eszköznek, a ki azzal bánni tud; a kinek azonban pl. revolver azelőtt soha kezében nem volt, annak ölési szándékára ezen eszköz használása nem nyujt elegendő támpontot. (83. 1376. *Dtár* VI. 95.)

A kuruzslás által okozott testi sértés rendszerint nem tekinthető szándékosnak. (83. 904. *Dtár* VI. 122.)

L. még 81. febr. 8. 5274. *Ÿ. K. M.* 454. sz.; 83. ápr. 5. 2536. *Dtár* V. 116.; 83. jan. 9. 10816. *Dtár* V. 211.; 82. 4239. *T. Cs.* 83. 16.

(A károsítási szándék bizonyitása csalárd bukásnál): «... A II. itélet megv., az I. hh. *Indokok:* Tekintve, hogy a BTK. 414. §-ának 3. pontjába ütköző csalárd bukás tényálladékának megállapithatása a károsítási czél törvényszerü bizonyitásától van feltételezve, azon körülményből vont következtetés pedig, hogy a vádlott azzal, hogy — —nal ennek 600 frtnyi követelésére nézve a csődöt megelőzőleg bíróság előtt egyezséget kötött s ennek alapján ellene birói végrehajtás eszközöltetett, többi hitelezőit megkárositani szándékozott legyen, vádlott ellen határozott tagadásával szemben, minthogy *puszta* következtetésre birói itélet nem épithető, bizonyitékot nem képez, más bizonyiték pedig nem létezik, annál fogva a másodbiróság itéletének megváltoztatásával az elsőbiróságé volt helybenhagyandó.» (83. máj. 4. 9754. *B. Ÿ. T.* VI. 194.)

(Lopási szándék bizonyitása összetett bizonyitás utján.) «A rabruhával megszökő fogoly e ruhára vonatkozólag, a mennyiben az eltulajdonitás dolosus volta fenforog, lopást követ el; dolosusnak tekinthető pedig az eltulajdonitás, ha a szökés előkészületeiből kitünik, hogy a fogoly szándéka, illetőleg czélja a ruházatnak jogtalan eltulajdonitására is vala irányozva, mely eset fen fog forogni például, ha bebizonyul, hogy a használatába adott, de rosszabb állapotban levő ruházatát vagy valamely ruhadarabot, czipőit, fehérnemüit stb. közvetlenül megszökése előtt másnak jobb minőségü ruhájával azon czélból cserélte ki, hogy az általa használtaknál jobbakat és értékesebbeket keritsen hatalmába és vigyen

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

magával.» (84. máj. 21. *teljes-ülési* határozat *Jogt. Közl. M.* 357. sz.)

V. REFORMATIO IN PEJUS.

Törvénykezési gyakorlatunk egyik igen aggályos tünetére kell e helyen utalnunk.

A szabad mérlegelés szervezeti előfeltételeként jelenkezik minden bűnvádi eljárásban: hogy csak alsó bíróság dönthet a vád felett pro vagy contra korlátlanul; a felső bíróság, mely nem áll egy másik fok ellenőrzése alatt és nem is tárgyal szóbelileg vád és védelem közbejöttével, egyedül a vádlott javára corrigál, vagy legfölebb kivételes esetekben feloldás mellett utasitást ad az alsó bíróságnak uj, eshetőleg terhesebb minősitésü itélet hozatalára. S bár ilykép megtörténhetik, hogy az anyagi igazság sérelmével itt-ott egyes bűncselekmények nem a megfelelő szigorral és aránylagossággal toroltatnak meg vagy épen megtorlatlanul maradnak, erről (mint sok egyébről a bűnper keretében) a közület kénytelen lemondani azon alapelv sértetlen fentarthatása végett, hogy *a mely bíróság akár kezdeményezőleg, akár egy másik fok itéletének szigoritása által egyént sujt, annak ténykedése felsőbiróságilag minden körülmények közt felülvizsgálható legyen.*

Alább egész sorozatát az eseteknek közöljük, melyekben a kir. Curia büntetéseket és minősitéseket szigoritott vagy elsőbiróságilag felmentett egyéneket elitélt. A kétfoku és kétoldalu felebbezés szivósan reagál a maga területének minden korlátozása ellen.

A tényleges eredmény ebből pedig az, hogy miután jóhiszemüleg lebontottuk a régi eljárásnak a bizonyitási szabályokban rejlő egyetlen hathatós garantiáját, az isoláltan behozott szabad mérlegelés most leginkább arra szolgál, hogy a csupán ellenőrzésre rendelt és az ez iránti eszközökkel is alig-alig felruházott központi birói testületnél valamennyi formalis és materialis functiók — mint látni fogjuk, még ügyésziek is — felhalmozódnak.

Ha valahol, ugy itt volna helyén a kir. Curia részéről,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hogy hatalomkörét a modern eljárás elveihez idomitaná. Az inquisitorius 1872-iki szabályzat a királyi Curia hatáskörének megállapitásánál a traditionalis «enyhitési jog» fentartását hangsulyozza. S a mely bíróság saját impulsusai folytán annyira megy a vádelv cultusában, hogy aggodalmasan tartózkodik az ügyészi inditvány bünösségi és büntetési határvonalát tullépni, az az anyagi igazságnak az egyéni szabadság által követelt megszoritásai alól épen nem vonhatja ki magát.

Hogy következményeiben hova vihet a kétoldalu felebbezés és a bizonyitékok szabad mérlegelése a legfelső fokon, arra nézve először is ideigtatunk egy eddig közzé nem tett esetet, mely jelenleg perujitási stadiumban van.

Sz. I., M. N. és L. S. a kir. ügyészség által azzal vádoltattak, hogy H. I.-t, midőn ez éj idején falujában haza ment, orozva meggyilkolták. A máramaros-szigeti kir. törvényszék és a kir. tábla vádlottakat felmentették. A kir. Curia I. r. vádlottat szintén felmentette, II. és III. r. vádlottakat azonban emberölésben bűnöseknek mondotta és 12 évi fegyházra itélte. (1882. 12366). Vádlottak perujitás iránti kérelmére a törvényszék uj vizsgálatot inditott és annak befejezésével a következő végzést hozta: A felvett uj vizsgálat folytán a kir. ügyészi inditványtól eltérőleg a végtárgyalás elrendeltetik, stb. *Indokok:* Azon érvek és adatok, melyek ezen kir. törvényszék által az általa hozott s másodbiróságilag is helybenhagyott felmentő itélet hozásánál indokokul elfogadtattak, az uj vizsgálat adatai által nemcsak meggyengítve nem lévén, hanem azok több tanu vallomása valamint a szemle alkalmával tett kisérlet által, mely szerint a vázlatrajzban veres +-tel jelzett helyre, t. i. *a H. J. megöletése helyére elhelyezkedett vizsgáló birót, sőt az egyenruhás csendőrt s több ott állott egyént D. Gy. és T. G. terhelő tanuk azon helyről, honnan a véres tett elkövetését látták s a tetteseket felismerni állitják, annak daczára, hogy a szemlekor is gyertyavilág sugárzott ki a tett szinhelypontjára, egymástól megkülönböztetni képe-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

sek nem voltak s azokat fel nem ismerték, ujabb támogatást nyervén, stb. — *Kir. tábla* hh. — *Kir. Curia:* Tekintve, hogy az eljáró kir. törvényszék az 1883. évi junius hó 28-án 3164. sz. a. kelt és a kir. itélő tábla által az 1883. évi szeptember 18-án 34746. sz. a. hozott végzéssel helybenhagyott végzésében a perujitási kérelem folytán egyedül az ezen kérelemben felhozott ujabb körülmények iránti vizsgálatot rendelte el s tekintve, hogy az ezen ekkép elrendelt és most már befejezett vizsgálat alapján első sorban az iránt hozandó határozat, vajon a perujitási kérelemnek hely adatik-e vagy nem, az eljáró kir. törvényszék pedig ezen most emlitett kérdés felett határozatot nem hozott s ekkép ugyanezen kérdésnek eldöntése előtt végtárgyalást sem rendelhetett: mindezeknél fogva ugy a kir. törvényszéknek 1884. évi márczius 20-án 1218. sz. a., valamint a kir. itélő táblának 1884. évi május 12-én 15229. sz. a. kelt és az eljárási gyakorlat lényeges szabályaiba nyiltan ütköző végzései megsemmisittetnek és utasittatik a kir. törvényszék, hogy a perujitási kérelem folytán teljesitett bűnvizsgálat alapján a perujitásnak megvagy meg nem engedése iránt hozzon szabályszerü határozatot. (84. jul. 24. 5058.)

Mellékesen kommentárként a kir. Curia szünidei tanácsának ezen határozatához csak azt emlitjük meg, hogy azon 1—1 ½ év alatt, a mennyibe az első foku végzésen követelt *irályi* változtatás keresztülvitele kerül, a fegyházbüntetés végrehajtása annak módja és rendje szerint tovább foly.

—

Hogy pedig a reformatio in pejus a Curiánál mily gyakori és anyagi tekintetben mily messzemenő, arra bővebb tájékozásul szolgálhatnak a mellékelt táblás kimutatásban felsorolt esetek, melyeket a közkézen forgó gyüjteményekből nem kimeritően, a létszámra nézve csak nagyjából irtunk ki.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

REFORMATIO IN PEJUS.

Kelet és szám.	I. fok minősitése és a büntetés mérve.	II. fok minősitése és a büntetés mérve.	III. fok minősitése és a büntetés mérve.
80. szept. 6. 4974. Dtár Rf. XXVI. 52.	Erőszakos nemi közösülés bűntette 1 és fél évi börtön.	Ugyanaz 1 évi börtön.	Ugyanaz 3 évi fegyház.
80. szept. 7. 6046. Dtár Rf. XXVI. 63.	Csalás bűntette 3 hó.	Ugyanaz.	Csalás 6 havi börtön.
80. szept. 7. 6046. Dtár Rf. XXVI. 70.	Lopás bűntette 1 hó.	Ugyanaz.	Lopás bűntette 6 hó.
80. szept. 22. 4745. Dtár Rf. XXVI. 74.	Emberölés bűntette 2 évi börtön.	Ugyanaz.	Emberölés 3 évi börtön.
80. szept. 19. 5287. Dtár Rf. XXVI. 96.	Erőszakos nemi közösülés kisérlete 3 hó.	Ugyanaz.	Személyes szabadság megsértése 6 havi börtön.
80. okt. 7. 8924. Dtár Rf. XXVI. 114.	Atyagyilkosság 15 évi börtön.	Ugyanaz.	Ugyanaz 15 évi fegyház.
80. szept. 14. 6335. Dtár Rf. XXVI. 153.	Lopás bűntette 6 havi börtön.	Ugyanaz.	Lopás kisérlete 1 évi börtön.
80. decz. 2. 6372. Dtár Rf. XXVI. 198.	Felmentés.	I. r. Méhmagzatelhajtása, II. r. ebbeni részesség I. r. 9 hó II. 6 hó.	I. r. ugyanaz, II. r. felbujtás; büntetés ugyanaz.
80. decz. 7. 7170. Dtár Rf. XXVI. 217.	Erőszakos nemi közösülés.	Ugyanaz.	Megfertőztetés 1 és fél év.
80. nov. 2. 5893. Dtár Rf. XXVI. 218.	Megfertőztetés kisérlete 3 havi börtön.	Megfertőztetés bűntette 6 havi börtön.	Erőszakos nemi közösülés bűntette 1 évi börtön.
80. nov. 3. 5937. Dtár Rf. XXVI. 221.	Erőszakos nemi közösülés 2 évi börtön.	Megfertőztetés 2 évi börtön.	Erőszakos nemi közösülés bűntette 5 évi fegyház.
80. decz. 21. 7520. Dtár Rf. XXVII. 14.	Magánosok elleni erőszak 4 hó.	Erőszakos nemi közösülés kisérlete 4 hó.	Személyes szab. megsértése 1 évi börtön
81. jan. 20. 8340. Dtár Rf. XXVII. 39.	Emberölés 3 évi börtön.	Ugyanaz.	Szándékos emberölés 3 évi fegyház.
81. jan. 24. 8802. Dtár Rf. XXVII. 115.	Szándékos emberölés 5 évi börtön.	Szánd. emberölés 4 évi börtön.	Ugyanaz 5 évi fegyház.
81. máj. 21. 9998. Dtár Rf. XXVII. 146.	Felmentés.	Életbiztonság elleni vétség 3 hó.	Gondatlan emberölés és sulyos test sértés vétsége 6 havi börtön.
81. ápr. 28. 2292. Dtár Rf. XXVII. 148.	Lopás büntette 9 havi börtön.	Ugyanaz.	Betöréses lopás 9 havi börtön.
81. márcz. 21. 9727. Dtár Rf. XXVII. 224.	Megfertőztetés 1 évi börtön.	Erőszak büntette 8 havi fogház.	Erőszakos nemi közösülés büntettének kisérlete 1 és fél évi börtön.
81. ápr. 25. 9736. XXVIII. Rf. 71.	Szülés eltitkolásának vétsége 3 hó.	Életbiztonság elleni vétség 6 hó.	Gyermeköles kisérletének büntette 1 évi börtön.
81. 12431. Dtár I. 250.	Gyilkosság 5 év.	Gyilkosság 8 év.	Gyilkosság 8 év.
82. 144. Dtár II. 6.	Szándékos emberölés 15 év.	Szándékos emberölés 12 év.	Gyilkosság életfogytig tartó fegyház.
81. 12262. Dtár II. 20.	Felmentés.	Felmentés.	Sikkasztás 14 nap.
82. 3851. Dtár II. 58.	Gyujtogatás 3 év.	Gyujtogatás 3 év.	Gyujtogatás 5 év.
82. febr. 12. 501. II. 100.	Könnyü testi sértés 3 hó.	Könnyü testi sértés 3 hó.	Suly. testi sértés kisérl. 3 hó.
82. febr. 2. 203. II. 102.	Lopás és sikkasztás 6 hó.	Lopás és sikkasztás 1 év.	Lopás és csalás 1 év.
82. ápr. 19. 1178. II. 105.	Lopás 1 év.	Lopás 1 év.	Lopás 2 év.
82. jun. 21. 7001. II. 180.	Halált ok. suly. t. sértés I. r. 8, II. r. 5 év.	Hal. ok. suly. t. sértés I. 3, II. 2 év.	Szándékos emberölés I. 12., II. 8 év.
82. aug. 11. 2634. Dtár II. 299.	Hal. ok. suly. testi sértés I. r. 2 év, II. r. segéd 6 hó.	Hal. ok. suly. testi sértés I. r. 2. év, II. r. 3 hó, II. r. felbujtó.	Hal. ok. sulyos testi sértés I. r. 3 év, II. r. 9 hó.
83. márcz. 15. 1121. Dtár V. 4.	Gondatlans. suly. t. sértés 1 hó.	Gond. suly. testi sértés 1 hó.	Szándékos suly. testi sértés 6 hó.
83. márcz. 9. 2324. V. 5.	Hal. ok. suly. testi sértés 5 év.	Hal. ok. suly. t. sértés 3 év.	Hal. ok. sulyos testi sértés 6 év.
83. márcz. 1. 10825. V. 45.	Magánokirathamisitás 2 hó.	Magánokiratham. 2 hó.	Magánokirathamisitás 6 hó.
83. ápr 5. 2481. Dtár V. 95.	Emberölés 4 év.	Emberölés 4 év.	Emberölés 10 évi fegyház.
83. márcz. 27. 336. Dtár V. 118.	Becsületsértés.	Becsületsértés.	Rágalmazás.
83. ápr. 12. 14089. Dtár V. 160.	Felmentés.	Sulyos testi sértés vétsége 2 hó.	Suly. testi sértés büntette 8 havi börtön.
83. márcz. 2. 834. Dtár V. 200.	Felmentés.	Felmentés.	Könnyü testi sértés vétsége.
83. ápr. 3. 15703. Dtár V. 201.	Felmentés.	Felmentés.	Könnyü testi sértés vétsége.
83. febr. 15. 10348. Dtár V. 207.	Felmentés.	Felmentés.	Halált ok. suly. testi sértés 2 évi börtön.
83. jan. 9. 10816. Dtár V. 211.	Személyes szabadság megsértése I. r. 6 hét, II. r. 1 havi fogház.	Ugyanaz.	Szánd. emberölés kisérl. 8 havi börtön.
83. ápr. 6. 2728. Dtár V. 222.	Szándékos emberölés 9 évi fegyház.	Szándékos emberölés 9 évi fegyház.	Szándékos emberölés 12 évi fegyház.
83. jun. 1. 6198. Dtár V. 268.	Erőszakos nemi közösülés 5 évi fegyház.	Erősz. nemi közösülés 9 évi fegyház.	Erősz. nemi köz. és sulyos testi sértés 8 évi fegyház.
83. máj. 22. 16553. Dtár VI. 17.	Szánd emberölés kisérlete 2 évi börtön.	Szánd. ember. kisérlete 2 évi börtön.	Gyilkosság kisérlete 5 évi fegyház.
83. jul. 3. 5637. Dtár V. 24.	Lopás és csalás 1 és fél évi börtön.	Lopás és csalás 1 és fél évi börtön.	Lopás és csalás 3 évi börtön.
83. szept. 5. 3687. Dtár VI. 102.	Sulyos testi sértés és hatóság elleni erőszak büntette.	Ugyanaz.	Ugyanaz 2 és félévi börtön.
83. szept. 4. 4692. Dtár VI. 103.	Hatóság elleni erőszak.	Hatóság elleni erőszak.	Hatóság elleni erőszak.
83. szept. 12. 474. Dtár VI. 161.	Magánokirathamisitás 6 hó.	Ugyanaz.	Közokirathamisitás 1 évi börtön.
83. szept. 14. 4958. Dtár VI. 197.	Gondatlanság által okozott emberölés vétsége 2 évi fogház.	Ugyanaz.	Sulyos testi sértés büntette 3 évi fegyház.
83. jun. 12. 6429. Dtár VI. 211.	Lopás vétsége 1 évi börtön.	Ugyanaz.	Lopás büntette 2 évi fegyház.
83. jun. 22. 6932. Dtár VI. 213.	Lopás büntette 6 havi börtön.	Ugyanaz.	Lopás büntette 2 évi fegyház.
83. okt. 16. 4134. Dtár VI. 247.	Hatóság elleni erőszak büntette 6 havi börtön.	Ugyanaz.	Hatós. elleni erősz. és sulyos testi sértés 1 évi börtön.
83. okt. 30. 1277. Dtár VII. 14.	Erősz. nemi közösülés kisérlete 1 évi börtön	Ugyanaz.	Erősz. nemi közösülés kisérlete 5 évi börtön.
83. okt. 23. 8334. Dtár VII. 45.	Lopás kisérlete.	Ugyanaz.	Lopás vétsége.
83. okt. 19. 9890. Dtár VII. 70.	Hal. ok. suly. testi sértés 6 évi fegyház.	Ugyanaz 10 évi fegyház.	Szándékos emberölés 10 évi fegyház.
83. okt. 25. 8161. Dtár VII. 98.	Hat. elleni erősz. vétsége 2 havi fogház.	Ugyanaz 4 havi fogház.	Hat. ell. erősz. büntette 6 havi börtön
83. szept. 14. 9667.	Halált okozott sulyos testi sértés büntette 1 és fél évi börtön.	Ugyanaz.	Halált ok. suly. t. sértés büntettében tettestárs 4 évi fegyház.
83. szept. 26. 4562. Dtár VII. 113.	Hal. ok. suly. testi sértés 2 évi börtön.	Ugyanaz 1 és fél évi börtön.	Szándékos emberölés 12 évi fegyház.
83. nov. 21. 4161. Dtár VII. 144.	Sikkasztás vétsége 1 hó.	Ugyanaz.	Hivatali sikkasztás vétsége 2 hó.
84. jan. 31. 11407. Dtár VIII. 14.	Sulyos testi sértés vétsége 3 hó.	Felmentés.	Sulyos testi sértés 1 és fél évi börtön.
83. decz. 27. 11411. Dtár VIII. 17.	Szándékos emberölés 3 és fél évi börtön.	Halált okozott sulyos testi sértés 3 évi börtön.	Szándékos emberölés 10 évi fegyház.
84. márcz, 4. 187. Dtár VIII. 48.	Lopás bűntettének kisérlete.	Ugyanaz.	Lopás büntette.
84. jan. 9. 8920. Dtár VIII. 259.	Emberölés vétsége I. r. vádlott 6 hét II. r. 2 hét.	Felmentés.	Gondatlan emberölés vétsége I. r. 6 hó, II. r. 1 hó.
83. jun. 22. 6787. Dtár VIII. 282.	II. r. vádlott felmentés.	Felmentés.	Halált ok. sulyos testi sértés büntettében részes 6 havi börtön.
80. 9937. B. J. T. II. 50.	Felmentés	Felmentés.	Magánlak megsértése 15 napi fogház.
80. 10912. B. J. T. II. 60.	Gyujtogatás büntette 2 évi börtön.	Ugyanaz 1 és fél évi börtön.	Gyujtogatás büntettének kisérlete 2 és fél évi fegyház.
81. 498. B. J. T. II. 189.	Gyermekkitevés büntette 2 évi börtön.	Emberölés vétsége 1 évi fogház.	Gyermekkitevés büntette 5 évi fegyház.
80. 10872. B. J. T. II. 191.	Közszolgálati visszaélés 2 hét.	Közintézked. ell. kihágás 1 hét.	Megvesztegetés 2 hó.
81. 2767. B. J. T. II. 201.	Lopás büntette és vétsége 1 évi börtön.	Ugyanaz.	Lopás büntette 2 évi fegyház.
81. 3122. B. J. T. II. 284.	Lopás büntette 1 és fél évi fegyház.	Ugyanaz 1 évi börtön.	Betöréses lopás büntette 2 évi fegyház.
81. 2029. B. J. T. II. 307.	Hatóság elleni erőszak 1 évi börtön.	Közrend elleni kihágás 100 frt.	Hatóság elleni erőszak 15 havi börtön.
81. 2501. B. J. T. II. 317.	Csalás 1 évi börtön.	Sikkasztás vétsége 9 havi fogház.	Csalás 2 évi börtön.
81. 353. B. J. T. II. 376.	Emberölés kisérletének büntette 9 havi börtön.	Szándékos emberölés kisérlete 1 évi börtön.	Szánd. emberölés kis. 3 évi fegyház.
81. 2137. B. J. T. III. 46.	Szándékos emberölés 1 évi börtön.	Ugyanaz 1 és fél évi börtön.	Ugyanaz 2 évi fegyház.
81. 7160. B. J. T. III. 122.	Szándékos emberölés 5 évi börtön.	Ugyanaz.	Ugyanaz 8 évi fegyház.
81. 1534. B. J. T. III. 130.	Életbiztonság elleni kihágás 6 havi fogház.	Emberölés 1 évi fogház.	Gyermeköles 3 évi börtön.
81. 6386. B. J. T. III. 292.	Vétkes emberölés büntette 1 évi börtön.	Életbiztonság elleni vétség 1 évi fogház.	Halált ok. suly. testi sértés 2 évi börtön.
81. febr. 1. 7834. B. J. T. 407.	Vétkes emberölés 1 havi börtön.	Ugyanaz.	Gondatlan emberölés 6 havi börtön.
81. 12538. B. J. T. IV. 6.	Emberölés és testi sértés 10 évi fegyház.	Ugyanaz.	Szándékos emberölés és sulyos testi sértés 15 évi fegyház.
82. ápr. 19. 1178. B. J. T. IV. 107.	Lopás büntette 1 évi börtön.	Ugyanaz.	Lopás büntette 2 évi fegyház.
82. máj. 2. 275. B. J. T. IV. 236.	Rablás kisérlete I. és II. r. 5 évi fegyház.	Rablás büntette I. r. 8 évi, II r. 8 évi.	Szándékos emberölés kisérlete és rablás I. r. 10. évi, II. r. 12 évi fegyház.
81 12834. B. J. T. IV. 265.	Magánlak megsértése és könnyü testi sértés 3 havi fogház.	Könnyü testi sértés 1 havi fogház.	Zsarolás kisérlete 1 évi fogház.
82. jun. 6. B. J. T. IV. 281.	Halált ok. sulyos testi sértés 1 évi börtön.	Ugyanaz 3 évi fegyház.	Ugyanaz 5 évi fegyház.
82. máj. 10. 1409. B. J. T. IV. 299.	Gondatl. emberölés 6 havi fogház.	Magzatelhajtás 9 havi börtön.	Ugyanaz 1 évi börtön.
83. márcz. 9. 2324. T. Cs. 83. 156.	Hal. ok. suly. testi sértés 5 évi fegyház.	Ugyanaz 3 évi börtön.	Ugyanaz 6 évi fegyház.
83. febr. 29. 16895. T. Cs. 83. 147.	Szándékos emberölés 12 évi fegyház.	Ugyanaz.	Gyilkosság életfogytig tartó fegyház.
83. febr. 15. 10348. T. Cs. 83. 139.	Felmentés.	Felmentés.	Hal. ok. suly. testi sértés 2 évi börtön.
83. febr. 6. 11864. T. Cs. 83. 107.	Orgazdaság 6 hó.	Ugyanaz 1 évi börtön.	Lopás büntette 1 évi börtön.
83. febr. 8. 8830. T. Cs. 83. 99.	Lopás, bünpártolás I. r. 6 hó, III. r. 1 havi fogház.	I. r. 6 hó, III. r. 1 hó.	I. r. 1 évi börtön, III. r. 2 évi fegyház.
83. jan. 18. 16614. T. Cs. 83. 91.	Szándékos emberölés 12 évi fegyház.	Ugyanaz.	Szándékos emberölés és rablás 15 évi fegyház.
83. jan. 17. 13270. T. Cs. 83. 79.	Felmentés.	Felmentés.	Lopás büntette 3 évi fegyház.
83. márcz. 14. 10825. T. Cs. 83. 218.	Okirathamisitás havi fogház.	Ugyanaz.	Közokirathamisitás 6 havi börtön.
82. nov. 22. 5278. T. Cs. 83. 23.	Felmentés.	Felmentés.	Szánd. emberö. kis. 3 évi fegyh.
82. nov. 28. 4239. T. Cs. 83. 20.	Felmentés.	Hal. ok. s. testi. sért. 4 évi bört.	Szánd. emberö. 5 évi fegyh.
82. jun. 22. 2337. T. Cs. 82. 317.	Felmentés.	Felmentés.	Csalás vétsége 3 havi fogh.
82. jun. 16. 6742. T. Cs. 82. 265.	Szánd. emberölés. 5. évi fogh.	Ugyanaz 7 évi fegyh.	Ugyanaz 15 évi fegyh.
82. márcz. 16. 1939. T. Cs. 82. 120.	Hal. ok. s. testi sértés 8 évi bört.	Ugyanaz 3 év.	Szánd. emberö. 13 évi fegyh.
82. 12159. T. Cs. 82. 539.	Szánd. emberöl. 2 és fél évi bört.	Ugyanaz.	Ugyanaz 5 évi fegyh.
80. 6361. T. Cs. 81. 67.	Felmentés.	Felmentés.	Csalás kis. 1 évi bört.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

II. FEJEZET.

Illetőség.

7. §.

Bűntettek iránt az eljárás és az itélet hozatala az elsőfoku kir. törvényszékek hatóságához tartozik.

Ezen határozat időközben törvény utján lényegesen kiterjesztetett.

É. L. T. 39. §. A kir. törvényszékek hatásköréhez utaltatnak: 1. a bűntettek; 2. azon vétségek, melyek a 40. §. szerint a kir. járásbiróságok hatásköréhez utalva nincsenek.

40. §. A kir. járásbiróságok hatásköréhez utaltatnak: 1. a bűntettekről és vétségekről szóló büntető-törvénykönyv 209., 246., 249., 327., 332., 360., 365., 366., 367., 368., 421., 440., 446. és 452. §-ai és a 248. §. első bekezdése szerint büntetendő vétségek, ugy a 302. §. első bekezdése szerint büntetendő könnyü testi sértés vétsége; 2. a bűntettekről és vétségekről szóló büntető-törvénykönyv 258. és 261. §-ai szerint büntetendő vétségek, azon eseteket kivéve, a melyekben az eljárás a büntető-törvénykönyv 269., 270., 271. és 272. §-ai szerint hivatalból inditandó meg; 3. a bűntettekről és vétségekről szóló büntető-törvénykönyv 316. és 323. §-ai szerint büntetendő vétségeknek azon esetei, melyeknek büntetése hat hónapot meg nem haladó fogházban van megállapitva; 4. a bűntettekről és vétségekről szóló büntető-törvénykönyv 302. §-ának első bekezdése szerint büntetendő sulyos testi sértés vétsége, továbbá a 339. §. szerint büntetendő lopás vétsége és a 359. §. szerint büntetendő sikkasztás vétsége, ugy a két utóbbi vétséggel kapcsolatos orgazdaság vétsége

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

(370. §.); mindezek azonban csak annyiban, a mennyiben hat hónapi időtartamot meghaladó fogházbüntetés alkalmazásának esete fen nem forog; 5. azon kihágások, melyek a 41. §. szerint a közigazgatási hatóságok hatásköréhez utalva nincsenek; 6. a véderőről szóló 1868: XL. tcz. 42., 46. és 47. §-ai, ugy az ügyvédi rendtartást tárgyazó 1874. évi XXXIV. tcz. 39. §-a szerint büntetendő cselekmények.

A 4. pontban felsorolt esetekben, a mennyiben hat hónapi időtartamot meghaladó fogházbüntetés mutatkozik kiszabandónak: a kir. járásbiróság, a vizsgálat befejezése után, az iratokat szabályszerü elintézés végett. az illetékes kir. törvényszékhez köteles beterjeszteni. A kir. járásbiróság ezen határozata ellen jogorvoslatnak helye nincsen; és a kir. törvényszék a nélkül, hogy a büntetés kiszabása tekintetében korlátozva lenne, a beterjesztett ügyben eljárni köteles.

Kir. Curia

A kir. tábla végzése indokainál fogva és még azért is helybenhagyatik: mert az *É. L. T.* 39. §. pontja rendelkezésénél fogva a törvényszékek hatásköréhez utaltatnak azon vétségek, melyek a 40. §. szerint a kir. járásbiróságok hatásköréhez utalva nincsenek; a vádbeli cselekmény pedig, tekintve, hogy azzal a pozsonyi kir. törvényszék és B. Pál törvényszéki biró hivatali jellegének sértése van czélozva; az erre vonatkozó gyalázó kifejezéseket magában foglaló feljelentés tartalmánál fogva, a btk. 262. §-ába ütköző becsületsértés vétségének jelenségei forogván fen, minthogy ily vétség a 40. §. szerint járásbirósági hatáskörhöz utalva nincsen, a törvényszék hatásköréhez tartozik; ennélfogva a jelen bűnvádi esetben illetékesen eljárni és határozni csak tszék van hivatva.» (83. 9735. *Dtár* IV. 241.)

A bíróságok jogositva vannak arra, hogy saját hatáskörükben kellően megtorolhassák a periratokban vagy beadványokban használt illetlen és a bíróságok tekintélyét sértő kifejezéseket. Ily esetben a törvényszék nem teszi át az iratokat a járásbirósághoz, hanem minthogy az ügy kapcsolatos

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a főügygyel, önmaga hoz itéletet. (82. okt. 11. 6472. *Dtár* III. 205.)

8.

Az eljárásra és az itélethozatalra azon törvényszék illetékes, a melynek területén követtetett el a törvényszék hatósága alá tartozó bűntett.

Az 1881-iki javaslat két rendes forumot állít fel. Egyenlően illetékes az elkövetési hely (33. §.) és a lakhely bírósága (24. §. 1. bekezd.) A kettő közt in concreto illetékes az, mely előbb vett foganatba valamely vizsgálati intézkedést (24. §. 2. bekezd.). Az elkövetési hely bíróságának azonban a javaslat mégis annyiban kedvez szemben a lakhely bíróságával, a mennyiben még azon esetben is, ha a lakhely bírósága præveniált, az ügyész egyszerü inditványára megengedi az ügynek áttételét az elkövetési hely bíróságához. Halmazatnál egyesitésnek van helye s a *legsulyosabb* cselekmény bírósága illetékes (25., 26., 27. §§.); a felbujtóra és a segédekre, valamint az orgazdákra és a bűnpártolókra nézve illetékes a tettes bírósága, a tettestársakra nézve azon hely bírósága, a hol a büntetendő cselekmény *leglényegesebb* része véghezvitetett. (28. §.)

Kir. Curia

A fenálló gyakorlat szerint bűnvádi ügyekben a bíróság illetékességét első vonalban a büntetendő cselekmény elkövetésének helye állapitja meg; ezen átalános szabály alól kivételnek csak azon esetben volna helye, ha a gyanusitottak lak- vagy tartózkodási helyének bírósága az eljárás tárgyát képező büntetendő cselekményre vonatkozó elővizsgálati intézkedéssel az elkövetési hely bíróságát megelőzte volna, vagy pedig a vádlottak vagy azok valamelyike ellen sulyosabb beszámitás alá eső cselekmény miatt volna valamely más bíróság előtt a bűnvádi eljárás folyamatban. (82. decz. 19. 16169. *Dtár* IV. 51.)

A hamis vád nem az ennek elkövetésére szolgált feljelentés megirása és elkészitése által, hanem annak felhasz-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nálása s a hatóságnál történt beadása által lévén elkövetettnek tekinthető, a tett elkövetési helyének meghatározásánál nem a feljelentés készitésének, hanem csakis beadásának helye lehet irányadó. (83. 10753. *Dtár* VII. 195.)

Az 1874: XVI. tcz. szerint a váltóhamisitás iránt azon bíróság jár el, mely azon törvényszék területén létezik, melynél a váltó iránt a per megindittatott. E végből a váltóbíróság ha a váltót a bizonyitékok alapján hamisnak vagy hamisitottnak tartja, köteles a váltóeljárást végzésileg felfüggeszteni s a periratokat a váltóval együtt a bűnvádi eljárás megindítása végett ugyanazon törvényszék büntető osztályához — (a budapesti keresk.- és váltótörvényszék «a főváros pesti részében illetékes» törvényszékhez) — áttenni. Kivételnek e szabály alól csak annyiban van helye, a mennyiben a váltótulajdonosnak kereseti vagy visszkereseti joga a váltóhamisitás és az ezzel összefüggő körülmények kideritése nélkül is megállapitható. Tartozik azonban ez esetben is az eljáró bíróság a váltóperben hozott határozat jogerőre emelkedése után az összes iratokat a büntető bírósághoz azonnal áttenni. (1. §.) A bűnhalmazat esetére fenálló illetőségi gyakorlat ezen szabvány által nem érintetik. (2. §.) A váltó-eljárás csak a váltóbíróság határozata által függeszthető fel, s ennélfogva a büntető bíróságok nem rendelhetik el a váltó-eljárás felfüggesztését, sem pedig a váltó-eljárás folyama alatt az ennek tárgyát képező váltónak a büntető bírósághoz végleges áttételét. Ha nem a váltóbíróságnál tétetik a hamisitás tárgyában feljelentés, vagy ha a hamisitás gyanuja más ügyben folytatott eljárás alatt merülne fel: köteles a hatóság, a melynél a feljelentés tétetett vagy a gyanu felmerült, erről a váltóügyben eljáró bíróságot a feljelentés vagy a bizonyitékok közlése mellett haladéktalanul értesiteni, s azt a váltónak, valamint az erre vonatkozó ügyiratoknak a büntető bírósághoz leendő áttétele végett megkeresni. (3. §.)

(Ugyanazon hatáskörrel biró különböző bíróságok alá

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vetett területen elkövetett, összefüggésben álló több bűncselekményre vonatkozólag több bíróság lévén egyaránt illetékes és egyik sem kezdvén meg az eljárást, a kir. Curia egyetértésben a kir. táblával, az alábbi esetben azt utasitotta eljárásra, az a mely mellett legtöbb czélszerüségi ok szól):

N. Samu hlinitti lakos (tartozik a rózsahegyi tszékhez) a beszterczebányai ügyészség előtt panaszolja, hogy fiának N. Árminnak több váltóürlapot adván, az az egyiket 20 kr. bélyeggel Szucsányban (tartozik a beszterczebányai kir. törvényszékhez) St. Fülöpnél felejtette,a hol G. József is jelen volt. Utóbb ezen ürlap 1350 frtra kitöltve Budapesten G. Manónál, majd a zs. hitelintézetnél leszámltoltatott G. által, mely intézet igazgatójának eljárása is gyanus, a mennyiben a váltóbélyegéből a váltót aggályosnak találnia kellett. A beszterczebányai kir. ügyészség a rózsahegyi tszékhez tette át az ügyet; a rózsahegyi tszék magát illetéktelennek mondta ki s az iratokat a beszterczebányai tszékhez tette át, mely magát szintén illetéktelennek kimondva, az iratokat felterjesztette a kir. táblához. — *Kir. tábla:* Minthogy a fenálló bűnvádi eljárási gyakorlat szerint valamely, a kir. tszékek hatásköréhez tartozó büntető ügyben az eljárásra azon tszék illetékes, a melynek területén a feljelentett büntetendő cselekmény elkövettetett, s minthogy jelen esetben az elkövetés a feljelentő aláirásával ellátott váltóürlap elidegenitése által bekövetkezettnek tekintendő, mert a további cselekmények csak ez által váltak lehetségessé, az pedig, hogy a váltó hol töltetett ki, egyelőre meg sem határozható, Szucsány község pedig, honnan a kérdéses váltó elidegenittetett, a beszterczebányai kir. tszék területén van, a N. Sámuel által a beszterczebányai kir. ügyészséghez beadott bűnfeljelentés folytán az abban feljelentett büntető ügybeni eljárásra a beszterczebányai kir. tszék bir. illetősége megállapittatik. — *Kir. Curia:* (A kir. ügyész felebbezése folytán.) A kir. tábla végzése hh. *Indokok:* A feljelentés két különálló büntetendő cselekmény miatt tétetett, melyek egyike N. Sámuel váltóelfogadványának

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ellopása, a másik pedig ezen elfogadvány segitségével elköve tett okirathamisitás. A lopás az eltulajdonitás által befejezve lévén, az az okirathamisitás részcselekményének már azért sem tekinthető, mert a BTK. 95. §-a szerint eszményi bűnhalmazat csak akkor forog fen, midőn egy cselekmény a törvény több rendelkezésébe ütközik, de nem akkor, ha egyik cselekmény a másiknak végrehajthatása czéljából követtetett el. Az emlitett lopás feletti biráskodásra, tekintettel arra, hogy az eltulajdonitott elfogadvány értékének nem az ürlap ára, hanem azon összeg veendő, melyre az elfogadvány minden akadály nélkül kitölthető s érvényesithető, mely jelen esetben a bélyegfokozat szerint 300 frtot tesz, a tett helyénél fogva, a BTK. 333., 334. s az 1880: XXXVII. tcz. 39. §-a szerint a beszterczebányai kir. tszék illetékes. A panaszolt okirathamisitás tárgyában való eljárásra pedig, figyelembe véve, hogy a magánokirathamisitás a BTK. 401., 404. §-a szerint nem a hamisitvány kiállitása, hanem annak bizonyitékul felhasználása által fejeztetik be, a tett helyénél fogva ismét a budapesti és trencséni kir. törvényszékek illetékesek. A nevezett három bíróság közül az eljárást egyik sem kezdvén még meg, s ugy az okirathamisitással, mint a lopással egy személy gyanusittatván, mindkét bűncselekmény feletti intézkedésre mindegyikök egyaránt hivatottnak mutatkozik. Az illetékességi összeütközés kérdésének eldöntésénél tehát már csak azon szempont lehetett irányadó, hogy a vizsgálatot s itélethozatalt az egyaránt illetékes bíróságok melyike eszközölheti czélszerübben. E részben a beszterczebányai kir. tszék, melynek területén a kihallgatott tanuk nagyobb része lakik, s melyhez a feljelentő és elsőrendü vádlott lakhelye is közelebb fekszik, a többi felett előnynyel bir, minélfogva az illetékességet megállapitó másodbirósági végzés helybenhagyandó volt. (82. 15715. *B. J. T.* V. 416.)

(Illetőségi összeütközés eldöntése fiumei és horvátországi bíróság között):

1882. évi junius hó 4-én éjjeli 11½ óra tájban tiz-tizen-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

két egyénből álló csoport a Fiume mellett fekvő Susakon, horvát közigazgatás alatt álló területen levő és egy fiumei polgár tulajdonát képező házat megrohanta, a csengetyűhúzót leszakitotta, fenyegetések között kövekkel dobáltak a házra, betörték az ablakokat és a ház külső diszitményét rongálták, mig végre a ház lakói által tett lövések folytán a susaki csendőrség megérkezett, mire a tüntetők elszéledtek. Fél órával később ugyanily csoport Fiume városában a corsón haladva, fenyegetések között tüntetést kezdett, mely végre verekedéssé fajult. Midőn a fiumeiek a csoportot üzőbe vették, ennek egyik tagja, még Fiume város területén, egy polgári ruhában levő és jelvénynyel el nem látott rendőr fejére ökölcsapást mért, de a rendőr a csapást kikerülte. Ezen Sch. János nevü egyén Fiuméban letartóztattatván, kiderült, hogy ő a Susakon elkövetett cselekményben is részt vett. Ugy a fiumei kir. törvényszék, mint a buccari-i kir. járásbiróság ugyanazon napon, jun. 5-én, meginditotta az eljárást és mindegyik magának vindicálta az illetékességet Sch. János felett való itélethozatalra. A fiumei és a horvát bíróságok között felmerülő illetékességi összeütközéseket az 1871. évi szeptember hó 14. napján kelt rendelet *(Rend. Tára* 1871. évi folyam) 10. §-a értelmében a magyar kir. igazságügyminister egyetértőleg a horvát bánnal és a horvát legfőbb itélőszék, valamint a magyar a kir. Curia meghallgatása után dönti el. A fiumei területen elkövetett cselekmény becsületsértést képez, mely a magyar btk. 261. §-a szerint csak pénzbüntetéssel büntetendő, miután pedig a btk. 102. §-a szerint a pénzbűntetés minden cselekményre nézve külön szabandó ki, a magyar törvény szempontjából lehetséges az, hogy a Fiumében elkövetett becsületsértés felett a fiumei biróság, a Susakon elkövetett másik cselekmény felett a horvát biróság itéljen és mindegyik által kiszabott büntetés külön hajtassék végre. A magyar kir. Curia, valamint a hétszemélyes tábla meghallgatása után ily értelemben határozott is a kir. igazságügyminister, egyetértőleg a horvát-szlavon-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

dalmát bánnal 1882. évi 44895. I. M. szám alatt, mely határozattal a Fiumében elkövetett büntetendő cselekményre nézve a fiumei kir. törvényszék illetékessége állapittatott meg és a Susakon történt cselekményre nézve a buccari-i kir. járásbiróság illetékessége elismertetett. *(B. J. T.* V. 294.)

9. §.

Ha a törvényszék hatósága alá tartozó bűntett miatt, valamely vádlott ellen a bűnvádi eljárás megindittatott: az eljárást megindító törvényszék válik illetékessé mindazon büntetendő cselekményekre nézve, melyek ugyanazon vádlott ellen az első foku birósági itélet meghozataláig felmerülnek s addig bűntetlenül maradtak, habár más törvényszék területén követtettek is el, vagy egyébként a járásbiróság illetőségéhez tartoznak. Ha azonban vádlott ellen más törvényszék által már azelőtt indittatott volna meg a vizsgálat, az illetőség azon törvényszékre száll, mely a vizsgálat elrendelésével a másikat megelőzte.

10. §.

Bűntársak, bűnsegélyezők, bűnrészesek, valamint az orgazdák ellen a tettesre nézve illetékes törvényszéket illeti az eljárás.

11. §.

Kivételt képeznek a 9—10 §§. határozatai alul az 1871. évi XXXI. tcz. 25. §-ban megjelölt bűntettek, valamint a sajtó utján elkövetett büntetendő cselekmények, melyekre nézve az 1871. évi XXXII. tcz. 3. §-a alapján a sajtóügyi birói hatósággal felruházott törvényszékek külön illetősége változatlanul fentartatik.

Ha mindazonáltal valamely vádlott ellen a vizsgálat folyama alatt merülne fel az 1871. évi XXXI. tcz. 25. §-ban megjelölt valamely bűntett elkövetésének gyanuja: az eljáró törvényszék köteles erről a kir. ügyész meghallgatása után a pesti kir. törvényszéket értesiteni, a vizsgálat mindazonáltal az értesitett törvényszék intézkedéseig folytatandó.

A pesti törvényszéknek illetősége ezen esetben a 9. és 10. §§. értelmében mindazon büntetlenül maradott büntetendő cselekményre kiterjed, melyek a vádlott ellen az itélet hozataláig felmerülnek.

É. L. T. 39. §.: — — — «A nyomtatvány utján (BTK. 63. §.) elkövetett büntettek és vétségekre nézve, a sajtóbiróságok és esküdtszékek hatásköre érintetlenül hagya-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tik. A budapesti és marosvásárhelyi kir. törvényszékeknek az 1871 XXXI. tcz. 25. §-ában szabályozott kivételes illetősége alá, a büntettekről és vétségekről szóló büntető-törvénykönyv második része I., II., III., IV. és XI. fejezeteiben foglalt büntettek és vétségek tartoznak, a 209. §. szerint büntetendő vétség kivételével.»

A tettleges szolgálatban álló katonák kivételes illetősége iránt l. 1868: XL. tcz. 54. §. és 1868: XLI. tcz. 22. §.

Kérdés támadt, vajon oly cselekmény iránt, melyet a katona tettleges szolgálatának ideje alatt követett el, de a mely csak akkor fedeztetett fel, midőn a tettes már katonai hatóság alatt állónak nem tekintethetett, a katonai bíróság, vagy a polg. büntető biró jár-e el? A hadbíróság egy ily esetben magát illetéktelennek tartván, maga a katonai hatóság tett feljelentést a polg. büntető törvényszéknél. Ez eljárt és érdemileg itélt. A kir. itélő tábla 1879. évi 15547. sz. a. hozott végzésével az itéletet megsemmisitette azon okból, mert a szabadságolt vádlott a tettleges szolgálat alatt elkövetett tettére a hadbíróság illetősége alá tartozik. A kir. Curia mint legfőbb itélőszék az ügyész felebbezésére hozott 6187/79. sz. a. végzésével a másodbíróság végzését helybenhagyta. A katonai hatóság azonban a curiai végzés folytán hozzáküldött iratokat azzal utasitotta vissza: «laut § 20 Seite 25 der Instruction über das militärische Dienstes-Verhältniss der im Linien- und Reserve-Stande befindlichen Personen des k. k. Heeres ausser der Zeit der activen Dienstleistung und die Evidenthaltung derselben vom Jahre 1871., *die dauernd Beurlaubten* während der Zeit ihres Urlaubes in allen ihren bürgerlichen Verhältnissen, sowie auch in Straf- und polizeilichen Angelegenheiten den Civilgerichten und Behörden unterstehen.» (SZÉKÁCS: *Bűnvádi eljárás.* 18. l.)

12. §.

A törvényszék hivatalból tartozik illetőségét megvizsgálni; mindazonáltal azon okból, mert a cselekmény más törvényszék területén követtetett el vagy az eljárás a járásbiróságot illeti

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

csak a vád alá helyezési határozat meghozatala előtt tétethetik át az ügy más bírósághoz.

Kir. Curia:

A bíróságok a hatáskör tekintetében arra, vajon az eljárásra jogositva vannak-e, minden körülmények között hivatalból ügyelni tartozván, a járásbirói hatáskör tullépése mindenkor semmiségi okot képez. (81. 4267. *B. J. T.* III. 108.)

(Vád alá helyezés stadiumában áttétel a járásbírósághoz): Ha valamely bűnügy a törvényszék előtt indittatott meg és a vizsgálat befejezése után a vád alá helyezési stadiumban a bíróság meggyőződik arról, hogy az ügy a járásbíróság hatáskörébe tartozik, az eljárás a törvényszék részéről *megszüntetendő* és az iratok további eljárás végett az illetékes járásbírósághoz *átteendők*. (81. 3168. *Dtár* R. f. XXVIII. 53.)

(Ha a felső bíróság a vádbeli cselekménynek oly minősitést ad, melynek alapján az nem az eljárt járásbíróság, hanem a törvényszék hatáskörébe tartozónak tünik fel: az alsófoku itélet megsemmisitése mellett az ügy a törvényszékhez utasittatik):

«. Mindkét alsóbb birósági itéletnek megsemmisitése mellett az eljárt bíróság oda utasittatik, hogy az ügyiratokat további illetékes eljárás végett a királyi törvényszékhez tegye át. Mert a kideritett tényálláshoz képest vádlott a magánvádlókat a községi előljáróság, tehát hatóság előtt lopással és igy büntetendő cselekmény elkövetésével vádolván, vádja pedig valótlannak bizonyulván, cselekménye a btk. 260. §-a alá eső rágalmazás vétségének ismérveivel látszik birni és igy az életbeléptetési törvény 39. §. 2. pontja szerint a kir. törvényszék hatásköréhez tartozik. Ennélfogva az illetéktelenül hozott itéletek meg voltak semmisitendők és az eljárt bíróság az eljárás 16. §-a szerint oda volt utasitandó, hogy az ügyiratokat az illetékes kir. törvényszékhez tegye át. (84. jan. 18. 11948.)

(Ha a kir. ügyész a bűnvádi eljárás tárgyává tett halmazati büncselekmények egyike iránt inditványát elejti, a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

törvényszék további illetősége egyedül a fentartott vád alapján döntendő el; s a mennyiben a vádbeli cselekmény a járásbiróság hatáskörébe tartozik, az ügy oda átteendő. Ha az áttétel nem történt meg, a felsőbiróság az eljárást megsemmisiti):

A karczagi kir. törvényszék F. Juliannát a kbtkv 87. és 89. §§-ba ütköző kihágásban, V. Imrét és J. Albertet a kbtkv 88. §-a alá eső szerencsejáték által elkövetett kihágásban mondta ki vétkeseknek. — *Kir. itélő tábla* F. Julianna vádlottat a kbtkv 89. §-a alapján emelt vád és következményei alól felmentette, egyebekben az elsőbirósági itéletet helybenhagyta. — *Kir. Curia:* mindkét alsóbirósági itélet hivatalból megsemmisittetik s a vizsgálati iratok az illetékes kir. járásbirósághoz áttétetni rendeltetnek. *Indokok:* A vizsgálat eredetileg J. Albert és K. Sámuel ellen rablás miatt volt meginditva s azt a karczagi törvényszék ezen okból teljesitette. Ezen irányban azonban az eljárás a kir. ügyésznek 1882 junius 6-án 1716. sz. a. előterjesztett inditványa folytán megszüntettetvén, megszünt egyszersmind a tárgyává tett rablási büntett és a felmerült szerencsejáték kihágása közt minden összefüggés; ennélfogva pedig a kir. törvényszék a magában maradt utóbbi kihágás miatt törvényszerüen nem járhatott el, miután hatásköre olyan nemü törvényszegésekre ki nem terjed, stb. (84. jun. 16. 2889.)

A budapesti kir. tábla büntető szakosztálya *teljes-ülésben* kimondotta, hogy az esetben, ha rágalmazás miatt tétetik panasz, a kir. járásbiróság azonban nem rágalmazásban, hanem a btk. 260. §-ába ütköző becsületsértésben mondja ki vádlottat bűnösnek és ezen itélet ellen csak vádlott felebbez: az esetben a felebbezés felülvizsgálata nem a kir. táblának, hanem az 1883: VI. tcz. értelmében az illetékes kir. törvényszéknek hatáskörébe tartozik. (84. *Jogt. Közl.* 104. l.)

(Különös figyelemre méltó a következő eset. A sértett fél vádat emelt a járásbiróság előtt szándékos testi sértés iránt. A járásbiróság a BTK. 301. §-a szerinti sulyos testi sértést

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mondotta ki. A kir. tábla a vádlott által felebbezett itéletet megsemmisitette, mivel a 310. §-ban foglalt, gondatlanságból okozott sulyos testi sértést látta fenforogni, mely cselekmény a törvényszék hatáskörébe tartozik; a kir. tábla kétség kivül azon szempontból indult ki, hogy a gondatlanság által okozott testi sértést a törvény a miatt utasitván a törvényszékhez, mivel a gondatlanságnál a causalitas megállapitása nagy ovatosságot és körültekintést igényel, a törvény ezen rátiója kiterjesztendő azon esetekre is, melyekben nem az a kérdés, vajon véletlenség vagy gondatlanság forog-e fen, hanem gondatlanság-e vagy szándékosság. A kir. Curia nem fogadta el ezen álláspontot, megsemmisitette a kir. tábla határozatát s utasitásul adta a következőket):

«A mennyiben a II. bíróság oly körülményeket látna fenforogni, melyeknek befolyásánál fogva a BTK. 302. §-át találná az elkövetett cselekményre alkalmazandónak, ezen másodfoku bíróság hatásköre kiterjedvén ugy a törvényszéki, mint a járásbirósági itéletek felülvizsgálatára, jogában áll s illetékességi körébe tartozik a cselekményre enyhébb minősités mellett is megszabni az általa alkalmazott minősitésnek megfelelő büntetést, s megsemmisitésnek csak akkor volna helye, ha már az elsőbiróság előtt oly cselekmény miatt emeltetett volna és oly törvényszakasz alapján a vád, vagy pedig a minősités és büntetésre nézve az elsőbiróság oly törvényszakaszt vett volna alapul, a mely a törvényszakasz elbirálására a megkeresett bíróság nem illetékes. (82. 12321. *Dtár* IV. 188.)

13. §.

Ha ugyanazon kir. tábla területén létező első foku bíróságok között illetőségi összeütközés támadt, a határozati jog az illető kir. táblát, ha pedig oly bíróság között támadt illetőségi összeütközés, melynek székhelye nem ugyanazon kir. tábla területén létez: a határozati jog a curia legfőbb itélőszéki osztályát illeti.

L. fenebb a 8. §-nál.

14. §.

A biróküldést mind a törvényszékek, mind a járásbiróságok illetőségéhez tartozó ügyekre nézve az 1868: LIV. tcz. 57., illető-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

leg 56. §§. eseteiben a kir. Curia legfőbb itélőszéki osztálya gyakorolja.

Ha egyedül járásbiróra nézve forog fen a fentebbi szakaszban megjelölt valamelyik kizárási ok: e miatt bíróküldésnek csak az esetben van helye, ha az illető járásbíróságnál aljárásbiró nincs alkalmazva.

Ezen §. mindeddig nem lépett hatályba. A bíróküldést, a polgári perrendtartás 57. §-ának erőszakolt kiterjesztő magyarázata alapján, az igazságügyministerium gyakorolja. Magánfelek ide nyujtják be folyamodványaikat, azon esetekben pedig, midőn valamely bíróság tartja szükségesnek az intézkedést, javaslatát az iratokkal együtt átteszi az igazságügyminiszteriumhoz a bíróság kijelölése végett.

Jellemző, hogy az igazságügyi kormány a bíróságoknak az 1872-iki szabályzatot maga ajánlotta s rendeleteiben, többek közt a legujabban is (1884. május 5.) quasi mint kötelezőre hivatkozik reá; midőn azonban arról van szó, hogy a közigazgatástól *független* biráskodás egyik követelménye, a bíróküldés, a Curia kezébe menjen át: az igazságügyministerium ignorálva saját rendelkezését, ragaszkodik régi hatalomköréhez. Ez is egyik példája annak, mit az előszóban jeleztünk, hogy az 1872-iki szabályzatot minden közeg csak ugy tartja meg, ha az nézetével és érdekével megegyez.

Kapcsolatosan felmerül azon kérdés, vajon a határőrvidéken, hol a szabályzat az igazságügyministeriumnak 1872. október 8-án kiadott rendelete értelmében törvényerővel bir, a kir. Curia gyakorolja-e a bíróküldést? Vajon a miniszterium itt tiszteletben tartja-e saját rendeletét? Concret esetről, mely a határőrvidéken előfordult volna, eddig nincs tudomásunk.

Erdélyre nézve e functio az osztrák büntető perrendtartás 49. és 252. §-ai alapján a marosvásárhelyi kir. táblát illeti első fokban, a kir. Curiát másodfokban.

E szerint Erdély és a határőrvidék a jogállam ezen attributuma tekintetében kedvezőbb helyzetben vannak, mint az anyaország.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

15. §.

Az 1868: LIV. tcz. 56. §-ának hatálya a bűnvádi eljárásra is kiterjesztetik.

Az érintett törvényczikkben meghatározott eseteken fölül kizárási okot képez még: ha a biró birává kineveztetése előtt a fenforgó ügyben mint a kir. ügyészség tagja működött.

A megjelölt kizárási okok a vizsgáló birákra is kiterjednek.

Azon biró, a ki valamely ügyben mint vizsgáló biró járt el, a tszéknek ugyanazon ügy fölötti tanácskozásában nem vehet részt.

Kir. Curia:

Tekintve, hogy az elsőfoku bíróságok rendezéséről szóló 1871. évi XXXI. tcz. 6. §-a felhatalmazza ugyan a törvényszék elnökét, hogy csekélyebb fontosságu ügyekben jegyzőt nevezzen ki vizsgálóbirónak; tekintve mindazonáltal, hogy a vizsgálóbiró tulajdonképeni hivatása csakis a büntetendő cselekmény fenforgásának vagy fen nem forgásának, a bűnösség vagy büntelenség, valamint a sulyositó és enyhitő körülmények megállapitására szükséges adatok és bizonyitékok gyüjtésében, feljegyzésében és a kétséget fenhagyó adat vagy bizonyiték valódiságának szabályszerü meghatározásában áll; tekintve, hogy ezen hivatással sem a vizsgálat eredményének birói előadmányban a törvényszék előtt való előadása, sem a további birói intézkedések iránt a határozati javaslatnak (vagyis előadói véleménynek) előkészitése és az itélő, illetőleg határozó bíróság előtti előterjesztése nincs szükségszerüleg összekötve; tekintve, hogy az imént megjelölt cselekmények lényegökben birói functiót képeznek és ennélfogva csak oly személy által teljesíthetők, a ki az 1869: IV. tcz. 6. és 7. §§-ban meghatározott képességgel birván, az igazságügyminister felterjesztésére Ő Felsége által birónak kineveztetett; tekintve, hogy a jelenleg alkalmazásban levő jegyzők nem szükségképen vannak felruházva a birává képesitésre az idézett törvényben meghatározott kellékekkel és a királyi kinevezés hiányánál fogva a leglényegesebb minősitést nélkülözik; tekintve, hogy az elmozdithatlanság és az áthelyezhetlenség is az 1869: IV. tcz. 15. és 16. §§-ban csupán a bíróra lévén

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

megállapitva: a jegyzők nélkülözik a birói hivatás bármely részének gyakorlatára szükséges ezen utóbbi sajátságot is, mely pedig a polgárok jogának biztossága czéljából a birói hivatás gyakorlatától elkülönithetlen; tekintve, hogy a jegyzőnek vizsgálóbiróvá való kineveztethetése különben is csak a csekélyebb fontosságu esetekre vonatkozólag lévén megengedve, a törvénynek ezen intézkedése, a mint ezt szövege világosan kimutatja, csakis kivételes és ennélfogva mindig a legmegszoritottabb értelem szerint értelmezendő; tekintve, hogy ezzel szemközt a jegyzőnek felruházása az előadó-biró hivatásába tartozó és csakis a birói elmozdithatlanság és a birói felelősség mellett gyakorolható feladattal az 1871. évi XXXI. tcz. 6-a utolsó-előtti pontjának a kivételes intézkedés természetével és magával a szöveggel is ellenkező legtágabb értelmezést tételez fel; tekintve, hogy azon hatósági cselekmény, melynek foganatositására az azt foganatositó a törvény alapján képesitve és jogositva nem volt, olyannak lévén tekintendő, mint a melyet nem hatósági közeg foganatositott, s a mely tehát önmagában semmis lévén, hivatalból megsemisitendő: mindezeknél fogva a m. kir. Curia büntető tanácsainak teljes ülése kimondja: hogy *törvényszéki jegyző nincs jogositva a törvényszék tanácsülésében — habár szavazat nélkül is — mint előadó közreműködni.* Ebből kifolyólag kimondja továbbá a teljes ülés: hogy *az esetben, ha a törvényszék határozatánál a jegyző mint előadó működött közre, ezen határozat s ettől kezdve az egész további eljárás semmis lévén, hivatalból megsemmisitendő.* (Teljes-ülési hat. 19. sz. *Dtár* V. 141.)

A kir. ügyészséget illetőleg:

A mely kir. ügyész a törvényszék valamelyik tagjával fel- vagy lemenő ágban rokon, vagy avval harmadiziglen oldalrokonságban vagy másodiziglen sógorságban áll, azon törvényszéknél kir. ügyészi teendőket nem teljesithet. A kir. ügyészség egyik tagja sem járhat el oly ügyekben, 1. a melyekben önmaga a sértett fél, vagy 2. a melyekben a vádlott vagy a sértett fél az illető ügyészségi tag jegyese vagy

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

felesége, vagy felmenő vagy lemenő ágbeli rokona vagy negyediziglen oldalrokona, vagy másodiziglen sógora, vagy fogadott szüleje vagy gyermeke, gyámoltja vagy gondnokoltja; vagy 3. a melyekben tanu vagy szakértő volt, végre 4. a melyekben azelőtt mint biró, meghatalmazott vagy védő működött. Mihelyt a kir. ügyészségi tagnak tudomására jut, hogy valamely ügyben a fenebbi körülmények egyike forog fen, köteles azt azonnal helyettesére bizni, illetőleg helyettesitése végett felebbvalójához jelentést tenni. Ügyészségi tag ellen ezen eseteken kivül aggályossági kifogásnak helye nincs. (1871: XXXIII. tcz. 10—13. §§.)

16. §.

A magyar szent koronához tartozó honosok büntető eljárás megindítása, folytatása, vagy a büntetés végrehajtása végett más országok bíróságainak vagy hatóságainak egyátalán nem adhatók ki. Más országok alattvalóinak kiadatását tárgyazó megkeresések iránt a határozati jog az igazságügyministert illeti.

Az 1. pontban foglalt elv átment a BTK. 17. §-ába. A 2. pontot illetőleg

Igazságügym. rendelet:

«1. A kiadatási ügyek nemzetközi ügyek lévén az érintkezés, az osztrák tartományok kivételével, ilyen ügyekben más államokkal diplomatiai uton történik.

2. Nem volt helyén az iratok átküldésére záros határidőt kitüzni és a be nem érkezés esetére B. Sz. szabadlábra való helyezését kilátásba helyezni. Ha valaki Magyarországban azért kisértetik be, mivel külföldi kormány által valamely büntett miatt üldöztetik, ez mindaddig nem helyezhető szabadlábra, mig e tekintetben nem határoztam. Mert a mint senki ki nem adható külföldi hatóságnak, a mig az illető birói határozat általam jóvá nem hagyatott, épen ugy nem helyezhető senki szabadlábra, a ki a kiadatási eljárás megindítása végett le van tartóztatva, mig e tekintetben az illető birósági határozatot jóvá nem hagytam, mert a szabadlábra helyezés által a kiadatás iránt hozandó határozatom végre-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hajtása esetleg meghiusittathatnék. Ennélfogva nem tartozhatik valamely magyar bíróság hatáskörébe a kiadatási eljárás folyama alatt vagyis jogérvényes befejezése előtt azt, ki ellen az eljárás irányul, szabadlábra helyezni, vagy a külföldi kormánynak ezt kilátásba helyezni. A külföldi kormánynak a feltételek és a megfelelő határidő, a mennyiben ezek iránt a fenálló kiadatási szerződésekben intézkedés nem tétetik, a magyar kormány nevében csak általam állapitható meg.» (80. 34142/I. M.)

Az igazságügyminister a lugosi kir. ügyészséghez intézett 28586/I. M. 81. sz. rendeletével sulyos sértéssel vádolt, s a cillii cs. kir. törvényszék által kiadatni kért P. B. steyerországi illetőségü egyénnek kiadatását elrendelvén, ezen rendeletéből a következőket emeljük ki:

«A vizsgálati iratokból azt tapasztalom, hogy az ország valamennyi birósága megkerestetett, vajon nem forog-e fen P. ellen valamely büntetendő cselekmény gyanuja? Ez felesleges volt, mert nem szükséges minden kétséget kizáró bizonyitékot szerezni, hogy a kiadandó egyén ellen a magyar állam területén forog-e fen valamely büntetendő cselekmény, vagy létezik-e végrehajtandó itélet, vagy nem. Ilyen bizonyiték beszerzése majdnem lehetetlen és valamennyi hatóság felszólitása által az eljárás felette késleltetik. Elégséges e tekintetben, ha a helyben rendelkezés alatt álló adatok gondosan átvizsgáltatnak, milyenek az iktató könyvek, hatósági és birósági körözvények. Ha pedig valamely kiadandó egyén a magyar állam területén egy vagy több helyen tartózkodott, ekkor esetleg csak azon helyekre illetékes hatóságok keresendők meg felvilágositás végett.»

A budapesti kir. főügyész körrendelete:

Az id. bűnvádi eljárási szabályok 16. §-ának azon rendelkezése, mely szerint «a külföldiek kiadatását tárgyazó megkeresések iránt a határozati jog az igazságügyministert illeti», eltérő módon alkalmaztatván, az egyöntetü eljárás végett a kir. ügyész urat a következő utasitással látom el. A kir.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ügyész ur mindenek előtt a vizsgáló biró utján sommás nyomozatot tartozik teljesittetni annak felderitésére, vajon a kiadatni kért egyén nem tekinthető-e a magyar szent koronához tartozó honosnak; nincs-e ellene Magyarország területén valamely büntetendő cselekmény miatt bűnvádi eljárás folyamatban; illetőleg nem keletkezett-e ellene Magyarországban büntető itélet, mely még végrehajtásra vár? Ha a nyomozás folytán megállapittatott, hogy a kiadatni kért egyén nem magyar honos, hogy ellene nálunk nincs bűnvádi eljárás folyamatban, illetőleg még végre nem hajtott büntető itélet ellene nálunk nem keletkezett: akkor a kir. ügyész ur inditványozni fogja: hogy a királyi törvényszék mondja ki, miszerint a kiadatás ellen törvényes akadály fen nem forog. A kir. törvényszék határozatát az összes nyomozati iratokkal a kir. ügyész ur végelhatározás és további intézkedés végett közvetlenül a kir. igazságügyminister urhoz fogja felterjeszteni. (1876. nov. 30.)

Belügyministeri körrendelet:

A közigazgatási és rendőri hatóságok távirati uton gyakran keresnek meg külföldi hatóságot szökésben levő valamely büntettes letartóztatására. Ezen eljárás ellen, tekintettel arra, hogy a mai gyors közlekedési eszközök által a büntettes néhány óra alatt elhagyhatja az egyes országok területét, észrevétel nem forog fen. De ezen intézkedés egymagában nem elegendő arra, hogy a kivánt czél eléressék és a külföldre menekült szökésben levő bűntettes kiadassék. A legtöbb kiadatási szerződésben azon határozat foglaltatik, hogy távirati megkeresés folytán az előzetes letartóztatás ugyan elrendelhető, de a kiadatás csak a birói elfogatási, vagy ezzel egyenlő hatályu birósági határozat alapján engedélyeztetik. Kivételt képez az észak-amerikai egyesült államokkal kötött kiadatási szerződés. Ennélfogva a hazai közigazgatási és rendőri hatóságoknak ottani követünkhöz vagy consulainkhoz, vagy az ottani hatóságokhoz akár levélben, akár táviratilag közvetlenül intézett megkeresései teljesen

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

eredménytelenek lennének. Felhivom ennélfogva a törvényhatóságot, hogy ha jövőre valamely szökésben levő büntettes elfogatása végett intéz külföldi hatósághoz megkeresést, erről a bűnügyre vonatkozó bizonyitékok közlése mellett az illetékes bíróságot, illetőleg a kir. ügyészt azonnal értesitse, hogy a biró a kiadatási megkereséshez mulhatlanul szükséges birói határozatot meghozhassa és a diplomatiai uton eszközlendő kiadatási megkeresés végett az igazságügyministerhez felterjeszthesse, mert a határidők az ilyen diplomatiai megkeresésekre igen rövidek. Ha pedig a törvényhatóság kerestetik meg külföldi hatóság által valamely a magyar állam területére menekült bűntettes letartóztatására, akkor az 1876. évi november hó 6-án 5279. elnöki szám alatt kiadott rendeletem (1876. évi *Rendeletek Tára* 608. lap) határozatai alkalmazandók. (83. jan. 13.)

(A bűntettesek kiadatását szorgalmazó külföldi megkeresések nem a belföldön esetleg folyamatban levő bűnügygyel együttesen, hanem szabályszerűen meginditandó külön eljárás folytán hozott határozattal és a kiutasitási kérdéstől is elkülönitve intézendők el):

H. Klementin morvaországi származásu leány lopás bűntette és sikkasztás vétsége miatt a nyitrai törvényszéknél vizsgálati fogságban bűnvádi vizsgálat alatt állott. Az osztraui osztrák cs. kir. járásbiróság ezen leánynak egy Austriában elkövetett más bűntett miatti kiadatását kérte a nyitrai kir. törvényszékhez 1880. szeptember 16-án intézett átiratában. A nyitrai törvényszék ezen leányt 1880. november 19-én, 4948. sz. a. egy évi börtönre itélte, a magyar korona területéről kiutasitotta s a visszatéréstől 10 évre eltiltotta, s ugyanezen itéletben elrendelte, hogy a kir. ügyészség erről, tekintettel a kiadatási megkeresésre az átszállitás eszközlése végett értesittessék; 1880. decz. 20-án, 5923. sz. a. kelt végzésével pedig egyenesen megkereste az ügyészséget, hogy a nevezett nőt büntetése kiállása után szállittassa át. Minthogy a törvényszék az osztraui cs. kir. járásbiróság kiadatási megkeresését

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

érdemileg nem tárgyalta, a kir. ügyészség, tekintettel az id. bűnvádi eljárási szabályok 16. §-ára, a birósági végzést az igazságügyministeriumhoz felebbezte. A törvényszék a felebbezést a kir. táblához terjesztette fel. *A kir. tábla* 1881. febr. 14-én, 1182 (2671) sz. a. kelt végzésével, tekintve, hogy H. Klementin-nek az országból való kiutasitása már jogérvényesen elrendeltetett és igy a nevezett elitéltre nézve a kiadatás esete többé fen nem forog, a törvényszék végzését helybenhagyta. *A legfőbb itélőszék* az ügyész felebbezése folytán 1881. junius 9-én 3811/B. sz. a következő végzést hozott: A külföldiek kiadatását szorgalmazó megkeresések nem az esetleg folyamatban levő bűnügygyel együttesen, hanem szabályszerüen meginditandó külön eljárás folytán hozott határozattal lévén intézendők, mindkét alsóbbirósági végzés a kiadatásra vonatkozó felebbezett részében megsemmisittetik és az eljárt törvényszék oda utasittatik, hogy az osztraui cs. k. járásbiróságnak H. Klementina kiadatását szorgalmazó megkeresése következtében a kir. ügyésznek előzetes meghallgatása mellett a szabályszerü eljárást inditsa meg, és ennek eredményéhez képest a felett, vajon a kiadatás ellen törvényes akadály fenforog-e vagy nem, a kiutasitási kérdéstől elkülönitve határozzon. (*B. J. T.* II. 181.)

L. még *B. J. T.* I. 289.; III. 128.

17. §.

A magyar szent koronához nem tartozó országok birósági vagy hatósági által hozott büntető itéletek Magyarországban nem hajtatnak végre.

Ha azonban valamely magyarországi honos a magyar koronához tartozó területen kivül követett el a törvényszék illetőségéhez tartozó büntetendő cselekményt: a bűnvádi eljárás azon belföldi törvényszék által inditandó meg ellene, melynek a tettes személyes illetősége szerint van alávetve vagy melynek területén létez a hely, a hol Magyarországból való eltávozása előtt lakott vagy tartózkodott s ha előbbi lakása vagy tartózkodása nem volna meghatározható: azon törvényszék, melynek területén elfogatott, vagy a melynél följelentetett.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha az illetőség ezen szabályok szerint sem volna megállapitható: ez esetben az igazságügyminister által megbizandó törvényszéket fogja illetni a bűnvádi eljárás.

Nem inditandó meg azonban a bűnvádi eljárás, vagy ha megindittatott, megszüntetendő ha az elkövetett cselekmény azon ország törvényei szerint, a hol az elkövettetett, nem büntetendő vagy megszünt büntetendő lenni.

Ezen szabály alul kivételt képez ha a külföldön elkövetett bűntett egyikét képezi az 1871 XXX. tcz. 25. §-ban előroltaknak, habár az sajtó utján követtetett legyen el, mely esetben a bűnvádi eljárás még akkor is meginditandó az illetékes hazai bíróság által, ha a tettes ugyanazon bűntett miatt a külföldi bíróság által elitéltetett, s a reá kimért büntetést ki is állotta vagy ha fölmentetett; ugy szintén, ha bűntett a külföldi törvények szerint elévült: vagy ha a büntetés, illetőleg annak valamely része, a külföldi hatóság által kegyelem utján elengedtetett.

Ezen §. határozmányai közül azok, melyek az anyagi jogba vágnak, törvényes szabályozást nyertek a BTK. I. R. II. fejezetében.

18. §.

A magyar koronához tartozó országoknak, valamint a monarchia másik felének biróságaival és hatóságaival a magyarországi biróságok közvetlenül érintkeznek; külföldi biróságokkal vagy hatóságokkal azonban az érintkezés az igazságügyminister utján történik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

III. FEJEZET.

Az előnyomozás.

19. §.

Az állami, törvényhatósági és községi tisztviselők tartoznak a hivatalos tudomásukra jutott bűntetteket a kir. ügyésznek vagy legközelebb levő kir. bíróságnak följelenteni.

A törvényhatósági vagy a városi közbiztonsági tisztviselők, ide értve a szolgabirákat, alszolgabirákat, a jászkun, valamint a hajdukerületi alkapitányokat, továbbá a községi előljárók kötelesek a bármi uton tudomásukra jutott azon büntetteket, melyekre nézve a bűnvádi eljárás, a magánvádló följelentése nélkül is, megindítandó, a kir. bíróságnak vagy a kir. ügyésznek azonnal feljelenteni, egyszersmind pedig a bűntettet, valamint a tetteseket is nyomozni.

A 4. §-ban meghatározott bűntettek csak az esetben nyomozandók, ha az, ki ellen ily bűntett elkövettetett, ez iránt a hatóságnál jelentést tesz, és a tettes ellen a bűnvádi eljárás megindítását kivánja.

A fővárosban a fővárosi állami rendőrség teljesiti az előnyomozást (1881: XXI. tcz.), az ország egyéb részeiben a csendőrség. (1881 III. tcz.)

Az igazságszolgáltatás körül az állam közérdekeit a kir. ügyészség képviseli (1871: XXXIII. tczikk 1. §.).

20. §.

Oly esetekben, melyekben tartani lehet, hogy a bűntett nyomai, vagy az annak, illetőleg a tettesnek felfedezésére szolgáló nyomok eltávolittatnak vagy megváltoztatnak: kötelessége a közbiztonsági közegeknek, a létező állapot változatlan föntartására szükséges intézkedéseket haladéktalanul megtenni; ha pedig alaposan lehetne tartani attól, hogy a bűntett elkövetésének gyanujával terhelt egyén megszökik: kötelesek a közbiztonsági közegek annak letartóztatását illetőleg feltartóztatását és elővezettetését sürgősen eszközölni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

21.

A közbiztonsági tisztviselő által letartóztatott egyén, ha időközben a vizsgáló biró nem jelent volna meg a büntett elkövetésének szinhelyén, a letartóztatást követő 3 nap eltelte után okvetlenül azon járásbiróság elé állitandó, a melynek területén letartóztattatott.

A letartóztatottat továbbra is fogva tartani a közbiztonsági tisztviselőnek nincs joga.

Fővárosi rendőrségi törvény (1881 XXI. tcz.)

A fővárosban a fővárosi állami rendőrség hajtja végre a tettesek vagy alaposan gyanusitottak elfogatását, letartóztatását, elkerülhetlen szükség esetében a házkutatást, személymegmotozást és lefoglalást. (14. §.) Ha verekedés vagy népcsödülés alkalmával valamely büntett vagy nagyobb beszámitás alá eső vétség követtetett el, a rendőrségi közeg jogositva van mindazokat bekisérni, kik abban részt vettek vagy a részesség gyanujával alaposan terheltettek. (16. §.) A fővárosi rendőrség bekisérhet továbbá: *a)* ha a kihágást elkövető a rendőrségi közeg részéről történt megintés után is folytatja a kihágást; *b)* ha a kihágás oly természetü, hogy az közbotrányt okozott, vagy ha az előidézett rendetlenség vagy csendzavarás csak a tettes elfogatásával szüntethető meg; *c)* ha az illető a hivatalos kötelességét teljesitő rendőrségi közegnek tettleg ellenszegül, vagy azt bántalmazza; *d)* ha a kihágást elkövető vagy az elkövetés alapos gyanujával terhelt egyén a rendőrségi közeg felhivására nevét vagy lakását be nem mondja, vagy ha a bemondás valódisága iránt a rendőrségi közegnek alapos gyanuja van, mely esetben az az illetővel lakására mehet, vagy azt a legközelebbi rendőri állomásra kisérheti, mi a fél kivánságára és költségére kocsin is történhetik; *e)* ha a rendőrségi területről kiutasitott egyén a tilalom daczára visszajön. (17. §.) Házkutatást, személymotozást, birói felhivás nélkül csak az esetben foganatosithat a fővárosi rendőrség, ha veszély van a késedelemben, vagy oly egyénről van szó, ki a rendőrség előtt mint szokásos tolvaj vagy orgazda ismeretes. A házku-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tatást és személymotozást ez esetben a főkapitány vagy helyettese rendeli el, és az eredmény az illetékes bíróságnak *24 óra alatt* tudomására hozandó. (21. §.) Oly házakban, melyek a közönség előtt mindig nyitva állanak, mint vendégfogadókban, kávéházakban, csapszékekben, csárdákban s hasonló nyilvános helyiségekben, a magánszemélyeknek külön bérbe adott lakrészeknek kivételével, vasuti indóházakban és kocsikban, továbbá a Dunán levő bárminemü hajón, végre zsibárusoknál, a rendőrség birói rendelet nélkül is foganatosithat kutatást: ha oka van hinni, hogy ily házban vagy helyeken a büntett vagy kihágás elkövetésének gyanujával terhelt egyén tartózkodik, vagy a büntett vagy kihágás bebizonyitására, vagy a tettes felfedezésére szolgáló nyomokra akad. Ugyanaz áll azon helyiségekre nézve is, melyekről a kihágásokról szóló magyar büntető-törvénykönyv 87. §-a szól. Ily esetekben a kutatást a főkapitány vagy helyettese, illetőleg saját kerületére nézve a kerületi kapitány rendeli el. (22. §.) Segélykiáltásra, vagy valamely lakó közvetlen és indokolt felhivására, vagy midőn valamely vétkes üldözés közben valamely házba menekült, végre tűz- vagy árvizveszély esetében, bármely szolgálatban levő rendőrségi közeg magánházba is léphet, hogy ott a körülmények szerint kötelességét teljesithesse. (23. §.) Az elfogás lehetőleg erőszak alkalmazása nélkül, a rendőrközeg kezének a tettes vállára való helyezésével, e szavakkal történik, «a törvény nevében foglyom». (26. §.) A rendőrközeg tartozik az elfogottat, ha az elfogatási parancs mást nem tartalmaz, a legközelebbi állomásra kisérni, hol neve, polgári állása és lakása iránt kikérdeztetvén, feleletei feljegyeztetnek s vele elfogatásának oka közöltetik. (27. §.) Az elővezetés vagy elfogás alkalmával a bilincs elővigyázati és biztonsági szempontból csak azon esetekben alkalmazható, melyek az 1871 LII. tczikk 5. §-a alapján 1872 január hó 26-án 2082. sz. a. (*Rendeletek Tára* 1872. 37. sz.) kiadott igazságügyministeri rendelet III. czikkében felsorolvák, s a bilincs azonnal leveendő,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mihelyt az annak alkalmazására okot szolgáltatott szükség megszünt. (28. §.) A bekisért egyén az illetékes rendőri közeg által azonnal, vagy ha a bekisérés éjjel történt, másnap reggel kihallgatandó, s ha ennek alapján fogva tartása szükségesnek bizonyulna, letartóztatandó, és a letartóztatás, valamint annak indoka *24 óra alatt* az illetékes birónak bejelentendő. A rendőri letartóztatás, ha csak a rendőrség által e végett megkeresett illetékes biró azt határozatilag ki nem mondja, *három napon tul* nem tarthat, s a letartóztatott a bíróságnak átadandó. Éjjeli letartóztatás eseteiben, ha a letartóztatott az őrhelyen biztositékot ad az iránt, hogy másnap reggel megjelenik, az őrség vezetője által szabadon bocsátható. (29. §.) Azon esetekben, melyekben az eljárás csak a magánfél kivánatára inditható meg, a rendőrség hivatalból nem járhat el. A szükséges oltalmat azonban ily esetekben is tartozik a rendőrség nyujtani. (36. §.)

A csendőrség szervezeti utasitása (Rend. Tára. 1881. 1167. l.):

A csendőrség a közbiztonsági szolgálat teljesitésére rendelt, katonailag szervezett őrtest. (1. §.) A magyar királyi bíróságok és királyi ügyészségek oly ügyekben, melyek teljesitésére első sorban a közigazgatási közbiztonsági közegek vannak hivatva, jogosultak a csendőrség szolgálatát, irásbeli felszólitással közvetlenül igénybe venni. (6. §.) A meghagyás vagy meghivás tartalmáért mindenkor az azt kiadó vagy kiállitó hatóság vagy egyén, valamint a meghagyások vagy felhivások foganatositásáért, ugy a törvény és szolgálati utasitás határozványainak pontos megtartásáért is az előljáró csendőr felelős. (7. §.) Midőn a csendőr a törvényes megtorlás czéljából kötelességszerüleg fellép, az illetőt vagy illetőket mindenek előtt «a törvény nevében» szavakkal szólitja meg. A szolgálatban lévő csendor felhivásának mindenki — különbség nélkül, legyen az akár polgári, akár katonai személy — utólagos panaszlási jogának fentartása mellett engedelmeskedni tartozik. (9. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A csendőrség szolgálati utasitása (Rend. Tára 1881. 1251. l.):

A törvényszéki elnök, királyi ügyész, járásbiró (vagy ezek helyettesei) továbbá a vizsgáló biró is jogosult, sürgős esetekben minden egyes csendőrt, ki a járásban szolgálattételre hivatott, valamely határozottan kijelölendő szolgálati teendő végrehajtására irásban felszólithatni. (27. §.) A csendőrség a szolgálattétel eredményét közvetlenül a kivitel után, mindenkor azon birósági hatóságnak tartozik bejelenteni, a melytől felhivást nyert. (31. §.) Házmotozás, azaz a lakás vagy háztartáshoz tartozó egyéb helyiségek megmotozása csakis azon esetben foganatositható, ha alapos gyanu forog fen az iránt, hogy azokban bűntény vagy vétség elkövetésében gyanus egyén van elrejtőzve, vagy hogy azokban oly tárgyak vannak, melyeknek kézrekeritése vagy megtekintése a vizsgálat folyamára és közbiztonságára jelentőséggel birhatna. Kivételnek csak oly személyekre nézve van helye, kik rendőri felügyelet alá vannak helyezve; ezeknél ház- vagy személymotozás a rendőri felügyelet érdekében bármikor eszközölhető. Oly egyének, kikre nézve — mint már fen emlittetett — a valószinüség, hogy gyanus tárgyak birtokában vannak, nagy mérvben létezik, vagy a kik ugyancsak valamely bűntény vagy vétség elkövetésében gyanusak, vagy rosz hirben álló és rendőri felügyelet alá helyezett egyének személye és ruházata is megmotozható. Nők megmotozása nők közbenjöttével eszközöltetik. (43. §.) A motozásnak szabály szerint csakis indokolt birósági rendelet folytán szabad eszközöltetni. Ezen rendelet az érdekelteknek a motozáskor azonnal kézbesitendő, a mennyiben pedig ez nem lenne eszközölhető, utólagos kézbesités végett a helyi hatóságnak adandó át. (45. §.) Ház- és személy-motozások mindenkor minden felesleges feltünés és az érdekeltek nem okvetlenül szükséges megterhelése vagy háborgatása mellőzésével hirnevök és a nyomozás tárgyával nem szorosan kapcsolatos magántitkok lehetőleges megkimélése, valamint az illem és tisztesség mellett eszközlendők. A megmotozandó helyiségek

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tulajdonosa illetőleg birtoklója ezen működésnél való jelenlétre felszólitandó; ha ő akadályozva vagy távol lenne, akkor ezen felszólitás a család valamely nagykoru tagjához, vagy ilyennek hiányában valamely laktárshoz vagy szomszédhoz intézendő. A házmotozást önállóan teljesitő csendőr azon fölül egy község-előljárósági személyt vagy legalább egy község-előljárósági közeget hí magával, és különösen rosz hirben álló személyek lakásába léptekor ugy a saját személyére, valamint a szolgálati cselekvény végrehajtására nézve megkivántató elővigyázattal jár el. (47. §.) A csendőrnek szolgálati működéseikor *a büntető-törvénykönyvnek* és *büntető eljárásnak* mindazon határozványait szem előtt kell tartania, melyek a közbiztonsági szolgálat végrehajtására vonatkoznak. (49. §.)

1871: LII. tcz. 5. §-a:

A *bilincsnek* mint elővigyázati, biztonsági és fegyelmi eszköznek fegyenczek vagy vizsgálati fogságban levő személyek ellen szükséges alkalmazása iránt a törvényhozás további rendelkezéséig az igazságügymin. külön rendelet által intézkedik.

Igazságügyministeri rendelet (1872. 2082):

A *bilincs* mint elővigyázati és biztonsági eszköz csupán a kikerülhetetlen szükség esetében lévén alkalmazható: azon esetben, ha az elővigyázati és biztonsági tekinteteknek más módon különösen az őrök szaporitása által eleget lehet tenni, bilincset nem szabad alkalmazni. (1. cz.) Ha a bilincs alkalmazása mellőzhetetlen volt, az azonnal leveendő, mihelyt a az annak alkalmaztatására okot szolgáltatott szükség megszünt. (2. cz.) Elővigyázati és biztonsági szempontból alkalmazandó a bilincs, ha a letartóztatott egyén: *a)* huzamosabban indulatoskodik, vagy a közhatóság közegének ellenáll, vagy másokat ellenállásra lázit; ha szökni vagy kitörni akar, vagy ha szökésre vagy kitörésre számitott előkészületeket tesz; *b)* ha a bilincs alkalmaztatása a letartóztatott egyén veszélyes lélekállapota miatt, vagy saját magának, vagy másoknak biztonságára szükséges; *c)* szállitásközben, ha az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

őrség elégtelen s a fogoly viselete, előélete vagy a helyi viszonyok különös óvatosságot és elővigyázatot tesznek szükségessé, különösen ha a fogoly éjen át vagy pusztán keresztül, folyó mellett, vagy rosz hirben álló csárda, vagy oly hely közelében szállitandó, melyen a közbiztonságra nézve veszélyes egyének szoktak tartózkodni. (3. cz.) A bilincs mint fegyelmi fenyiték rendszerint csak akkor használandó, ha a fegyelmi fenyitékeknek más neme, például a megintés, dorgálás, a kedvezményeknek, mint a külön élelmezés, magánmunka, látogatások, levélirás, olvasás megvonása vagy a kenyérre és vizre való szoritás, sötét kamara stb. már az előtt hatálytalanul használtatott, vagy ha a fogoly rögtöni megfékeztetésére a közönséges fegyelmi büntetések elégteleneknek mutatkoznak. (4. cz.) Bilincscsel fenyitendő a fogoly minden esetben, ha szökési kisérletet tett, vagy megszökvén, elfogatott; ha a felügyelő tisztviselők vagy más hivatali személyek ellen, a polgári s katonai őrök vagy szolgák, a munkabérlők, élelmezők vagy ezek személyzetéhez tartozó egyének ellen tettleges merényletet követett el, vagy másokat ily merényletre vagy pedig egyátalán valamelyik felügyelő tisztviselő őr, vagy a börtönhelyiségben állásánál fogva foglalkozó személy ellen izgatott, ha a felügyelettel megbizott tisztviselő rendeletének ellenszegült vagy a megállapitott házi rendszabály ellen durván kifakadt, ha másokat a rendszabályok ellen, vagy pedig kitörésre, szökésre, ellenállásra izgatott, ugyszintén ha más foglyot tettlegesen bántalmazott. Bilincscsel fenyithető azon fogoly is, ki a börtönépületet, vagy a börtön felszereléséhez tartozó tárgyakat, vagy a munkaeszközöket, anyagokat, vagy a rajta levő ruhadarabokat, habár első izben, de szándékosan megrongálta. (5. cz.) A bilincsnek mint elővigyázati, illetőleg biztonsági eszköznek alkalmaztatását a vizsgálat alatti foglyokra nézve a vizsgáló biró (járásbiróságoknál a járásbiró) rendelheti el. Valamely fogolynak elszállittatása közben azonban, ugyszintén közvetlenül elfogatása után sürgős szükség esetében a közbiztonsági közegek, sőt az illető őr is

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

alkalmazhatják a bilincset. Ily esetben mindazonáltal azonnal leveendő a bilincs, mihelyt a fogoly rendeltetése helyére megérkezett (6. cz.) A bilincsnek mint fegyelmi büntetésnek alkalmaztatását a királyi ügyész, járásbiróságoknál a járásbiró, az országos fegyházakban pedig az igazgató rendelheti el. Sürgős esetekben, különösen lázitás, kitörés, személyes megtámadás, szökési kisérlet eseteiben a fogházfelügyelő vagy a börtönőr is alkalmazhat bilincset, köteles azonban erről a kir. ügyészt, illetőleg a járásbirót haladéktalanul értesiteni. (7. cz.) Kihágás miatt elitélt foglyokra a bilincs mint fegyelmi büntetés nem alkalmazható. (8. cz.) A bilincselés egy havi tartamnál hosszabb időre nem rendelhetiő el. (9. cz.) Annak elhatározása, hogy a bilincs éjjelre és nappalra vagy csak éjjelre; továbbá a lábra és kézre, vagy csak a lábakra tétessék-e, végre hogy éjjelre szorosabb bilincselés alkalmaztassék-e, tekintettel az illetőnek egyéniségére s a cselekmény súlyára, a bilincselés elrendelésére jogositott tisztviselőt illeti. (10. cz.) A bilincselés alkalmazásánál lehetőleg tekintettel kell lenni arra, hogy a bilincs sulya, a fogoly neméhez, korához és testalkatához mért legyen. Rendszerint azon bilincs, mely nőkre vagy 20 éven aluli egyénekre; ugyszintén gyenge testalkatu vagy hajlott koru férfiakra tétetik, ha egyszerü, lánczczal együtt 17 lattól 1 fontig és 12 latig, ha pedig kettős a bilincs: a lánczczal együtt 1 fonttól és 7 lattól 1 fontig és 27 latig terjedhető sulylyal birhat Azon bilincs pedig, mely ép és erős testalkatu, meglett férfiakra tétetik, ha egyszerü: lánczczal együtt 1 fonttól és 28 lattól fontig terjedhető, s ha kettős: lánczczal együtt 4 fontig terjedhető sulylyal birhat. (11. cz.) Sérülések kikerülése végett szükséges, hogy 48 óránál tovább tartó bilincseltetés esetében a bilincs alatt bilincs-alj alkalmaztassék, mely a bilincsnek lejebbcsuszását akadályozza. A nehezebb bilincsnek mind alsó, mind felső széleinek kifelé hajlitottnak kell lenniök, hogy a lábat ne vágják; a kettős bilincs közötti vasazat vagy lánczolat a bilincsek zárfogantyujával együtt 1 1/2 láb hosszu legyen,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hogy a fogoly ily állapotban is szabadon lépdelhessen. Ha csak az egyik lábán hordoz bilincset a fogoly: a bilincs lánczát vagy az azon függő másik bilincset, könnyebbség végett a nadrágtartóhoz s illetőleg a szoknya derékkötőjéhez, a csipő körül akasztva viselheti. (12. cz.) Ha egészségügyi tekintetből az orvos a vas levételét javasolja, az azonnal levétetendő, s ha a fogoly fegyelmi büntetését még nem állotta ki s a félbeszakitott bilincseltetés folytatása szükségesnek mutatkozik: egészsége helyreálltával a bilincs ujra alkalmazandó. (13. cz.) A kurtavasra verés és a földhöz láncsolás csak a végső kényszerüség ritka eseteiben engedhető meg s egyfolytában egy napon át legfölebb hat órán át tarthat. (14. cz.) A fegyelmi eljárásnál jegyzőkönyv veendő fel, s a határozat irásba foglalandó. A határozat ellen azonban fölebbezésnek nincs helye. (15. cz.) Mindazon letartóztatottakról, a kik irányában a bilincs akár mint elővigyázati vagy biztonsági eszköz, akár mint fegyelmi büntetés alkalmaztatott, a fogház- vagy börtönfelügyelő által pontos jegyzék vezetendő. (16. cz.)

Igazságügyministeri rendelet a járásbiróságokhoz utalt vétségek és kihágások tárgyában (1880. aug. 15.):

A kir. járásbiróságok hatásköréhez utalt vétségek és kihágások eseteiben, előzetes letartóztatásnak rendszerint *nincs* helye. Alapos gyanuval terhelt egyének azonban elitéltetésük előtt is letartóztathatók, ha: 1. rendes lak- vagy tartózkodási helyet nem igazolhatnak; 2. a szökést (nem megfutamodást) megkisérlették, vagy arra határozottan felismerhető előkészületeket tettek. (54. §.) Ha a vádlott oly vétség vagy kihágás elkövetésével vádoltatik, melyre csak pénzbüntetés van szabva, a vádlott itélet előtt le nem tartóztatható. (55. §.) Az 54. szakasz alapján elrendelt előzetes letartóztatás, kihágás esetében *negyvennyolcz órán tul*, vétség esetében *nyolcz napon tul* semmi esetre sem terjedhet. (56. §.) A kir. járásbiróságok kötelesek a hozzájuk bekisért egyének előzetes letartóztatása iránt azonnal határozatot hozni. (57. §.) Az előzetes letartóz-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tatás azonban megszüntetendő, ha a bíróság székhelyén lakó, vagy bár másutt lakó, de a bíróság által ismert, feddhetlen jellemü egyén a *kezességet* elvállalja. Cselédekért, segédöttekért, szolgálatban levőkért, a feddhetlen jellemü gazda vagy szolgálatadó kezessége mindig elfogadandó. (58. §.)

Bűnvádi eljárás javaslata (1881.):

Szemle, lefoglalás, személymotozás, házkutatás vagy valamely személynek előzetes letartóztatása rendszerint csak bírósági határozat folytán eszközölhető. Halaszthatatlan szükség esetében mindazonáltal ezen intézkedések birói határozat nélkül a kir. ügyész meghagyásából, sőt e nélkül is, a rendőri vagy közbiztonsági közegek által eszközlendők. Ez utóbbi esetben köteles a rendőrségi vagy közbiztonsági közeg a cselekmény foganatositása után *azonnal* a halaszthatatlan szükséget indokoló körülmény kiemelése mellett erről a kir. ügyésznek jelentést tenni. (104. §.) Ha a bűntett vagy vétség elkövetésével gyanusitottnak előzetes letartóztatását (104. §.) a kir. ügyész, vagy vizsgálati fogságba helyezését a nyomozó eljárás alatt a vizsgáló biró rendelte el: a kir. ügyész köteles ezen intézkedések foganatositására következő *három nap alatt* az elővizsgálat elrendelése iránt inditványt tenni. Ha ezen idő alatt az inditvány nem tétetett meg: a letartóztatás ill. a vizsgálati fogság a törvény erejénél fogva azonnal *megszünik*. Ezen határidő meg nem hosszabbitható. (119. §.)

—

A hatósági közegek jogkörét tárgyazó anyagi határozmányokat a következőkben kivonatosan vázoljuk.

BTK:

Azon közhivatalnok, a ki hivatali hatalmával visszaélve, törvényellenesen valakit elfogat, elfog vagy letartóztat, a személyes szabadság elleni vétséget követi el. (193. §.) Azon közhivatalnok, a ki hivatalos hatalmával visszaélve, törvényellenesen valakinek lakásába, üzlethelyiségébe, az azokhoz tartozó vagy azokkal összeköttetésben levő helyiségbe vagy keritett helyre a lakónak vagy a lakással rendelkezőnek

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

akarata ellen behatol vagy abban benn marad: a házi jog megsértésének vétségét követi el. (199. §.) A hivatali hatalommal való visszaélés bűntettét követi el és öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő azon közhivatalnok, a ki a fegyveres erőt jogos indok nélkül alkalmazza vagy beavatkozásra felhivja; ha azonban ezen esetben a fegyverek tettleges használata által sulyosabban büntetendő bűntett követtetett el, az erre megállapitott büntetés alkalmazandó. (472. §.) Azon közhivatalnok, a ki hivatala gyakorlatában valakit tettleg bántalmaz vagy bántalmaztat, a mennyiben cselekménye sulyosabb beszámitás alá nem esik: a hivatali hatalommal való visszaélés vétségét követi el és hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő. (473. §.) Nem esik beszámitás alá azon közhivatalnok, vagy a fegyveres erő azon tagja, a ki a 472. és 473. §§-ban meghatározott bűntett vagy vétség elkövetésével törvényes felsőbbségének jogos hatáskörében kiadott rendeletét teljesitette (474. §.)

Kir Curia:

Azon rendőri közeg, a ki hivatala gyakorlatában valakit tettleg annyira bántalmaz, hogy ez a bántalmazás folytán testi sértést is szenved, nemcsak hivatalos hatalommal való visszaélést, hanem testi sértést is követ el; ily esetben anyagi halmazat forog fen. (82. 1496. *Dtár* II. 151.)

Hivatalos hatalommal való visszaélés és sulyos testi sértés halmazata: 83. 2206. *Dtár* VII. 57.

Azon fővárosi rendőri közeg, a ki az 1881. tcz. 21., 27., 29. §§. rendelkezéseinek figyelmen kivül hagyásával kihallgatás nélkül tartóztat le valakit, a BTK. 193. §-ában meghatározott személyes szabadság elleni vétséget követi el. (83. 544. *Dtár* IV. 289.)

(Személyes szabadság elleni vétség s a 473. §-ba ütköző hivatalos hatalommal való visszaélés vétsége rendőri közeg részéről rendőri közeg ellen): « A rendőrök mind a kettőt a főkapitányi hivatalba bekisérték, hol B. Albin fővárosi rendőrségi fogalmazó mint felügyelő tiszt, mind a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hárommal jegyzőkönyvet véve föl, B. Domonkost letartóztatta, s midőn ez ittas állapotában s bekisértetése miatti felindulásában a szerinte jogtalan parancsnak engedelmeskedni vonakodott s a reá zárt ajtót rugdosni kezdte, kényszerzubonyt adatott reá, majd a lábait összekötöztetve bezáratta, és ily állapotban hagyatta reggelig, mikor aztán P rendőrtanácsos által szabadon bocsáttatott. B. Albin azt állitja ugyan, hogy ő panaszlót nem ismervén, garázda magaviselete miatt tartóztatta le; tekintve azonban, hogy nemcsak F. Manó és B. Alajos, hanem a tanukul kihallgatott rendőrközegek vallomásából is az tünik ki, mikép panaszló mindjárt kezdetben tiltakozva az eljárás ellen, megmondta, hogy B. Albinnak nincs joga őt letartóztatni, mert ő is olyan rendőrtiszt mint B. Albin; tekintve, hogy a jelen volt rendőrközegek saját bevallásuk szerint mindannyian ismerték B. Domonkost, sőt P. Béla börtönőr határozottan állitja, mikép B. Albinnak tudomása volt arról, hogy B. Domonkos rendőrtisztviselő, de ha nem tudta volna is, nemcsak módjában volt, hanem kötelességében is állott egy eléje állitott ember kilétéről tudomást szereznie, ki csupán becsületsértést követett el, s ki ellen csak a sértett fél panaszára inditható meg az illetékes biró előtt az eljárás, mielőtt annak személyes letartóztatására, kényszerzubonyba szoritására és megkötöztetésére magát jogosultnak találhatta volna; minthogy pedig e ténykörülmények és tanuvallomások sulyos gyanuokot képeznek arra nézve, hogy vádlott ellenséges érzületből jogtalanul követte el a vádbeli cselekményt s a vád alá helyezésre alapos okot szolgáltatnak: ennélfogva mind a két alsóbb bíróság végzésének megváltoztatásával, B. Albin a jelen végzés rendelkező része szerint vád alá volt helyezendő. (84. 6081. *Dtár* VIII. 96.)

BTK:

A hatóság elleni erőszak bűntettét követi el és három évig terjedhető börtönnel büntetendő, a ki valamely hatóságnak küldöttségét, választmányát, bizottságát, hivatalnokát

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vagy más közegét, vagy a küldöttség, választmány, bizottság valamely tagját vagy közegét a törvény vagy a hatóság meghagyásának végrehajtásában erőszak vagy veszélyes fenyegetés által akadályozza vagy valamely intézkedésre kényszeriti vagy pedig hivatalos eljárása alatt tettleg bántalmazza. Ugyanezen büntetés alkalmazandó, ha a cselekmény a fenebb megjelölt testületek vagy személyek védelmére rendelt vagy megjelölt személyek ellen követtetik el. (165. §.)

Kir. Curia:

A passiv ellentállás nem állapitja meg a hatóság elleni erőszakot. (81. 8024. 12677. *Dtár* I. 169., 171.)

Azon rendőri közeg ellen, a ki hivatala gyakorlatában valakit tettleg bántalmaz, jogos védelemnek van helye. (81. 10081. *Dtár* II. 116.)

Hatóság elleni erőszak kisérlete. (Vádlott a rendőrvezetőnek hozzá intézett felhivásait figyelmen kivül hagyva, intézkedésének ellenszegült és őt tettlegesen bántalmazni szándékozott.): 82. 6965. *Dtár* II. 221.

A rendőri közeg oly időben, midőn ő nem volt hivatalos szolgálatban, a közerkölcsiség megóvása végett felszólitott egy nőszemélyt nyilvános helyről való távozásra, mire a nő kisérője a rendőrt tettlegesen bántalmazta: a kir. Curia a concret esetben kimondotta, hogy nem forog fen hatóság elleni erőszak. (81. 4951. *Dtár* I. 10.)

(A garázdálkodó és a rendőri közegeket késsel fenyegető egyén letartóztattatván, hatóság elleni erőszak bűntettében ellenállása miatt nem mondható ki bűnösnek): T. András vádlott 1883. évi április 1-én éjjeli 11 órakor Kapuvártt az utczán botrányos lármát csapott. Cs. Mihály pandurtizedes két izben rendre utasitotta, s midőn vádlott tovább garázdálkodott, bekisérni akarta; nem birván vele, pandurtársát hivta segélyül; vádlott kezében késsel ellenszegült, kiabálván: «ha életüket szeretik, hozzá ne lépjenek!» A két pandur azonban megragadta és bekisérte. — *A soproni kir. tszék* vádlottat a BTK. 165. és 166. §-ának 3. pontja alá eső,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

de a BTK. 92. §-ának alkalmazásával büntetendő s ennek következtében a BTK. 20. és 24. §-ainak megfelelőleg minősülő hatóság elleni erőszak vétségében bűnösnek kimondta és 3 havi fogházra s 3 évi hivatalvesztésre ítélte. — *Bpesti kir. tábla* helybenhagyta. — *Kir. Curia:* a KBTK. 41. §-ába ütköző közcsend és hatóság elleni kihágásban mondta ki vétkesnek s 1 havi elzárásra és 5 frt pénzbüntetésre ítélte. Indokok: Vádlott cselekménye a BTK. 165. §-ában meghatározott hatóság elleni bűntettnek ismérveit magában nem foglalja; mert azáltal, hogy a nevezett rendőrségi közegek vádlottat elfogták és a kaszárnyába bekisérték, eléggé van bizonyitva, hogy hivatalos feladatuk végrehajtásában nem akadályoztattak; a leszúrással való fenyegetésük pedig a veszély közvetlen bekövetkezése iránt alapos félelmet bennük nem gerjeszthetett, mert annak daczára a vádlotthoz közeledtek, a kést tőle elvették és bekisérték; ugyanazért vádlottat a hatóság elleni erőszak bűntettének vádja alól fel kellett menteni. Minthogy azonban vádlott cselekményében a közcsend és hatóság elleni kihágás tényálladéka foglaltatik, ugyanaz, stb. (84. 4392. okt. 28.)

Rendőrközegek bántalmaztatása: 83. 8161. *Dtár* VII. 98.

L. még *Dtár* II. 283., VI. 102., 103., 216., 247., VII. 227., 238., 285.

22. §.

A fenmegjelölt közegek kötelessége: a bűntettre és a tettesek felfedezésére vonatkozólag mindazoktól, kik az esetről, vagy az azzal, illetőleg a tettes felfedezésével összefüggésben levő valamely körülményről tudomással birnak, felvilágositást szerezni, s e végett az illetőket előrendelni, és ha a felhivásban kitüzött időre meg nem jelennének, különösen szándékos elrejtőzés vagy eltávozás esetében, az illetőket elővezettetni.

23.

A közbiztonsági tisztviselők a fenmegjelölt előnyomozási cselekményeket a vizsgáló biró vagy a kir. ügyészség tagjának megkeresése folytán is tartoznak foganatositani.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Az ügyész feljelentéseket elfogadhat, azonban sem tanukat nem hallgathat ki, sem más bűnvizsgálati cselekményt nem teljesithet. Előnyomozások megtételére ugy a birói mint a törvényhatósági és községi, közigazgatási és közbiztonsági közegeket megkeresheti, kik megkereséseit a birói felelősségi törvény 66. és 67. §-okban körülirt felelősség terhe alatt teljesiteni kötelesek. (1871 XXXIII. tcz. 21. §. 2.)

L. fenebb §. 1. l.

Igazságügyministeri rendelet (1872. 1586):

A kir. ügyészség tagjai kötelesek a tudomásukra jutott azon büntetendő cselekményeket, a melyek miatt a büntető eljárás megindítására magánvádló feljelentése nem szükséges, a bíróságnak feljelenteni s arra ügyelni, hogy a nyomban szükséges vizsgálati intézkedések azonnal foganatositassanak. Ily esetben azonban mindenekelőtt különös gonddal tartoznak megvizsgálni, hogy a tudomásukra jutott, vagy a nekik feljelentett cselekmény vagy mulasztás képezi-e valamely büntetendő cselekmény tényálladékát. Alaptalan üldözések és zaklatások szigoruan kerülendők. (19. §.) Ha alaposan lehet tartani, hogy a bűntett nyomai vagy a büntettes felfedezésére vezethető nyomok elhárittatnak, illetőleg megváltoztatnak, vagy hogy a bűntettes megszökik: kötelessége a kir. ügyészeknek a bíróság által teendő intézkedésig az előnyomozások teljesitésére, a tényálladék felvételére s a létező állapot változatlan fentartására, ugyszintén a bűntett elkövetésének sulyos gyanujával terhelt egyének letartóztatására, valamint az ezek lakásán, rejthelyén, sőt a rajtuk vagy náluk létező tárgyak, különösen pedig a bűntett elkövetésére használt eszközök és szerek megvizsgálására és lefoglalására a községi, törvényhatósági vagy állami közbiztonsági közegeket a legsürgősebben, sőt táviratilag is megkeresni. Ily esetben kötelessége a kir. ügyészségi tagnak — a mennyiben az előnyomozásnál személyesen jelen volna — az 1871 XXXIII. törvényczikk 21—22. §§-hoz képest, azokhoz, a kik a bűntett elkövetésére, annak körülményeire vagy a bűntettesre vonatkozólag felvilá-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

gositást adhatnak, a szükséges kérdéseket a közbiztonsági közegek által intéztetni s felügyelni, hogy az eljárásról, a megkérdezettek nyilatkozatáról hű jegyzőkönyv vétessék fel. Hasonlóul kötelessége a kir. ügyésznek oly bűntetteseknek letartóztatása iránt, a kik a vizsgálat elől, vagy elitéltetésük után megszöktek, ha azok hollétéről tudomást nyert, a fenebb meghatározott módon intézkedni. Az ezen szakaszban elősorolt eljárásról tartozik a kir. ügyész 24 óra alatt intézkedni, s a mennyiben maga is a helyszinre ment volna, az előnyomozati eljárás befejezte után a bíróságot értesiteni. (20. §.) A nevezetesebb bűnvádi esetekről, különösen azokról, a melyekre nézve az illetőség az 1871: XLI. tcz. 25. §-a szerint a pesti és a maros-vásárhelyi kir. tszékre ruháztatott: tartoznak a kir. ügyészek azonnal, mihelyt ily bűntett elkövetésének tudomására jutnak, a királyi főügyészhez, ez pedig köteles az igazságügyministerhez jelentést tenni. Ugyanez követendő a pesti királyi tábla területén, ha az 1847/48. évi XVIII. tcz. 5—9. §§-ban megjelölt valamely sajtóvétség, a maros-vásárhelyi kir. tábla területén pedig felségsértésnek, a Felség- és uralkodó-ház tagjai megsértésének vagy közcsendháboritásnak sajtó utjáni elkövetése forog fen. (21. §.) Egyéb fontosabb esetekről, különösen a gyilkosságokról, melyek egy hónapban a bűnfenyitő tszéknél felmerültek, kötelesek a kir. ügyészek minden hó végével a főügyészhez körülményes jelentést tenni, a ki egyes esetek iránt külön időszaki jelentéseket is rendelhet el. (22. §.) A 21. és §-ban elősorolt bűntettek eseteiben kötelesek a kir. ügyészek a vizsgálat folyama alatt felmerült lényegesebb mozzanatokról, saját eljárásuk és tett inditványaik közlése mellett a kir. főügyészt értesiteni s ezen értesitő jelentésben egyszersmind az eljárás várható eredménye iránt indokoltan nyilatkozni. (23. §.)

24.

Mihelyt a vizsgáló biró a bűntett szinhelyén megjelenik, az előnyomozási eljárás vezetése őtet illeti.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A járásbiróság részéről az előnyomozás eszközlésére megjelenő birói tag mint vizsgáló biró jár el.

A közbiztonsági tisztviselők kötelesek az előnyomozás folyama alatt az azt vezetőnek rendeleteit pontosan teljesiteni.

L. Csendőrség szervezeti utasitása 6. §., szolgálati utasitása 27. §.

Fővárosi rendőrségi törvény:

Midőn a fővárosi rendőrség más hatóságok által... megkerestetik, annak megfelelni tartozik, eljárását azonban ez esetben is saját hatás- és jogköre szabályozza. Büntethető cselekmények esetében az előnyomozást a törvény és azt pótló szabályok s gyakorlat szerint teljesiti s átalában az illetékes bíróságokkal és kir. ügyészekkel közremüködni, ezeknek hivatalos ügyekben hozzáintézett megkereséseit teljesiteni, különösen pedig a rendőri segédletet szolgáltatni tartozik. (3. §.) A kir. törvényszékek hatáshöréhez utalt büntetendő cselekmények esetében a fővárosi rendőrség a tettest vagy alaposan gyanusitottat vagy bűntársat folytonos üldözés közben más törvényhatóság területén is üldözheti s elfoghatja, köteles azonban ezt az illető közigazgatási hatóságnak, vagy ha az távol volna, vagy más akadály támadna, az illető községelőljáróságnak bejelenteni. A főkapitányság vagy valamely biróság irásbeli meghagyására a fővárosi rendőrség más törvényhatóság területén is tehet nyomozásokat vagy elfogatásokat oly büntettek és vétségek eseteiben, melyek a budapesti kir. törvényszék illetékességéhez utaltattak, vagy azokkal összeköttetésben vannak. A rendőr ez esetben az illető közigazgatási vagy birói hatóság előtt kiküldetését — rendkivül sürgős eseteket kivéve — igazolni, s beleegyezését eleve kikérni tartozik, mely ha az igazolás rendben van, meg nem tagadható. Az illető hely- vagy törvényhetóság a rendőrt ezen működésében gyámolitani köteles. (35. §.)

A vizsgálóbiró szintén nincs kötve saját illetősége területéhez; a tettes folytonos üldözése alatt átléphet más biróság terü-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

letére is, de ebbeli eljárásáról az illető területen rendszerint illetékes bíróságot lehetőleg eleve értesiteni köteles. (SZÉKÁCS 26).

25. §.

Ha a feljelentés a törvényszékhez adatott be: köteles az elnök az előnyomozással valamelyik törvényszéki birót vagy járásbiróságot, csekélyebb fontosságu esetekben pedig valamelyik jegyzőt megbizni.

Az előnyomozással megbizott birói tag köteles az eljárás megkezdése előtt megbizatásáról a kir. ügyészt értesiteni.

A vizsgálóbiró személyét és qualificatióját illetőleg kiemelendő a kir. Curia következő három határozata:

«Az 1871 XXXI. tcz. 6. §-a felhatalmazza ugyan a törvényszék elnökét, hogy csekélyebb fontosságu ügyekben jegyzőt nevezzen ki vizsgálóbirónak, . de a törvény ezen intézkedése csakis kivételes és ennélfogva mindig a legmegszoritottabb értelem szerint értelmezendő.» (Teljes-ülési hat. 19. sz. *Dtár* V. 141.)

«Az 1871: XXXI. tcz. 6. §-a utolsó előtti bekezdésével határozottan ellenkezik az, hogy főbenjáró ügyben a vizsgálattal egy törvényszéki jegyző bizatott meg». (84. 6168. *Jogt. Közl. M.* 534. sz.)

«Átalánosságban előrebocsáttatik, hogy a jelen nagyfontosságu ügyben* az 1871: XXXI. tcz. 6. §-ának világos rendelkezése ellenére egy törvényszéki jegyző bizatott meg a vizsgálat teljesitésével, és hogy ennek azon kihallgatási jegyzőkönyvei, melyeket a. polgárositott határőrvidék területén *törvény* erejével biró Bünv. Elj. Szab. 36. §-ának kötelező rendelkezése ellenére felesketett tollnok nélkül vett fel, csak annyiban fogadtattak jogos bizonyitéknak, a mennyiben azok tartalmát vagy az illetők a végtárgyaláskor jóváhagyták, vagy tartalmuk alapossága materialis bizonyitékok vagy a nyilvános végtárgyalás folyamában szabályszerüen kinyomo-

Nagymérvü pénzhamisitás, melyben a budapesti kir. törvényszék egyik tanácsa volt tárgyalás végett kiküldve. A vizsgálatot az illető vidéki törvényszék vizsgáló birája teljesitette.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

zott egyéb körülmények által kétségen felül emeltetett.» (*B. J. T.* VIII. 144.)

(A vizsgáló biró ellen emelt aggályossági kifogás felett és a felett, vajon ezen kifogás folytán más vizsgáló biró rendeltessék-e ki, a kir. törvényszék, és nem a kir. törvényszék elnöke határoz; a kir. törvényszék ezen határozata ellen fokozatos felebbezésnek a kir. táblához van helye):

«Tekintettel arra, hogy jóllehet ugy az 1871 : XXXI. tcz. 6. §-a, valamint a birói ügyviteli szabályok 122. §-a értelmében a vizsgáló birónak kijelölése a törvényszéki elnök hatásköréhez tartozik, minthogy azonban a törvénynek és az idézett szabályrendeletnek ezen rendelkezése nem foglalja magában azt is, hogy a vizsgálat folyamában a vizsgáló birónak eljárása ellen emelt panaszok iránti intézkedése is a kir. törvényszék elnökének elnöki hatásköréhez tartoznak, ellenkezőleg a vizsgáló biró a vizsgálati eljárás alatt jurisdictiót gyakorolván, az e körül netalán elkövetett helytelenségek és jogsértő eljárás orvoslására első sorban épen azon törvényszék illetékes, melyhez a vizsgálati eljárás tárgyát képező ügy tartozik és minthogy a törvényszéknek ezen hatáskörében hozott határozatai ellen, a mennyiben perorvoslat tárgyai lehetnek, felfolyamodás esetében a határozati jog a kir. itélő táblát mint másodfoku bíróságot illeti: ez okból a kir. táblának neheztelt határozata, melylyel az elsőfoku bíróságnak 1881. junius 1-én 1338. sz. a., valamint ugyanazon évi junius 22 én 1530. sz. a hozott végzéseit megsemmisitette és az irományoknak a kir. törvényszékhez áttételét rendelte el, feloldatik s utasittatik: hogy a vizsgálc biró eljárása elleni kifogás kérdésében az ügyet vádlottnak a kir. törvényszék végzése ellen beadott felebbezése folytán érdemileg intézze el.» (81. 12,803. *B. J. T.* IV. 142.)

Némely törvényszéknél a vizsgálóbirót nem az elnök rendeli ki. A feljelentésnek előadó rendeltetik, mire ez (ülésen *kivül)* «az előnyomozás esetleg vizsgálat» eszközlésével az ügyészi inditvány értelmében egy vizsgáló birót vagy járás-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

bíróságot megbiz. A megbizott néha elrendeli az előnyomozást, (de indokolás *nélkül*), gyakrabban azonban csak határnapot tüz ki a kihallgatásra. A vizsgálat mindig külön indokolt végzésben s az ügyész hozzájárulásával rendeltetik el.

(Előnyomozás megindítható sürgős esetben a törvényszéki elnök szóbeli megbizása folytán):

A gy..i kir. tszék vizsg. birája: Jegyzőkönyv, felvéve J. János meggyilkolása érdemében *a rendőrségtől rövid uton* a kir. ügyészséghez, ettől pedig a törvényszéki elnökhöz tett feljelentés következtében, a vizsgálat eszközlésével *a törvényszéki elnöktől nyert szóbeli megbizás folytán* a helyszinén eszközlött nyomozásról, stb. (355/84. v. b.)

Az 1881-iki büntvádi eljárási javaslat szerint a nyomozást nem a vizsgálóbiró, hanem a kir. ügyész vezeti a rendőri és közbiztonsági közegek utján, melyek egy része a kir. ügyész «közvetlen meghagyásának» van alárendelve. A vizsgálóbiró csakis részcselekményeket végez a kir. ügyész számára:

A nyomozást rendszerint *a kir. ügyész*, és az általa vagy az egész nyomozásra vagy pedig egyes nyomozási cselekményeknek eszközlésére megbizott vagy megkeresett közigazgatási, rendőrségi, illetőleg közbiztonsági közegek teljesitik. (95. §.) A nyomozás tárgyát a büntett vagy vétség elkövetésének és tényállásának kitudása és megállapitása; továbbá a tény állásának, annak tetteseire és a részesekre mutató adatoknak, körülményeknek, jelenségeknek és más bizonyitékoknak azon czélból való kideritése képezi, hogy a *vádló* meggyőződést szerezzen magának: vajon az elővizsgálat elrendelésének inditványozására elegendő alap és bizonyiték létezik-e. (93. §.)

26. §.

A vizsgáló biró a mások által tett előnyomozásokat kiegészíti, s a mennyiben szükséges, a már kihallgatott egyéneket ujra kihallgatja, vagy másoknak, kihallgatását, szemle megtartását, valamint szakértők meghallgatását, sürgős esetekben pedig a jelen törvényben

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

foglalt szabályok megtartása mellett, a bűntett elkövetésének gyanujával terhelt egyén letartóztatását, s ha az nem volna jelen — elfogatását, házkutatást, a bűntett elkövetésénél használt, valamint a tettes felfedezésére vezethető tárgyak lefoglalását rendeli el, s ezen rendeletek foganatositása iránt intézkedik.

Ha a vádlott már az előtt letartóztatott volna, annak további letartóztatása vagy a letartóztatás megszüntetése iránt a vizsgáló biró határoz.

Az *Országbirói Értekezletnek* ide vágó, bizonyos értelemben tulajdonkép még ma is érvényes és viszonyaink közt nagyon is figyelemre méltó határozmányai következőleg hangzanak:

A nemesek vagy nem-nemesek által elkövetett bűntettek iránti eljárás tekintetében a régi magyar törvények szerint fenállott különbség jövőre megszüntetik, még pedig nem a nemes joga csonkitásával, de a nem-nemesnek a nemeshez emelésével. Minélfogva az előző vizsgálat vagy e nélküli befogatás, letartóztatás vagy szabad láboni hagyatás, kezességre bocsátás, védelem és perorvoslatok használhatása tekintetében a régi magyar büntető-törvényeknek és gyakorlatnak azon szabályai, melyek előbb csak a nemesek által elkövetett bűntettekre valának alkalmazhatók, jövőben a nem-nemesek által elkövetett bűntettekre is egyiránt alkalmazandók. (II. 3. §.) A vallatásnál bármi kinzás vagy testi bántalmazás alkalmazását már az 1790/1: XLII. tcz. is eltiltván, ezen törvény tilalmának megszegésével netalán történendő visszaélések megbüntetése iránt ujabb intézkedések szüksége fen nem forog. (8. §.)

Igazságügyministeri rendelet (1884 május 5.):

A tapasztalás mutatja, hogy némely tszékek területén a vizsgálóbirák nem elég sulyt fektetnek az «Ideiglenes Bűnvádi Eljárási Szabályrendelet» 26. §-ának azon részére, a mely a bűntett nyomainak a lehetőség szerinti megőrzésére, s ha valódiságuk iránt kétely támadhatna, azok szakértői tüzetes megvizsgálására, valamint a bűntett elkövetésénél használt eszközök megszerzésére s bűnjelként való megőrzésére vonatkozik. Szükségfelettinek tartom Elnök ur előtt azt fejtegetni,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hogy mily nagy figyelem forditandó minden bűnügyi esetben az utóbb döntő eredményüekké válható jelenségek pontos megállapitására még azon időpontban, a melyben ez legkönnyebben és legbiztosabban bekövetkezhetik. Többször fordult elő, hogy a gyilkosság vagy szándékos emberölésre irányzott alapos gyanu esetében a véres ruhadarabok megszerzését — habár ilyenek létezésére még a vizsgálat folyamán tanuk által utalás történt — a vizsgálóbiró elmulasztotta, vagy hogy oly foltoknak, melyek vértől is származhattak, szakértői megvizsgáltatása elmaradt. Ma, midőn górcsövi vizsgálatok segélyével az emberi vér nyomai másnemü vérfoltoktól is megkülönböztethetők, az emlitett bűnjelek beszerzése még nagyobb jelentőséggel bir, mint ezelőtt rövid idővel. Ámde a vizsgálóbiró e részben elkövetett mulasztásai azon időpontban, melyben az illető bűnügy érdemleges elbirálás alá kerül, rendszerint már helyrehozhatlanok. Leggyakrabban, és pedig a Curiától nyert értesülés szerint az ember élete vagy testi épsége ellen elkövetett bűntettek több mint fele részénél fordul elő az, hogy a sértésre használt eszköz beszerzése elmarad, pedig a mint egyrészről az eszköz megszemlélése egymagában, ugy másrészről csupán csak a tényleges eredmény puszta ismerete sem szolgáltathat elegendő alapot a bűntettes részéről fenforgott elhatározás kideritésére. Az ok és az okozat, a szándék és az eredmény közötti kapcsolat megállapithatásának igen gyakran lényeges nyomatékkal biró bizonyitéka épen azon eszköz lehet, melylyel a büntett elkövettetett. — — Utasitsa tehát Elnök ur a vezetése alatt álló kir. tszék vizsgáló biráit, és főnökeik utján a' kir. jbiróságiakat is, hogy az «Ideiglenes Bűnvádi Eljárási Szabályrendelet» 26. §-ának azon rendelkezéseit, a melyek a büntett nyomainak megőrzésére, esetleg szakértői megállapitására, s főleg a bűntett elkövetésénél használt eszköz megszerzésére vonatkoznak, a legnagyobb lelkiismeretességgel foganatositsák; a mennyiben pedig Elnök ur annak jönne tudomására, hogy ezen rendelkezést egyik vagy másik vizs-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

gáló biró nem a kellő pontossággal foganatositja, arról hozzám tegyen jelentést. — — —

(A törvényhatósági és községi tisztviselők ellen megindított bünvádi vizsgálatról a panaszlott hivatali főnök és az illető képviselő-testület a bíróság által értesitendő. A kir. ügyészség a maga inditványának megtétele előtt a bepanaszolt tisztviselő hivatali felsőbbségéhez kérdést intéz, nincsenek-e birtokában oly adatok, melyek a feljelentés alaptalanságának kimutatására alkalmasak. Az ide vonatkozó miniszteri és főügyészi két rendelet szövege a következő):

Igazságügyminiszteri rendelet (1874. 3718):

Az 1870. XLII. t. cz. 86. és az 1871. XVIII. t. cz. 100. §§-ai szerint büntető eljárás esetében köztörvényhatósági, illetőleg községi tisztviselők és hivatalnokok hivataluktól mindenkor felfüggesztendők levén, az idézett törvényczikkek 86. és 99. §§-ai nyomán, melyek szerint büntetendő cselekmények elkövetése esetében a vizsgálat köztörvényhatósági, illetőleg községi tisztviselők és hivatalnokok ellen is a büntető eljárás szabályai szerint eszközlendő, utasitom a kir. bíróságokat, hogy *köztörvényhatósági tisztviselők és hivatalnokok ellen* elrendelt bűnvádi vizsgálatokról az alispánt, illetőleg a polgármestert, ugy nemkülönben a megyei vagy városi főispánt *községi tisztviselők vagy hivatalnokok ellen* elrendelt vizsgálatokról pedig az alispánt és a községi képviselő-testületet mindenkor értesitsék.

Főügyészi körrendelet (1882. április 5.):

Felsőbb helyen figyelmet keltett azon körülmény, hogy a közigazgatási tisztviselők ellen hivatalos eljárás közben állitólag elkövetett törvényszegések miatt igen gyakran egészen alaptalan feljelentések fordulnak elő, a melyek mig egyrészt a vizsgálatot teljesitő törvénykezési közegek által kifejtett kötelességszerü szigor daczára sem vezethetnek eredményre, másrészt a közszolgálat érdekeire igen káros hatást gyakorolnak az által, hogy a már sikertelenségénél fogva is rendszerint hosszabb időt igénylő bűnvádi vizsgálat folyama a kifogás-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

talan és csak alaptalanul vagy mellékczélzattal gyanusitott tisztviselő tekintélyét is aláássa s annak működését indokolatlanul megnehezíti. A kir. ügyészség tagjai az 1872. évi január hóban 1586. sz. alatt kibocsátott miniszteri utasitás 19. §-a* által immár kötelezve vannak ugyan, miszerint általában különös gonddal vizsgálják mindenik esetben: hogy a tudomásukra jutott vagy nekik feljelentett cselekmény vagy mulasztás képezi-e valamely büntetendő cselekmény tényálladékát. Utasitvák a kir. ügyészek, hogy alaptalan üldözéseket és zaklatásokat szigoruan kerüljenek; azonban a közszolgálat érdekeinek a fentebb emlitett káros következményektől lehetőleg megóvása tekintetéből a kir. ügyészek még külön is utasittatnak s kötelességökké tétetik, hogy az emlitett categoriába tartozó bűnvádi feljelentésekre kiváló figyelmet forditsanak. A közszolgálat érdekeire való tekintetből s azon panasznak lehetőleg megszüntetése végett, hogy a közigazgatási tisztviselők alaptalan feljelentések következtében indokolatlanul zaklattatnak, a kir. ügyészek mindazon esetekben, midőn közigazgatási tisztviselő ellen hivatali minőségben állitólag elkövetett bűntett vagy vétség miatt feljelentés tétetvén, ennek akár első sorban, akár pedig a kir. törvényszék utján jönnek tudomására, s a feljelentés minden kétséget kizáró bizonyitékokkal már eleve ellátva nincsen: minden egyes esetben közvetlenül, s még inditványtétel előtt a feljelentés alaposságá iránt a vád megismertetése s a feljelentésnek, esetleg fontosabb mellékleteinek másolatban való közlése mellett, a bepanaszolt közigazgatási tisztviselő *hivatali felsőbbségéhez* (alispán, illetőleg polgármester) *kérdést intézzenek*, s ily uton annak módot nyujtsanak azon adatok közlésére, a melyek esetleg a feljelentés alaptalanságának rögtöni s kielégitő kimutatására alkalmasak lehetnek. *Azonban ezen kir. ügyészi intézkedésnek természetszerüleg nem szabad az eljárás meghiusitását avagy annak oknélküli késleltetését előidézni.*

* L. fenebb 103. l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A sürgős biztositási intézkedések, a hol azoknak helye és szüksége van, mindenkor szem előtt tartandók; s a közigazgatási hatóságoktól bekivánandó felvilágositás bevárása is mindig a körülményekhez mért rövid határidőhöz, és pedig rendszerint a megkeresés vételétől számitandó 8 napi, sürgősebb esetekben pedig ennél is rövidebb időhöz kötendő, s ezen különben is csak votum informativum hatályával biró értesitésnek elmaradása a kitüzött határidőn tul nem akaszthatja meg a vizsgálat rendes folytatását. Az elérni óhajtott czél nem egyéb, mint hogy a fentebbiek szerint a közigazgatási hatóságoknak mód s alkalom nyujtassék a feljelentés alaptalansága esetén, az ennek bebizonyitására alkalmas adatokat minél előbb a törvénykezési közegek rendelkezésére juttatni, s igy a nyomozás, illetve elővizsgálat minél gyorsabb s alaposabb lefolyását eszközölni, illetőleg a körülményekhez képest az eljárás azonnali beszüntetését eredményezni.

(Ha a vádlott bármily állami közhivatalt visel, katonai szolgálatban áll, vasuti vagy gőzhajózási vállalatnál van alkalmazva, egyházi személy vagy egyetemi polgár, az illető hatoságok értesitendők. 1873. 7547., 1875. 29191. igazságügyminiszteri körrendeletek.)

27.

Ha a vizsgáló biró valakinek letartóztartását rendelte el, vagy a közigazgatási tisztviselő által eszközlött letartóztatást, a letartóztatottnak kihallgatása után nem találta megszüntetendőnek: köteles ezt a kihallgatást követő 24 óra alatt határozatilag kimondani, s határozatának lényeges tartalmát a letartóztatottnak haladéktalanul kihirdetni; a határozat irásba foglalandó és annak fogalmazványa a vizsgálati iratokhoz csatolandó.

A kihirdetés alkalmával értesitendő a letartóztatott a vizsgáló biró által arról is: hogy a letartóztatás ellen a törvényszékhez folyamodhatik, s e végett jogában áll, panaszát vagy észrevételeit szóval vagy irásban előterjeszteni vagy pedig erre nézve ügyvédet megbizni.

Ha a letartóztatott panaszát, illetőleg észrevételeit szóval terjeszti elő: ezen előterjesztésének lényeges tartalma jegyzőkönyvbe fog-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lalandó. A jegyzőkönyv a letartóztatott előtt felolvasandó és helybenhagyás esetében általa, valamint a vizsgáló biró és a jegyzőkönyvvezető által aláirandó. Ha a letartóztatott nem tudna irni, vagy nevének aláirását megtagadná: ezen körülmény s az utóbbi esetben egyszersmind a megtagadás oka a jegyzőkönyvben megérintendő.

Ha a letartóztatott maga kivánná folyamodványát szerkeszteni: erre nézve szükséges irószerek neki átadandók ugyan, azonban kötelessége a vizsgáló birónak különösen felügyelni, hogy ezekkel visszaélés ne követtessék el; s ha e tekintetben aggály merülne fel, az irószerek vagy elvonandók, vagy pedig intézkedni tartozik a vizsgálóbiró, hogy a letartóztatott az irás alatt közvetlenül és szorosan ellenőriztessék. A folyamodvány elkészülte után az irószerek tőle azonnal elvonandók.

Ha pedig a letartóztatott folyamodványát ügyvéd által akarná szerkesztetni, s az általa megbizandó ügyvédet a vizsgáló biró előtt megnevezi: erről az illető ügyvéd haladéktalanul értesitendő. Az ügyvédnek joga van a letartóztatás megszüntetésére vonatkozó s a vizsgálat czélját nem veszélyeztető körülményekről a vizsgáló biró vagy az ez által megbizandó birói tag jelenlétében a letartóztatottal értekezni, kötelessége azonban a jelenlevő birói tagnak az értekezést azonnal megszüntetni, mihelyt észreveszi: hogy az a vizsgálat eredményének meghiusitását czélzó közlésekre terjesztetik ki, vagy egyátalán oly jelenségeket vesz észre, melyek következtében az értekezés megszüntetését a vizsgálat eredményes folytathatása tekintetéből szükségesnek látja.

A jegyzőkönyv, illetőleg a folyamodás haladéktalanul a törvényszékhez terjesztendő.

28. §.

Joga van a letartóztatottnak, a letartóztatás további tartama alatt is, ha magát a vizsgáló biró cselekménye vagy mulasztása által törvényellenesen vagy szükségtelenül megsértve találná: ez iránti panaszát a fentebbi szakaszban meghatározott módon a törvényszék elé terjeszteni.

A törvényszék köteles a panasz valódiságáról, illetőleg az előnyomozás állásáról, esetleg a vizsgáló birónak a további eljárásra vonatkozó szándékáról magának tudomást szerezni, s egyátalán az előnyomozás czélszerü és gyors vezetése végett, a szükséges intézkedéseket haladéktalanul megtenni; sőt a mennyiben szükségesnek mutatkoznék, a vizsgáló birót átalában vagy különös cselekmények kijelölésével utasitani.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

29. §.

A kir. ügyészségnek az előnyomozásnál jelenlevő tagja a fentebbi szakaszban megjelölt előnyomozati intézkedésekre nézve inditványokat tesz, s ha a vizsgáló biró az ügyészségi inditványokat elmellőzné, a mennyiben attól az ügyészségi tag nem állana el: az előnyomozás befejezése után az iratok határozat-hozatal végett a törvényszék elé terjesztendők, mely a fenforgó kérdések fölött azonnal — ünnepnapokon is — határozni tartozik.

30. §.

Ha a vizsgáló biró a letartóztatott egyént a letartóztatást követő nyolcz nap alatt sem szabadlábra nem helyezné, sem ezen idő alatt a vizsgálati fogságot nem rendelné el ellene: köteles a fenn megjelölt idő elteltével, a további letartóztatás iránt a törvényszék határozatát azonnal kikérni, s e végett indokolt jelentést — melyben a letartóztatás oka, valamint az annak megszüntetését gátló okok körülményesen előadandók, a törvényszék elé terjeszteni. Ezen eljárás a letartóztatás tartama alatt nyolcz napról nyolcz napra ismétlendő.

A törvényszék köteles a vizsgáló biró elterjesztése iránt a királyi ügyésznek a legrövidebb uton eszközlendő meghallgatása mellett, legkésőbb 48 óra alatt határozatot hozni, s határozatát szintén a legrövidebb uton a vizsgáló bíróval közölni.

Ha a törvényszék az eljárás gyorsitása végett czélszerünek tartja a kir. ügyészt inditványának szóval leendő előterjesztése végett a törvényszék előtti személyes megjelenésre felhivni ezen felhivásnak a kir. ügyész köteles megfelelni, mely esetben a törvényszék tanácskozásában részt vesz ugyan, de a szavazásnál nem lehet jelen.

Ha a törvényszék a vizsgáló biró jelentését kimeritőnek nem találta: joga van a jelentés sürgős kiegészitését, s szükség esetében a vizsgálati iratoknak haladéktalan felterjesztését a vizsgáló birónak meghagyni, s az esetben, ha a vizsgálatnak a járásbiróság általi eszközlése miatt, az eljárásban vagy a vizsgálóbiró és a törvényszék közötti érintkezésben késedelmet tapasztalna: köteles az 1871. XXXI. tcz. 16. §. szerint, a vizsgálatnak a törvényszék elnöke által kirendelendő biró általi folytatását elrendelni.

A törvényszék határozata csak a letartóztatás megszüntetése esetében közlendő a letartóztatottal.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

31. §.

Az előnyomozásról jegyzőkönyv vezetendő, melybe az eljárás alatt felmerült s a vizsgálatra vonatkozó minden körülmény pontosan beiktatandó.

Az ügyészségi tagnak inditványai is, ha azok külön jegyzékben nem terjesztetnek elő, a jegyzőkönyvbe foglalandók.

32. §.

Az előnyomozásról felvett jegyzőkönyv, valamint a lefoglalt bűnjelek és egyéb tárgyak az eljárás befejezte utáni napon, a kir. ügyészséghez küldendők, mely az esetben, ha a vizsgálat megindítására elegendő okot lát, ez iránt legkésőbb 8 nap alatt inditványt tesz.

Ha a azonban az előnyomozási cselekvényekre vonatkozólag, a 29. §-ban megjelölt eset forogna fenn az iratok előbb a törvényszék elé terjesztendők.

Kir. Curia:

Ha a feljelentés tárgyában az első foku bíróság által az előnyomozat már megindittatott, csak az ilykép már folyamatba tett fenyitő eljárás megszüntetését lehet kimondani, nem pedig a beadott feljelentést mint bünvádi eljárásra nem alkalmast elvetni. (83. 8386. *Dtár* VI. 138.)

Előnyomozás esetében meg nem jelölhetők a gyanusitott személyek, és az előnyomozás nem indulhat meg határozott személyek ellen. Ha annyi gyanuok forog fen, hogy a bíróság meghatározott egyént terhelhet a büntetendő cselekmény elkövetésével, akkor vizsgálat rendelendő el. (*B. J. T.* VI. 380.)

Az előnyomozás jellegének kifejtését a vizsgálattal szemben, l. alább a 45. §-nál közölt 1880. évi főügyészi körrendeletben.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

IV FEJEZET.

A vizsgálat.

33. §.

A vizsgálat megindítása iránt a kir. ügyész vagy magánvádló (4. §.) által előterjesztett inditvány folytán a vizsgálóbiró határoz, s határozatát a kir. ügyészszel, illetőleg a magánvádlóval rövid uton közli.

A vizsgálat megindítását rendelő határozatban egyszersmind a tett elkövetésének gyanujával terhelt egyén letartóztatása vagy szabad lábra helyeztetése iránt is kell intézkedni; ezzel azonban csak az esetben közöltetik a határozat, ha a vizsgálat ellene elrendeltetett, ellenkező esetben pedig csak akkor, ha az előnyomozás alatt letartóztattatott.

A vizsgálóbiró határozata ellen a kir. ügyész, s az esetben, ha a vizsgálat vagy ezzel együtt a vizsgálati fogság is elrendeltetett, a vádlott is folyamodhatik a törvényszékhez.

A törvényszék a vizsgálat és a vizsgálati fogság elrendelése ellen beadott folyamodások felett azonnal határozni tartozik, és ha a vizsgálat vagy a vizsgálati fogság elrendelését indokoltnak nem találja, a letartóztatott vádlottat haladéktalanul szabad lábra helyezteti.

Ha a törvényszék nem találta a vizsgálatot megindítandónak, a kir. ügyész, ha pedig a vádlott letartóztatását rendelte el, ez utóbbi a kir. táblához felebbezhet: ezen jogorvoslat azonban akár a kir. ügyész, akár a vádlott által használtassék, felfüggesztő hatálylyal nem bir. A kir. tábla határozata ellen orvoslatnak nincs helye.

Kir. Curia:

Bűnvádi eljárás csak az ellen indítható, a ki nyomatékos gyanuval terheltetik. (83. 15839. *B. J. T.* V. 198.)

«A biróságok szoros kötelessége a B. T. K. és a törvé-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nyes gyakorlat követelményeihez képest birálat alá venni: vajon a feljelentés tárgya képez-e büntetendő cselekményt és vajon szolgáltattatott-e adat vagy forognak-e fen gyanuokok, melyek a vizsgálat s a további bűnvádi eljárás alapját képezhetik.» (81. jun. 7. 10792. *T. Cs.* 56. sz.)'

Az ezen curiai határozatokban kifejezett elv *részleges* keresztülvitelét tükrözi vissza a következő négy végzés:

Kir. Curia:

Az örökséget átadó beszavatoló végzésnek megerőtlenitése az örökösödési per utjára tartozik, s azért a büntetőbiróság *csalás* miatt tett olyan bűnvádi feljelentést el nem fogadhat, melynek tulajdonképeni intentiója odairányul, hogy a jogérvényes beszavatolási végzés és az annak alapján időközben netán keletkezett magánjogi viszonyok és változások magánjogi perutra tartozó okokból bűnvádi uton csalás czimén hatályon kivül helyeztessenek (83. 11592. *Dtár* VII. 192.)

Kir. tábla:

«Panaszos felek előadása szerint a *gyámi számadások* a gyámhatóság által megvizsgáltatván és igy a mennyiben a panaszos felek a gyám ellen valami követelést támaszthatni vélnek, ebbeli keresetük törvényszabta módon polgári peruton érvényesithető.» (84. 20739. jun. 30.)

A nyiregyházi kir. tszék:

B. Endrének M. Gy. ügyvéd ellen kezére bizott eredeti *okiratok kiadása* miatt beadott panasza folytán: «A panasz mint bűnvádi eljárásra alkalmatlan elvettetik; mert a kérvényben foglaltak oly körülményekre vonatkoznak, melyek a polgári biróság illetékes eljárása alá tartoznak.» — *Kir. tábla* hh. (84. 20372.)

A bpesti kir. törvényszék:

«R. Jánosnénak S. F. ellen *hamis vád* miatt tett vádfeljelentése mint bűnvádi eljárásra alkalmatlan félretétetik; mert S. F. a R. Jánosné elleni vádját a vizsgálat során kihallgatott N. K. és B. K. tanuk vallomásaira alapitotta, de különben R. Jánosné vallomásában maga is beismerte,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hogy az általa elvitt tárgyak egy része S. F. tulajdonát képezi, s igy nem lehet megállapitani, hogy S. R. Jánosné ellen emelt vádját tudva hamisan tette volna.» — *Kir. tábla* hh. (84. 21063.)

(Ha a gyanu a gyanusitott kihallgatása nélkül el nem oszlattathatik, ezen kihallgatás elrendelendő és csak ez alapon hozandó birósági határozat a bűnvádi eljárás megindítása iránt):

Tekintve, hogy A. M. ellen tett feljelentés az ennek folytán eszközlött elővizsgálat által felderitett ténykörülményeknél fogva oly nyilvánvalóan alaptalannak nem találtatott, hogy a panaszlottnak meghallgatása nélkül megszüntető határozat lenne hozható: annálfogva mindkét alsóbb bíróság végzései feloldatnak s az eljáró kir. törvényszék odautasittatik, hogy panaszlottat a bűnfeljelentésből s az eddigi vizsgálat eredményéből kifolyó kérdésekre szabályszerüen meghallgatva, az eddig felmerült s netalán felmerülendő körülmények kellő földeritése végett már fölhivott vagy esetleg a felek részéről ezután fölhivandó tanukat, illetőleg szakértőket hallgattassa ki s a kifejlendőkhöz képest hozzon uj határozatot.» (C. 83. 1764. decz. 6.)

(A bünvádi feljelentés, az abban megjelölt bizonyitékok aggályossága miatt, vissza nem utasitható):

A soproni kir. tszék Miután a feljelentésben csakis K. V. s K. Á. panaszló s panaszlott nejeikre mint tanukra történik hivatkozás, ezeknek vallomása pedig érdekeltségüknél fogva a vád megállapithatására elégséges bizonyitékul el nem fogadtathatik, a feljelentés mint jelen alakjában alkalmatlan visszautasittatik. — *Kir. tábla* hh. — *Kir. Curia:* Tekintve, hogy a bünvádi feljelentésben az állittatik, mikép K. P. polgári perben hamis főesküt tett, mi által a BTK. 219. §-ába ütköző büntett miatt emeltetik panasz; tekintve továbbá, hogy a fenyitő vizsgálat foganatositása előtt annak eredménye a bizonyiték előállitására nézve előre nem látható és ennélfogva a bünvádi feljelentés az abban megjelölt

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

bizonyitékok elégtelenségénél fogva vissza nem utasitható: mindkét alsóbb foku bíróság végzése megváltoztatik és K. J.-nak K. P. ellen hamis eskü büntette miatt beadott bünvádi feljelentése tárgyában a fenyitő előnyomozat elrendeltetik. 83. 6392.)

(A meginditott bünvádi eljárás megszüntetése nem a vizsgáló birónak, hanem a törvényszéknek hatásköréhez tartozik)

A nagykanizsai kir. tszék vizsgáló bírája W. János stb. vádlottāk ellen a bűnvádi eljárást megszüntette. — *A nagykanizsai kir. tszék* (a kir. ügyész felebbezése folytán is): A kir. törvényszék vizsgáló birájának végzését helybenhagyja. — *Kir. tábla:* (a kir. ügyész felebbezése folytán): A kir. itélő tábla mind a két alsóbirósági végzésnek a kir. ügyész által felebbezett, valamint azt a részét, a mely szerint a vizsgáló biró az eljárást G. Márton ellen megszüntette, a kir. törvényszék pedig azt helybenhagyta, hivatalból megsemmisiti s a kir. törvényszéket felhivja, hogy vizsgáló birájāt utasitsa, miszerint nevezett panaszolt egyéneket illetőleg a megszüntetés kérdésétől függetlenül hozzon a vizsgálat kiterjesztése avagy elrendelése tárgyában uj határozatot; mert a gyakorlat által megállapitott eljárási szabály szerint a kir. törvényszék illetékességéhez tartozó ügyben a megszüntetési határozat hozatala nem a vizsgáló biró, hanem a kir. törvényszék hatásköréhez tartozik, s a mint a kir. ügyész szabályellenesen inditványozta az eljárásnak B. András ellen való megszüntetését a vizsgáló biró előtt, ép oly szabályellenesen határozott a vizsgáló biró akkor, mikor az eljárást fentnevezett egyének iránt megszüntette, valamint a kir. törvényszék is figyelmen kivül hagyta hatáskörét az által, hogy másodfokban érdemileg felülbirált egy oly határozatot, a melynek első fokban való meghozatala az ő illetékességéhez tartozik. — *Kir. Curia:* (a kir. ügyész felebbezése folytán.) A kir. táblának végzése részben megváltoztatik, s a n.-kanizsai kir. törvényszék végzésének nem felebbezett része érintetlenül hagyatik. Többiben a kir. táblának megsemmisitő

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

végzése oly kiigazitással hagyatik helyben, hogy annak következtében köteles lesz a n.-kanizsai kir. törvényszék a beterjesztett nyomozási iratok, valamint a kir. ügyész inditványa és az ettől eltérő vizsgálóbirói vélemény alapján a vizsgálat folytatása vagy megszüntetése iránt elsőfokban határozni. *Indokok* Az elsőfoku kir. törvényszék végzésének egyes részei között nem létezik oly összefüggés, melynélfogva az egyik része ellen közbetett felebbezés szükségképen a másik részre is kiterjedne. Ehhez képest azon végzésnek megnyugvással fogadott része alakszerütlensége mellett is a felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, s ezért ezt annál inkább érintetlenül kellett hagyni, minthogy a kir. ügyész megszüntetési inditványának is megfelel, melylyel szemben az eljárás folytatásának egyáltalán nem lehet helye. Ellenben a törvényszék végzésének felebbezett része tekintetében kétséget nem szenved, miszerint az eljárási gyakorlat valóban oda fejlődött ki, hogy a meginditott bünvádi eljárás megszüntetése elsőfokban nem a vizsgálóbiró (tévesen biróság), hanem a törvényszék hatásköréhez tartozik, minthogy különben azon anomalia állana elő, hogy egy mellékkérdésben *négy*, magára az elitélésre vagy felmentésre nézve pedig három forum határozna. A vádrendszer elvére pedig az, vajon fog-e a vádló valamely lényeges inditványa fölött maga a törvényszék vagy ennek sok esetben nem is a birák sorából kiküldött közege közvetlenül határozni, nem lehet semmi befolyással. (84. 4207. *B. J. T.* VIII. 224.)

A kir. Curia egy esetben az elsőbiróság által teljesitett előnyomozás után *különös* vizsgálatot rendelt, mi által kétség kivül csak azt akarta kifejezni, hogy *határozott* egyén ellen irányuljon a bünvádi eljárás. (84. 12.008. *Dtár* VIII. 1.)

—

(Jogorvoslat. 33. §. 3. 4. 5. bek.)

É. L. T.:

Büntettek és a kir. törvényszékek hatáskörébe utalt vétségek eseteiben a kir. törvényszéknek a vizsgálat megindi-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tását vagy folytatását elrendelő határozata ellen felebbvitelnek helye nincs. (45. §.)

Kir. Curia:

A vizsgálat megindítását elrendelő határozat ellen az 1880. XXXVII. tcz. 45-ik §-a szerint felebbvitelnek helye nem lévén, e tekintetben az *előnyomozás* elrendelése egyenlőnek vétetik a vizsgálat elrendelésével. (81. 11021. *Dtár* I. 155.)

(A kir. ügyész felebbezése folytán): Az *előnyomozást* elrendelő birói határozat ellen nincs helye felebbvitelnek. (81. 12677. *Dtár* I. 175.)

(Felebbezés az előnyomozást és vizsgálatot elrendelő végzés ellen az *ügyész* részéről):

A gy.. i kir. tszék: (Dr. — — magánpanaszos feljelentése folytán az ügyészség meghallgatása *nélkül*) okirathamisitás miatt vádolt K. Lipót elleni ügyben az előnyomozás illetve vizsgálat teljesitésével a központi vizsgáló biró megbizatik. (81. 210.) — *A vizsgáló biró* K. L. ellen az előnyomozás elrendeltetik, minek folytán a kebelbeli tszék polgári osztálya a polgári eljárás felfüggesztése és az iratoknak ide leendő áttétele iránt megkerestetik. (81. jan. 17. 86 vb.) — *Kir. ügyész* a vizsg. biró végzése ellen *felebbez*, mert az 1868:LIV. t. cz. 10. §-a szerint, ha polgári per alatt merülnek fel valamely büncselekvény jelenségei, a per a büntető-bírósághoz hivatalból átteendő, a per felfüggesztésére tehát *a polgári biró* van hivatva, őt a per felfüggesztésére és az iratok áttételére felhivni nem lehet, mert ezáltal a birói illetőség összezavartatik. — *A gy... i kir. tszék:* Tekintve, hogy *az előnyomozást illetve bünvizsgálat megindítását elrendelő végzés ellen* az 1880:37. t. cz. 45. §-a szerint *felebbezésnek nincs helye*, a felebbezés hivatalból visszautasittatik. (81. jan. 31. 310.) — *A bpesti kir. tábla* (az ügyész felebbezése folytán) Az első bíróság végzése helybenhagyatik. (81. szept. 5. 9171.)

Kir. Curia:

Az *É. L. T.* 47. §-ának azon szabványa, miszerint az ugyanazon törvény 43. és 45. §-ainak rendelkezései a BTK.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

életbelépte előtt hozott határozatokra nem alkalmazandók, kiterjed azon esetekre is, melyekben a jogorvoslattal megtámadott elsőfoku végzés a BTK. életbelépte előtt, a másodfoku végzés pedig a BTK. életbelépte után hozatott. (*Dtár* rf. XXVIII. 53.)

Kir. tábla:

(Az előzetes letartóztatás — nem vizsgálati fogság — ellen csakis a törvényszékhez van felebbezés):

«Vádlott ellen ugy a vizsgáló biró mint a kir. tszék csak az előzetes letartóztatást rendelte el, az eljárási gyakorlat szerint pedig az előleges letartóztatási határozat ellen csakis a kir. törvényszékhez levén folyamodásnak helye, az ily határozat harmadfoku felülvizsgálat alá nem vehető.» (1884. 20955.)

(A vizsgáló-birónak vizsgálatot elrendelő végzése ellen negyed foku felebbezés*)

A gy..i tszék vizsgáló birája K. Lipót ellen a bünvizsgálat elrendeltetik. (87/82 v. b. sz.) — *A gy...i kir. tszék* (vádlott felebbezése folytán) a vizsgálóbiró végzését megváltoztatja s vádlott ellen az eljárást beszünteti. (316/82. b. sz.) — *Kir. tábla* (a kir. ügyész és *a magánpanaszos* felebbezésére) a vizsgáló biró végzését helybenhagyja. (19838/82. b. sz.) — *Vádlott* a kir. tábla végzése ellen felebbez; *a kir. ügyész* kéri vádlott felebbezését hivatalból visszautasitani, mert az Ideigl. Bünvádi Elj. Szab. 33. §-ának utolsó pontja szerint a kir. táblának a vizsgálat elrendelése tárgyában hozott határozata ellen felebbezésnek nincs helye. — *A gy..i kir. tszék:* Az Id. Bünv. Elj. Jav. 33. §-ban ki van ugyan mondva, hogy a kir. táblának a bünvizsgálat tárgyában hozott határozata ellen felebbezésnek nincs helye, *de mivel ezen elj. jav. a kir. bíróságokra nem kötelező*, hanem csak egyöntetü eljárás czéljából irányadó, vádlott bejelentett felebbezése elfogadtatik.

V. ö. fenebb 121 l., hol a kir. Curia a vizsgálat megszüntetésére nézve a háromfoku felebbezéshez ragaszkodik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

(82. jul. 28. 2605/B sz. a.) — *Kir. Curia:* A kir. itélő tábla végzése *helybenhagyatik*, mert. (83. márcz. 7. 11633/82.)

Kir. Curia

(A megszüntetést rendelő végzés ellen a feljelentést tevő fél egyedül csak akkor élhet felebbezéssel, ha a feljelentése tárgyát képező büntetendő cselekmény által magánérdekeiben közvetlenül károsittatott):

1. « Ezen eset jelen ügyben a közigazgatási vizsgálat közben állitólag felmerült hivatali visszaélések tekintetében R. Gedeonra vonatkozólag nem forog fen, minthogy abból, hogy két állami hivatalnok állitólag hivatali kötelességmegszegést követett el, vagy elkövetni szándékolt, egy napi-dijas mérnök pedig bizonyos térképről az eredetivel meg nem egyező másolatot készitett, melyet azonban rendeltetése helyére nemcsak át nem szolgáltatott, de hitelesitési záradékkal sem látott el, hogy azok által az államnak kár okoztassék, közvetlen vagyoni hátrány nem háramlott. Ezekből folyólag R. Gedeont azon végzés ellen, mely szerint a szóban levő, vélt, a törvény értelmében csak hivatalból üldözhető visszaélések miatt meginditott bünvádi előnyomozás, a kir. ügyész mint az 1871. évi XXXIII. tcz. §-a szerint az állam közérdekeinek egyedüli képviselőjének inditványa következtében megszüntetett, a felebbezési jog meg nem illeti; és igy a kir. itélő tábla annak elfogadásával hivatalból észlelendő szabálytalanságot követett el, miért végzésének ez alapon hozott részét R. Gedeon felebbezésének visszautasitása mellett hivatalból megsemmisiteni kellett». (83. 4886. *Dtár* V. 299.)

2. Azon feljelentőnek nincs joga felebbezni, a kinek vagyoni jogai a büntetendő cselekmény által nem sértetnek. (82. 11624. *B. J. T.* VI. 46.)

3. Sz. László zentai ügyvéd Zenta város közönségét D. Lázár ellen peres ügyben képviselvén, 2750 frt felszámitott munkadiját a városi képviselő-testület határozatilag kifizettetni rendelte, — mi meg is történt. Azonban utóbb ezen határozatot a belügyministerium hatályon kivül helyezte és Sz. Lászlót

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

követelésével a polgári perutra utasitotta. Ezen ministeri rendeletet a városi közgyülés további szabályszerü eljárás végett a városi tanácshoz tévén át, ez végzésileg meghagyta Sz. Lászlónak, hogy a felvett összeget 8 nap alatt fizesse vissza, mi nem történvén, ujabb végzéssel végrehajtást, majd ennek sikertelen lefolyta miatt karhatalom igénybevétele mellett ujabb végrehajtást rendelt. Mindez intézkedéseket mint téveseket a belügyministerium hatályon kivül helyezte. Ezek folytán Sz. László G. Gábor zentai polgármestert hivatali hatalommali visszaéléssel vádolja:

A szabadkai kir. tszék a további eljárást beszüntette, mivel a panaszolt tények haszonszerzési vagy kár vagy sérelem okozási szándékból nem jogtalan, hanem téves felfogás és a törvények helytelen alkalmazásából eredtek. — *Kir. tábla* (panaszos irásbeli felebbezése folytán): Tekintettel arra, hogy a magánjogi igények és a magánfélnek ezekből eredhető kárositása, mely panaszost a hivatalból üldözendő jelen bünügyben felebbezésre jogositaná, nem forognak fen: panaszos felebbezése hivatalból visszautasittatik. — *Kir. Curia:* Minthogy panaszos bünvádi feljelentését azzal indokolta, hogy a panaszlott hivatali hatalommal való visszaélést követett el az által, hogy a részére Zenta város képviselő-testületének határozatával ügyvédi dijak czimén folyóvá tett és általa fel is vett 2500 frt visszafizetése végett ellene birói itélet és intézkedés nélkül végrehajtást rendelt s azt karhatalommal foganatositotta: nem szenved kétséget, hogy panaszlott cselekmény által a panaszos *vagyoni tekintetben is érdekelve van.* Minthogy pedig ily esetben a bünvádi eljárásra nézve megállapitott és állandóul követett gyakorlat szerint magánfélnek a felebbviteli perorvoslattal élhetés hivatalból üldözendő cselekmény esetében a *bünösség* kérdésében is megengedendő, a kir. tábla végzésének megváltoztatásával panaszos felebbezése *elfogadandónak* mondatik ki, s a kir. tábla felhivatik, hogy az első foku bíróság végzését érdemileg vizsgálja felül. (84. 6737. oct. 30.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. *Az Aranyos-maróthi kir. tszék* (hamis esküvel és csalással vádolt S. Sámuel elleni bünügyben): Miután a fenálló gyakorlat szerint megszüntetési határozat ellen egyedül a kir. ügyészségnek van felebbezési joga s következőleg az 1168. sz. beszüntetési határozat ellen, mely a kir. ügyészséggel egyetértőleg hozatott, magánpanaszosnak felebbezési joga nincs, H. Samu felebbezése hivatalból visszautasittatik. — *Kir. tábla:* Tekintve, hogy az 1871: XXXIII. tcz. 17. §-ának *a), d)* pontja szerint a kir. ügyész a hivatalból üldözendő büntetteknél a közvádlói teendőkkel felruházva van, s őt illeti meg azokra nézve a felebbezési jog, a kir. törvényszék fenti visszautasitó végzése ezen s a felhozott indokokból helybenhagyatik s panaszos H. Sámuel felebbezése visszautasittatik. — *Kir. Curia:* Mindkét alsó birósági végzés megsemmitése mellett az 1. bir. végzés ellen beadott felebbezés *elfogadtatik* s a budapesti kir. itélő tábla a neheztelt végzésnek érdemleges felülvizsgálására utasittatik, mert a *káros féltől*, ki a büntető ügynek eldöntése iránt magánjogi igényei szempontjából érdekeltetik, a felebbezési jog a fenálló joggyakorlat szerint megtagadható nem lévén: a felebbezést visszautasitó neheztelt végzések megsemmisitendők voltak s a kir. itélő táblát a neheztelt végzésnek felülvizsgálására utasitani kellett. (84. 3896. szept. 9.)

5. *Kir. Curia:* A tszék hatósági körébe tartozó bünvádi ügyekben hozott *felmentő itélet* vagy *megszüntető határozat* esetében a magánjogi elégtételre jogositott, *közvetlenül sértett vagy kárositott fél*, akkor ha a kir. ügyész nem felebbez, jogositva van a felebbezési jogorvoslatot a kir. ügyészre nézve fenálló feltételek mellett és hatálylyal használni és ezen felebbezések az ügynek felsőbb bíróságok általi megvizsgálásának alapját képezik, — a miből nem következik az, hogy ezen sértett vagy kárositott fél mindazon jogokkal felruházottnak tekintessék, melyek a kir. ügyészt hivatalból üldözendő bünös cselekményekre nézve törvény szerint illetik. (83. 15893.)

6. *Kir. Curia* a polgárok *választási joga* elleni bűntett és

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vétség elkövetésével gyanusitott H. András és többek elleni vizsgálati ügyben, melyben a pestvidéki kir. törvényszék 1883. évi deczember 31-én 6736. sz. a. hozott végzésével a további bünvádi eljárást megszüntette, a budapesti kir. itélőtábla pedig H. Károly följelentőnek felebbezését 1884. évi február 25-én 4023. sz. a. kelt végzésével *elutasitotta*, nevezett feljelentőnek ez ellen beadott felebbezése folytán következő végzést hozott: A kir. itélő táblának felebbezett végzése helybenhagyatik. *Indokok:* Hogy a kár jogi fogalmán annak *positiv* vagy *negativ* természete mitsem változtat s a kárositott a megkárositótól egyik esetben ugy mint a másikban kártéritést követelhet, az kétséget nem szenved ugyan, valamint az sem, hogy azon esetben, ha panaszló az emlitett jogczimek akármelyikének alapján kártéritési igényt bünvádi uton érvényesitett, illetőleg érvényesithetett volna, tőle a vizsgálat megszüntetési végzés ellen a felebbviteli jog megtagadható nem lenne. Azonban *panaszló számszerűleg megállapitható kármegtéritést sem feljelentésében sem jegyzőkönyvi kihallgatásakor nem követelt* s azért az általa panaszolt személyeknek perbefogatása s esetleg megbüntetése anyagi kártalanitására kihatással nem birván: a kir. itélő tábla panaszló felebbezését ezen okoknál a törvénykezési gyakorlatnak megfelelően utasitotta vissza. (84. 3411. jun. 11.)

7. *Kir. tábla:* * «A fenálló törvényes gyakorlat szerint a bünvádi eljárás beszüntetését tárgyazó, az első bíróság végzését helybenhagyó kir. táblai határozatok ellen a panaszos félnek *további felebbezése van*, ennek folytán panaszló felebbezését harmadbirósági elintézés végett a kir. Curiához felterjesztetni rendeli.» (84. 25002. okt. 27.)

8. L. alább a 44. §-nál a panaszost a *zárlat* ügyében megillető jogorvoslatokat.

Ezen kir. táblai határozat, összevetve a fenebbi kir. táblai határozatokkal, azt látszik mutatni, hogy a kir. táblai gyakorlat a panaszos fél felebbezési jogának kérdésében ingadozó.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

34. §.

Vizsgáló birákat rendszerint a törvényszéki birák sorából, csekélyebb fontosságu esetekben a jegyzők közül a törvényszék elnöke nevez.

A járásbiróság egyszersmind vizsgálóbiróság is levén, törvényszékhez beadott bűnvádi feljelentések esetében, az előnyomozással a törvényszék elnöke által, az előnyomozás befejezte után pedig a vizsgálattal, a törvényszék által azon járásbiróság bizható meg, a melynek területén belül követtetett el a bűntett.

1. Vizsgáló birákat, rendszerint a törvényszéki birák sorából, csekélyebb fontosságú esetekben a jegyzők közül, a törvényszék elnöke nevez. (71. XXXI. tcz. 6. §-a.)

2. Csőd esetében a vizsgálatot csak törvényszéki biró teljesitheti. (74. XXII. tcz. 1. §.)

3. A járásbiróságok teljesitik a vizsgálatot a járásukon belül felmerülő azon bünügyekben, melyek a törvényszék hatásköréhez tartoznak, a mennyiben a törvényszék ezen bünvizsgálatok vezetését saját vizsgáló biráira nem bizza. (1871. XXXI. tcz. 16. §-a.)

Két igazságügyminiszteri rendelet megszoritólag magyarázza a fenebbi pontot:

a) A büntető vizsgálatok teljesitése körül a legtöbb törvényszéknél azon gyakorlat állapittatott meg: hogy az 1871. XXXI. tczikknek csupán 16. §-a tartatván szem előtt, a vizsgálatok legnagyobbrészt a járásbiróságokra ruháztatnak, és csak kivételesen bizatnak meg azok teljesitésével a törvényszéki birák, illetőleg jegyzők sorából az 1871:XXXI. tcz. 6. §-a értelmében kinevezendő vizsgáló birák. Az 1871:XXXI. tczikk 16. §-a szerint a járásbiróságok hivatvák ugyan a büntető vizsgálatok teljesitésére, a mennyiben a törvényszék azok vezetését saját vizsgáló biráira nem bizza; a törvény ezen rendeletéből korántsem következtethető azonban az, hogy a törvényszék tetszése szerint minden vizsgálatot, vagy azok legnagyobb részét a járásbiróságokra bizhatja, saját vizsgáló biráit pedig azok teljesitése alól felmentheti. Sőt ellenkezőleg, az 1871:XXXI. tcz. 18. §-nak *f)* pontjában emlitett bűnvádi ügyek a törvényszékek hatásköréhez tartozván, a 6. §. rende-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lete tekintendő az általános szabálynak, a 16. §-é ellenben csak kivételnek; annyival is inkább, mivel a büntető vizsgálatok teljesitése körül az 1871:XXXIII. tcz. 18—20. §-nak értelmében fontos teendők illetik meg a kir. ügyészt is, kinek közremüködése legnagyobbrészt lehetetlenné tétetik, vagy felette megnehezittetik, ha a bűnvizsgálatok a járásbiróságok által teljesittetnek. Felhivom ennélfogva a kir. törvényszéket, hogy a törvényszék székhelyén felmerülő bűnesetek vizsgálata az 1871 XXXI. tcz. 6. §-nak rendeleténél fogva is a törvényszéki vizsgáló birákat illetvén, azok vezetésével csak kivételes esetekben bizza meg a székhelyén lévő járásbiróságot; a székhelyén kivül előforduló bűnvizsgálatokat pedig az 1871. XXXIII. tcz. §-nak szelleméhez képest a kir. ügyész közbenjöttének lehetővé tétele mellett, fontosabb bűnesetekben szintén saját vizsgáló birái által teljesittesse.(1872. 22666.)

b) A büntető törvénykönyvek életbeléptetése alkalmával figyelmeztetem a kir. törvényszéket az 1872. évi augusztus hó 7-én 22666. sz. a kelt rendeletemre, melyszerint felhivattak a kir. törvényszékek, hogy miután a törvényszék székhelyén felmerülő és a kir. törvényszékek hatáskörébe utalt bűnesetek vizsgálata az 1871 XXXI. tcz. 6. §-ának rendeleténél fogva is a törvényszéki vizsgáló birákat illeti — azok vezetésével csak kivételes esetekben bizzák meg a törvényszék székhelyén levő járásbiróságot, a székhelyen kivül előforduló bűnvizsgálatokat pedig az 1871:XXXIII. tcz. 22. §-ának szelleméhez képest a kir. ügyész közbenjöttének lehetővé tétele mellett fontosabb bűnesetekben szintén saját vizsgáló birái által teljesittessék. Ezen rendelet most az 1880. évi XXXVII. tcz. 39. §. által a kir. törvényszékek hatásköréhez utalt bűntettek és vétségek eseteiben figyelembe veendő. Magától értetik azonban, hogy a járásbiróság, ha területén valamely a kir. törvényszék hatásköréhez tartozó hivatalból üldözendő bűntett vagy vétség feljelentetik, habár a feljelentés folytán az érdemben nem járhat el és erről a feljelentőt az 1880. évi 2165/I. M. E. sz. rendeletem 16. §-a értelmében értesiti:

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mégis mindaddig, mig az általa ez esetben szintén értesitett kir. törvényszék a vizsgálat átvállalása iránt nem intézkedik, az előnyomozatot megejteni és a vizsgálat sikeres keresztülviteléhez szükséges intézkedéseket megtenni köteles, mire egyidejüleg a járásbiróságokat is figyelmeztettem. (1880. 2460.)

4. A törvényszék a hatásköréhez tartozó bünügyekben teljesitendő vizsgálatok tekintetében a járásbiróságnak utasitást adhat. (71. XXXI. 5. §.)

5. A vizsgáló biró személyét és qualificatióját illető curiai határozatokat l. fenebb a 25. §-nál 106. l.

6. *Az 1881-iki javaslat* szerint a járásbiróságra csak a vádtanács bizhatja az elővizsgálatot. A megbizás a vádló vagy a terhelt inditványára és ezek meghallgatása után a vádtanács által visszavonható. (130. §.)

35.

A vizsgálat tárgyát képezi a bűntettre, annak minőségére, a tettesre; a bűntársakra, bűnrészesekre, segélyezőkre és orgazdákra, ugyszintén a bűntett által okozott kárra vonatkozó mindazon adatoknak kideritése, melyek által a bűntett és a bünösség vagy a bűntelenség, továbbá a sulyositó és enyhitő körülmények bebizonyitható.

Ez okból az előnyomozat eredményei a vizsgálatnál figyelembe veendők, s a közbiztonsági tisztviselők által tett előnyomozás mind a lényeg, mind az alak tekintetében a vizsgálóbiró által megbirálandó, szükség esetében kiegészitendő, illetőleg ismétlendő.

Kir. Curia:

A vizsgálóbiró hivatása csakis a büntetendő cselekmény fenforgásának vagy fen nem forgásának, a bünösség vagy büntelenség, valamint a sulyositó és enyhitő körülmények megállapitására szükséges adatok és bizonyitékok gyüjtésében, feljegyzésében és a kétséget fenhagyó adat vagy bizonyiték valódiságának szabályszerü meghatározásában áll. (A 19. sz. Teljes-ülési hat. indokolása. L. fenebb 80. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

36. §.

Minden vizsgálati cselekményről, mihelyt az foganatosittatik — s ha ez nem volna lehetséges, annak foganatositása után azonnal jegyzőkönyv veendő fel:

A kihallgatott személyek nyilatkozatai, mennyire lehetséges, ezeknek saját szavai szerint iktatandók a jegyzőkönyvbe.

A jegyzőkönyv egy felesketett jegyzőkönyvvezető által vezetendő s tartalmának azon része, mely a kihallgatott egyén vallomását vagy nyilatkozatát foglalja magában, az illető egyén előtt felolvasandó és megmagyarázandó, a kihallgatott megkérdezendő egyszersmind az iránt is: vajon a jegyzőkönyv tartalma ellen nincs-e észrevétele?

Egyebekben a fenálló szabályok követendők.

Kir. Curia:

(Főbenjáró ügyben járásbirósági aljegyző által jegyzőkönyvvezető alkalmazása nélkül felvett vizsgálati jegyzőkönyv szabálytalan s az abban foglalt beismerés a végtárgyalási visszavonással szemben nem létezőnek tekintetik)

Egyedüli terhelő adatul fenmarad vádlottnak a vizsgálat folyamában 1883. évi febr. 21-én tett beismerő vallomása. Ez azonban, tekintettel arra, hogy a sulyos büntettet tárgyazó vizsgálattal az 1881: XXXI. tcz. 6. §-nak rendelkezése ellenére megbizott kir. járásbirósági aljegyző által jegyzőkönyvezető alkalmazása nélkül vétetett ki; hogy azt vádlott a végtárgyalás alkalmával visszavonta: oly teljes bizonyitékot, melynek alapján vádlott bünösnek kimondható volna, nem képez. Ezeknél fogva vádlott a vád alól fel volt mentendő.» (84. 6477. *Jogt. Közl.* 585. sz.)

(Vizsgálati jegyzőkönyvek szerkesztési módja és irása)

«... Egyébiránt a kir. törvényszéknek kötelességévé tétetik, hogy az — — kir. járás- mint vizsgáló-bíróságot a következőkre utasitsa: 1. hogy jegyzőkönyvei felvételére olvasható irásu tollnokot alkalmazzon; hogy ugyanazon egy jegyzőkönyvbe mindenkor csak egy személy vallomását vegye fel; 3. hogy minden kihallgatásra megfelelő nyomtatványt használjon s ne nevezze azokat tanuknak, kik tényleg mint vád-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lottak vonandók feleletre, s 4. hogy minden kihallgatandóhoz s különösen a vádlottakhoz intézett kérdéseket a jegyzőkönyvbe *szóról-szóra* vezesse be, merőben szabálytalan lévén az olyan, a jegyzőkönyvben elhallgatott kérdéseknek a «különösökre» szóval való felületes megjelölése.» (83. 7960. sz.)

37. §.

A kir. ügyész nem lehet jelen a vádlott kihallgatásánál: de joga van a birói szemle, a személymotozás, házkutatás, lefoglalás, valamint a hullabonczolás foganatositásánál jelen lenni, s az eljárás folyama alatt a neki szükségesnek látszó inditványokat tenni.

Joga van továbbá a kir. ügyésznek a neki szükségesnek látszó vizsgálati cselekmények elrendelését, kiegészitését vagy helyreigazitását inditványozni, mely inditványai a vizsgáló biró által fontos okok nélkül nem mellőzhetők. A vizsgálati cselekmények egyébiránt a kir. ügyész inditványa nélkül is elrendelhetők azok foganatositása előtt azonban a kir. ügyész a vizsgálóbiró által értesitendő.

Ugyanazért joga van a kir. ügyészség tagjának a vizsgálati iratokat bármikor megtekinteni, s köteles a vizsgáló biró azokat, — átolvasás és megjegyzések tétele végett a kir. ügyészségi tagnak annyiszor, valahányszor ez kivánja, — haladéktalanul átadni.

1. *Ügyészségi törvény* (71. XXXIII. tcz.):

Az ügyészségnek joga van a bünvizsgálati iratokat a vizsgálat bármely szakában megtekinteni, s e czélból az iratok közlését kivánhatja. Az ügyész és a vizsgáló biró egymással közvetlenül érintkeznek s a vizsgálóbiró köteles minden feljelentést 24 óra alatt az ügyészszel közölni. (18. §.) Az ügyész a bünvizsgálat minden szakában inditványt tehet. Ha a vizsgálóbiró azt el nem fogadná: a törvényszék határoz és határozatát a kir. ügyészszel rövid uton közli. A törvényszék a bünvizsgálat tárgyában döntő határozatot nem hozhat az ügyész meghallgatása nélkül. Az ügyész a törvényszék tanácskozásánál és szavazásánál jelen nem lehet. (19. §.) Az ügyész a vádlott kihallgatásán kivül, minden más bünvizsgálati cselekménynél jelen lehet; birói szemlék határnapjáról, a mennyire lehetséges, mindig jó korán értesitendő és fel van jogositva, azon ténykörülményeket és tárgyakat kijelölni, melyekre a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vizsgálatot kiterjeszteni kivánja. (20. §.) A járásbiróság köteles az általa teljesitett bünvizsgálatokról az ügyészséghez havi kimutatást beküldeni. Ezenfelül az ügyésznek jogában áll: a vizsgálat folyamában tapasztalt hiányokat és szabályellenes eljárást a törvényszéknek intézkedés végett feljelenteni, a vizsgálatok viteléről személyes megtekintés alapján meggyőződni s fontosabb bünesetek vizsgálatának a törvényszéki vizsgálóbiróhoz való áttételét inditványozni a törvényszéknél. Általában az ügyészt a járásbiróságok hatáskörébe eső vizsgálatok tekintetében ugyanazon jogok illetik, mint a törvényszékieknél, azon különbséggel, hogy az ügyész a feljelentésekről és a biróí szemlék határidejéről csak fontosabb esetekben értesitendő. (22. §.)

2. A *csőd megnyitását* elrendelő itélet a kihirdetéssel egyidejüleg közöltetik az azon törvényszék mellé rendelt kir. ügyészséggel, mely a csőd megnyitását elrendelte. A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék az általa hozott csődmegnyitási itéletet a budapesti kir. törvényszékkel és az e mellett létező kir. ügyészséggel külön-külön átirattal közli. Ily esetekben a vizsgálatot csak törvényszéki biró teljesitheti. (1. §.) A kir. ügyészségnek jogában áll az iratokat, kereskedelmi könyveket és okiratokat a csődbiróságnál vagy perügyelőnél bármikor megtekinteni és azokból kivonatokat vagy másolatokat venni. Ugyanazon jog illeti a vizsgálóbirót is, ki ezen felül jogositva van a vizsgálat czéljaira szükséges iratokat, könyveket vagy okiratokat lefoglalni, és a mennyiben a törvényszéknél léteznének, azoknak a vizsgálati iratokhoz leendő csatolása iránt a törvényszékhez előterjesztést tenni. (74. 22. tcz. §.)

3. A *váltóhamisitás* iránti eljárást l. fenebb 70. lap.

—

(A vizsgáló biróság viszonya az ügyészséghez)

A *gy i kir. ügyészségtől* a ... *i* jbiróságnak. Hatósági közeg elleni erőszak büntettével vádolt T. István és társa elleni ügyet oly inditványnyal van szerencsém visszaküldeni,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hogy a pótvizsgálatot azon körülményre, vajon kiterjeszteni és az iratokat a vizsgálat befejezte után visszaterjeszteni sziveskedjék. — A . *i kir. jbiróság:* A már befejezett vizsgálati ügyben az ügyészség inditványát ezen vizsgálóbiróság elfogadhatónak nem tartja; ennek folytán az összes iratok döntő határozat czéljából a kir tvszékhez beterjesztetnek és pedig azon okból, mert . — A *gy . . i kir. tszék:* A beterjesztett összes iratok visszaküldése mellett felhivatik a . . i kir. járásbiróság, hogy a pótvizsgálatot az ügyészség inditványa értelmében azon irányban teljesitse. *

38. §.

Vádlott jogában áll a vizsgálat megindítása után védő ügyvéd segélyével élni, ki vádlottal, a mennyiben az letartóztatva lenne, a vizsgálat folyamában a 27. §-ban megállapitott módozatok mellett, csak egy birói közeg jelenlétében érintkezhetik.

A védő ügyvéd jogositva van a vádlott érdekében szükségelt beadványokat szerkeszteni, a birói szemlénél és a hullabonczolásnál jelen lenni és az eljárás iránti észrevételeit megtenni, melyek a vizsgáló biró által jegyzőkönyvbe veendők. Jogában áll továbbá a vizsgálat folyamában szükségesnek talált előterjesztéseket a vizsgáló birónál irásban foglalva vagy szóval megtenni; — az irásbeli beadványok a bűnvizsgálati iratokhoz csatolandók, a szóbeli előterjesztések a vizsgáló biró által jegyzőkönyvbe iktatandók. Ezenkivül a 28. §. intézkedései a vizsgálatra is kiterjesztetnek.

Igazságügyminiszteri rendelet (A vétségek és kihágások iránti eljárás tárgyában 1880. aug. 15.):

A védő védenczével a tárgyalásig, és azután is az itélet jogerőre emelkedéséig tanuk jelenléte nélkül értekezhetik. (38. §.)

39. §.

Vádlott a vizsgáló biró elé irásilag idéztetik meg.

Ha az idézésre nem jelent meg, s elmaradását elegendően nem igazolta: a vizsgáló biró elé vezettetik. Az elővezetés akként foganatosittatik: hogy a vizsgáló biró irásbeli elővezetési rendeletet bo-

* Megjegyzendő, hogy hasonló esetekben az ügyészség rendesen a törvényszéket keresi meg a pótvizsgálat elrendelése iránt.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

csájt ki s a vádlott kényszereszközök alkalmazása mellett állittatik a vizsgáló biró elé.

A szabad lábról idézett vádlott részére kiadandó idézvényben világosan kiteendő azon körülmény, miszerint vádlottként idéztetik, valamint megjelölendő a cselekmény, mely miatt panaszoltatik. Kiteendő a megjelenés helyén és idején kivül azon törvényes következmény is, miszerint igazolatlan elmaradás esetén elővezettetése fogna elrendeltetni. (*Székács.* 43.)

(Vádlott megjelenési kötelezettsége):

Kir. Curia

A jelen bűnvádi ügyben 1883. évi deczember 12-én megtartott végtárgyaláson meg nem jelent Sz. Sándor azon oknál fogva nem idéztetett meg egy folytatólagos végtárgyalásra, mert Sz. Mihály vádlott és községi biró azt jelentette, hogy a nevezett ruhátlan, nyomorult és annyira szegény, hogy bejönni nem képes. Miután azonban ez nem törvényes ok arra, hogy nevezett a végtárgyaláson való megjelenéstől felmentessék, s felette, meghallgatása nélkül, még itélet is mondassék, hanem az eljáró kir. törvényszék kötelességében áll, de módjában is van, megjelenésének lehetővé tétele iránt megfelelően intézkedni, s minthogy a nevezett egyénnek a vizsgáló biró előtt tett vallomása az ügy mikénti eldöntésére lényeges befolyást gyakorolhat: mindkét alsóbirósági itéletnek feloldásával az eljáró kir. törvényszék utasittatik, hogy a jelen bűnvádi ügyben póttárgyalást tűzzön ki, ehhez Sz. Jánost szabályszerűen idéztesse meg, illetőleg vezettesse elő, stb. (*B. J. T.* IX. 62.)

40. §.

Idézés nélkül is elővezethető a vádlott, ha a jelen törvény 45. §-ában meghatározott körülmények forognak fenn.

41. §.

A büntett elkövetésén kapott egyén mindenki által elfogattathatik köteles azonban az elfogó azt haladéktalanul a legközelebbi község előljáróságának vagy közbiztonsági közegnek átadni.

L. fenebb 22—27. §§.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

42.

Az idézésre megjelent vagy elővezetett vádlott megjelenése vagy elővezettetése után legfeljebb 24 óra alatt a vizsgáló biró által kihallgatandó,

L. fenebb 22—27. §§.

43. §.

Ha vádlott megidéztetvén — nem jelent meg, s a körülményekből alaposan vélelmezhető, hogy vagy megszökött, vagy elrejtőzik, s az elfogtatási parancs eredménytelen maradt: a vizsgáló biró körözvény által keresse meg az összes hatóságokat vádlottnak letartóztatása és a vizsgálóbiróság elé állitása végett.

Ez esetben az elfogatási parancs a hivatalos lapban is közzéteendő.

Ha azonban alaposan vélelmeztethetik, hogy a büntett elkövetése után megszökött vádlott a monarchia másik felében vagy külföldön tartózkodik, s tartózkodási helye a vizsgálóbirónak tudomására jutott jelenségekből vagy adatokból gyanitható: az elfogatási parancs vádlott kiadatásának kieszközlése végett a törvényszék által az igazságügyministerhez terjesztendő fel.

(Eljárás függőben hagyása)

1. *Kir. ügyészség:* A J. János személyén elkövetett gyilkosságra vonatkozó iratokat oly indítványnyal van szerencsém áttenni, hogy az eljárást a tettes kilétére vonatkozó adatok felmerültéig *függőben hagyni* méltóztassék. (6114/kü. 84.)

Gy i kir. tszék Jelen ügyben a további eljárás a tettes kilétére vonatkozó adatok felmerültéig *beszüntettetni* rendeltetik. (4064/84 B.)

3. (*Másutt.*) *Gy i kir. tszék* Özv. L. Erzsébet kárára elkövetett okirathamisításra vonatkozó bűnvádi eljárás a tettes kilétére vonatkozó adatok felmerültéig *függőben hagyatik.* (4114/B. sz. 1884. decz. 1.)

4. *A kir. tábla* vétkes bukás vétsége esetében 1880. nov. 3-án 26876. sz. végzésével a körözést elrendelendőnek mondotta ki tekintettel a cselekmény hivatalbóli üldöztetésére és tekintettel arra, hogy az 1880. aug. 15-én 2265. sz. ig. min. körrendelet 52. §-a ily vétségekre nem vonatkozik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

44. §.

A szökésben levő vádlott vagyona a törvényszék határozata folytán zár alá veendő, s annak kezelése gondnokra bizandó.

Vádlottnak a zár alá vétel napjától a lefoglalt vagyonra vonatkozó intézkedései, a gondnoki kezelés megszüntéig, a lefoglalt vagyont nem terhelik.

Vádlottnak egyéb vagyonnal nem biró családja a lefoglalt vagyon jövedelmének arányos részében részesitendő.

Az ezen szakasz értelmében elrendelt zár megszünik, ha vádlott vagy önként megjelent, vagy előállíttatott.

(A zárlat kérdésében a vádló félnek joga van felebbezni a törvényszék végzése ellen. Ha a járásbiróság a zárlatot elrendeli s a törvényszék felebbezésileg megszünteti, a kir. tábla pedig a magán fél felebbezését el nem fogadja, joga van a magán félnek a kir. tábla ezen határozata ellen a kir. Curiához semmiségi panaszszal élni):

A halmi kir. jbiróság zsarolás büntettével vádolt G. Benjamin elleni bűnügyben zárlatot rendelvén el, ezen végzés ellenében R. Sámuel panaszos felebbezést adott be. — *A szatmárnémetii kir. tszék* a halmi kir. járásbiróság mint vizsgáló biróság végzése minden következményeivel együtt megsemmisíttetik. *Indokok* A felebbezéshez *A.* és *B.* alatt hiteles másolatban 2047/882. tkv. sz. a., és a budapesti kir. itélő táblának 55242/882. P. sz. a. kelt jogérvényes végzése szerint azon kukoricza, melyre a 781/83. bf. sz. a. végzéssel a zárlat elrendeltetett, R. Sámuel tulajdonát képezte és igy G. Benjamin ellen folyamatba tett bűnügyben egy harmadik személy tulajdonát képező vagyonra zárlatot rendelni nem is lehetett; a kir. járásbiróság végzése ennélfogva és még azért is megsemmisítendő volt, mert a zárlati kérvény semmi okmányokkal támogatva nincsen. — *Kir. tábla* A sértett fél felebbezése visszautasíttatik. *Indokok* A szatmári királyi ügyészséghez 3500/83. sz. a. beadott feljelentés folytán tett kir. ügyészi indítványból kiderül, hogy a kir. ügyész a jelenleg panaszolt és hivatalból üldözendő bűncselekmény iránt a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vizsgálat elrendelését indítványozta s ez által a vádemelési jogot magának fentartotta. Ily esetben a sértett félnek, a vizsgáló birónak, illetve az eljáró bíróságoknak a vizsgálat érdemét érintő határozatai ellen akkor sincs felebbezési joga, ha ezen intézkedéseket a vizsgálat menetére hátrányosoknak avagy magánjogi igényeire nézve sérelmeseknek találja, mert a vizsgálat sikere tekintetében ezen jog egyedül a vádat fentartó kir. ügyészt illeti, magánjogi igények érvényesitése pedig bűnvádi útra nem tartozik. Midőn tehát a kir. ügyész és a vádlott a szathmári kir. törvényszék által 4800. sz. a. hozott végzésbe belenyugodtak, az jogerőre emelkedett és a sértett fél ez ellen jogorvoslatot nem használhat: ezért felebbezését visszautasítani kellett. — *Kir. Curia* A semmiségi panasznak hely adatván, a budapesti kir. itélő tábla végzése megsemmisíttetvén, érdemleges határozat hozatalára utasittatik; mert bűnvádi gyakorlatunk, sőt már a büntetőjog alapelvei szerint is a sértett félnek jogában áll a sérelmére is elkövetett bűnesettel kapcsolatban jogosnak vélt kártérítési követeléseinek s általában magánjogi igényeinek érvényesítése vagy biztosítása végett a büntető bíróságokhoz folyamodni, ezen jog szolgálhatván egyedűli ellenőrzéséül annak, hogy midőn a közvádló az állam érdekében a büntettet hivatalból üldözi, a sértett egyénnek magánjogi igényei elhanyagolhatók ne legyenek; ezen jogból önkényt foly az, hogy ha az alsóbb birósági határozatok által a sértett fél magát terhelve érezi, azok ellen a felsőbb bíróságokhoz felebbezzen, a menynyiben a felebbezéseknek a törvény bizonyos foknál határt nem szabott. Miután pedig a bűnvádi uton elrendelendő zárlat kérdésében nincs kizárva a másod-, sőt harmadbirósághoz való felebbezés is, midőn a fenforgó esetben a másodbiróság sérelmest ezen jogától elzárta, semmiséget követett el; minél fogva végzését meg kellett semmisíteni. (84. 4915. okt. 14.)

A sértett felet általában megillető jogorvoslatról l. fenebb a 33-ik §-nál 124—127. l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

45. §.

Ha a vádlottat a vizsgáló biró általi kihallgattatása után is terheli a büntett elkövetésének gyanuja, ellene a vizsgálati fogság a következő esetekben rendelendő el:

a) ha a bűntett, melynek elkövetésével vádoltatik: a fennálló törvények szerint halállal vagy a gyakorlat szerint legalább öt évi börtönnel büntetendő;

b) ha a vádolt intézkedései után annak megszökési szándoka alaposan vélelmezhető;

c) ha nem bir állandó lakással;

d) ha alaposan lehet tartani attól, hogy szabad lábon hagyása esetében a büntett nyomait elhárítja vagy a vizsgálat eredményét, a bűntársakkal, bűnrészesekkel, segélyezőkkel, orgazdákkal, ugy a tanukkal való összebeszélés által meghiusítja, ugyszintén, ha veszélyes fenyegetései folytán alaposan lehet tartani, vagy egyéb adatokból kitünnék, hogy szabadlábon hagyatása esetében, más bűntettet követne el.

Az *Országbirói Értekezletnek* ide vágó határozmányait l. fenebb 109. l.

Főügyészi körrendelet (1880. aug. 17. 8774. sz.):

Az utóbbi időkben ugy a sajtó valamint egyesek részéről többszörös panasz merült fel a miatt, hogy a vádlottak ok nélkül vettetnek vizsgálati fogságra.

Felhozzák, hogy a vizsgálati foglyok száma aránytalanul nagy és hogy az itéletileg felmentettek számának az elitéltek számával való összehasonlitásából az tünik ki, hogy nálunk a polgárok személyes szabadságát a hivatott közegek nem részesitik a megillető figyelemben.

A fenebbiekben összefoglalt panaszok lehetnek ugyan némely tekintetben tulzottak, de fájdalom, egészben véve nem vonhatom azokat kétségbe.

A havi jelentések és a hivatalos vizsgálatok adatai nyomán tudom, hogy börtöneink csakugyan telvék vizsgálati foglyokkal, — tapasztaltam több helyütt és sok esetben, hogy csekélyebb jelentőségü vétségekkel vádoltak, vagyonos, helytálló egyének is hónapokat töltenek a börtönben mint vizsgálati foglyok.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Igy aztán a vizsgálati fogság több esetben épen méltatlan szenvedéssé fajul el, — különösen akkor, a midőn az ügy végleges elintézését majd a bűntársak távolléte, majd a szabadlábon hagyott részesek felebbezései, a concurrentia esetei, vagy épen a hivatalos közegek késedelmezése akadályozza.

A kir. ügyész ur be fogja látni, hogy ily állapotot — ha csak az igazságszolgáltatásnak főbb czéljait koczkáztatni nem akarjuk — továbbra is fentartani, türni nem szabad.

A baj közvetlenül nem a kir. ügyészektől ered ugyan, de kétségtelen, hogy annak megszüntetésére ők hathatnak leginkább.

Komoly ok nélkül ne inditványozza a kir. ügyész soha a vizsgálati fogságot; tegyen szabatos inditványt a vizsgálat czélszerű vezetésére, sürgölje a letartóztatottak ügyeinek gyors felvételét; szóval, tartsa magát a kir. ügyész szorosan az őt kötelező Ideigl. Elj. Szabályok rendelkezéseihez, — s nem szenved kétséget, hogy apadni fog a panaszok száma s nem marad el a jobbra való fordulat.

A vizsgálati fogság kérdése mindig az Ideigl. Elj. Szabályok 45. §-a alapján lészen megbirálandó.

Azon szakaszban meg vannak jelölve az esetek, melyekben a vizsgálati fogság helyt foghat; a kir. ügyésznek csak azt kell gondosan megfontolni, ha vajon az ott jelzett körülmények csakugyan *komolyan* fenforognak-e?

A vizsgálati fogság legtöbbször két okból rendeltetik el.

Az indokok egyike a megszökésnek, a másik a vizsgálat meghiusitásának vélelmezése.

Mindkettő jelentkezhetik oly komoly alakban, hogy azokkal a személyes szabadság ideiglenes felfüggesztését indokolni tudjuk.

De meg kell gondolni, hogy a *szegény* még nem egyértelmű a csavargóval s hogy a szegénység magában véve még nem elég a «metus profugii» vélelmezésére.

A helytálló zsellér, a mesterlegény, a cseléd, a jó elő-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

életű napszámos, habár vagyontalan, nem eshetik a vélelmezett szökevények kategoriájába.

Rejtélyes, bonyolult és nagyobb fontosságu esetekben, melyekben csak a gyorsan, közvetlenül felfogott vallomások nyomán lehet várni az eredményt, a gyanusitottat szintén le lehet tartóztatni, nehogy meghiusittassék a vizsgálat.

De ezen joggal óvatosan kell élni, mert ezen czég alatt jelentkezik a legtöbb visszaélés.

A vádlottat nem szabad letartóztatni csak azért, mert azt a vizsgálóbiró vagy az ügyész kényelme ugy kivánja. A vizsgálati fogság nem rendelhető el csak azon reményben, hogy a hiányzó adatok majd a vizsgálat alatt valahogy kipótoltathatnak; nincs értelme a vizsgálati fogságnak, midőn a bizonyiték akár a tanuvallomások, akár köztudomásu tények, okmányok által amúgy is helyreállitható; vagy ha a vizsgálati kérdés már tisztába hozatott; helytelen volna annak alkalmazása, ha a cselekvény rég történt s a vizsgálatot, mielőtt elrendelték volna, már ugy is meghiusithatták.

A vizsgálat és a vizsgálati fogság hosszan tartása különösen észlelhető oly esetekben, a midőn valamely bűntárs szökésben van, vagy messze távozott; valamint a concurrentia eseteiben is, a midőn gyakran némely kisebb — mondhatni mellékes — cselekvény kideritése miatt a vizsgálat folyamát megállitják.

Komolyan figyelmeztetem a kir. ügyész urat, hogy a vizsgálatot, különösen a vizsgálati fogságot, ezen ürügy alatt hosszura nyujtani, halasztgatni nagy tévedés volna.

Az első esetben saját hibája nélkül szenvedne a vádlott, az utóbbiban a megtorlás késleltetése folytán a jogrendnek nyujtandó elégtétel erélyessége tompulna el.

A távollevő bűntárs ellen külön el lehet járni, ha majd kézre kerül; a csak később kideríthető cselekmény később is elbirálható, — de sem az ügy egyszerre való végleges elintézésének, sem pedig a cumulatio keresztülvitelének kivánatos volta nem elegendő ok arra, hogy a vádlottnak legsarkalato-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

sabb polgári joga, személyes szabadsága, figyelmen kivül hagyassék.

E két mozzanatnál a teendők határvonalait egy rövid utasitás keretébe biztosan meghuzni alig lehet; de hiszem, hogy a kir. ügyésznek tapintata, belátása kiegészitendi az eszmemenetet, s azt, a mit én itt csak nagyjában jelezhetek.

Átalában iparkodjék a kir. ügyész a vizsgálatok gyorsitására hatni.

Tapasztalásból tudja ön, hogy a vizsgálat hosszura való nyujtása rendszerint a sikertelenség forrása. A vizsgálattal való késedelmezés csak a bűnösnek kedvez. Mert ezzel mosódnak el a nyomok, ez alatt keletkezik a tagadásra, a vallomás visszavonására való kedv és a biró félrevezetésére irányzott tervszerü fondorkodás, szóval az ügy folyamának eliszaposodása.

Épen azért utasitom a kir. ügyész urakat, hogy a vizsgálati fogság körül fentebb mondottak komoly figyelemre méltatása mellett a vizsgálatok gyorsan leendő lefolyását s elintézését is, a tőlök kitelhető módon előmozditsák, eszközöljék.

Ennek elérését nem kis mérvben fogná elősegiteni az, ha a kir. ügyészeknek sikerülne a felől meggyőzni a vizsgálóbirák némelyikét, hogy mostani eljárásunkban a bizonyitási eljárás a tárgyalás körébe esvén — a bizonyitás, a subjectiv mozzanatok birálgatása, a vádlott vallatása, szembesitése, stb. nem az ő dolga, hanem hogy ő neki e helyett a tények, a felhozott vagy felmerült adatok hivatalos constatálása, gyüjtése esik feladatául.

Ha ezt átalában elérhetnők, kétségtelen, hogy a vizsgálatok kevesebb időt emésztenének fel, de bizonyosan jobbak is lennének

Sok bajt okoz az, hogy az előnyomozat fogalmát sokan félremagyarázzák.

Gyakran valóságos vizsgálatot tesznek belőle, hónapokig huzzák, a mikor aztán a későn keletkező vizsgálat vagy

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

későn elrendelő végzés ellen rendszerint közbevetett felebbezés az egész ügyet szükségtelenül megakasztja.

Az Ideigl. Elj. Szabályok szerint az előnyomozás nem birói vizsgálódás, hanem csak az ahoz való előkészület.

Akkor van helyén, midőn az illető birósági közeg akár távolléte, akár pedig az eset bizonytalan volta miatt, még formaszerüleg nem müködhetik. (Ideigl. Elj. Szab. 21—23. §§.)

Az illetékes birósági személy is tarthat ugyan előnyomozást (21. §.), ha p. o. a feljelentett eset valósága, vagy az, hogy büntetendő cselekmény forog fen, még kérdéses — de ha mindez constatáltatott, ugy az ügy azonnal a birói vizsgálat stadiumában áll s nincs rá ok, hogy az eljárás szükségtelen eltagozásával a lebonyolitás megnehezitessék.

Tagadhatlan, hogy az Ideigl. Elj. Szab. III. fejezetének szerkezete némileg homályos s könnyen félreérthető, — de épen azért nem tartottam feleslegesnek az alapeszmét illetőleg e helyütt néhány szóval is annak értelmezéséhez járulni.

Miután pedig a kir. ügyész ur a fenebbiekre nézve velem bizonyosan egyetért, nem kétlem, hogy intentióimat készséggel s helyesen fogja tolmácsolni.

A czél elérésének azonban egyik feltételét s eszközét képezi, hogy a kir. ügyész ur a vizsgálati lajstrom pontos vezetésével az összes vizsgálati forgalom felett áttekintéssel birjon; hogy különös figyelemmel kisérje a járásbiróságnál letartóztatottak sorsát s e czélból a leghatározottabban követelje a vizsgálati naplók vezetését és beküldését.

Hogy pedig a vizsgálati ügyek mozgalmát a központban is szemmel tarthassuk, a havi jelentés pontosan beküldendő lészen s kérem, hogy jövőre nem a hat, hanem a három hónapon túl itéletlenül letartóztatottakra nézve adjon igazoló felvilágositást.

A siker, ha a kir. ügyészek következetesen, határozottan s összefogva müködnek, nem fog elmaradni.

Tudom, hogy törekvéseiket sok oldalról megnehezíteni, megtámadni, sőt tán még gyanusitani is fogják.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ez ne rettentse önöket vissza. Ez sorsa minden uttörőnek. Ismerjük az ellenérveket s az elleneseket. Nem fogunk nekik engedményeket adni.

Azon pillanatban, midőn a büntetőtkönyv életbe lép, tartozunk ugy e nagy reformműnek, valamint nemzetünk reputatiójának azzal, hogy késedelem nélkül, határozottan hozzáfogjunk azon visszásságok kiirtásához, melyek sajátságos viszonyok következtében büntető eljárásunk ösvényén felburjánoztak.

A kir. ügyészek hivatása, hogy a létező törvény s a törvényes rendeletek alapján állva, a jövendő büntető eljárási törvény elvei számára az utat már eleve egyengessék; az ő kötelességük, hogy a szakértelem és a kötelesség fegyvereivel álljanak ellent minden oly törekvéseknek, melyek nincsenek összhangzásban törvényeink szellemével, hogy ne engedjenek meghonosittatni oly állapotokat, melyek nyiltan ellentétben állanak közjogi alkotmányos viszonyainkkal s társadalmunk összes irányzatával. *Kozma Sándor.*

—

(Mikor van helye vizsgálati fogságnak a bűncselekvény sulyossága czimén?):

1. *A kir. ügyész* indítványozza: Szabadlábon levő, magánokirathamisítás miatt vádolt K. Lipótot vád alá helyezni és őt a B. Elj. Szab. 45. §-ának *a)* pontjához képest vizsgálati fogságba helyezni, mert a btkv 403. §-ának 4. pontjába ütköző magánokirathamisítás büntette 5 évig terjedhető fegyházzal büntetendő. — *Gy i kir. tszék* K. L. vádlott magánokirathamisítás büntette miatt vád alá helyeztetik és továbbra is szabad lábon hagyatik. (1883. jun. 9-én 2051. sz. a.) *Indokok* A vizsg. fogság elrendelése mellőzendő volt, mert az Id. B. Elj. Szab. 45. §-nak *a)* pontja szerint ez csak oly esetben foghat helyt, ha a büntett, melynek elkövetésével valaki vádoltatik, *legalább* 5 évi börtönnel büntetendő. Itt pedig az 5 év csak a büntetés maximuma s nem lehet tudni, vajon az alkalmaztatik-e. — *A bpesti kir. tábla* (az ügyész

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

felebbezése folytán): A kir. tvszék határozata helyben hagyatik, mert a hazai bűnvádi eljárási gyakorlat szerint vizsgálati fogságnak a büntett sulyossága czimén csak oly esetben van helye, *ha a büntettre törvényileg meghatározott szabadságvesztés-büntetés* legalább is öt év. (84. április 29-én 6972.)

A gyi kir. tszék vizsg. birája Özv. Sz—i Pálné kárára elkövetett lopással vádolt Sz. Erzsébet és orgazdasággal vádolt Sz—ó Pálné és leánya Sz—ó Teréz mai napon kihallgattatván: Sz. Erzsébet, tekintve, hogy *szökésben* és bujdosásban *hosszú nyomozás után lett elfogva*, továbbra is *letartóztattatni* rendeltetik; ellenben Sz—ó Pálné és leánya, tekintve, hogy a lopott pénzt kárvallottnak visszaszolgáltatták, tekintve, hogy ingatlan birtokkal és állandó lakással birnak, és a vizsgálat meghiusításától többé tartani nem lehet, szabad lábra helyeztetnek. (203/vb. 83.)

3. *A gyi kir. tszék vizsgáló birája* Lopás miatt *terhelt* K. Aladár a K. Jakabné kárára elkövetett lopást beismervén, de állandó lakhelylyel is birván, miután a vizsgálat meghiusításától többé tartani nem lehet, további letartóztatására törvényes ok már fen nem forog, miért is azonnal szabad lábra helyeztetni rendeltetik. (1884. okt. 11-én 746/vb.) — *Kir. ügyész* (magán a végzésen, mely vele hozzájárulás czéljából közöltetett): Tekintve, hogy K. A. azon idő alatt, míg egy másik lopási bűnügye a kir. táblához felterjesztetett, már is *ujabb* lopást követett el, miután ez okból K. mint szokásos tolvaj tünik fel és igy szabadon bocsátása esetén ujabb büntett elkövetésétől lehet tartani, a szabad lábra helyezést az Id. B. Elj. Sz. 45. §-nak *d)* pontja alapján ellenzem. — *Kir. tszék* Megváltoztatik és vádlott szabad lábra helyeztetése mellőztetik. (84. okt. 16-án 3368.)

4. *A bpesti kir. tszék* Sikkasztás vétsége miatt vádolt N. L. helyben rendes lakással birván és beismerésben lévén, mint *családos embernek* vizsgálati fogságban tartása indokolatlan, s szabad lábra helyeztetik, bűnügyének közvetlen tárgyalására, stb. (83. 2224.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

5. Ugyanazon törvényszék a 151178/84. sz. bűnügyben kiszabott ítéletileg 5 havi fogházat és — a kir. ügyészség ellenzése daczára — kimondotta a szabadlábra helyezést, mivel a vádlott rendes lakással bir, rendes foglalkozása és családja van.

6. Ugyanazon törvényszék 19333/84. sz. a. lázadás ügyében kiszabott több vádlottra 3 havi fogháztól 1 évi börtönig terjedő büntetést és valamennyi vádlottat óvadék nélkül szabad lábon hagyta.

7. *Kir. tábla* A pozsonyi kir. tszéknek számú végzését az abban hivatkozott vizsgáló birói indokokból, mindazonáltal a hatályban nem lévő Ideiglenes Bűnvádi Elj. Szabályok 45. §-a mellőzésével e helyett a fenálló *büntető gyakorlat* alapján és még azért is helyben hagyja, mert a vizsgálat még befejezve nem lévén, azon esetben, ha folyamodó vádlott szabad lábra helyeztetnék, annak meghiusitásától is tartani lehetne.

8. P. Borbála a soproni tszéknél *gyujtogatás* miatt vád alá helyeztetvén, azon kérelmét terjeszté be, hogy végtárgyalásig szabad lábra helyeztessék. — *A tszék* a kérelemnek helyt adott; tekintve, hogy folyamodó rendes lakhelylyel bir, hogy a vizsgálat már befejeztetett s hogy vádlott társainak a vád alá helyező végzés elleni felebbezésük folytán az ügynek itélet által való elintézése csak később történhetik. — *Kir. Tábla* Indokaiból helybenhagyta. — *Kir. Curia* Tekintve, hogy P. Borbála gyujtogatás büntette miatt helyeztetett vád alá s tekintve, hogy a gyujtogatás büntette legalább 5 évi fegyházzal büntetendő, ily esetben pedig törvényes gyakorlat szerint a vádlott vizsgálati fogságban tartandó: mindkét alsó birósági végzés megváltoztatik s vádlottnak szabad lábra helyezése iránti kérelme elutasíttatik. (82. nov. 21. 11788. sz.)

(Vizsgálati fogság elrendelése a büntetés végrehajthatása szempontjából)

A beregszászi kir. tszék: «Vádlott letartóztatása elrendelendő volt, mert alapos gyanu forog fen, hogy mint

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nem-magyar honos hazájába visszatérve, a büntetés rajta végrehajtható nem lesz, a mennyiben a BTK. 17. és 18. §-aiban lefektetett elvekből kifolyólag a büntetésnek rajta leendő végrehajtása tekintetéből sem kiadható nem lesz, sem pedig saját államhatósága által rajta végrehajtatni nem fog, s mert a bíróságnak nem csak az a feladata, hogy a törvénybe ütköző cselekményre a büntetést kiszabja, hanem az is, hogy annak végrehajthatóságáról eleve gondoskodjék.» (Könnyü testi sértés és gondatlanságból elkövetett emberölés.) (84. 2905. *B. J. T.* VIII. 399.)

(A büntetés alatt álló elitélt helyezhető-e szabadlábra, ha ellene egy másik büntetendő cselekmény miatt összbüntetés szabatott ki és ezen uj itélet felebbeztetett?):

Sz. I. a budapesti kir. törvényszék 1882. évi január 24-én 2451. btő. sz. a. hozott ítélete által orgazdaságban és a vagyon elleni kihágásban bűnösnek találtatott. Azonban már egy korábbi itélettel könnyű testi sértés vétsége miatt hat heti fogházzal büntettetett, és e büntetés elszenvedését 1882. évi január 14-én meg is kezdette, de ezen büntetést az ujabb itélet hozataláig még nem töltötte ki. Ennélfogva ellene összbüntetés mondatott ki, és ennek fejében 1882. január 14-től számitandó 8 havi börtönre itéltetett. Ezen itélet ellen vádlott felebbezett. A védő pedig védencze szabadlábra helyezését kérte. A *budapesti kir. tszék* Sz. J. a vizsgáló birónak jogerős végzésével szabadlábra helyeztetvén, s ennélfogva a fenti bünügynek végtárgyalására mint szabadlábon levő idéztetvén meg; tekintve, hogy a vádlott ellen egy korábban elkövetett könnyű testi sértés vétsége miatt lefolyt bünügyben reá jogerős itélettel kiszabott hat heti fogházbüntetés az 1882. jan. 24-én 2451. sz. a. kelt itéletben a BTK. 104. § pontja értelmében kiszabott összbüntetésbe beleolvasztatott, az összbüntetést kimért itélet azonban vádlott által felebbeztetvén, jogerőre nem emelkedett; ehhez képest az utóbbi itélet végrehajtható nem lévén, azon korábbi itélet, melynek alapján vádlott jan. 14. óta a fogházban letartóztatva van, végrehaj-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tása szintén felfüggesztetik és a kir. ügyészség szóval előterjesztett inditványához képest vádlott szabadlábra helyeztetik. (*B. Ț. T.* III. 334.)

—

Az *1881-iki javaslatnak* a vizsgálati fogságról szóló határozmányait egész terjedelmökben ideigtatjuk. Annyira tisztult felfogáson alapulók ezek, hogy csak kivánnunk lehet, hogy a gyakorlat terén minél szélesebb mérvben meghonosuljanak. Kiemeljük, hogy a javaslat szerint az üldözés tárgyát képező büntett *sulyossága* nem lehet egyedüli indok arra, hogy a vizsgálati fogság elrendeltessék; a cselekmény sulyossága mellett is a concret eset körülményei a vizsgálati fogság *czélja* szempontjából mérlegelendők, vagyis a szökés veszélyének u. n. fictiója a bünvádi eljárásból ki van küszöbölve.

282. §. A vizsgálati fogság elrendel*hető* a büntett vagy vétség elkövetésének nyomatékos gyanujával terhelt ellen: ha a vizsgálóbiró által teljesitett kihallgattatása után is, nyomós gyanu-ok marad fen ellene, és ha ezen fölül;

1) szökésben, vagy azon czélból, hogy magát a bűnvádi eljárás elől elvonja — elrejtve volt, és nem önként jelentkezett; vagy ha arra mutató nyomatékos adatok, jelenségek, vagy más bizonyitékok forognak fen, hogy megszökése iránt intézkedéseket tett; vagy

2) nyomatékos adatok, jelenségek, vagy más bizonyitékok forognak fen ellene arra nézve, hogy a büntett vagy vétség nyomait elháritani, megsemmisiteni, vagy megváltoztatni — vagy:

3) arra mutató nyomatékos adatok, jelenségek, vagy más bizonyitékok forognak fen, hogy a tanukat vagy a részeseket hamis vallomásra, vagy a vallomás kikerülésére, vagy pedig a szakértőket hamis véleményadásra bírni törekedett;

4) csavargó, azaz ha állandó lakással nem bir; vagy ha kiléte iránt magát igazolni nem képes; végre

5) nem magyar honos, és ha gyanitható, hogy szabad-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lábon maradása esetében, a bíróság előtt vagy büntetésének kiállása végett nem jelenik meg.

283. §. A 282. §-ban meghatározott föltételek esetében, elrendelendő a vizsgálati fogság az ellen, a ki ellen a vizsgálóbiró által teljesitett kihallgattatása után is nyomatékos gyanu marad fen, ha a cselekményre, melylyel, vagy melyben való részességgel terheltetik:

1) halálbüntetés, vagy öt évnél hosszabbra terjedhető fegyház, vagy ugyanezen ideig terjedhető államfogház van a BTK.-ben megállapitva; vagy ha

2) a B. T. K. 340. §-ának büntetési tétele alá eső lopás, vagy ha rablás, vagy pedig a BTK. 372. §-ban meghatározott orgazdaság büntette vagy ezekben való részesség nyomatékos gyanuja forog fen ellene.

284. §. A vizsgálati fogság a vizsgálóbiró által, határozattal rendelendő el.

A határozatban tűzetesen meg kell jelölni a jelen törvény azon intézkedését, mely a vizsgálati fogság elrendelésére alapul szolgált, valamint azon tényeket, melyek által azon törvény alkalmazása indokoltatik.

285. §. A határozatban kiteendő, hogy a vizsgálati fogságba helyezendőnek e fogsága tartama alatt az érintkezés védőjével vagy másokkal, hatósági személy jelenléte — vagy a levelezés a vizsgálóbiró ellenőrzése nélkül megengedtetik-e?

Az ellenőrizetlen érintkezés és levelezés megtagadandó: ha a vizsgálati fogság a 282. §. vagy 3. pontjának alapján rendeltetett el,

286. §. A vizsgálóbiró határozata, a terheltnek azonnal kihirdetendő, és kivánatára annak egy példánya huszonnégy óra alatt neki kézbesitendő.

287. §. Előzetes letartóztatás esetében a letartóztatottnak a vizsgálóbiró által teljesitett első kihallgatása után, a 282., 283., 284., 285„ 286. §§. rendelkezései alkalmazandók.

288. §. A vizsgálati fogságot elrendelő határozat kihir-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

detése után azonnal foganatositandó; ennek megtörténtével azonban az iratok, a határozat megerősitése végett, haladéktalanul a vádtanács elé terjesztendők.

289. §. Jogában áll terheltnek, a vizsgálati fogságot elrendelő határozat ellen a vádtanácshoz panaszt intézni, és panaszának kimeritőbb előadása és indokolása végett ahhoz közvetlenül irásbeli kérvényt beadni.

A panasz a vizsgálóbiró határozatának azon része ellen is intézhető, melylyel a másokkal való ellenőrizetlen érintkezés megtiltatott vagy korlátoztatott.

290. §. A vizsgálóbiró határozata fölött a vádtanács, a kir. ügyész és a letartóztatottnak, illetőleg védőjének meghallgatása után, zárt ülésben határoz.

Az ez iránt tartandó ülés az iratok beérkezésére következő három napnál hosszabb időre nem tüzhető ki.

291. §. A vádtanács ülésében felolvastatnak a vizsgálóbiró által beküldött vizsgálati iratok, a vizsgálati fogságot elrendelő határozattal s ennek indokaival; továbbá ha a letartóztatott irásbeli panaszt adott be: ezen panasz egész terjedelmében. Ezután meghallgatandó a kir. ügyész és a letartóztatott, illetőleg védője; ezt követőleg a vádtanács — a felek távollétében — a vizsgálóbiró határozatának fentartása vagy megváltoztatása fölött határoz.

A határozathozatal előtt a jelenlévő vizsgálóbiró a netalán felmerülő kételyekre vonatkozólag felvilágositásokat adhat.

A vádtanács határozata azonnal kihirdetendő. Ellene további panasznak nincs helye.

Ha az elővizsgálatnak valamelyik járásbiróság által teljesitése folytán a vizsgálati fogságot az rendelte el: a 150. §-ban meghatározott eljárás lesz követendő.

292. §. A vizsgálati fogság megszüntetendő azonnal, mihelyt megszünt az ok. a mely miatt az elrendeltetett.

293. §. A vizsgálati fogság a lehető legnagyobb kiméllettel foganatositandó, s a fogoly személyének letartóztatásán,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a 285. §-ban meghatározott tilalom esetében pedig, másokkal való ellenőrzés nélküli érintkezésének megakadályozásán kivül, minden megterheltetése vagy kényszer kerülendő.

294. §. A 282. §. pontja alapján elrendelt vizsgálati fogság nem tarthat tovább, mint a meddig büntett vagy vétség nyomai, az elháritás, megsemmisités vagy megváltoztatás ellen biztosittattak, és semmi esetre sem tarthat nyolcz napon tul.

A 282. §. 3. pontja alapján elrendelt vizsgálati fogság azon részesek, illetőleg tettestársak, továbbá azon tanuk kihallgatása, és a szakértők véleményének előterjesztése után — a kiknek vallomására a vádlott befolyást gyakorolni törekedett, vagy a kikre nézve ebbeli alapos aggodalom fenforog — azonnal, a következő szakaszban meghatározott eset kivételével azonban, harmincz nap alatt akkor is megszüntetendő, ha a megjelölt személyek ki nem hallgattattak, illetőleg véleményüket elő nem terjesztették volna.

A 282. §. 4. és 5. pontjainak esetében a vizsgálati fogság megszünik: ha kellő biztositék adatott; illetőleg ha a terhelt kilétét igazolta, és a vizsgálati fogság fentartására a törvényben meghatározott más ok nem forog fen.

295. §. A vádtanács, a kir. ügyész inditványára, és a vizsgálóbirónak hozzá intézendő — az inditványnyal egyértelmü előterjesztésére, igen fontos okoknál fogva további harmincz nappal meghosszabbithatja a fenebbi szakasz második bekezdésében meghatározott harmincz napot.

Ilyen ok: ha a kihallgatás vagy a szakértői vélemény előterjesztése, a vizsgálóbiró által el nem hárithatott rendkivüli okok miatt nem eszközöltethetett; vagy ha távol lakó szakértők ujabb, vagy más szakértők véleményének előterjesztése vált szükségessé.

További meghosszabbitásnak semmi esetben sincs helye.

296. §. A vizsgálati fogság fentartása esetében is megszüntetendő a letartóztatottnak ellenőrizetlen érintkezését megtiltó vagy korlátozó intézkedés, ha az ennek alapjául szolgált ok megszünt.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A védővel való ellenőrizetlen érintkezés tilalma az elrendelésre következő nyolcz napnál hosszabb időre nem terjedhet.

297. §. A vizsgálati fogság, valamint az ellenőrizetlen érintkezést megtiltó vagy korlátozó intézkedés megszüntetése fölött a terhelt vagy a kir. ügyész inditványa, illetőleg ez utóbbinak nyilatkozata után a vizsgálóbiró határoz (304. §.).

A vádtanács a 291., illetőleg a 292. §§. rendelkezéseihez képest jár el.

298. §. A biztositék ajánlása iránti nyilatkozat a vizsgálóbirónál teendő, a ki ez iránt a kir. ügyészt, — és a mennyiben a magánvádlónak magánjogi elégtétel iránti követelése fenforog — ezen szempontból ezt is meghallgatja.

A biztositék készpénzben vagy oly értékpapirokban teendő le, melyek óvadék gyanánt a közpénztáraknál elfogadtatnak; elfogadható oly kezeslevél is, mely az árvák pénztárából nyerendő kölcsönre nézve megállapitott föltételeknek megfelel.

299. §. A kir. ügyész köteles, az ajánlott biztositékra nézve az elfogadás vagy megtagadás, esetleg a biztositék minősége vagy összege iránt huszonnégy óra alatt a vizsgálóbiró által hozzá intézett jegyzőkönyvi közlés után nyilatkozni, és a nyilatkozatával ellátott jegyzőkönyvet a vizsgálóbiróhoz visszaküldeni.

Ha nyilatkozatát ezen idő alatt nem adta be: ugy tekintetik, mintha a biztositékot illetőleg észrevétele nem volna.

Ezután az ajánlattevőnek és a kir. ügyésznek nyilatkozata a magánjogi elégtétel szempontjából a magánvádlóval közlendő, a ki a biztositék minősége és összege iránt szintén huszonnégy óra alatt köteles nyilatkozni.

300. §. A biztositék mellett való szabadlábra helyezés fölött, a vizsgálóbiró jelentésére, a kir. ügyésznek, és a vizsgálati fogságban lévőnek — a 299. §. esetében azonban egyszersmind a magánvádlónak — ujabb meghallgatása után (290. §.) a vádtanács határoz. A vádtanács határozata az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ajánlott biztositék elfogadására vagy el nem fogadására is kiterjed. A biztositék elégtelensége esetében a vádtanács határozza meg ez összeget, mely mellett a szabadlábra helyezés a vizsgálóbiró által elrendelhető.

301. §. A 283. §-ban meghatározott esetben is megengedhető a biztositék melletti szabadlábra helyezés, ha az ellen, valamint az ajánlott biztositék ellen a kir. ügyész nem tesz kifogást, és ha ezt a vádtanács egyhangulag elrendeli, illetőleg elfogadja.

302. §. Ha a 283. §. alapján elrendelt vizsgálati fogság tartama alatt kiderül, hogy a cselekmény nem esik a BTK.-nek azon rendelkezése alá, mely a vizsgálati fogság elrendelésénél alapul elfogadtatott: a 292. §., illetőleg a 294., 295„ 296., 298. §§. rendelkezései ez esetre is kiterjesztendők, s az idézett szakaszokban meghatározott esetekre vonatkozó eljárás követendő.

A 283. §. pontja alapján elrendelt vizsgálati fogság, a kir. ügyész inditványára, és a vádtanács valamennyi tagjának ezzel egyező szavazata folytán megszüntethető; ha az hat hónapnál hosszabb ideig tartott és az eljárás alatt oly számos vagy nyomatékos enyhitő körülmények derittettek ki, melyek következtében a büntetésnek jelentékeny enyhitése előreláthatő.

303. §. A vádtanács határozata a 300., 301. és 302. §§. eseteiben is végérvényes; ez ellen további panasznak nincs helye.

304. §. A vizsgálati fogságban letartóztatottnak jogában áll, a vizsgálati fogság tartama alatt, tizenöt napról tizenöt napra, a fogság megszüntetése iránt a vádtanácshoz külön kérvényt intézni.

A vádtanács minden ily kérvény fölött, az ennek beérkeztére következő három nap alatt, a vizsgálóbiró jelentésére, valamint a kir. ügyész és a vizsgálati fogságban lévőnek meghallgatása után, határoz az iránt: vajon fenforog-e még azon ok, mely miatt vizsgálati fogság elrendeltetett.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Az elővizsgálatnak — járásbiróság által teljesitése esetében a három nap az iratoknak a vadtanácshoz érkezte napjától számitandó.

305. §. A vizsgálati fogságban letartóztatottnak kérvénye nélkül is fogsága tartama alatt mindenik hóban legalább egyszer köteles a vádtanács a vizsgálati ügy mibenlétéről a vizsgálóbiró jelentésének és a kir. ügyésznek meghallgatása után magának meggyőződést szerezni és a vizsgálat befejezését, esetleg a vizsgálati fogság megszüntetését gátló akadályok elháritására nézve a megfelelő intézkedéseket haladéktalanul megtenni.

306. §. Ha az iratok átvizsgálásából meggyőződik a vádtanács, hogy az akadályt valamelyik birósságnak vagy hatóságnak a hozzá intézett megkeresés teljesitése körüli késedelmes eljárása okozza — a mennyiben azon hatóság a magyar állam területén léteznék — a vádtanács elnöke sürgető megkeresést intéz hozzá; ha pedig a magyar állam területén kivüli hatóság késedelmes eljárása képezné az akadályt: a kir. ügyész, az igazságügyminiszter által teendő intézkedés végett, a kir. főügyészhez intéz fölterjesztést.

307. §. A biztositék mellett szabadlábra helyezettnek meghagyhatja a vizsgálóbiró, hogy engedelme nélkül, a pernek jogerejü befejezéseig, tartózkodási helyéről el ne távozzék és hogy megidéztetése esetében mindenkor megjelenjék.

Egyuttal figyelmeztetendő a terhelt, hogy ezen meghagyások bármelyikének megszegése a vizsgálati fogságnak ujból való foganatositását vonja maga után.

308. §. A biztositék mellett szabadlábra helyezett ismét vizsgálati fogságba helyezhető, ha a vizsgálati fogság elrendelését maga után vonó valamely ok szabadlábra helyeztetése után merül fel ellene.

309. §. Az adott biztositék felszabadittatik, és a letett pénz, értékpapir, illetőleg kezeslevél a letevőnek visszaadatik: ha a biztositék mellett szabadlábra helyezett ismét fogságba helyeztetett, vagy ha a vizsgálati fogság határozatilag, illető-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

leg ha a bünvádi eljárás jogérvényesen megszüntettetett, vagy ha a vádlott felmentetett.

310. §. A még fel nem szabaditott biztositék — a következő szakaszban meghatározott levonás után — az állampénztár tulajdonává válik, illetőleg a kezeslevélben kikötött összeg az állampénztár javára behajtandó: ha a biztositék mellett szabadlábra helyezett, megidéztetése daczára a bíróság előtt, vagy büntetésének kiállása végett, az őt megidéző hatóság előtt nem jelent meg.

A határozathozatal a törvényszéket illeti.

A határozathozatal előtt a terhelt, illetőleg azok, a kik érte biztositékot adtak, nyilatkozatra szólitandók fel, és meghallgatandók a vádló, valamint azok, a kik a biztositék elvesztésénél érdekelve vannak.

A törvényszéknek a biztositék elvesztését kimondó határozata jogérvényes és végrehajtható polgári itélet hatályával bir.

311. §. A büntett, illetőleg a vétség által károsultnak joga van követelni, hogy a biztositéki összegből mindenek előtt az ő, magánjogi elégtétel iránti követelése elégitessék ki.

Ha a törvényszék a követelést indokolatlannak vagy tulzottnak találja: a követelőt annak érvényesitése végett a polgári bíróság elé utasitja.

A törvényszék ezen határozata ellen orvoslatnak nincs helye.

Magánjogi elégtétel czimén a polgári bíróság által nem itélhető meg az államkincstár ellen nagyobb összeg, mint a mely abba a biztositékból befolyt.

46. §.

A vizsgálati fogság elrendelése irásba foglalt határozatban mondandó ki.

47. §.

A 45. §. a) pontjában meghatározott esetek kivételével, a többi esetekben azonnal megszüntetendő a vizsgálati fogság, mihelyt megszünt az ok, mely miatt az elrendeltetett.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A vizsgálati fogság elrendelése, valamint annak megszüntetése iránti határozat a kir. ügyészszel rövid uton közlendő, s vádlottnak szóval kihirdetendő.

48. §.

A 45. §. b), c) és d) pontjainak esetében szabadlábra helyeztethetik a vizsgálati fogságban létező vádlott: ha a vizsgálat meghiusitása tekintetében nem forog fenn veszély, s ha ő vagy érte egy harmadik a törvényszék által meghatározott összegig biztositékod ad.

49. §.

A biztositék mellett szabadlábra helyezett ismét vizsgálati fogságba helyezendő:

a) ha a vizsgálóbiró által megidéztetvén, nem jelent meg, s elmaradását elegendőleg nem indokolta;

b) ha az általa tett készületekből, vagy egyéb jelekből megszökési szándéka vélelmezhető;

c) ha a vizsgálóbiró által kijelöit tartózkodási községből, a vizsgálóbiró engedelme nélkül eltávozott.

50. §.

A biztositékul letett, illetőleg lekötött összeg lefoglalandó vagy behajtandó: ha a vádlott megszökött, s a hivatalos lapban közzétett megidéztetése után a közzétételt követő 30 nap alatt nem jelent meg; visszaadandó azonban, ha azon idő alatt vagy megjelent vagy elfogatott.

51. §.

A biztositék első rendben a bűntett által kárositott vagy sérfélnek kártalanitására fordítandó: a fenmaradt összeg pedig az állampénztár javára esik.

52. §.

Vádlottat nem szabad vallomásra vagy valamely állitásra igéret vagy csellel rábirni, sem e végett kényszereszközöket vagy fenyegetést használni. Ily eszközök az esetben sem használhatók: ha vádlott egyátalán nem akarna vallani, vagy ha siketséget némaságot, őrültséget, vagy betegséget szinlene, s a vizsgálóbiró a szinlésről teljesen meggyőződnék.

Az utóbbi esetben mindazonáltal vádlott vizsgálati fogságba helyezendő.

L. *Országbirói Értekezlet*, fenebb 109. l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Kir. Curia:

Ha a bűnvizsgálat hosszabb időn át tart és terhelő gyanuokok nem merülnek fel, a vizsgálat beszüntetendő. (81. 1807. *B. J. T.* II. 37.)

53. §.

Ha vádlott vallomása eltérő a büntársak vallomásától, vagy a sértett fél vagy valamelyik tanu nyilatkozatától, a vizsgálóbiró a szembesitést elrendelheti ugyan, de csak azon esetben ha ez a vizsgálat sikeres folytathatása végett, különösen pedig, ha az valamely személy azonosságának megállapitása végett szükséges.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

V. FEJEZET.

A birói szemle és a szakértők.

54. §.

A birói szemle minden esetben elrendelendő, ha ez által a vizsgálatra nézve fontos ténykörülmények felderitése remélhető.

A testi sértés esetében az orvosi vizsgálat feltétlenül szükséges. (83. 9108. *Dtár* V. 117.)

(Ellenmondás a vizsgálat alatt és a végtárgyaláson adott orvosi vélemény közt. Ok és okozat a testi sértés esetében):

A karczagi kir. tszék súlyos testi sértéssel vádolt H. Gyula (35 éves, gazdatiszt) a BTK. 301. §-a alapján sulyos testi sértés vétségében mondatik ki vétkesnek és 6 heti fogházra és 10 frt pénzbüntetésre itéltetik, stb. *Indokok* Vádlott részletes beismerése, úgy hit alatt kihallgatott tanúknak a főkörülményekre nézve teljesen egybehangzó vallomása által bizonyitva van, hogy 1881. évi september 15-én vádlott panaszos V. Annát P.-Kengyelen, a miatt, mert a cséplőgép mellett a vádlott által kiadott parancsot nem teljesitette, tettlegesen s akként bántalmazta, hogy azt hajánál fogva földhöz vágta, ott bottal ütötte és lábaival megrugdosta, majd hajánál fogva a géphez támasztott lajtorjához vonta, azzal ijesztvén, hogy a gép dobjába veti. Miután azonban maga panaszos beismeri, hogy bántalmaztatása után még másfél napig a cséplésnél dolgozgatott, azután pedig haza menvén, még 8 napig nagyobb bajt nem érzett s az orvosi látlelet és vélemény által 1881. sept. 25-én állapittatnak meg az agyrázkodás tünetei, de azon körülmény, hogy ezen 10 napi

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

időközben panaszos oly külbehatásoktól, melyek az agybántalmakat előidézhették, megóva lett volna, nem bizonyíttatott és így a szenvedett sérülések és a panaszosnál jelentkezett és 34 napon át tartott agyhártya-bántalmak között az okozatos összefüggés meg nem állapítható, annál kevésbbé pedig oly foku agyrázkodási tünetek, minőket panaszos bekövetkezettnek állitott, 2—3 nap alatt elenyészni szoktak, ugyanazért tekintettel arra is, hogy panaszos betegségéből minden káros utóhatás nélkül gyógyult, vádlott a BTK. 301. és 303. §§. alá eső súlyos testi sértés vádja és következményei terhe alól fölmentendő volt. Miután továbbá a panaszos által szenvedett, külsőleg megállapitott sérelmek az orvosi vélemény szerint 14 nap alatt gyógyultak, vádlott a súlyos testi sértés vétségében volt vétkesnek kimondandó, stb. — *Kir. tábla* A vádlott mellett az első foku bíróság ítéletében felhozott túlnyomó enyhitő körülmények kellő figyelembe vételével a cselekmény enyhébb beszámítás alá vétetik és H. Gyula vádlott fogházbüntetése 7 napra leszállíttatik. — *Kir. Curia* Vádlott a BTK. 301. §-ába ütköző sulyos testi sértés büntettében mondatik ki bünösnek és a 302. §. alapján 8 havi börtönre ítéltetik. *Indokok* Vádlott V. Anna sértettet oly súlyosan bántalmazta, hogy az az orvosi látlelet és vélemény szerint 34 napi gyógykezelési időt igényelt súlyos testi sértést szenvedett, a végtárgyaláson kihallgatott orvos ez alkalommal tett nyilatkozatában *s ellentétben a vizsgálat alatt kivett orvosi véleménynyel* azt hozza fel, hogy ezen hosszú gyógyitási idő nem magának a sérülés nagyságának és súlyosságának, hanem a rendes gyógykezelés elmulasztásának eredménye, mely a sérülés megtörténte után csak a 10. napon vétetett igénybe és hogy nem lévén megállapítható, vajon ezen idő alatt, nem volt-e kitéve a sértett nő oly külhatásoknak, a melyekből a másodlagos agybántalom vagy származott vagy fokozódott. Az orvosi vélemény ezen negativ részére alapitott itéleti megállapitás nem volt elfogadható. Eltekintve ugyanis attól, hogy a testi sértésnek súlyos

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vagy nem súlyos volta az ez által okozott egészség-háboritás tartama szerint állapitandó meg s erre vonatkozólag, a törvény szempontjából mit sem változtat azon körülmény, hogy akár orvosi segély, akár ennek nem létében más helyes gyógykezelés mellett a tartam rövidebb, a következmények enyhébbek lehettek volna: az orvos azon állitása, hogy nem állapítható meg, vajon időközben nem következett-e oly külbehatás, mely sértettnek agybántalmát okozta, vagy fokozta, teljesen irrevelans. Kétségtelen lévén, hogy vádlott a sértettnőt súlyosan megverte, kétségtelen lévén, hogy ezután a sértettnő 32 napon át beteg volt: arra nézve, hogy a megveretés következtében beállott betegség tartamának valamelyik része ne a sértettnő ellen intézett súlyos testi bántalmazás okozatául állapíttassék meg, egy bizonyos és határozottan megjelölt másik és oly külbehatás fenforgása szükséges, mely az előbbi behatás okozati folyamát félbeszakítva, egy új kórfejlődés okozója legyen. Erre nézve, oly általános és minden tényleges alapot, minden tüzetes megjelölést nélkülöző állitás, hogy nincs bizonyitva, vajon nem gyakoroltatott-e más káros behatás is a megvert egyénre: az elkövetett sértés causalitását megszakító és egy új ok okozatát megállapitó tényezőnek nem fogadható el, mert mindaddig, míg az okozat egy biztosan felismert, tényében és eredményében meghatározott másik ok okozatának nem bizonyíttatik, a súlyos megveretés után bekövetkezett egészség-háboritást és ennek egész tartamát csak is a megveretésre mint az említett következmények természetes okára lehet visszavezetni. (84. 5129. oct. 7.)

55. §.

Oly esetekben, a melyekben a valóság megállapitására különös szaktudomány, művészeti vagy iparképzettség szükséges a biró a tárgy minőségéhez, fontosságához, valamint a vizsgálat ágaihoz képest egy vagy több szakértőt köteles alkalmazni.

Valamely hulla bonczolásánál rendszerint két orvos, vagy ha mérgezés gyanuja forog fenn, egy orvos, s egy vagy több vegyész alkalmazandó.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha nőszemély testének megtekintése az általa vagy rajta elkövetett bűntett miatt válik szükségessé, a szemle a biró belátásához képest, a szemérmi tekinteteknek lehető megóvása mellett, vagy orvos, vagy bába, avagy mindkettő által teljesitendő.

56. §.

A szakértőket a biró nevezi ki, s a nevezettek helyett ismét másokat alkalmazhat.

A mennyire lehetséges, nem alkalmazandó szakértő gyanánt a vádlottnak vagy a sértett félnek, a vizsgálóbirónak, a kir. ügyésznek vagy valamelyik tanunak rokona.

Azok, a kik mint szakértők közhivatalban vannak alkalmazva, ugyszintén azok, a kik a tudomány vagy művészet illetőleg ipar azon ágát, melyre nézve oklevéllel birnak, tényleg gyakorolják kötelesek egyes esetekben, a vizsgálóbiró felhivása folytán mint szakértők eljárni.

Ezen szabály alul csak fontos esetekben van kivételnek helye.

A vizsgálóbiró felhivásának alapos okok nélkül nem engedelmeskedő szakértő a vizsgálóbiró által annyiszor a mennyiszer 200 forintig terjedhető birságban marasztalandó el.

Ha a vizsgálat már megindittatott s a késedelem nem jár veszélylyel: a kinevezett szakértők nevei a vádlottal közlendők.

57. §.

A bíróságnál állandóul alkalmazott szakértők, a szemle teljesitése és véleményük előadása előtt, hivatali esküjökre figyelmeztetendők; az állandóul nem alkalmazott szakértők pedig a vizsgálóbiró által előzetesen megesketendők.

58. §.

A szemle tárgyai, ha csak lehetséges, vádlottnak előmutatandók, s ez utóbbi nyilatkozatra hivandó fel arra nézve: vajon elismeri-e azokat oly minőségüeknek, a minőknek lenni állittatnak? A szakértők általi megtekintés és megvizsgálás a biró jelenlétében történik, ha csak a közerkölcsiség tekintetei kivételt nem tesznek szükségessé. Azon esetben nem szükséges a biró jelenléte, ha csupán csak szakértői véleményről van szó, vagy ha a vélemény csak hosszabb észlelet vagy hosszabb időt igénylő kisérletek után állapitható meg.

Azon esetekben, a melyekben a szakértői vizsgálat által a megvizsgált tárgyak megsemmisittetnek vagy megváltoztatnak: ha lehet,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

e tárgyaknak csak egy része engedendő át a kisérlet czéljaira; a többi azonban mindaddig hivatalos zár alatt őrzendő meg, mig egy ujabb vizsgálat szüksége teljesen nincs kizárva.

59. §.

A vizsgálóbiró megjelöli a tárgyakat, melyekre nézve a szakértők véleménye kivántatik, s e szerint teszi fel a szakértők által megfejtendő kérdéseket.

60. §.

A vizsgálóbiró, ha szükségét látja fenforogni, akár hivatalból, akár pedig a szakértők kérelme folytán ennek betekintést enged a vizsgálati iratokba, vagy pedig azokból kivonatokat ad.

A szakértő az elébe adatott kérdéseken kivül, még más kérdéseket is bevonhat vizsgálódása körébe, ha azokat tudománya, művészete vagy mesterségének utmutatása szerint, a fenforgó esetre nézve döntő horderejüeknek találja.

61. §.

A szakértő köteles véleményét vagy azonnal a szemléről felveendő jegyzőkönyvbe bemondani, vagy pedig azt, különösen fontosabb esetekben, külön irásba foglalva, a vizsgálóbiró által kitüzendő határidő alatt ennek átadni.

62. §.

Ha a véleményben foglalt ténybeli állitások az ügyiratok tartalmával ellentétben állanak, vagy ha a tényköriilményekre vonatkozó előadás hiányos, határozatlan, végre ha a szakértők a tényköriilményekre nézve ellenkezésben vannak egymással az esetben a szakértők vagy ujból meghallgatandók, vagy a szemle, a biró belátása szerint, ugyanazon vagy más szakértők által ismételhető.

63. §.

Ha a vélemény homályos, tökéletlen vagy határozatlan, vagy ha a birónak arra nézve egyébként kételyei volnának: a vélemény szerzője nyilatkozatra hivandó fel, s ha a nehézség ez által sem hárithatő el, vagy ha több szakértő meghallgattatván, azok véleménye a lényeges kérdésre nézve eltérő a vizsgálóbiró egy vagy több szakértőt ujabb véleményadásra hí fel.

Ha azonban a jelen szakaszban megjelölt esetek valamelyike orvosi vagy vegyészi vélemény tekintetében forog fen: a felülvé-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

leményezésre a kerületi orvos, illetőleg az országos vegyész hivandó fel.

Orvosi vagy vegyészi felülvéleményezés azonban csak a törvényszék által rendelhető el; mi végre ily esetben, melyben a jelen szakaszban megjelölt hiányok következtében a vizsgálóbiró vagy a kir. ügyész a felülvéleményezést szükségesnek tartja: ez iránt a törvényszék határozata kérendő ki.

Különösen fontos esetekben, főleg ha a felülvélemény lényegesen ellenkezik az előbbi véleménynyel: a kérdés végmegállapitása végett a törvényszék által a kir. egyetem orvosi kara elé terjesztendő.

A belügyminiszter 1875. jun. 21-én 30120. sz. a. kelt rendeletével a bünvizsgálatok sikere érdekében utasittatja a nyilvános alkalmazásban álló orvosokat és sebészeket, hogy közremüködésüket meg ne tagadják.

Azon esetek, melyekben *két* szakértő alkalmazandó, a következők: *hullaszemle és bonczolás*, *mérgezés*, *magzatelhajtás*, *elmeállapot fölötti véleményezés*, *terhesség megállapitása*. Továbbá vasuti szerencsétlenségek, épületösszeomlások s több efféle *szövevényesebb esetek*. Végre *irásszemle és vélemény*, nemkülönben *kereskedelmi könyvek fölötti véleményezés*. (Székács 37.)

Az igazságügyminiszter 1872. jun. 20-án 15933. sz. a. kelt rendeletével utasitja a törvényszékeket, hogy a *vegyvizsgálatokat* minden esetben a *pesti országos müvegyész* által végeztessék. Az 1880. márcz. 24-én 7551. sz. a. a budapesti törvényszékhez intézett rendeletében kivételesen megengedte, hogy az országos vegyész túlhalmozottsága miatt más vegyész is alkalmaztathassék.

Az 1874. évi 7626. sz. rendelet 13. §-a szerint azonban magánvegyész vagy gyógyszerész által vizsgáltathatnak:

a) Tiltott, roszul készitett vagy elcserélt gyógyszerek;

b) kuruzslásra használt szerek, házilag vagy jogosulatlanul készitett orvosszerek;

c) élelmi s általában házi használatra szánt szerek s italok;

d) fűszerek, czukrászkészitmények, játékszerek, ostyák, szövetek, papirok;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

e) edények;

f) ásvány-, állat- és növényanyagok, vegykészitmények és bogarak, férgek vagy más állatok kiirtására használt elegyek.

A szakértők eltérő véleménye esetén rendszerint más szakértők és az eredeti véleményezésnél nagyobb küldöttség hallgatandó meg.

Az orvos-szakértők eltérő véleménye esetén az ügy az országos közegészségügyi tanácshoz vagy a budapesti tudomány-egyetem orvosi karához terjesztendő fel. Más szakértő testület második forumként nem véleményezhet. A sebész által adott véleményt azonban a törvényszéki orvos vizsgálja felül. (1863. ápr. 1-én kelt 4877. sz. Udvari Rendelet, 1872. 19247. sz., 1874. 7622 sz. 12. §., 1880. 5857. sz. Miniszteri Rendeletek.

Igazságügyminiszteri körrendelet (84. decz. 19. 56673):

Az 1880. évi márczius hó 1-én 5857. sz. a. kiadott körrendeletemmel figyelmeztettem volt a kir. törvényszékeket, hogy az orvos-törvényszéki vizsgálatok felülvéleményezésére az országos közegészségi tanácson kivül a m. kir. tud. egyetemnek orvosi kara is hivatva lévén, az ügyek gyorsabb elintézhetése s az országos közegészségi tanács túlterheltetésének elkerülése végett ilyetén megkereséseket a budapesti kir. tudományos egyetem orvosi karához is intézhetik. Ezen figyelmeztetés daczára az utóbbi években a fentnevezett két testülethez beérkezett felülvéleményezési ügyek kimutatásából azt tapasztaltam, hogy a kir. törvényszékek tulnyomó része vagy egyáltalán nem, vagy csak ritka esetben keresi meg az egyetem orvosi karát s legtöbbször az országos közegészségi tanácshoz fordul az orvos-törvényszéki vizsgálatok felülvéleményezése végett. Ezen eljárásnak tulajdonitható a felülvéleményezési ügyeknek az országos közegészségi tanács és az egyetem orvosi kara közt tapasztalt aránytalan megosztása s ebből folyólag az előbbi testületnek tulterheltetése. Ennélfogva felhivom a kir. törvényszékeket, hogy az orvos-törvényszéki vizsgálatok felülvéleményezése iránti megkereséseiket ugy az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

országos közegészségi tanácshoz valamint a budapesti m. kir. tudományos egyetem orvosi karához felváltva intézzék s ez által az emlitett ügyeknek a két testület közti egyenletes megosztását eszközölvén, elkerülhetővé tegyék azon viszás helyzetet, hogy az emlitett testületek bármelyikének tagjai is, kik müködésüket dijtalanul s csupán az ügy iránti buzgalomból teljesitik, aránytalanul tulterheltessenek. (A budapesti kir. főügyészség területén levő valamennyi kir. törvényszékhez.)

A hullaszemle mikénti keresztülvitele iránti tüzetes és szakavatott utasitások foglaltatnak az 1864. május 18-án 22985. sz. a. kelt helytartótanácsi Intézményben.

Hamis államjegy vagy bankjegy a közös pénzügyminiszterium, illetőleg a bankigazgatóság utján a gyártási bizottság által vizsgálandók meg. Az 1863. április 20-diki 4641. sz. Udvari Rendelet azonban figyelmezteti a bíróságokat, hogy ott, hol oly tökéletlen hamisitványról forog kérdés, mely első tekintetre ilyenül felismerhető s inkább egyes csalás keresztülvitelére mintsem forgalomba-hozatalra alkalmas, a szakértői szemlét mellőzzék.

A kir. Curia 1881. jan. 25. 11059. sz. a. Kerekes Kálmán bűnügyében kelt rendelvényével figyelmeztette az eljáró bíróságot az osztrák-magyar bank létesitéséről szóló 1878. XXV. tczben hangsúlyozott paritás elvére s kijelentette, hogy a bank által német nyelven adandó nyilatkozatokat figyelembe vehetőknek nem tartja.

64. §.

Ha a szakértő nincs ezen minőségben a bíróságnál állandóul alkalmazva: részére kiadásainak és költekezéseinek megtéritésén felül a bíróság által megállapitandó dijak itélendők meg, s a megitélt összeg az állam pénztárából előlegezendő.

65. §.

Ha gyilkosság vagy emberölés büntettének gyanuja forog fen, a hulla az eltemetés előtt szemlélendő meg és ha idegen kéz által eszközölt erőszakos halál gyanuja a szemle által sem háritatnék el a hulla felbonczolandó.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha pedig az eltemetés után merülne fel az erőszakos kimulás gyanuja, s a tényálladék tisztába hozatala még remélhető: a hulla ismét kiásatandó.

A hulla-szemlénél a birón, jegyzőkönyvvezetőn és az orvosokon, illetőleg vegyészeken fölül még két birósági tanunak jelenléte is szükséges.

A hulla felbonczolása nem bizható azon orvosokra, a kik az elhunytat az elhalálozást közvetlenül megelőzött betegségben gyógykezelték; mindazonáltal meghivatnak a bonczoláshoz a végre hogy a kórfolyamra nézve felvilágositásokat adjanak.

(A bonczolás lehetőleg nem közigazgatási, de birói uton eszközlendő):

« Mindezeknél fogva s tekintetbe véve különösen azon ténykörülményt is, hogy a hulla-bonczolás csak közigazgatási eljárás folytán eszközöltetett és e hiány a vizsgálat folyama alatt szabályszerü törvényszéki bonczolás által nem pótoltatott, vádlottat» stb. (82. 6868. *Dtár* III. 40.)

Bonczolás kötelességellenes elmulasztása folytán megrovás a kir. Curia részéről. (83. 2206. *Dtár* VII. 57.)

66. §.

Az orvosi véleménynek a halál okát illetőleg, határozott nyilatkozatot kell tartalmaznia arra nézve: vajon a tudomány szerint bizonyossággal vagy legalább valószinűséggel feltételezhető-e az hogy a halál a hullán észlelt sértések következménye volt-e?

Ha ujonszülött gyermek kivégzése forog kérdésben: a sértések minőségén és hatásán fölül az is megvizsgálandó: vajon a gyermek élve született, s az anya testén kivül való tovább élésre képes volt-e?

Kir. Curia:

(Tüzetes indokolás nélküli szakértői vélemény nem fogadható el az itélet alapjául):

« Nem fogadtathatott el az orvos-szakértők azon állitása, hogy a megölt gyermek születése után pár órát élt volna. A szakértők ugyanis ezen véleményüket tüzetesen nem indokolták, a mennyiben a tüdőkkel eszközölt vizpróba az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

élet tartamának meghatározására nézve annál kevésbbé tekinthető egymagában elegendő bizonyitéknak, minthogy a hulla előre haladt rothadási állapotban került bonczolás alá» (83. 4332. *Dtár* VI. 169. l.)

(Orvosszakértői vélemény hatálya a szenvedett sérülések és a több nappal később bekövetkezett halál közti okozati összefüggés tekintetében):

A szatmárnémeti kir. tszék halált okozott erőszakos nemi közösülés büntette miatt vádolt Sz. Mihályt (23 éves szolga) a BTK. 232. §. alá eső erőszakos nemi közösülés büntettében mondta ki bünösnek, és 4 évi fegyházbüntetésre itélte. *Indokok:* Vádlott ugy a vizsgálat, valamint a végtárgyalás alkalmával beismerte, hogy 1880. évi május hó 5-én délután 2 óra tájban K. Mihály házánál léven, midőn V. Julianna (18 éves hajadon) arra az utczán elhaladt, állitólag K. János és K. István társai figyelmeztetésére és indítványára együtt elhatározták, hogy menjenek utána s vele közösüljenek. Vádlott a kerteken át a nevezett leány után ment, messze a falutól utolérte, azt ölelgette és erővel is igyekezett földre nyomni; azonban ez alkalommal a leány kiszabadult kezei közül s már abbanhagyni akarta a dolgot, midőn állitólag távolabb elrejtőzve levő czimborái intésére ismét a leány után ment, újra megfogta; minthogy azonban az erélyesen ellentállott s huzalkodás közben valami kendőt elejtett s azt felveendő, lehajlott, vádlott ezen alkalmat felhasználva, a védtelen ifju leányt erőszakosan földre nyomta azon szándékkal, hogy rajta erőszakos nemi közösülést kövessen el, reáfeküdt, a térdére térdelt, nemző részét annak nemző hüvelyébe erőszakosan minden ellenzése s jajveszéklése ellenére betolta, a nemi közösülést tényleg megkezdte s azt csupán azon okból nem végezhette el teljesen, mert T. Józsefné és E. Jánosné a tett elkövetése szinhelyétől mintegy 2—3 telegrám-fa távolságban nadálylyszedéssel foglalkozó tanuk, hallva a leány jajveszékelését és segélykiáltásait, vádlotthoz kiabáltak, mire vádlott, félve, hogy tetten éretik, felugrott, s a tanuk előadása

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szerint, visszabujt az árokszélen közelében levő bokorba, a sértett leány pedig ijedten, utját félbeszakitva, visszatért Császári községbe, hova ijedten, és felhevülve megérkezvén, esetét elpanaszolta, oldalát s fejét fájlalva. Továbbá a tanuk, nevezetesen T. Józsefné, E. Jánosné és K. Mihályné hit alatt tett előadásukkal beigazoltatott, hogy midőn a vádlott által már előbb megsérelmezett leány K. Mihály kísérete mellett haza Nyirbátorba indult s azon helyre érkezett, hol előbb megsérelmeztetett, vádlott az árok szélén levő bokorból, hol megbújva volt, ismét kiugrott és ismét a leány után akart menni s őt megfogni, mely gonosz szándékában csupán K. Mihályné által gátoltatott meg, ki őt visszalökdöste. Végre a 21. sz. alatti bonczjegyzőkönyv igazolja, hogy a sérült leányon a vádlott által előidézett külerőszak kétségtelen jelei észleltettek s rajta az orvosi vélemény szerint az erőszakos nemi közösülés megkisértetett, jóllehet, hogy a szűzhártya alsó-végbél felőli redője épnek találtatott. Ezek szerint vádlott úgy saját beismerése, valamint a hit alatt kihallgatott tanuk előadása és az orvosi vélemény alapján. — — — Ellenben a BTK. 237. §-a alá eső, halált okozott erőszakos nemi közösülés büntettének vádja és következményeinek terhe alól felmentendő volt vádlott; mert jóllehet, hogy a tanuk hit alatt tett vallomásaikkal beigazolva van, hogy a becsületében oly erőszakos és durva módon mélyen megsértett ifju leány a tettnek rajta lett elkövetése után azonnal fő- és oldalfájásról panaszkodott, azt megelőzőleg ép és egészséges volt, ezután pedig pár napon ágyban fekvő beteg lett, melynek következtében az eset után 8 nap mulva elhalálozott; továbbá jóllehet, hogy az orvosi vélemény és a budapesti kir. egyetem orvoskari tanártestületének felülvéleménye szerint a halál közvetlen oka «*heveny lágy-agy-hártya-lob*» volt s lehető «*hogy ezen lágyagy-hártya-lobnak közvetett okai a szenvedett sérülések voltak, minthogy a leánynak izgatottsága a közösülés kierőszakolása, valamint az agynak és agyhártyáknak rázkodása, a földhöz üttetés következtében képesek heveny-lágy-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

agyhártya-lobot okozni, a mely ugy következett volna be s oly módon vezethetett volna halálba, a mint jelen esetben lágy-agyhártya lob támadott s halált okozott» tekintve mindazonáltal, miszerint úgy a *hiányos* alap-orvosi vélemény, valamint a fenebb hivatolt orvoskari tanártestület felülvéleménye nem zárják ki lehetőségét annak, hogy a közvetlen halált okozott lágy-agyhártya-lob más, az orvosi véleményben felsorolt természetes okokból is származhatott és így vádlott ellenében oly törvényes bizonyitékok, melyek alapján minden kételyt kizárólag megállapitható lenne, hogy a halált előidézett agyhártya-lob az általa elkövetett erőszakos nemi közösülés és sérelmek folytán állott elő, fen nem forognak, őt a BTK. 237. §-a alá eső halált okozott erőszakos nemi közösülés büntettének vádja és következményeinek terhe alól fel kellett menteni, stb. — *Kir. tábla* a kir. törvényszék itélete megváltoztattatik, a halált okozott erőszakos nemi közösülés büntettében bünösnek kimondatik és a BTK. 92. §-nak alkalmazása mellett 12 évi fegyházra itéltetik. Egyebekben, stb. *Indokok* Vádlottnak a V. Julia ellen elkövetett cselekménye az erőszakos nemi közösülés befejezett büntettének tényálladékát megállapítja; mert úgy a vádlott önvallomása, mint az orvosi vélemény által feltüntetett ismérvek a nemző részek egyesüléséről tanuskodnak. V. Julianna a rajta 1883. május 5-én elkövetett erőszak után 9. napra meghalt és pedig gennyes lágy-agyhártya-lobban. Az orvosi vélemény és felülvélemények határozottan nem mondják ugyan, hogy V. Julianna halálát az ellenében elkövetett erőszak idézte elő, a mennyiben a vélemények csak feltételezhetőnek nyilvánitják azt, hogy az elhunyt az erőszak alkalmával szenvedett lelki felindulás és kedélyizgalom következtében kapta a halálos kimenetelüvé vált agybántalmat; azonban nem tartják kizártnak azt, hogy az agybántalom más okból származott. Minthogy azonban orvosilag kétségtelennek állittatik, hogy lelki megerőltetések és heves kedélyizgalmak a fen leirt agybántalmat előidézik, a tanuk pedig igazolják, hogy V. Julianna

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

az ellene elkövetett erőszakot megelőzőleg teljesen egészséges volt és bántalmaztatása után azonnal nagy főfájás és oldalfájdalomról panaszkodott, továbbá minthogy a tanuk vallomása egyáltalában nem nyujt támpontot arra nézve, hogy a halálos kimenetelü agybántalmat a szakértők véleményében megjelölt más ok idézhette volna elő: ki van zárva annak a lehetősége is, miszerint a halál okát más körülmény szülte; vádlott tehát, stb. — *Kir. Curia* Mindkét alsóbb foku bíróság itélete részben megváltoztattatik, vádlott egyedül a BTK. 232. §-a szerint minősülő erőszakos nemi közösülés büntettében mondatik ki bünösnek és 6 évi fegyházra itéltetik, stb. — *Indokok*: A V. Julianna elhalálozásának oka tárgyában beszerzett szakértői vélemények csak *valószinünek* mondják ki, hogy nevezett nőnek halála vádlott büncselekményével okozati kapcsolatban volt, de egyuttal kijelentik, hogy azt más okok is idézhették elő. Ily körülmények között vádlott ellenében a BTK. 237. §-nak tényálladéka csak akkor volt bebizonyitottnak tekinthető, ha minden kétséget kizárólag megállapittatott volna, hogy azon okok egyike sem forgott fen, melyek az idézett szakértői vélemények szerint V. Juliannánál az agykérlobot és annak folytán halálát vádlott cselekvésétől függetlenül idézhették elő. Eltekintve attól, hogy nem szakértő előtt teljesen egészségesnek tünhetik fel az, ki már valamely sulyos betegség csiráját hordja magában, jelen ügyben oly mozzanatok is merültek fel, melyek egyenesen arra mutatnak, hogy a szakértők véleménye szerint agykérlobot véletlenül előidézhető tényezők is voltak behatással V. Juliannára. Ugyanis a bonczoló orvosok véleménye szerint, melyet e részben a felülvélemény meg nem döntött, agykérlob keletkezhetik meghűlés és nagy testi megerőltetés folytán is, pedig V. Julianna sértett nő Cs. Mihályné és K. Józsefné tanuk vallomása szerint 1883. évi május 5-én nagyon felhevült állapotban érkezett meg Császáriból Nyirbátorra és mondta, hogy az út legnagyobb részét futva tette meg. Igen könnyen lehetséges, hogy a futással járt fölhevülés vagy

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

meghülés idézte elő az agykérlobot, tehát oly tényezők, melyek sértett nőnek szabad és vádlottnak K. Mihályné által történt visszautasittatása után többé *nem indokolt elhatározásából eredvén, vádlott terhére nem róhatók.* Ezek szerint vádlott cselekménye és sértett nő halála között az *okozati lánczolat* egész biztossággal megállapítható nem volt s annálfogva ellenében a BTK. 237. §-át alkalmazni nem lehetett, bár azért, mivel csak egy cselekmény képezte az elbirálás tárgyát és a vád ellenében csak annak eltérő minősítése volt kimondandó, külön fölmentő határozat szüksége nem is létezett. Minthogy vádlottat csak a BTK. 232. §-ába ütköző bűntett terheli és a 239. §-ban felsorolt esetek egyike sem merült fel, figyelembe volt veendő a BTK. 238. §-nak rendelkezése is; tekintve azonban, hogy a kiskorúságban elhalt sértett nő édes atyja, V. Péter a vádinditványt jogos hatálylyal még 1883. évi junius 11-én tehát a BTK. 112. §-ában meghatározott határidőn belől terjesztette elő, a vádlott elleni bűntető eljárás ez irányban is teljesen igazolt. (84. 6750. sept. 19.)

(A sulyosan bántalmazottnak téli időben az uton fekve hagyása mint halált okozó betegség keletkezésének indoka):

D. K. Jánost (32 éves kocsis), ki a 70 éves K. Györgyöt 1883. január 30-án este a földhöz vágta és mellére térdelvén, ököllel hosszabb ideig ütlegelte (mely sértések és a meghülés folytán támadt tüdőlobban K. György folytonos orvosi ápolás daczára 1883. febr. 18-án elhalálozott) a beszterczebányai kir. törvényszék a BTK. 301. §-ába ütköző s a szerint minősülő súlyos testi sértés büntettében mint közvetlen tettest bünösnek mondta ki s ezért a BTK. 302. §-a alapján a 90. §. alkalmazásával 3 évi börtönbüntetésre itélte. — *Kir. tábla* hh. — *Kir. Curia* vádlottat a BTK. 306. §-a szerint minősülő és a szerint büntetendő halált okozott súlyos testi sértés büntettében mondta ki bünösnek s ezért 6 évi fegyházra itélte. *Indokok* Jóllehet a K. Györgyön vádlott D. K. János által ejtett sértések a bonczjegyzőkönyv alapján

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

adott orvosi vélemény szerint egyenként véve könnyü, összevéve pedig súlyos sértéseket képeztek, és habár úgy ezen, mint az utóbb kiadott orvosi pótvélemény szerint K. György üszkösödő tüdőlob folytán halt el s ezen tüdőlob a szenvedett sérülések által csak közvetve okoztatott, ez pedig ugy értelmeztetett, hogy a tüdőlobnak okozójául nem a szenvedett sérülés, hanem K. Györgynél annak előre haladott aggkora lenne veendő, mégis mivel az országos közegészségi tanács felülvéleménye azt emeli ki, *hogy a bántalmazottnál, ennek a fagyos földön, szaggatott ruhával és igy a téli hideg befolyásának kitett hosszasb ideig tartó fekvése minden esetre megkönnyyitette a tüdőlob keletkezését és hogy a szenvedett bántalmazás főtényezőnek tekintendő arra nézve, hogy a halálos tüdőlob létrejött;* ebből folyólag, miután a vizsgálat törvényszerüleg igazolta, miszerint 1883. évi január 30-án estve a vádlott K. Györgyöt minden indok nélkül védtelenül mellén ragadta, a fagyos földhöz vágta, azután fektében reá térdelve, agyba-főbe addig verte, mig eszméletét el nem vesztette, végre ott leszaggatott ruhával, helyesebben takaró és védő ruha nélkül hagyta hátra; minthogy továbbá be lett igazolva az is, hogy K. György ennek utána mások segitségével házához hozatván, ott a folytonos orvosi segély daczára 1883. febr. 16-án elhalálozott; mindezeknél fogva elvitathatlan, hogy K. Györgynek a crupos tüdőlobból származó elhalálozása, a vádlott általi bántalmazással okbeli kapcsolatban áll és igy vádlott cselekménye a halált okozott súlyos testi sértés büntettének volt minősítendő stb. (84. 6753. nov. 26.)

67. §.

Mérgezés gyanujának esetében megfelelően kell gondoskodni arról: hogy a méreg s az általa előidézett hatások megállapitassanak, s hogy a méreg minősége, ha lehetséges, vegyészileg meghatároztassék.

(Az orvosi véleménynek elég határozottnak kell lennie arra, hogy a biróság tájékoztatására alapul szolgálhasson; fel-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tétlenül szükséges, hogy a vélemény indokolással ellátva legyen):

« Tekintve, hogy a hullabonczolást teljesitett orvosok 1883. márcz. 22-én kelt szakértői véleményükben határozottan kimondják, hogy Zs. Dánielné halálát phosphormérgezés idézte elő, mert az epekő okozta egészségháboritás magában véve még annak halálát jelenleg elő nem idézte volna; tekintve, hogy az országos művegyész véleménye szerint pépnemü tömegből (patkánymérég), melyet vádlottak beismerésük szerint Zs. Dánielnének kétszer pálinkába, egyszer vizbe, egyszer pedig levesbe vegyitve beadtak, 5 gramm 1 deciliter pálinkába vegyitve, ezen vegyitéknek fele is alkalmas a méreg hatására kedvező viszonyok közt egy ember halálát előidézni; tekintve, hogy a fenebb érintett adatok alapján a törvényszéki orvos 1883. november 30-án kelt nyilatkozatában a phosphormérgezést megállapithatónak véleményezi; tekintve, hogy a budapesti m. kir. egyetem orvoskari tanártestülete 1884. april 1-én kelt átiratában azon véleményt nyilvánitja, hogy a meglevő bonczolási és vegyelemzési adatokból meg nem állapitható, hogy özv. Zs. Dánielné halála phosphormérgezés következtében állott be; másrészről azonban semmi körülmény sem szól az ellen, hogy Zs. Dánielné halálát csakugyan phosphormérgezés okozta; tekintve, hogy az adatokból kétségtelen lévén a phosphorméreg nagyobb mennyiségének Zs. Dánielné testébe ennek életében való bejutása s ennélfogva az orvos-szakértői vélemény feladata e méreganyag által az élő testben gyakorlott hatásnak az orvosi tudomány tanaira alapitott bizonyossággal vagy nagyfoku valószinüséggel való meghatározása lévén; tekintve, hogy oly tételek, melyeknek egyikében az állittatik, hogy a nevezett nőnek a phosphormérgezés által elhalálozása «*nem állapitható meg*,» másikában ellenben az mondatik, hogy semmi sem szól az ellen, hogy a nevezett nő phosphormérgezés következtében halt meg, mint csupán negativ természetü állitások egyáltalán nem alkalmasak a birói tájékozásra; tekintve, hogy különösen a vélemény azon

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tétele, melyszerint semmi körülmény *sem szól az ellen*, hogy a halál phosphormérgezés által okoztatott legyen, ha szószerint értelmezhetik, épen ugy állitható a halál számtalan más okaira illetőleg tényezőire is, mely okok illetőleg tényezők fenforgására nézve a testben ép ugy nem mutatkoztak tünetek, mint nem mutatkoztak a halálnak phosphor általi okozására, ha pedig nem csupán szószerint értelmeztetik e mondat: akkor e jelentményének annak kell lennie, hogy a testen vagy testben igen is észleltettek oly tünetek, melyek a halálnak phosphormérgezés következtében beálltára mutatnak és hogy e tünetek szolgáltak alapul az orvosi facultásnak, azon okvetlenül valaminek kijelentését czélzó mondata föltételénél, mely azon lehetőségét különösen kiemeli, hogy a halál phosphormérgezés következtében állt elő; tekintve, hogy ily vélemény nem alkalmas a biró tájékozására és továbbá, hogy eltekintve a véleményező testület szaktudományi tekintélyétől: a birót itéletében azon okok megbirálása és nyomatéka vezeti, melyek által a szakértő szaktudományának utmutatása szerint bizonyos vélemény meg állapitásánál vagy az ellenkezőnek elvetésénél vezettetett: mindkét alsóbb birósági itélet az alapul szolgált végtárgyalással együtt föloldatik s az eljáró kir. törvényszék utasittatik, hogy ugyanazon tanártestületnek határozott és okokkal támogatott véleményét kérje ki az általa felállitott negativ természetü lehetőség valamelyikének bizonyossága vagy legalább valószinüsége iránt. Azon vélemény beszerzése után ujabb végtárgyalás lesz tartandó, melyre nézve felhivatik a kir. törvényszék figyelme, hogy a birói tanács ugyanazon tagokból alakitassék, a kik az előbbi végtárgyalásokban részt vettek. A mennyiben ez el nem, vagy csak nehezen elháritható akadályokba ütköznek: az egész bizonyitási eljárás ismétlendő lesz, hogy mindenesetre az itéletet olyan biróság hozza, mely az egész ügy tárgyalásáról közvetlenség utján szerzett meggyőződésre alapithassa birói határozatát. (84. 8097. decz. 2.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

VI. FEJEZET.

Házkutatások, a személymotozás és lefoglalás.

68. §.

Vádlottnak lakásán vagy egyéb helyiségeiben házkutatást eszközölhet a vizsgálóbiró, ha alaposan vélelmezhető, hogy vádlott ott tartózkodik, vagy abban oly tárgyak találtathatnak fel, melyek a tényálladék vagy a vádlott bűnösségének bebizonyitására szolgálnak.

Mások lakásának vagy helyiségeinek azonban, a birlalónak beleegyezése nélküli kikutatása csak az esetben eszközölhető: ha azok birlalója a kérdéses személy vagy tárgyak ottléte iránt megkérdeztetvén, tagadólag válaszol, s e válasza által az ellenkező iránti gyanu nem oszlattatik el, vagy ha a birlaló a kivánt tárgyak kiadását megtagadta, vagy azokat csak részben adta ki.

Ugyanezen szabályok állanak a személymotozás iránt is.

69. §.

A házkutatás iránti határozat irásba foglalandó, s a vizsgálóbiró által a kutatás megkezdése előtt annak, kinek lakásán történik a kutatás, távollétében pedig családja tagjának, s ha ilyenek nem volnának jelen, a szomszédnak felolvasandó.

70. §.

A kikutatandó helyiség birlalója vagy családjának 16 éven fölüli tagja, ha ez ellen alapos okok nem forognak fen, jelen lehet a házkutatásnál. A házkutatás a lehető kimélettel, s mennyire lehetséges, nappal, de minden esetben két tanu jelenlétében eszközlendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

71. §.

A házkutatásnál vagy a személymotozásnál jegyzőkönyv veendő fel, s abba pontosan bejegyzendők mindazon tárgyak, melyeket a vizsgálóbiró lefoglalt vagy elszállittatni rendelt.

A jegyzőkönyv a jelenvolt tanuk által is aláirandó.

§.

Levelek, távsürgönyök, csomagok vagy egyéb küldemények, melyek vádlotthoz vagy ennek számára érkeznek, vagy általa máshoz küldetnek, lefoglalhatók a vizsgálóbiró által, ha a vádlott vagy letartóztatott vagy ellene elfogatási rendelet adatott ki, ugyszinte ha ellene a vizsgálat elrendeltetett és ha különben is alaposan vélelmezhető, hogy az illető szállitmány a vizsgálat tárgyával összefüggésben áll.

A posta-, távirda-, vaspálya-hivatalok, valamint egyéb közlekedési intézetek és vállalatok, s mindazok, a kik szállitással vagy szállitott tárgyak őrzésével foglalkoznak, kötelesek az ezen szakaszban megjelölt tárgyakat a vizsgálóbiró rendeletére annak kiadni.

73. §.

A fenebbi szakasz értelmében lefoglalt tárgyak — ha azoknak küldője vagy pedig az, a kihez azok küldettek, a lefoglalás idején azon községben tartózkodik, a melyben a lefoglalás eszközöltetett: csak azután bonthatók fel a vizsgálóbiró által, miután a küldő vagy az, a kihez azok küldettek, a küldemény tartalmára vonatkozólag a vizsgálóbiró által kihallgattatás végett megidéztetvén, nem jelent meg.

A kihallgatásról jegyzőkönyv veendő fel.

Ha az, a kihez a küldemény czimezve van, ismeretlen vagy pedig nem tartózkodik azon községben, melyben a lefoglalás eszközöltetett: a fentebbi pontban rendelt kihallgatás mellőzésével csak sürgős esetekben vagy pedig az esetben bontható fel a küldemény, ha ehez való jogának érvényesitése végett a lefoglalástól számitandó három nap alatt a vizsgáló birónál senki sem jelent ezett.

Jelentkezés esetében a fentebbi pontban rendelt eljárás követendő.

A felbontás mindig két tanu jelenlétében eszközlendő: a kikkel azonban a lefoglalt iratok tartalma nem közölhető.

A felbontás után a lefoglalt tárgyak leltárilag felveendők s a leltár a felbontásnál jelenlevő tanuk által is aláirandó.

A vizsgálóbiró tartozik intézkedni: hogy a lefoglalt tárgyak a kicseréltetés ellen kellőleg biztosittassanak, mi végett azok a körülmé-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nyek szerint vagy becsomagolandók, illetőleg ládákba teendők s a csomag vagy láda a vizsgáló biró — valamint a birósági tanuk, s ha az érdekelt jelen volna, egyszersmind ennek pecsétével is lepecsételendő, vagy pedig egyébként látható jel által, mely a lefoglalás napját s a jegyzőkönyv számát tartalmazza — megjelölendő.

A lefoglalt levelekre, táviratokra és egyéb irományokra köteles a vizsgáló biró a lefoglalás megtörténtét és ennek napját följegyezni, mely följegyzés a vizsgáló biró, a jegyzőkönyvezető és a birósági tanuk által aláirandó.

Kötelessége a vizsgálóbirónak azon tárgyakat, melyeknek további letartóztatása a vizsgálat szempontjából nem szükséges annak, a kihez azok küldettek, azonnal átadni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

VII. FEJEZET.

A tanukról.

74. §.

Mindenki köteles a vizsgálóbiró idézésére mint tanu megjelenni, s azt, a mit a vizsgálat tárgyára vonatkozólag tud, hiven előadni.

Kir. Curia:

A kir. itélő tábla, a szt.-gotthárdi kir. járásbiróságnak G. Fábián tanut 20—20 frt birságban marasztaló határozatai megsemmisitése indokául azt hozta fel, hogy a vallomást megtagadó tanut e miatt büntetni nem lehet. Azonban Verb. H. K. II. rész 28. czime, valamint az 1563: 81. tcz. és egyéb hazai törvényeink világos rendelkezésénél és ezek alapján fenálló joggyakorlatnál fogva mindazok, kik a rendes birák által a tanuzásra felhivatnak és megidéztetnek, de magukat az igazság tanusitása alól kivonni akarják és a tanuskodást megtagadják, pénzbirsággal, esetleg szabadságvesztésbüntetéssel fenyitendők, s miután továbbá az 1880. évi aug. 15-én 2265. sz. a. kibocsátott igazságügyminiszteri rendelet 79. §-a nemcsak hogy a fönebb idézett törvények és eddigi joggyakorlattal ellentétben nem áll, sőt azok érvényét s alkalmazásuk jogosultságát megerősiti: a kir. itélő táblának végzése e részben a törvény és törvényes gyakorlat nem helyes értelmezése miatt megsemmisitendő volt, stb. 82. 3075. *Dtár* III. 84.)

Bünvádi ügyekben az eljáró bíróság tartozik a tanu tartózkodási helyét hivatalból kipuhatolni. (83. 3389. *B. Gy. T.* VI. 143.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A tanut büntetés terhe alatt vallomástételre kötelező határozat ellen felebbezésnek helye van. (81. 3284. *B. J. T.* III. 31.)

Igazságügym. Rendelet a birósági tolmácsokról (73. 62942):

A kir. bíróságoknál az állam nyelvéről a haza többi, valamint a külföldi nyelvekre és viszont szükségelt szóbeli tolmácsolások és irásbeli forditások teljesitésére jövőre is hites tolmácsok alkalmazandók. (2. §.) Ha a bíróság székhelyén állandó hites tolmács nincs, szükség esetében a szóbeli tolmácsolás a kellő nyelvismerettel biró valamely helybeli tisztességes egyénre bizandó. Ha helyben ily alkalmas egyén nem találtatik, a szóbeli tárgyalásra a legközelebb lakó állandó hites tolmács idézendő meg. Irásbeli hiteles forditásokat csak az állandó hites tolmácsok teljesithetnek. Az esetről-esetre alkalmazott tolmácsok, ha nem a helybeli bíróság tisztviselői, tolmácsi müködésük előtt megesketendők. A helybeli birósági tisztviselők tolmácsi müködésük előtt hivatalos esküjökre figyelmeztetendők. (2. §.) Azon tszéki kerületekben, melyekben a forditási munkák szüksége tömegesen fordul elő, a tszék a szükségelt nyelvekre és számban állandó hites tolmácsi állomásokat rendszeresit. A törvényszékek a járásbirák indokolt előterjesztéseire a járásbíróságok mellé is rendszeresithetnek állandó tolmácsi állomásokat. (4. §.) Birósági állandó hites tolmács nem lehet: *a)* biró, kir. ügyész, valamint birósági és kir. ügyészi hivatalnok (7. §.)

75. §.

Nem köteleztetnek a vallomásra a papok arra nézve, a mi nekik a gyónás alkalmával mondatott; valamint az ügyvédek arra nézve, a mit a vizsgálat tárgyát képező dologra vonatkozólag ügyvédi minőségükben tudtak meg.

Föl vannak mentve a tanuzási kötelezettség alul vádlottnak föl- és lemenő ágbeli rokonai és sógorai, házastársa, testvérei és ezek házastársai, nagybátyai, nagynénjei, unokaöcscsei és unokahugai, örökbefogadó- vagy tápszülei, ugy szintén örökbefogadott- vagy tápgyermekei, gyámja, gondnoka vagy gyámoltja, illetőleg gondnokoltja.

Ha a vádlottnak az itt megjelölt foku valamely rokona mint tanu

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

megidéztetett volna: köteles a vizsgálóbiró, mielőtt a vizsgálat tárgyára vonatkozó kérdést intézné hozzá, őt felvilágositani az iránt, hogy a vallomást megtagadhatja.

76. §.

Ha a megidézett tanu a kitüzött időre nem jelent meg, s elmaradását alaposan nem indokolta elővezetése rendelendő el.

Ha pedig megjelent volna a tanu, de a vallomást megtagadta: a 75. §-ban meghatározott esetek kivételével 100 frtig terjedhető birsággal, s ha ez sem vezethetne czélra: három hónapig terjedő fogsággal büntettetik.

A büntetés a vizsgálóbiró jelentése folytán a törvényszék által állapittatik meg; melynek határozata ellen felebbezésnek van helye. — A törvényszék által megállapitott fogság azonban azonnal megszünik, ha a tanu a 74. §-ban foglalt kötelességének eleget tett.

77. §.

A tanuk nem eskethetők meg a vizsgálóbiró által, kivéve, ha valamelyik sulyosan beteg, vagy ha külföldi volna, vagy egyébként alaposan vélelmezhető, hogy a végtárgyaláson nem fog megjelenhetni; ugy szintén azon esetben, ha vádlott szökésben van s a tanuknak megesketése a bűntett tényálladékának, valamint vádlott bűnösségének megállapitása végett vádlott előállitásának bizonytalansága tekintetéből szükséges.

Ügyvéd-rendtartás (1874. 34. tcz. 49. §.):

Az ügyvéd köteles a fél által a képviselet czéljából vele közölt, avagy ezen hivatása folytán egyéb uton tudomására eső tényeket, a melyeknek másokkal való közlése ügyfelének ártalmára lehetne, titokban tartani. Ily tények felöl tanuskodni nem köteles, sőt ügyfelének beleegyezése nélkül tanuskodásra nem is bocsátható.

Kir. Curia:

Az ügyvéd akkor sem köteles volt ügyfelének ügyére nézve tanuskodni, ha megbizása megszünt. Ha tanuskodik, de az eskületételt megtagadja, erre nem kényszerithető. (81. 3284. *B. J. T.* III. 31.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

VIII. FEJEZET.

A vád alá helyezés.

78. §.

A vizsgálat befejezte után, az iratok átadatnak a vizsgáló biró által a kir. ügyésznek s ez köteles vádlottnak vád alá helyeztetése vagy a vizsgálat megszüntetése iránti inditványát 30 nap alatt, vagy pedig, a mennyiben a vizsgálatot hiányosnak tartja, az annak kiegészitése iránti inditványát 8 nap alatt, az iratokkal együtt a törvényszék elé terjeszteni. Ha a kir. ügyész a vád alá helyeztetést inditványozza: inditványában határozottan és külön megjelelendő mindazon büntetendő cselekmény, melyekre a vád alá helyezési határozatot kiterjesztetni kivánja.

Vád alá helyezés előnyomozás alapján elővizsgálat nélkül. (83. szept. 19. 1005. *Dtár* VI. 194.)

79. §.

A kir. ügyész részéről beterjesztett iratok az elnök által egy előadónak adatnak ki, s a törvényszék az előadó meghallgatása után a vád alá helyezés, vagy a vizsgálat megszüntetése, esetleg annak kiegészitése iránt határozatot hoz.

A törvényszék határozata irásba foglalandó, s ennek egy-egy példánya a kir. ügyésznek s mindegyik vádlottnak haladék nélkül kézbesitendő.

I. A bizonyitás kérdése a vád alá helyezési stadiumban.

A vád alá helyezési kérdés gondos tárgyalása a kir. Curia ujabb judicaturájának egyik jellemző vonását képezi. Példa erre többek közt a következő eset: *A pozsonyi tszék* V. Anna *könnyü* testi sértés miatt inditott vizsgálati ügyében a további bünvádi eljárást beszüntette. *A kir. tábla* vádlottat a *sulyos*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

testi sértés bűntette miatt (melynek jelenségei mutatkoznak a fenforgó cselekményben) vád alá helyeztetni rendelte. *A kir. Curia* A II. bir. végzése megváltoztattatik; mert elfogadhatlannak találtatott és lehetetlen, hogy egy három év előtt elkövetett cselekélyebb testi sértés, melyért maga panaszló is mint könnyü testi sértés megtorlásáért emelt panaszt, annak minősége, valamint a három év után felvett szakértői leletben meghatározott sértésekkel való ugyanazonossága további nyomozások és eljárás utján is kiderittethessék. (83. febr. 21. 6903. *Jogt. Közl.* 83. 104. l.)

Másrészt kimondotta a kir. Curia, hogy:

1. A bizonyitékok végérvényes mérlegelésének nincs helye az előzetes eljárásban; ennélfogva több, habár aggályos tanunak egybehangzó vallomása a körülményekhez képest elég a vád alá helyezés kimondására. (83. ápr. 3. 8911. *B. J. T.* VI. 141.)

2. A bizonyitékok további kifejtése, mérlegelései, nevezetesen az ellentétes szakértői szemlék felülvéleményezése s mindezek alapján a bűnösség és a cselekmény tüzetesebb minősitése kérdésének elbirálása a főtárgyalásra tartozik. (83. nov. 2. 6472. *Dtár* VII. 79.)

3. Ugyanezt mondja ki fenebb 12. l. a 83. 8911. curiai határozat.

II. Illetőségi és hatásköri kérdések a vád alá helyezési stadiumban.

Kir. Curia:

Ámbár a cselekmény a kisebb ügyek elbirálására illetékes közigazgatási tisztviselők hatósági körébe tartozik, mindazonáltal, ha a rendes biróságok előtt folyamatba tett büntető eljárás alatt a vizsgálat befejezése után derül ki, hogy a cselekmény a megitélés tárgyát képező valamely szempontból nem azon büntetendő cselekményt képezi, melynek czimén és fenforgásának féltétele alatt a rendes bíróság előtt az eljárás megindittatott, ez esetben a nagyobb hatósági körrel biró bíróság nem köteles az ügyet ujabb eljárás s elitélés végett

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a csekélyebb hatósági körrel biró bírósághoz áttenni, hanem jogositva van azt elintézni. (80. 9881. *Dtár* XXVII. 160.; 80. 10247. *B. J. T.* IV. 69.)

(A törvényszékek hatósági körébe tartozó ügyekben a vádhatározat jogérvényre emelkedése után az illetőség kérdése többé szóba nem jöhet, járt legyen el a törvényszék akár mint rendes, akár pedig mint ügybiróság. A bpesti kir. tábla területén elkövetett és a BTK. I., II., III., IV. és IX. fejezetében foglalt bűntettek felett az 1871:XXXI. tcz. 25. §-a értelmében a budapesti kir. törvényszéknek kivételes illetősége lévén, azon esetben, ha a budapesti kir. törvényszék az ezen bűntettek miatt vádolt egyéneket nem ezen bűntettek valamelyikében, hanem olyan büntetendő cselekményben találja bűnösnek, mely nem a kivételes illetőség alá tartozik, a budapesti kir. törvényszék hozhat érdemleges itéletet és köteles az ügyet a rendes bírósághoz áttenni):

Kir. tábla *Indokok* A budapesti kir. törvényszék ezen bűnügyben az 1871. évi XXXI. tcz. 25. §-a és az 1880. évi XXXVII. tcz. 30. §-a által szabályozott kivételes birói illetékessége alapján járt el. Ehhez képest hatásköre csakis azon büntetendő cselekményekre szoritkozik, melyek a fentebb idézett törvények által kijeleltettek s esetleg azokra, melyek amazokkal alanyi vagy tárgyi összefüggésben vannak. D. I., S. M., N. J., H. J., D. F., C. P. és C. P. vádlottak a lázadás bűntettének vádja alól felmentettek s igy hiányzik azon alap a melynél fogva ezen vádlottak terhére eső egyéb s a rendes birói illetékesség hatáskörébe eső büntetendő cselekmények az összefüggés elvénél fogva a kivételes birói hatáskörbe bevonhatók lennének. Minthogy pedig vádlottak a lopást a kaposvári kir. törvényszék területéhez tartozó Berzencze községben követték el, ezen cselekmények elbirálása nem a kivételes, hanem a most nevezett rendes illetékességgel biró kir. törvényszék hatásköréhez tartozik, s megszünvén a kivételes birói hatáskör alapja, az ügynek elbirá-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lása a rendes birói illetékesség köréből elvonható nem volt. A budapesti kir. törvényszék büntető osztálya tehát hatáskörén túl terjeszkedett, midőn a most nevezett vádlottaknak a kivételes birói hatáskörhöz tartozó lázadás büntette alól történt felmentése daczára a rendes birói illetékességhez tartozó lopás vádja felett érdemileg határozott. — *Kir. Curia:*

A kir. tábla itéletének azon része, mely szerint az elsőbirósági itéletet annyiban, a mennyiben azzal D. I. és többen lopás miatt itéltettek el, megsemmisitette s az ügyiratokat a rendes illetékességü törvényszékhez áttétetni rendelte, megváltoztatik és a kir. tábla utasittatik: hogy az ügyet a fenforgó lopás bűntette, illetőleg vétsége kérdésében felülvizsgálat alá vegye és az ügy jelenlegi állásához képest külön másodbirósági itélettel lássa el; mert a törvényszékek hatósági körébe tartozó ügyekben a vádhatározat jogérvényre emelkedése után az illetőség kérdése többé szóba nem jöhet, járt légyen el a törvényszék akár mint rendszeres, akár pedig mint ügybiróság. Következik ez nemcsak a bűnvádi eljárás szabályainak II. fejezetéből, mely a gyakorlatban állandóan követtetik, de szükségessé teszi azt egyszersmind a bűnvádi eljárás egyszerüsitésének és az ügyek gyorsabb lebonyolitának szem elől nem téveszthető czélja is. (84. máj. 8. 3594.)

III. Egyéb rendelkezések.

Kir. Curia

Rendszerint a vádalához helyezési határozat képezi azon stádiumot, melyben valaki bűnvádi per alatt levőnek mondható. (83. ápr. 18. 9158. *Dtár* V. 166.)

A vádhatározatnak a sértett fél részére való kiadása meg nem tagadható. (83. márcz. 14. 7503. *Dtár* VI. 146.)

Kir. tábla:

(A vádalához helyezési határozat a bíróság részéről indokolandó; az ügyészi inditványnak indokolásképp leiratása semmiségi okot képez):

A kir. tábla a kir. törvényszék határozatát hivatalból

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

megsemmisiti s a törvényszéket utasitja, hogy szabályszerüen ujabb határozatot hozzon. Mert ugy az itéletek, mint a birói határozatok indokolandók. A jelen felebbezés tárgyát képező határozat eredeti fogalmazványában az indokok helyett hivatkozás történik egy egészen más különálló okmányra, a kir. ügyészi inditványra, s minthogy ugy a birói határozat, mint az ügyészi inditvány kell hogy magában álló egy külön egészet képezzen, a neheztelt határozatban pedig az indokok hiányozván, ez magában véve külön okmányt nem képez, ennélfogva nem tekintethetvén a vád alá helyezési határozat indokoltnak, ez mint a lényeges kelléket nélkülöző végzés hivatalból volt megsemmisitendő. (84. decz. 15. 34861.)

80. §.

Megszüntetési határozat hozandó: ha a cselekmény nem képez bűntettet, ugy szintén, ha a cselekmény büntethetősége ki van zárva, vagy ha az a fenálló gyakorlat szerint megszünt büntethető lenni.

Megszüntetési határozat hozandó akkor is: ha a terhelő bizonyitékok nyomatéktalansága folytán előre látható, hogy vádlott a végtárgyaláson fölmentetik, vagy ha elegendő ellenbizonyitékok léteznek.

I. Megszüntetés.

(Ha a végtárgyalás a bünösség bebizonyithatása tekintetében előreláthatólag eredménytelen lesz, az eljárás megszüntetendő):

A temesvári kir. tszék: Az eljárás megszüntetik. *Indokok:* A vizsgálati iratok szerint V. D. vádlott a csendőrség előtt tett és a körülmények által valónak nem bizonyult beismerő vallomását a N. Gy. kárára megkisértett s a N. M. kárára elkövetett lólopásra vonatkozólag a vizsgáló-bíróságnál visszavonta és a vizsgálat folyamában oly alaposan terhelő gyanuokok a vádlottak ellenében kideritve nem lettek, melynek alapján ellenök a terhökre rótt büntetésre méltó cselekmények beigazólhatók lennének s miután előreláthatólag a végtárgyalásnál ily alapos bizonyitékok hiányában különben is felmentetnének, ennélfogva a további eljárás megszüntetése volt

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

elrendelendő. — *Kir. tábla* hh. indokolásánál fogva s még azért is, mert a feljelentett vádlottak közül V. D., kinek a csendőrök előtt tett egyedül álló s a vizsgálat rendén aggályosnak felismert vallomása a többi vádlottakat is terhelte, az iratoknál fekvő anyakönyvi kivonat szerint meghalt. (84. 26287.)

V. ö. fenebb 181. l.

II. A vádelv hatálya a vád alá helyezési határozatnál.

Kir. Curia

(Vád alá helyezési stadiumban a felső bíróság nem terjesztheti ki a vád alá helyezési határozatot oly egyénre, mely egyén tekintetében az elsőfok a vád alá helyezést nem mondotta ki és az ügyész nem inditványozta):

A kir. tábla végzésének S. M. és R. A. megvesztegetés vétsége miatt vád alá helyezését elrendelő része megsemmisitendő volt, mert ezen egyénekre vonatkozólag megvesztegetési vétség miatt sem a kir. ügyész részéről vád nem emeltetett, sem a nevezettek, mint vesztegetőkre vonatkozólag az első bíróság által határozat nem hozatott: annálfogva másodbiróságilag ellenük megvesztegetési vétség miatt vád alá helyezési határozat hozható sem volt. (83. márcz. 8530. 9. *Dtár* IV. 240.)

Ennek ellenkezőjét mondja a kir. tábla alábbi határozatban.

A bpesti kir. tábla: a kir. tszék 991/84. B. sz. vádhatározatát az abban felhozott és az alább kifejtendő indokokból helybenhagyja. *Indokok* Az ország azon részében, melyen a jelen ügyben eljárt elsőfoku bíróság székel, a bűnvádi eljárás törvény által szabályozva nem lévén, a vád- és nyomozó elvek egyesitésével keletkezett *vegyes rendszer* alapján kifejlett büntető eljárási joggyakorlat által *a tiszta vádelv oly merev alkalmazása*, mint a mily értelemben ezt a kir. ügyész felebbezési indokaiban érvényesiteni törekszik, *elfogadottnak nem vétethetvén*, az ily jogviszonyok közt eljárt törvényszék akkor, midőn vádlott ellen az ügyészi inditvány ellenére vádhatározatot

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hozott, nem követett el oly szabályellenességet, mely miatt eljárása megsemmisithető lenne, és minthogy a vádlott ellen az első birósági végzés indokaiban felhozott bizonyitékok a vádalahelyezésre elegendő törvényszerü alapot nyujtanak, a kir. tábla az első bíróság végzését helybenhagyandónak találta. (84. apr. 17. 11690.)

Arra nézve, hogy a kir. tábla egyéb esetekben a vád alá helyezésnél a vádelv követelményeinek még messzebbmenő engedményeket tett mint a kir. Curia, v. ö. alább 108. §.

81. §.

Ha a törvényszék arról győződik meg, hogy az esetben, ha a tanuk a vizsgálat alkalmával tett vallomásaikra megesküdnek, a vizsgálat megszüntetendő lenne, a tanukat a törvényszék elé idézteti s ha vallomásaikat esküvel erősitik meg — megszüntetési határozatot hoz.

A tanuk megesketésére kitüzött napról a kir. ügyész, valamint a magánvádló s a vádlott is értesitendők, s jogukban áll az eskü letételénél jelen lenni; a törvényszéki elnök s a birák, valamint a kir. ügyész jogositva vannak a tanuknak szembesitését is kivánni s vallomásaikban netán előforduló határozatlanság, vagy ellenmondás eloszlatása végett a tanukhoz, valamint a vádlotthoz kérdéseket intézni.

82. §.

Ha valamelyik tanu nem tette le az esküt, vagy ha vallomását megváltoztatta, ugyszintén ha a szembesités vagy a kérdések folytán a dologállás megváltoztatott: a törvényszék az utóbbi eljárás eredménye szerint határoz

A kir. Curia a hitelesitési tárgyalás ezen nemét nem fogadja el. Erre látszik legalább mutatni az, hogy a Curia egyik itéletében a pécsi tszéknek szóló következő megjegyzés foglaltatik:

A m. kir. Curia figyelmét nem kerülte el azon körülmény, hogy a kir. tszék a jelenben fenálló törvényes eljárási gyakorlat mellőzésével a befejezett vizsgálat után a tanuk megesketése fölötti tanácskozás végett összeült és részleges bizonyitást is folytatván, a tanuk megesküdtetése mellett a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vizsgálat megszüntetése iránt intézkedett. (85. 735. *Ü. L.* 85. 57.)

Székács a gyakorlatban fenállónak mondja ezen intézményt.

83. §.

Ha a törvényszék vádlottnak vád alá helyeztetését rendeli el: egyszersmind határozni kell az iránt is, hogy a vizsgálati fogságban levő vádlott szabadlábra, vagy a szabadlábon létező vádlott vizsgáiati fogságba helyeztessék-e?

A határozatban kitűzendő végre a nap és óra, melyben az ügy végtárgyalása felveendő.

84. §.

A megszüntetési határozat ellen a kir. ügyész, a vád alá helyeztetési határozat ellen pedig vádlott felebbezhet.

A kir. ügyész azon esetben is felebbezhet: ha az eljárásra az 1871. évi XXXI. tcz. 25. §. szerint a pesti, illetőleg a marosvásárhelyi törvényszéket tartja illetékesnek.

Kir. Curia

A sértett fél a vádhatározat ellen felebbvitellel élhet. (83. márcz. 14. 7503. *Dtár* VI. 146.)

A vizsgálat kiegészitését elrendelő határozat ellen nincs helye felebbezésnek. (81. 382. *B. J. T.* II. 288.)

(A teljesitett pótvizsgálat után a végtárgyalást kitüző végzés ellen nincs helye jogorvoslatnak):

A budapesti kir. tszék magánokirathamisitás bűntettével vádolt R. J. M. elleni bűnügyben: A 13474/84. számu idéző végzés ellen beadott felebbezés visszautasittatik s meghagyatik vádlott R. M. J.-nek, hogy a f. é. május 27-ikére kitüzött végtárgyaláson különbeni elővezetés terhe mellett megjelenjék, mert: A R. M. J. elleni bűnügyben a vádhatározat (?) már jogerőre emelkedvén, a teljesitett pótlások után hozott és uj tárgyalást kitüző végzés ellen felebbezésnek helye nincs, legfeljebb az ügy érdemleges befejezése után a főügygyel kapcsolatosan lehet jogorvoslattal megtámadni. — *Kir. tábla* hh. (84. 22405.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

85. §.

A felebbezés által a törvényszék határozatának a vizsgálati fogság elrendelésére, illetőleg megszüntetésére vonatkozó része nem függesztetik fel.

86. §.

Ha a kir. tábla a vád alá helyezés, vagy a megszüntetés kérdésére nézve, a törvényszék határozatát helybenhagyta további felebbezésnek nincs helye.

A vád alá helyeztetést rendelő határozatnak a kir. tábla általi megerősitése, illetőleg a legfőbb itélőszéknek a vád alá helyeztetést rendelő határozata folytán a végtárgyalásra uj határnap tüzendő ki.

A jelen §. első bekezdésének azon határozmánya, mely szerint a kir. táblának a vád alá helyezést helybenhagyó határozata ellen nincs felebbezés, meg van erősitve az É. L. T. 45. §.a által; azon határozmánya pedig, mely a megszüntetésre nézve ugyanezt rendeli, ki van helyezve érvényből a kir. Curia ellenkező gyakorlatával.

I. A vád alá helyezést helybenhagyó határozat ellen nincs helye felebbezésnek.

É. L. T. 45. §.:

Bűntettek és a kir. törvényszékek hatáskörébe utalt vétségek esetében a kir. törvényszéknek a vizsgálat megindítását vagy folytatását elrendelő határozata, továbbá a kir. táblának azon határozata éllen, mely által a kir. törvényszéknek vádaláhelyezést elrendelő határozata helybenhagyatik, felebbvitelnek helye nincs.

36. számu teljes-ülési határozat.

Az első bíróságoknak vád alá helyezést rendelő határozatát a cselekvény minősitésére nézve tett változtatás mellett helybenhagyó másodbirósági végzés ellen közbetett felebbezés az 1880. évi XXXVII. tcz. 45. §-a alapján visszautasitandó-e vagy nem? (2730/84. B. számhoz.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Határozat

Tekintve, hogy az 1880: XXXVII. tcz. 45. §-a büntettekre, valamint a törvényszék hatósági körébe tartozó vétségekre vonatkozólag, a kir. tábla által hozott azon határozat ellen, melylyel az elsőfoku törvényszék által elrendelt vád alá helyezés helybenhagyatik, további felebbvitelt nem enged;

tekintve, hogy ezen szakaszszal a contrario ki van mondva: hogy a vád alá helyezés kérdésében a kir. tábla által hozott határozat ellen — mellőzve az alaki semmiség eseteit — csupán az esetben használható felebbvitel: ha a vád tárgyát képező büntetendő cselekmény miatti vád alá helyezés elrendelésének kérdésében, az alsóbbfoku bíróságok vagy egymással ellenkező határozatot hoznak, vagy pedig, ha a vád alá helyezési inditvány mindkét alsóbbfoku bíróság által elutasitólag intéztetett el;

tekintve, hogy mig a most emlitett esetek elsőjében a felebbvitel megengedése indokát és jogosultságát abban találja, hogy a két bíróság a kérdés lényege iránt egymással ellenkezvén: a kir. tábla határozatának törvényszerüségét nem támogatja oly erős vélelem, a milyen szükséges arra, hogy a további felülvizsgálat lehetősége a törvény erejével elzárassék; a dolog a másik esetben, az egyező határozatok helyessége mellett szóló erős vélelem daczára is indokoltnak mutatkozott a legfőbb bírósághoz való felebbvitelnek megengedése az által: mert a vád alá helyezést el nem rendelő határozat végleges és perdöntő lévén, a helyességét támogató erős vélelem mellett is lehetséges tévedésből a jogrendben érvényesülő közérdek vagy épenséggel orvosolhatlan, vagy csak kivételes esetekben és nehezen orvosolható hátrányok veszélyének tétetnék ki;

tekintve, hogy a fentebbiek által ki lévén meritve az 1880: XXXVII. tcz. 45. §-a meghozatalánál irányadókul elfogadott törvényhozási szempontok: minden oly értelmezése azon szakasznak, mely a másodfoku bíróság kérdéses határozatának kivételesen megengedett felebbvihetését, az imént

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kiemelt törvényhozási indokok által vont határokon tul tágitaná, nemcsak a törvény világos rendelkezésével és az annak meghozatalára irányadóul elfogadott törvényhozási szempontokkal jönne ellentétbe, hanem azon sarkalatos szabályba is ütköznék, mely szerint minden kivételes törvény csakis szoros, illetőleg megszoritott értelemben magyarázandó és alkalmazandó, és ennélfogva annak hatálya a törvény szövegében különösen megjelölt esetnél tovább ki nem terjeszthető;

tekintve, hogy azon esetben, ha a kir. tábla ugy a vádolt személyeket, valamint a büntetendő cselekményeket illetőleg helybenhagyva az elsőfoku törvényszéknek a vád alá helyezést elrendelő határozatát, csupán az elrendelés alapját képező egy vagy több büntetendő cselekmény minősitésére nézve tér el az elsőfoku bíróság határozatától: ezen másodfoku határozat nem dönti el véglegesen az ügyet;

tekintve, hogy a végtárgyaláson elegendő alkalom nyilik ugy a vádlónak, valamint a vádlottnak, akár a bizonyitási eljárás eredménye szerint, akár pedig, a mennyiben a vádló külön törvény által nem akadályoztatik (Erdély) jogi felfogását a cselekménynek minősitése, annak az anyagi BTK. alá subsummálása tekintetében, a vád alá helyezési határozattól eltérőleg az itélő bíróság előtt kifejteni;

tekintve, hogy az itélőbíróság semmi irányban sem lévén kötve a vád alá helyezési határozathoz: az ebben büntetendőnek nyilvánitott cselekményt az illető törvénytől nyert meggyőződése szerint bűntettnek, az eljárást elévültnek, a a zsarolásnak minősitett cselekményt rablásnak, a bevégzettnek kimondott bűntettet kisérletnek stb. állapithatja meg:

mindezekből következik, hogy azon esetben, melyben a másodfoku bíróság a vád alá helyezést elrendelő elsőfoku birósági határozatot helybenhagyva, csupán a büntetendő cselekmény minősitését változtatja meg, a határozat nem lévén perdöntő és nem lévén végleges, nem esik azon szempont alá, a melyből az 1880:XXXVII. tcz. 45. §-a a két ilyen határozat felebbezhetését kivételesen megengedte.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ezekhez képest kimondja a kir. Curia büntető tanácsainak teljes ülése, vonatkozólag a 2730/84. B. sz. alatt felmerült esetre:

azon esetben, ha a kir. tábla az elsőfoku törvényszéknek vád alá helyezést elrendelő határozatát csupán az ennek alapját képező büntetendő cselekmény minősitésére vonatkozólag változtatta meg, azon kir. táblai határozat ellen további felebbvitelnek nincs helye. (84. jun. 28.)

Kir. Curia:

A kir. táblának az elsőbirósági vád alá helyezési határozatot lényegileg helybenhagyó határozata ellen felebbvitelnek nincs helye. (82. máj. 17. 2876. *Dtár* II. 167.; 82. okt. 11. 2785. *Dtár* 270.; 82. jun. 9. 533. *B. J. T.* IV. 205.; 82. 1127. *B. J. T.* IV. 158.; 83. máj. 4. 9717. *B. J. T.* VI. 143. l.)

A kir. táblának azon határozata ellen, mely által a kir. tszéknek vádaláhelyezést elrendelő határozata helybenhagyatott, még akkor sincsen felebbvitelnek helye, ha a kétrendbeli bíróság határozatai közt a cselekmény minősitése tekintetében némi eltérés van. (83. oct. 18. 2661. *Dtár* VII. 44.)

A másodbíróságnak oly vádaláhelyezési határozata ellen, mely az első bírósági vádaláhelyezési határozatot csak a minősités tekintetében módositja, további felebbezésnek nincs helye. (85. ápr. 21. 2370. *Fog.* 85. 52.)

Ha gyilkossági vádban a kir. tábla az elsőfoku bíróság vádhatározatát annak lényegében helybenhagyta és csak a vádbeli cselekmény minősitésére nézve változtatta meg, ezen sem perdöntő, sem irányadó határozat nem állapit meg oly esetet, melyben az 1880:XXXVII. tcz. 45. §-a a másodfoku bíróságnak a vádaláhelyezés kérdésében hozott határozata ellenében a felebbezést megengedi. (85. április 17. 2224. *Fogt. Közl. M.* 261.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Az elsőfoku vád alá helyezési határozat magára a «perbefogás» kérdésére nézve helyben hagyatván, további felebbezésnek helye nincs. (84. 3049.)

II. Megszüntetés ellen magánvádló harmadfoku felebbezése.

(Az eljárást megszüntető törvényszéki határozatot helybenhagyó kir. táblai határozat ellen magánvádlói felebbezésnek helye van):

A szabadkai kir. törvényszék (magánvádló felebbezése fölött): A bűnvádi eljárási szabályok 86. §-a értelmében a kir. törvényszék megszüntető határozatát helybenhagyó kir. táblai végzés ellen további felebbezésnek helye nem lévén, jelen felebbezés visszautasittatik. — *Kir. tábla:* hh. — *Kir. Curia* Tekintve, hogy az ügyfelek felebbezési joga csak törvény által korlátolható; tekintve továbbá, hogy a felebbezések korlátozása tárgyában intézkedő 1880: XXXVII. tcz. 43., 45. §-ai és az 1883: VI. tcz. a megszüntető végzést helybenhagyó másodfoku birósági végzés elleni felebbezést ki nem zárják és ily felebbezésnek az eddigi gyakorlat szerint helye volt, a szabadkai kir. törvényszék visszautasitó és a kir. tábla helybenhagyó végzései megváltoztatnak (*Jogt. Közl. M.* 84. 152. sz.)

III. A hivatalos felülvizsgálat kérdése a vád alá helyezési stadiumban.

Kir. tábla

(A főbenjáró ügyekben hozott vádaláhelyezési határozat nem esik hivatalból való fölülvizsgálat alá; ha tehát egyik részes felebbez csak, a többi részesre vonatkozó vádhatározat érintetlenül hagyatik):

A jelen ügyet, habár részben gyilkossággal és arra való szövetséggel is vádoltatnak vádlottak, ezen részben nem vette a kir. itélő tábla hivatalból vizsgálat alá, mert a jelenlegi hazai bűnvádi eljárási gyakorlat szerint ily ügyekben csak akkor van helye a hivatalból való felülvizsgálatnak, ha

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

az ügy elsőbiróságilag büntető itélettel befejeztetett. Ez az általános gyakorlat és a kir. Curia mint legfőbb itélőszék által 1881. évi márczius hó 5-én 672. sz. a. hozott döntvény nem mondván ki ettől eltérőleg azt, hogy ily ügyekben más stádiumban is van helye a hivatalból való felülvizsgálatnak, a kir. itélő tábla ezuttal az elsőbirósági végzésnek csak a J. János által felebbezett részét vette felülbirálat alá. (83. szept. 12. 36671. *B. J. T.* VI. 406.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

IX. FEJEZET.

A közvetlen megidéztetés.

87. §.

Ha az előnyomozás által a bűntett tényálladéka teljesen bebizonyittatott s annak elkövetését vádlott beismerte, vagy ha vádlott közvetlenül a bűntett elkövetésén rajtakapatott, s a cselekmény és a bűnösség ugyanazon tanuk által bizonyittatik be, a kik őt a tett elkövetésén kapták, vagy a kik a bűntett elkövetésének helyén vádlott közvetlen közelében voltak s annak elkövetését látták: a kir. ügyész inditványt tehet, hogy vádlott a vizsgálat és vád alá helyezés mellőzésével, egyenesen a végtárgyalásra idéztessék.

Az inditvány, az előnyomozási iratokkal együtt, a vizsgálóbiró által a törvényszék elé terjesztendő, mely közvetlen megidézés elrendelése vagy mellőzése fölött határozatot hoz, vagy az ez iránti határozathozatal előtt, az előnyomozás kiegészitését rendeli el.

88. §.

A közvetlen megidéztetés nem inditványozható, s ha inditványoztatott volna, nem rendelendő el: ha egyike forog fen az 1871. évi XXXI. tcz. 25. §-ban meghatározott bűntetteknek, vagy pedig, ha az elkövetett bűntettre halálbüntetés van rendelve; valamint azon esetben sem, ha a fenforgó bűntett a fenálló szabályok és a gyakorlat szerint öt évi börtönnel bűntetendő.

89. §.

A közvetlen megidéztetés iránti inditványra hozott határozat ellen felebbezésnek nincs helye. Ha azonban a 88. §-ban megjelölt bűntettek egyikének fenforgása esetében rendeltetett volna meg a közvetlen megidéztetés: a határozat, a végitélet elleni felebbvitel folytán, vagy ha az iratok a jelen törvényben megengedett felebbezés

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

folytán terjesztetnek a felsőbb bíróság elé, ez utóbbi által hivatalból semmisitendő meg.

90. §.

A közvetlen megidéztetést elrendelő határozat: a vád alá helyeztetési határozat helyét pótolja, s a további eljárásnál a következő fejezetben meghatározott szabályok tartandók meg.

A közvetlen végtárgyalás nagyon gyakran elrendeltetik, mihelyt nem öt év a büntetés minimuma s az eset kiderült, még ha tettes nincs is teljes beismerésben, de erős, vagy alapos gyanu terheli.

(A közvetlen idézés ellen, minthogy az a vádhatározat helyét pótolja, jogorvoslatnak van helye):

A kir. tábla a semmiségi panasznak helyt ád s a kir. tszéknek a felebbezést visszautasitó végzését, miután a törvénykezési gyakorlat szerint «a közvetlen megidéztetést elrendelő határozat a vád alá helyezési határozat helyét pótolja», ez ellen pedig felebbezésnek helye van, megsemmisiti, s az ügyet a bejelentett s ezennel elfogadott felebbezés folytán érdemleges vizsgálat alá vevén: a kir. tszék végzését helybenhagyja. (84. 27612.)

A gy..i kir. tszék (lopással vádolt H. Lajos elleni bűnügyben): Jelen bűnügynek tárgyalására határnapul.... napja kitüzetik s arra H. Lajos m.....i lakos vádlott oly hozzáadással idéztetik meg, hogy meg nem jelenése esetén elővezettetése fog elrendeltetni. (83. nov. 14-én 3713.) — *Kir. tábla* (vádlott felebbezésére): A kir. tszék végzése *helybenhagyatik.* (84. 35233. nov. 3.)

Kir. Curia:

Ha az itélet ellen használt jogorvoslat folytán a felsőbiróság részéről pótvizsgálat rendeltetett el, ennek teljesitése után nem hozatik uj vádaláhelyezési határozat, hanem közvetlenül a végtárgyalást kitüző végzés hozatik, mely ellen jogorvoslatnak nincs helye. (83. decz. 17. 10987. *Dtár* VII. 186.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Kir. tábla:

(Ha a közvetlen idézés folytatólagos végtárgyalásra vonatkozik, jogorvoslatnak ellene nincs helye):

Jelen esetben a közvetlen idézés uj tárgyalásra a hozott jogérvényes vádaláhelyezési határozattal elrendelt végtárgyalás folytatásának lévén tekintendő, minthogy jogérvényes határozatok alapján hozott közbenszóló s ez esetben folytatólagos végtárgyalást rendelő végzés ellen felebbvitelnek helye nincs, felebbezés hivatalból visszautasittatik. (84. 27273.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

X. FEJEZET.

A végtárgyalás.

91. §.

A végtárgyalásra kitüzött határnap előtt kötelessége az elnöknek vádlottat figyelmeztetni, hogy jogában áll magának ügyvédet választani. Azon esetekben azonban, melyekben a törvény vagy a fenálló szabályok szerint hivatalból rendelendő védő: az elnök megjelöli azon ügyvédet, a ki azon esetre, ha vádlott nem választana mást, őtet a további eljárás alatt védeni fogja.

Ha vádlott vizsgálati fogságban volna, ügyvédének megengedendő, hogy vele mások jelenléte nélkül, szabadon értekezhessék.

I. Hivatalból védelem.

Védőnek hivatalból való kirendelése rendszerint a főbenjáró ügyekben foglal helyt. Némely törvényszékek kirendelik a védőt minden esetben, midőn öt éven felüli fegyház lesz kiszabható. A kir. Curia gyakorlata a hivatalból való védelmet folyton több és több esetre terjeszti ki.

Udvari Rendelet (63. 21103.):

Ő császári és apostoli királyi legkegyelmesebb urunk nevében. Több törvényhatóságok tudositásaiból tapasztaltatott, hogy a vádlottak száma a fenyitő törvényszékeknél sokszor oly annyira szaporodik, hogy azok védelmezésére a tiszti ügyészek nem elégségesek; valamint a felsőbb helyekre felterjesztett bűnvádi iratok az iránt is tanuságot szolgáltattak, hogy a bűnvádi perek tárgyalása és elintézése, vagy kelletén tul hosszabb időre elhuzódik, vagy pedig a vádlottnak védelmezése szembe tünőleg felületes, ki nem meritő, és egyszerű formaságig lealacsonyul. Noha pedig az ország törvényhatóságainak

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

régi rendszeréhez képest, a tiszti ügyészek kötelességeihez tartozott a vádlottak védelmezése is, még is ezen intézkedés nagyobb részben, a köznép felett a törvényhatóságok részéről régi időkben gyakorlott gyámi rendszernek kifolyása lévén, tagadni nem lehet, miként a tiszti ügyészeknek jól fel fogott feladata inkább az, a bűntettesek ellen közvádlóként fellépni, és azok megbüntetését szorgalmazni, mint azokat védelmezni, miután a tiszti ügyészek hazai törvényeink szelleme szerint is, a bűnvádi eljárásban tulajdonképen a megsértett állam és polgári társadalom képviselői, nem pedig a vádlottak védői gyanánt tünnek fel. A magán ügyvédek ellenben azon kitünő jogsultsággal lévén felruházva, hogy a feleket a birószágok előtt képviseljék, és azok érdekeire felügyeljenek, valamint ennélfogva az országban ujabb időben bevett szokás szerint a birószágok polgári ügyekben a szegény sorsu perlekedő felek számára gondnokot a magán ügyvédek sorából hivatalból neveztek ki, és a magyarországi ügyvédek, nemes kötelességök érzetében soha sem vonultak vissza, a szegény osztályhoz tartozó feleknek polgári ügyekbeni pártfogásától, — ugy törvényes akadály nem forog fen az ellen sem, hogy a bűnvádi perekben is, a fényitő törvényszékek, mennyiben a a tiszti ügyészek e feladatnak meg nem felelhetnek, a szegény sorsu vádlottak védelmezésére pártfogót vagy képviselőt a magán ügyvédek sorából kinevezhessenek, bizton elváratván, hogy az erre hivatott ügyvédek ezen nemes kötelesség teljesitését magukról nem fogják visszautasitani. Ezeknél fogva meghagyandó a kormányzata alatt létező valamennyi fenyitő törvényszékeknek, hogy a székhelyén a felek képviselésével foglalkozó valamennyi magán ügyvédek jegyzékét elkészitse, és azokat e jelen rendeletnek tudomásukra juttatása mellett felszólitsa, hogy azok, kik a bűnvádi eljárásban a szegény osztályhoz tartozó vádlottak ingyeni védelmezését elvállalni készek, ezen készségüket a törvényszéknek bejelentsék. Egyszersmind pedig a fenyitő törvényszék oda utasitandó, hogy a bűnvádi külön vizsgálat befejezése és a vádlottnak fenyitő

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kereset alá vétele után, a vádlottnak a védő szabad választását ne csak megengedje, hanem a sulyos bűntettek eseteiben, ha ezen joggal élni nem akarna is, számára védőt a magán ügyvédek sorából hivatalból rendeljen, *kinek védenczével, birói tag jelenléte nélküli tanácskozhatása, és a vizsgálati iratnak, azokat kivéve, melyek a bíróság belügy kezelését illetik, valamint a vádlevélnek betekintése is kellő felügyelés alatt a tárgyalás előtt megengedendő.* Magától értetik egyébiránt, hogy a vagyonos vádlottak a védőnek fáradsági díját, legyen az szabadon választva, vagy hivatalból kínevezve, a törvényszék maghatározása szerint megfizetni tartoznak, azon kérdés eldöntése pedig, vajon a vádlott törvény értelmében szegénynek mondható-e? a törvényszéket illeti; mely utóbbi a valósággal szegénynek elismert vádlott védelmezésére a képviselőt is hivatalból kinevezendi, ezen eljárásban szem előtt tartandván azt, hogy a szegények képviselése, a törvényszék hivatali helyén létező magán ügyvédek közt igazságos arány szerint felosztva legyen. Azon nem várt esetben, ha valamely magán ügyvéd, egy vagy más szegény vádlottnak ingyeni védelmezését alapos ok nélkül elvállalni vonakodnék, az minden olyatén díjjal járó ügyviseléstől kizárandó, melyben a pártfogó vagy képviselő kinevezése a bíróságot illeti. Kelt a birodalmi fővárosban Bécsben Ausztriában boldog asszony hó 20-án ezer nyolcz száz hatvanharmadik évben. (*Ensel.* 53.)

Ügyészségi törvény (1871. XXXIII.):

Oly ügyekben, melyekben a tiszti ügyészek hivatalból rendeltettek védőkül, a védelem folytatását a kir. ügyészség tagjai át nem vehetik, hanem a mennyiben intézkedés szüksége merül fel, a törvényszék védőt nevez. (30. §.)

Kir. Curia:

Főbenjáró (halálos kimenetelü szándékos) cselekmények miatt folyamatba tett bűnügyek tárgyalásánál vádlott részére védő hivatalból alkalmazandó. (83. oct. 23. 9026. *Dtár* VII. 45.)

Tekintettel arra, hogy a BTK. 422. §-a a vád-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lott terhére rótt bűntettet *öt évtől tiz évig* terjedhető fegyházzal rendeli büntetni, ennek daczára azonban vádlott sem védelemben nem részesült, sem a felvilágositást nyujtható mindannyi tanu ki nem hallgattatott: mindkét alsóbb bíróság itélete feloldatik és az e. f. kir. törvényszék a vizsgálat szabályszerü kiegészitésére, vádlott részére leendő védő kirendelésére és az ismétlendő tárgyalás eredményéhez képest uj törvényszerü itélet hozatalára utasittatik. (84. 9691. *Jogt Közl.* 84. 184. l.)

Tekintve, hogy a folyó évi aug. hó 26-iki végtárgyalás folytán, a kir. ügyészség véginditványában gyilkosság kisérletének büntette és közcsend elleni kihágás miatt emelt vádat a vádlott ellen; tekintve, hogy gyilkosság kisérletére a BTK. 66. §-ban öt évi fegyháznál enyhébben ki nem szabható büntetés van megállapitva, az eset tehát az inditvány szerint azok közé tartozik, melyekben a szakértői védelem a vádlott kivánatára sem mellőzhető; tekintve, hogy azon kérdés, vajon lehet-e a kir. ügyésznek jogerejű vádhatározattal szemben vádját a végtárgyalás fejleményeihez képest sulyosabb beszámitásu büntetendő cselekmény üldözésére irányozni, irott alaki törvény hiányában a kir. Curia által igenlő értelemben döntetett el; tekintve, hogy azon esetben, midőn a végtárgyaláson kifejlett tényálláshoz képest a közvádló sulyosabb beszámitásu tényt lát fenforogni, mint a milyenre a vádhatározat hozatott, a bíróság nem lehet hivatva az ügynek érdemi megvizsgálásából vonni le adatokat a védelem szükséges vagy szükségtelen voltának megállapitására, mert ily megelőzés a vád és a védelem szabadságát jogtalanul korlátolná; tekintve, hogy azon eljárás, mely szerint az ügyben vádlottnak szakértői védelem nélkül hozatott itélet, semmiségi esetet képez: ugyanazért mindkét alsóbb foku bíróság itélete az alapul szolgált végtárgyalással együtt megsemmisittetik s az eljáró kir. törvényszék utasittatik, hogy a vádlottat védő kijelölésére hivja fel, s ha vádlott jogával élni nem kivánna, a kir. törvényszék ez irányban hivatalból intézkedjék, tartson

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szabályszerü uj tárgyalást s hozzon uj itéletet. (*Ü. L.* 85. 45. l.)

Hivatalból való védelem szükségének esetére vádlott előbb felszólitandó védő választására és csak ha ezen felszólitásnak nem tesz eleget, nevezendő ki a védő. (83. febr. 22. 9381. *Dtár* IV. 240.)

Két vádlott védelmével, kiknek érdekei ellentétesek, hivatalból nem bizható meg ugyanazon egy ügyvéd. (83. febr. 6. 6680. *Dtár* IV. 174.)

A hivatalból kirendelt vagy a fél által megbizott védő a biróság, illetőleg megbizójának beleegyezése nélkül helyettesitést nem gyakorolhat. Az 1880. 2265. sz. Ig. Min. Rend. 36. §. 6. pontjából következőleg védőül csak olyan ügyvédjelölt alkalmazható, a ki a jogtudori fokot már elnyerte. (84. jan. 17. 5201. *B. J. T.* VII. 306.)

II. A védő közlekedése a vizsgálati fogolylyal.

Szabályrendelet a fogházak és börtönök kezelése tárgyában (1880):

A fogolylyal egyedül, azaz négy szemközt rendszerint csak törvényszéki elnök vagy helyettese, a kir. ügyész vagy helyettese, a vizsgáló biró, a fogházfelügyelő (180. §.), a fogházőrmester s az őrszemélyzetnek kirendelt tagjai érintkezhetnek. Annak elhatározása, hogy a védő védenczével tanu nélkül beszélhet-e, esetről esetre a bíróságnak van fentartva (181. §.), mely azonban e felett csak a kir. ügyész meghallgatása mellett határozhat. (15. §.)

V. ö. a fenebb 198. l. közölt 1863. évi Udvari Rendelet ide vágó határozmányaival.

A budapesti kir. főügyészség egy concret eset alkalmából a kassai kir. ügyészhez a következő rendeletet bocsátotta, mely később körrendeletkép valamennyi kir. ügyészséggel közöltetett:

Minthogy e kérdés törvény szerint eddig szabályozva nincs, de a vádrendszer a védelmet szintoly uralkodó elemmé

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

igyekszik emelni a bűnperben, mint magát a vádat: ennélfogva figyelmeztetnem kell a kir. ügyész urat, hogy a védő ügyvédeknek különösen jogerejűleg vád alá helyezett védenczeikkel tanuk nélkül való értekezését, a mennyiben valamely különös aggály nem forogna fen, a jövőre ne akadályozza. (84. sept. 26. 10374. *Jogt. Közl.* 84.)

92. §.

A kir. ügyész, a törvényszékhez intézendő külön beadmányban előterjeszti azon tanuk és szakértők névjegyzékét, a kiknek kihallgattatását szükségesnek találja; ezen beadmányban megjelölendők azon tanuk is, a kiknek vallomását a kir. ügyész felolvastatni kéri.

Oly tanuk és szakértők is foglalhatók a kir. ügyész jegyzékébe, a kikre a vizsgálati eljárás alatt nem történt hivatkozás.

A jegyzék vádlottnak hiteles másolatban kézbesitendő.

Viszont jogában áll a vádlottnak is a maga részéről is hasonló jegyzéket előterjeszteni.

Ha a vizsgálat alatt ki nem hallgatott tanuk vagy szakértők megidéztetése hozatik javaslatba: az előterjesztésben azon körülmények is megjelölendők, melyekre azoknak kihallgatása, illetőleg véleményöknek kivétele kivántatik.

E végett jogában áll vádlottnak, valamint ügyvédének is, a vizsgálati iratokat áttekinteni s azokból magának kivonatokat készíteni.

A jegyzékbe foglalt, valamint azon tanuk és szakértők is, a kiknek megjelenését a végtárgyaláson az elnök szükségesnek tartja, az elnök által megidézendők.

A kir. ügyész vagy vádlott által előterjesztett jegyzékben megnevezettek közül, csupán azok nem idézendők meg: a kiknek vallomása vagy nyilatkozata jelentéktelennek mutatkoznék, vagy a kik már a vizsgálat alatt megeskettettek és megjelenésük vagy lehetetlen, vagy csak nagy nehézségekkel lenne eszközölhető.

I. Vádlott megidézése.

Kir. Curia

(A vádlott minden körülmények közt megidézendő):

A jelen bűnvádi ügyben 1883. évi decz. 12-én megtartott végtárgyaláson meg nem jelent Sz. Sándor azon oknál fogva nem idéztetett meg egy folytatólagos végtárgyalásra, mert Sz. Mihály vádlott és községi biró azt jelentette, hogy a neve-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

zett ruhátlan, nyomorult és annyira szegény, hogy bejönni nem képes. Miután azonban ez nem törvényes ok arra, hogy nevezett a végtárgyaláson megjelenéstől felmentessék s felette meghallgatása nélkül még itélet is mondassék, hanem az eljáró kir. törvényszék kötelességében áll, de módjában is van megjelenésének lehetővé tétele iránt megfelelően intézkedni, s minthogy a nevezett egyénnek a vizsgáló biró előtt tett vallomása az ügy mikénti eldöntésére lényeges befolyást gyakorolhat: mindkét alsó birósági itéletnek feloldásával az eljáró kir. tszék utasittatik, hogy a jelen bűnvádi ügyben póttárgyalást tűzzön ki, ehhez Sz. Sándort szabályszerűen idézze meg illetőleg vezettesse elő s ennek a Sz. Ida panaszát illetőleg leendő tüzetes kihallgatása, ugy nem különben az érdekeltekkel való szembesitése után hozzon a kifejlendőknek megfelelő ujabb határozatot.

II. Tanu megidézése.

Nem képez semmiségi esetet azon körülmény, hogy a tszék nem teljesiti a vádlottnak oly tanu ujbóli megidézésére irányuló kérelmét, a ki az előző tárgyaláson jelen volt és vallomását esküvel is megerősitette. A vallomás azonban felolvasandó. (83. szept. 25. 4959. *B. J. T.* VII. 85.)

III. A védő megidézése.

A védő ügyvédnek a végtárgyaláshoz meg nem hivatása: semmiségi ok. (84. decz. 29. 8804. *Jogt. Közl. M.* 85. 65.)

IV. A sértett fél megidézése.

Semmiségi okot képez, ha a sértett fél a tárgyalásra nem idéztetett meg. (Okirathamisitás). (83. oct. 25. 10584. *Dtár* VII. 32.)

(Eljárás befejezése, ha a vádhatározat már meghozatott; a sértett fél kötelezettsége személyes megjelenésre):

Kir. tábla: Tekintve, hogy Cs. J. feljelentő személyes megjelenésének elrendelése a gyakorlat által megállapitott eljárási szabályokkal nemcsak nem ellenkezik, sőt inkább azt, vád-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

jának visszavonása, a vizsgálat folyamán tett vallomása alapos voltának megtagadása feltétlenül szükségessé tette, a kir. tábla az erre vonatkozó végzés ellen bejelentett semmiségi panaszt elutasitja; az eljárást megszüntető másik végzést pedig megsemmisiti s a kir. törvényszéket további szabályszerü, kellő gondossággal folytatott bizonyitási eljárásra s az ügy érdemében itélet hozatalára utasitja. *Indokok* Az okirathamisitás hivatalból üldözendő cselekményt képezvén, a magánfél panaszának visszavonása vagy előadásának módositása a bűnvádi eljárás folytatását nem befolyásolja; mindazon esetekben pedig, a melyekben jogérvényes vád alá helyezési határozat hozatott, az ügy érdemét a BTK. IX. fejezetében meghatározott, a bűnvádi eljárást kizáró ok fen nem forgása esetén itélettel kell ellátni. — *Kir. Curia* A budapesti kir. tábla végzése indokainál fogva helybenhagyatik. (85. febr. 5., 84. 8430.)

(Családd bukás esetén a feljelentést tett csődhitelezőket nem szükséges a végtárgyalásra megidézni, minthogy vádjoggal nem birnak):

Kir. tábla A semmiségi panaszt elveti és az ügy érdemét érintetlenül hagyja. *Indokok* Hivatalból üldözendő büntetendő cselekmények esetében az eljárási gyakorlat nem követeli semmiség terhe alatt azt, hogy az összes sértett felek avagy azok képviselői a végtárgyalásra idéztessenek meg, miért midőn sem a sértett feleket, sem azok képviselőit a végtárgyalásra meg nem idézte, a semmiségi panaszt el kellett vetni, az ügy érdeme pedig, miután ez ellen felebbezés nem használtatott, érintetlenül hagyatik. — *Kir. Curia:* Tekintve, hogy hivatalból üldözendő bűnvádi ügyekben a fenálló gyakorlat szerint csak oly károsnak van joga a kir. ügyész helyébe lépni vádlóul, vagy esetleg a bűnösségi kérdésben hozott alsóbb birósági határozatot felebbezni, kinek kártalanitási kereshetősége a bűnösség kimondásától van feltételezve; tekintve, hogy a csődhitelezők keresete fölött a csődbiróság lévén egyedül jogositva itélni, reájok nézve a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

büntető birónak, a bűnösséget megállapitó vagy a vádlottat felmentő határozata semminemü jogi következményekkel sem bir; tekintve tehát, mikép az eljáró kir. törvényszék az által, hogy a csődhitelezőket, illetőleg képviselőjüket a végtárgyalásra meg nem hivta, minthogy fentiek szerint a közvádló kir. ügyész helyébe lépniök, vagy a büntető bíróság felmentő itéletét felebbezniök különben sem lett volna joguk, nem követett el oly mulasztást, melyből a hitelezőkre bármi jogi hátrány avagy anyagi kár hárulna: ezen indokoknál fogva a kir. táblának a semmiségi panaszt visszautasitó végzése helybenhagyatik. (85. febr. 18. 84. 8115. *B. J. T.* X. 255.)

Kir. Curia

(Sértett felek meg nem idézése, ha a vádat a kir. ügyész fentartja):

Magánpanaszosok részéről beadott semmiségi panasznak elvetése mellett a budapesti kir. táblának fentidézett keletü és számu itélete az elsőbiróság itéletének abban elfogadott indokainál fogva helybenhagyatik. *Indokok* Tekintve, hogy az iratok tanusága szerint a jelen bűnvádi ügyben első izben 1880. évi decz. hó 18-ra, másodizben pedig 1881. márczius hó 12-re kitüzött végtárgyalás főleg azért napoltatott el, mivel azokra a panaszosok egyike sem jelent meg; tekintve, hogy a harmadizben 1882. évi nov. hó 11-ére kitüzött tárgyalás valamennyi panaszos, valamint az ezen ügyben fővádlottakként szereplő S. K., B. J. és L. H., nem különben B. E. kivételével az összes többi tanuk jelenlétében szabályszerüen tartatott meg, és hogy ezen alkalommal magánpanaszosok panaszuk és annak támogatására felhozott adatok és bizonyitékok iránt bőven és körülményesen kihallgatva és mindegyikük vádlottak és tanuk mindegyikével szembesitve lettek, és hogy a bizonyitási eljárás befejeztével a tárgyalás ismét egyedül azért napoltatott el, mivel a főváros területéből időközben ismeretlen helyre eltávozott F. K. vádlottnak lakhelye mindakkoráig kipuhatolható nem volt; tekintve, hogy most neve-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

zett vádlott, a negyedizben 1885. évi január hó 19-ére kitüzött tárgyalásra sem volt előállitható és hogy akkor a közvádló kir. ügyésznek és a jelen volt vádlottaknak egyértelmü kérelmökre az eljáró kir. törvényszék egyebet nem tett, mint hogy az előzetes tárgyalás alkalmával befejezett bizonyitási eljárás alapján itéletet hozott; tekintve, hogy az eljáró bíróságnak a jelen volt vádlottakat a vád alól felmentő itélete ellen a magánpanaszosok vádját magáévá tett, és igy az ő érdekükben is eljáró kir. ügyész áttal megfelebbeztetett, és hogy ilyen körülmények közt magánvádlók részéről jelen beadványukban hangsulyoztatott azon körülmény, «hogy ezen utolsó végtárgyalásra, illetve az akkor hozott itélet kihirdetésére idézve nem voltak», oly szabálytalanságot, a mely a különben is kelletinél hosszabbra nyult eljárás megsemmisitését vonná maga után, nem képezi, beadványukban egyébként felhozott körülmények pedig ezuttal figyelembe amugy sem jöhetnek, ugyanazért magánpanaszosok nevében beadott semmiségi panasz mint alaptalan elvetendő volt. (84. szept. 3. 3631. *B. Gy. T.* X. 79.)

V. Tanuból vádlott.

(A tanuképen beidézett egyén azon a tárgyaláson, melyre beidéztetett, vádlottképen nem szerepelhet):

1. *Kir. tábla:* Az elsőbirósági itéletnek F. Józsefre vonatkozó részét a kir. itélő tábla megsemmisiti *Indokok* F. József ellen a kir. ügyész 6567/83. számu inditványában nem emelt vádat, nevezettet tanuként kérte megidéztetni; az elsőbiróság ez inditványnak megfelelőleg F. Józsefet a tárgyalási jegyzőkönyv tanusitása szerint a tanuk csoportjában tanuképen, tehát nem mint vádlottat hallgatta ki. A tárgyaláson tehát nem volt joga a kir. ügyésznek az általa tanuképen idéztetni inditványozott F. Józsefet vádlottnak tekinteni s ellenében vádat emelni, a kir. törvényszék pedig akkor, midőn eme szabálytalanul előterjesztett vádinditványra itéletileg határozott: az eljárás alakiságát sértette meg, miből folyólag

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vonatkozó intézkedését meg kellett semmisiteni. — *Kir. Curia:* hh. (84. decz. 4. 6828. *B. J. T.* IX. 223.)

Kir. Curia

2. Sulyos testi sértés bűntette s e bűntettben való részesség miatt vádolt K. András és M. H. Anna elleni bűnügyben, a beszterczebányai kir. tszék K. Andrást a BTK. 301. s 302. §-ai alapján a sulyos testi sértés vétségében, illetve bűntettében bűnösnek találta s a 96. §. alkalmazásával 9 havi börtönre itélte, továbbá M. H. Annát a BTK. 69. §-a 2. pontja szerint a 66. és 72. §§. alkalmazása mellett segitésben vétkesnek találta s 2 havi fogházra s 5 frt pénzbüntetésre itélte; a budapesti kir. itélő tábla ezen itéletet I. r. vádlottra nézve érintetlenül hagyta, II. r. vádlottra pedig megváltoztatta s ezt a vád alól felmentette. *Kir Curia* Mindkét alsóbb biróság itéletének M. H. Anna vádlottra vonatkozó része az ezt megelőző végtárgyalással együtt megsemmisittetik. *Indokok* Minthogy M. H. Anna vádlott a királyi ügyész 1884. évi ápr. 30-án 1855. sz. a. kelt inditványa alapján az első fokban eljárt kir. tszék által 1884. évi május hó 2-án 992. sz. a. hozott határozatával elrendelt végtárgyalásra mint tanu idéztetett meg, a kir. ügyésznek nem volt joga e tárgyaláson az általa tanukép idéztetni inditványozott M. H. Annát vádlottnak tekinteni s ellene vádat emelni; a törvényszék tehát, midőn ezen szabálytalan vádinditványra a tanut vádlottnak minősitette s ezen rögtönzött határozatával a netaláni védelem szempontjából szükséges intézkedések lehetőségét tőle elvonta: a bűnvádi eljárás egyik leglényegesebb szabályát sértette meg, miért is az a másodfoku biróság által megsemmisitendő lett volna; ez nem történvén meg, e helyütt kellett mindkét biróság itéletét a végtárgyalással együtt megsemmisiteni. (85. jun. 9. 2524. *Jogt. Közl.* 85. 28. sz.)

3. Tanuként a végtárgyalásra beidézett egyénnek vizsgálati eljárás nélküli rögtön elitéltetése ellenkezik bűnvádi gyakorlatunkkal. (84. márcz. 27. 722. *Dtár* VIII. 154.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

VI. Végtárgyalás kitüzése után pótvizsgálat.

(A végtárgyalás kitüzése után ujabb tanuknak pótvizsgálati kihallgatása helyt nem foghat; ellenben a vizsgálat befejezése után is történhet hivatkozás uj tanukra a végtárgyalásra beidézés czéljából; a tanuknak önköltségen behozatalára való utasitást magyar eljárási gyakorlat kizárja)

Kir. tábla (sulyos testi sértés büntette, illetve könnyü testi sértés vétsége miatt vádolt Ny. István stb. elleni a szatmárnémeti kir. törvényszék előtt inditott bünvádi ügyben):

Az első biróság végzése az abban felhozott indokok alapján és azért, mert a vádlottak által kihallgattatni kérelmezett V. Károly már a vizsgálat során kihallgattatott, sőt a végtárgyalásra meg is idéztetett, N. Kálmán, K. Ferencz és H. András tanukra pedig vádlottak a vizsgálat során nem hivatkoztak s igy a vizsgálat befejezte után az első biróság a pótvizsgálat elrendelését helyesen mellőzte, mert a vádlottak által előállitandó tanuk kihallgatása a végtárgyaláson is pótolható. — *Kir. Curia:* A kir. tábla, illetőleg az első biróság végzésének azon része, mely szerint vádlottaknak az 1884. 9083. számu kérvényükben megnevezett tanuknak pótvizsgálat utjáni kihallgatása megtagadtatott, helybenhagyatik; azon része ellenben, melyben kérvényezőknek megengedtetik, hogy a jelen bűnvádi ügyben majdan kitüzendő végtárgyalásra utólag felhivott tanukat önköltségükön magukkal hozhatják, megváltoztattatik és az illető eljáró kir. törvényszék utasittatik, hogy a kérvényben megnevezett tanukat a megtartandó végtárgyalásra idézze meg. Mert a végtárgyalásnak jogérvényes kitüzése után ujabb tanuknak a pótvizsgálat utjáni kihallgatásának helye nincsen, ellenben kérvényező vádlottak a vád elleni védekezés szempontjából jogositva vannak a vizsgálat befejezése után is ujabb tanukra hivatkozni és ezen tanuknak a végtárgyalásra való megidéztetésöket kérni; minélfogva kérelmüknek ily értelemben leendő teljesitése elrendelendő volt. (84. decz. 17. 8143.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

93. §.

A végtárgyalás csak mellőzhetlen fontos okokból halasztható el az elnök által. Ha az elhalasztást a kir. ügyész vagy a vádlott kivánnák: ez iránti kérelmüket az indokok megjelölése mellett, szóval vagy irásban az elnöknek terjesztik elő, a ki az elhalasztás fölött a legrövidebb idő alatt határoz, s határozatáról a feleket rövid uton értesiti.

Elhalasztás esetében uj határnap tüzendő ki, s erről mindazok, a kik a végtárgyalásra megidézendők, idézvények által értesitendők.

(Az elnapolás folytán ujabb végtárgyalást kitüző végzés ellen nincs jogorvoslatnak helye):

Kir. tábla: *Indokok:* Mert az 501. számu végzésnek tárgyát sem vádalához helyezés, sem közvetlen idézés, hanem csak az 1883. évi jul. 5-én 7769. sz. a. hozott s jogerőre emelkedett vádalához helyezési határozat alapján tartott, de elnapolt végtárgyalás folytatására vonatkozó intézkedés képezte, az ilynemü végzés ellen pedig jogorvoslatnak helye egyáltalában nincs. — *Kir. Curia* hh. (84. okt. 16. 4985. *B. J. T.* IX. 223.)

Kir. Curia:

A sértett fél nem kérheti a végtárgyalás elhalasztását; erre csak a vádlott és a kir. ügyész van jogositva. Ha felebbez azért, mert a végtárgyalás nem halasztatott el, felebbezése visszautasitandó. (82. máj. 9. 12443. *B. J. T.* IV. 367.)

(Az elnapolási inditvány mint védelmi eszköz):

Tekintve, hogy a *fő*tárgyalási* jegyzőkönyv tartalma szerint a vádlottnak védője a kir. törvényszéknek azon határozata ellen, mely szerint a vádlott érdekében felhozott bizonyitékok érvényesithetése végett kért elnapolásnak helyt nem adott, felebbezést jelentett be, a kir. itélő tábla pedig az ügyet *ezen felebbezésre való tekintet nélkül* döntötte el: a kir. táblának itélete megsemmisittetik s ugyanaz utasittatik. stb. (84. ápr. 16. 1711. *Jogt. Közl.* 144. l.)

Figyelemre méltó, hogy ujabban a kir. Curia itt-ott az 1853-iki osztrák büntető ptsból átvett *vég*tárgyalás helyett a correctebb s a kir. Curia által inaugurált ujabb gyakorlatnak sokkal inkább megfelelő *fő*tárgyalás szót használja.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

94. §.

A végtárgyalás nyilvános, ezen szabálytól csak erkölcsiség szempontjából van eltérésnek helye.

A határozat ez iránt az elnököt illeti.

A nyilvánosság a végtárgyalás folyama alatt is megszüntethető.

Itélethozatal végett mindazonáltal a bíróság a mellékterembe vonul vissza.

A végtárgyalás folyama alatt felmerülő s a bíróság által eldöntendő kérdések feletti határozathozatal végett csak az esetben vonul a mellékterembe a bíróság: ha ezt vagy az elnök rendelné el, vagy valamelyik biró a kérdést bonyolódottabbnak nyilvánitaná, hogy sem a fölött kellő megvitatás nélkül határozni lehetne.

95. §.

A végtárgyalásra kitüzött napon és órában vádlott a tárgyalási terembe vezettetik, s a vádlottak részére kijelölt helyen foglal helyet. Vádlott bilincs nélkül vezetendő elő, azonban a biztonság végett szükséges intézkedések az elnök rendelete szerint alkalmazandók.

A tanuk s a szakértők, valamint a védő is a részükre fentartott helyet foglalják el.

A kir. ügyész a védővel szemközt foglal helyet.

96. §.

A bíróság és a jegyzőkönyvvezető megjelenvén, és helyeiket elfoglalván, az elnök a végtárgyalás tárgyát képező ügynek rövid megjelölése mellett az ülést megnyitottnak nyilvánitja, s a hallgatóságot figyelmezteti. hogy magát csendesen és a hely méltóságának megfelelően viselje: mert ellenkező esetben az illető kivezettetik, ha szükséges lenne, a hallgatóság számára fentartott helyek kiürittetnek s a tárgyalás zárt ajtók mellett folytattatik; ez utóbbi esetben a kir. ügyész s vádlott részéről kijelölendő öt öt bizalmi férfiu jelen lehet.

I. Birák azonossága a folytatólagos tárgyaláson.

Igazságügyminiszteri körrendelet:

A kir. Curia a mult hó folyamán, habár nem az 1881. évi LIX. tcz. 4. §-ának alkalmazásával, vagyis döntvény gyanánt,*

* Az igazságügyminiszter azon nézetnek látszik hódolni, hogy a polgári pts. 4. §-ában a döntvényjogra és annak kötelezőségére vonatkozólag foglalt határozmányok a bűnügyi igazságszolgáltatás terén hozott döntvényekre is kihatnak.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hanem concret bűnügyek rendes felülvizsgálata alkalmával azon elvi megállapodásának adott kifejezést, hogy *folytatólagos végtárgyalásokban ugyanazon itélő biráknak kell részt venni, akik az előző (félbeszakitott vagy elnapolt) tárgyalásnál működtek, illetőleg jelen voltak, és ha ez nem volna lehetséges, akkor a tárgyalás lényeges részeit ismételni kell, illetve a vádlottat, vádlót és ügydöntő tanukat ujból ki kell hallgatni* a végből, hogy az itélethozatalnál közreműködő birák mindegyike közvetlen tapasztalásból s nem csupán az elnapolt első tárgyalás jegyzőkönyvéből ismerhesse fel és mérlegelhesse a bizonyitékokat, melyekre az itéletet alapitani kell. Ezen megállapodásra a kir. Curiát bizonyára azon törekvés vezette, hogy bűnvádi eljárásunknak egyik stádiumában, t. i. a végtárgyalásnál jusson érvényre már most a többi fokozatokban amugy is nélkülözött közvetlenség elve; indithatta továbbá a kir. Curiát azon körülmény is, hogy mig több ujabbkori bűnvádi perrendtartás az ő mostani megállapodásához hasonló rendelkezést tartalmaz, addig az ily eljárás ellenkezőjét megengedő törvény vagy szabályrendelet nálunk sem létezik. Nehogy tehát a vezetése alatt álló kir. törvényszék némely itéleteinek ez alapon való feloldása következzék be, czélszerünek tartottam (czimed) figyelmét ezen körülménye felhivni. (83. jan. 3. 358.)

Kir. Curia:

(A fehértemplomi kir. törvényszék előtt sulyos testi sértés bűntettével vádolt B. Zsiva elleni bűnvádi ügyben) tekintettel arra, hogy az első folyamodásu bíróság a fenforgó ügyben négy rendbeli végtárgyalást tartott, melyek mindenikénél, különösen pedig annál, a mely alkalommal az ügy érdemében itélet hozatott, nem azon itélő birák vettek részt, a kik előtt a megelőző bizonyitási eljárás folytattatott; de ezen felül azon végtárgyalásról felvett jegyzőkönyvből még az se tünik ki, hogy azon alkalommal az előbbi végtárgyalásokról szóló jegyzőkönyvek felolvastattak volna; ezen hiányt pedig az elsőfoku bíróságnak a budapesti kir. itélő-táblához

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1883. évi márczius 20-án 2374. sz. a. kelt *jelentése*, melyben az foglaltatik, hogy az akkoron elnökölt törvényszéki biró nyilatkozata szerint azon alkalommal mind a megelőző végtárgyalási jegyzőkönyvek, mind az azokra vonatkozó vizsgálati iratok felolvastattak, annál kevésbbé pótolhatja, mert azon tárgyalástól a jelentés megtételéig több hónap telvén el s nem lévén kimutatva a nyilatkozatnak a vezetni kellett feljegyzéseken alapuló volta, a tárgyalási jegyzőkönyv mint közokirat tartalmának hiányát semmiféle pótnyilatkozattal pótolni nem is lehet; tekintettel továbbá arra, hogy a legelől kiemelt szabálytalan eljárás a szóbeliség és közvetlenség azon alapelvének, hogy az itélő biró személyes meggyőződést szerezhessen a felderitendő ténykörülmények mikénti állása és a bizonyitékok belbecse felől, hogy támadható kételyeit a tanukhoz s felekhez intézendő kérdések utján sikerrel eloszlathassa, nem felel meg: mind a két alsóbb bíróság itélete feloldatik és az elsőfoku bíróság utasittatik, hogy mind a vádlottat, mind az ügybeli tanukat, mind a közvádló kir. ügyészt szabályszerüen megidézvén, tartson egy ujabb végtárgyalást, ezen a tanukat ujabban hallgassa ki a tényállásra vonatkozó egyéb körülmények felől, az egymással netalán ellentétes vallomásokat felvilágositó kérdések által egyenlitse ki, vádlottat a terhelő tanukkal szembesitse és a kifejlendőkhöz képest hozzon ez ügyben ujabb itéletet, (83. 9600. 84. *Jogt. Közl.* 256 l.)

Folytatólagos végtárgyalásnál azon biráknak kell részt venniök, kik az előző tárgyalásnál részt vettek. (82. decz. 9. 15444. *Dtár* IV. 17.)

Ha a második végtárgyaláson nem ugyanazon birák vettek részt, mint az első végtárgyaláson, az alsóbirósági itéletek megsemmisitendők. (83. febr. 1. 602. *Dtár* IV. 120.)

Tekintve, hogy a fenforgó ügyben tartott négy rendbeli végtárgyalás alkalmával nem mindig ugyanazon birói személyek vettek részt, hogy jelesen az 1880. nov. 27-én és

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

az ezt folytatva megtartott 1881. évi aug. 13-án tartott tárgyalás nem ugyanazon birói személyek előtt tartatott és ennélfogva az utóbbiban részt vett és az itélethozatalba befolyt birák a megelőző tárgyaláson lefolyt körülményekből oly közvetlen tapasztalatot nem szerezhettek, melyet a szóbeliségen és közvetlenségen alapuló végtárgyalási eljárás követelményei megkivánnak; tekintve, hogy azon végtárgyalás alkalmával, melynek folytán az első bíróság itélete meghozatott, sem a vádlottak, sem a tanuk ki nem hallgattattak s az alkalommal a vádlottak egyike R. Pável meg se jelent, mégis az itélet ellene is kiterjesztetett, az ily alapokon folytatott eljárás pedig itélet alapjául nem szolgálhat: mind a két alsó bíróság itélete megsemmisittetik és az első foku bíróság oda utasittatik, hogy a vádlottak mindenikét, nem különben a tanukat is szabályszerüen egy ujabbi végtárgyalásra megidézvén, a mennyiben el nem hárítható akadály elő nem fordulna, a legutóbbi itélet hozatalában részt vett birói tagokból alakitandó törvényszéki ülésen mindannyiát az eddigi tárgyalások alapul vétele mellett kihallgatván a kifejlendőkhöz képest hozzon ujabb itéletet. (83. 9843. máj. 9. *Dtár* 241.)

Ezen ügyben két végtárgyalás tartatott nem ugyanazon tagokból alakitott birói tanács által. Az első végtárgyaláson a két vádlott és néhány oly tanu hallgattatott ki, a kik a II. r. vádlott bűnösségére nyomatékos gyanu-okul szolgáló igen lényeges körülményekről tettek vallomást. Való ugyan, hogy a vádlottak a vonatkozó jegyzőkönyv tanusitása szerint a második végtárgyaláson is kihallgattattak s ugyanakkor az előbbi végtárgyalásról felvett jegyzőkönyv is felolvastatott. De miután a vádlottak vizsgálati beismerő vallomásaikat mindkét végtárgyalás alkalmával legnagyobb részben visszavonták: a visszavonás alaptalanságát bizonyitó tanuk azonban a második végtárgyaláson nem hallgattattak ki s a vádlottakkal nem szembesittettek: azon bíróság, mely az itéletet hozta, nem volt abban a helyzetben, hogy meggyőződését a bizonyitási anyag

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lányeges részét szolgáltató mindannyi személynek élő szóval közvetlenül tett nyilatkozataiból meritse, a mi pedig a szóvégtárgyalásnak, bűnvádi gyakorlatunk szerint elengedhetlen kelléke, (84. május 19. 3804. *Jogt. Közl.* 223. l.)

(Az elsőfoku birósági itéletnek oly birák által való hozatala, kik a bizonyitási eljárás egész folyamán jelen nem voltak, lényeges alaki szabálytalanságot képez):

A szatmárnémeti kir. tszék előtt halált okozott s. t. sértés miatt vádolt ifj. K. J. elleni bűnvádi ügyben) Tekintve, hogy a jelen ügyben három izben tartott végtárgyalásokon más-más birák, illetőleg elnök vettek részt és az 1882. nov. 21-ki végtárgyaláson V. Erzsébet tanu vádlott távollétében hallgattatott ki, a bizonyitási eljárás pedig a későbbi végtárgyalások egyikénél sem ismételtetett; tekintve, hogy az elsőfoku birósági itéletnek oly birák által való hozatala, kik a bizonyitási eljárás egész folyamán jelen nem voltak, lényeges alaki szabálytalanságot képez.... (85. máj. 8. 1415. *Jogt. Közl. M.* 313. l.)

II. Elrendelt uj végtárgyalás alakja.

Kir. Curia

....E szerint a végtárgyalás semmisittetvén meg, figyelmeztetik az első fokban eljárt kir. tszék, hogy az uj végtárgyalásra mindazok is ujra berendelendők, a kik az előbbi végtárgyalásra megidéztettek, hogy az uj végtárgyalás valamennyi vádlott, tanuk és szakértők teljes kihallgatásával, esetleg szembesitésével ép ugy foganatositandó, mintha előbb végtárgyalás nem is tartatott volna. (83. szept. 19. 4308. *Jogt. Közl.* 336. l.)

Értesittetik egyszersmind az elsőfoku kir. tszék, hogy a kir. Curia figyelmét nem kerülte el azon szabálytalanság, hogy a több rendü tárgyalások felváltva különböző birák előtt folytak le, s hogy ennek ellenére az eljárás megsemmisitése egyedül azért találtatott mellőzhetőnek, mivel az ügy eldön-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tésére leglényegesebb befolyással biró kihallgatások azon — utolsó — tárgyaláskor eszközöltettek, midőn egyszersmind az itélet is hozatott. (85. 2639. jun. 10.)

III. A vitás tények az első tárgyaláson megállapittatván, a birák azonossága nem feltétlenül szükséges.

Kir. Curia

(A mennyiben a második végtárgyalásnál a vádlottat illető ténykörülmények többé vitásak nem voltak, nem forog fen semmiség, ha a folytatólagos tárgyalásnál közremüködött birák egyike az előző tárgyalásnál jelen nem volt):

.... Ámbár a szóbeliség és a közvetlenség követelménye, hogy a folytatólagos végtárgyalás ugyanazon birák jelenlétében tartassék meg, kik az első tárgyalásnál részt vettek, vagy pedig a mennyiben ez nem lehetséges, a folytatólagos végtárgyaláson bizonyitási eljárás ujra felvétessék és az egész ügy akképen tárgyaltassék, mintha a félbeszakitott végtárgyalás meg sem kezdetett volna és ámbár a fenforgó ügyben a második végtárgyalásnál egy oly biró működött közre, ki az elsőnél részt nem vett; minthogy azonban a második végtárgyalasnál a vád alá utalt Z. Róbert elleni ténykörülmények vitások nem voltak, ez okból a káros részéről neheztelt szabálytalanság a végtárgyalás megsemmisitésére okul épen oly kevéssé szolgál, mint azon neheztelt további körülmény, hogy H. Ferencz és G. Károly a második végtárgyalásra meg nem idéztettek. Ugyanis a nevezettek ellenében sem a vizsgálat folyamán, sem a panaszosnak ujrafelvételi kérvénye következtében teljesitett nyomozás folytán terhelő körülmények arra nézve, hogy Z. Róbert vádlottal a csalárd bukás keresztülvitelénél közreműködtek, vagy hogy panaszolt ravasz fondorlattal megtévesztve, jogtalan vagyonszerzés czéljából megkárositattak volna, fen nem forognak, megidéztetésük tehát szükséges nem volt . . (82. april 19. 12445.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

IV. Itélő birói functió összeférhetlensége a vizsgáló-birói functióval.

Kir. Curia

A fenálló törvényes gyakorlat szerint azon biró, ki valamely bünügyben a vizsgálatot mint vizsgálóbiró teljesitette, ugyanazon ügyben mint itélő biró a végtárgyalásban, illetőleg az itélethozásban nem vehet részt, mert mint itélő biró is, áthatva az általa teljesitett vizsgálat alapján szerzett meggyőződésétől, nem tekintethetik egészen elfogulatlannak arra nézve: hogy véleményét a végtárgyalás fejleményeihez és ne a vizsgálat folyamán szerzett benyomásokhoz és azok folytán megérlelt meggyőződéséhez mondja ki. (85. márcz. 4. 8740. *Jogt. Közl. M.* 85. 175. sz.)

97. §.

Ha a hallgatóság közül valamelyik egyén az ülés termében vagy azon kivül a tanuk, illetőleg a szakértők, vagy a vádlott által elfoglalt helyen, s annak környékén kihágást követ el, ha az őröknek nem engedelmeskedik, vagy a hozzá intézett tilalom daczára a tanukhoz, szakértőkhöz vagy vádlotthoz szólna, vagy azokkal bárminemü jel által érintkeznék: a végtárgyalás tartama alatt az elnök által 48 óráig tartható fogságra itélhető, s az itélet minden felebbezés nélkül azonnal végrehajtandó.

Ha pedig az elkövetett visszaélés, sulyosaab beszámitás alá esnék, a tettes az elnök rendeletére azonnal letartóztatandó, s a további eljárás ellene megindítandó.

98. §.

Ha a vádlott törvényes megidéztetése daczára nem jelent volna meg, sem elmaradását elháríthatlan okokkal nem igazolta: a mennyiben helyben tartózkodnék, elővezetendő; ha pedig nem tartózkodnék a törvényszék székhelyén, elővezettetésének elrendelése után a végtárgyalás elhalasztandó.

99. §.

Ha valamelyik megidézett tanu vagy szakértő nem jelent volna meg, s elmaradását fontos okokkal nem igazolta: az elnök belátása szerint 10 forinttól 100 frtig terjedhető birsággal büntetendő, vagy elővezettetése rendelendő el.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

100. §.

Az előintézkedések megtétele után, az elnök felszólitja a kir. ügyészség tagját, hogy a vádat terjeszsze elő.

Erre a kir. ügyészség tagja állva és élőszóval előterjeszti a vádat, röviden megérinti a vizsgálat alatt felmerült bizonyitékokat, melyek által a vádlott a bűntett elkövetésének gyanujával terheltetik, s inditványt tesz a végtárgyalás megindítására vagy a mennyiben valamely tanu vagy szakértő meg nem jelenése miatt a tárgyalás folytatását eredménytelennek tartaná, elnapolását inditványozza.

A védő és vádlott is tehetnek elnapolási inditványt.

Az elnapolási inditvány felett a bíróság határoz.

101. §.

A végtárgyalás megindítása esetében az elnök a teremből való kilépésre hivja fel a tanukat és szakértőket, a kik kivonulván, külön helyre vezetendők, hogy a közönséggel ne érintkezhessenek. A tanuknak és a szakértőknek nem szabad a bizonyitás kérdésére vonatkozólag sem egymással, sem másokkal beszélni.

A tanuk és a szakértők eltávozása után az elnök közli a vádlottal, s ha többen volnának, valamennyivel a vád tárgyát, és felhivja őket, hogy a hozzájok intézendő kérdésekre a valósághoz hiven feleljenek.

Erre, ha több vádlott volna, megnevezi az elnök azt, a ki a teremben maradjon, a többinek pedig kivezettetését rendeli el.

A kivezetett vádlottak, a közönségtől teljesen elkülönitve őrizendők, s nem szabad sem egymásközt, sem bárki mással beszélniök, vagy érintkezniök.

102. §.

Az elnök kihallgatja a vádlottat, s ha többen volnának, az általa megállapitandó sorrendben valamennyit, mindazon körülményekre nézve, melyek a büntetendő cselekvényre, annak minőségére s a bűnösségre, valamint a sujtó és enyhitő körülményekre vonatkoznak, egyáltalában mindazon körülményekre, melyek a bűnösség vagy bűntelenség megállapitására s első esetben a büntetés mértékére befolyással lehetnek.

Ha a vádlott tagadná az ellene vádul felhozott büntetendő cselekmény elkövetését, azonban tagadása ellentétben állana a vizsgálat eredményével: erre figyelmeztetendő az elnök által, s kiemelendők azon pontok, melyek vallomásával ellentétben állanak.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

103. §.

Ezután a tanuk, illetőleg a szakértők hallgattatnak ki. Az elnök mindazon körülményekre nézve, melyeknek világosságra hozatala szükséges, annyi kérdést intéz, hogy az ezekre adandó feleletekből, az ügy állása, s az itéletre befolyással biró minden körülmény, a mennyire lehetséges, felderittessék.

104. §.

A tanuk és szakértők dijai mindjárt kihallgatásuk után és pedig a vizsgálat folyamában a vizsgáló biró által, a végtárgyalás alkalmával az elnök által állapittatnak meg, s azonnal kifizettetnek. A megállapitott dijak összege tárgyában, ugy a királyi ügyésznek, valamint az érdekelt tanunak vagy szakértőnek is joga van a törvényszékhez felfüggesztő hatálylyal folyamodni. A törvényszéknek e részbeni határozata végérvényes.

105. §.

Az elnök után a birák, valamint a kir. ügyészségi tag, s a védő is intézhetnek az ügy felvilágositására vonatkozó kérdéseket, mind a vádlotthoz, mind pedig a tanukhoz és a szakértőkhöz ; a tanukhoz és szakértőkhöz vádlott is intézhet az ügy felvilágositására vonatkozó kérdéseket.

Ha az ügygyel semmi összefüggésben nem álló kérdések intéztetnének valamelyik kihallgatandóhoz, vagy ha a kérdésből, vagy a feleletből kiderülne, hogy mások becsületének a fenforgó tárgygyal semmi összefüggésben nem álló megsértése czéloztatik: az elnök jogában áll a kérdést vagy a feleletet félbeszakitani, s az illetőt a válaszadástól eltiltani.

Mindenik tanu, s a netalán még meg nem esketett szakértő megesketése iránt, mind a kir. ügyészség, mind pedig vádlott észrevételei meghallgatandók. Az észrevételek felett a bíróság határoz.

106. §.

A végtárgyalás folyama alatt felmerült körülmények felderitésére, a törvényszék határozata folytán, az elnök az ily tárgyalás alatt, s azonnali megjelenési kötezettség mellett is, idézhet meg és rendelhet be tanukat, illetőleg szakértőket.

107. §.

A tanuk és a szakértők kihallgatása után az okiratokban foglalt bizonyitékok olvastatnak fel, s ezt követi a szembesités.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

I. A tárgyalás alakja.

(Az orvosi látlelet és vélemény a végtárgyaláson felolvasandó):

Tekintve, hogy az orvosi lelet és vélemény a végtárgyaláson nem olvastatott fel, ennek elmulasztásával pedig a bűnvádi eljárás azon lényeges követelménye sértetett meg, melynél fogva vádlottnak jogában áll minden ellene szólt bizonyitékra s igy az orvosi véleményre is észrevételeit megtenni: mindkét alsóbbfoku bíróság itélete feloldatik és utasittatik a kir. tszék, hogy a fenemlitett hiányt a sértett félnek vádlott jelenlétében eszközlendő kihallgatása mellett pótolja és a kifejlendőkhöz képest ujabb határozatot hozzon. (83. okt. 30. 6855. sz. 83. *Jogt. Közl.* 400. l.)

A törvényes gyakorlat szerinti helyes eljárással, különösen pedig a szóbeliség és közvetlenséggel meg nem egyeztethető, hogy a végtárgyalásnál megjelent felek és tanuk ujra ki nem hallgattatnak és ezen szóval előterjesztett vallomások, illetőleg a szükségesnek mutatkozó szembemondások a jegyzőkönyvbe fel nem vétetnek, hanem a helyett csakis a vizsgálat során felvett vallomások olvastatnak fel és ezekre nézve csak rövid megjegyzések tétetnek. (83. 1277. okt. 30. *Dtár.* VII. 14.)

(Ha az első bíróság a főtárgyaláson a vádlott megérkezte előtt kihallgatott tanuk vallomását azokkal vádlottnak utóbb szembe mondotta, nem járt el ugyan teljesen szabályszerüen, de oly szabálytalanságot, mely a bizonyitási eljárás hitelességét megingatná vagy vádlott szabad védekezési jogát sértené, nem követett el és e szerint az eljárás megsemmisitésére okot nem szolgáltatott):

Kir. tábla: A felebbezett itéletet s az annak alapjául szolgált végtárgyalást megsemmisiti s a kir. tszéket ujabb végtárgyalás kitüzésére s szabályszerü eljárásra utasitja. *Indokok:* Az első folyamadásu kir. tszékeknél gyakorlatban levő s a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szóbeliség és közvetlenség elvén alapuló bűnvádi eljárás egyik lényeges alaki szabályát az képezi, hogy a bizonyitékok a főtárgyaláson vádló és vádlott jelenlétében felvétessenek, kiknek jogukban áll mindenik bizonyitékra észrevételeiket megtenni, vagy az általuk megjelölt ujabb bizonyitékok beszerzését indiványozni. Minthogy pedig jelen ügyben a főtárgyalás vádlott távollétében nyittatott meg, s az összes tanuk annak jelenléte nélkül hallgattattak ki, s igy a vádlott fentebb érintett jogainak gyakorlatában megakadályoztatott, mely körülmény hivatalból észlelendő semmiséget képez: ugyanazért a felebbezett itéletet az annak alapjául szolgált főtárgyalással együtt megsemmisiteni s a törvényszéket szabályszerü eljárásra utasitani kellett. — *Kir. Curia:* Tekintve, hogy az elsőfoku bíróság azon szabályt, hogy a főtárgyaláson minden bizonyiték a vádlott jelenlétében vétessék fel s annak azokra vonatkozó észrevételei előadására alkalom nyujtassék, sem sértette meg, a mennyiben a főtárgyaláson vádlott megérkezte előtt kihallgatott tanuk vallomását, azokkal vádlottnak utóbb szembe mondatta; tekintve, hogy ezek szerint az első foku bíróság ugyan nem járt el szabályszerüen, de mégis oly lényeges szabálytalanságot, mely a bizonyitási eljárás hitelességét megingatná, vagy vádlott szabad védekezési jogát sértené, nem követett el: a kir. itélő tábla végzése megsemmisittetik s nevezett másodfoku bíróság a kir. tszék itéletének érdemleges felülvizsgálatára utasittatik.

A védő közvetlenül intézheti kérdéseit a tanukhoz, szakértőkhöz és a vádlotthoz. (83. szept. 15. 4959. *Dtár* VI. 225.)

II. A tények megállapitása.

A tények megállapitásának legnagyobb nehézsége onnan származik, hogy mind gyakoriabbá válnak az esetek, melyekben a vádlott visszavonja az előnyomozás alatt tett beismerését — rendszerint azon indokolással, hogy vallomását a közigazgatási közegek erőszakkal vették ki belőle. Akár alaposak e visszavonások akár nem, a beismerés bizonyitéki erejét min-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

denesetre gyengitik; a bűnper elesik egyik fontos bizonyitási eszközétől s a bíróság két különböző tényállással, az elővizsgálati és a végtárgyalási tényállással állván szemben, ily körülmények közt az öntudatos eldöntés ugyszólván lehetetlenné lesz.

Jelen gyüjtemény számos bűnügyet tartalmaz, melyben e nehézséggel kellett a bíróságoknak megküzdeniök. Utalunk egyedül 233. l. 3., 234. l. 7., 235. l. 8., 236. l. 9. sz. esetekre.

Legujabban a zavaró jelenségek oly mérveket öltöttek, hogy a kir. Curia, veszélyeztetve látván a bűnügyi judicaturát az egész vonalon, átiratot intézett az igazságügyminiszteriumhoz.

Az átirat tartalma lényegileg ez:

*A királyi Curia elnöke felkéri az igazságügyminisztert, hasson oda, nehogy a csendőrök a letartóztatás alkalmával a vádlottakat kényszereszközök alkalmazásával birják vallomástételre s hogy egyáltalán ne vallassanak, miután ez hatáskörükön kivül esik. Mind gyakoribbá válnak ugyanis az esetek, hol a vádlottak a végtárgyaláson visszavonják a beismerést és hivatkoznak arra, hogy a csendőrök részéről erőszak lett ellenök alkalmazva. Ily körülmények közt igen meg van nehezitve a bíróságra nézve a valóság megállapitása, mivel sem az egyik, sem a másik vallomás elfogadására nincs elegendő támpont. A fenforgó esetben, mely a kir. Curia elnökének az átiratra alkalmul szolgált, két tanu hittel erősitett vallomásával bizonyitva volt, hogy ugy a csendőrök, valamint a községi biró kényszereszközöket alkalmaztak.**

Ezzel a kir. Curia határozottan jelezte álláspontját, melyet közjogi helyzeténél fogva a kényszervallatási tünetekkel szemben elfoglalnia kell. A kérdésnek sem személyes szabadsági oldala egész általánosságban, sem a denunciatió nem szolgálhat a kir. Curiának a fellépésre kiindulási pontul. De a midőn a királyi Curia előtt mind gyakrabban megfordul valószinüségi adatokkal támogatott azon állitás, hogy a köz-

* Jogt. Közl. 1885. 354 l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

igazgatási közegek oly nyomozási eljárást követnek, mely lerontja magának a pernek menetét és lehetlenné teszi az itélethozatalt: kötelességében áll figyelmeztetni a végrehajtó hatalmat ezen jelenségre, hogy eshetőleg az alsó közigazgatási közegek a nyomozás körüli törvényes intézkedések megtartására megfelelő módon utasittathassanak.

Ideigtatjuk a kényszervallatás iránt hazánkban máig érvényben levő törvényes rendelkezéseket.

1790/1. 42. tcz.:

De Tortura. Torturalia Examina ex eo, quod idoneum et congruum cruendae veritatis Medium haud constituant, quin poenam potius sapiant; adusque etiam, donec circa Praxim Criminalem regnicolariter aliud quin statutum fuerit, simpliciter interdicta erunt.

1818. szept. 29. 26841. sz. a. k. m. k. helyt. tan. int., mely által hivatalvesztés büntetése alatt tiltatik a vallatásoknál bármi erőszakot használni

Sua Majestas Sacratissima ad præcavendos in excipiendis Captivorum benevolis Examinibus observatos illegales et arbitraios abusus clementer præcipere dignata est, ut in futurum in excipiendis Delinquentium Beneolis Fassionibus legalis provisio stricte observetur atque adeo ab omni duro, et violento Captivoreum Tractamento, ad eliciendas eorum confessiones adhibendo sub gravissima animadversione, quin et pæna dictandæ ad officio amotionis abstineatur; et cum Fiscales Dominales in Sedibus Dominalibus contra Captivos ex Munere suo, qua Actores procedant hi ab excipiendis Captivorum examinibus simpliciter arceantur. Altissima proinde hæc Resolutio Regia Praetitulatis Dominationibus Vestris pro strictissima observantia procurandique effectus præsentibus nota redditur. De Dato 29 næ Septembris 1818. (*Oszvaldt* Gyüjteménye azon Szabályrendeleteknek, melyek 1752-től 1847-ig fenyitő ügyekben kibocsáttattak és még érvényesek. 1864.)

Daczára ezen szigoru tilalmaknak Szlemenics még 1836-ban

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

azt tanitotta, hogy «semmi sem tilalmazza, hogy a vallató biró a felelni nem akaró, dühösködést szinlelő, feleletivel csintalankodó, vagy ellenmondásait megegyeztetni nema karó rabnak makacsságát sanyarubb tömlöczczel vagy mértékletes veretéssel meg ne zabolázza». (*Fenyitő törvényszéki magyar törvény.* 1836. 177. l.)

Az Országbirói Értekezlet elégségesnek találta a régi törvényre való hivatkozást:

A vallatásnál bármi kinzás vagy testi bántalmazás alkalmazását már az 1790/1: XLII. tcz. is eltiltván, ezen törvény tilalmának megszegésével netalán történendő visszaélések megbüntetése iránt ujabb intézkedések szüksége fen nem forog. (II. 8. §.).

És tiz év mulva, mint az alábbi rendelet mutatja, ismét felmerült egy ujabb tilalom kiadásának kényszerüsége.

Igazságügyminiszteri rendelet a testi bántalmazással járó vallatási rendszer eltiltása tárgyában (1870. aug. 11. 12720):

Az orsz. fegyintézetekben elhelyezett fegyenczek között előforduló halálozási esetek okainak nyomozása alkalmával feltünő volt azon nem várt tapasztalat, hogy a fegyenczek betegsége alapokainak egyikét azon testi bántalmazások képezik, melyekkel a vádlottak közvetlenül elfogatásuk után, az elővizsgálat alkalmával a közbiztonsági közegek és pedig első vonalban az ugynevezett csendbiztosok által illettetnek.

Azon verések, összekötözések és több rendbeli mesterséges testi kinzások, melyekkel a fegyenczek — egybehangzó előadásuk szerint — sokszor még a bűntett bevallása után is jogtalanul és gyakran czéltalanul bántalmaztatnak, sokkal csekélyebb mérvben is elégségesek a legegészségesebb s erőteljesebb ember elnyomorodásának előidézésére kivált ha még azokhoz a vizsgálati fogság tartama alatt nem ritkán a friss lég, rendes táplálás, a tisztaság és ezzel kapcsolatban a bőrápolás hiánya is járul. Nem kétlem, hogy számosan vannak

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

oly közbiztonsági közegek, melyek felfegva hivatásukat, mindenkor a törvények szellemében és tapintatosan járnak el; és felteszem, hogy ellenkező bánásmódra csak szórványosan és kivételesen fordulnak elő példák; mindazonáltal, ha még a legritkább kivételesség esetei forognának is csak fen, mindannyiszor határozottan kárhoztatandó azon eljárás, melynél törvényeink ellenére a régi vallató rendszerrel egybekötött kinzó mód alkalmaztatik.

A vallatásnál bármely kinzás vagy testi bántalmazás alkalmazását már az 1790/1. évi XLII. tcz. is eltiltotta; s az ezen törvény tilalmának megszegése által netalán történő visszaélések megbüntetése iránt az Országbirói Értekezlet javaslatának II. része 8. §-a szerint ujabb intézkedések szükségét nem találta, nem vélvén feltételezhetőnek többé, hogy arra még jelenleg is indok merülhessen fel; de most azon szomoritó tapasztalat által indittatva, hogy még mindig többfelé fordulnak elő esetei a kinzó vallatásnak, ezennel felhivom a közönséget, hogy gondosan őrködjék a felett, hogy ezentul közegei a testi bántalmazással járó vallatási rendszertől szigoruan tartózkodjanak, továbbá hogy azok, kik e tekintetben hivatalos hatalmukkal visszaélnek, szoros feleletre vonassanak, s érdemlett büntetéssel fenyittessenek.

Szabó Miklós, államtitkár.

108. §.

A bizonyitási eljárás befejezte után a kir. ügyészségi tag, az eljárás eredményét összefoglalva, a mennyiben az eljárás eredménye által a büntetendő cselekményt bebizonyitva tartja, vádlott elitéltetését kéri a biróság által kimondatni, s egyszersmind a sulyositó és az enyhitő körülmények kiemelésével, az alkalmazandó büntetést inditványba hozza.

A kir. ügyész után, ha az eljárás magánvádló feljelentése folytán volt csak megindithatő, a magánvádlót, ha pedig a büntetendő cselekmény által valaki megkárosittatott, ezt illeti a szóbeli előterjesztés joga.

Ha a magánvádló vagy kárositott nem volna jelen, sem magát ügyvéd által nem képviseltetné, közvetlenül a kir. ügyész után, egyéb-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ként pedig amazok után, vádlott, illetőleg ügyvédének védbeszéde hallgatandó meg.

A védbeszédre a kir. ügyész válaszolhat, mely esetben azonban az utolsó perbeszéd a vádlottat, illetőleg a védőt illeti.

BIRÓ ÉS VÁDLÓ KÖZTI VISZONY.

I. A kir. ügyész nem tesz concret büntetési inditványt.

A kir. Curia 1881-ben azon gyakorlatot hozta be, hogy a büntetés kiszabásában a bíróság nem mehet tul a kir. ügyész által inditványozott büntetési mértéken. A budapesti kir. főügyészség erre azzal válaszolt, hogy 1882. február 4-iki körrendeletével utasitotta a kir. ügyészségeket, hogy — az ügyészségre nézve kötelezőnek kimondott Ideigl. Bűnv. Elj. Szabályok 108. §-a ellenére — a büntetés mértékét illetőleg többé inditványt ne tegyenek; csakis általánosságban a BTK. megfelelő §-aira való hivatkozással kérjék a vádlott megbüntetését.

Annak idején kifejeztük abbeli véleményünket, hogy e körrendelettel a főügyészség a vádlott processuális helyzetére tetemesen sulyosbitólag hatott s a birói itélethozatal egyik lényeges segédeszközét megsemmisitette.* Álláspontunkat ma is fentartjuk.

Indokaink, melyeket sajnos azóta a következmények egytől-egyig igazoltak, ezek:

1. Hatályos védelem csakis concret váddal szemben lehetséges. A védőnek tudnia kell, hogy ellenfele mit akar elérni és mit *képes* elérni. A legtöbb esetben nem a bűnösség kérdése fontos a védőre; ebben előre látja megveretését. A védő főkép azt keresi, mily büntetést kiván a vádló s a mérvet iparkodik lehetőleg leszállitani.

Nálunk a védő határozott ügyészi inditvány hiányában védi a vádlottat a büntetés oly sulyossága ellen, milyenre a közvádló talán nem is gondol és ez által maga a védelem sulyositó præjudiciumot szolgáltat a vádlott ellen. A mely

* Jogt. Közl. 1882. 73. l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

védő pedig ezt kikerülni akarja, kénytelen a bűnösség kérdésénél maradva, oly tulzásokba, mindenesetre erőltetett tagadásokba menni, melyek a védelmet hatálytalanitják és erkölcsi értékéből kivetköztetik.

2. Bíróságaink, mig határozott büntetési inditvány feküdt előttük, ezen inditványon igen ritkán és csak fontos okokból mentek tul; az ügyész által inditványozott büntetés rendszerint a concret bűneset büntetési maximumát képezte. S midőn a kir. Curia ezen korlátot a bíróságokra nézve kötelezővé tette, ez nem a miatt történt, mintha a bíróságok nagyon is gyakran tulhaladták volna az ügyészi inditványt, hanem főleg hogy a vádlott minden körülmények közt biztos legyen, miszerint sulyosabb büntetés nem vár reá, mint a mennyi ellen nyilt ülésben védekezett. Nem birói visszaélést vagy tulszigort akart a kir. Curia megszüntetni, hanem elvi állást biztositani a védelemnek; e mellett ugy vélte, hogy szükebb térre szoritva a vád és a védelem közti küzdelmet, a biróra nézve megkönnyiti a döntést.

A főügyészi körrendelet folytán a törvény maximuma *alatti* ezen határvonal elesvén, nemcsak hogy meghiusittatott a kir. Curia reform-intentiója, de a tárgyaló bíróság ügyészi directiva nélkül maradt a törvény elláthatlan szélességü büntetési tételeivel szemben s a tárgyalás szóbeliségét csak igen csekély mérvben is alig képes értékesiteni.

3. A mi pedig a felső bíróságot illeti, ez midőn az ügyész felebbez, isolált helyzetében teljességgel nélkülöz minden támpontot a büntetés megállapitására. A felső biró utalva volt minden körülmények közt azon megfontolásra: hogy ha az ügyész, ki a bűnesetet kezdettől fogva a közvetlenség minden előnyeivel megfigyelte, bizonyos sulyosságu büntetésben megállapodik, ő (a felső biró) az actákra szoritott észlelései alapján nem mehet még ezen is tul a sulyositásban. Processuális szempontból teljesen correct és belsőleg indokolt volt ezen felfogás, mivel az ügyész felebbezése folytán vétetvén tárgyalás alá az ügy, az ügyészi inditvány mutatta meg, hogy mily

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mérvben tartja sérelmesnek a kir. ügyész az itéleti büntetést. A körrendelet elvette a felső bíróságtól még ezen alapot is. Az ügyész, midőn most felebbez a sulyositásra, érthet alatta olykor kilencz évet és ugyanazon esetben érthet alatta fél évet.

Tegyük, hogy bizonyos esetben a kir. tábla helyt ad az ügyész felebbezésének és kiszab az első birósági három hónap helyébe két évet, holott az ügyész a felebbezéssel csak fél évre akarta emelni a büntetést: a lelkiismeretes ügyész kénytelen ily esetben felebbezni a vádlott javára a Curiához. Ha a Curia is helyt ad a felebbezésnek és leszállitja a két évet egy és fél évre, előáll az, hogy az ügyész felebbezése folytán és mégis az ügyész intentiója ellenére, csakis az ügyészre rótt hallgatási kényszer miatt, a cselekményre egy évvel sulyosabb büntetés szabatott mint azelőtt.

Ugyanigy alakul a kérdés, ha az ügyész az első foku bíróság büntetését tulszigorunak tartja. Felebbez in melius; de a bíróságnak nem lévén módjában megtudni, hogy az ügyész mennyire véli enyhitendőnek a büntetést, azt csak hozzávetőleges mérvben állapithatja meg.

Külsőleg ezen rendszer hatásai máris jelentkeznek abban, hogy az egyes birói fokok büntetései feltünő erősen eltérnek egymástól. Aligha lesz ország, a hol az alsó és a felső fokok büntetései közt oly nagy spatiumok volnának, mint nálunk. Az igazságszolgáltatási közegek nyilatkozványainak ezen ingadozásai mindenre inkább alkalmasak mint a jogérzet megszilárditására.

4. Hozzájárul, hogy az ügyészek látván, miszerint felsőbb helyen nem merik reájuk bizni a büntetés maximumának inditvány alakjában, tehát *informativ* kitüzését — elvégre kétségtelenül bizalmatlansági tényre reducálható lényegileg az egész intézkedés — ennélfogva nem igen veszik magukra azon még nagyobb felelősséget, hogy belenyugodjanak az alsó biró által kiszabott büntetésbe. Kifejlődik lassankint az a gyakorlat, hogy az ügyészek, mint tőlük folyton hallani lehet, «óvatos-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ságból» felebbezik az ügyeket és tárgyi ok nélkül szaporitják a felső birói munkát.

5. Az ügyészi felebbezés ezen tultengésével szembenáll az, hogy a vádlottak valósággal elriasztatnak a felebbezéstől.

A körrendelet kibocsátásáig a vádlott az ügyészi inditványból ismerte körülbelül a maximumot, melylyel sujtva lesz; sőt ha az ügyész büntetési inditványa elfogadtatott a bíróság által, biztos lehetett vádlott, hogy büntetése emeltetni többé nem fog. Most azonban a felebbező vádlott ki van téve annak, hogy a minden esetben concurráló ügyészi felebbezés folytán a törvény maximumáig terjedő évek számával felemelik a büntetést.

Az in pejus felebbezésből két év lefolyása alatt annyira in pejus licitálás lett, hogy a kir. Curia kénytelen volt egyik teljes-ülési határozatában szembe szállni az ügyészi felebbezés elfajulásaival, és az igazságügyminiszterium is alkalmat vett ugyanily tárgyu rendelet kibocsátására.*

6. A főügyészi körrendelet — a védelvre hivatkozva — azzal indokolja a büntetési inditvány kiküszöbölését, hogy a biró az itélet ura, melyhez a vádló nem nyulhat. De ha az ügyész annyira tartózkodni köteles a birói hatáskörbe való avatkozástól, nincs többé értelme, hogy a kiszabott büntetés elleni *felebbezés* fentartatik. Ezen felebbezéssel legalább is ugy belenyul az ügyész az itéletbe, mint a büntetési inditványnyal. A kettő közt csak az különbség, hogy az inditványra a védő felhozhatja ellenérveit, a felebbezésben elmondottakra nem.

Szerintünk a biróságok volnának hivatva az ily fedett positióból való harczmodor meghonositását minden egyes esetben akadályozni. Ha az ügyésznek van véleménye a kiszabandó büntetés nagysága iránt — véleménynyel pedig birnia kell, mivel esetleg felebbez — tegyen inditványt vádbeszédében. Ha nem tesz, ezzel azt fejezi ki, hogy kizárólag a bíróság belátására bizza a büntetés kiszabását, tehát nincs

* L. alább a 116. §-nál.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

joga és semmi esetre sincs értelme a birói itélet ezen részét mint sérelmest felebbezéssel megtámadni.

Ausztriában, hol az ügyész szintén nem tesz büntetési inditványt, az elsőfoku biró által kiszabott büntetésnek felebbezéssel in pejus megtámadhatása rendszerint ki van zárva. Ott tehát a vádelv mellett létezik az a birói teljhatalom, melyre a főügyészi körrendelet az utasitást alapitja.

Főügyészi körrendeletek

1. Tiz éve tartó főügyészi hivataloskodásom ideje alatt ugy személyes érintkezéseim, valamint concret esetekben adott utasitásaim alkalmával, számtalanszor figyelmeztettem a t. kir. ügyész urakat, hogy a kir. ügyészség intézménye, ugy mint azt az 1871:XXXIII. tcz. körvonalozza, hazánkban nyilván a büntető eljárásnak a vádelvre való alapitását inaugurálja, hogy tehát addig is, mig a törvényhozás ama körvonalak közé, ez elvnek megfelelő s az eljárás egész folyamában következetesen keresztülvitt intézkedéseket helyezend, már előre igyekezzünk azokból legalább ott és annyit gyakorlati érvényre emelni bűnvádi eljárásunkban, a hol és a mennyi a jogszolgáltatás biztonságának koczkáztatása nélkül a helyzet és körülmények által megengedtetik. Ellenben tartózkodjunk minden tulterjeszkedéstől, még ha önként kinálkozik is rá alkalom, s még ha az bizonyos tekintetben jogaink, hogy ne mondjam, hatalmi körünk szélesbitését foglalná is magában.

Igy lévén meggyőződve, sohasem helyeseltem s ennek több esetben kifejezést is adtam, hogy többen a kir. ügyész urak közül, a megejtett végtárgyalás után előterjesztett érdemleges inditványaikban, a büntetés mértékére nézve mennyiségileg meghatározott javaslatot tesznek.

Ez nem fér össze a közvádlónak mai értelemben vett, a vádelvi eljárásban elfoglalt állásával.

A közvádló ugyanis «ura a vádnak». Ebből folyólag irányt adhat a vizsgálatnak, szabadon formulázhatja vádját, követelheti, hogy a kit nem vádol, és a mely cselekményt nem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

incriminál, a fölött ne itéljen a biró. Hanem ha egyszer vádolt, hogy miként szóljon az itélet, miként alkalmaztassék a bevádolt személyre, illetőleg cselekményre a törvény, ez már az itélet urának, a birói hatalomnak oly kizárólagos joga, melyhez a vádló nem nyulhat. És ha mégis teszi, nem csak illetéktelenül teszi, és ha mellőztetett, nem csak állását, tekintélyét csorbitja, hanem egyuttal oly előzmények alakulását eszközli, melyek további hivatásszerü teendőiben, önnön cselekvési szabadságát kötik meg s az ügy helyes lefolyását károsan befolyásolják.

Hányszor történhetik például ily esetekben, hogy a királyi ügyész pusztán külszerü következetességből csak azért felebbez, mert a bíróság inditványának — hogy ugy mondjam — számtani mértékétől, néha tán csak jelentéktelen mérvben eltért? Hányszor történhetik: hogy az ily következetesség, az ügyeket lényegesebb ok és indok nélkül, egész a legfelsőbb bíróságig viszi, holott ha számszerü inditvány nem tétetik, lehet, hogy az itéletet belenyugvás követte volna.....

Eddigelé mindazonáltal nem láttam az időt elérkezettnek, hogy ez eljárást, melyre épen az illető első folyamodási bíróságok által követett gyakorlat utalhatta a t. kir. ügyész urakat, nem láttam idejét, hogy korlátozzam. Nem pedig azért, mert a büntető-törvénykönyv életbelépése előtt kétségtelen gyakorlati haszonnal birhatott, hogy az annyira eltérő prudens judicis arbitrium némi egyöntetüségre czélzó tájékozást nyerjen; és mert azon körülménynyel szemben, miszerint ugy alsó mint felső bíróságaink, az inquisitorius elvhez való ragaszkodásuknál fogva a vádelv fentebbi követelményeit, a közvádló kir. ügyésznek abból folyó jogait csak ritka kivételképen részesitették kellő figyelemben, épen nem volt ok, vagy legalább nem volt sürgős a közvádlói befolyás tultengésétől s ennek káros következményeitől tartani.

Ma azonban mindkétfelől lényegesen változott a helyzet. Mig ugyanis egyfelől a biráskodás egyöntetüségét az életben levő büntető-törvénykönyvek biztositják, addig másfelől az,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hogy az 1871 : XXXIII. tczikkben foglalt elvek, immár nem csak a jövő irányeszméi, hanem a jelen gyakorlat elfogadott igazságai is; a fm. m. kir. Curiának számos ujabb időbeli határozataiban nyert illetékes, s bizonynyal maradandó szentesitést.

Ma tehát, midőn az ország legfőbb birosága, a fm. m. kir. Curia, a közvádló kir. ügyész processualis állásának méltánylásában odáig ment, miszerint az ez által inditványozottnál magasabb büntetést még akkor sem szab, ha belátása szerint a törvény által megállapitott mérték határain belöl büntetés-emelésnek volna helye: ma itt az ideje, hogy a közvádló is hasonló mérvben méltányolja a biró jogkörét, s önkényt vonuljon vissza azon álláspontra, melyet számára hivatásának jól felfogott érdekei jelölnek ki. Mindezeknél fogva ezennel utasitom a t. kir. ügyész urakat, hogy jelen rendeletem vételétől kezdve a büntetés kimérésére, t. i. ennek neme és mennyiségére nézve meghatározott inditványt ne tegyenek. Hanem összefoglalva az eljárás eredményeit, szabatosan megjelölve a cselekményt, s a netán fenforgó enyhitő vagy sulyositó körülményeket, annak meggyőződésük szerinti minőségéhez képest, csupán általanosságban a BTK. megfelelő — azonban mindig számszerüleg kijelelendő — szakaszokra való hivatkozás által kérjék a vádlott megbüntetését.

Hogy ez további jogaikat, illetőleg a jogorvoslatoknak szabad használhatását legkevésbé sem érintheti: önkényt következik. Csak azt kivánom idevonatkozólag megjegyezni, miszerint kijelentéseikben mindig a leghatározottabban nyilatkozzanak, vajon a jogorvoslatot a minősités vagy a büntetés, vagy mind a kettő irányában, s vajon enyhités vagy sulyosbitás czéljából használják-e? (82. 1171.)

2. Folyó évi február 4-én 1171. sz. a. kelt körrendeletem azon pontjának kiegészitéseül, melyszerint figyelmeztettem a kir. ügyész urakat, hogy a jogorvoslatok használása iránti kijelentéseikben mindig a leghatározottabban nyilatkozzanak,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vajon azt «a minősités vagy a büntetés, vagy mindkettő irányában, s vajon enyhités, vagy sulyosbitás czéljából használják-e» — ezuttal még azt is utasitásul adom a kir. ügyész uraknak, hogy tekintettel az alkalmazásul elfogadott B. Elj. Sz. 116. §-át mindazon esetekben, a midőn a használandó jogorvoslatot nem az illető itélet kihirdetése alkalmával, hanem az ettől számitott 24 óra lefolyása alatt jelentik be, erről egyuttal, akár szóval, akár irásban, a vádlottat, illetőleg védő ügyvédjét is értesitsék, tudomására hozván, hogy a jogorvoslatot előnyére, vagy hátrányára jelentették-e be? (82. 4831.)

II. A kir. ügyész inditványában foglalt büntetési tétel maximumán a bíróság nem mehet tul.

A mióta a kir. főügyész fenebbi körrendeletei folytán a kir. ügyészek nem tesznek büntetési inditványt, a kir. Curia odamódositotta a gyakorlatot, hogy a kir. ügyész inditványában foglalt büntetési tétel *maximuma* kösse a bíróságot. Ingadozás mutatkozik azonban még mindig a tekintetben, hogy ha a kir. ügyész a 92. §-t inditványozza alkalmaztatni, joga van-e a bíróságnak a rendes büntetési tétel keretén belül kiszabni a büntetést.

A kir. Curiának a kérdésben hozott ugy a körrendeletek előtti mint utáni fontosabb határozatait a következőkben állitjuk össze:

1. A bíróság nem mehet tul a kir. ügyész által inditványozott büntetésen. (81. máj. 31. 2272. *Dtár* XXVIII. 14.)

A bíróság a minősités tekintetében nincs kötve a kir. ügyész inditványához, de a büntetés kiszabásában nem mehet tul a kir. ügyész által inditványozott büntetési tétel maximumán. (85. máj. 12. 1708. *Jogt. Közl. M.* 85. 310. sz.)

3. Minthogy a kir. ügyészség a többi vádlottak ellenében csak vétség miatt emelt vádat, tekintettel azon körülményre, hogy az alsóbb biróságok által kiszabott büntetések tulenyhék, hasonlóan a kir. ügyészség inditványához képest,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

miután az inditványozottnál magasabb büntetés ki nem mondható, F. P. büntetése három hónapi fogházra, É. J.-é pedig négy hónapi fogházra felemeltetik. (83. szept. 12. 474. *B. J. T.* VII. 55.)

4. Ha a kir. ügyész a BTK. 307. §-ára alapitja inditványát (erős felindulásban elkövetett halálos testi sértés) s a biróság meggyőződik, hogy erős felindulás nem forgott fen, tehát az inditvány a 306. §. alapján lett volna teendő: a biróság kötve van a büntetés megállapitásánál a 307. §. büntetési tételéhez. (82. 6965. *Dtár* II. 218.)

5. Minthogy a BTK. 54. §-a a hivatalvesztést és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztését mint mellékbüntetést a BTK. különös részében meghatározott esetekben mindig alkalmaztatni rendeli, a biróságok kötelesek e mellékbüntetést hivatalból alkalmazni akkor is, ha a kir. ügyész nem inditványozta volna a mellékbüntetés alkalmazását és ha nem felebbezett is az alsóbiróság itélete ellen. (82. ápr. 10. 1050. *Dtár* II. 287.)

6. A kir. ügyész vádinditványától eltérő sulyosabb minősités esetében a közvádló részéről a cselekmény enyhébb minősitése iránt tett inditvány nem indokolhatja azt, hogy az ügyészi minősités szerinti cselekményre a törvényben meghatározott büntetés legmagasabb mértéke ne alkalmaztassék. (85. márcz. 12. 8819/84. *Jogt. Közl. M.* 85. 179.)

Lényegileg ugyanazt mondják ki az alábbi itéletek:

7. *Kir. Curia:* (Vádlott és javára a kir. ügyész felebbezése folytán) A vádbeli cselekmény minősitésére vonatkozólag a kir. itélő tábla itéletének megváltoztatásával, az elsőfoku biróság itélete hagyatik helyben, s vádlott a lopás vétségében nyilvánittatik e helyütt is bűnösnek, a büntetés kiszabására vonatkozólag megváltoztatik mindkét alsóbbfoku biróság itélete, s vádlott a kir. ügyész inditványában határozottan megjelölt négy havi fogházra itéltetik. *Indokok* Jóllehet a kir.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

itélő tábla a vizsgálat és a tárgyalás rendén kideritett és bebizonyitott tényállásnak megfelelőleg, helyesen állapitotta meg a vádbeli cselekményt büntettnek és helyesen alkalmazta a BTK. 92. §-ára való figyelemmel vádlottra a börtönbüntetést; minthogy azonban a kir. ügyész daczára annak, hogy a vádbeli cselekményt maga is a BTK. 336. §-a 4. pontja alá eső és a BTK. 340. §-a szerint fegyházzal büntetendő lopás bűntettének nyilvánitotta, a 92. §. világos félremagyarázásával, mely fegyház helyett csakis börtönt enged alkalmaztatni, vádlottat négy hónapi fogházzal büntettetni inditványozta, sőt a kir. itélő táblának az anyagi törvény szempontjából kétségtelenül helyesebb és csakis a büntetés mértékének enyhesége szempontjából kérdés alá jöhető itélete ellen még vádlott javára külön is felebbezett, minthogy továbbá nem főbenjáró ügyekben a kir. Curia állandó gyakorlata szerint a büntetés vádlott terhére a kir. ügyész által inditványozottnál sulyosbbá nem tehető, a kir. itélő táblának itéletét alaki szempontból, a büntetés nemére és mértékére nézve, csakis ezen indokból kellett megváltoztatni. Mindazonáltal mellőzve az elsőfoku bíróságnak még a kir. ügyészség felebbezése által is megtámadott itéletében meghatározott büntetést, azt szemben az elsőfoku bíróság itéletével legalább is annyira kellett felemelni, mennyire az a kir. ügyészségnek a BTK. 92. §-a félremagyarázásával, és még a mellett is feltűnően túlenyhe inditványa folytán felemelhető volt.

8. (A pestvidéki kir. törvényszék előtt sulyos és könnyü testi sértés bűntette, illetve vétsége miatt vádolt I. Antal elleni bűnvádi ügyben) .... a vádlott által J. Zsuzsannán ejtett sértés nem könnyü testi sértés vétségét, hanem a BTK. 301. §-ába ütköző és e szerint minősülő sulyos testi sértés bűntettét képezi: minthogy azonban a kir. ügyész vádlottat csak könnyü testi sértés vétségében inditványozta bűnösnek kimondatni, inditványa azonban a bíróságnak azon jogát és kötelességét, hogy a büntetendő cselekményt a BTK-ben

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

meghatározott mérvei alapján jelölje meg, nem érintheti, de másrészről az ügyészi inditványban kért büntetés sem emelhető; de minthogy továbbá a büntetés neme, nem ugyan a cselekmény minősitésére, de a BTK. 20. §-a nyolczadik bekezdése alapján annak osztályozására visszahat: ez okból vádlott nem a testi sértés bűntettében, hanem a sulyos testi sértés vétségében mondatik ki a bűnösnek (84. 726. márcz. 20. *Jogt. Közl.* 223. l.)

9. A biróság nem főbenjáró ügyben akkor sem szabhat ki a kir. ügyész által inditványozott büntetésnél sulyosabbat, ha a kir. ügyész által inditványozott büntetés ugy nemre mint tartamra nézve a törvény értelmében nem volna kiszabható. Ily esetben a biróság legfeljebb a kir. ügyész által inditványozott büntetési tételt szabhatja ki, s ha az a cselekmény minősitésére is befolyással bir, pl. az ügyész fogházat inditványozott, a minősités is az ügyész által inditványozott büntetési nemnek megfelelőleg állapitandó meg. (83. szept. 6. 1060. *Dtár* VI. 152.)

Ellenkezik ezen határozattal az alábbi kijelentés:

10. Ha a törvényben kiszabott fegyház helyett a kir. ügyész börtönbüntetést inditványoz, a biróság jogositva van fegyházbüntetést kimondani. (BTK. 336. 3.) (82. ápr. 19. 1178. *Dtár* II. 105.)

Ezzel ugyanazon nyomon halad — messzebb menő érveléssel — a kir. tábla a következő határozatban:

11. E kötelezettség alól nem menthette fel a kir. itélő táblát az a körülmény, hogy a kir. ügyész vádlottat a BTK. 92. §-ának alkalmazása mellett csak pénzbüntetéssel inditványozta büntettetni, és ugyanazon kir. ügyész felebbezésében is, melyet az elsőbiróság itélete ellen beadott, csak azt jelentette ki, hogy a kiszabott pénzbüntetés csekélysége miatt felebbez. Nem menthette fel pedig ezen körülmény a kir. itélő táblát a törvényben megállapitott büntetés alkalmazásának kötelezettségétől azért, mert: tekintve, hogy a közvádló által

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a bíróság előtt emelt vád tárgyát egyedül az abban emlitett cselekmény képezi; tekintve továbbá, hogy a vádemelés jogán tul a közvádló kir. ügyész csak inditványozási joggal bir, nem pedig azzal a joggal is, hogy a vád tárgyává tett cselekmény jogi minőségét és büntetését a kötelező átalános büntető-törvénykönyvvel ellentétben megváltoztathassa s ekként egyes esetekre kivételes intézkedéseket létesittessen; tekintve végre, hogy nem létezik törvény, mely a közvádló kir. ügyész inditványát, szemben a törvénynyel, ilyen törvénybontó hatálylyal felruházná: a kir. itélő tábla ezekkel szemben nem következtetheti azt, hogy a birót a közvádlónak téves inditványa, a vád tárgyául tett cselekménynek akár a törvénynek megfelelő minősitésében, akár törvényes büntetésében korlátozhatná, vagyis a birót arra jogosithatná, hogy egyes esetekben az átalánosan kötelező törvényt ne alkalmazza. Ennek ellenkezőjét a vádelv következetes keresztülvitele sem követeli. Midőn tehát ez ügyben a kir. ügyész nyilván az elsőbiróság által kiszabott büntetésnek szigoritása végett felebbezett, a BTK. 92. §-a alkalmazásának feltételei pedig hiányoznak: a kir. itélő tábla ez esetben nem tarthatta magát másnemü büntetésnek kiszabására jogositottnak, mint csak annak, melyet a törvény határozata a vád tárgyává tett cselekményre kötelezően rendel alkalmaztatni, nemcsak a biró, hanem a kir. ügyész által is.» (84. 1204.)

Még a fenebbin is tul megy a kir. tábla alábbi két indokolása, bár az elsőnek rendelkező része megfelel a Curia által adoptált processuális elvnek:

12. *Kir. tábla:* A kir. törvényszék itélete részben megváltoztatik, vádlott a BTK. 279. §. 1. bekezdése és ugyancsak a BTK. 65. §. minősülő szándékos emberölés kisérletének vétségében a BTK. 66., 92. és 20. §-ai alkalmazásával mondatik ki vétkesnek s ezért 8 napi fogházra itéltetik. *Indokok:* Ily körülmények között, habár a kir. ügyész a végtárgyaláson csak a BTK. 301. és 302. §-a alá eső sulyos testi

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

sértés vétsége miatt emelt vádat, mégis tekintve azt, hogy a büntető törvénykezésnek czélját és feladatát az anyagi törvény érvényesitése képezi s hogy e feladat megvalósitásával a törvényt alkalmazó bíróság a kir. ügyésznek inditványához kötve nincs, mi az 1871 : XXXIII. tcz. 17. §. *e)* pontjából is, mely a kir. ügyésznek feltételes jogot ád vádlott javára, akár a minősitésre, akár a büntetésre vonatkozólag perorvoslattal élni, jogszerüen következtethető, mindezeknél fogva vádlott a kir. törvényszék itéletének megváltoztatásával a BTK. 279. és 65. §-ai alá eső szándékos emberölés kisérletében volt bűnösnek kimondandó. Figyelembe vévén azonban 281. §. 1. bekezdésében meghatározott büntetés mellőzésével a BTK. 66. §. 2. bekezdésén felül a BTK. 92. §. alkalmazásának is helyt adni s ehez képest vádlott büntetését e *részben a kir. ügyész inditványával is megegyezően* fogházban megállapitani.

— *A kir. Curia* vádlottat anyagi jogi indokoknál fogva felmentvén, a kir. tábla fenebbi érvelésére nem reflectált.

13.... A kir. ügyészség által inditványozott büntetési tétel mindazonáltal nem volt elfogadható. Nem korlátozhatja ugyanis a bíróságot a kir. ügyész által a büntetés legnagyobb mérve tekintetében tett inditvány, mert az egyes büntetendő cselekményekre alkalmazható büntetés legmagasabb fokát a BTK.-egyes intézkedései szabják meg; mert a törvény azon intézkedésének, hogy minden egyes esetben a büntetés legnagyobb mérvét állapitja meg, csak azon értelme lehet, hogy a bíróság nemcsak jogositva, de kötelezve is van az egyes esetek körülményeihez képest esetleg a törvény által megengedett legnagyobb büntetést is kiszabni; és mert a törvény ezen rendelkezése eddig nem lett más törvény által oda módositva, hogy a bíróság az egyes esetekben nem a törvény által megállapitott, hanem az ügyész által inditványozott legmagasabb foku alól köteles a büntetést kiszabni. Hogy a bíróság a büntetést a kir. ügyész által inditványozott legmagasabb mértéken felül is kiszabhatja, kitünik még az 1871 : VIII. tcz. 53. §-ának analogiájából is, mely szakasz szerint a fegyelmi

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

bíróság, mely szintén a vádrendszer alapján tárgyal és itél, a büntetést a törvény határozott és kifejezett rendelkezése szerint belátásához képest szabja meg, habár a közvádló az idézett törvény 49. §-a szerint a pénzbüntetés mennyisége iránt összegszerüen meghatározott inditványt is tesz. (81. oct. 11. 17803. *B. J. T.* III. 100.)

—

A kir. főügyész átiratot intézett a kir. Curia elnökéhez, melyben felkéri, hogy azon esetekről, melyekben az ügyész a Curia nézete szerint nem jár el törvényesen vagy szabályosan, őt az ügy számának és a szabálytalan passusnak megjelölésével értesitse a czélból, hogy ha valamely kérdésben téves felfogás uralkodnék az ügyészek közt, e bajon esetleg körrendelet által segithessen. A kir. Curia elnöke a kérelemnek helyt adott s az esetek feljegyzésével egyik tanácsjegyzőt bizta meg. (*Jogt. Közl.* 84. 45. sz.)

III. Az ügyészi minősités nem köti a bíróságot.

Kir. Curia

A bíróság a cselekmény minősitésére nézve az ügyészi inditványhoz nincs kötve. A büntetés kiszabásánál azonban sulyositó irányban az ügyészi inditványban foglalt bűncselekmény büntetési keretén és büntetési nemén tul nem mehet. (83. szept. 4. 4692., 83. ápr. 12. 12339. *Dtár* VI. 103. és 104.)

A kir. ügyésznek a vádbeli cselekmény minősitése tekintetében tett inditványa a bíróságokra nézve kötelezőnek nem tekinthető. (83. oct. 23. 8334. *Dtár* VII. 45.)

A minősités megállapitásánál a kir. ügyész e részbeni inditványa nem szabhat korlátot a bíróságnak. (82. jun. 9. 533. *Dtár* II. 168.)

A bíróság a büntetendő cselekmény minősitésénél a vádló inditványához nincs kötve s a bűntettet a törvényben meghatározott ismérvek alapján meghatározni s vádlottat, ha ezt elkövette, daczára a vádló nem helyes minősitésének, a való-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

dilag elkövetett büntetendő cselekményben köteles bűnösnek kimondani. (83. ápr. 24. 12566. *B. J. T.* VI. 157.)

Az ügyészi inditvány nem köti a bíróságot a minősitésre nézve. (83. jan. 27. 14994. *B. J. T.* VI. 61. l.)

A bíróság a minősités tekintetében nincs kötve a kir. ügyész inditványához. (83. ápr. 12. 12339. *B. J. T.* VI. 415.)

A felsőbb bíróság a cselekmény minősitése tekintetében nincsen kötve a kir. ügyész inditványához. (83. szept. 26. 6630. *B. J. T.* VII. 99.)

A vádbeli cselekmény helytelen minősitése mindenkor hivatalból kiigazitandó. (85. jan. 14. 6896/84. *Jogt. Közl. M.* 85. 90.)

A vádbeli cselekmény minősitése mindenkor hivatalból is helyesbbitendő. Ha a kir. ügyész a vádlott büntetésének sulyosbitása tekintetéből felebbezett s a felső bíróság a minősitést sulyosabbá változtatja, a büntetést az ügyészi inditvány keretén belöl megfelelőleg emeli. (85. febr. 3. 7631/83.)

A minősitésre vonatkozó kir. ügyészi inditvány a bíróságra nem irányadó. (81. 1547. *Dtár* XXVIII. 161.)

IV. A kir. ügyész inditványának alaki hatálya.

Kir. Curia:

(A kir. ügyészi inditvány csak alaki jogot állapit meg s meg nem változtathatja a bizonyitott cselekmény törvény szerinti minőségét; habár tehát a kir. ügyész a vádlottat a BTK. 301. és 302. §-ai alapján kérte büntetni, a bíróság a vádlottat a 308. §. alapján büntetheti, feltéve hogy bizonyitva van, miszerint más egyének is bántalmaztak, habár ezek ellen, akár mert fel nem találhatók vagy kilétük ki nem derithető, akár mert az ügyész ellenök nem emelt vádat, a bűnvádi eljárás nincs folyamatban):

Tekintve, hogy a legutóbb kiemelt körülmény már annálfogva sem állapithatja meg a BTK. 308. §-a alkalma-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

zásának kizárási okát, mert az ügyészi inditvány, valamint az egész bűnvádi eljárás, csakis alaki jogot állapit meg, s vonatkozása nem terjed arra, hogy a bűnvádi eljárás alá nem vont, habár a büntetendő cselekményben bűnös egyének szempontjából megváltoztathatná a bűnvádi eljárás alá vont egyénre nézve azon büntetendő cselekménynek az anyagi büntető törvénykönyvben meghatározott törvényszerü minőségét, a melyet ez utóbbi egyén tényleg elkövetett, s a melynek általa, illetőleg másokkal közösségben általa is elkövetése bebizonyittatott; tekintve, hogy a kiemelteknél fogva az, hogy a sértett sulyos testi sértést is szenvedett, s hogy azok között, a kik a sértettet tettleg bántalmazták, vádlott Cs. A. is volt, sőt ez a bántalmazásban a legjelentékenyebb tényező volt, minden kétséget kizárólag bizonyitva lévén: ezzel a nevezett vádlottra vonatkozólag, a BTK. 308. §-a alkalmazásának esete ezen szakasz valamennyi ismérveinek kimeritése következtében fel tétlenül és szükségszerüleg előáll. (84. márcz. 21. 12026/83. *B. J. T.* VIII. 40.)

A biróság nem mondhatja ki az anyagi halmazatot, ha a kir. ügyész a biróság véleménye szerint fenforgó két anyagilag concurráló büntetendő cselekmény egyike tekintetében vádat nem emelt (84. jun. 19. 2581. *Jogt. Közl. M.* 84. 373. sz.

V. A kir. ügyész vádelejtési joga.

Kir. Curia.

A kir. ügyész a tüzvész-okozás vétsége miatt emelt vádat a végtárgyaláskor előterjesztett véginditványában elejtvén, ennélfogva az létezni megszünt. Vád nélkül pedig büntető biráskodásnak helye nem lévén: az alsóbb biróságok az emlitett vétség kérdésében jogositlanul hoztak érdemleges, habár vádlottat *felmentő* itéleteket. (83. máj. 1. 8474. *Jogt. Közl.* 83. 168. l.)

L. az ugyanily tartalmu többi határozatokat a 3—5 §§-nál fenebb 2—7 l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

VI. Főbenjáró ügyekben a védelv szabályai érvénynyel nem birnak.

Kir. Curia

A főbenjáró ügyekben a bíróság sem a cselekmény minősitése, sem a büntetés tekintetében nincs kötve az ügyész inditványához. (83. jun. 12. 4317. *Jogt. Közl.* 223. l.)

Halált okozó büntett fenforgása esetében a bíróság sem a cselekmény minősitése, sem a büntetés tekintetében nincs kötve a kir. ügyész inditványához. (83. szept. 26. 5330. *Dtár* VI. 174.)

V. ö. fenebb 3. §. és alább 119. §.

VII. Az ügyészi inditványban a cselekmény szabatos megjelölése elengedhetlen.

Kir. Curia

(A kir. ügyész köteles a vád alapjául szolgáló tényeket és bizonyitékokat, a bíróság tájékozása és különösen a vádlott védekezhetése szempontjából, a vádbeszédben felsorolni):

Tekintve végre, hogy a második végtárgyaláskor (az első tárgyalással nem azonos birák előtt) a kir. ügyész vádlottat egyszerűen a BTK. 414. §-ának 1., 3. és 4. pontjaiba ütköző csalárd bukás bűntette miatt inditványozta bűnösnek kimondani a nélkül, hogy az inditvány alapjául szolgáló tényeket s a bűnösség megállapithatását feltételező bizonyitékokat csak meg is emlitette volna, s igy nem csak a bíróság nem tájékozhatta magát kellően e részben, hanem az által, hogy a közvádló sem tényeket, sem bizonyitékot fel nem hozott, vádlott magát nem védhette s miként a végtárgyalási jegyzőkönyv mutatja, magát nem is védelmezte, sőt még annak sincs semmi nyoma, hogy vádlott a maga védelmére felszólittatott légyen; itélet hozatván ekkép vádlott fölött a nélkül, hogy a vádrendszer legsarkalatosabb elvi feltételének, a szabad védelemnek tér és mód nyittatott volna: mindezeknél fogva a szabályellenesen lefolyt végtárgyalási eljárás és annak folytán

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hozott mindkét alsóbb bíróság itéletei hivatalból megsemmisittetnek s az eljáró kir. törvényszék utasittatik, hogy ujabb végtárgyalást tartva, szabályszerü eljárás rendjén a vádlottak, szakértők és esetleg tanuk kihallgatásával s a kereskedelmi könyveknek a neheztelt kérdésekre nézve a vádlott közbejöttével leendő megvizsgálása s a vád és védelem meghallgatása után hozzon uj határozatot. (84. márcz. 12. 6632/83. *Jogt. Közl.* 112. l.)

(A kir. ügyész tartozik tüzetes véginditványt előterjeszteni és azon okokra rámutatni, melyek vádlott bűnösségének bizonyitékául szolgálnak, különben a védelvnek megfelelőleg a vád elejtettnek vétetik)

A fehértemplomi kir. tszék előtt rablás bűntettével vádolt M. N és L. K elleni bűnvádi ügyben a kir. itélő tábla (felmentő) itélete indokain felül még azért is helybenhagyatik:

mert a kir. ügyész tüzetes véginditványt elő nem terjesztvén, a végtárgyalás eredményéhez képest nyert azon bizonyitékokat, melyek által a vádlottak bűnösségét begyőzve találja, egyáltalában meg nem jelölte; ennek hiányában pedig a vádlottak felmentése miatt annál inkább alap nélkül felebbezett, minthogy stb. (85. márcz. 3. 6886. *Jogt. Közl. M.* 24. sz.)

VIII. Az ügyészi véginditvány correct megtétele helyrehozza a vád alá helyezési inditványban mutatkozó szabálytalanságot.

A vád alá helyezési stadiumnak védelvellenes lefolyása a kir. Curián kevésbbé szigoru megitélésben részesül mint a kir. táblán, hol ujabb időben azon törekvés mutatkozik, hogy: ha a védelv a bünvádi eljárás domináló elemévé tétetett, a vád alá helyezési eljárás is alávetendő ugyanazon szabályoknak. A kir. Curia e tekintetben tartózkodó s különösen ha a vád alá helyezés bármiként meg van haladva, elnéző.

Kir. Curia

(A kir. ügyész a vádaláhelyezési tárgyalásnál nem jelölte meg pontosan azon személyeket, kik ellen, s a cselekményt,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mely miatt a vádat emeli; a törvényszék ennek daczára meghozta a vádaláhelyezési határozatot; a végtárgyaláson azonban a kir. ügyész határozott vádinditványt tévén, a törvényszék itéletet hozott: ily esetben a törvényszék nem sértette a védelvet és semmiség nem forog fen):

A kir. tábla az elsőfoku bíróság itéletét az azt megelőzött végtárgyalással, valamint az 1883. évi 16258. sz. a. hozott vád alá helyezési végzést hivatalból megsemmisiti, a bünvádi eljárást megszünteti. *Indokok:* A kir. ügyész 1883. évi junius 20-án 6892. sz. alatt tett inditványában nem jelölte meg névszerint és határozottan azon személyeket, kiket vádol és inditványának végén a további eljárást megszüntetendőnek véleményezi. Miután pedig a kir. ügyész a kir. törvényszék felhivására 1883. évi november hó 2-án 8407. sz. a. kijelentette, hogy ezen inditványához ragaszkodik és azt egészben fentartja, miután e szerint ugy a vádaláhelyezésnek mint a végtárgyalásnak, és itéletnek oly inditvány képezi alapját, melyben a vádolt egyének névszerint és határozottan kijelölve nincsenek; a kir. törvényszék hivatalból észlelendő semmiséget követett el, midőn ily inditvány alapján nemcsak vád alá helyezett oly egyént, ki ellen a kir. ügyész kifejezetten és névszerint megszüntetést inditványozott, sőt végtárgyalást is tartott és büntető itéletet hozott. Miután pedig a vádló inditványa nélkül senki ellen vádhatározat, annál kevésbbé itélet nem hozható, miután a kir. ügyészi inditványból kitetszőleg a sérelmezett és följelentő B. Orbán is szerepel a terheltek között és igy ez sem tekinthető vádlónak, miután a kir. ügyész az ujabb inditvány tételét megtagadta és igy a vádhatározat hozatalára az alap hiányzik, miután végre ezek szerint a kir. ügyész a jelen ügyben névszerint és határozottan megjelölt egyén ellen határozott vádot nem emelt: a további bünvádi eljárást meg kellett szüntetni. — *Kir. Curia:* A kir. itélő-táblának megsemmisitő és a bünvádi eljárást megszüntető végzése megsemmisittetik és a kir. tábla az ügynek érdemleges elbirálására utasittatik. *Indokok:* Mert jóllehet a kir. ügyésznek az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ezen ügyben eszközlött és vele inditványozás végett közlött vizsgálati iratok alapján a kir. törvényszékhez 1883. évi junius 26-án 6892. sz. alatt beadott inditványa a kir. törvényszéknek 1883. évi junius 30-án 12103. sz. alatt kelt végzésével azzal adatott vissza, hogy miután abban határozottan megjelölve nincsen, hogy kik és miért vádoltatnak, tegyen határozott inditványt; továbbá jólehet a kir. ügyész ezen végzésnek eleget nem tett, mert a kir. törvényszékhez intézett 1883. évi november 2-án 8407. sz. alatti jelentésében az általa 6892. sz. alatt adott inditványának fentartását hozta tudomására a kir. törvényszéknek azzal, hogy a megtartandó végtárgyaláson a netaláni szükséghez képest inditványát szóbelileg fogja előadni. Minthogy azonban az elsőfoku kir. törvényszék a kir. ügyésznek fentartott inditványa illetve nyilatkozata és a vizsgálati adatok nyomán 1883. évi november 8-án 16258. sz. a. hozott végzésében, Sz. János, Cs. Károly, V. József és Sz. József vádlottokat sulyos testi sértés bűntette miatt a BTK. 308. §. alapján vád alá helyezte és a végtárgyalásra határidőt kitüzvén, ugy a nevezett vád alá helyezetteket, mint a névszerint megnevezett sértett feleket és tanukat is a végtárgyalásra megidézte. Az ezen jogerőre emelkedett vádhatározat következtében 1883. évi deczember 12-én megtartott végtárgyalás alkalmával pedig ugy a vádlottak, mint a sértettek és tanuk is egyenként kihallgattattak és a jelen volt kir. ügyész az eszközölt kihallgattatások alapján tette a végtárgyalási jegyzőkönyvben foglalt azon határozott véginditványát, melyszerint Sz. János, Cs. Károly, V. József és Sz. József vádlottokat beismerésük és a kihallgatott tanuk vallomása alapján a BTK. 308. §-ában meghatározott sulyos testi sértés bűntettében bünösöknek kimondatni és megbüntettetni inditványozta és ennek következtében a kir. törvényszék 1883. évi deczember 12-én 18414. sz. alatt a négy vádlottat marasztaló érdemleges itéletet is hozott: a kir. itélőtábla által a hivatalból megsemmisitésnek alapjául felhozott azon indok, mintha az eljárt elsőfoku biróság vádhatározatát és itéletét is vádló inditványa nélkül

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hozta volna, helyt nem foghatván, a kir. itélő-táblának meg semmisitő és a bűnvádi eljárást is megszüntető végzése megsemmisitendő és az ügynek érdemleges elbirálására utasitandó volt. (84. decz. 2. 7052.)

(A kir. ügyész véginditványába belefoglalt cselekmény nincs elvonva az itélő biró megitélésétől, bár azon cselekménynek a vádhatározatban kimondott bűntetten *felüli* törvényszerinti vonatkozása a vád alá helyezési határozatban nem emlittetik meg; joga van azonban a vádlottnak ily esetben a védelem kellő előkészithetése szempontjából a végtárgyalás elnapolását követelni):

Kir. tábla: Az itélet azon részét, melyszerint G. I. a K. F. Jánoson ejtett sulyos testi sértésből származott halál által elkövetett, a BTK. 306. §-ában meghatározott sulyos testi sértés bűntettének vádja alól mentetett fel, valamint azon részét is, melynél fogva G. István és B. Károly a sulyos testi sértés bűntettében nyilvánittattak bűnösöknek, hivatalból megsemmisiti. *Indokok* Az 1880. évi julius 9-én felvett szakértői szemle és vélemény szerint a K. F. Jánoson észlelt kórtünetet t. i. az alsó végtagoknak nagy foku bénulását, mint kiállott gerincz-agykérlob következtében előállott idült idegbajt nem csupán és egyedül vádlottak által a nevezett sértetten véghezvitt több órai gerinczagygyujtás, hanem meghűlés is idézhette elő. Ilykép be nem bizonyittathatván az, hogy az emlitett betegséget a vádlottak okozták volna, G. István és B. Károly ezen véleményre nézve nem a sulyos testi sértés, hanem csupán a BTK. 477. §-ában körülirt hivatali hatalommal való visszaélés miatt helyeztettek vád alá. A kir. törvényszék tehát, midőn G. Istvánt és B. Károlyt a BTK. 477. §-ban meghatározott hivatali hatalommal való visszaélés bűntettén felül, a sulyos testi sértés bűntettében is, vagyis oly cselekményben nyilvánitotta bűnösöknek, mely miatt azok vád alá helyezve nem voltak, továbbá midőn G. Istvánt a halált okozott sulyos testi sértés bűntette, t. i. oly

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

törvényszegés terhe alól mentette fel, mely miatt az vád alá helyezve szintén nem volt, oly jogkérdéseket bírálván el, melyek 1881. évi deczember 17-én 3179. sz. a. hozott, a budapesti kir. itélő tábla által helybenhagyott s igy jogerőre emelkedett törvényszéki határozattal már jogérvényesen el voltak döntve, tullépte törvényes hatáskörét s ezáltal alaki jogsértést követett el. Ennyiben az eljáró kir. törvényszék itéletét hivatalból meg kellett semmisiteni. — *Kir. Curia:* K. F. János elleni sérelmezést illetőleg a kir. tábla fent megjelölt itéletében megsemmisitette az első fokban eljárt törvényszék itéletének erre vonatkozó azon rendelkezését, melyben a nevezett vádlott a BTK. 306. §-a alá eső halálos testi sértés büntette alól felmentetett, valamint azt is, melylyel G. István és B. Károly vádlottak a sulyos testi sértés bűntettében bűnösöknek itéltettek. A kir. tábla e megsemmisitést azzal indokolja, hogy vádlott illetőleg vádlottak e cselekmények miatt nem voltak vád alá helyezve, az első foku törvényszék tehát «oly jogkérdéseket birálván el, melyek az 1881. évi deczember 7-én 3179. sz. alatt hozott, a budapesti kir. tábla által helybenhagyott és igy jogerőre emelkedett törvényszéki határozattal már el voltak döntve, tullépte törvényes hatáskörét és ez által alaki jogsértést követett el.» A kir. itélő tábla itéletének a megsemmisitést kimondó rendelkezése ezennel hatályon kivül tétetik és K. F. János sérelmeztetésére vonatkozólag G. János és B. Károly a BTK. 477. §-ában meghatározott hivatali bűntettben és a 303. §. alá eső sulyos testi sértés bűntettében mondatnak ki bűnösöknek. Hatályon kivül volt helyzendő a kir. tábla itéletének a megsemmisitést kimondó rendelkezése, mert sem törvény, sem joggyakorlat, sem a fenálló bűnvádi eljárás rendszerének elvéből vont helyes következtetés nem támogatja azon felfogást, hogy a végtárgyaláson a bizonyitási eljárás folyamatában felmerült bizonyitékokkal támogatott, a kir. ügyész véginditványában határozottan kiemelt és igy egyenesen és nyilván a vád tárgyává tett büntetendő cselekmény el lenne

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vonva az itélő biró megitélésének, tehát az itéletnek köréből azért, mert azon cselekmény, illetőleg a concret cselekedeteknek a vádhatározatban kimondott bűntetten felüli törvényszerinti vonatkozása a vád alá helyezési határozatban nem emlittetett meg. A vád alá helyezési határozatnak egyáltalán nincs azon hatálya, hogy általa akár a vád tevékenységének köre, akár az itélő biró hatóságának terjedelme akként határoltassék el, hogy a vádló ne lenne jogositva a concret cselekedeteket a végtárgyaláson más jogi fogalom alá helyezni, tehát a vádat kijavitani, mint a mely alá azok a végtárgyalásig foglaltattak és a birótól el lenne vonva a hatalom azon concret cselekedetek valódi mivolta alapján megitélni, hogy azok által a BTK-ben meghatározott melyik büntetendő cselekmény tényálladéka merittetik ki. De nincs a vádhatározatnak azon hatálya sem, hogy bármely *uj vagy sulyositó* tények merüljenek fel a végtárgyalás alatt, melyek a vizsgálat alatt kideritett cselekedeteket sulyosabb törvényszegés alá eső büntetendő cselekménynek tüntetik fel, mint az, a mely miatt a vád alá helyezés elrendeltetett, vagy melyek a vádhatározatban vádlottnak terhéül rótt cselekményen kivül *még egy másik* büntetendő cselekménynek tényálladékát is megállapitják: s a vád ne legyen jogositva az itélő biró figyelmét ezen tényállásnak az itéletben leendő értékesitésére felhivni, sem az itélő biró ne legyen képesitve a vád által kiemelt ezen, a végtárgyaláson lefolyt bizonyitási eljárás alatt kétségtelenné vált tényállással egyező inditványnak megfelelni. Ezen felfogással ellenkezőleg, a szóbeli végtárgyalás eszméje épen azon alapszik, hogy a sulypont a szóbeli és közvetlen végtágyalásra esvén: az itélő biró tevékenysége és itélete nincs az előbbi — az irásbeli és titkos előkészitő eljárás és ennek eredménye — a vád alá helyezési határozat által korlátolva, hanem itéletének rendszerinti elemeit a végtárgyaláson felhozott és kideritett tényekből és körülményekből vonván: az ott előhozottakra és bizonyitottakra, a mennyiben a vád tárgyává vagy elmévé tétettek, *minden más korláttól*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szabadon kimondja, hogy azok által a BTK. egyáltalán, illetőleg annak melyik rendelkezése sértetett meg, vagyis hogy az elkövetettnek elfogadott büntetendő cselekmény a BTK.-ben meghatározott melyik bűntettet, vétséget vagy kihágást képezi, esetleg a kérdéses cselekedetek összege, egy vagy több büntetendő cselekményt állapit-e meg. A végtárgyalásnak vádlottakra terhelőbb eredménye és a kir. ügyésznek ezen eredménynyel egyező véginditványa jogot ad ugyan vádlottnak védelme kellő előkészitése szempontjából a végtárgyalás elnapolását kivánni, de épen ezen joga vádlottnak fejezi ki leginkább, hogy a vád alá helyezési határozat nem korlátozza sem az ügyészi véginditványt az eredeti vád kitágitásában, javitasában, szóval: megváltoztatásában, sem pedig a bíróságot, a megváltoztatott ügyészi inditványban kiemelt ténykörülményeknek a megfelelő törvény vagy törvények alá foglalásában. A vádalához helyezési határozat jogerőre emelkedésének nincs azon értelme, hogy a szóbeli végtárgyalás és ennek eredményei értékésitése elé átléphetetlen gátot emeljen. — Ezeket előrebocsátva: tekintve, hogy a kir. ügyészség már a vád alá helyezés iránti, 1881. decz. 12-én kelt és decz. 16-án 1379. sz. a. beterjesztett inditványának II. pontja alatt a K. F. János ellen, G. István és B. Károly által elkövetett sérelmezést tüzetesen előadván, ennek bebizonyitásául a tanukra és szakértőkre hivatkozva, ugy a tényállást, valamint a bizonyitékokat is a lényeget illetőleg akként adta elő, a mint azok a végtárgyalás alkalmával is, az itélő bíróság által megállapitattak; tekintve, hogy a kalocsai kir. törvényszék az ezen ügyészi inditvány alapján, ugyanazon évi decz. 17-én 3179. B. 81. sz. a. hozott vád alá helyezési határozatban, a K. F. János elleni sérelmezést illetőleg, vádlottak ellen alapos gyanukokokat látván fenforogni, azokat a vád ténybeli alapjainak határozott kiemelésével és igy azoknak történt dolgokká elfogadásával e miatt hivatali hatalommal való visszaélésért vád alá helyezte, a határozat indokaiban kimeritő részletességgel sorolván elő a K. János testén okozott sérelmeket s

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kiemelve ugy ezek sulyos voltát, valamint a sérelmeknek vádlottak általi okozására vonatkozó bizonyitékokat; tekintve, hogy a vád alá helyezési határozat vádlottakkal közölve lévén, ezek az ellenükben vádul felhozott tények és bizonyitékok tekintetében elegendően tájékozva voltak; tekintve, hogy a kir. ügyészség képviselője az 1882. évi május 25. és 26. napjain tartott végtárgyalás alkalmával K. F. Jánosnak vádlottak általi sanyargattatását a bizonyitási eljárás utáni végindítványban — a mint ez a tárgyalási jegyzőkönyv 4—6. lapjain látható; továbbá e sanyargattatás sulyos következményei mellett a végtárgyaláson is felhozott bizonyitékok tartalmát, végre vádlottaknak ebbeli bűnösségüket megállapitó bizonyitékokat tüzetesen megjelölve, az elsőrendü vádlottat a BTK. 477. §-ába ütköző bűntettben, egybevetve a BTK. 306. §-ának második rendelkezésében meghatározott bűntettel, illetőleg a 303. §-ban meghatározott bűntettel, — másodrendü vádlottat pedig «a K. F. János-féle esetben» bűnösnek kimondatni inditványozta; tekintve, hogy a védő szintén a tárgyalási jegyzőkönyv tanusága szerint az előtte ismert tényállás és a kir. ügyészség inditványa következtében a vádnak K. F. János sanyargattatására vonatkozó állitásait, a vádló által felhozott bizonyitékok hitelének, részint bizonyitó concludentiájuknak kétségbevonásával czáfolva, azonfelül pedig a ténybeli mozzanatokból, a büntetendő cselekmény minőségére vonatkozólag a kir. ügyész inditványa ellenében, más enyhébb cselekményre következtetve, kétségtelennek mutatkozik, hogy a vádnak ugy ténybeli tartalmára, valamint az alkalmaztatni inditványozott törvény, illetőleg törvények rendelkezésére nézve világosan tájékozva volt; tekintve, hogy a kiemeltek folytán, a kir. törvényszék itéletének K. F. János sérelmeztetésére vonatkozó rendelkezése, ugy a vizsgálat, valamint a végtárgyalás eredménye gyanánt felhozott, a kir. ügyészség részéről nem csupán a vád alá helyezési, hanem a végtárgyaláson emelt inditványában is tüzetesen kiemelt, vádlott és védője részéről teljesen ismert tények és bizonyitékok

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

fölött mond határozatot; tekintve, hogy a concret tény-elemek szerint helyesen kifejtett és csupán törvényszerinti megjelölésében téves meghatározása valamely büntetendő cselekménynek még az esetben sem köti az itélő birószágot azon cselekménynek helyes minősitésében, ha a tévedés nem csupán a vád alá helyezési határozatban fordul elő, hanem ha azt a végtárgyalás alkalmával a kir. ügyészség is sajátjává teszi (falsa denominatio non nocet): mindezeknél fogva nem forogván fen törvényes ok az elsőfoku törvényszék itélete emlitett rendelkezésének megsemmisitésére, a kir. itélő tábla által kimondott megsemmisitést hatályon kivül helyezni és az elsőfoku bíróság itéletének ugy ezen rendelkezését, valamint többi határozatait is a végtárgyalás eredménye, illetőleg a BTK. rendelkezései alapján felülvizsgálni kellett. Ennek következtében az elsőfoku bíróság itéletének indokaiban, a végtárgyalás adataival megegyezőleg felhozott bizonyitékokkal begyőzve lévén, hogy G. János rendőrbiztos és ennek meghagyására B. Károly városi csendlegény K. F. Jánost gúzsba kötötték s abban felfüggesztve hosszabb ideig függni hagyták; bebizonyitva lévén, hogy a nevezettek a sérültet azon fölül is korbácscsal sulyosan ütlegelték; bebizonyitva lévén, hogy a megsérült ennnek következtében sulyos betegségbe esett és habár a bonczolásnak kötelességellenes elmulasztása miatt nem bizonyitható, hogy a sérültnek bekövetkezett halála e sulyos kínzásoknak volna következménye, mindazonáltal az orvosi vélemények szerint kétségtelen, hogy a rajta elkövetett testi sértések következtében életfogytig nyomorék maradt volna. Minthogy a BTK. 477. §-a az ebben meghatározott bűntett létrejöttére csakis törvényellenes kényszereszköz alkalmazását követeli, de ezen kényszereszközöknek netaláni, az egészségre ártalmas következményei e §. alkatelemét nem képezik; minthogy továbbá azon eset, ha a kényszereszközök az egészségre, vagy a test épségére is káros eredményt okoznak, túlmegy azon, mely felett a 477. §. rendelkezik s melyre ezen szakasz — az általa körvonalozott cselekmény-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nyel arányban állapitja meg a büntetést; minthogy ebből kifolyólag a kényszer azon neme vagy esete, mely testi sértést is okoz, különválasztandó lévén attól, mely ily eredményt nem von maga után, a törvénynek nem csupán a hivatali bűntettekről, hanem a személy testi sértéséről szóló rendelkezése alá is esik; és minthogy végre a fenforgó esetben ugy a közhivatali kötelesség sulyosan megsértetett, valamint az ezen kivül eső magánszemély ellen is sulyos testi sértés okoztatott és igy a büntető törvények védelmi tárgyát képező két objectum támadtatott meg: ezért kell az itéletnek mindkét jogsértésre kiterjednie; és tekintve, hogy a K. F. János halálának a vád tárgyát képező sértések által való okozása az emlitett oknál fogva nem bizonyittathatott be; de másrészről azon körülmény, hogy a nevezett megsérelmeztetéséből származó sulyos következménye, munkaképtelensége, bénasága életfogytig tartandott volna, bebizonyitva lévén: G. János és B. Károly vádlottakat a BTK. 477. §-ában meghatározott hivatali bűntettben és a BTK. 303. §-ban meghatározott sulyos testi sértés bűntettében mint tetteseket bűnösöknek kellett kimondani. (83. oct. 16. 2206. *Dtár* VII. 57.)

IX. A vádemelés praesumtiója.

Kir. Curia:

(Az ügyészi vád azon pontjai, melyek a végtárgyaláson kifejezetten el nem ejtettek, fentartottaknak tekintendők; ennek folytán a biróság határozata kiterjeszkedni tartozik mindazon pontokra, melyeket a kir. ügyész vissza nem vont):

Tekintve, hogy ámbár a kir. ügyész jelen bűnvádi ügyben a végtárgyalási jegyzőkönyben levő vádinditványa szerint az azon egyes vádbeli cselekményeket, melyekre vonatkozólag inditványát fentartotta, külön-külön nem részletezte, azonban e helyett egyenként megjelelte azon cselekményeket, melyekre vonatkozólag a vádtól elállott és ez által mindazon vádbeli cselekményekre vonatkozó vádját, melyeket külön részletezve vissza nem vont, fentartotta; minthogy ennek ellenére az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

alsóbb foku birróságok itélete nem terjeszkedett ki a vádbeli és vissza nem vont valamennyi cselekményre, nevezetesen... stb. stb.... ezen okból mindkét alsóbb birósági itélet megsemmisittetik, az eljáró nyíregyházai kir. tszék utasittatik, hogy a fennevezett károsok és sértett feleknek a végtárgyalásra leendő megidézésével a vádnak és birálatnak valamennyi vádbeli cselekményre való kiterjesztésével valamennyi vádbeli büntentedő cselekménynek a törvények szerinti minősitésével és tüzetes elbirálásával, ujabb érdemleges határozatot hozzon. (85. márcz. 10. 65. *Jogt. Közl. M.* 85. 181. sz.)

(Ha a kir. ügyész a vád alá helyezési inditványban emelt vádat kifejezetten vissza nem vonja, a kir. törvényszék a vádelv megsértése nélkül hallgatag fentartottnak tekintheti azt és a végtárgyaláson érdemleges büntető itéletet is hozhat, habár a kir. ügyész kijelenti, hogy ő a végtárgyaláson érdemleges inditványt nem akar tenni, de a vádat sem ejti el kifejezetten):

A szatmárnémeti kir. törvényszék I. J., I. J.-né, B. S. és G. S. vádlottak az ellenük emelt, a BTK. 165. §-ába ütköző hatóság elleni erőszak bűntettének vádja s következményeinek terhe alól felmentetnek. *Indokok* Mert sem a vizsgálat, sem a megtartott bizonyitási eljárás alkalmával vádlottak ellen azon vád, hogy ők 1882. év április 14-én, midőn G. M. rendőrhadnagy őket megzálogositani akarta, annak tettlegesen ellentállottak volna, vádlottak tagadásával szemben semmi bizonyiték által igazolásra nem talált, sőt a kihallgatott tanuk vallomása által az lett igazolva, hogy I. és II. rendü vádlottak nevezett rendőrnek párnákat ajánlottak zálogba, ez azonban azokat elfogadni nem akarta, ezek szerint vádlottak az ellenük emelt vád alól felmentendők voltak. — *Kir. tábla:* A kir. törvényszék itéletének felebbezett részét megsemmisiti és a kir. törvényszéket utasitja, hogy egy póttárgyalás alkalmával hivja fel a kir. ügyészt első-, másod- és harmadrendü vádlottra vonatkozólag érdemleges inditványtételre, ennek siker-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

telensége esetén pedig a kir. főügyész intézkedésének kieszközlésével szerezzen foganatot az eljárás azon szabályának, hogy a kir. ügyész a tárgyalás befejeztével érdemleges inditványt tenni köteles és hozzon a fejleményeknek megfelelő uj határozatot. *Indokok* Mert a törvényszék az által, hogy egy hivatalból üldözendő és tárgyalással befejezett bűnügyben az első-, másod- és harmadrendü vádlottra vonatkozó érdemleges inditvány hiányában itéletet hozott, oly szabálytalanságot követett el, mely miatt itéletét megsemmisiteni és a kir. törvényszéket oly intézkedés tételére utasitani kellett, a mely a a közvádlói kötelesség félreértésén alapuló s az ügy érdemleges elintézését akadályozó inditványozásnak gátot vessen. — *Kir. Curia* Tekintve, hogy a kir. ügyésznek az 1871. XXXIII. tcz. 19. §-án alapuló inditványozási joga nem értelmezhető akkép, hogy a kir. törvényszék a végtárgyalás folyama alatt hozandó és csak az ügydöntő határozattal együttes felülvizsgálat tárgyát képezhető határozatait a kir. ügyész által ezekre nézve tett inditványhoz volna köteles alkalmazni; tekintve, hogy a kir. ügyész ezen bűnvádi ügyben 1882. augusztus 7-én 6738. sz. alatt benyujtott vádinditványában inditványozási jogával élt, és azt sem az 1883. január 8-án, sem pedig az 1884. február 6-án tartott végtárgyalások alkalmával el nem ejtette és ez utóbbi végtágyaláson csakis annyiban változtatta, hogy G. S. vádlottnak a terhére rótt vádbeli cselekmény alóli felmentését inditványozta; ennek kivételével tehát a többi vádlottra nézve a tett inditvány fentartottnak tekintendő; és igy a kir. törvényszék az által, hogy a kir. ügyésznek az 1884. február 6-án tartott végtárgyaláskor tett azon nyilatkozata után, hogy az arra történt felhivás daczára inditványt tenni s az általa megeskettetni kivánt tanuk mellőztetése miatt vádlottakat vádolni nem képes, itéletet hozott, semmiségi okul szolgáló szabálytalanságot nem követett el; ezeknél fogva a kir. itélő tábla neheztelt végzésének megváltoztatásával az itéletnek érdemleges felülvizsgálatára utasittatik. (84. 85. febr. 19. 7550.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

X. Irásbeli vádinditvány.

Az alábbi igazságügyministeri körrendelet azon intézkedése, mely a végtárgyalási vádinditványnak az ügyész általi irásbafoglalását és a jegyzőkönyvhöz csatolását kivánja kötelezővé tétetni, nagyon alkalmas arra, hogy ugy a vád mint a védelem szempontjából aggályokat ébreszszen.

A körrendelet megjelenésekor felszólaltunk ellene;* itt is pár megjegjegyzést kell, mielőtt lenyomatjuk, előrebocsátanunk.

Más államok bűnvádi eljárásában a per menetének ezen módosulása csak annyiban birna jelentőséggel, hogy mig a védelem szóbeli előterjesztésre szorittatik, a vád szóbelileg és irásbelileg érvényesithetné álláspontját; mindössze némi közeledést jelentene a vádirat-rendszerhez s inkább csak elfajulásaiban válhatnék nagyobb mérvben károssá. Nálunk azonban e mellett még egyéb inconvenientiákat is rejt magában.

A mi bünügyi gyakorlatunk a bűnvádi eljárás kormányjavaslata nyomán ujabban az ügyészi inditványnak oly sajátszerü sulyt tulajdonit, milyennel egész Europában sehol sem bir: az ügyészi inditványtól teszi függővé a kiszabható a büntetés maximumát. Mig a külföld bűnvádi eljárásai szerint, ha az ügyész a cselekményt tul-enyhén minősiti, a biróság maga van kötelezve kezébe venni a vádat s mindenesetre figyelmeztetni a védőt a felmerülhető uj minősitésre: a magyar biró fel van jogositva megállapitani az itéletben egy a végtárgyaláson szóba sem jött minősitést és csak sulyosabb büntetést nem szabhat, mint a milyen az ügyész által alapul vett minősitési tételben foglaltatik. Ezzel meg van ugyan nyerve, hogy érintetlenül marad a biró pártatlansága s a biró nem kénytelen a vádló szerepét is átvenni, de másrészt elitélhető a vádlott oly minősitésben, mely ellen nem védekezett és oly enyhe büntetésre, melyet maga a biró sem tart az alapul vett minősités szempontjából az anyagi igazságot kielégitőnek.

Eltekintünk e helyütt attól, hogy egészében véve nyujt-e

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

e rendszer a másikkal szemben megfelelő processuális egyéb előnyöket, — az 1882-iki jogászgyülés vitái és az 1885-iki bűnvádi eljárási enquête ellenző votuma felmentenek a bővebb érvelés alól — annyi bizonyos, hogy hazánkban való életbeléptetése erős küzdelmet és a határigazitás egy nemét idézte elő bíróságaink és az ügyészi kar között. A vádló az itélet egyik részének regulatorává tétetvén, a biróságok sok esetben feszélyezve érzék magukat ezen külbefolyás által. Behozatott tehát főügyészi körrendelet utján, a curiai reformnak részben ellensulyozásaképrészben a következetes elvi keresztülvitel megkönnyisitéséül, először is az Ausztriában honos eljárás, miszerint az ügyészek ne tegyenek határozott büntetési inditványt; csak az alkalmazandó törvényszakaszokat jelöljék meg. S midőn az inditványok keretei még mindig túl-szűkeknek mutatkoztak, maguk a biróságok vették kezökbe az ügyet és a birósági jogkör egyenes tullépésével majd nyilt, majd burkolt megrovásokban részeltették az illető ügyészt, ha nem eléggé sulyos tétel lett inditványozva. Tudunk esetet, hogy felsőbirósági kezdeményezés folytán fegyelmi eljárás is származott ily ügyből.

Az ügyészség ezek folytán ma ott áll, hogy át van ugyan neki adva a büntetési maximum kitüzésének joga, midőn azonban egyik vagy másik birósági fokozat felfogásával meg nem egyezőleg él vele, zokon veszik neki.

Ha most ügyészségünk kivivta volna már magának azon közjogi magas állást, mely megilleti, vagy ha oly szervezettel birna mint némely más államokban, hogy minden egyes ténye közvetve a kormány tényének volna vehető, akkor a biróságok részéről jövő nyomásnak talán képes volna ellentállni. Ugy a mint ma az ügyészi kar a maga teljes szervezetlenségében jelenkezik, hol az egyes ügyészi hivatalok magukra vannak hagyatva, hol a vezető kir. ügyészek számtartói és statistikai kimutatások készitésére kénytelenek hivatali idejök legnagyobb részét forditani, hol a négy tagból álló budapesti főügyészség hivatva van végezni azt a felügyeletet és azt a börtönközigazgatást és sajtóügyi és fegyelmi köz-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vádlást, a mit másutt tiz-tizenöt főügyészség végez, hol a bíróságok magukkal szemben nem az állam vádhatóságát, hanem csakis az illető alügyészt találják, ki a «hibát» elkövette: ügyészségünk természetesen engedni kénytelen.

Az eredetileg coordinált két magistratura egymáshozi viszonyának megváltozása és a még mindig folyamatban levő átalakulási vergődés az, a mi a legujabb miniszteri intézkedést veszélyessé és mindenek felett odiosussá teszi.

Oly körülmények közt, midőn az ügyész, ha a bíróságot nem akarja korlátolni a büntetés kiszabásában, kénytelen a képzelhető legsulyosabb inditványokkal előállni, midőn tehát a maga inditványában többé nem saját nézetét fekteti le, hanem inditványa utján ugyszólván óvatossági előintézkedést tesz arra nézve, hogy az alsó és felső bíróságok a maguk szétágazó meggyőződéseik számára kellő szélességü büntetési keretet nyerhessenek: már csak a közvád erkölcsi állásának szempontjából sem volt tanácsos az ügyészséget az inditvány *utólagos* szövegezhetése tekintetében kitenni a vádlott és védője gyanakodásának.

S valljuk be, épenséggel nem tartozik a lehetetlenség körébe azon eset, hogy az ügyész az irott inditványt akaratlanul is másképp formulázza, mint a hogy azt a bizonyitási eljárás közvetlen benyomása alatt a vitázatot megelőzőleg élőszóval előadta; egy szónak talán a pontosabb szövegezés indokából való kihagyása vagy bevétele által lényegesen módosithatja az inditvány horderejét, s ily esetben ismét orvoslást csak az elnöki ellenőrzés nyujthatna, azon ellenőrzés melyet az ügyben nem érdekelt jegyző feljegyzéseivel szemben sem tart elégségesnek az igazságügyminiszteri körrendelet, midőn az ügyészi inditványnak jegyzőkönyvi megállapitását elejti.

A megbizhatóság tekintetében tehát a helyzet legalább oly rosz marad, mint előbb volt. Az ügyész ugyan, saját kezeirásával lévén szövegezve az inditvány, könnyebben felelősségre vonható — mint a miniszteri körrendelet kifejezetten

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

főszempontul felállitja; ez azonban czélul kitüzve, véleményünk szerint legalább, még semmikép sem kárpótol az eshetőleges nagy horderejű processuális és szervezési zavarokért.

Nincs kifogásunk a végtárgyalás folyama alatt, a vádelv szabályainak megfelelő s az ellenfélnek kellő ellenérvelésre vagy a bizonyitási eljárás, esetleg az elővizsgálat folyatására alkalmat adó vádmódositás ellen. A mit nem vélünk megengedhetőnek, egyedül az, hogy az inditvány formulázása vagyis eshetőleg a vádmódositás oly stadiumban történhessék, midőn a védő arra már megjegyzést nem tehet s midőn a védőnek ezen perdöntő momentum módosulásáról tudomása sincs.

Az ügyész irásbeli inditványát csakis ugy véljük eljárásunk keretébe illeszthetőnek, hogy az a vádbeszéddel együtt, vagy legkésőbb a contradictorius tárgyalás végén a bíróság visszavonulása előtt nyujtassék be és nyilvános felolvastatása kötelező legyen. Ha már az ügyész büntetési inditványának megszüntetésével a védelem a büntetés mérve tekintetében lehetetlenitve van, annyi talán mégis megadható, hogy a minősitési inditvány végleges szövegére a védő észrevételt tehessen.

Ily módon a védő és a felső birróságok pontos informatióján kivül eléretnék az, hogy az első foku itélet is alapul nyeri az irásbelileg gondosan formulázott ügyészi inditványt. Holott a miniszteri rendelet nyomán megtörténhetik, hogy az első foku bíróság a félreértett szóbeli inditványt veszi kiindulási alapul, a felső birróságok pedig az irásbelit; vagyis a felső birróságok az első foku biroságokétól eltérő, majd szélesebb, majd szükebb körben mozognak, — a mi a megsemmisitésre váró alsó birói határozatok számát ismét jóval szaporithatja.

Igazságügyminiszteri körrendelet (1884. máj. 5.):

Végre még egy más hiányosságát képezi a végtárgyalási jegyzőkönyveknek az, hogy bennük a közvádló inditványa sok esetben nem a kellő szabatossággal van reproducálva. Ha figyelembe veszszük, hogy a közvádló nemcsak a sulyositó, de az enyhitő körülményeket is hivatva van indit-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ványában érvényre juttatni s hogy a felsőbb birósógok a kir. ügyészségnek e körülményekre alapitott enuntiatióit irányt-adóknak elfogadni hajlandók: ugy önkényt kitünik annak szükségessége, hogy a kir. ügyészségnek a bizonyitási eljárás eredményére alapitott inditványa a lehető legnagyobb szabatossággal kerüljön a végtárgyalási jegyzökönyvbe. Hogy ez bekövetkezhessék, a budapesti kir. főügyész által oda utasitottam a kir. ügyészeket, hogy a végtárgyalás eredményére alapitott inditványukat — esetleg azon idő alatt mig a biróság az itélethozatal iránti tanácskozásra visszavonul — sajátkezüleg röviden. irásba foglalják s aláirásukkal ellátva a végtárgyalás elnökének adják át, a kinek azután kötelessége leend arról gondoskodni, hogy ezen irásba foglalt inditvány, a végtárgyalási jegyzőkönyvhöz annak kiegészitéseül hozzácsatoltassék.

Igazságügyminiszteri rendelet ugyanazon tárgyban a budapesti kir. főügyészhez:

A másolatban */. alatt idezárt körrendelet által némely szabályellenességet kivánok megszüntetni, a melyek egyikmásik elsőfolyamodásu biróság részéről a bűnvádi eljárás folyamán előfordulni szoktak. Ezen körrendelet utolsó pontja oly intézkedést tartalmaz, a melynek czélja teljes biztosságot szerezni a felsőbb birósógok előtt arra nézve, hogy a kir. ügyészek inditványai szabatosan kerültek a végtárgyalási jegyzőkönyvbe, a minek ellenkezőjéről a kir. ügyészek több esetben panaszkodtak. Ezen intézkedésem mitsem változtat bűnvadi eljárásunk rendszerén s gyakorlati nehézségekbe nem fog ütközni, mert az inditványok irásba foglalásánál a kir. ügyészek minden formaságot mellőzhetnek, s inditványuknak csak lényeges részeit s azokat is a lehető rövidséggel teendik papirra. A névaláirás azonban annak tanuságául, hogy a fogalmazvány a kir. ügyész saját keze irását képezi, okvetlenül megkivántatik. Felkérem tehát Méltóságodat, hogy egy minél előbb kibocsátandó körrendeletben a felügyelete alatt álló kir. ügyészségeket a mellékelt körrendeletem utolsó pontjának

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

megfelelő eljárásra utasitani sziveskedjék, és pedig olyképen, a mint azt f. é. ápr. 25-én 4167. sz. a. kelt előterjesztésében már jelezte is. Felkérem ezekután Méltóságodat, utasitsa a felügyelete alatt álló összes kir. ügyészségeket: hogy csatolandó inditványaikat a tárgyalás befejeztével azon idő alatt, mig a bíróság a hozandó itélet felett tanácskozik, sajátkezüleg röviden irásba foglalják, névaláirásukkal ellássák s ekként kiállitva *még az itélet kihirdetése előtt* a végtárgyalási elnöknek kézbesitsék.

A budapesti kir. főügyész körrendelete

A nagyméltóságu igazságügyi m. kir. miniszteriumnak f. é. május hó 5-én 18771. sz. a. a budapesti kir. itélő tábla területén levő kir. tszékek elnökeihez intézett s a bűnvádi eljárás némely hiányainak megszüntetését czélzó körrendeletét ·/. alatt ide zárva tudomás és miheztartás végett megküldöm. Utasitom tehát az emlitett magas rendelet folytán a kir. ügyész urakat, hogy a főtárgyalás befejeztével — esetleg azon idő alatt, mig a bíróság a hozandó itélet fölött tanácskozik — érdemleges véginditványukat sajátkezüleg röviden irásba foglalják, névaláirásukkal ellássák, s azt eként kiállitva, még az itélet kihirdetése előtt a végtárgyalási elnöknek kézbesitsék. A kir. ügyész urak az ily inditványok irásba foglalásánál minden formaságot mellőzni fognak, s inditványuknak csak leglényegesebb részet s azokat is a lehető rövidséggel teendik papirra.

Egy egyszerü véginditvány például csak ennyiből állana:

Sulyos testi sértéssel vádolt T. Péter és társai elleni bűnügyben, a kir. ügyészség inditványozza:

1. T. Péternek,
   V. Mihálynak,
3. K. Gábornak,

a BTK. 301. és 308. §§. alapján sulyos testi sértés bűntette miatti elitéltetését.

Kelt *N. N., kir. ügyész.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha az inditvány kénytelen még bővebb idézetekre is kiterjeszkedni, az pusztán csak a szakaszoknak szám szerinti megjelölésével történik. E hivatkozások ugy a minősités, mint a büntetés, nem különben az enyhitő vagy sulyositó körülményekre nézve (90—92. §§.) eléggé megjelölik a kir. ügyész álláspontját a nélkül, hogy a végtárgyalás során részletesen kifejtett körülményeket ujabban felemliteni, kidolgozva irásba foglalni, szükséges volna. Ettől egyébiránt nem csak azért kell tartózkodniok, mert a kitüzött czélra felesleges, hanem azért is, mert a szóbeliség természetével homlokegyenest ellenkeznék.

—

Az irásbeli vádinditványra vonatkozólag több törvényszék köréből azon értesitést vettük, hogy a miniszteri rendelet tényleg ugy vétetett foganatba, hogy a vádinditvány a tárgyalás befejezése után nyujtatik be, sőt olyan eset is fordult elő, hogy az ügyész az itélet kihirdetésének megtörténtével adta át inditványát az elnöknek. (*Jogt. Közl.* 84. 192. l.)

XI. A bíróság hatalmi körének terjeszkedése a kir. ügyészséggel szemben.

Fenebb* állitottuk, hogy az ügyészségnek az 1871. évi XXXIII. tcz.-ben a bíróságokkal szemben biztositott függetlensége veszélyeztetve van a kir. Curia azon gyakorlata által, miszerint felülvizsgálatot gyakorol a felett is, vajon a kir. ügyész a maga álláspontjából helyesen járt-e el, midőn bizonyos érdemleges inditványt tett vagy megtenni elmulasztott. Kötelesek vagyunk ezen állitásunkat adatokkal támogatni.

Utalunk a fenebbi határozatokra, melyekben többé-kevésbé erős megrovások foglaltatnak az ügyészség irányában.

Mindezeknél azonban sokkal inkább illustrálja felállitott tételünk alaposságát a kir. Curiának az igazságügyminiszterhez intézett következő panaszos átirata, melyben a sérelem az, hogy bizonyos bűnesetben a kir. ügyész jogos védelmet

* L. 256. l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

látott fenforogni, a kir. Curia pedig ezen felfogást a fenforgó ténybeli körülményeknél fogva kizártnak látta.

Az átirat főbb vonásokban igy hangzik:

A mai napon jelen itélettel elintézett bűnvádi ügyben azon körülmény merülvén fel: hogy N. Pál vádlott tetten éretvén, az elfogattatás elől szaladással kivánt menekülni; e közben azonban a káros N. Samunál felügyelő gazdai minőségben szolgált P. Pál által utóléretvén, ez éles ásóval több izben fejének vágott, fejét erősen megsebesitette s nagy szerencsétlenség az orvosi vélemény szerint csak az által kerültetett ki, hogy a N. Pál fején volt bárányból-sipka és dús hajzata az éles ásócsapás erejét csökkentette; mindazonáltal a nevezett annyira elveretett, hogy az okozott sértések következetében az iratcsomó 46. sz. a. feltalálható 1882. évi ápr. 24-én kelt orvosi vélemény szerint egy hónapi munkaképtelenséget vont maga után; N. Pálnak vállán az azt fedő izmok erősen feldagadva találtattak, ezen sérülést pedig sokszoros és meg nem számlálható ütések eredményezték s a jobb vállon is három különböző hosszuságu, botütésből származott csik mutatkozott: mindezen sulyosnak véleményezett sérelmek daczára és a királyi törvényszék mellett működő kir. ügyésznek 1882. aug. 22-én 7855. sz. a. kelt inditványa folytán, minthogy a kir. ügyész a P. Pál cselekményében büntethető cselekmény tényálladékát nem találta, az elsőfolyamodásu törvényszék azon helyzetbe sodortatott, hogy 1882. évi deczember 30-ról 10549. sz. a. hozott határozatával P. Pál ellen a bűnvádi eljárást a vád alá helyezési inditvány hiányában megszüntetnie kellett s ezen határozat jogerőre emelkedvén, a P. Pál cselekménye büntetlenül maradott; mennyiben esett P. Pálnak a helyzetből kifolyó körülmények között hatáskörében a szolgálatadója vagyona ellen intézett megtámadást ily módu tettlegességgel akadályozni meg, vagy hogy arra átalában lehetett-e szükség s a védelem jogosultságának esete az adott körülmények folytán fenforoghatott-e, annak az ügy jelenlegi állásában megbirálására a magy. kir. Curia

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

büntető tanácsa nem tartván magát illetékesnek, az ügyre vonatkozó összes iratokat Nagyméltóságod elébe terjeszteni s ez uton ezen esetet Nagyméltóságodnak becses tudomására juttatni határozta, hogy a jelen esetre vonatkozólag bölcs belátásához képest a további szükséges intézkedéseket megtenni méltóztassék. (84. decz. 9. 4702.)

XII. A kir. ügyész és a magánvádló közti viszony.

Kir. Curia

(Ha a károsultnak anyagi hátránya van a vádlott által elkövetett bűncselekmény folytán, az még hivatalból üldözendő bűncselekményeknél is jogositva van az ügyész felmentő inditványa ellenében is vádat emelni és jogorvoslattal élni):

Habár a kir. ügyész a K. Ivánné kárára elkövetett lopásra nézve K. P. irányában is felmentést inditványozott, tekintve azonban, hogy a károsult nő vádját nem csak a végtárgyaláson, de az első birói itélet elleni felebezése által továbbra is fentartotta, tekintve, hogy midőn a károsultnak anyagi hátránya van, a kir. ügyész felmentési inditványa ellenében is a káros jogosult arra, hogy vádat emeljen, stb. (85. ápr. 8. 1641. *Jogt. Közl. M.* 85. 224. l.)

Ha a kir. ügyész inditványi bűntett esetében az eljárás megszüntetését inditványozza, de ehhez a sértett fél hozzá nem járul, a kir. ügyész ezen inditványa figyelmen kivül hagyandó. (83. nov. 11. 3132. *Dtár* IV. 195.)

A magánvádló személyére vonatkozó többi határozatokat l. fenebb 3—7. l. és alább 298. l.

(A magánvádló az ügyészi vád elejtése *után* tartozik nyilatkozni a vád fentartásának kérdésében):

Özv. V. T.-né panaszában, melynek alapján a bűnvádi eljárás folyamatba tétetett, a következő kérelmet terjeszti elő: Esedezem a Tek. kir. járásbiró ur előtt hogy a széplaki birót megidézni és őt méltatlan bánásmódjáért megfenyiteni kegyeskedjék. A kir. ügyész 1883. aug. 9-én

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3466. sz. a. inditványozta, hogy Cs. J. a BTK. 473. és 475. §§-aiba ütköző hivatali vétségek miatt közvetlen végtárgyalásra idéztessék. A végtárgyalásra megjelent a hat éves sértett fél nagyanyja is, a ki a fentidézett panaszt is előterjesztette és a végtárgyalási jegyzőkönyv szerint előadja: hogy midőn P. L. unokájával Cs. J.-hoz mint volt községi bíróhoz a község házában a gyermektől elzálogolt szumán kiváltása végett megjelent, nevezett Cs. J. gyermek-unokáját két fülénél felemelte s hajánál fogva a földhöz vágta s azután az ő szumánját is a csőszszel lehuzatta. A bizonyitási eljárás befejezése után a kir. ügyész a következő inditványt teszi: «Vádlott azon tényében, hogy P. L. 6 éves gyermek fülét intésképen egy kissé meghuzta s hogy a nagyanyja szumánját zálogképen elvette, tekintve, hogy a zálogban tartott szumánt vádlott egy évig magánál tartotta s senki annak kiváltásáért nem ment el, büntetendő cselekmény tényálladékát fenforogni nem lát, minélfogva véginditványozza, hogy vádlott Cs. J. az ellene a BTK. 473. és 475. §-aiba ütköző hivatali vétségek miatt emelt vád terhe alól felmentessék s panaszos a netaláni kárigényeire nézve a polgári perutra utasittassék.» Ezen véginditvány után a végtárgyalási jegyzőkönyv szerint sem az elnök, sem a felek részéről nyilatkozat nem történt és a jegyzőkönyv ekkép folytatja: «Elnök a tszék tanácskozása után a következő itéletet hirdette ki: — — — Ezen itéletbe vádlott belenyugodott, ellenben a kir. ügyész nem látván büntetendő cselekményt fenforogni, az ellen vádlott javára felebbezést jelentett be. — *A nagyváradi kir. tszék* Vádlott Cs. J. az ellene vádba helyezett s a BTK. 375. §-ába ütköző s minősülő hivatali hatalommal való visszaélés vétségében vétkesnek mondatik ki s ezért a BTK. 92. §-ának alkalmazásával az itélet jogerőre emelkedésétől számitandó nyolcz napi fogházra itéltetik. *Indokok:* Miután vádlott Cs. J. ugy a vizsgálat valamint a végtárgyalás során önként beismerte, de a tanuk vallomásával is igazoltatott, hogy ő a mult 1881. évi szeptember 25-én tengeri lopás miatt T. J. csősz

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

által szumánja elvételével megzálogolt P. L. 6 éves gyermeket, midőn ezt nála mint birónál s károsnál a nagyanyja V. T.-néval a nála talált állitólag 20 cső tengeri iránti kártérités és szumánjának kiadása végett megjelent, a gyermeket füleinél fogva megczibálta s tetteiért megpirongatta, de a kártérités kérdésébe nem is bocsátkozott, a gyermek felső ruháját (szumánját) nemcsak ki nem adta, hanem az 1400 cső tengeri kár biztositása czéljából, a csősz által még a nagyanyja V. T.-né szumánját is róla erővel lehuzta, elvétette, s a két szumánt minden további törvényes eljárás nélkül tovább egy évnél magánál tartotta. Azután pedig V. T.-né szumánját, mely a letett becslő eskü által 5 frtra értékeltetett, 3 frt 50 krért önhatalmulag eladta s a pénzt maga hasznára forditotta. Minthogy figyelembe véve azon a vádlott által s a csősz által sem tagadott ténykörülményt, hogy az 1400 cső tengerire becsült 5 frt 60 kr. értékü összes kárt nem egyedül P. L., hanem több időn keresztül több más a csősz elől elfutott egyének is okozták, s igy a kártérités a törvény rendes utján kipuhatolandó tettesek ellen lett volna követelhető, panaszos V. T.-né személyesen kukoricza-lopással nem is terheltetett s nála egész más czélból jelent meg, vádlott erőszakos nagy jogtalanságot követett el, vádlott cselekménye a BTK. 475. §-ába ütköző hivatali hatalommali visszaélés vétségének volt minősitendő, s ugyanő mint birói hatalmával saját érdekében jogtalanul visszaélő, abban vétkesnek kimondandó s tekintettel eddigi büntelen életére, az okozott kár csekély voltára, s hogy kártéritést szolgáltathat, a BTK. 92. §. alkalmazásával 8 napi fogházzal fenyitendő. Nem foghatván helyt azon mentsége, hogy ő a kis fiutól elvett szumánt nem találván elegendőnek az összes kár fedezésére, ez okból tartotta magát jogosultnak a panaszos nagyanyja szumánjának is elvételére. Azon beismert ténye pedig, hogy a lopással terhelt P. L. füleit megczibálta, mint maga után semmi káros következményt nem vonó eset büntethető cselekménynek nem tekintetvén, mellőzendőnek találtatott. — *Kir. tábla* a kir.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ügyésznek vádlott javára bejelentett felebbezésre (vádlott megnyugodott az elsőbirói itéletben): A kir. ügyészségnek megszüntetési inditványa a sértett fél fentartott panasza mellett figyelembe nem jöhetvén, a kir. itélő tábla az elsőfoku bíróság itéletét indokaiból azzal hagyja helyben, hogy vádlott büntetését nem a BTK. 92., hanem 91. §-ának figyelembe vételével szabja ki, és hogy a BTK. 484. §-ának intézkedése azért mellőztetett, mert vádlott most már hivatalt nem visel. — *Kir. Curia:* (Vádlottnak és javára a kir. ügyésznek felebbezésére): Vádlott felebbezése, miután az első birósági itélet ellen, mely a kir. itélő tábla által helybenhagyva lett, jogorvoslattal nem élt: visszautasittatik. Ellenben a kir. ügyésznek vádlott javára érvényesitett felebbezése folytán mindkét alsóbb birósági itélet megsemmisittetik s vádlott ellen a jelen ügyben való további eljárás megszüntetik. *Indokok* Mert a végtárgyalási jegyzőkönyv szerint a kir. ügyész véginditványában a vádat elejtette; azt pedig, hogy a sértett fél az ügyészi vádelejtés *után* elleninditványt tett s ebben vádlottnak elitéltetését kérte volna, a végtárgyalási jegyzőkönyv nem bizonyitja. (84. 6007. decz. 29.)

(Magánvádlónak a végtárgyaláson való meg nem jelenése folytán az inditvány visszavontnak nem tekinthető; a kir. törvényszék a tárgyalásra idéző végzésnek oly hozzáadással való megtoldására, hogy magánvádló meg nem jelenése esetén a följelentéstől elállottnak fog tekintetni, nincs jogositva):

A BTK. 335. §-ának 7. pontjába ütköző lopás bűntette miatt vádolt G. Lipót ellen folyamatba tett bűnvádi ügyben a veszprémi kir. *tszék* a következő végzést hozta: W. S. panaszára G. L. ellen a BTK. 336. §-ának 7. pontja szerint minősülő lopás miatt folyamatba tett eljárás a BTK. 334. és 116. §§-ai alapján beszüntettetik. Miről a panaszló és vádlott. valamint a kir. ügyész végzéssel értesittetik. *Indokok:* W. S. pápai lakos, mint G. L. szolgálatadója, ez ellen lopás miatt

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

feljelentést tett. Vádlott a vizsgálat során tagadta a lopást. W. S. 1882. okt. 3-án tartott végtárgyaláson meg nem jelenvén, a 3055/882. számu végzéssel f. é. márczius 6-ára oly hozzáadással idéztetett, hogy meg nem jelenése esetén a föl-jelentéstől elállottnak fog tekintetni. Daczára azonban a szabályszerü idézésnek, a kitüzött végtárgyalásra ismét meg nem jelent: minélfogva a G. L. ellen tett feljelentéstől elállottnak tekintetik. Minthogy pedig a szolgálatadó ellen elkövetett lopás a BTK. 343. §. és illetve 110. és 116. §§-ai szerint csak magánvádló inditványára üldözhető, a G. L. ellen emelt ilyetén vád pedig a magánvádló meg nem jelenése által visszavonatott: ennélfogva a további fenyitő eljárásnak helye nem lévén, az a kir. ügyészség inditványának mellőzésével beszüntetendő volt. — *Kir. tábla;* a kir. törvényszék beszüntető végzését, még az 1880. aug. 15-én 2265. sz. a. kelt igazságügyminiszteri szabályrendeletnek joghasonlatosság folytán alkalmazandó 71. §-a szerint is, és indokainál fogva helybenhagyta. — *Kir. Curia:* Tekintve, hogy a BTK. 116. §-a értelmében csak az esetben szüntethető meg az eljárás, ha az arra jogositott magánfél inditványát visszavonja, a magánfélnek ilynemü nyilatkozata, illetve kijelentése azonban az iratoknál nem létezik és tekintve, hogy épen azon oknál fogva, mert a hivatolt §. értelmében a megszüntetésre határozottan a magánfél visszavonó nyilatkozata kivántatik meg a kir. törvényszék a tárgyalásra idéző végzésnek olynemű sanctiózali megtoldására, mint az az 1882. évi 3055. sz. végzésben történt, jogositva nincs: mindkét alsóbb birósági végzés megsemmisittetik és az eljárt kir. törvényszék a kir. ügyészi inditványnak megfelelő további szabályszerü eljárásra utasittatik. (83. 9640. *M. I.* 84. 52. sz.)

Ellentétes a fenebbivel a következő határozat. Hogy melyik tükrözi vissza a kir. Curia állandó gyakorlatát, s hogy egyátalán ezen kérdésben létesült-e a kir. Curián állandó gyakorlat, nincs módunkban eldönteni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

(Ha a kir. ügyész a csalásra irányult vádat a vizsgálat befejezte után elejtette, a végtárgyalásra idézett sértett fél a végtárgyaláson való meg nem jelenése folytán ugy tekintetik, mint a ki az inditványt [illetőleg magánvádló a vádat] hallgatag visszavonta):

G. J. gépgyáros és B. József között előzetes levelezés és megállapodás folytán szerződés jött létre. Ezen jogügyletről felvett okirat értelmében vádlott elismeri, hogy G. J.-től megvesz egy cséplőkészletet és egy cséplőgépet; elismeri továbbá, hogy ezen tárgyak árában 900 frtot tartozik a G. J. czégnek fizetni három külön fizetési határnapon s kötelezi magát a vételár mindenik részletfizetésére jó váltókat kiállitani. Az okirat záradékában végre azon nyilatkozat foglaltatik: hogy a megjelölt tárgyak az eladó czég tulajdona maradnak mindaddig, mig a vevő a vételár-részleteket le nem fizeti s hogy az emlitett tárgyak ez ideig a vevőnek csakis gendviselésébe bizatnak: mig ellenben az eladó jogositva van, habár csak egy részletnek nem pontos megfizetése esetére «az eladott fenti tárgyakat azonnal birói közbenjárás nélkül visszavenni»; sőt az addig netalán teljesitett részlettörlesztés is az eladó tulajdona marad. B. József a kérdéses váltókat aláirta, azokat az eladó czégnek elküldötte és a gépet valamint a készletet átvette. A kérdéses váltók közül azonban egyet sem fizetett meg; mely okból a budapesti áru- és értéktőzsde birósága előtt bepereltetett. Felperes előadja, hogy: B. József «megvett» tőlem egy cséplőkészletet és egy cséplőgépet és kötelezte magát a 900 frt «vételárt» három részletben lefizetni. Azon esetre, ha «vevő» egyetlen részletet nem fizetne, akkor én jogositva vagyok az «eladott» gépet azonnal s birói közbenjárás nélkül «visszavenni». Ez alapon kéri a felperes alperest a gépek azonnali költségmentes visszaadására kötelezni s értékcsökkenes czimén 400 forintban elmarasztalni. A tőzsde-bíróság az ügy elbirálására magát illetéktelennek tartván, G. J. a vevő B. József ellen a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszékhez most már nem a gépkészlet

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

és a gép visszaadása, hanem azok vételárának fedezetéül a vevő által elfogadott és fizetetlen váltó összegében való elmarasztalás végett adott be keresetet, melyre sommás fizetési meghagyás keletkezvén, ennek jogerőre emelkedése után B. József vagyonára a végrehajtás elrendeltetett. B. József a kérdéses gépkészletet és gépet tizenegy nappal az áru- és értéktőzsde bíróságánál a visszaadás iránt ellene meginditott kereset után P. Kálmán nyitrai közjegyző előtt kötött szerződés és az erről kiállitott közjegyzői okirat szerint több más tárgyakkal együtt nejének szül. B. Borbálának el- és átadta, mely gép illetőleg gépkészletek mindazáltal a budapesti kereskedelmi- és váltótörvényszék által hozott fizetési meghagyásnak jogerőre emelkedése után az elrendelt végrehajtás foganatositásában a kiküldött végrehajtó által G. J. részére végrehajtási alapul lefoglaltaknak nyilvánittattak. Utóbb a nevezett czég a B. József ellen beperesitett váltókövetelését a váltónak B. Józsefné B. Borbálára forgatásával és a végrehajtásilag nyert zálogjoggal együtt az adósnak nejére ruházta át, mely átengedett zálogtárgyak között, a mint ez az emlitett okirat szövegében különösen is ki van emelve, a felperes czég részére végrehajtási alapul zálogképen lefoglalt cséplőgép is foglaltatik. Minthogy azonban az engedmény daczára sem fizettetett ki a lejárt, annál kevésbbé a még le sem járt másik két váltó, G. J. bűnvádi feljelentést adott be, melyben ugy B. Józsefet, valamint nejét B. Borbálát csalással, illetőleg sikkasztással vádolván, ellenük a bűnvádi eljárást megindittatni s őket megbüntettetni inditványozta. Ez lévén lényeges elemei szerint a tényállás, a meginditott vizsgálat a kiemelt ténykörülmények valódiságát constatálta, a vizsgálat befejeztével azonban a kir. ügyész a csalás miatti vádat visszavonván, továbbá B. Borbálára vonatkozólag a vádtól végképen elállván, B. Józsefet a gép vételéről szóló okirat záradéka alapján mint a kérdéses gépkészletnek és cséplőgépnek csupán gondviselőjét, a ki a gondviselésére bizott ingó dolgot jogtalanul eltulajdonitotta: sikkasztás miatt vád alá helyeztetni indit-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ványozta, mely inditványnak a nyitrai kir. tszék helyt adván, az vádlott felebbezésére a kir. tábla által is helybenhagyatott, a mire a végtárgyalás elrendeltetvén, arra a többi érdekeltekkel és tanukkal együtt G. J. is megidéztetett, de minthogy ez utóbbi nem jelent meg: a végtárgyalás az ügyészi inditványhoz és a vád alá helyezési határozathoz képest csakis B. Józsefre s csupán a sikkasztás miatti vádra szoritkozott. B. József a BTK. 355. és 356. §§-okban meghatározott sikkasztás bűntettében bűnösnek mondatott ki és egy évi börtönre itéltetett. A kir. tábla helybenhagyta. A kir. Curia az alsófoku biróságok itéletét megváltoztatta és vádlottat felmentette. Indokolását a következő tételekben vonjuk össze. Pactum reservati dominii a magánjog szerint nem lévén joghatálylyál kiköthető, az a ki a megvett és átvett, de a megállapodás szerint a vételár lefizetéseig csak «gondozás czimén» birt tárgyat elidegeniti, nem követ el sikkasztást; a csalás alól pedig a kir. Curia azon alaki indoknál fogva mentette fel vádlottat, mivel a kir. ügyész a csalásra irányult vádat a vizsgálat befejezte után elejtette s a végtárgyalásra megidézett sértett fél a végtárgyaláson való meg nem jelenése folytán úgy tekintetik, mint a ki az inditványt (illetőleg a magánvádló a vádat) hallgatag visszavonta. — A *kir. Curia* itéletének idevonatkozó része igy hangzik: Arra vonatkozólag, hogy fenforog-e vádlott ellenében a BTK. 386. §-ában meghatározott csalás bűntette, ámbár a sértett fél a nyitrai kir. tszékhez benyujtott bűnvádi feljelentésében, illetőleg a bűnvádi eljárás megindítása iráni inditványában vádlottat határozottan csalással is terheli, sőt előterjesztésének lényegesebb tartalmá vádlott cselekményének csalássá minősitésében találja törvényszerinti megállapitását: mindazonáltal minthogy a kir. ügyész a csalás miatt emelt vádinditványt visszavonta, G. J. sértett fél pedig a végtárgyalásra megidéztetvén, minden indok felhozása nélkül elmaradt és e szerint ugy tekintendő, mint a ki inditványát visszavonta: a kir. Curia vádlott cselekményének ezen viszonylatában való megitélésébe a BTK. 390. és

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

és 116. §-ához képest nem bocsátkozhatott. (85. ápr. 23. 8795. *Jogt. Közl. M.* 25. sz.)

Figyelemre méltó az alábbi határozat, melyben a kir. tábla világosan formulázza a sértett félnek az ügyészi váddal párhuzamos vádjogosultságát.

Kir. tábla: (Ny. F. sértett fél felebbezése folytán):

A kir. tszék *végzését* megsemmisiti, és az eljáró birószágot utasitja, hogy a bizonyitási eljárás alapján hozzon itéletet. *Indokok:* Habár a kir. ügyész a végtárgyalás és a bizonyitási eljárás befejezte után vádját elejtette is; de mivel a büntető eljárás ugy az ő, valamint a sértett fél panaszára indittatott meg, annál fogva egyedül a kir. ügyész vádjának elejtése nem gátolhatja a sértett fél érdekének tekintetéből is meginditott eljárás folytatását; mert a sértett fél a végtárgyaláson jelen volt és vádját fentartotta. Ehhez képest a befejezett bizonyitási eljárás anyagára való tekintettel a sértett fél vádja alapján itélettel kellett volna az ügyet eldönteni. (84. nov. 25. 27851.)

Kir. tábla:

(Az ügyészi vád egyik részének hallgatással mellőzése semmiségi ok):

A kir. tszék itéletét a kir. itélő tábla hivatalból megsemmisiti, és az eljáró birószágot utasitja, hogy A. P. vádlotton felül, a kir. ügyész által bűnrészességgel vádolt M. J. és A. Gy.-t is egy ujabb tárgyalásra megidézze, és a kir. ügyész vádja valamint a védelem meghallgatása után hozzon ujabb itéletet. *Indokok* Az 1881. évi aug. hó 17-én megtartott végtárgyalás alkalmával, a kir. ügyész nemcsak A. P. hanem M. J. és A. Gy. ellen is vádat emelt s a nélkül, hogy azt visszavonta volna, ez alapon inditványozta 1884. január hó 9-én a tárgyalás kitüzését. Az 1884. évi márcz. 22-én megtartott ujabbi végtárgyalás befejezte után, jó lehet csak A. P. vádlottal tartatott meg a bizonyitási eljárás, a kir. ügyész a vádját akként ismételte, a mint az egész terjedelmében az 1881. évi aug. 17-én lefolyt végtárgyalásról felvett jegyző-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

könyvben felvétetett, s igy az akkori vádját fentartotta. A kir. tszék azonban a kir. ügyész inditványát hallgatag mellőzte, s csakis A. P. ügyében hozott itéletet, anélkül, hogy a többi vádlottak ellén emelt vád tárgyában határozatot hozott volna. Minthogy pedig a kir. ügyész inditványát hallgatag mellőzni nem lehet, nyilván formasértést követett el a kir. tszék, midőn a kír, ügyész inditványának csakis első rendü vádlottra vonatkozó részét tette határozatának tárgyává. (84. 19569.)

109. §.

A perbeszédek után, azok tartalmát röviden összefoglalva, megmagyarázza az elnök a vádlottnak, s megkérdezi őt, hogy nem akar-e még valamit védelmére előterjeszteni.

Vádlott netaláni észrevételeinek meghallgatása után a bíróság elnöke a tárgyalást befejezettnek nyilvánitja, a mire a bíróság s a jegyzőkönyvvezető itélet vagy határozat hozatala végett külön terembe vonulnak.

110. §.

Ha a végtárgyalás eredménye szerint vádlott elitélésére vagy fölmentésére elegendő bizonyitékok léteznek, a törvényszék itéletet hoz.

Határozat csak az esetben hozható, ha a végtárgyalás folyama alatt felmerült valamely lényeges körülménynek bővebb felderitése válik szükségessé.

I. Res judicata.

Sulyosabb vád alól való felmentés kizárja az üldözést ugyanazon cselekmény miatt enyhébb vád mellett. (82. 6984. oct. 24. *B. J. T.* V. 135.)

II. A vád elejtése esetében felmentés vagy az eljárás megszüntetése mondandó-e ki?

Ha a kir. ügyész az egyik vádbeli cselekményre vonatkozólag a vádat a végtárgyaláson elejti, és megnyugvását a magánvádló kijelenti: ezen cselekményre nem felmentő itéletnek, hanem bűnvádi eljárás megszüntetésének van helye. (*Jogt. Közl. M.* 85. 236.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

V. ö. az ugyanezen kérdésben az 5. l. közölt határozatokat.

III. Elévülés.

Ha a bekövetkezett elévülés kizárja a bűnvádi eljárás megindítását, a birói határozatban nem a vádlott *felmentése* mondandó ki, hanem az *eljárás megszüntetése* rendelendő el. (82. okt. 27. 7870. *Dtár* III. 308.)

Elévülés esetén a bűnvádi eljárás mindig végzésileg szüntetendő be. (81. 6452. *Dtár* I. 148.)

Elévülés esetén az eljárás nem itélet, hanem végzés által szüntetendő meg; felmentő itélet hozatalának nincs helye. (84. ápr. 24. 1048. *Jogt. Közl. M.* 84. 398.)

Az elévülés bűnvádi ügyekben hivatalból, vádlott felebbezése nélkül is figyelembe veendő. (83. jun. 6. 1261. *B. J. T.* VII. 30.)

IV. Az itélet technikája.

A Birói Ügyv. Szab. rendelkezéséhez képest az itéletek — mint minden érdemleges határozat — «Ő Felsége a király nevében» adandók ki. (72. febr. 27. 6570. *Ig. Miniszt. Rendelet.*)

33. számu teljes-ülési határozat.

Kimondandó-e a bűnösség és minősités akkor is, midőn összbüntetés megállapitása végett a büntetés kimondása elhalasztatik? (11961/81. és 8804/83. B. számokhoz.)

Határozat:

Tekintve, hogy a törvényszékek hatósági körébe utalt bűnvádi ügyekre vonatkozólag az elsőfoku bíróságoknál a szóbeli végtárgyalás van elfogadva; tekintve, hogy a szóbeli végtárgyalás lényeges kelléke: a közvetlenség; tekintve, hogy ebből kifolyólag mindazon ténykörülményeknek, melyek az itélet elemét képezik vagy képezhetik, a végtárgyaláson az itélő birák előtt kell állittatniok, és minden bizonyitéknak,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a mennyiben külön vagy kivételes esetekre az ellenkező nem rendeltetik, előttük kivétetnie és általuk észleltetnie; tekintve, hogy a szóbeli és közvetlen végtárgyalás eszméje szerint a ténykérdéseket illetőleg az itélet nem állapithat meg mást, mint a birák által a főtárgyaláson a bizonyitékok és azok sulyának mérlegelése, azoknak egymással, valamint a bizonyitandó ténynyel való összefüggésük alapján nyert összbenyomás eredményének itélet alakjában való kinyilatkoztatását; tekintve, hogy ez, a büntetendő cselekményt vagy ennek minőségét megállapitó tényekre, valamint a bűnösségre, továbbá a sulyositó és az enyhitő körülményekre is egyaránt kiterjedvén: mindebből a végtárgyalásnak rendszerint megszakithatlan egysége, és ha ez hosszabb időre megszakittatott, egész teljességében való megujitása mint feltétlen szabály következik; tekintve, hogy az esetben, ha csupán a büntetendő cselekményre, és az abban való bűnösségre szoritkoznék az itélet: azon birróság, mely a büntetés megállapitására lenne a sulyositó és az enykitő körülmények fenforgásának és egymáshoz való viszonyitásának szempontjából uj végtárgyalást elrendelni; tekintve, hogy ezen utóbbi végtárgyalás igen gyakran, különösen ha az enyhitő vagy sulyositó körülmények a büntetendő cselekmény elkövetése alatti mozzanatokból származnak: az előbbi végtárgyalás egész bizonyitási anyagának ismétlését tenné szükségessé; azonfelül, hogy egyáltalán nincs kizárva annak lehetősége, hogy az utóbbi végtárgyalás alapján a büntetés megállapitására hivatott birróság az előtte lefolyó ujabb végtárgyalás eredményében azon meggyőződésre jusson, hogy vádlott vagy épen nem követett el büntetendő cselekményt; vagy hogy az általa elkövetett cselekmény sulyosabb, esetleg enyhébb annál, melyben a büntettet és a bűnösséget megállapitott itéletben bűnösnek kimondatott; tekintve, hogy az imént feltételezett esetben az utóbbi birróság saját meggyőződésével ellentétben: vagy kénytelenitetnék büntetést szabni azért, a mit a törvény szerint büntetendő cselekménynek nem lát, és pedig büntetést szabni azon

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

oknál fogva, mert egy másik vele egyfoku birói tanács más meggyőződésben volt; mely kényszerités ellenkezik az 1869: IV. tcz. 19. §-ának első pontjában kimondott azon sarkalatos szabálylyal, a mely szerint «A biró a törvények, a törvény alapján keletkezett és kihirdetett rendeletek, és a törvényerejü szokás szerint tartozik eljárni és itélni», és a mely sarkalatos szabály eszméje ellentétben áll oly megállapitásnak a biró által hozandó itélet alapjául való elfogadásával, mely megállapitás az itélő birót a törvénynyel ellenkező itélet hozatalára kényszeritené; vagy pedig kénytelenittetnék az utóbbi bíróság a cselekmény minősitése, esetleg a bűnösség tekintetében az előbbi bírósággal ellenkezően itélni: a mi viszont egy ugyanazon foku bíróság itéletének egy másik tanács által való megengedhetetlen felülvizsgálatát, megváltoztatását, illetőleg hatályon kivül helyezését foglalná magában: mindezeknél fogva kimondja a kir. Curia büntető tanácsainak teljes ülése, vonatkozólag a 11961/81. és 8804/83. B. számok alatt felmerült kérdésre:

Bűnvádi itéletekben nem választható külön a büntetendő cselekmény fenforgását és a vádlott bűnösségét kimondó rendelkezés, a büntetésnek azon cselekmény miatti megállapitásától, és annálfogva nem engedhető meg, hogy a büntetés megállapitása a büntetendő cselekményt minősitő, és a vádlott bűnösségét kimondó itélet után, külön hozandó itéletnek képezze tárgyát.

De kimondja egyuttal a kir. Curia büntető tanácsainak teljes-ülése azt is:

hogy az esetleg szükségessé válandó összbüntetés megállapitása czéljából nem kivántatik az ugyanazon vádlott ellen később felmerült különösen csekélyebb fontosságu büntetendő cselekmény miatt, az eziránti vizsgálat befejezésének bevárása; hanem a már bevégzett vizsgálat esetében, különösen ha ennek tárgyát az utóbb felmerültnél sulyosabb büntetendő cselekmény képezi, a végtárgyalás elrendelhető; azon a cselekményt minősitő, a vádlott bűnösségét és büntetését is

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

meghatározó itélet is hozandó; fenhagyatván az egyes cselekményekre külön itéletekben megállapitott szabadságvesztésbüntetéseknek, a BTK. VIII. fejezetének rendelkezései szerint összbüntetésbe való egybefoglalása azon időre, midőn az utóbbi vádak tárgyát képező cselekményekre vonatkozólag is szabadságvesztés-büntetést megállapitó itélet hozatott.

Magától értetik, hogy járásbiróság nem hozhat összbüntetést megállapitó itéletet, ha a törvényszék által elsőfokban hozott itéletben kiszabott büntetés is foglalandó az összbüntetésbe. (84. márcz. 12.)

Kir. Curia

Az itélet rendelkező részében azon bűncselekmények, melyek miatt vádlott elitéltetik, tüzetesen megjelölendők. (81. 1547. *Dtár* XXVIII. 161.)

«Eszmei bűnhalmazat esetében nem szükséges a vádlottat a csekélyebb sulyu cselekményben külön is bűnösnek kimondani, mert a BTK. 95. §-a ily esetben kizárólag a sulyosabb törvény alkalmazását rendeli, ez pedig nemcsak a büntetésre, hanem a minősitésre is vonatkozik.» (82. okt. 10. 6196. *B. J. T.* V. 132.)

Ellenben a BTK. 115. §. alá eső közegészség és testi épség elleni kihágás alól fel kellett menteni, mert a BTK. 95. §-a értelmében, ha egy cselekmény a BTK. több rendeletét sérti, az egy büntetendő cselekményt képez, és pedig azt képezi, melyre a legsulyosabb büntetési nem van megállapitva és e szerint a BTK. 96. §-a alá vonható bűnhalmazat jelen esetben fen nem forog. (83. nov. 8. 8352. *B. J. T.* VII. 295.)

Az életfogytig tartó fegyház kiszabása esetében is kimondandó a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése mint mellékbüntetés, és kiemelendő az itéletben, hogy ez azon esetre szól, ha a büntetés tartama kegyelem utján megröviditteinek. (82. 144. *Dtár* II. 6.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Azon határozmány, hogy a büntetés a katonai szolgálat kitöltetése után leend foganatositandó, miután a végrehajtás nak miként leendő eszközlése az itélet tárgyát nem képezheti, az itéletben helyt nem foglalhat. (81. jan. 27. 6378. *Dtár* XXVII. 63.)

A vádlottnak elitélését tartalmazó jogerejü itélet és indokainak valamelyik lapban közlése a BTK. 277. §-ának második bekezdésébeni meghatározása szerint csak akkor rendelhető el, ha magánvádló ezen kivánatát a tárgyalás folyama alatt kijelenti. A felebbezésben elkésett. (83. jan. 31. *Dtár* IV. 119.)

Kiutasitás esetén a bíróság az itéletben keresi meg a rendőri hatóságot a tolonczozás miatt. (81. 12283. *B. Gy. T.* IV. 272.)

(Felmentett vádlott megrovása az itélet indokolásában): Habár vádlottnak lelkészi állásánál fogva tudomással kellett birnia azon törvényes rendeletről, melynek következtében a podkilavai község a magyar feliratu pecsétet kötelességszerüleg beszerezte, és igy megrovandó a vádlott lelkésznek azon hivatalos állásával ellenkező eljárása, miszerint a helységi birónál egybegyült több községi lakos jelenlétében nyilvánosan azt merészelte mondani a megszerzett magyar feliratu pecsétre nézve: «mi tótok vagyunk, a magyar feliratu pecsétre szükségünk nincs s a képviselő-testület ne fogadja el kiadásai között a birónak a pecsét megszerzésére forditott költségeit»; mivel mégis ezen *helytelenitett* kifejezésnek oly értelmet teljesen tulajdonitani nem lehet, hogy ez által vádlott a felsőbb hatóságoknak törvényes hatáskörükben a magyar feliratu községi pecsét kizárólagos használata iránt kiadott rendelete, illetőleg a megyei hatóság határozata elleni engedetlenségre egyenes felhivást intézett volna: ennélfogva a kir. itélő táblának vádlottat felmentő itélete . helybenhagyatik. (84. márcz. 11. 1006. *Jogt. Közl.* 144. l.)

A büntetés alul büntethető cselekmény hiányában felmentett vádlott egyszersmind a vád és következményeinek terhe alól felmentendő. (83. okt. 5. 5127. *Dtár* VI. 269.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha vádlott bűnösségére mutató semminemü bizonyiték sem létezik, vádlott minden hozzáadás nélkül egyszerüen felmentendő. (80. szept. 29. 5341. *Dtár* XXVI. 152.)

III. §.

Az itélet által vádlott vagy elitélendő, vagy felmentendő. Elitélés esetében a büntető eljárás költségei is megállapitandók, s ha börtönre vagy fogházra itéltetett, egyszersmind kimondandó, hogy a rabtartási költségeket is tartozik viselni.

Ha a büntetendő cselekmény által valakinek kár okoztatott, s a kártéritést a büntető eljárás utján kéri megállapittatni, a mennyiben a törvényszék a kárnak valódiságát, valamint ennek a büntetendő cselekmény általi okozását, ugyszintén összegét is bebizonyitottnak tartja, a kártérités iránt a bűnvádi itéletben határoz, ellenkező esetben a kártérités iránti kereset a polgári bíróság elé utasitandó.

I. A költség kérdése a vádlott elitéltetése esetében.

Az ügyvédi képviseletből felmerült költségek megtéritendők a bűnvádi eljárásban. (81. 6187. *Dtár.* I. 116.)

Az elitélt köteles a sértett félnek az ügyvédi képviseltetésből felmerülő költségeket megtériteni. (81. 11785. *Dtár* I. 249.)

A magánvádló képviselőjének dija az eljárási költségek közé tartozván, az elitélt azok megtérítésére kötelezendő. (83. jan. 25. 11284; 83. ápr. 20. 1868; 83. ápr. 20. 12842. *B. J. T.* VI. 214.)

F. B. mint vádlott az Elj. Szab. 33. §-ánál fogva is a F. L. mint magánvádló ügyvéde költségeinek megtéritésére volt kötelezendő, a tanuknak pedig dijak megállapithatók azért nem voltak, mivel olyanok a tárgyalás folyamán felszámitva, illetőleg követelve nem lettek». (83. márcz. 9. 16864. *B. J. T.* VI. 91.)

(Vádlott jogában áll a rajta követelt eljárási költségeket ép ugy kifogásolni, mint bármely más kártéritési követelést)

1. . Az eljárási költségekre vonatkozólag mindkét alsóbb

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

birósági itélet feloldatik és az eljáró kir. törvényszék utasittatik, hogy a kir. ügyész és a vádlottnak kihallgatása mellett azon költségeket tüzetesen és számszerint állapitsa meg: mert vádlottnak kétségtelen jogában áll a rajta követelt eljárási költségeket ép ugy kifogásolni, mint bármely más kártéritési követelést. Ezen jogával azonban csak akkor élhet, ha azon költségek kellően felszámittattak és tudomására hozattak, mi azonban jelen esetben, hol emlitett költségek ismeretlen mennyiségben állapittattak meg, nem történt. (84. márcz. 20. 11688. *M. I.* 42.)

2. Minthogy bűnvádi ügyekben az elitélt vádlott vagy vádlottak által megtéritendő eljárási költségek iránti intézkedése a bíróságnak, az itélet vagy érdemleges határozatoknak lényeges kiegészitő részét képezi és ezeknek mennyiségileg megállapittatása ellen az azok által terhelt vádlottaknak is lehetnek észrevételeik, intézkedjék az iránt, hogy ezen költségek tüzetesen felszámittassanak s azoknak összege megállapittatván, az érdemleges határozatban vagy itéletben számszerinti mennyiségben befoglaltassék. (84. szept. 3. 6362.)

3. Feloldattak az alsóbb birósági itéletek a vizsgálat és tárgyalási költségek tekintetében azért, mert azon költségek, melyek egyébként a fenforgó esetben, hol a vizsgálat külföldön is eszközöltetett s az illetékes ügybiróság székhelyétől távol tárgyalt és biráskodott, igen jelentékenyek, de egyszersmind különféle tekintetek alá eshetők lehetnek, fel nem számittatván, hanem csak ugy eszmeileg követeltetvén, e mulasztás által elvonatott az illető vádlottaktól a lehetőség azok ellen esetleges kifogásaikat megtehetni s megállapitásuk és részletes kivetésük ellen indokolt felebbezéssel élhetni (84. máj. 10. 2000. *Fogt. Közl. M.* 84. 416. sz.)*

4.... Az eljárási költségek tekintetében mindkét alsóbb birósági itélet feloldatik s az elsőfolyamodásu törvényszék uta-

* Ezen curiai határozat első részét l. fenebb 106. l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

sittatik: hogy ezen költségeket a kir. ügyész és az azok megtérítésére kötelezendő vádlottak védőjének meghallgatása mellett szám szerint pótitélettel állapitsa meg; mert az által, hogy az eljárási költségek fel nem számittattak, hanem határozatlan összegben követeltettek és teljesen ismeretlen mennyiségben itéltettek meg, elvonatott az érdeklett vádlottaktól a lehetőség, azok ellen esetleges kifogásaikat, kellő helyen és időben előterjeszthetni, s megállapitásuk ellen indokolt felebbezéssel élhetni, a mihez pedig kétségbevonhatlan joguk van. (84. máj. 8. 3594. *B. J. T.* VIII. 133.)

Igazságügyminiszteri körrendelet a budapesti kir. tábla területén lévő kir. törvényszékek elnökeihez:

A kir. Curia másodelnöke az első folyamodásu bíróságoknál ujabban tapasztalt következő hiányokra hivta fel figyelmemet: I. Több izben fordul elő az eset, hogy vádlottak irányában az eljárási költségek az első folyamodásu bíróságok által határozott összegben fel nem számittatnak s vádlottak a költségek ismeretlen mennyiségében itéltetnek el, a mi által elvonatik az elitéltektől a lehetőség, hogy azok ellen esetleges kifogásaikat kellő helyen és időben előterjeszszék vagy pedig, hogy indokolt felebbezéssel éljenek, a mihez pedig kétségbevonhatlan joguk van. Ily esetben a kir. Curia többször jut azon helyzetbe, hogy az itéletnek az eljárási költségekre vonatkozó részét feloldván, az elsőbiróságot az eljárási költségeknek számszerinti megállapitására utasitsa, a mi ismét egyrészről az ügyek számának szaporitását eredményezi, másrészről pedig a behajthatlan eljárási költségek viselésével különben is tulterhelt kincstárt még nagyobb kárositásnak teszi ki. (84. nov. 17.)*

A körrendelet további részét l. alább 295. l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

II. A vádat visszavonó sértett fél és az eljárási költségek.

7. számu teljes-ülési határozat.

Midőn a sértett fél inditványára folyamatba tett bűnvádi eljárás a sértett fél inditványának visszavonása folytán szüntettetik meg, a magánvádló a bűnvádi költségekben elmarasztalandó-e? (Ad 5035. 82.)

Határozat

Tekintettel az általános törvénykezési, s különösen az esküdtszékek elébe tartozó sajtóügyekben megállapitott gyakorlatra, valamint tekintetbe véve a törvény erejével biró 1880. évi 2265. számu igazságügyi miniszteri eljárási rendelet 23. §-a 4. bekezdésének világos intézkedését is: a kir. Curia büntető szakosztályának teljes ülése vonatkozással az elhatározása elé 5035/82. curiai *B.* sz. alatt terjesztett igazságügyi miniszteri leiratra, kimondja: miszerint

oly esetben, midőn a magánvádló a BTK. 116. §-a adta jogával élvén, vádját bármely bíróság előtt visszavonja, ugyanaz (a vádló) az összes felmerült eljárási költségek megfizetésére kötelezendő; azon egyedüli eset kivételével, midőn a vádlott részén felmerült költségek viselése iránt a magánvádló és vádlott között ellenkező megállapodás jön létre és ez azonnal a vád visszavonása alkalmával mindkét fél által a bíróság előtt szóval, vagy hiteles alakban kiállitott irásbeli nyilatkozatban kijelentetik, ilyen megállapodás azonban harmadik személyek (p. o. kir. kincstár, a tanuk, szakértők stb.) igényeire nézve hátrányos befolyással nem lehet, hanem az emlitett eljárási költségek és előlegekért első sorban mindenesetre a vádját visszavonó magánvádló marad felelős. *Dtár* II. 82. 1.)

Kir. Curia

Az inditványtól visszalépő sértett fél viseli a vizsgálat alatti rabtartási költséget. (Lopás, sikkasztás.) (83. ápr. 6. 76. *Dtár* V. 83.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A nem hivatalból üldözendő büntetteknél vagyis a magánvádló feljelentése folytán meginditott vizsgálatnál, ha a magánvádló vádját visszavonta, az ügy természete szerint a vádlott, minthogy a visszavonás folytán hozott végzés felmentő itélet hatályával bir, a költségek viselésével nem terhelhető és erre az állam se kötelezhető, mivel közbűntett esete fen nem forogván, a költségek viselésére csak az kötelezhető, kinek föllépése következtében azok felmerültek; a kérdéses esetben a bűnvádi eljárás magánpanaszos inditványa következtében eszközöltetvén, minthogy a további eljárás ugyancsak a magánpanaszos vádjának visszavonása folytán történt, ez a költségekben elmarasztalandó volna ugyan, tekintettel azonban arra, hogy a kir. ügyészség a felmerült költségeket fel nem számitotta, panaszos ezuttal a költségekben el nem marasztalható. (Csalás.) (82. szept. 20. 1996. *Dtár* III. 313.)

Oly esetben, midőn magánvádló a BTK. 116. §-a adta jogával élvén, vádját bármely biróság előtt visszavonja, ugyanaz (a vádló) az összes felmerült eljárási költségek megfizetésére kötelezendő. (82. oct. 31. 5463. *Dtár* III. 243.)

Az inditványát visszavont sértett fél csak akkor marasztaltik a költségekben, ha a királyi ügyész ezeket felszámitotta. (82. febr. 11576. 15. *Dtár* I. 233.)

(Azon sértett fél, a ki az inditványtól eláll, de költségeinek megitélését kéri, ugy tekintetik, mint a ki feltétlenül elállott):

Tekintve, hogy S. Zs. a vizsgáló biró által történt kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy vádlott megbüntetésétől eláll; habár megjelenési költségeiben elmarasztaltatását kérte is vádlottnak; tekintve, hogy sértett félnek azon nyilatkozata, hogy vádlott büntetésétől eláll, az inditvány visszavonását állapitja meg, a költségekben vádlottnak elmarasztalása bűnügyi uton pedig büntető itéletet feltételez, ezt pedig a sértett fél inditványának visszavonása kizárja: mindkét foku alsó birósági itéletnek megváltoztatása mellett, vádlott a vád és

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

következményeinek terhe alól felmentendő volt. (84. febr. 1. 10751. *Dtár* VIII. 27.)

III. Mennyiben viseli az eljárási költséget az államkincstár?

A bíróság által elrendelt orvosi vizsgálat költségei azon esetben, ha vádlott felmentetik, nem panaszlót, hanem a kir. kincstárt terhelik. (*Dtár* XXVII. 117.)

Ha a vádlott felmentése esetén a panaszló nem marasztalható el a felmerült tanudijak megtérítésében, e dijak a bűnvádi eljárási átalány terhére a bíróság által megállapitandók (83. jun. 15. 1396. *B. J. T.* VI. 279.)

Igazságügyminiszteri körrendelet a Bosniában és Herczegovinában működő bíróságoknak büntető ügyekre vonatkozó megkereséseinél felmerülő költségek tárgyában:

A Bosniában és Herczegovinában működő bíróságoknak büntető ügyekre vonatkozó megkeresései foganatositása folytán felmerülő költségek a megkeresett magyar bíróság által megtérités igénye nélkül fedezendők és az ennek kezelésére bizott bűnvádi, esetleg rabtartási átalány terhére végleg elszámolandók. Egyszersmind a felmerült költségek pontos jegyzéke a vádlott ellen leendő felszámitás és az ottani alap részére eszközlendő behajtás végett minden egyes esetben az ügyiratokkal együtt a megkereső bosnyák vagy herczegovinai bíróságnak megküldendő. Ugyanilyen módon kötelesek a Bosniában és Herczegovinában müködő bíróságok is eljárni, a midőn magyar bíróságnak valamely büntető ügyben nyujtott jogsegély alkalmából költségek merülnek fel. (83. jan. 12. 1201.)

IV. Ügyvédi munkadij.

Ügyvédi munkadijak büntető ügyekben a büntető bíróság által az ügyvéd külön kérvénye alapján is megállapitandók. (81. jan. 20. 9218. *Dtár* XXVII. 119.)

Bűnügyben teljesitett ügyvédi munka utáni dijat az illető bűnper birája állapitja meg. A fél meghallgatása nem szük-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

séges, mivel az ügyvédi dijak megállapitásának alapját a perben teljesitett munkálásnak a per birája általi mérlegelése képezi. (83. feb. 21. 7462. *Dtár* IV. 222.)

(Ügyvédi munkadij megállapitása az ügyvéd saját fele irányában):

Egy ügyvéd a budapesti fenyitő törvényszék előtt a fenyitő eljárás folyama alatt kérvényt adott be, hogy saját fele, a panaszos ellen alapitsák meg költségeit és munkadijait. A vizsgálóbiró az ügyész inditványa folytán ezt a kérelmet elutasitotta azzal az indokolással, hogy «a kir. fenyitő törvényszék valamely folyamatban lévő vizsgálati ügyben ügyvédi dijak és költségek megállapitására hivatva nincsen s mert az ügyvéd az 1874:XXXIV. tcz. 58. §-a szerint dijai és költségei megtéritése tekintetéből per utjára van utasitva». Ezen elutasitó végzés ellen az ügyvéd a fenyitő törvényszékhez felebbezett, mely a vizsgálóbiró végzésének megsemmisitésével megitélte az ügyvédnek a költséget és dijakat. A törvényszéki végzés eképen hangzik: «Csalás és sikkasztással terhelt — — — vizsgálati ügyében — — — ügyvédnek a f. é. julius 5-én 20693. sz. a. kelt vizsgálóbirói végzés ellen irásban benyujtott felebbezése folytán a kir. törvényszék a vizsgálóbirónak fenidézett keletü és számu végzését megsemmisiti és benyujtott kérvényét tárgyalás alá vevén, kérelmező javára megbizója — — — — irányában a költségjegyzékben felszámitott — — — — készkiadásnak beleszámitásával ügyvédi munkadij és költségek fejében mérsékelve összesen — — — — összeg állapittatik meg, köteleztetvén ezen összeget az ügyvédnek 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett megfizetni. Mert — — —nak saját megbizója s a fenforgó vizsgálati ügyben panaszos ellen ügyvédi költségei és munka-dijainak megállapitása iránti kérvénye a bűnvádi nyomozat és vizsgálat avagy a bűncselekvény által okozott károk biztositásának tárgyát nem képezvén, annak elintézésére nem a vizsgálóbiró, hanem a törvényszék illetékes, minélfogva a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vizsgálóbirónak végzését mint illetéktelenül hozottat megsemmisiteni kellett. A kérvénynek hely adatott azért, mert a fenforgó vizsgálati ügynek illetékes birája ezen törvényszék lévén, sem törvény, sem szabály nem létezik, a mely az ügyvédet saját fele irányában kiérdemlett dijai és költségei megállapittatása iránti kérvényezhetésében akadályozná, miért is a jelen esetben az iratok szerint tanusitható müködésre való tekintettel a — — — — felszámitott dijak és költségek mérsekelten — frtban voltak megállapitandók. (*Fogt. Közl.* 84. 39. sz.)

V. Kártérités.

A felszámitott magánjogi igények felett a büntető biró köteles határozni. (84. jan. 22. 5578. *B. J. T.* VII. 348.)

Ha a büntető biró a bűnösség kérdésében itél, a kártéritési kötelezettség felett is határoz. (82. okt. 11. 4970. *B. J. T.* V. 119.)

Azon itélet, melyben a sértett fél által érvényesitett magánjogi igényekre nézve intézkedés nem foglaltatik, mint nem kimeritő megsemmisitendő. (84. ápr. 3. 1449. *Fogt. Közl. M.* 84. 377. sz.)

A kártérités nem állapitható egyedül a sértett fél vallomására. Vádlott csak azon cselekménye miatt tartozik kártéritéssel, mely miatt elitéltetett. (82. febr. 9. 10322. *B. J. T.* IV. 206.)

(Ha a kártérités*ről* való lemondás a vádlott boszujától való félelem által sugalmaztatik, szabad akaratból származottnak nem tekinthető s jogilag kötelező erejünek el nem fogadható)

«. A kártéritést illetőleg mindkét alsóbb foku bíróság itéletének részben való megváltoztatásával, vádlott a BTK. 292. §. alapján özv. Gy. Józca részére 300 frt kártéritésben marasztaltatik. A nevezett özvegy 1883. évi november 14-én történt vizsgálati kihallgatásakor azon nyilatkozatot

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tette ugyan, hogy ő kártéritésre igényt nem támaszt; ámde tekintve, hogy a vizsgáló biró által lemondásának indoka iránt ugyanazon évi decz. 3-án megkérdeztetvén, ezen szavakkal felelt: «hogy merném én ezt követelni, mikor a férjemet a templom 100 frtjáért megölte, hát én velem mit fog akkor csinálni?» Ily lemondás nyilván a vádlott bosszujától való félelem által sugalmaztatván és igy szabad akaratból származottnak tekinthető nem levén, jogilag kötelező erejünek elnem fogadható. Annál kevésbbé, mert ha a vizsgálóbiró kötelességszerüleg figyelmezteti vala a károsultat, hogy az államhatalomnak feladata lévén ily jogtalan bántalmazás ellen mindenkit oltalmazni, a károsultnak boszuállástól tartani nincs helyes oka: valószinüleg már akkor kijelentette volna kártéritési igényét, aminthogy annak az 1884. április 4-én tartott végtárgyaláson 2000 frt követelése által kifejezést adott, a mely kártérités azonban az adatszerü vagyoni és személyi viszonyok figyelembe vételével, a jelen itélet szerinti mérsékelt összegben állapittatott meg. (85. ápr. 8. 1940. *Jogt. Közl. M.* 85. 221.)

Bűnvádi ügyekben kár és költség csak akkor itélhető meg, ha azt a fél felszámitotta. (83. máj. 16. 1250. *B. J. T.* VI. 198.)

A kártérités csak azon károsult részére itélendő meg, illetőleg a polgári perut csak azon károsult részére tartandó fen, a ki a kárkövetelés érvényesiti. 80. szept. 1. 6335. *Dtár* XXVI. 153.)

A sértett vagy kárositott félnek arra nézve, hogy az alsóbb foku birróság által hozott felmentő itélet vagy megszüntető határozat ellen felebbezési perorvoslattal élhessen, nem szükséges magánjogi igényeit perrendszerü tüzetességgel előterjesztenie. Elég ha a félnek kivánata a magánjogi igények érvényesitésére a panasz természetéből kitünik. (83. decz. 5. *B. J. T.* VII. 229.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A kártérités összege nem a vádlott, hanem a sértett fél személyi és családi viszonyaihoz képest itélendő meg, ellentétben a pénzbüntetéssel, mely épen megforditva a vádlott vagyoni állapotára való tekintettel szabandó ki. (83. febr. 27. 16585. *B. J. T.* VI. 30.)

(Kártérítésre jogositott személy az, ki a megölt személy halála folytán a már élvezett tartástól elesett):

1. *Kir. tábla:* *Indokok:* L. A. pedig azért volt polgári utra utasitandó kárkövetelésével, mert kész kiadásait nem részletezte és épen semmivel sem igazolta, egyéb kártérítési igénye pedig a BTK. 292. §. értelmében azért nem állapitható meg bűnvádi uton, mert panaszos nem bizonyitotta, hogy tartásáról az elhalt gondoskodni köteles lett volna. — *Kir. Curia:* hh. (84. ápr. *B. J. T.* IX. 10.)

2. Tekintve, hogy R. K. azt, mintha őt fia Péter tartotta volna nem is állitja, azt pedig, mintha szükség esetére a szembaja miatt külső munkára alkalmatlan P. képes lett volna őt eltartani, mivel sem bizonyitotta, és igy a R. K. javára megállapitott 250 frt kártérités törvényes alappal nem birván, ennek terhe alól B. J. stb. vádlottak, mindkét alsóbirósági itéletnek e részbeni megváltoztatásával felmentetnek, egyebekben stb. (84. jun. 16. 679. *B. J. T.* IX. 11.)

3. A megölt B. S. özvegyének amaz igénye, miszerint a gyermek részére alsóbb biróilag megállapitott kártéritésen túl vádlott az ő részére is kártéritésre kötelezteséssék, törvényszerünek találtatik. (84. ápr. 8. 1338. *B. J. T.* IX. 11.)

(Kártéritésre a büntető biró is csak akkor itélheti a vádlottakat, ha a káros jelentkezett, habár a kár okozása kétségtelen és a kár összege számszerint is meghatározható):

Mindkét alsóbirósági itéletnek részbeni megváltoztatása mellett vádlottak az elsőbirósági itéletben megállapitott 35 frt 63 krnyi károsszegnek megfizetésében tekintettel arra, hogy azon egyének, kiknek vádlottak fuvarbéri illetményükből

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hasonmennyiségü összegnek maguk részérei megtartása által ezen kárt okozták, eddig sem nem jelentkeztek, sem kipuhatolhatók nem voltak, az ellenük jelenleg foganatositott eljárás utján nem marasztaltatnak. (84. szept. 2. 3490. *B. J. T.* IX. 12.

(Ha a bűnvádi eljárás során, valamely harmadik személy a vádlott által okozott kárért készfizetői kezességet vállalva, bizonyos összeget birói letétbe tesz le: a büntető bíróságnak jogában áll ezen összeget a károsult félnek itéletileg rendelkezésére bocsátani):

A kir. tábla fenebbi végzése megváltoztatik s a kecskeméti kir. törvényszék azon intézkedése, mely szerint a H. J.-tól lefoglalt s birói letétben őrzött 988 frt 54 kr. s esedékes kamatait a H. A. sikkasztása következtében felmerült hiányok fedezésére odaitélte, s ezen összeget Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun-megye központi árvaszékének rendelkezése alá bocsátotta, helybenhagyatik. *Indokok:* H. J.-nak a felebbezésben foglalt azon érvelése: hogy az 1877. deczember 27-én általa kiállitott nyilatkozat csak bizonyos esetek bekövetkezte után idézhet reá joghátrányt, és hogy a kérdéses nyilatkozat csak egyszerü kezességet, nem pedig egyetemleges kötelezettséget tartalmaz, megczáfoltatik a hivatkozott irat tartalma által. Ugyanis ebben H. J. a testvére H. A. gyámi kezeléséből származó minden károkért és költségekért, ingó és ingatlan javai lekötése mellett, készfizető és jótálló kezességet vállalt. Minthogy ezen fizetési kötelezettség érvényéhez nem kivántatik az, hogy a készfizetési kezességet vállaló, mint vádlott-társ érdekelve legyen, a készfizetési kötelezettség a vállalkozhatási képességgel biró egyén saját akaratán alapul, s a bűnper befejeztével a büntető bíróság által letétbe elhelyezett összegnek a kár fedezése czéljából való kiutalványozása az egyetemleges kötelezettséget vállalt kezes beleegyezésétől függővé nem tehető, a kir. tábla végzését megváltoztatni és az elsőfoku bíróság határozatát helybenhagyni kellett. (84. márcz. 19. 11200. *Jogt. Közl. M.* 84. 394.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

(A kárkövetelés kérdése a bűnfenyitő bíróság által egészben is érdemlegesen megbiráltatván, a meg nem itélt összegrészek iránt vádlott perre utasitásának annál kevésbbé lehet helye, mert ez egyértelmü a bűnfenyitő bíróság e kérdésben hozott határozatának a polgári bíróság által leendő ujabbi felülvizsgálatával):

Tekintve, hogy az alsóbbfoku bíróságok vádlottnak mindannyi czimen felszámitott kárkövetelését megállapitották és azokat mérsékelt összegben megitélték; tekintve, hogy e szerint a kárkövetelés kérdése a bűnfenyitő bíróság által egészben is érdemlegesen megbiráltatván, a meg nem itélt összegrészek iránt vádlott perre utasitásának annál kevésbbé lehet helye, mert ez egyértelmü a bűnfenyitő bíróság e kérdésben hozott határozatának a polgári bíróság által leendő ujabbi felülvizsgálatával: mindkét alsóbbfoku bíróság itéletének azon része, mely szerint magánvádló a kártérités czimén ezuttal meg nem itélt követelése többletének érvényesitése végett a polgári perre utasittatott, aként megváltoztatik, hogy magánvádló részére azon követelési többlet meg nem itéltetik és azzal véglegesen elutasittatik. Egyebekben, stb. (84. ápr. 24. 710. *Jogt. Közl. M.* 84. 413. sz.)

VI. Szerződés megsemmisitésének kérdése.

A vádlott és St. E. között létrejött adásvevési szerződés megsemmisitése bűnvádi uton kimondható nem volt, mert St. E. ellen sem vád nem emeltetett, sem nem bizonyittatott be, hogy ő vádlott fondorlatáról tudomással birt volna. Már pedig oly személynek, a ki vádolva nincs, s a kinek büntetendő cselekményben való tettessége vagy részessége meg nem állapittatott, személyi vagy vagyoni érdekeibe vágó büntető itéletet hozni nem lehet. (84. 5345. decz. 4. *B. J. T.* X. 10.)

112. §.

A jogérvényes büntető itélet, az abban megállapitott vagyoni teljesitésekre nézve az 1868. 54. tcz. 345. §-ban megállapitott hatályal bir, s végrehajtása a polgári bíróság által elrendelendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

113. §.

A végtárgyalásról jegyzőkönyv vezetendő, melybe a végtárgyalásnál előforduló minden fontosabb körülmény hiven, ugyszintén vádlottnak, valamint a tanuknak és a szakértőknek nyilatkozatai, mennyiben lehetséges, ezek szavai bejegyzendők.

A bíróság tanácskozásáról külön jegyzőkönyv vezetendő.

Kir. Curia

A jegyzőkönyvet különbeni semmiség mellett a végtárgyalási elnök irja alá; a tanácsban résztvett egyik biró aláirása az elnök aláirását nem pótolhatja. (80. 9481. *Dtár* XXVII. 90.)

(A jegyzői teendők megosztása semmiségi ok):

Mindkét alsóbb foku bíróság itélete, az azok alapjául szolgált végtárgyalással együtt megsemmisittetik s a vizsgálat kiegészitése, uj végtárgyalás és uj itélet hozása rendeltetik el a következő okokból és irányban. A végtárgyalási jegyzőkönyvet egész terjedelmében, a mint ez az első foku bíróság által jelentve van, de magának a jegyzőkönyvnek egyszerü megtekintésére is szembetünik, nem ugyanazon személy irta, a ki azt a jegyzőkönyvvezetői minőségben aláirta. Habár ezt az eljáró kir. törvényszék azzal kivánja indokolni, hogy a jegyzőkönyv vezetésével megbizott törvényszéki aljegyző a tárgyaláson jelen volt, jegyezgetett s azon jegyzetek nyomán és az ő utasitása folytán irta a jegyzőkönyvet egy joggyakornok, melyet aztán a jegyző mint saját művét aggály nélkül aláirhatott: mindazonáltal a jegyzői teendőknek ezen megosztása a bizonyitási eljárás lefolyásának történethűsége tekintetében aggályosnak s annál is inkább szabályellenesnek tünik fel, mivel ellenkezik az egységnek azon fogalmával, mely a végtárgyalásnál valamint a biráskodásra, ugy a tárgyalásra és a tanácskozás folyamának visszatükrözésére nézve mellőzhetlen kellék. Ezen okból s ezen felül még a vizsgálat némely hiányainak pótlása czéljából is meg volt az itéletekkel együtt a végtárgyalás is semmisitendő. Nevezetesen, stb.

A vizsgálat kiegészitése után tartassék szabályszerün alakitandó birói tanács részvétele mellett uj végtárgyalás s az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ügynek minden ágára kiterjedő bizonyitási eljárás után hozassék uj itélet (84. jun. 4. 2289. *Jogt. Közl.* 200. l.)

(A végtárgyalásnál mint jegyző nem müködhetik az ügy vizsgálóbirája):

Kir. tábla A kir. törvényszék eljárását és itéletét egész terjedelmében megsemmisiti és utasitja a kir. törvényszéket, tartson ez ügyben W. M. jegyző helyett más jegyzőkönyvvezető alkalmazásával uj tárgyalást és hozzon a fejleménynek megfelelő uj határozatot. *Indokok* A fenálló törvénykezési gyakorlat értelmében a tárgyalási jegyzőkönyv oly fontos okmányt képez, hogy annak vezetésével csak teljesen elfogulatlan egyén bizható meg. Tekintve, hogy a vizsgáló biró a vizsgálat keresztülvitelénél kifejtett tevékenységénél fogva teljesen elfogulatlan egyénnek már azért sem tekinthető, mert a felek a vizsgáló biró láttára feszélyezve érezhetik magukat a vizsgálati vallomások netáni módositására: a kir. törvényszék szabálytalanságot követett el az által, hogy a vizsgáló birói minőségben müködött W. M.-et alkalmazta jegyzőkönyvvezetőnek, miért is az egész eljárását és itéletet megsemmisiteni és a törvényszéket uj eljárásra utasitani kellett. — *Kir. Curia:* Tekintve, hogy a bűnvádi gyakorlat szerint a vizsgálatot teljesitő a végtárgyalás végett alakitott biróságnak tagja nem lehet: a budapesti kir. táblának végzése ez okból helybenhagyatik. (84. oct. 8. 7332.)

(«Detto» a végtárgyalási jegyzőkönyvben):

Minthogy a végtárgyalási eljárásnak az a czélja, hogy az itélethozatalban résztvevő biró a kihallgatott tanuk vagy vádlottak szóbeli előadásából szerezhessen magának az előadottak felől meggyőződést, a netalán felmerülhető kételyek eloszlathatása tekintetéből a kihallgatott egyénekhez szükséges kérdéseket intézhessen s a közvetlenség alapján az előadott tárgy valódi·állása s a tényállás mibenléte felől teljes felvilágositást nyerhessen, a fenforgó ügyben tartott végtárgyalás pedig, a mint ez az arról felvett jegyzőkönyvből kitünik

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ezen követelményeknek nem felel meg, mert sem a vádlottak, sem a tanuk az általuk bizonyitandó ténykörülmények felől a tárgyaló bíróság által tüzetesen ki nem hallgattattak, tapasztalataik felőli szóbeli vallomástételre fel nem szólittattak, hanem a vizsgálóbiró előtt tett vallomásaik egyszerüen csak felolvastattak s a végtárgyaláskor felvett jegyzőkönyv még azon igen is felötlő szabálytalanságot is mutatja, hogy a kihallgatott egyénnek vizsgálati vallomására adott helybenhagyandó felelete be sem iratott, hanem csak bizonyos, a hivatalos okmányokban semmi esetre helyt nem fogható jelekkel jeleztetett («detto»), az ily módon készült hivatalos okmányok pedig mint már magukban semmisek birói itélet biztos alapjául nem szolgálhatnak: ennélfogva a fenforgó ügyben az 1882. évi decz. 13-án megtartott végtárgyalás az annak alapján hozott első- és másodfoku birósági itéletekkel együtt hivatalból megsemmisittetik s az első folyamodásu törvényszék odautasittatik, hogy a vizsgálat alkalmával az ügyre vonatkozólag kihallgatott tanukat, a vádlottakat és a károst magát is egy ujabban megtartandó végtárgyalásra megidézvén, mindazokkal a fentebb körvonalozott következményeknek megfelelőleg hallgassa ki, vallomásaikat egész terjedelmében vétesse be a tárgyalási jegyzőkönyvbe, a szükségeseknek mutatkozandó birói kérdésekre adandó feleletekkel együtt, s az ekként tüzetesen kifejlendőkhöz képest hozzon ez ügyben ujabb itéletet. (84. nov. 12. 3584. *Jogt. Közl.* 84. 408. l.)

Igazságügyminiszteri körrendelet (84. máj. 5.*):

Igen alapos kifogásokra adnak alkalmat némely kir. törvényszéknek végtárgyalási jegyzőkönyvei.

Tudva van elnök ur előtt, hogy bűnvádi eljárásunk egész folyamán a végtárgyalás képezi azon egyedüli alkalmat, a melynél a közvetlenség némileg ma is érvényesülhet, s épen mert az eljárásnak csakis ezen stadiumában lehet a vizsgálat netáni hibáit helyreigazitani s a felmerülhető kételyeket leg-

* E körrendelet többi részeit l. 258. l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

alaposabban eloszlatni: azért különös suly fektetendő arra, hogy a végtárgyalásnál a bűntett elkövetésének egész lefolyása, maguk a befolyt tényezők és a jelen volt tanuk által a legtermészetesebb módon s minden felesleges gyámolitás nélkül reproducáltassék az itélő birák előtt, s ezeknek ekként mód és alkalom nyujtassék arra, hogy az előttük netán össze nem egyeztethetőknek mutatkozó jelenségeket, az illető felekhez intézett kérdéseik által kiderithessék.

S mégis azt kellett tapasztalnom, hogy némely kir. tszék végtárgyalás alkalmával a helyett, hogy a fenebb vázolt módon járna el — még fontosabb és bonyolultabb természetü ügyekben is — a vádlott és tanuknak a vizsgálóbiró előtt tett vallomásait egyszerüen felolvastatja, s csak azon kérdést intézi utólag az illetőhöz, hogy felolvasott vallomásához ragaszkodik-e vagy nem? Hogy ez által a végtárgyalás tulajdonképi jelentőségéből teljesen kivetkőztettetik, azt bővebben magyaráznom felesleges. Az ily felületes eljárás annál is inkább mellőzendő, mert mig egyrészt ezen eljárás azon gyanura szolgáltat alapot, hogy a végtárgyalás elnöke és előadója elmulasztva az ügy előzetes és tüzetes tanulmányozását, a hiányzó ismeretet az emlitett felolvasások által iparkodnak pótolni: addig másrészt felsőbb bíróságaink akkor, midőn valamely bűnügyet felülbirálnak, a dolog természete szerint a fősulyt a végtárgyaláson kifejtett bizonyitási eljárásra fektetik.

Ugyanez okból, mint homályos értelmüek mellőzendők a végtárgyalási jegyzőkönyvekben is az oly bejegyzések, mint péld. «Vádlott a vizsgálóbiró előtt tett vallomásához ragaszkodik» vagy «Tanu a vizsgálat folyamán tett vallomását fentartja» s ezek helyett mindenkor határozottan kiemelendő azon körülmény, hogy a vádlott és tanu a végtárgyaláson élő szóval és részletesen nyilatkozott. E nyilatkozatok egész terjedelmükben természetesen csak akkor és annyiban foglalandók a végtárgyalási jegyzőkönyvbe, ha és a mennyiben a vizsgálat folyamán tett vallomásokat megváltoztatják, vagy pedig oly kérdésekre vonatkoznak, a melyek a vizsgálat

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

folyamán nem, hanem csak a végtárgyalás alkalmával tétettek meg.

Felhivom tehát elnök urat, intézkedjék, hogy a vezetése alatt álló kir. törvényszéknél a végtárgyalások alkalmával ugy a vádlottak, mind pedig a megjelent tanuk vallomásaiknak önálló és kimeritő megtételére utasittassanak, s hogy a végtárgyalási jegyzőkönyvek minden kételyt kizárólag tanuskodjanak arról, hogy a nevezett felek előadásai élő szóval s a fenebbi módon tétettek meg.

Ha azon az előző pontban kiemelt előnyt, mely a végtárgyalási kihallgatás szabatos megejtéséből származik, következményeiben is biztositani akarjuk, ugy elkerülhetlenül szükséges az, hogy a végtárgyalási jegyzőkönyvek a lehető leghivebben tükrözzék vissza a tárgyalás egész lefolyását, reprodukálják a felek előadásait, ez pedig csak ugy történhetik meg, ha ezen jegyzőkönyvek a tárgyalás befejezte után minél rövidebb idő alatt készülnek el. A hosszabb idő után készitett jegyzőkönyvek a felsőbb bíróságoknál már eleve bizalmatlanságot gerjesztenek tartalmuk hüsége iránt, mert lehetetlen is az, hogy a végtárgyaláson felvetett kérdéseket, vagy az azokra adott válaszokat, a melyeknek néha egyes kifejezései is lényegesen befolyásolhatják a biró itéletét, a jegyzőkönyvvezető hosszabb idő után is elég kimeritően és igazsághiven szerkeszteni képes legyen. De maga a végtárgyalás elnöke is, a ki jó emlékező tehetség mellett rövidebb idő mulva még képes lehet a jegyzőkönyv hiányos helyeit kiigazitani, hosszabb idő mulva ezt nem fogja tökéletes megnyugvással tehetni.

Azért odautasitom elnök urat, intézkedjék, s egyszersmind szigoruan őrködjék is a felett, hogy a vezetése alatt álló királyi törvényszéknél a jegyzőkönyvek a végtárgyalást követő 48 óra, vagy legkésőbb három nap alatt elkészitve, s az elnöklő biró által átvizsgálva legyenek.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

114. §.

Az itélet vagy határozat a végtárgyalási teremben az elnök által élőszóval hirdetendő ki, s a lényegesebb indokok is megjelölendők.

A kihirdetés a bíróság, a jegyzőkönyvvezető, a kir. ügyész és vádlott jelenlétében, s ha a végtárgyalás nem is volt nyilvános, a kihirdetésre megjelent közönség előtt történik.

Ha az itélet hozatala hosszabb időt venne igénybe, annak kihirdetése három napra elhalasztható, ez esetben azonban az elhalasztás, valamint a kihirdetésre kitüzött nap és óra, legfölebb három órával a bíróság visszavonulása után a tárgyalási teremben a jegyzőkönyvvezető által közzétendő.

Kir. Curia

Ha vádlott az itélet-hirdetéskor a birói határozatban megnyugszik, ezen elhatározását később vissza nem vonhatja. (81. 5444. *Dtár* I. 32.)

Ha az ügy az itélet meghozatala után a bíróságnál vesztegel, az elévülési idő folyamatban van. (82. jul. 21. 4724. *Dtár* III. 270.)

Az elsőfoku bíróságnak nem áll jogában a felsőbb bíróságok határozatainak kihirdetését elhalasztani és az illető felső bírósághoz a határozat magyarázása iránt felterjesztést intézni. (81. jul. 4. 5251. *Dtár* XXVIII. 24.)

Igazságügyminiszteri körrendelet (84. nov. 17.*):

Gyakran tapasztaltatik, hogy az elsőbíróságok által a felsőbb bíróságokhoz felterjesztett periratokban a fogva levő vádlottak letartóztatásának kezdete és tartama kellő pontossággal kitüntetve nincs, mely hiány a felsőbb bíróságokat a BTK. 94. §-ának alkalmazásában akadályozván, a periratoknak az emlitett körülmény felderitése végetti visszaküldését s ez által az ügyek elintézésének késleltetését vonja maga után. Felkérem tehát (Czimet), hogy a mennyiben ezen hiányos

A körrendelet első részét l. fenebb 280. l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

gyakorlat a vezetése alatt álló kir. törvényszéknél vagy az ahoz tartozó járásbirósságoknál is előfordulna, annak megszüntetésére a kellő intézkedéseket megtenni sziveskedjék.

115. §.

A jelen törvényben külön meghatározott eseteken kivül felebbezésnek csak itélet ellen van helye, mely jogára a vádlott az itélet kihirdetésekor az elnök által figyelmeztetendő.

A felebbezés joga a kir. ügyészt és vádlottat, illetőleg védőjét, a jelen törvény 4. §-ban meghatározott esetekben azonban egyszersmind a magán vádlót is illeti.

A kárositott csupán az esetben felebbezhet, ha kárának megtérítését a bűnvádi eljárás folyama alatt követelte, s az itéletben megállapitott összeggel nem elégszik meg, ha azonban kártéritési igényeinek a polgári bíróság előtti érvényesitésére utasittatott, az ellen felebbezést nem használhat.

I. Vádlott felebbezési joga.

Kir. tábla

Habár vádlott egyedül felebbez és csakis a büntetés mérvére nézve, mégis az itéletnek nemcsak a büntetésre, hanem a bűnösségre vonatkozó része is felülvizsgálandó, mert a BTK.-ben megállapitott büntetési rendszer szerint minden egyes büntetendő cselekményre csak a törvényben foglalt büntetés alkalmazható, következőleg a büntetés nemének és mérvének kiszabása, a vádbeli cselekmény tényálladékának és minőségének megállapitása nélkül nem eszközölhető. (81. aug. 8. 13876. *B. J. T.* II. 335.)

Kir. Curia.

Ha a vádlott az elsőfoku bíróság által reá kiszabott büntetésben megnyugodott, nincs joga masodik foknak a büntetést leszállitó itélete ellen felebbezni.* (Emberölés.) (84. máj. 6. 3076. *B. J. T.* VIII. 173.)

* De joga volt a kir. Curiának a büntetést hivatalból leszállitani a elen esetben, mert emberölés, tehát főbenjáró ügy forgott fen.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

II. A kir. ügyész felebbezési joga.

Kir. ügyész felebbez a büntetés szigoritása tekintetében. (83. jun. 1. 6198. *Dtár* V. 268.)

Ha a kir. ügyész az elsőbiróság itéletében megnyugodott, az ezt helybenhagyó másodbirósági itélet ellen nem felebbezhet. (83. máj. 17. 11753. *B. J. T.* VI. 342.)

(Ha a kir. ügyész az elsőfoku itéletben megnyugodott, a másodfoku biróság pedig az itéletet enyhébbé nem változtatta, a kir. ügyész nincs jogositva ezen másodfoku itélet ellen in pejus felebbezéssel élni):

Tekintve, hogy a kir. ügyész a végtárgyalási jegyzőkönyv vonatkozó záradéka szerint az első biróság itéletében megnyugodott, a budapesti kir. itélő tábla pedig az első birósági itéletet nemcsak nem enyhitette, hanem ellenkezőleg, a minősitésnek hivatalból való megállapitása mellett a vádbeli cselekményt szigorubban határozta meg, ily körülmények közt a kir. ügyésznek a másodbirósági itélet ellen a fenálló törvényes gyakorlat szerint felebbezési joga nem lévén, a másodbirósági itélet ellen vádlott terhére bejelentett felebbezése visszautasittatik s a kir. itélő táblának itélete K. Jova vádlott felebbezése folytán felülvizsgáltatván, felhozott s az elsőfoku biróság itéletében elfogadott vonatkozó indokoknál fogva helybenhagyatik. (83. jan. 24. 107212.)

III. A magánvádló illetőleg sértett fél felebbezési joga.

9. *számu teljes-ülési határozat.*

A kir. törvényszékek illetőségéhez tartozó és hivatalból üldözendő bűntett vagy vétség miatt inditott bűnvádi ügyben a kir. ügyész inditványa alapján hozott megszüntető határozat ellen a sértett fél jogositva van-e felebbezéssel élni?

Határozat

Tekintve, hogy az 1871. évi XXXIII. tcz. által a közvádlói teendőkkel felruházott kir. ügyészség életbeléptetése

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

után a magy. kir. Curia mint legfőbb itélőszék által elfogadott és ma is fenálló törvénykezési gyakorlat szerint a hivatalból való üldözés tárgyát képező büntetendő cselekmények miatt inditott bűnvádi eljárásban az alsóbbfoku biróságok által hozott felmentő itélet vagy megszüntető határozat ellen, ha a kir. ügyész nem felebbezett, a magánjogi érdekeiben közvetlenül sértett vagy kárositott fél használhatja a felebbezést, mely esetben azon körülmény, hogy nem a kir. ügyész felebbezett, vagy hogy ő inditványozta a megszüntetést, az ügy felülvizsgálatának akadályát nem képezte;

tekintve, hogy oly magánjogi követelések fölött, melyekre vonatkozólag nem a polgári eljárás alatt merülnek fel a büntetendő cselekmények jelenségei, hanem melynek alapját egyenesen valamely büntetendő cselekmény képezi: a polgári bíróság csak a különösen meghatározott esetekben, milyenek a büntetendő cselekmény elkövetésének vagy az abban való részességnek gyanujával terheltnek halála, elmebetegsége vagy szökésben léte, s ezeken felül csak az esetben határozhat: ha a magánjogi követelés alapját képezett büntetendő cselekmény felett a büntető bíróság már jogérvényesen itélt vagy határozott s a magánjogi igények feletti eljárást és itéletet a polgári utnak tartotta fen;

tekintve, hogy a dolog ez állásában a vádnak kizárólag a kir. ügyész által való képviselete, illetőleg a vádlott terhére való felebbezésnek kizárólag a kir. ügyészre ruházása mellett a sértett vagy kárositott a magánjogi elégtételt, illetőleg annak érvényesitési jogát, a bűnvádi ügyben hozott határozatnak a kir. ügyész által elmulasztott felebbezése vagy a megszüntetésnek a kir. ügyész által való inditványozása folytán végleg elveszithetné, a nélkül hogy megadatnék neki a lehetőség, ezen az ő vagyoni jogkörét közvetlenül érintő ügyben a törvény által megengedett orvoslatot igénybe venni;

tekintve, hogy az imént kiemelt feltevésen alapuló felfogás nem támogattatik a hazai régi joggyakorlattal sem; az 1880. évi XXXVII. tcz. 44. §-a alapján kiadott igazságügy-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

miniszteri rendelet 27—30. §-ai pedig a kihágások eseteiben azzal határozottan ellenkező elvet állapitanak meg, feljogositván a sértett vagy kárositott felet a kir. ügyész elállása esetében a közvádnak is képviseletére, valamint a felebbezésnek a kir. ügyész részéről való elmulasztása esetében ezen perorvoslat használatára:

mindezeknélfogva kimondja a magyar kir. Curia büntető tanácsainak teljes ülése, vonatkozással az 5582/882. B. szám alatti bűnügyre, hogy

a kir. törvényszék hatósági körébe tartozó büntetendő cselekmény miatt inditott bűnvádi ügyben az alsóbbfoku birságok által hozott felmentő itelet vagy megszüntető határozat esetében a magánjogi elégtételre jogositott, közvetlenül sértett vagy kárositott, a mennyiben az ebbeli elégtétel iránti igényét bejelentette és arról le nem mondott, ha a kir. ügyész nem felebbezett, jogositva van a felebbezési perorvoslatot a kir. ügyészre nézve fenálló feltételek mellett és hatálylyal használni. (82. jun. 5.)

Kir. Curia

(A bűnösség kérdésében a magánpanaszosnak joga van felebbezni):

Habár a kir. ügyész felebbezéssel nem élt, felülvizsgálandó volt az ügy azért: mert S. Erzsébet felebbező panaszos magánjogi igényeit első beadványában részletesen, a végtárgyaláskor pedig egy kerek összegben bejelentette s azok megitélését kérte; panaszosnak azon igényei pedig oly szoros összefüggésben állnak a perbe vont vádlottak bűnösségével, hogy az utóbbiaknak felmentése esetében azon igényeknek polgári uton való érvényesithetése legalább is igen kétségessé válna. (84. jan. 5578. *Dtár* VII. 285.)

A sértett fél a büntető itéletet a büntetés mértékére nézve nem felebbezheti és felebbezési joggal nem bir, ha magánjogi igényeivel a per utjára utasittatik. (83. szept. 21. 2737. *Dtár* VI. 151.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha vádlott kárkövetelésével polgári perutra utasittatik, ezen határozat ellen nincs helye perorvoslatnak bűnvádi uton. (82. 9524. ápr. 5. *Dtár* II. 105.)

(A magánvádlónak nincs felebbezési joga a büntetés mérvére nézve):

A fenálló törvényes gyakorlat szerint káros magánvádvádlónak a büntetés neme és mérvére nézve nem levén joga felebbezni, a kisbirtokosok országos hitelintézetének e részbeni felebbezése vissza volt utasitandó. (83. aug. 16. 6585. *B. J. T.* VI. 410.)

A kir. törvényszékek hatósági körébe tartozó bűnvádi ügyekben hozott felmentő itélet vagy megszüntető határozat esetében a magánjogi elégtételre jogositott, közvetlenül sértett vagy kárositott fél, akkor, ha a kir. ügyész nem felebbez, jogositva van ugyan a felebbezési perorvoslatot a kir. ügyészre nézve fenálló feltételek mellett és hatálylyal használni és ezen felebbezések az ügy felsőbb biróságok általi megvizsgálásának alapját képezik ugyan, ebből azonban nem következik az, hogy ezen sértett vagy kárositott fél mindazon jogokkal felruházottnak tekintessék, melyek a kir. ügyészt a hivatalból üldezendő bűnös cselekményekre nézve törvény szerint illetik. (83. 15893. *Dtár* V. 244. sz.)

Hivatalból üldözendő bűnvádi ügyekben a fenálló gyakorlat szerint csak oly károsnak van joga a kir. ügyész helyébe lépni vádlóul, vagy esetleg a bűnösségi kérdésben hozott alsóbb birósági határozatot felebbezni, kinek kártalanitási kereshetősége a bűnösség kimondásától van föltételezve. (85. febr. 18. 8115/84. *Jogt. Közl. M.* 85. 134. sz.)

(Ha a sértett fél a vizsgáló biró előtt kijelenti, hogy a vádlott ellen bűnvádi panaszt nem emel, azon felebbezés, melyet nevében a megszüntető határozat ellen jogi képviselője használ, visszautasitandó):

A nagykanizsai kir. tszék A kir. tszék az eljárt vizsgáló

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

biró végzését megsemmisiti; az ügy érdemére vonatkozólag pedig Gy. J. és T. V. ellen magánokirathamisitás miatt folyamatba tett bűnvádi eljárást beszünteti. — *Kir. tábla* A dr. H. A. által ügyfelei nevében beadott felebbezést visszautasitja s az ügyet egyedül dr. H. A. és a kir. ügyész felebbezése folytán vevén felülvizsgálat alá, a neheztelt végzést helybenhagyja. *Indokok* B. A., B. I. és K. I., a kiknek nevében dr. H. A. az 1882. évi 3102. számu feljelentést Gy. J. és T. V ellen beadta, a vizsgáló biró előtt kijelentették, hogy ők a nevezettek ellen bűnvádi panaszt nem emelnek. Ennek folytán a nevükben a megszüntető határozat ellen beadott felebbezést vissza kellett utasitani. — *Kir. Curia:* Tekintve, hogy B. A., B. I. és K. I. a vizsgálat folyama alatt határozottan kijelentették, hogy Gy. J. és T. V. ellen bűnvádi inditványt nem emelnek és hogy kártéritési igényük nincs, a másodbiróság a nevükben bejelentett felebbezést helyesen utasitotta vissza; s minthogy a bűnvádi eljárásban a magánvádló visszavonási nyilatkozatának hatályát s következményeit a meghatalmazott el nem enyésztetheti, dr. H. A.-nak fentnevezett ügyfelei nevében, a másodbirósági végzés ellen benyujtott felebbezése mint jogosulatlan hivatalból visszautasittatik s egyedül a dr. H. A. saját felebbezése folytán vizsgálat alá vett másodbirósági végzés indokainál fogva helybenhagyatik. (85. ápr. 28. 2634. *B. Gy. T.* X. 143.)

(A sértett fél felebbezési joggal a bűnösség kérdésében akkor is bir, ha követelése polgári uton már megitéltetett)

Kir. tábla Az 1871:XXXIII. tcz. 17. §-a értelmében a bűnösség kérdésében a felebbezési jogorvoslat egyedül a kir. ügyészt mint közvádlót illeti meg. Ez okból tekintve, hogy a magánpanaszosok követelése vádlottak ellenében polgári uton meg van itélve, s e szerint a bűnösség kérdése ez esetben a kártéritéssel összefüggésben nincs: a kir. tábla magánpanaszosoknak a bűnösség kérdésében beadott felebbezését visszautasitja. — *Kir. Curia:* Tekintve, hogy a jelen bűnvádi ügy

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

birói foglalás alá vett, a végrehajtatók kielégitésének alapjául szolgáló dolgoknak vádlottak által történt eltulajdonitását tárgyazza; tekintve, hogy vádlottak bűnössége a kártérités kérdésével szoros kapcsolatban áll, mennyiben a végrehajtatóknak a végrehajtási alap elvonásával végrehajtási költségei fedezetlenül maradtak; minthogy pedig a dolog ily állásában a káros feleket a bűnvádi eljárási gyakorlat szerint az elsőfoku birósági itélet ellen, mely szerint vádlottak a sikkasztás vádja alól felmentettek, a felebbezési jog megilleti: a bpesti kir. tábla végzése megsemmisittetik, és a másodfoku biróság az ügy érdemleges elbirálására utasittatik. (85. febr. 25. 84. 7431.)

A magánpanaszlónak a fenálló törvényes gyakorlat szerint csak mint sértett félnek vagy károsultnak levén joga felebbezéssel élni, azon feljelentő, a ki a panaszlott cselekmény által kárt nem szenvedett, felebbezési joggal nem bir. (82. jun. 21. 964. *Dtár.* II. 166.)

A sértett fél nem kérheti a végtárgyalás elhalasztását; erre csak vádlott és a kir. ügyész van jogositva. Ha felebbez azért, mert a végtárgyalás nem halasztatott el, felebbezése visszautasitandó. Azonban az ügy érdemére nézve felebbezése elfogadandó, ha nem is volt jelen a végtárgyaláson és ha az elitélt és a kir. ügyész bele is nyugodtak az itéletbe. (82. 12443. máj. 9. *B. J. T.* IV. 367.)

Ide csatoljuk még kiegészitésül a budapesti *kir. tábla* két határozatát.

A kir. tszék végzését részben megváltoztatja és Zs. Gy.-nek, a kir. tábla 1884. évi márcz. hó 31-én 9558. sz. a. kelt végzése ellen irányzott felebbezését elfogadja s az ügyiratoknak ez alapon leendő felülvizsgálat végett való felterjesztését elrendeli, egyebekben pedig ugyanezen végzést indokainál fogva helybenhagyja. *Indokok* A kir. táblának fent hivatolt végzése a birói illetékesség kérdésében hozatván, az ellen az érdeklett felek felebbezéssel élhetnek s igy Zs. Gy. összesitett felebbezésének ezen részét hivatalból visszautasitani nem lehet.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ellenben minthogy a felebbezés a kir. tszék 2820. számu előnyomozatot rendelő végzése ellen is irányul, e tekintetben a kir. tszék elutasitó végzése indokolt.

Kir. tábla: A kir. tszék megszüntető végzése ellen beadott felebbezést hivatalból visszautasitja. *Indokok* Felebbező a fenforgó esetben magánjogi érdekeiben közvetlenül nem sértetett meg, mert ő a feljelentés és az annak alapján hivatalból megindított vizsgálat adatai szerint magánjogi elégtételre jogosult igényt nem származtathat. De eltekintve ettől, felebbező a bűnvádi eljárás folyamán valamely magánjogi elégtétel iránti igényt be sem jelentett. Ily körülmények közt felebbező, ki közvetlenül se nem sértett, se nem kárositott fél, ez ügyben beavatkozási joggal nem bir, abban befolyást nem gyakorolhat s ebből kifolyólag a 9. sz. curiai döntvény értelmében perorvoslati jogot nem érvényesithet. (Gondatlanságból okozott emberölés.) (84. 22438.)

IV. A sértett fél fogalommeghatározása a választói jogot sértő bűncselekmények esetében.

38. számu teljes-ülési határozat.

Elhet-e a birósági határozatok ellen felebbezéssel azon fél, ki választói jogának szabad gyakorlatában megakadályozása miatt (BTK. 178. §.) feljelentést tett, egyáltalában s különösen a marosvásárhelyi kir. itélő tábla hatósága területén hatályban lévő büntető perrendtartással szemben? (7870. 1884. B. számhoz.)

Határozat.

Tekintve azon általános érvényü — a törvények concordantiájára vonatkozólag mellőzhetlen jogszabályt, melyszerint a magánjog a közjognak van alárendelve akként, hogy ez utóbbi a magánjognak vele ellentétes rendelkezéseit önnön hatályával érvényből kihelyezi («jus publicum derogat juri privato», továbbá «jus privatum sub tutela juris publici latet»);

tekintve, hogy azon választási törvények, melyek alapján

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

az országgyülés képviselőháza létre jön, vagy bizonyos közigazgatási hatóságok alakittatnak, illetőleg ennek közegei hivatalos állásukat nyerik: az ország közjogának lényeges alkatelemét képezik;

tekintve, hogy a BTK. VIII. fejezete azon rendelkezéseinek, melyek által a 178. §-ban megjelölt választásokra vonatkozó, a törvényben körülirt visszaélések büntetendő cselekményeknek nyilvánittatnak s az esetekhez mért büntetés terhe alatt tiltatnak, egyedüli czélját a választók szabad akarata nyilvánitásának és érvényesitésének, az ezt akadályozó vagy kijátszó befolyások elleni biztositása képezi;

tekintve, hogy különösen a BTK. 189. §-ának rendelkezése, melylyel a választási jog ellen elkövetett bűntett vagy vétség esetében a bűnvádi eljárás megindítása a politikai jogukban mégsértett érdekelteknek inditványától tétetik függővé — természetes alapját és indokát szintén az imént kiemelt elvi szempontban, s illetőleg az irányadó czélnak a közhatalomtól való független alkalmazásában találja;

tekintetbe véve ezen irányadó szempontnak azon szükségszerü folyományát, melyszerint azok, kik a törvény által leghivatottabbnak ismertettek el a bűnvádi tevékenységnek megindítására, ezen, az ő fellépésük következtében megindított eljárásnak netalán tévedésből, vagy bármely más okból származó megszüntetése esetében, okszerüleg nem foszthatók meg az emlitett sarkalatos jogot oltalmazó perorvoslatok használatától;

tekintve, különösen az országgyülési képviselők választására vonatkozólag, az alkotmányosság elvéből kifolyó azon származatot, hogy az országgyülés és főleg ennek képviselőháza, a kormány ellenőrzésére is hivatva van, s hogy ebből következőleg a képviselői választások eredménye a kormány érdekeivel elválaszthatlan összefüggésben áll: az ilyen választások közben felmerült visszaélések miatti bűnvádi eljárásnak akár megindítása, akár az erre vonatkozó inditvány elejtése, akár végre a megindított eljárást megszüntető, vagy a vád-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lottat érdemileg felmentő határozatok ellen jogorvoslat alkalmazása, már ezen oknál fogva sem bizható kizárólag a kormány utasitásainak alávetett s egyedül ennek felelős királyi ügyészségre;

tekintve végre, hogy ugyanazon államban ugyanazon közjogi intézménynek lényeges biztositékai, vidék és területek vagy egyes magánjogi törvények eltérő rendelkezései szerint nem változhatnak:

mindezekből azon következmény származik, hogy a kérdés tárgyát képező cselekmények miatt a sértett fél inditványára meginditott bűnvádi eljárásnak az alsóbb foku biróságok általi megszüntetése esetében az inditványozót a felebbezés joga az ország egész területén még az esetben is illetné, ha a felebbezhetés tekintetében a BTK. életbelépte előtti időből származó eljárási jogszabályokban, s különösen a marosvásárhelyi kir. itélő-tábla területén ideiglenesen hatályban hagyott perrendtartásban az ellenkező rendeltetnék.

Tekintve azonban, hogy a budapesti kir. itélő-tábla területén a törvénykezési gyakorlatban követett bűnvádi eljárási szabályok ilyen ellenkező rendelkezést nemcsak nem tartalmaznak, sőt a 4. és 115. §§-okban a felebbezést magánvádlónak kifejezetten megengedik;

tekintve továbbá, hogy az ország erdélyi részeiben érvényben volt ausztriai büntető törvénykönyv helyett a magyar büntető törvénykönyvek életbelépte folytán beállott változás következtében az ottani büntető perrendtartásnak azon rendelkezései, melyek az érdekeltek inditványa nélkül nem üldözhető büntetendő cselekmények iránti eljárásról s a «magánvádlónak» ezen eljárás alatti jogköréről rendelkeznek, csupán annyiban érintettek, a mennyiben azon büntető perrendtartás negyedik fejezete, továbbá 202. és 300. §-ai alkalmazásának alapjául 1880. szeptember 1-ső napjától fogva nem fenállott ausztriai büntető törvény megfelelő helyei, hanem a magyar büntető törvénykönyvekben meghatározott azon cselekmények szolgálnak, a melyek miatt a bűnvádi eljárás, ezen törvény-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

könyv rendeleteiből csupán a sértett, illetőleg kárositott fél inditványára inditható meg;

tekintve, hogy az emlitett perrendtartás negyedik fejezetének czime szerint a büntetendő cselekmény által érintett azon személy, a kinek inditványától függ a bűnvádi eljárás megindítása, «magánvádló»-nak neveztetik és hogy a magánvádlónak a büntető perrendtartás 202. §-a szerint joga van, az általa inditványozott büntető eljárásnak «megszüntetése» esetében ezen határozat ellen, vádlottnak itélet általi felmentése esetében pedig a 300. §. első bekezdése és *a)* pontja alapján az itélet ellen is felebbezést használni;

tekintve, hogy a többször emlitett büntető perrendtartás negyedik fejezetében, valamint annak 202. és 300. §-aiban a magánvádlónak engedett jogok a fenebb kifejtetteknél fogva most már a BTK. 189. §-a alapján fellépőt is megszoritlanul illetik és az idézett szakaszok hatálya ennek jogkörére is kiterjed:

mindezeknél fogva kimondja a kir. Curia büntető tanácsainak teljes ülése, vonatkozólag a 7870. 1884. B. sz. a. felmerült elvi kérdésre:

a választási, különösen a képviselő választási jognak a magyar BTK. VIII. fejezetében meghatározott, a magánfél feljelentésére üldözhető valamely bűntett vagy vétség által való megsértése esetében joga van annak, a ki a bűnvádi (büntető) eljárás megindítása végett feljelentést tett, mindazon birósági határozatok ellen, melyek ellen a bűnvádi törvénykezési gyakorlat, illetőleg a büntető perrendtartás szerint a felebbezés meg van engedve, ugy a BTK. 183. és 189. §-ainak a közjogra alapitott rendelkezése folyományánál fogva, valamint a budapesti kir. itélőtábla területén az ideiglenes törvénykezési szabályok 115. §-a, — a marosvásárhelyi kir. tábla területén pedig az ott hatályban levő büntető perrendtartás 202. és 300. §-ai alapján is felebbezést használni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

V. A védő jogköre.

27. számu teljes-ülési határozat.

Élhet-e a védő ügyvéd védencze érdekében jogorvoslattal akkor is, ha a védencz a birói határozatba kifejezetten belenyugszik. (7507. 83. B. szhoz.)

Határozat

Tekintve, hogy bűnvádi ügyekben a védő nem csupán a vádlottat, hanem törvényszerü kötelességéhez képest, vádlottnak, vagy a gyanusitottnak érdekében a törvényen alapuló jogot, s igy a közérdeket is képviseli;

tekintve, hogy a védencz érdekében rejlő közérdeknek a védő általi képviselete abban találja alapját, hogy a büntetés nem lévén magánjogi egyezségnek, vagyis vádlott részén a büntetés elvállalásának, a kir. ügyész részén pedig arról való lemondásnak tárgya, s alkalmaztatása a BTK-ben szorosan meghatározott esetekhez lévén kötve: az állam kiváló közérdeke nemcsak az által szenved, ha a büntető cselekmény elkövetője büntetlenül marad, hanem, sőt nagyobb fokban az által, ha oly egyén vettetik a büntetés alá, a ki büntetendő cselekményt nem követett el, vagy ha a törvény szerint enyhébb büntetés alá eső cselekmény elkövetője, a sulyosabb cselekményre határozott büntetésnek vettetik alá;

tekintve, hogy a védő helyzetére, jogainak és kötelességeinek körére nézve nem tesz külömbséget, hogy az egyenesen a vádlottól (gyanusitottól), vagy pedig — a fenálló rendszerhez képest — bizonyos esetekben a törvényszéktől nyer megbizatása folytán gyakorolja-e a védői hivatást;

tekintve, hogy az imént kiemelt körülmény már annál fogva sem állapithat a védő helyzetére nézve különbséget, mert azon esetekben is, melyekben a fenálló rendszer szerint a védelmi kényszer el van fogadva: a törvényszék csak az esetben nevez ki védőt, ha ezt vádlott, illetőleg ennek erre

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

jogositott hozzátartozói nem tették, és ez utóbbi esetben is a törvényszék által kinevezett védő ebbeli functiója azonnal megszünik, mihelyt ennek helyébe vádlott vagy hozzátartozói más védőt biznak meg a védelemmel, és ez utóbbi a megbizást elvállalta;

tekintve, hogy mindkét esetben a mikénti megbizatás csupán a védői hivatásba való lépés módozatát illeti, ez pedig magát a védői hivatás természetét, a védő jogainak és kötelességeinek foglalatját és terjedelmét egyáltalán nem érinti;

tekintve, hogy a védői hivatás természetére nézve fenkitett elvi szempontból egyenesen folyik, hogy a védő mindaddig, mig e hivatást gyakorolja, nem esik azon szempont alá, mint a félnek magánjogi megbizottja;

tekintve, hogy ezen szempont további folyományaként származik: hogy a védő a törvényen alapuló kötelességének megsértése nélkül, védencze megbizásából sem tehet oly lépést, mely hivatása természetével ellentétben áll, és mely az ő belátása szerint védenczének érdekére ártalmas; valamint védencze kivánatára sem mulaszthat el oly lépést, melynek megtételét a törvényben való jártasságánál fogva védencze érdekében szükségesnek lát; tekintve viszont, hogy a védő helyzete nem lévén azonos a magánjogi meghatalmazottéval: ebből következtetve védencze által mellőzhető ugyan, vagy más védővel helyettesithető, sőt — a mennyiben a fenálló rendszer szerint a védelmi kényszer esete nem forog fen — a vádlott a védői támogatást teljesen nélkülözheti is; de a vádlott rendelkezési köre annyira nem terjed, hogy azon jogi lépéseket, melyeket védője a törvény és a joggyakorlat alapján *hivatásának tartama alatt* tett, akár megszüntethesse, visszavonhassa, akár pedig másképen hatálytalanokká tehesse;

tekintve, hogy ezekből azon folyomány is származik, mely szerint védő a biróság itélete elleni felebbezés tekintetében védencze akaratához kötve nem lévén, ennek akarata ellenére is érvényesen használhatja a törvényben megengedett perorvoslatokat:

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ezeknél fogva a kir. Curia büntető tanácsának teljes-ülése, vonatkozólag a 7507/83. B. sz. alatti esetre, kimondja:

hogy a védő jogositva van a bíróság itélete ellen perorvoslatot használni az esetben is, ha védencze azon itéletben megnyugodott,

és kimondja továbbá:

hogy a védő által a fenálló rendszernek megfelelő időben bejelentett perorvoslat hatályát nem szünteti meg a védencznek az itéletben való megnyugvása, illetőleg azon nyilatkozata, hogy ő védő által használt perorvoslati nyilatkozatát visszavonja. (83. decz. 31.)

Kir. Curia:

A bűnügyben keletkezett birói határozatnak a szabadlábon levő, azonban törvényesen igazolt betegségi akadály miatt személyesen meg nem jelent vádlott helyett, ennek törvényesen meghatalmazott ügyvédje előtt leendő kihirdetése meg nem tagadható. (81. jul. 6. 11589. *Dtár* XXVIII. 154.)

Ügyvéd által meghatalmazás nélkül beadott semmiségi panasz visszautasitandó. (83. febr. 27. 15009. *Dtár* IV. 278.)

VI. Tanudijak iránti felebbezés.

(A tanudijakat megállapitó törvényszéki végzés ellen nincs helye felebbezésnek):

Kir. tábla *Indokok* A felebbezést azért kellett hivatalból visszautasitani, mert a tanudijakat megállapitó törvényszéki végzés az 1874. márczius 30-án kelt 7626. sz. igazságügyminiszteri rendelet 25. §-a és a bűnvádi eljárási gyakorlat szerint nem felebbezhető. — *Kir. Curia* Tekintve, hogy a K. K. és B. S. fellebezése az 1874. márcz. 30-án, 7626. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendeletnek 25. §-a és a törvénykezési gyakorlat alapján másodbirósági lag helyesen lett visszautasitva és igy semmiségi ok fen nem forog, a közbevetett semmiségi panaszok mint alaptalanok elvettetnek. (83. márcz. 8. 16097. *B. J. T.* VI. 263.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

VII. A jogorvoslat elnevezése lényegtelen.

Bűnvádi ügyekben nem tesz különbséget, akár felebbezésnek, akár «semmiségi panasz»-nak neveztetik a felebbviteli beadvány. (81. 500. *B. J. T.* II. 286.)

A semmiségi panasznak czimzett felebbvitel egyuttal felebbezésnek is tekintendő. (83. márcz. 8. 16097. *B. J. T.* VI. 264.)

VIII. A felebbezés korlátozásának kérdése.

6. számu teljes-ülési határozat.

Ha bűntett vagy vétség miatt inditott ügyben a másodbiróság a vádbeli cselekményt kihágásnak minősiti, ily másodbirósági határozat ellen esetleg közbevetett felebbezéssel szemben alkalmazható-e az életbeléptetési törvény 43. §-a?

Határozat

Tekintve, hogy az 1880. évi XXXVII. tcz. 43. §-a kifejezetten csak azon bűnvádi ügyekben tagadja meg a másodbirósági itélet ellen a további rendszeres felebbezést, melyeknek tárgyát a járásbiróságok hatásköréhez tartozó kihágások képezik, — ellenben annak végmegállapitása, vajon az eredetileg bűntett vagy vétség miatt bűnvádi eljárás tárgyává tett, de utólag kihágásnak nyilvánitott valamely cselekmény helyesen lett-e ilyennek minősitve? az idézett szakasz 2. pontja szerint a kir. Curia jogköréhez tartozik:

A kir. Curia büntető osztályának teljes tanácsa, vonatkozással a 12876. 81/l. f. i. sz. szám alatt előterjesztett bűnperre kimondja: miszerint

Oly esetben, midőn a kir. itélő tábla a bűntett vagy vétség miatt a törvényszék előtt lefolytatott ügyben a vádbeli cselekményt kihágásnak minősiti, határozata ellen további rendszeres felebbezésnek helye van; ha pedig első folyamodásilag valamely kir. járásbiróság járt el, és az ügy felebbezés folytán a kir. Curiához terjesztetett föl: első sorban az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ügy érdeme felülvizsgálandó, és ha a legfelsőbb bíróság a minősités kérdését illetőleg a másodfoku bíróság határozatát találta helyesnek, akkor az 1880. évi XXXVII. tcz. 43. §-a alkalmazása mellett a felebbezés visszautasitandó lesz. — Midőn ellenben a kir. Curia a minősités kérdését illetőleg az első foku bíróság intézkedését találja helyesnek, s e szerint a kir. itélő tábla oly cselekményt minősitett kihágásnak, mely bűntettet vagy vétséget képez; valamint oly esetben is, midőn az 1880. évi XXXVII. tcz. 43. §-a 1-ső pontjának esete fenforog, a felebbezés elfogadandó és a sérelmes itélet megfelelőleg kiigazitandó lesz.

A felebbezés elfogadása annak irásbeli indokolásától, és a többször idézett törvényszakasz vonatkozó pontjának határozott megjelölésétől egyáltalában függővé nem tehető. (82. máj. 22.)

IX. Feloldó végzés ellen felebbezés.

Kir. Curia

A tárgyalás kiegészitését s ujabb határozat hozatalát elrendelő végzések ellen felebbezésnek nincs helye. (82. szept. 6. 3075. *Dtár* II. 84.)

X. Indokolás ellen felebbezés.

Indokolás ellen is van felebbezésnek helye. (82. márcz. 21. 9537. *Dtár* I. 299.)

XI. Rendbüntetések.

8. számu teljes-ülési határozat.

A büntető bírósághoz nem ügyvéd által intézett beadványban foglalt, a bíróság iránti tiszteletet sértő kifejezés miatt a megsértett bíróság a beadvány benyujtóját pénzbirsággal sujthatja-e vagy nem?

Ha igen, ezen határozat ellen van-e és hány foku felebbvitelnek helye?

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Határozat

Tekintve, hogy a H. K. II. R. 69. czime, valamint az 1486. LXVIII. tcz. és számos más hazai törvények alapján a bíróságok jogositva voltak a szinük előtt bárki ellen elkövetett tettleges, valamint szóbeli sértések, ugyszintén az ügyiratokban, illetőleg beadványokban használt, a bíróság tekintélyét sértő kifejezések miatt a sértő ellen birságot megállapitani;

tekintve, hogy a bíróságok ezen hatósági köre, a törvénykezés méltósága, a törvénykezési eljárás alatt szükséges csend és rend, továbbá ugy a birói tekintély, valamint a felek, a nyilvános tárgyalások alatt pedig egyuttal a perlekedő közönség oltalma szempontjából a birói intézménynek nélkülözhetetlen atributumát képezi;

tekintve, hogy a bíróságok ezen hatósági köre, az ujabb törvények, nevezetesen az 1868 : LIV. tcz. 118. §-ában, az 1874 : XXXIV. tcz. 68. §-ában, valamint az 1880. évi XXXVII. tczikk 44. §-a alapján 1880. 2265. sz. a. kiadott igazságügyminiszteri rendelet 85. §-ában azon ügyekre nézve, melyekre e törvények és rendelet vonatkoznak, csakis részletesb meghatározását és szabályozását nyerte;

tekintve, hogy a törvényhozás azon ágára nézve, melyre vonatkozólag az eljárás az imént felsorolt ujabbi törvények, illetőleg rendelet által még nem szabályoztatott: az érintett fegyelmi és rendhatósági kör a fentebb megjelölt régibb törvények és az ezekből kifejlődött gyakorlat alapján folyton hatályban tartatott és mai napig is hatályban van;

tekintve, hogy a bíróságnak ezen hatósági körével a kihágási BTK. 46. §-a sem áll ellentétben; mert ezen szakasz a hatósági közeg vagy a hatóság elleni sértő kifejezés használatát kihágásnak nyilvánitván és e kihágás büntetését megállapitván, jogot ad ugyan a hatóságnak, hogy az ellene, vagy a hivatalos eljárásban lévő közege ellen használt sértő kifejezéseket mint kihágásokat vegye, illetőleg vétesse bűnvádi eljárás és büntetés alá; de nem foglalván és nem is foglalhatván át az egyébként a fegyelmi vagy rendhatóság körébe

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tartozó valamennyi esetet, egyáltalán nem szünteti meg a sértő cselekmények miatt a fegyelmi, illetőleg rendbüntetésnek a kihágási külön eljárás mellőzésével való alkalmazhatását; sőt a bíróságnak, valamint mindazon hatóságoknak, melyek az emlitett fegyelmi, illetőleg rendbüntetés megállapitására jogositva voltak, ezen joga az 1880: XXXVII. tcz. 4. §-a pontja által nyiltan fen is tartatott;

tekintve, hogy a kihágási BTK. 46. §-ának azon értelem, hogy általa a bíróságnak az eljárás alatti fegyelemi és rendfentartási büntető hatósága megszüntetett volna, már azon okból sem tulajdonitható: mert ellenkező esetben az ország azon területén, a hol az 1853. évi ausztriai büntető perrendtartás nincs hatályban, a bűnvádi eljárásban, különösen a végtárgyalás alatt más mint sértő kifejezések által elkövetett rendetlenségek, durvaságok, esetleg ocsmányságok — a menynyiben külön büntetendő cselekményt nem képeznek — egyáltalán nem lehetnének büntethetők;

tekintve, hogy a kihágási BTK. idézett szakaszának az 1880. évi XXXVII. tcz. 4. §-a 2. pontjával való összehasonlitásából és a törvények e két rendelkezésének egymáshoz való viszonyitásából épen ellenkezőleg az következik: hogy a kihágási BTK. 46. §-a érintetlenül hagyván a birósági (hatóságok) fegyelmi és rendhatóságát, ez által fenhagyta a bíróságnak azon jogát, hogy csekélyebb helytelenségek, durvaságok vagy a szenvedélyességek eseteiben, a külön kihágási eljárás mellőzésével azonnal, vagy az illető ügy elintézézével együtt állapitson meg a bíróság iránti tiszteletet, a törvénykezési méltóságot megsértő személy ellen, rendetlenségi, illetőleg fegyelmi megdorgálást vagy pénzbüntetést; mig ellenben a kihágási BTK. 46. §-a által jogot a bíróságnak arra, hogy az esetben, ha a sértést erősebbnek, illetőleg komolyabbnak, esetleg a felelős személyt rögtön meg nem határozhatónak találja, a mennyiben sulyosabb büntetendő cselekmény nem forog fen, annak mint kihágásnak, bűnvádi uton való megbüntetése iránt intézkedjék;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tekintve végre, hogy a törvényszékek elé tartozó bűnvádi ügyekre vonatkozólag az eljárás, törvény vagy kötelező rendelet által szabályozva nem lévén, a kérdés alatti hatóság mikénti gyakorlatának részletes szabályozása pedig a bűnvádi eljárásról szóló törvénykönyvnek feladatát képezvén: ennek nem létében, ugy a fenforgó tárgyra, valamint a bűnvádi eljárás legfőbb feladatára nézve a régibb törvényeknek és a törvénykezési gyakorlatnak az ujabban létrejött törvényekkel és az ezekben elfogadott elvekkel való összehanghangzásba hozatala, a legtöbb esetben magára a bíróságra hárul:

Mindezeknél fogva kimondja a Curia büntető tanácsainak teljes ülése, vonatkozással a 3150. cur. 1882. sz. a. előterjesztett bűnvádi ügyre: hogy

«a bíróság jogositva van bűnvádi ügyben is, ha a hozzá intézett beadvány a bíróságot, vagy valamelyik biró személyét sértő, vagy a bíróság iránti tiszteletet megsértő kifejezést tartalmaz: e miatt az ellen, a ki e beadványt ennek sértő tartalmát tudva aláirta, habár az nem lenne ügyvéd, a kihágási eljárás mellőzésével fegyelmileg akár megdorgálást, akár pénzbüntetést megállapitani.»

Ennek folytán tekintve, hogy az 1874. évi XXXIV. tcz. 67. §-a szerint, az ügyvéd az általa készitett, illetőleg jegyzett beadványban használt, illedelmetlen és sértő kifejezések miatt őt birságban marasztaló határozat ellen egy foku felebbezéssel élhet s arra nézve, hogy az ügyvéd és nem ügyvéd között e tekintetben különbség tétessék, ok fen nem forogván, kimondja a Curia büntető tanácsainak teljes ülése azt is: hogy

«a beadványokban használt sértő kifejezések miatt fegyelmi vagy rendbüntetést megállapitó első, vagy esetleg másodfoku határozat ellen egyfoku felebbezésnek van helye.»

«Magától értetik egyébiránt, hogy Erdélyre nézve, a hol ugyanis az 1853. évi ausztriai büntető perrendtartás hatályban van, a jelen határozat tárgyát képező esetekben, azon perrendtartás 244—247. §-ai alkalmazandók.» (82. máj. 22.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XII. Fegyelmi bírósághoz való áttétel.

Kir. Curia

Azon birói határozat, hogy valamely ügy a fegyelmi bírósághoz átteendő, nem tartalmaz jogsérelmet és ennélfogva nem képezi felebbezés tárgyát. (82. aug. 31. 5889. *Dtár* III. 174.)

XIII. A felebbezési beadvány nyelve.

B. F. és társa elleni rágalmazási perben *a budapesti kir. tszék* 1884. jun. 7-én 15930. sz. a. következő végzést hozott: Ezen nem az állam hivatalos nyelvén fogalmazott felebbezés visszautasittatik, értesittetvén felebbező felek, hogy a 15645/81. szám alatt hozott végzéshez képest jogukban áll az ugyanazon szám alatt hozott itéletnek kezeikhez juttatásától számitandó nyolcz nap alatt felebbezésüket magyar nyelven fogalmazottan beadni.

116. §.

A felebbezés az itélet kihirdetése alkalmából vagy legfelebb a kihirdetéstől számitandó 24 óra alatt jelentendő be.

Az itélet kihirdetésekor bejelentett felebbezés a végtárgyalási jegyzőkönyvbe iktatandó, különben pedig erről az elnök jelenlétében jegyzőkönyv veendő fel és ez az iratokhoz csatolandó.

A felebbezés indokolását a felebbezés bejelentésének napjától számitandó 8 nap alatt lehet beadni, mely időnek elteltével az iratok haladéktalanul a felsőbb bírósághoz terjesztetnek fel.

I. A felebbezés a védőnek is kihirdetendő, illetőleg vele közlendő

Kir. Curia:

(A birói határozatok a törvényesen igazolt betegségi akadály miatt személyesen meg nem jelent vádlott helyett, ennek törvényesen meghatalmazott ügyvédje előtt is hirdethetők ki)

Minthogy a fenálló joggyakorlat szerint a birói határozatoknak, a szabad lábon lévő, azonban törvényesen meg nem jelent vádlott helyett ennek törvényesen meghatalmazott ügy-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

védje előtti kihirdetését megtagadni nem lehet: mindkét alsóbb bíróság neheztelt végzése megsemmisittetik és az eljáró elsőbíróság utasittatik, hogy a kir. tábla itéletének kihirdetésére ujabb határnapot tüzzön ki, és az itéletet vádlott előtt, vagy a mennyiben ez hitelesen igazolná, hogy betegsége miatt a személyes megjelenésben gátoltatik, az általa jelen ügyre vonatkozólag külön megbizással ellátott ügyvéd előtt is hirdesse ki. (80. 11589.)

(Azon esetben, ha a sértett fél a bűnvádi eljárásban szabályszerüen ügyvéd által képviseltetik, a határozatok mulhatlanul az ügyvéddel is közlendők; a jogorvoslat használata tekintetében folyó határidő is az ügyvéd kezéhez történt kézbesitéstől számittatik):

Kir. tábla A kir. törvényszéknek 1883. évi deczember 17-én 5020. sz. a. hozott végzését megváltoztatja és a 3936. számu végzés ellen beadott felebbezést elfogadva, ezen végzést helybenhagyja. *Indokok* Miután a kir. törvényszék az 1881. évi deczember 11-én 11440. sz. a. Dr. Szivessy László ügyvéde ellenjegyzése mellett beadott feljelentést elfogadta; miután a sértett fél ezen feljelentését kihallgatása alkalmával magáévá tette, a jelen ügyben Dr. Szivessy László ügyvéde mint a sértett fél meghatalmazott ügyvéde gyanánt volt elfogadandó. Minthogy továbbá a hazai bűnvádi eljárási gyakorlat szerint azon esetben, ha a sértett fél meghatalmazott ügyvéd által képviseltetik, a birói határozatok ennek okvetlenül kézbesitendők, a 3936 sz. a. hozott elsőbirósági végzést is Dr. Szivessy László ügyvédnek kellett volna kézbesiteni. E szerint Dr. Szivessy László által fele nevében beadott felebbezést csak akkor lehetett volna elkésés indokából visszautasitani, ha a végzés az ügyvédnek szabályszerüen kézbesittetett és a 8 napi határidő letelt volna; miután pedig a kérdéses végzés Dr. Szivessy László ügyvédnek nem lett kézbesitve, az általa beadott felebbezést nem is lehetett elkésés indokából visszautasitani. Ezért az erre vonatkozó 5020. számu

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

végzést megváltoztatni, és Dr. Szivessy László felebbezését elfogadni kellett. — *Kir. Curia* A másodfoku bíróság végzése felhivott indokainál fogva helybenhagyatik. (84. 5487. nov. 18.)

(A birói határozat nem csak a vádlott előtt, de védője előtt is külön kihirdetendő, minthogy a védőnek önálló felebbezési joga van):

Sulyos testi sértés vétsége miatt vádolt K. J. elleni bűnvádi ügyet, melyben a kassai kir. tszék 1884. május hó 20-án 3757. B. szám alatt itéletet hozott, a kir. ügyésznek vádlott javára bejelentett felebbezése folytán a bpesti kir. itélő tábla következő határozatot hozott: A K. J. elleni sulyos testi sértés miatti f. é. május 20-án 3756. sz. a. jelentésével felterjesztett ügyiratok azon utasitással küldetnek vissza, hogy miután az itélet kihirdetési záradék szerint az itélet vádlott védőjének kihirdetve nem lett, holott ennek a fenálló joggyakorlat szerint védencze érdekében még azon esetben is van felebbezési joga, ha ez az itéletben megnyugodott; a hozott itéletet vádlott védője előtt is hirdesse ki s nyilatkozatát jegyzőkönyvbe vegye. (84 21936. szept. 22.)

(A védő fogalmának meghatározása)

Tekintve, hogy vádlottaknak N. B. az ellenük folyamatban volt bűnvádi eljárásban védőjük nem volt, hanem csak ugyanazon napon, melyen a másodbirósági itélet előttük kihirdetve.és megnyugvással fogadva lett, nyert tőlük képviselésükre nézve meghatalmazást, tehát neki a másodbirósági itelet nem is kézbesittetett, és igy védőnek egyátalán tekinthető nem lévén, azon jogok, melyeket a törvénykezési gyakorlat a védők részére biztosit, őt meg nem illetik; tekintve, hogy a törvényes gyakorlat szerint vádlottnak az előtte kihirdetett itéletben való megnyugvása iránt tett nyilatkozatát csak a hirdetéstől számitandó 24 óra alatt van joga visszavonni, illetve ugyanazon itélet ellen felebbezéssel élni: a védő

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

általi felebbezés hivalból visszautasittatik. (84. 575. máj. 14. 84. *Jogt. Közl.* 223. l.)

V. ö. fenebb 306. l.

II. Felebbezési határidő.

(Bűnvádi ügyekben hozott és kézbesités által közölt határozatok ellen a felebbezést 8 nap alatt kell beadni):

Tekintve, hogy a bűnvádi ügyekben hozott és kézbesités által közölt határozatok ellen a törvénykezési gyakorlat szerint felebbezés beadására 8 napi határidő szolgál, s tekintve, hogy a a felebbezés világos tartalma szerint a felebbezés tárgyát képező másodbirósági végzés a feljelentő község képviselőjének 1882. szept. 29-én kézbesittetett, a felebbezés pedig 1882. évi okt. 10-én, tehát a 8 nap eltelte után nyujtatott be, az tehát mint elkésett hivatalból visszautasittatik. (83. márcz. 15. 16944. *B. J. T.* VI. 312.)

A mennyiben bármely felebbező fél az itélet elleni indokait irásban kivánná szerkeszteni, kérheti az itélet hiteles másolatának kiadatását s ez esetre a felebbezési indokok beadására szolgáló határnap lejárta a kézbesitéstől számitandó. A felek ezen joga csak hosszabb küzdelem után foglalt tért gyakorlatunkban, azelőtt a felek csak oda utasittattak, hogy az itéletet saját költségükön irassák le, ez azonban nem gátolta, hogy az indokokra szánt határidő a hirdetéstől számittatott. Ma törvényszékeink legnagyobb része a helyes védekezést sokszor lehetlenitő ilyetén korlátokat a felek elé már nem gördit. *(Székács.)*

III. Az ügyész valamennyi vádlottra nézve egyszerre tartozik a felebbezés vagy belenyugvás iránt nyilatkozni.

31. számu teljes-ülési határozat.

Bűnvádi ügyekben, melyekben több vádlott irányában hozott itélet a vádlottak előtt különböző időben hirdettetik ki, tartozik-e a kir. ügyész az itéletnek első izben történt

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kihirdetésekor azonnal, illetőleg 24 óra alatt felebbezés iránti nyilatkozatát minden vádlottra nézve bejelenteni? (11405/83. B. számhoz.)

Határozat

Tekintve, hogy bűnvádi ügyekben az első- vagy másodfoku biróságnak nem végérvényes itélete, vagy rendes perorvoslattal külön megtámadható végzése, a megtámadásra jogositottnak irányában, és egyuttal ellenfele javára, a hivatalból felülvizsgálandó itéletek kivételével, azonnal jogerőre emelkedik, mihelyt a rendes perorvoslat használhatására megállapitott idő letelt a nélkül, hogy az illető jogositott ezen jogát alkalmazásba vette volna;

tekintve, hogy oly bűnvádi ügyekben, a melyekben az itélet vagy végzés több vádlottra vonatkozólag tartalmaz rendelkezést: a jogerőre emelkedés hatálya mindazon vádlottak előnyére kiterjed, a kiknek hátrányára a vádló, a perorvoslat használatára nyitva levő idő alatt ezen jogát nem használta;

tekintve, hogy az itéletnek vagy végzésnek a perorvoslat használatát elmulasztó fél elleni, valamint ennek ellenfele javára való jogerőre emelkedését nem akadályozza, hogy a másik fél a perorvoslat használhatásának jogát a szabályos időben alkalmazásba vette;

tekintve, hogy az utóbbi esetben a jogerőre emelkedés viszonylagos lévén — hatálya abban nyilvánul: hogy az itélet, illetőleg végzés azon vádlottnak, a ki ellen a perorvoslat a megállapitott szabályos időben nem használtatott, de ez is a hivatalból felülvizsgálandó itéletek kivételével, csupán előnyére változtatható meg;

tekintve, hogy a jogerőre emelkedésre nyitva álló idő az itélet vagy végzés szabályos kihirdetésétől, illetőleg az itéletet vagy a végzést tartalmazó okirat egyik teljes példányának az illető részére szabályos módon eszközlött kézbesitésétől veszi kezdetét;

tekintve, hogy a jogerőre emelkedés, habár — kivéve a törvény kivételes, ellenkező rendelkezését — mindig annak

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

előnyére szakittatik félbe, a ki az itélet vagy végzés kihirdetése, illetőleg kézbesitése után a perorvoslatot ennek használhatására megállapitott határidő eltelte előtt jogosan használja; de másrészről egyedül csak azon személy hátrányára, a ki ellen a perorvoslat a jogositott által, a szabálynak megfelelő időben és módon használtatott;

tekintve, hogy a perorvoslat használhatására meghatározott idő után, tehát az elkésetten használatba vett perorvoslat teljesen hatálytalan, és ennélfogva nem függeszthetí fel többé a nem hivatalból felülvizsgálandó itéletnek már bekövetkezett, akár absolut akár relativ jogerejet;

tekintve, hogy az esetben, ha a kellőleg kihirdetett itélet vagy végzés több vádlottra tartalmaz intézkedéseket, azonban vádló, a kihirdetés alkalmával, vagy a nyitva álló idő alatt nem valamennyi ellen jelentette be a perorvoslat használatát, a jogerő mindazok előnyére tényleg beállt, a kikre vonatkozólag a vádló a perorvoslat használatának kijelentését nem terjesztette ki;

tekintve, hogy ezen hatályt nem módositja az, hogy az illető vádlottak az itélet kihirdetése alkalmával nem voltak jelen; vagy hogy lakhelyük távolsága, esetleg időközben a katonasághoz való behivatásuk miatt, meg sem is idéztettek; mert az itélet egész terjedelmében, tehát valamennyi rendelkezése kihirdetendő lévén, és igy az a jelenlevő vádló előtt egész tartalmára, vagyis annak a meg nem jelent vádlottakra vonatkozó rendelkezései is tényleg kihirdettetvén: ezzel a vádlót illetőleg azon előfeltétel teljesen létrejött, a melytől egyedül függ a perorvoslat használhatására megállapitott idő folyamatának megkezdése, és a jogerőnek ezen idő használatlan lejártával ipso facto előálló bekövetkezése;

tekintve, hogy a meg nem jelent vádlottaknak, az itélet kihirdetése végett egy uj határnapra való megidézése, illetőleg a messzelevőknek értesitése az itéletet tartalmazó okirat kézbesitése által, vagy pedig a kihirdetésnek más hatóság által való eszközöltetése egyedül abban találja alapját, és csakis

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

azon rendeltetéssel bir: hogy az első kihirdetésről elmaradt, az arra meg sem jelenhetett vádlottak is hivatalos tudomást szerezzenek az őket közvetlenül érdeklő, s róluk rendelkezői birói határozatról, s ehez képest jogaiknak netalán szükségessé váló további védelmét, a törvény s a fenálló joggyakorlat határai között érvényesithessék; esetleg a perorvoslat használása által, az itéletnek ellenük bekövetkező jogerejét félbeszakithassák;

tekintve ellenben, hogy a törvény és a joggyakorlaton alapuló ezen, most felhozott méltányos, sőt szükséges intézkedés nem jelentheti azt, és nem birhat azon rendeltetéssel, hogy ez által a vádló, a kinek az itélet már előbb kihirdettetett, s kinek irányában az jogerejüvé is vált, a már létrejött és hatályba lépett jogerőt, a mások jogai védelmének szempontjából, és csakis az ezek érdekében rendelt ujabb kihirdetés következtében felbonthassa; és nem birhat azon hatálylyal, hogy a vádló az ő részére már lejárt perorvoslati határidő ujabb folyamatának megkezdésére ismételt alapot nyerjen;

tekintve, hogy az ellenkezőnek elfogadása által a távollevőnek adott mellőzhetlen biztositék és előny, egy, ennek részére már létrejött lényeges jog visszavonásává, sőt ellenében egy uj jog megszerzésének, tehát hátrányának alapjává változnék;

tekintve, hogy az imént kiemelt hatály elfogadása az átalános és mindenkire nézve ugyanazon feltételektől függő jogerőre emelkedés egységes alapját egyoldalulag, vagyis csupán vádló érdekében, számos külön részekre bontaná fel;

tekintve, hogy az ily rendszer a törvényben nem gyökerezik; mig másrészről a jogerejü birói határozatok leglényegesebb biztositékának elvével kiegyezhetetlen ellentétben van;

tekintve, hogy az ily rendszer a vádlónak a vádlott fölötti kiváló, a közérdek által nem követelt, tehát felesleges és igazságtalan előnyben részesitése lenne;

kimondja a kir. Curia büntető tanácsainak teljes ülése,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vonatkozólag a 11405/83. B. sz. alatti ügyben felmerült elvi kérdésre:

a kir. ügyész (vádló) által az itélet vagy a külön perorvoslattal megtámadható végzés kihirdetését követő 24 óra után, azon itélet vagy végzés ellen bejelentett perorvoslat mint elkésett visszautasitandó, habár azon később bejelentett perorvoslat az itéletnek vagy végzésnek a kir. ügyész (vádló) előtt eszközlött kihirdetése alkalmával jelen nem volt egy vagy több oly vádlottról rendelkező intézkedése ellen használtatott, a kiknek azon itélet vagy végzés csak később hirdettetett ki, illetőleg kézbesittetett.

Magától értetik, hogy a vasár- és meghatározott ünnepnapoknak nem számitására fenálló törvény- és joggyakorlat rendelkezései érintetlenül maradnak. (84. márcz. 12.)

Kir. Curia

A kir. ügyész felebbezését azonnal, vagy legutóbb 24 óra alatt az egész itéletre vonatkozólag bejelenteni tartozik; de annak egy részére vagy a vádlottak egyikére vonatkozólag nyilatkozási jogát későbbi időre fel nem tarthatja. (83. szept. 18. 4982. *Dtár* VI. 166.)

A kir. ügyész felebbezése az itéletnek előtte eszközölt kihirdetésekor jelentendő be és ezen határidő a kir. ügyészre nézve a vádlottak egyikének a kihirdetésnél elmaradása esetében sem változik. (84. jan. 24. 9571. *Dtár* VII. 291.)

Igazságügyminiszteri körrendelet a budapesti királyi főügyészhez (84. május 5.*):

Szükségesnek látom ez alkalommal Méltóságodat egy helytelen szokásra is figyelmeztetni, a melyet a bűnvádi eljárásba behozni némely kir. ügyészség már tényleg megkisértett. Ez azon szokás, hogy oly esetekben, midőn több vádlott ellen hozatott itélet vagy perdöntő határozat és ezen itélet vagy végzés kihirdetésén a kir. ügyészen kivül vádlot-

* Ezen körrendelet többi részeit l. 292. l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

taknak csak egy része volt jelen, a többieknek való hirdetés végett pedig vagy más határnap tüzetett ki, vagy pedig, a mennyiben azok távolabb laknak, a kihirdetés eszközlésére a lakhely birósága kerestetett meg, a kir. ügyész a felebbezés bejelentését annyi részre osztja, a hány izben eszköltetik a határozat vagy itélet kihirdetése.

Ha tehát, mint sokszor előfordul, 4—5 vádlott közül kettő szabadságon levő katona, 2—3 egyén pedig különböző helységben lakó földmives, és ha a katonák a végtárgyaláson hozott itélet kihirdetése után ezredükhöz behivatván, a kir. itélő tábla itéletének kihirdetésére nem jelenhetnek meg, a földmivesek közül pedig egyik beteg lévén, erre vonatkozólag az itélet kihirdetése vagy elhalasztandó, vagy a közlés az itélet egyik példányának kézbesitése által foganatositandó: a kir. ügyész daczára, hogy neki az egész itélet kihirdettetett és ő annak egész tartalmáról tudomást nyervén, azon helyzetben volt, hogy a határozat egész terjedelmére nézve és mindegyik vádlottra vonatkozólag megitélhette, vajon azt a vád felfogásával összeegyeztethetőnek tartja-e vagy sem, felebbezési nyilatkozatában nem foglalja át az egész itéletet, hanem ennek csupán azon vádlottakra vonatkozó rendelkezéseire szoritkozik, a kik a kihirdetés alkalmával jelen voltak; azokra vonatkozólag ellenben, a kiknek az itélet máshol, pl. a katonai hatóság utján hirdettetett ki, valamint a kik részére ujabb kihirdetési határnap tüzetik ki, felebbezését, esetleg megnyugvását csakis az ez utóbbiaknak megtörtént kihirdetéséről beküldött jelentés közlése után, illetőleg az ujabb kihirdetési határnapon jelenti ki.

Ezen rendkivül hibás szokás szem elől téveszti az itélet jogerőre emelkedésére meghatározott és semmikép sem hosszabbitható időnek mindegyik fél részére, az időtől kezdődő folyamát, a midőn neki az itélet kihirdettetett. A legfelületesebb megfigyelés is meggyőzhette volna a kir. ügyészeket, hogy előttük nem az itéletnek egyik része, hanem az «itélet» vagy a «határozat» hirdettetik ki; hogy tehát ő nem azon

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

résznek jön hivatalos tudomására, mely például *A*-nok felmentését állapitja meg, hanem azon részének is, mely *B*-t ez vagy amaz büntetendő cselekményben bűnösnek mondja ki, s bizonyos enyhitő vagy sulyositó körülmények számbavétele mellett bizonyos büntetésre itéli.

Hogy honnan származtathatja a kir. ügyész azon jogot, melyszerint a vádat illetőleg az itélet kihirdetésével, annak jogerőre emelkedése csakis *A* vádlottra vonatkozó részében kezdetett meg; és hogy *B*-re, *C*-re és a többi vádlottakra vonatkozólag a kir. ügyész számára a jogerő megkezdése még fel van függesztve? ezen felfogás jogalapját feltalálni és a gyakorlatra e tekintetben irányadóvá lett indokot meghatározni alig lehet.

Tény azonban, hogy a kir. ügyészségek némelyike e gyakorlatot meghonositani törekszik, holott az, hogy felebbez-e vádlott vagy nem, a kir. ügyészre nézve teljesen közönyös dolog, mert az ő szempontjának a bíróság részéről bekövetkezett méltatása vagy annak vélt sérelme az itéletben kifejezést nyert már annyira, hogy azon a vádlott magatartása mitsem változtathat. Ha tehát a kir. ügyész akkor, midőn az itélet előtte kihirdettetik, vagy az azt követő 24 óra alatt az itélet egész tartalmára nézve nem felebbez, ugy felebbezési jogáról elesik ép ugy mint bármely magánfél, esetleg kötelesség mulasztást követ el, melyet egy későbbi időpontban a jogszolgáltatási rend megbolygatás nélkül már helyre nem hozhat.

Felkérem mindezekután Méltóságodat, utasitsa a felügyelete alatt álló összes kir. ügyészségeket:

hogy az itéletek, illetve perdöntő végzéseknek jelenlétükben foganatositott kihirdetésekor, ugy szintén az itélet vagy végzésnek részükre eszközölt irásbeli kézbesitésekor esetleges felebbezésüket mindenkor annak egész tartalmára, tehát azon vádlottakat érintő megállapitásaira is terjeszszék ki, a kik az itélet vagy végzés kihirdetésére ugyanazon alkalommal nem jelentek is meg.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

IV. Belenyugvás visszavonása vádlott részéről.

15. számu teljes-ülési határozat.

Vádlott az esetben, a midőn az itéletbe annak kihirdetésekor nyiltan belenyugodott, ugyanazon itéletet később, de 24 órai határidőn belül ama belenyugvás iránti kijelentésével szemben érvényesen felebbezheti-e? vagyis ilyképen közbetett későbbi felebbezése elfogadandó-e? (3392/82. és 2027/83. B. számokhoz.)

Határozat

Tekintve, hogy az idő, mely alatt a vádlottnak joga van az első- vagy másodfoku biróság által hozott büntető itélet ellen felebbezést használni, a joggyakorlat által meg van határozva;

tekintve, hogy ezen időn belül kijelentett felebbezés, ha az erre jogositott személy által jelentetett ki, nem mellőzhető;

tekintve, hogy ezen jogától vádlottat a bejelentésre kiszabott határidőn belül, azon nyilatkozata nem foszthatja meg, hogy a neki kedvezőtlen itéletben megnyugszik;

tekintve, hogy a büntető itélet csak akkor jogerejü és foganatositható, a midőn az ellen a további felebbezés ki van zárva;

tekintve végre, hogy sem a törvényben, sem a törvények alapján kibocsátott szabályrendeletekben, sem a biróságok állandó gyakorlatában nem találja alapját az, hogy a kihirdetésnél netalán megnyugvását kinyilatkoztatott vádlott, később bővebb és alaposabb megfontolás után felebbezési jogát, az erre kitüzött határidő alatt igénybe ne vehesse:

mindezeknélfogva a m. kir. Curia bűnügyi tanácsainak teljes ülése azon elvi kérdésre, hogy a vádlott az esetben, a midőn az itéletbe ennek hirdetésekor belenyugvását kijelentette, ugyanazon itéletet, a felebbezésre nyitva álló 24 órai határidőn belől, előbb tett nyilatkozatától eltérve felebbezeti-e, és a felebbezés hatálylyal bir-e?

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vonatkozással a 2027/83. sz. a. esetre, és a magyar állam azon területére kiterjedő hatálylyal, a hol az 1853. ausztriai büntető p. r. nincs érvényben, határozatilag kimondja;

hogy az esetben, ha vádlott, habár a bűnvádi eljárás utján hozott itélet vagy határozat kihirdetésekor abban megnyugvását jelentette is ki, de ezen nyilatkozatától eltérve az itélet vagy határozat kihirdetését követő 24 óra alatt, az ellen felebbezést jelentett be, ezen felebbezés elfogadandó; és a mennyiben egyéb törvényes okok ellenkezőt nem rendelnek, az ügy a felebbezés alapján felülvizsgálandó. (83. márcz. 9. *Dtár* V. 17.)

Kir. Curia

(A belenyugvó vádlott által a 24 órai határidő után, habár a felebbezési indokok beadására nyitva levő 8 napi határidőn belül beadott felebbezés visszautasitandó)

Tekintve, hogy a másodbirósági itélet kihirdetéséről 1883. szept. hó 13-án felvett jegyzőkönyv szerint P. T. Franczisska kijelentette, hogy a hikirdetett itéletbe megnyugszik, az utóbb 1883. szeptember 21-én 7596. sz. a. általa irásban benyujtort felebbezés mint elkésett visszautasittatik (84. jan. 29. 10717. *Jogt. Közl. M.* 84. 412. sz.)

V. Belenyugvás visszavonása kir. ügyész részéről.

(Ha a kir. ügyész kijelenti az itéletbe való belenyugvását, nincs joga ezen kijelentést módositani. Azon végtárgyalási jegyző tehát, a ki a kir. ügyész utólagos bejelentését oly módon veszi jegyzőkönyvbe, hogy a már bevezetett belenyugvást kitörli és fölébe irja amazt, szabálytalanul jár el. Ha a kir. Curia a jegyző eljárása által tévedésbe ejtetvén, az ügyésznek rendellenes felebbezési kijelentését érvényesnek és fenállónak tekinti és a büntetés felemeli, ezen tévedés a bűnper keretén belül rendes jogorvoslattal többé nem orvosolható):

S. Ferencz kocsisaitól S. Lajos és neje több izben zabot és rozsot vásároltak, illetve a korcsmájok előtt megállapodott

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kocsisoktól átvett gabnanemüekért azoknak étel- és italnemüeket adtak. A kir. ügyész e miatt S. Lajos és neje ellen az orgazdaság vádját emelte, mely alól azonban nevezetteket a szombathelyi kir. tszék felmentette, s őket az 1879: XL. tcz. 129. §-ába ütköző és gyanus tárgy megvétele folytán elkövetett tulajdon elleni kihágásban bűnösnek mondván ki, ugyanazon tcz. 21. §-ának alkalmazása mellett 50 frt pénzbüntetésre itélte. Ez itélet ellen ugy S. Ferencz káros, mint a kir. ügyész és vádlottak felebbeztek. A kir. tábla az első bíróság itéletét S. Lajos és nejére vonatkozólag helybenhagyta. Vádlottak megnyugodtak. Az ügyész a tárgyalás alkalmával szintén belenyugodott az itéletbe, azonban utólag felebbezést jelentett be. A jegyző ezen utólagos bejelentést a már kész jegyzőkönyvben olykép tüntette ki, hogy az illető sort kihuzván, fölibe vezette a felebbezés bejelentését. A kir. Curia a jegyzőkönyvben a correcturát a jegyző egyszerü irási tévedésének tulajdonitván, az ügyész felebbezése alapján S. Lajosra nézve az alsóbb bíróságok itéletét megváltoztatta és őt az orgazdaság vétségében mondta ki bűnösnek s összbüntetésképen, mert 8—9 izben követte el a tettet, egy évi fogházra itélte. Ezen itélet ellen vádlott semmiségi panaszszal élt ugyancsak a kir. Curiához és egyszersmind mellékeltette az ügyész abbeli nyilatkozatát, hogy ő az itélet kihirdetésekor megnyugodott és csak később jelentette be felebbezését. — *Kir. Curia*

A kir. tábla itéletének kihirdetéséről 1883. évi decz. 18-án 4029. sz. a. fölvett jegyzőkönyvben a kir. ügyész azon nyilatkozata, hogy a másodbirósági itéletben megnyugszik, s e fölé azon nyilatkozata jegyezve lévén, hogy azon itélet ellen felebbezést jelent be; továbbá a kir. törvényszéknek a kihirdetés után kelt végzésében a kir. ügyész által bejelentett felebbezése elfogadtatván, s az ügyiratok a kir. Curiához ekként terjesztetvén fel: a kir. Curia a kir. ügyész megnyugvását tartalmazó nyilatkozatnak egyszerü kitörlésében és e helyett a felebbezést bejelentő nyilatkozatnak ugyanazon jegyző irásával a jegyzőkönyvbe bejegyzésében nem láthatott

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

egyebet, mint az előbbi téves bejegyzésnek azonnali kiigazitását és ez okból kellett az ügyet a kir. ügyész által a szabályos módon és időben bejelentettnek vélt felebbezés alapján is felülvizsgálnia. A kir. ügyésznek 1884. évi junius 24-én ez ügyben a kir. törvényszékhez beadott nyilatkozatában azonban az tartalmaztatván, hogy a megnyugvásnak kitörlése és e helyett a felebbezésnek a jegyzőkönyvbe való bejegyzése nem az előbbi téves bejegyzés kiigazitása czéljából történt, hanem hogy a kir. ügyész a megjelölt másodfoku bíróság itéletének kihirdetésekor az abban való megnyugvásától elállván, az itélet ellen felebbezést jelentett be: a dolog ez állásában, az egész jegyzőkönyvi felvétel, mely e lényeges, a felebbezés megengedhetőségére elhatározó körülményt elhallgatva, a kir. Curiát azon tévedésbe hozta, mintha a kihirdetéskor kijelentett kir. ügyészi felebbezés igazittatott volna ki a jegyzőkönyvben, szabálytalannak és visszaélést képezőnek mutatkozik. Minthogy azonban e szabálytalanság csak az ez iránti uton állapitható meg jogérvényesen, de sem a rendes orvoslat, sem a jogerejü itélet elleni semmiségi panasz folytán egyátalán el nem háritható; tekintve, hogy a kir. Curia, a hiteles közokiratot képező jegyzökönyben foglaltak és a kir. törvényszék végzése alapján vizsgálta fölül az ügyet és hozott benne itéletet; tekintettel arra, hogy saját itéletét a a bíróság nem vizsgálhatja fölül és tekintettel arra is, hogy a kir. ügyésznek kijelentett megnyugvása később pedig attól elállása és e helyett a felebbezés bejelentésének esetében, az egyébként meg nem engedhető ügyészi felebbezés fölötti határozat tárgyát többé nem képezheti; ez okból a S. Gyula és neje részéről a kir. Curiának 1884. ápril 18-án 602. sz. a. hozott itélete ellen benyujtott semmiségi panasz visszautasittatik. (84. nov. 13. 7112. *Jogt. Közl. M.* 84. 635. sz.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

VI. Felterjesztés a felső bírósághoz.

Midőn az elsőfoku bíróság a kir. Curiához küldendő percsomót továbbitja s az Ügyviteli Szabályok 241. §-a értelmében azt nem egyenesen a kir. Curiához, hanem a királyi táblához czimezi, hogy ott a kir. tábla tanácskozási jegyzőkönyve hozzácsatoltathassék: ezen ügyeket régi gyakorlat alapján a budapesti kir. táblán még ma is épugy kezelik, mint az érdemleges elintézés végett érkezetteket.

Beigtatják az általános igtatóba, az elnök kiosztja előadónak, bevezetik a tanács-igtatóba, a táblai biró vagy a tanácsjegyző elintézi, vagyis ráirja a csomóra: *Tanácskozási jegyzőkönyv csatolandó*, ezután kivezetik a tanács-igtatóból, átteszik az irattárba, itt bevezetik az irattári igtatóba, felszerelik a fenebbi utasitás szerint, kivezetik és átteszik a kiadóba, itt elkészitik a kisérő levelet, aláiratják az elnökkel és az előadóval, átteszik az általános igtatóba, ott feljegyzik az elintézést és csak ezek után továbbitják a percsomót a kir. Curiához.

Midőn pedig a kir. Curia az ügyet elbirálta és visszaküldi az egész percsomót a kir. táblához, itt ismét ugyanazon körutat teszi meg ugyanazon be- és kijegyzésekkel mint felmenetkor — csakis azon czélból, hogy az irattárban, előadói ujabb utasitás szerint, kiemeljék belőle a kir. tábla tanácskozási jegyzőkönyvét, a kiadó pedig másolatot vegyen a kir. Curia határozatáról; ezek után leküldik az első fokhoz.

Bureaukratikus szempontból felvethető volna azon kérdés, vajon szükséges-e, hogy ezen átmeneti ügyek ily apparatussal tárgyaltassanak a kir. táblán vagy talán nem volna-e az elintézés egyszerüségének megfelelő más módozat felfedezhető.

De mi tovább megyünk. Szerintünk ezen közbenső állomás az első és harmadik fok közt teljesen felesleges.

Azt tartjuk, az Ügyviteli Szabályokon és a megszokáson kivül semmi sem áll utjában annak, — mi legalább tárgyi

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

akadályt nem ismerünk — hogy az első fok közvetlenül a királyi Curiához küldje fel az iratcsomót, hogy a királyi Curia segédhivatala a megérkezett ügyhöz rövid uton átkérje a kir. tábla tanácskozási jegyzőkönyvét és hogy ugyanezen hivatal a curiai elintézés után ugyanazon jegyzőkönyvet a curiai határozat másolatával együtt átküldje a kir. táblához, a mely másolatból a kir. tábla illető tanácsa tudomást vehet a Curia elintézéséről, épugy mint tudomást vehet róla, (bár tényleg nem teszi) az egész percsomóból. Magától értetik, hogy a kir. tábla határozatának feloldása vagy megsemmisitése esetén, vagyis midőn a kir. tábla a kir. Curia határozata folytán ujolag érdemleges intézkedésre van hivatva, a kir. Curia részéről kivételesen az egész percsomó a kir. táblához volna küldendő.

A kérdés talán csak *irodainak* látszik. De megvan a maga érdembeli fontossága is a per menetére nézve. Minden a Curiához felmenő polgári és bűnvádi per s egyszersmind a vizsgálati fogság megrövidittetnék annyi idővel, a mennyit a percsomó a kir. táblán fel- és lemenetkor késik, vagyis megrövidülne rendes esetekben két hónappal, néha három-négy hónappal. E mellett a birói és fogalmazói erők a kir. táblán nem vétetnének igénybe holmi felesleges apróságokkal, a kir. táblai kezelő hivatalok költségvetése pedig a negyvenezer ügy elesése folytán legalább is egy harmadával alább szállittathatnék.

Birói Ügyviteli Szabályok (1874. 3436. I. Min. Rend.)

Felebbezés esetében a felterjesztés a másodbirósághoz történik, akkor is, midőn a felebbezés ennek határozata ellen intéztetett. (241. §.) Felebbvitel esetében a felebbvitel tárgyát képező másod- illetőleg harmadbirósági határozatra a tanácsjegyzőkönyvi kivonatot azon felebbviteli bíróság tartozik feljegyezni, a melynél a kérdéses határozat keletkezett. (290. §.) Az elsőbiróságtól érkezett felebbvitel további felterjesztése egyszerü jelentés illetőleg kisérő levél mellett s az előbbi

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

§-ban említett kiegészítéssel, a határozat és az ügyiratok leküldése pedig külön kisérő levél nélkül, ugyanazon szabály szerint történik, mely a felterjesztésre nézve a 241. és 242. §-ban van. (291. §.)

117. §.

A felebbezés által az itélet hatálya felfüggesztetik.

Ha azonban vádlott halálra vagy öt évi börtönre itéltetett, vagy pedig a 45. §. *b)* és *c)* pontjaiban meghatározott esetek valamelyike forog fen, a mennyiben az itélet hozataláig szabad lábon lett volna, az itélet kihirdetése után letartóztatandó.

A vizsgálat folyama alatt letartóztatott, azonban az itélet által felmentett vádlott, ha a kir. ügyész az itélet ellen felebbezést használt, a kir. ügyész meghallgatása után biztositék mellett vagy anélkül szabad lábra teendő.

Kir. Curia

Gyilkosság vádja esetében fentartható a vizsgálati fogság még akkor is, ha az első és a másodfoku bíróságok vádlottat felmentik; mert a harmadfoku bíróság, felebbviteli perorvoslat hiányában is, hivatalból lévén hivatva ugy a tény-, mint a jogkérdés felett határozni, oly kötelező jogszabály nem létében, mely a vizsgálati fogságnak a harmadfoku bíróság itélete előtti megszüntetését rendelné, ennek az alsóbb foku bíróságok felmentő itéletei daczára való fentartása törvény- vagy szabályellenesnek annál kevésbbé tekinthető, mert azon felmentő itéletek megváltoztatásának lehetősége még mindig fenforog. (85. ápr. 14. 1941. *Jogt. Közl. M.* 220. sz.)

118. §.

Ha a bűnvádi eljárás alatt hozott végérvényes itéletben vádlott a kárositott részére kártéritésben marasztaltatott el, köteles az első folyamodásu törvényszék arról, hogy az itélet végérvényessé vált, a kárositottnak hivatalból bizonyitványt adni.

Ezen bizonyitvány bélyegmentes.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

119. §.

A kir. táblának és a curia legfőbb itélőszéki osztályának a büntető ügyek tekintetében, mint másod-, illetőleg harmadfoku bíróságnak hatósága, valamint a büntetések tekintetében, a fenálló szabályokon alapuló enyhitési joga, a jelen törvény által nem érintetik.

I. Az itélet a nem felebbező vádlott-társra vonatkozólag mennyiben vizsgálandó felül?

Nem-főbenjáró ügyekben a kir. Curia a nem felebbező vádlott javára csak azon esetben vizsgálja felül az alsó foku itéletet, ha a kir. Curia véleménye szerint ezen vádlott nem követett el büntetendő cselekményt. A büntetés leszállitásába ily czimen a kir. Curia nem szokott belebocsátkozni, bár az alábbi határozatok közt erre is van eset. (82. 6920.) A hivatalból való felülvizsgálati jogot nem-főbenjáró ügyben határozottan tagadja az alábbi 81. 5545. sz. határozat.

Kir. Curia

Kir. ügyész felebbezése folytán az ügy a felebbezéssel nem élő vádlott javára is felülvizsgálandó akkor, ha vádlott oly cselekmény miatt mondatott ki bűnösnek, mely a törvény értelmében büntetentő cselekményt nem képez. (80. decz. 29. 8329. *Dtár* XXVII. 113.)

A vádcselekmény tárgyi tekintetben mindenik vádlottra nézve ugyanaz lévén: a minősités módositásának valamenynyire s igy a nem felebbezőre is ki kell terjesztetnie. (80. szept. 7. 7686. *Dtár* XXVI. 58.)

Ha valamely cselekmény a BTK. értelmében nem képez büntetendő cselekményt, vagy ha az az emlitett törvénykönyvek rendelkezése alapján nem büntethető vagy megszünt büntethető lenni, az ügy a vádlott, illetőleg az elitélt javára akkor is felülvizsgálandó, ha az itélet ellen nem ő felebbezett. (81. 2205. *Dtár* XXVIII. 94.)

A nem felebbező vádlottnak tulajdonitott cselekmény büntetendő cselekményt nem képezvén, és ez okból az e miatti büntetése a törvénynyel összeegyeztethető nem lévén, a felebb-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

viteli bíróság akár az ügyész, akár a vádlott-társnak felebbezésére, kötelezve van a büntetendő cselekmény hiányában elitélt, habár nem felebbező vádlottra is a felmentést, illetőleg a büntetlenné nyilvánitást kiterjeszteni. (81. 770. *B. J. T.* III. 28.)

.... Az alsóbb birróságok itélete, mindamellett is, hogy vádlott a másodbirósági itéletben megnyugodott, azon tekintetből, mivel büntetendő cselekmény fen nem forgása esetén nem főbenjáró ügyben is a felülvizsgálat hivatalból is eszközlendő, hivatalból vétetett vizsgálat alá. (84. jun. 25. *Jogt. Közl. M.* 84. 397. sz.)

(Az itéletben megnyugvó fél érdekében az alsó birósági határozatoknak a felső bíróság által hivatalból való felülvizsgálata csak akkor fog helyt, ha a vádbeli cselekmény nem képez büntetendő cselekményt):

A m.-szigeti kir. tszék G. Adolf vádlottat a G. Emil kárára elkövetett lopás bűntettének vádja és következményei alól felmentette, ellenben a K. Ferencz kárára elkövetett s a BTK. 333. §. szerint minősülő lopás vétségében vétkesnek mondta ki s ezért a BTK. 340. §-a szerint 3 hó és 16 napi fogházra itélte, stb. (Vádlott nem felebbezett, a kir. ügyész igen.) — *Kir. tábla* vádlottat a K. Ferencz sérelmére állitólag elkövetett lopás vétségének vádja és következményei alól is felmentette. (Ismét csak a kir. ügyész felebbezett.) — *Kir. Curia:* Tekintve, hogy az itéletben megnyugvó fél érdekében és javára, az alsóbb birósági határozatoknak a felsőbb bíróság által hivatalbóli vizsgálat alá vételének csak akkor van helye, ha azon cselekmény, a melylyel vádlott terheltetik és e miatt el is itéltetett, a BTK. szerint nem képez büntetendő cselekményt; tekintve, hogy jelen esetben vádlott ellen a K. Ferencz kárára elkövetett lopás miatt indittatott meg a bűnvádi eljárás és tekintve, hogy a vizsgálat és végtárgyalási adatok és bizonyitékoknál fogva az elsőfoku kir. törvényszék a vádbeli cselekményt bebizonyitott-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nak találván, hozta meg az itéletet: a kir. itélő tábla itéletének azon része, mely által a bizonyitékok mérlegelésébe a vádlott javára hivatalból bebocsátkozva, az elsőfoku kir. tszék által ezen vádra nézve hozott itéletet, a vádlott érdekében vizsgálat alá véve és ezen vád terhe alól is felmentette, — hivatalból megsemmisittetik. Ugyancsak a kir. itélő tábla itéletének többi része az általa felhozott és elfogadott indokokból helybenhagyatik. (85. jul. 31. 4824.)

. Annak daczára, hogy felebbezéssel nem élt, ezen tettes-társ büntetésének leszállitása is indokolva van. (82. 6920. *B. J. T.* VI. 258.)

Azon esetben, ha valamely büntetendő cselekménynyel több személy vádoltatott és az alsóbb bíróság által valamennyien vagy közülök többen elitéltettek, de az itélet ellen nem valamennyi elitélt felebbezett: a felsőbb bíróság nincs akadályozva abban, hogy a mennyiben a cselekményt vagy épen nem látja büntetendő cselekménynek, vagy azt enyhébb büntetendő cselekménynek ismeri fel mint az alsó bíróság, az elitéltek egy része vagy a kir. ügyész által, habár vádlottak ellen használt felebbezést, a nem felebbezett vádlottra is, tehát egyáltalán valamennyi vádlottra kiterjeszsze és az ügyet azon vádlott vagy vádlottak érdekében is felülvizsgálja, a kire vagy a kikre nézve az alsóbb bíróság itélete a felebbezés nem használata következtében alakilag jogérvényessé vált. (81. jul. 4. 5251. *Dtár* XXVIII. 24.)

Oly esetben, midőn büntetendő cselekmény nem forog fen, a felsőbb bíróság a vádlottat hivatalból, tehát az esetben is felmentheti, ha mind a kir. ügyész, mind a vádlott megnyugodtak az alsóbb bíróság büntető itéletében, de az ügy az egyik vádlott-társ felebbezése folytán felülvizsgálat alá kerül. (83. máj. 1. 16921/82. *M. I.* 27.)

A vádlottak egyike által használt felebbezés következtében keletkezett, vádlottra előnyös határozat a vele egyenlő

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

viszonyban levő többi vádlottra is kiterjesztendő. (85. máj. 28. 4858. *Jogt. Közl. M.* 85. 354.)

Itélet felülvizsgálata a nem felebbező tettes-társak javára: 80. 10013.; 81. 770., 7532.; 82. 10440.; 83. 16921. *B. J. T.* VII. 374.; 83. szept. 26. 6630. *B. J. T.* VII. 99.

Ellenkező értelemben itélt a Curia a következő esetben: Ha több részes közül egy nem felebbezett, a felső bíróság az itéletnek a nem felebbezőre vonatkozó részét ennek javára nem változtathatja meg. (81. 5545. *Dtár* XXVIII. 103.)

II. Habár csak a kir. ügyész felebbez, felülvizsgálandó az itélet a vádlott javára is.

Kir. Curia:

Habár a kir. ügyész egyedül és csakis a vádlott terhére felebbez, mégis a felsőbb bíróság az alsóbb bíróság itéletét ezen felebbezés folytán ugy a minősités, mint a büntetés tekintetében nem csak a vádlott terhére, hanem annak javára is megváltoztathatja. (83. máj. 9. 4979. *B. J. T.* VI. 404.)

V. ö. 332. l. I.

III. A vádlott javára szolgáló relativ jogerejüség kérdései.

Kir. Curia:

A közvádló a vádat egyik vádlott ellen inditványtétel előtt elejtvén, a bár általánosságban bejelentett felebbezése azon vádlottra vonatkozónak nem tekintethetik. (80. szept. 7. 6046. *Dtár* XXVI. 70.)

Előrebocsátásával annak, hogy jóllehet a kir. ügyész vádlottak nagyobb része ellen a végtárgyaláskor a vádat elejtette, s a vádlottakat elitélő elsőbirósági itélet ellen vádlottak javára felebbezéssel is élt, mégis, miután az elmarasztalást tartalmazó másodb. itéletben megnyugodott, ez reá nézve jogérvényesnek vétetvén, a bűnügy egyedül vádlottak felebbezése következtében vétetett vizsgálat alá. (81. 8024. *Dtár* I. 171.)

. A másodfoku bíróság itéletében megállapitott fölötte enyhe büntetést azon oknál fogva, mert a kir. ügyész nem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

felebbezett, felemelni nem lehetvén, az itéletnek ezen része a most emlitett indoknál fogva, egyéb része pedig indokainál fogva helybenhagyatik. (82. ápr. 9496. *Dtár* II. 151.)

Ha a BTK. 336. §. 7. pontja alá eső bűntettében a járásbiróság itélt és a kir. ügyész nem felebbezett, a felsőbiróság nem mondhatja ki, hogy nem vétség, hanem bűntett forog fen. (Van-e ily esetben helye hivatalból való megsemmisitésnek vagy perujitásnak?) (81. jul. 25. 5755. *Dtár* XXVIII. 105.)

Ha az alsó biróság bűnhalmazatot azért nem lát fenforogni, mivel az egyik cselekményt inditványi bűncselekménynek minősiti és az inditvány visszavonatott, a felső biróság, habár ugyanazon cselekményt hivatalból üldözendő bűncselekménynek minősiti, nem emelheti megfelelőleg a büntetést, ha a kir. ügyész csak a minősités ellen felebbezett. (*Dtár* VII. 138.)

Azonban más elbirálási nézőpont alá esik a büntetés tartama. Mert jóllehet a kir. ügyész (fegyház helyett) csak három hónapi fogházat inditványozott, miután az elsőfoku biróság a fogházbüntetés tartamát hat hónapban szabta meg, a kir. ügyész pedig az elsőfoku biróság itéletében megnyugodott, ez által azon itélet a kir. ügyész irányában jogerőre emelkedettnek s a vádbeli inditvány e részben elejtettnek lévén tekintendő, a kir. tábla itéletének, mely ellen a kir. ügyész is felebbezéssel élt, a büntetés tartamára vonatkozó megváltoztatása s az elsőfoku biróság által megállapitott büntetési tételnek, mely a maga után sulyosabb büntetést vonó cselekményre még mindig igen enyhén kiszabottnak tünik fel, elfogadása a vádrendszernek szigoru alkalmazása által nincs akadályozva. (82. márcz. 34. 11600. *Dtár* II. 305.)

A biróság ugyan — nem főbenjáró ügyekben — nem szabhat a kir. ügyész által inditványozott büntetésnél sulyosabbat, de ha az alsóbiróság tulment a kir. ügyész inditványán, és a kir. ügyész ez ellen nem felebbezett, a felsőbb

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

biró, ha egyébként a tetthez arányosnak találja a kir. ügyészi inditványt meghaladó büntetést, a vádlott felebbezésére sem köteles a büntetést a kir. ügyész által inditványozott mértékre leszállitani. (82. márcz. 29. 11600.)

IV. A minősitésre a relativ jogerejüségnek nincs hatálya.

A minősités tekintetében nem csak az ügyészi megfelelő inditvány hiánya nem köti a biróságot,* de az alábbi határozatok szerintaz ügyészi felebbezés hiánya sem ; vagyis az inditvány azonos természetünek vétetik a felebbezéssel.

Kir. tábla A kir. tszék vádlott cselekményére a BTK. 375. §-át nem helyesen alkalmazta s itéletét azért a minősitésre nézve (hivatalból) megváltoztatni, a büntetésre nézve azonban helybenhagyni kellett, mert a kir. ügyész vádlott terhére nem felebbezett. — *Kir. Curia:* hh. (83. ápr. 13. 1195. *Dtár* 147.)

Kir. Curia

(A minősités megváltoztatása egymagában sulyositást nem képezvén, a felső biróság, bár az ügyész nem felebbezett, a minősitést megváltoztathatja):

Tekintve, hogy a büntetendő cselekmények minősitése tekintetében a BTK. intézkedései hivatalból alkalmazandók, s tekintve, hogy a vétség minőségének a törvény szerint helyes meghatározása sulyositást nem képez, *daczára annak, hogy a kir. ügyész nem felebbezett* s vádlott az első birósági itéletet csupán csak a büntetés mérvére nézve neheztelte, a cselekmény a törvénynek megfelelően jogtalan elsajátitás helyett lopásnak volt minősitendő. (83. ápr. 12. 12339. *Dtár* VI. 104.)

V. Mellékbüntetés hivatalból alkalmazása.

Kir Curia

A biróságok kötelesek a mellékbüntetést hivatalból alkalmazni akkor is, ha az ügyész nem inditványozta volna a

* L. 239. l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mellékbüntetés alkalmazását. (82. ápr. 10. 1050. *B. J. T.* IV. 317.)

A mellékbüntetések hivatalból a felsőbb bíróság által akkor is kiszabandók, ha csak a vádlott felebbezett (81. 4273. *B. J. T.* III. 63.)

Kir. tábla: Ellenben vádlott cselekménye a BTK. 368. §-ába ütköző jogtalan elsajátitás vétségének ismérveivel birván, őt ezen vétség miatt kellett elitélni. A büntetés mértéke a kir. ügyész inditványa szerint is elégségesnek mutatkozván, azt ez alapon helyben kellett hagyni, mindazonáltal a fentebb kijelölt kiigazitással, a mennyiben a BTK. 368. §-a a szabadságvesztés-büntetésen felül még a pénzbüntetés alkalmazását is rendeli s ezt mellőzni nem lehet.—*Kir. Curia:* A budapesti kir. itélő táblának itélete a cselekmény minősitésére s vádlottnak bűnösségére nézve, indokainál fogva helybenhagyatik; a büntetésre nézve azonban megváltoztatik, vádlott büntetése egy hónapi fogházban és 10 frt pénzbüntetésben, stb. (82. szept. 27. 1393. *Dtár* III. 207.)

Kir. Curia:

A BTK. 341. §-a szerint az ott meghatározott cselekmények elkövetői ellen hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése mint mellékbüntetés rendelve lévén: a kir. ügyészség inditványa vagy a bíróságoknak netaláni elnézése a törvénynek a mellékbüntetésekre vonatkozó rendelkezését nem foszthatja meg hatályától, mely mellékbüntetések a törvény rendeletéből mindazon esetekre, melyekre alkalmaztatásuk rendelve van, ép ugy alkalmazandók, mint a főbüntetések. Minthogy pedig a fenforgó esetben, a törvény idézett szakaszának világos mellőzésével a BTK. 55. és 56. §-aiban meghatározott mellékbüntetések nem mondattak ki: ennélfogva mindkét alsóbirósági itélet a mellékbüntetést illetőleg megváltoztatik és vádlottak büntetésük kiállása idejétől számitva három évi hivatalvesztésre és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztésére is itéltetnek. Ezen

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

változtatással a kir. tábla itélete annak megjegyzése mellett, hogy ámbár vádlottak ellen két rendbeli büntény és igy bűnhalmazat forog fen, a kir. ügyész ennek daczára még sem felebbezett, és továbbá a mellékbüntetés nem alkalmazhatására vonatkozó indokolásának mellőzésével, különben felhozott és elfogadott indokaiból helybenhagyatik. (*Dtár* II. 287.)

Eltérő értelemben döntötte el a kir. Curia a következő esetet:

Kir. tábla: Mivel az ügyész nem felebbezett, az I. bíróságnak itélete indokainál fogva azon hivatalból eszközölt kiegészitéssel hagyatik helyben, hogy a vádlott a BTK. 302. §-a által mellékbüntetés fejében még 25 frt pénzbüntetésre is elitéltetik. — *Kir. Curia:* Tekintettel arra, hogy jóllehet vádlott a fenforgó büntetendő cselekményt akkor követte el, a midőn a büntető törvény már hatályban volt és igy cselekménye a BTK. 1. §-ának világos meghatározásánál fogva csak ezen törvény szerint volt minősithető s csakis ezen törvényben megszabott büntetéssel büntethető, az elsőfoku bíróság helyes minősités mellett is a büntetést nem a 302. §-nak megfelőleg szabadságvesztés és pénzben kiszabandó mellékbüntetéssel, hanem utóbbinak mellőzése mellett egyedül fogsággal büntettetni itélte, továbbá sértett részére fájdalomdij fizetésére is elmarasztotta, ezen a törvény rendeleteibe ütköző intézkedéseket pedig a kir. itélő tábla is részben kiigazitás nélkül helybenhagyta, részben a mennyiben a BTK. 302. §-a rendeletének megfelelőleg a pénz- mint mellékbüntetés alkalmazása iránt intézkedett is, minthogy az elsőfolyamodásu bíróság által kiszabott szabadságvesztés-büntetésen kivül 25 frt összeg mint mellékbüntetésnek fizetésére is elitélte vádlottat, ezen intézkedését mindazonáltal hatáskörén tul terjedőleg tette, mert az által az egyedül *csak vádlott* részéről felebbezett elsőbirósági itéletet ennek terhére változtatta meg, a mire a fenálló gyakorlat és jogszokás szerint hatalma, a vádelvnek ily esetekre szemelőtt tartása mellett, még azon a fenforgó tény-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

körülmények folytán is, hogy vádlottnak cselekménye sulyosb beszámitás alá veendő lett volna, ki nem terjedhet; mindkét alsóbbfoku bíróságnak itéletét megváltoztatva, stb. (82. szept. 6. 9957. *Dtár* III. 68.)

VI. A védő petitumának hatálya az itéletre.

Kir. Curia

Ha a vádlott a reá nézve az elsőbirósági itéletet sulyositó kir. táblai itélet ellen felebbezését általában bejelentette, az, hogy a védő ügyvéd a felebbezési indokokban csupán a büntetés leszállitását kérte, az ügynek egész terjedelmében való felülvizsgálatát nem korlátozhatja. (83. jul. 6. 5866. *Jogt. Közl.* 83. 296.)

VII. Összbüntetés.

(Ha ugyanazon egyén ellen hozott alsóbirósági itéletek együttesen kerülnek a felső biróság elé, ez nem utasitja az alsó bíróságot összbüntetés kiszabására, hanem maga egyesiti az ügyeket és kiszabja az összbüntetést; ugyancsak igy jár el a felső biróság, ha az elsőbiróság rendellenesen a vádlott egyik tényére nézve csak a bűnösséget mondotta ki, az összbüntetés kiszabását az utolsó itéletre hagyván fen):

Kir. tábla A n.-kanizsai kir. tszéknek 1882. szept. 22-én 3194. sz. alatt hozott itéletét H. K. J.-ra vonatkozó részében a kir. itélő tábla hivatalból mégsemmisiti, és arra utasitja az eljáró kir. törvényszéket, hogy a most emlitett itélettel ellátott, a jelen perhez II. sz. alatt csatolt iratokat különitse el, ugyanazon ügyre vonatkozólag uj tárgyalást tartson, H. K. J.-nak ugy a bűnösségére, valamint a büntetés meghatározására is kiterjedő uj itéletet hozzon és az illető iratokat annak idején felülvizsgálat végett ezen kir. itélő táblához külön terjeszsze fel. Az 1884. márcz. 22-én 1021. sz. alatt hozott itéletet pedig a kir. itélő tábla részben következőleg változtatja meg (érdemleges intézkedés). A budapesti kir. itélő táblának 1882. febr. 13-án 3159. sz. alatt hozott itéletével ellátott de jogér-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vényesen el nem döntött III. szám alatt csatolt ügyet, ugyszintén ugyanazon kir. itélő táblának 1881. november 28-án 27826. sz. alatt hozott itéletével ellátott, VII. sz. alatt csatolt ügyet is külön választani és ezen ügyek mindenikét külön kezeltetni rendeli, utasitván az eljáró kir. törvényszéket, hogy az előbb nevezett kir. táblai itéletet mindenekelőtt a kir. ügyész s a vádlott előtt hirdesse ki, az utóbb nevezett itéletet pedig, mely 1884. márcz. 19-én már is kihirdettetett, s mely ellen a kir. ügyész további felebbezést nem jelentett be, hajtsa végre. *Indokok:* A büntető itéletnek a birói gyakorlaton alapuló alaki jog szerint, nemcsak a bűnösségnek kimondását s a bűncselekménynek minősitését, hanem a büntetésnek meghatározását is kell tartalmaznia. A minősités kérdése a büntetésnek kérdésétől már azért sem választható el, mert a BTK. 92. §-ának eseteiben a kiszabott büntetésnek mérve szabályozza a cselekménynek bűntetté vagy vétséggé való minősitését. Az eljáró kir. törvényszék pedig 1882. évi szeptember 22-én 3193. sz. alatt hozott itéletében H. J.-t a sulyos testi sértés bűntettében bűnösnek kimondta, de a büntetést meghatározni elmulasztotta. E szerint a nevezett törvényszék alaki jogsértést követvén el, itéletének a fentemlitett vádlottra vonatkozó részét megsemmisiteni kellett . . A III. és VII. alatt csatolt ügyeket a kir. itélő tábla azért rendelte külön választani és elkülönitve kezeltetni, mivel itélettel ellátott ügyeknek el nem birált ügyekkel való egyesitése, csupán a BTK. 104. §-ának 2. pontjában emlitett esetben engedhető meg, a mi a jelen ügyben fen nem forog. — *Kir. Curia:* A kir. itélő tábla itéletének H. K. J.-ra vonatkozó része megsemmisittetik és a kir. itélő tábla utasittatik, hogy az elsőfolyamodásu kir. törvényszéknek 1882. szept. 22-én 3194. sz. alatt hozott itéletét is ezen vádlott irányában érdembeni vizsgálat alá vegye és ezzel egyidejüleg az ezen vádlottat terhelő egyéb az 1884. márcz. 22-én 1021. sz. a. hozott elsőbirósági itéletben foglalt bűncselekményekkel kapcsolatosan az összbüntetés kiszabása tekintetében hozzon ujabb itéletet. A kir.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

itélő tábla itéletének többi részét illetőleg pedig (érdemben). Ugyanezen vádlott ellen a kir. itélő táblának 1882. febr. 13-án 3159. sz. a. hozott itélete, vádlottnak 1883. ápr. 14-én kijelentett felebbezése folytán felülvizsgálat alá vétetvén, ez helybenhagyatik; a kiszabott büntetésre nézve azonban, ennek hatályon kivül helyezése mellett, az 1882. márcz. 9-én gr. F. T., ugy az 1880. nov. 13-án a palini uradalom kárára elkövetett két rendbeli lopásért, a BTK. 104. §. 1. pontja alapján az összbüntetés kiszabásának lévén helye, összbüntetésként a mai naptól számitva három és fél évi fegyházra és öt évi hivatalvesztés és politikai jogok gyakorlatának felfüggesztésére itéltetik, a reá kiszabott szabadságvesztés büntetésből azonban 8 hó kitöltöttnek vétetik. Ezen változtatásokkal a kir. itélő táblának itélete egyéb többi részében felhozott és elfogadott indokaiból helybenhagyatik. *Indokok:* A külön itéletek által a vádlott irányában megállapitott büntetésekre az összbüntetés kiszabásának alkalmazását a BTK. 104. §. 1. és pontja szabja meg. Az első pont különösen intézkedik azon esetről, a mikor a vádlott több, még jogerőre nem emelkedett, vagy ha jogerőre emelkedett, de végrehajtás alá nem került itéletek által itéltetett el; a 2. pont pedig intézkedik azon esetről, ha az elitélt vádlott a jogerejü itélet végrehajtása folytán már büntetését szenvedi is, de egy másik, korábban elkövetett bűncselekményért később itéltetik el; ezen esetben a már jogerejü és végrehajtás alatt levő itélet is a büntetés tartamára nézve hatályon kivül helyeztetik és a később hozott itélet által az összbüntetés szabatik ki. Igaz ugyan, hogy a 104. §. 1. pontja azt rendeli, hogy az itéletekben, melyekben az összbüntetés alkalmazandó, már a szabadságvesztés-büntetés is megállapittassék; és noha az elsőfolyamodásu kir. törvényszék a H. K. J. és társai ellen a terhükre rótt sulyos testi sértés büntette miatt 1882. szeptember 22-én 3194. sz. a. hozott itéletében, ezen vádlott irányában csak a bűnösséget állapitotta meg, ennyiben tehát azon itélet nem felel meg egészben azon 1. pont rendelkezésének:

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tekintve azonban, hogy az összbüntetés használata, és kiszabásának módja a BTK. életbelépte előtt hatályban volt bűnvádi gyakorlat előtt ismeretlen volt, és tekintve, hogy alaki büntetőtörvény hiányában a még most is érvényben levő eljárási szabályok az összbüntetés kiszabása körüli eljárásról mitsem intézkednek; és igy annak mikénti alkalmazása tekintetében az egyöntetü eljárás a BTK. életbelépte után nem azonnal, hanem csakis a kifejlett gyakorlat folytán érvényesült: az elsőfolyamodásu kir. törvényszék tehát azáltal, hogy H. K. J. irányában a terhére rótt sulyos testi sértés bűntette miatt csak a bűnösséget állapitotta meg, oly alaki jogsértést nem követett el, mely ezen itéletnek megsemmisitésére elfogadható indokul szolgálhatna; mig ellenben a kir. itélő táblának ezen vádlottra vonatkozó itéleti intézkedése épen a 104. §. 1. pont alatti rendelkezésébe ütközvén, ezt megsemmisiteni és a kir. törvényszéknek 3194/1882. sz. a. hozott H. K. J-ra vonatkozó itéletének érdembeni vizsgálat alá vételét elrendelni kellett Továbbá a kir. itélő tábla 15138/1884. sz. alatti itéletének, az ezen vádlottat a palini uradalom kárára elkövetett lopás büntette miatt a 3159/82. sz. a. hozott itéletére vonatkozó intézkedését megváltoztatni, és ezen 3159/82. sz. alatti kir. táblai itéletet érdembeni felülvizsgálat alá venni és ennek a kir. itélő tábla által elfogadott indokokból lett helybenhagyása mellett, azonban a büntetés tartamának hatályon kivül helyezése mellett, az összbüntetést kellett alkalmazni azért: mert, előrebocsátva azt, hogy ezen bűnügyre vonatkozólag, ennek az összbüntetés tekintetében a még ezen vádlottat terhelő és az elsőfolyamodásu kir. törvényszéknek 1021/84. sz. alatti itéletével ellátott bűncselekményekkel leendő összesitése vagy az összesitésnek megtagadására nem a 104. §. 2. pontja szolgál irányul, a mint a kir. itélő tábla az itéletének erre vonatkozó indokaiban, ezen pontra alapitva vonja ki ezen bűnügyben hozott 3159/82. sz. alatti itéletét az összbüntetés kiszabása alól; mert ezen itélet nem áll még a végrehajtás alatt, tehát a 2. pont erre nem alkalmazható: hanem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

miután a vádlott ellen ezen mint már korábban hozott, azonban nemcsak hogy végrehajtás alatt nem lévő, de még jogerőre sem emelkedett egy itélet létezik, az összbüntetés kiszabására nézve a 104. §. 1. pontja szolgál szabályul, mit is ennek alapján kiszabni kellett. Megjegyezve itt, hogy a kir. itélő tábla 1513/84. sz. alatti itéletében a 3159/82. sz. alatti kir. itélő táblai itéletnek elrendelt ujabbi kihirdetése elrendelésének és foganatositásának szüksége nem forgott fen, mert ezen kir. táblai itélet a mint ezt III. sz. a. csatolt iratok mellett levő és 1698/82. szám alatti jelentéshez csatolt hirdetési jegyzőkönyv mutatja, az ezen kir. táblai itéletet egyedül fellebbező vádlott előtt kihirdettetett, az elsőbirósági itéletben már megnyugvó kir. ügyész, bár az első izben kitüzött kihirdetési napról ő is értesittetett, ez azonban, mint ezt az 1223/82. számu jelentés mutatja, meg sem jelent, mely kir. táblai itélet különben is ő irányában jogerejüvé vált. Végre noha a kir. ügyész 15138/84. szám alatti kir. táblai itéletnek kihirdetésekor a kir. itélő táblának az összbüntetések iránt tett itéleti intézkedésébe bele is nyugodott, de minthogy büntető ügyekben az eljárásra vonatkozó birói intézkedések hivatalból is felülvizsgálandók, kellett a kir. itélő táblának itéletét ezen részében hivatalból is megváltoztatni. Ugyanazon tekintet alá jönne a 47826/82. sz. alatti kir. itélő táblai itéletnek végrehajtására nézve tett intézkedése is; minthogy azonban az elrendelt végrehajtás a kir. törvényszéknek felterjesztő jelentése és a kihirdetési jegyzőkönyv szerint azonnal foganatba is vétetett, tehát az ez iránti további intézkedés tárgytalanná válván, érintetlenül kellett ezt hagyni. Egyébként ezen változtatásokkal a kir. itélő tábla itéletének többi részét felhozott és illetve elfogadott indokainál fogva kellett helybenhagyni. (84. aug. 22. 5695. *B. J. T.* IX. 14.)

(Ha ugyanazon vádlott ellen több ügy van folyamatban és azok egyesitése még az elsőbirósági itélet hozatala előtt nem lehetséges, mindegyik ügyben ugy a bűnösségre, mint a bün-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tetésre nézve önálló itélet hozandó és ezen egyes itéletek jogerőre emelkedése után az összbüntetésre nézve ujabb, valamennyi bűncselekményre vonatkozó itélet hozandó, mely csak az összbüntetést állapitja meg s mely ellen a rendes jogorvoslatnak van helye):

Kir. tábla: Tekintettel arra, miszerint S. J. vádlott már a jelen vizsgálat megindításakor bűntett vádja miatt a kir. törvényszék börtönében vizsgálati fogságban volt, s igy vele az 1880. augusztus 15-én 2265. sz. a. kibocsátott igazságügyminiszteri rendelet 65. s következő szakaszaiban előirt tárgyalás meg sem tartatott, különben is az ugyanazon vádlott által elkövetett minden büntetendő cselekmény miatt az eljárás s itélethozatal ugyanazon egy bíróság, jelen esetben tehát a kir. törvényszék által teljesitendő vagy együttesen birálandó el, vagy pedig a BTK. 104. §-a értelmében összbüntetés hozandó, ennélfogva a kir. járásbíróság, itéletének megsemmisitése mellett utasittatik, hogy az összes ügyiratokat szabályszerint további eljárás végett a kir. törvényszékhez tegye át. — *Kir. Curia* (a kir. ügyész semmiségi panaszára): A budapesti kir. itélő táblának végzése megsemmisittetik és ugyanazon bíróság utasittatik, hogy a bűnvádi ügyet érdemileg vizsgálja meg. *Indokok* Tekintve, hogy a jelen bűnvádi ügyeknek elintézését, azon körülmény, miszerint S. J. másodrendü vádlott ellen a miskolczi kir. törvényszék előtt bűnügy van folyamatban, a mely azonban még jogérvényesen elintézve nincsen, nem akadályozza, mert a mennyiben a BTK. 104. §-a alapján összbüntetésnek leend helye, az annak idejében érvényesithető; ennélfogva a budapesti kir. itélő táblának végzését megsemmisiteni és az ügynek érdemileg megvizsgálására utasitani kellett. (84. máj. 27. 2628. *B. J. T.* VIII. 367.)

Figyelemre méltók a casuistika kiegészitése szempontjából következő határozatok:

A kaposvári kir. tszék: fogva levő H. Boldizsár 1292/84. sz.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

(nem jogerős első bírósági itélettel lopás büntette miatt 2 évi fegyház büntetésre van már elitélve) és fogva levő Z. Mátyás (büntetlen előéletü) a BTK. 333. §-ába ütköző és a 336. §. 3. pontja és a BTK. 333. §-ába ütköző s a 336. §. 4. pontja szerint minősitő két rendbeli lopás bűntetteiben bűnösöknek kimondatnak s ezért a BTK. 340., 341., 70., 71., 96., 99., 104., 89. és 90. §-ai alapján H. Boldizsár az 1292/84. sz. első bírósági itélettel reá kiszabott 2 évi fegyházbüntetés betudásával összbüntetésül a mai naptól számitandó 5 évi, Z. Mátyás a mai naptól számitott 3 évi fegyházbüntetésre itéltetnek. — *Kir. tábla* A kir. törvényszék itélete megsemmisittetik s ugyanaz utasittatik, hogy a P. József kárára elkövetett lopásra vonatkozó ügyiratokat a többiektől különitse el, az ez ügyben 1884. jun. 25-én 21646. sz. a. hozott kir. itélő táblai itéletet külön hirdesse ki és ezen ügyben a kifejlendőkhöz képest intézkedjék; azután tartson a kir. törvényszék uj tárgyalást és a B. Péter és H. Gyula kárára elkövetett lopások ügyében hozzon külön itéletet. *Indokok:* A P. József kárára elkövetett lopás ügyében jogérvényes itélet még nincs, mert a hozott másodbirósági itélet még ki nem hirdettetett, illetőleg a feleknek a felebbezés vagy belenyugvás kijelentésére az 1884. jul. 19-én 3227. sz. a. felvett jegyzőkönyv szerint alkalom nem nyujtatott s igy ezen ügyre, az ügyek jelen állásában a BTK. 104. §-nak esete fen nem forog: minélfogva ugy ezen ügy, mint a vádlottak ellen együttesen folyamatban levő más ügyek külön intézendők el. Minthogy pedig a kir. törvényszék a fenebb jelzett itéletében a P. József kárára elkövetett lopás ügyében is intézkedett és igy nem járt el szabályszerüen. — *Kir. Curia:* A kir. tábla végzésének megsemmisitésével, az 1884. évi jun. hó 28-án 2954. sz. a. hozott első bírósági itéletnek érdemleges elbirálására utasittatik. *Indokok* Azon körülmény, hogy a H. Boldizsár I. r. vádlott által a P. József kárára elkövetett lopás miatt külön folyamatba tett bűnügyben hozott itélet még jogerőre nem emelkedett, nem szolgálhat az első bíróság 1884. jun. 28-án

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2954. sz. a. kelt itélete megsemmisitésének indokául; mert ha a bíróság tudomásával birt annak, hogy nevezett vádlott egy más, általa korábban elintézett bűnügyben szabadságvesztési büntetésre itéltetett, annak a BTK. 104. §-nak szemmel-tartása mellett, tekintet nélkül arra, vajon ezen korábbi itélete jogerőre emelkedett-e, a vádlottra összbüntetést kiszabnia lehetett, de jelen esetben az összbüntetés kiszabásának az sem szolgálhat akadályául, hogy a nevezett vádlott ellen 1884. márczius 18-án 1292. sz. a. első bíróságilag elintézett bűnvádi ügyben 1884. jun. 25-én 21646. sz. a. hozott másodbirósági itélet ki nem hirdettetett, mert miután a kir. törvényszék által 1884. évi 2954. sz. a. hozott itéletben, a fentemlitett korábbi itélettel kiszabott büntetés is összbüntetésként befoglalva van, nevezett vádlott nincsen attól elzárva, hogy akkor, midőn a jelen ügy másodbiróságilag is elintézést nyerendne és az e tekintetben hozandó másodbirósági határozat ki fog hirdettetni, mindkét ügyben lett elitéltetése ellen érdemileg nyilatkozhassék. (84. nov. 12. 7845.)

Kir. Curia:

A felső bíróság akkor is hoz határozatot az összbüntetés tekintetében, ha az alsóbb bíróságok nem határoztak e kérdésben, de az egyik itélet már jogerőre emelkedett, a másik pedig felülvizsgálat végett a felső bíróság előtt fekszik. (83. ápr. 11. 2347. *Dtár* V. 199.)

Azon körülmény, hogy az elsőfoku bíróság állitólagos bűnhalmazat esetében az együttes eljárást s itélethozatalt mellőzte, semmiségi okot nem képez, a mennyiben az egyik vagy másik ügynek külön elbirálása a BTK. 104. §-ánál fogva az összbüntetés utólagos kiszabását nem zárja ki. (84. jan. 24. 11889. *Dtár* VII. 290.)

V. ö. 273. l. a 33. sz. T. Ü. H.

VIII. Hivatalból való felülvizsgálat.

Kir. leirat a tiszti ügyészek felebbezési kötelességeiről: Ő cs. s apost. kir. Felsége legkegyelmesebb urunk nevé-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ben. Hivatalos uton nyert tudomás szerint, némely tiszti ügyészek még nagyobb fontosságu, sőt főbenjáró bűnperekben, a hivatásuk s törvényeink szerint szükségképen közbevetendő felebbezést elmulasztják, mi miatt oly esetekben is, hol a bűnügyi itélet a vádlott részéről felebbeztetett, bűnpernek a fel sőbb bíróság általi felülvizsgálata alkalmával, az elitélt által különben kiérdemlett büntetés fölemelését vagy sulyosbitását az igazságszolgáltatás hátrányára mellőzni kell. Meghagyatik a megye kormányzójának, miszerint a tiszti ügyészeket kötelességük szigoru teljesitésére, nevezetesen oda utasitsa, hogy mindazon esetekben, melyekben a vádlott bűnös cselekvényéhez képest sulyosabb büntetést érdemel, mint minőt az alsóbb bíróság reászabott, vagy midőn a vádlott bűntelennek mondatott ki, vagy a bizonyitékok elégtelensége miatt vád alól fölmentetett, holott a kinyomozott körülmények alapján reá a bűnösség kimondandó lett volna: az alsóbb bíróságok itéletét törvényes idő alatt felebbezni annál szorosabb kötelességüknek ismerjék, minthogy azok az e részben tapasztalandó mulasztások esetén felelősségre s fegyelmi eljárás alá fognak vonatni. Kelt a birodalmi fővárosban Bécsben, Ausztriában szentgyörgyhó 27-én 1863-ban. (*Ensel* 69. l.)

A kir. Curia mint legf. itélőszék V. sz. teljes-ülési határozata.

Hivatalból való felülvizsgálatnak, azon bűnvádi perekben van helye, melyeknek tárgyát vagy a BTK-ben halállal büntetett cselekmény, vagy pedig halált eredményezett más cselekmény képezi. Ez utóbbiak közül kivéve a BTK. 290. §-ban meghatározott esetet, vagyis a halálnak gondatlanságból való okozása vétségét. (81. márcz. 5. 672.)

Kir. Curia

A Curia a főbenjáró bűntettek esetében sulyosabb minősitést adhat a cselekménynek, mint a milyet annak az alsó bíróságok adtak, a büntetést a kir. ügyész inditványára való tekintet nélkül hivatalból felemelheti s a büntetési nemet is sulyosabbra változtathatja. (81. 3617. *Dtár* I. 114.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Halállal büntetendő vagy valakinek nem gondatlanságból halálát okozó büntetendő cselekmények miatt meginditott bűnvádi eljárásban az itéletek felülvizsgálata hivatalból, és igy tekintet nélkül a felebbezésnek akár a kir. ügyész, akár a vádlott részéről netáni elmulasztására eszközlendő. (Jogos védelem közben elkövetett halált okozott sulyos testi sértés.) (82. febr. 9. 9267. *Dtár* III. 59.)

A főbenjáró ügyekben kimondott büntetés vádlott előnyére is megváltoztatható, habár vádlott nem is felebbezett. (81. máj. 24. 2452. *Dtár* XXVIII. 27.)

Szándékos emberölés esetén a fenálló gyakorlat szerint a felsőbb biróságok hivatalból is felülvizsgálják az ügyet és a kir. ügyész felebbezése nélkül is sulyosbithatják vádlott büntetését. (82. márcz. 30. 2654. *B. Gy. T.* IV. 358.)

Helye van a hivatalból való felülvizsgálatnak, ha a kir. ügyész a BTK. 290. §-ának alkalmazását inditványozta, a biróság pedig más sulyosabb cselekményt lát fenforogni. (83. szept. 14. 4958. *Dtár* VI. 197.)

(A felső biróság oly bűnvádi ügyekben, hol szándékos cselekmény által okozott emberhalál esete forog fen, tekintet nélkül arra, hogy a közvádló vagy vádlott használt-e vagy nem felebbviteli jogorvoslatot, az ügy állásához képest hivatalból intézkedik és határoz):

Mindkét alsóbb biróság itélete az azt megelőzött két végtárgyalással együtt megsemmisittetik s az eljáró kir. törvényszék uj végtárgyalás és bizonyitási eljárás megtartására s uj itélet hozására utasittatik az alábbi okokból és irányban. *Indokok* Jóllehet a kir. ügyész a kir. tábla itéletének folyó évi jan. 4-én az ő jelenlétében is megtörtént kihirdetése alkalmával abban való megnyugvását jelentvén ki, ugyanannak később f. évi ápr. 26-án, midőn a másodbirósági itélet a kir. Curia rendelete folytán Z. Katalin II. rendü vádlott előtt is kihirdetett jegyzőkönyvre adott felebbezési

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

bejelentése mint elkésett fegyelembe nem vétethetik; tekintve mindazonáltal, hogy a kir. Curia állandóul követett s a bűnvádi eljárás egyöntetüségét szabályozó igazságügyminiszteri rendelet 119. §-a által is fentartott gyakorlata szerint oly bűnvádi ügyekben, a hol szándékos cselekmény által okozott emberhalál esete forog fen, tekintet nélkül arra, hogy a közvádló vagy vádlott használt-e vagy nem felebbviteli perorvoslatot, az ügy állásához képest hivatalból intézkedik és határoz, a jelen ügyet mindkét vádlottra nézve felülvizsgálat alá vévén, az eljárás következő hiányainak helyrehozását találta szükségesnek. (84. máj. 19. 3804.)

(Főbenjáró ügyben, bár a kir. ügyész az egyik vádlottra nézve hozott alsó-birósági itéletben megnyugodott, a felső bíróság az egész itéletet hivatalból vizsgálja felül):

Tekintve, hogy a vád az I. r. vádlott N. János ellenében is szándékos emberölés bűntette miatt emeltetett, a vádbeli cselekménynek, — a fenálló bűnvádi eljárási szerinti — főbenjáró bűntett természeténél fogva, a kir. itélő tábla itélete által felmentett N. István vádlott irányában is, habár a kir. ügyész ezen vádlott tekintetében felebbezéssel nem élt, ezen ügy hivatalból vizsgálat alá vétetvén, a kir. itélő tábla itéletének ezen vádlottra vonatkozó része helybenhagyatik. (84. jul. 16. 4595.)

A gyermek-kitevés bűntette, ha abból halál származott, főbenjáró bűntettet képez, melynél a büntetés hivatalból és felemelhető, jóllehet a kir. ügyész az I. bir. itéletet nem felebbezte. (81. 498. *B. Gy. T.* II. 189.)

A gyilkosság kisérlete nem tekinthető főbenjáró ügynek; ha tehát a gyilkosság kisérletének vádját az ügyész elejtvén, felmentést inditványoz s a bíróság ezen inditványnak megmegfelelőleg a vádlottat felmenti, nincs helye a kir. ügyész részéről a hivatalból való felebbczésnek, mivel a fenálló gyakorlat szerint hivatalból csak azon ügyek vizsgálandók felül, melyekben szándékos cselekmény által okozott emberhalál

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

forog fen, vagyis a melyek főbenjáróknak tekinthetők. (84. szept. 30. 3170. *Jogt. Közl. M.* 85. 234.)

(A BTK. 290. §-a alá eső vétségeket tárgyazó ügyekben a hivatalból való felülvizsgálat ki van zárva):

A zalaegerszegi kir. törvényszék felterjesztése: Szabadlábon levő, emberölés vétségével vádolt B. L. elleni bűnügyben a budapesti kir. itélő tábla 3649. sz. a. hozott határozatával kijelentette, hogy a gondatlanságból elkövetett vétség esetében hivatalból való felülvizsgálatnak helye nincs, s eként a hivatalból felülvizsgálat végett hozzá felterjesztett ezen alatt csatolt bűnügyet felülvizsgálatlanul vissza küldötte. Tekintve azonban, hogy a budapesti kir. itélő tábla az ·/. alatti bűnügyhez egészen hasonló, 2 ·/. alatt csatolt bűnügyet hivatalból felülvizsgálta és eként e kir. törvényszék nincs tájékozva arra nézve, hogy mely ügyek terjesztetnek fel hivatalból leendő felülvizsgálat végett a felső birósághoz: ennélfogva annak elhatározása végett, vajon a gondatlanságból elkövetett vétségek eseteiben az ügyiratok hivatalból leendő felülvizsgálat végett a felsőbb birósághoz felterjesztessenek-e, az ·/. és 2 ·/. alatti bűnügyiratok tisztelettel felterjesztetnek. — *Kir. Curia:* A felterjesztett iratok oly értesitéssel küldetnek a kir. törvényszékhez mellékelten vissza: hogy a kir. Curia átalános utasitásadásra nincs hivatva; a felebbezés nélkül felterjesztett jelen ügyeket pedig felülvizsgálat alá nem vette azért, mert azok mindegyike oly vétséget (BTK. 290. §.) tárgyaz, melyre vonatkozólag a kir. legfőbb itélőszék 1881. évi márcz. 5-én 672.sz. a. hozott döntvényével a hivatalból való felülvizsgálatot kizártnak mondotta ki, ezen teljes tanács megállapodásától való eltérésre pedig a törvénykezési gyakorlatra alapitható helyes ok ezuttal fen nem forog. (84. ápr. 3. 2547. *Jogt. Közl. M.* 393. sz.)

V. ö. 1. és köv., továbbá 242. l.

Nem-főbenjáró ügyekben a hivatalból való felülvizsgálat kérdése iránt v. ö. 332. l. 119. §. I.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

IX. Semmiségi esetek.

Kir. Curia

(A pusztán anyagi törvénynek helytelen alkalmazása miatt a fenálló büntető gyakorlat szerint az itélet meg nem semmisithető, hanem az ügy érdemleg felülvizsgálandó):

Kétségtelen, hogy a kir. ügyészség részéről a BTK. 336. §-a 4. pont és 340. §. alapján fegyházzal büntetendő cselekményre a fogházbüntetésre tett inditvány a BTK. 92. §-ának alkalmazása mellett is a törvénybe ütköző és a kir. törvényszék által a kir. ügyészség inditványának megfelelően, a fogházbüntetés megállapitása szintén a törvény világos intézkedését sérti meg; minthogy azonban jelen ügynél a törvény helytelen felfogásának és téves értelmezésének esete forog fen, a pusztán anyagi törvénynek helytelen alkalmazása miatt a fenálló büntető gyakorlat szerint az itélet meg nem semmisithető, hanem a felsőbb birróságok által érdemileg felülvizsgálandó: ugyanazért a kir. itélő tábla fentebbi végzése megsemmisittetik, és utasittatik, hogy az ügy érdemében határozzon. (82. 11667.; 83. ápr. 3. 67. *Dtár* V. 115.)

A kir. itélő tábla itélete megsemmisittetik és utasittatik, hogy vádlottak bűncselekményének minősitésére is kiterjedő ujabb itéletet hozzon. *Indokok* Az alsóbb birróságok itéleteinek felülvizsgálata alkalmával azoknak csak amaz intézkedései hagyhatók érintetlenül, melyek ellen egyik fél részéről sem történt felebbezés; minthogy a fenforgó ügyben vádlottak az I. bir. itélete ellen egész terjedelmében, tehát bűncselekményük minősitése tekintetében is felebbeztek, a kir. tábla lényeges szabálytalanságot követett el, midőn az első bir. itéletét nevezett vádlottak bűncselekményének minősitése tekintetében azért, mert a kir. ügyész egyedül a büntetés kimérésére nézve felebbezett, felülvizsgálatlanul hagyta, ennélfogva (83. márcz. 963. *Jogt. Közl.* 83. 128.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Kir. tábla:

(Fegyház helyett börtön):

Lopás s illetve orgazdaság bűntette miatt vádolt J. J. és tsai ellen inditott bűnvádi ügyben, melyben a beregszászi kir. tszék itélt, M. F. és tsai felebbezése folytán a kir. tábla a kir. tszék itéletének özvegy B. J. és Sz. V. vádlottakra vonatkozó felebbezett részét indokainál fogva helyben, — J. J. vádlottra vonatkozó nem felebbezett részét pedig érintetlenül hagyja. Azonban M. F. vádlottra vonatkozólag ugyanazon itéletet hivatalból megsemmisiti s az eljárt kir. tszéket utasitja, hogy az ügyet ezen vádlottra nézve ujabb tanácskozás alá vegye és a kideritett tényálláshoz képest hozzon a törvénynek megfelelő uj itéletet. *Indokok* Tekintettel a BTK. 340. §-ának azon rendelkezésére, hogy a BTK. 336. §-ának 3-dik pontja szerint minősülő lopás bűntette fegyházzal büntetendő, miután a törvény ezen rendelkezése ellenére M. F. vádlott, ki ellen a lopás bűntette a BTK. 336. §-ának 3. pontja szerint minősül s ki a kir. ügyész inditványára ezen bűntettben nyilvánittatott bünösnek, e miatt első biróságilag még pedig a BTK. 92. §-a alkalmazása nélkül és igy teljesen indokolatlanul *fegyház* helyett *börtönre* itéltetett, — a mennyiben ez által a törvénynek világos rendelete nyilván megsértetett, — a kir. tszék itéletének ezen vádlottra vonatkozó részét, habár a kir. ügyész az ellen felebbezéssel nem élt, hivatalból meg kellett semmisiteni s e részben ugyanazon biróságot a jelen itélet rendelkező részében foglalt intézkedésre utasitani. (84. okt. 13. 31914.)

L. még 211., 226. és köv., továbbá 240. l.

X. Feloldás.

Feloldás czéljára figyelembe vehet a Curia oly okmányt is, mely egy felterjesztett ügyre vonatkozólag hozzá közvetlenül nyujtatik be. (82. aug. 25. 5130. *Dtár* III. 215.)

A felebbezésben felhozott uj bizonyitékok, melyek a vizsgálat és a végtárgyalás folyamán nem érvényesittettek, sem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

figyelembe nem vehetők, sem pótvizsgálat elrendelésének alapjául nem szolgálhatnak. (84. febr. 26. 5771/83. *B. J. T.* VIII. 31.)

Ha az alsóbiróság az inditvány határidejének letelte folytán megszüntetési határozatot hoz, és a felsőbiróság azon indokból, mivel szerinte nem inditványi bűntettet képez a vádbeli cselekmény, érdemleges határozatot lát helyén levőnek: ez esetben, mielőtt a felsőbiróság itéletileg döntene, az alsóbiróság uj határozat hozatalára utasitandó. (84. márcz. 6. 705. *Jogt. Közl. M.* 84.428 sz.)

Feloldás a vizsgálat és a végtárgyalás hiányossága miatt. (85. jan. 28. 7673/84.)

XI. Van-e helye rendkivüli jogorvoslatnak vagy ujolagos felterjesztésnek a kir. Curia határozata ügyében?

Ezen kérdésre, szigoruan véve, nem-mel kell felelnünk. A kir. Curia minden lehető alkalommal hangsulyozza, hogy a harmadfoku felebbezésen tul semminemü jogorvoslat nem létezik. Voltak azonban mégis esetek, hol az ujolagos felterjesztéssel a beállott complicatio eloszlattatott.

Ide igtatjuk a legfőbb biróságnak ezen kérdést tárgyazó nyilatkozatait.

Kir. Curia mint legfőbb itélőszék

Sulyos testi sértéssel vádolt T. György és társai ellen lefolyt, a legfőbb itélőszéknek f. évi február 21-én 10,384. sz. alatt kelt itéletével végérvényesen elintézett bűnvádi ügyre vonatkozó, f. évi junius hó 30-án 15961. szám alatti felterjesztését illetőleg, melylyel a — — — kir. törvényszéknek ápril 12-én 2565. sz. alatt kelt jelentését felterjesztette, és mely jelentésében ez utóbbi törvényszék ezen legfőbb itélőszék tudomására hozza: hogy azon okból, mert a megjelölt ügyben harmadrendü vádlott, K. Mihály, a másodbiróság itélete ellen nem felebbezett és a kir. ügyész sem felebbezvén, azon itélet a nevezett vádlottra nézve jogerejüvé vált,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

sőt ez ennek folytán büntetését ki is állotta, a törvényszék, további intézkedésig, a legfőbb itélőszék itéletében kimondott hat napi elzárást nem foganatositja; ezen legfőbb itélőszéknek mai napon tartott ülésében hozott határozata szerint az ügyiratok visszaküldésével rendelvény által felhivatik a kir. itélő tábla: hagyja meg a — — — kir. törvényszéknek, hogy 1881. évi február 21-én 10384. szám alatt hozott legfőbb itélőszéki itéletet haladéktalanul és felelősség terhe alatt hirdesse ki.

Tudassa nevezett törvényszékkel, hogy egyáltalában nem áll jogában a felsőbb bíróságok határozatainak kihirdetését elhalasztani, s legkevésbbé pedig a törvényen, valamint pedig a fenálló szabályokon és a szakadatlan joggyakorlaton alapuló feltétlen kihirdetési kötelezettség teljesitését bárminő kételyeinek eloszlatásáig vagy a felsőbb birósági határozat iránti felfogásának helyreigazitásáig — habár további utasitás kérésének szine alatt is — felfüggeszteni.

Értesitse továbbá a törvényszéket, hogy a felsőbb bíróságoknak a törvényeken és fenálló szabályokon nyugvó hivatását nem képezi, és az igazságügy legfontosabb érdekeinek veszélyeztetése nélkül nem is képezheti a már meghozott határozatainak, akár valamelyik fél folyamodása, akár pedig az alsóbb bíróság felterjesztése alapján, egyszerü meghagyás vagy utasitás alakjában minden további formaság és biztositékok nélkül való magyarázása; és hogy a netaláni tollhibák, vagy számitási hibák kivételével, a melyek birói kezekkel is kiigazithatók, a felsőbb bíróságok határozatai csakis azon tartalmuk és illetőleg szövegük szerint hatályosak, a melyben azok az illető felsőbb bíróságok által, az ügy előadása után meghozattak és az elnök, valamint az illető előadó aláirásával kiadáttak.

Különösen pedig a megjelölt felterjesztésre vonatkozólag adja tudtára a nevezett törvényszéknek, hogy a különben is meg nem engedhető magyarázatra, illetőleg utasitásra a jelen esetben a legcsekélyebb ok sem forog fen, mert a bűnvádi

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

eljárásban irányadóul szolgáló azon általános szabálynál fogva, mely ezen eljárás mindenik részében és intézkedésében, az anyagi valóságnak az alakilag valónak tartott fölötti erősebb hatályositását követeli: mindenütt elfogadott jogelvvé vált és már az 1848. előtti joggyakorlat alatt, valamint azután is a magyar törvények és a joggyakorlat visszaállításával, azután is alkalmaztatott azon jogszabály, mely szerint azon esetben, ha valamely büntetendő cselekménynyel több személy vádoltatott és az alsóbb bíróság által valamennyien vagy közülök többen elitéltettek, de az itélet ellen nem valamennyi elitélt felebbezett: a felsőbb bíróság nincs akadályozva abban, hogy a mennyiben a cselekményt vagy épen nem látja büntetendő cselekménynek, vagy azt enyhébben büntetendő cselekménynek ismeri fel mint az alsó bíróság, az elitéltek egy része, vagy a kir. ügyész által, habár vádlottak ellen használt felebbezést, a nem felebbezett vádlottra is ugy egyáltalán valamennyi vádlottra kiterjeszsze és az ügyet azon vádlott vagy vádlottak érdekében is felülvizsgálja, a kire vagy a kikre nézve az alsóbb bíróság itélete a felebbezés nem használata következtében alakilag jogérvényessé vált.*

Ezen legfőbb itélő-szék is számos határozataiban kimondotta már, hogy azon esetekben, melyekben több vádlott közül nem valamennyinek felebbezése következtében a felsőbb bíróság által kimondatik, hogy a cselekmény, mely miatt mindannyian elitéltettek, nem képez büntetendő cselekményt, vagy annak enyhébb nemét, esetleg enyhébb faját képezi és ennélfogva vagy a büntetés alól való mentességet, vagy enyhébb büntetést állapit meg, a nem felebbező, de azokkal egyenlő viszonyban lévő, vagy még kevésbbé terhelt vádlott-társ ugy tekintendő, mintha ő is felebbezett volna és a törvényből származó előny ezen nem felebbező vádlott-társra is kiterjesztendő.

* L. 332. és köv. l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A — — — törvényszék által felterjesztett legfőbb itélőszéki itélet, mely a börtönre itélt, és tehát bűntettben bünösnek talált T. T. József és K. Sándort a BTK. 2. §-a alapján csak vétségben mondotta ki vétkesnek, nem hagyhatta érintetlenül, habár csak az első és második vádlott felebbezése folytán is felülvizsgálta a felterjesztett alsóbb birósági itéleteket, vádlott K. Mihály irányában, a ki a bizonyitékok szerint sem bűntettet, sem vétséget, hanem csakis a KBTK. 73. §-a alá eső kihágást követett el.

Hogy tehát az ezen vádlottat terhelő cselekmény e cselekménynek a büntető törvényekben megállapitott ismérve szerint minősittetett, és ezen vádlott azon cselekményben mondatott ki vétkesnek, mely csakis a KBTK.-ben meghatározottnak lényeges ismérveit foglalja magában; továbbá, hogy ebből kifolyólag ezen vádlottra is kimondatott, hogy jogszerüleg csak azon büntetés terhelheti őtet, mely az általa elkövetett cselekmény megjelölt minőségének törvény szerint következménye: ezen megállapitás a legfőbb itélőszéknek a most kiemelt sarkalatos jogszabályban találja kétségbevonhatlan s a bűnvádi eljárás természetéből folyó alapját és indokát.

De természetellenes és a kiválólag közszempont alá tartozó büntetőjog alaptételeivel is ellenkező igazságtalanság volna, hogy mig a főbünösök vétségben mondatnak ki bünösnek: addig az is, ki vétséget sem követett el, és kit az alsóbb biróságok is társainál sokkal enyhébben büntetendőnek találtak, börtönre, tehát bűntett miatt maradjon elitélve és a börtönbüntetéssel büntetettnek nem jelentéktelen következményei maradjanak rajta, nem azért, mert ezek cselekményének törvényszerü folyományait képezik, hanem egyedül azon alaki indokból, mert nem felebbezett.

Midőn tehát a legfőbb itélőszék, az emlitett jogszabály alapján és számos hasonló megállapitásai után, a kérdéses ügyben a megjelölt itéletet hozta, magától értettnek és ismertnek tarthatta azon igazságot, mely szerint, ha vádlott nem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

felebbezvén, büntetését a kir. tábla itéietének kihírdetésével megkezdette: a kiállott sulyosabb büntetéssel a cselekménye valódi minőségének megfelelő enyhébb büntetés is leróva van. Egyébiránt már azon sarktétel, hogy mások felebbezésének a nem felebbező részére való kiterjesztése kizárólag vádlott «előnyére» van megengedve: fölöslegessé teszi azon alig képzelhető felfogás megemlitését, illetőleg visszautasitását, melynek értelme az volna, hogy vádlott, az anyagi igazság szempontjából való kiváló kedvezményben részesités által, az őt jogosan nem terhelt, de tettleg kiállott sulyos büntetésen kivüli, még a cselekményének megfelelő enyhébb büntetésnek is, tehát két büntetésnek vettessék alá. Ezen felfogás annyira ellenkezik az igazságnak és a jognak legegyszerübb elemével, hogy az ország legfőbb itélőszéke itéletének ily értelmü magyarázhatása e helyütt feltétlenül kizártnak és teljes lehetetlenségnek tartatott. (81. jul. 4. 5251. *Dtár* XXVIII. 24.)

Három évvel később (1884) alkalma volt a kir. Curiának állást foglalni egy semmiségi panaszszal szemben, mely az ő saját, mint utóbb kiderült, téves feltevésen nyugvó itélete ellen adatott be. A jogeset fenebb (336. l.) részletesen közölve van. Jellemző, hogy a királyi Curia inkább hajlandó volt megengedni, hogy a felsőbiróságilag az 50 forint pénzbüntetés helyett perrendellenesen kiszabott egy évi fogház végrehajtassék, semhogy a curiai itélet jogerejüségét megdöntötte volna.*

1885-ben a következő ujabb eset merült fel és itt a kir. Curia már engedékenyebb volt.

E. máskép I. Zs. és R. K. bavariszti lakosok ellen, lopás

* Tudakozódásunkra a szombathelyi törvényszék köréből azon értesitést nyertük, hogy az illető esetben, tekintettel az időközben beadott kegyelmi kérvényre, az itélet végrehajtása fel lett függesztve; a kegyelmi kérvény azonban két izben elutasittatott s elvégre a büntetés végrehajtása mégis elkerülhetetlenné fog válni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

miatt a kubini járásbirósagnál tévedésből külön-külön vizsgálat ejtetvén meg, az ügyészség inditványaihoz képest, mint külön ügyek kétszer kerültek tárgyalás alá a fehértemplomi törvényszék előtt. Az első tárgyalásnál (1882. márcz. hó 12-én) a fehértemplomi törvényszék mind a két vádlottat a lopásban bűnösnek mondotta ki, E.-t egy évi, R.-t hat havi börtönre itélte. A budapesti kir. tábla I-re nézve helybenhagyta az első biróság itéletét, R-t azonban felmentette. A kir. Curia 1884. decz. 3-án 5871. sz. a., I. büntetését másfél évre felemelte. Az ugyanezen ügyben megtartott második végtárgyalásnál a fehértemplomi törvényszék I. Zs.-át hat, R.-át nyolcz havi börtönre itélte. A budapesti kir. tábla ezen itéletet indokainál fogva helybenhagyta. A kir. Curia 1885. febr. 10-én 8014/884. sz. a. I. Zs. büntetését tiz havi, R. K. büntetését pedig egy évi börtönre felemelte. Ezen tévedés, vagyis az, hogy egy és ugyanazon ügyben mind a három foku biróság két külön itéletet hozott, a harmadbirósági itélet kihirdetése alkalmával vétetett észre. Nem tudták ugyanis, hogy I. Zs.-án a Curiának melyik határozatát hajtsák végre, vagyis, I.-et másfél évre vagy tiz hónapra csukják-e be? Az ügyészség felterjesztette az összes iratokat a kir. Curiához. A kir. Curia jun. 17-én 4057/85. sz. a. a másodizben hozott I. és II-od birósági itéleteket megsemmisitette, *hatályon kivül helyezte* 8014/84. számu határozatát és utasitotta fehértemplomi törvényszéket, hogy 5871/84. sz. harmad birói itélet alapján, további szabályszerü eljárást eszközöljön. Egyuttal a kir. Curia a következő sorokat intézte a fehértemplomi törvényszékhez: «Miről az eljáró kir. törvényszék azon megjegyzéssel értesittetik, hogy a kir. Curia elvárja, miszerint hasonló, nem menthető, szabálytalan, a biróság tekintélyét sértő eljárást kerülni fog.» (*Ü. L.* 85. 68. sz.)

Mindezekből kettő tünik ki:

1. hogy egy rendkivüli revisio a háromfoku felebbezési és semmiségi jogorvoslat mellett égetően szükséges;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. hogy a kir. Curia a tények logikája folytán már is oda sodortatik, hogy ily rendkivüli jogorvoslat fejlődése elől el ne zárkózzék.

XII. Két elsőfoku itélet ugyanazon ügyben.

Ha az elsőfoku bíróság bármely oknál fogva ugyanazon ügyben két itéletet hozott és csak a másodikat terjeszti fel, a felsőbíróság nincs feljogositva ezen második itélet alapján felülvizsgálni az ügyet.

A kir. Curia ezen kérdésben a következő átiratot intézte az igazságügyministerhez:

A F. Á. s több társa uzdini lakosok ellen a M. D. halálával végződött sulyos testi sértés miatt folyamatba tett s fokozatos felebbezés folytán a m. kir. Curia elbirálása alá terjesztett bünvádi ügyre vonatkozó periratokból s nevezetesen a pancsovai kir. tvszék mellett működő kir. ügyészségnek 1882. okt. 20-án 4554. k. ü. sz. a. másolatban csatolt inditványából ezen kir. Curia azon meggyőződésre jutott, hogy ugyanezen cselekmény miatt, ugyanezen vádlottak ellen s ugyanezen bíróságnál már hét évvel ezelőtt és pedig 1877. évi junius hó 8-án végtárgyalás tartatott, és az alkalommal itélet is hozatott, melylyel F. Á. és Sp. Gy. sulyos testi sértés bűntette miatt egy-egy évi börtönre itéltettek, a többi vádlottak, névszerint Sz. Sz., az azon innen elhalálozott B. T. és a most is életben levő O. D. a vád alól felmentettek, mely itélet ellen ugy a kir. ügyész, valamint az elitélt vádlott Sp. Á. helyesebben Gy. részéről ennek az iratokhoz eredetileg csatolt 1670/877. sz. a. felebbezése szerint felebbezés jelentetett be, meggyőződött továbbá ezen kir. Curia szintén a kir. ügyészségnek fenemlitett és a periratok egyéb adataival is támogatott régibb inditványának szövegéből, hogy az 1877. évben hozott itélet ellen közbevetett felebbezése daczára a kérdéses ügy másodfoku bírósághoz fel nem terjesztetett, hanem az összes bűnvádi iratok, azok felterjesztése előtt a pancsovai kir. tszéknél nyomtalanul elvesztek. Hogy mi tör-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tént ezután, erre vonatkozólag az ügyiratok csak annyit bizonyitanak, hogy fegyelmi vizsgálat rendeltetett el, de eredményének semmi nyoma nem látszik. A dolog ez állásában, és a nélkül, hogy az első eljárás alkalmával felvett vizsgálati adatok, a végtárgyalás, és az itéletet tartalmazó eredeti példány elveszte, s ezen iratoknak fel nem található volta, hivatolt bíróság vagy hatóság jogerejü határozatával kimondva lenne, a kir. ügyészség s a pancsovai kir. tszék az előbbi eljárást és annak emanatióját egyszerüen nem létezőnek tekintvén: a pancsovai kir. tvszék ujabbi végtárgyalást tartott, melyen a vádlottak és tanuk kihallgattatván az ügyben, 1882. deczember 9-én 5485. sz. a. ujabb elsőfoku birósági itélet hozatott s ezen itéletnek az elitélt vádlottak és a kir. ügyész által közbevetett felebbezése folytán, az a budapesti kir. itélő tábla által 1884. február 19-én 4158. sz. a. felül is vizsgáltatott. Minthogy azonban a kir. Curia az I. foku bíróságnak ezen ügyben hozott 1877. évi itéletét hatályát vesztettnek nem tekintheti és e szerint nem érzi magát hivatottnak arra, hogy egy ugyanazon ügyben és ugyanazon személyek irányában hozott alsóbb birósági itéletet mindaddig felülvizsgálhassa, mig egy előbbi itélet jogilag fenáll, illetőleg mig az előbbi itélet fenállhatásának lehetetlensége egy szabályosan véghezvitt rendszeres eljárás következtében ki nem mondatik; és az ezen fegyelmi vagy rendszeres administrativ eljárás utján hozott határozat alapján azon első itélet megsemmisitése birósági uton ki nem mondatik, ez okból a mai napon tartott ülésében a fenebbi sz. a. hozott végzésével a kérdéses összes bűnvádi iratokat az e részben szükséges további intézkedések megtehetése végett a m. kir. igazságügyministeriumhoz terjesztetni határozta stb. (A m. kir. Curiának 1884. évi decz. 17-én tartott üléséből.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XIII. Teljes tanács-ülési határozatok.

A kir. Curia mint legfőbb itélő-szék az alábbi rendelet alapján 1880. szept. 1-től 1881. végéig 11 teljes tanács-ülési határozatot hozott. Ezek I—XI. sorszám alatt be vannak vezetve a kir. Curia mint legfőbb itélőszék döntvénykönyvébe. Az 1882. év elejétől a kir. Curia két osztályának összeolvadása folytán uj döntvénykönyv állittatott elő és ebbe eddig 48 bűnügyi döntvény van bevezetve. A bűnügyi döntvények összes száma tehát jelenleg (1885. szept.) 11 + 48 = 59.

A budapesti kir. itélő tábla bűnügyi döntvénykönyvébe 2 döntvény van bevezetve.

Igazságügyminiszteri szabályrendelet a birói ügyviteli szabályok 277. §-ának módositása tárgyában.

Az 1874. évi október hó 15-ikén kiadott birói ügyviteli szabályok 277. §-át következőleg módositom:

A felebbviteli bíróságoknak tanácsok szerinti felosztása által az elnök nincs korlátozva abban, hogy a tanácsok vagy a szakosztályok valamennyi tagjainak meghivása mellett teljes tanács-ülést tartson (134. §.), vagy a személyi viszonyokhoz képest és egyenlő munkafelosztás czéljából egyik tanács tagjait más tanácsban is alkalmazza. De a tagok változtatásánál arra ügyeljen, hogy a tanácsok előadói ne alkalmaztassanak más tanácsnál hasonló minőségben, az állandó tagok pedig mindenik tanácsban és mindig többséget képezzenek.

Ha a felebbviteli bíróságnál valamely büntető ügynek előadásánál a tanácsülésben résztvevő tagoknak többsége szükségesnek látná, hogy az ügy érdemleges elintézése előtt, arra befolyással biró elvi kérdés oldassék meg szakosztályi teljes ülésben, ez esetben a tanács-ülés elnöke az ügy elintézését felfüggeszti, a megoldandó elvi kérdést a tanács-ülésben határozatilag szövegezteti, és a szövegezett kérdést a felebbviteli bíróság elnökének bejelenti.

A bejelentés megtörténte után az elnök vagy megbizása

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

folytán a szakosztályt vezető alelnök vagy tanácselnök a büntető szakosztály tanácsait teljes ülésre hivja össze, melyben az elvi kérdés előadatván, és megvitattatván, a szakosztályi teljes ülés az elvi kérdés iránt határozatot hoz. E határozat indokolásában mindaz elősorolandó, mi az elvi kérdés megoldásánál irányadóul vétetett.

Az ügy, mely az elvi kérdésre alkalmat szolgáltatott, azon tanácsban intéztetik el, mely annak elintézését az elvi kérdés megoldásáig felfüggesztette.

A teljes szakülésnek elvi határozatai döntvényi szerkezetben szám és kelet kitétele mellett, három példányban vezetendő büntető döntvény-könyvbe beirandók és másolatban a szakosztály tanácselnökeinek és biráinak megküldendők.

XIV. Az itélet jogerejüsége.

Kir. Curia:

Mindkét alsóbbfoku bíróság itélete részben megváltoztattatik, a vádlottra kiszabott 10 évi fegyház jelen itélet kelte napjától számittatik — — — mert: — — — a büntetés kezdetére tett változtatás azon alapszik, hogy a büntető itélet jogerőre emelkedés előtt foganatba nem vehető. (84. 6737.)

E szerint tehát ahhoz, hogy a bűnfenyitő itélet jogerős, végrehajtható legyen, a nem felebbezhető itélet meghozatalán kivül, semmi más actus nem szükséges. Más esetben, ezzel ellentétben a kir. Curia ahhoz, hogy az itélet jogerős legyen, nemcsak a nem felebbezhető itélet keletkezését, hanem még egy cselekményt, t. i. annak vádlott előtt leendő kihirdetését is megkivánta:

«Az elévülés, ha a harmadbirósági itélet szökésben levő vádlottnak ki nem hirdettetett s ennélfogva jogerőre nem emelkedett, nem a BTK. 120. §-ának 4. pontja, hanem a 106. §. szerint a bűnügy folyamában kezdődöttnek és végződöttnek veendő. (*B. J. T.* IX. 274.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

120. §.

A rögtönbirósági szabályokra a jelen törvény hatálya nem terjed ki.

121.

A sajtóvétségek tárgyában követendő eljárás a jelen törvény által nem érintetik.

122. §.

A jelen törvény végrehajtásával s az e végett szükséges átmeneti intézkedéseknek rendeleti uton leendő kiadásával az igazságügyminiszter bizatik meg,

PERUJITÁS.*

I. Általában.

Bűnvádi gyakorlatunk egyik jellemző előitélete, hogy az alsó foku biróságok nem vélik állásukkal összeegyeztethetőnek hogy a felső bíróság határozatát perujitásilag hatályon kivül helyezzék. Az alsó foknak a felső fok fölé helyezése nyilatkoznék szerintök az ilyen «tiszteletlen» eljárásban; az első fok magát negyedik fokká tenné. Ezen felfogásból kiindulva, alsó bíróságaink a perujitásnak rendszerint nem adnak helyt, még ha evidens is az alap, hanem felebbezés utján feljuttatják az ügyet a legfelső fokhoz. Ha ez — nagy ritkán — helyt ad a perujitásnak, az érdemleges határozat hozatalánál az alsó biróságok ismét fentartják az alapitéletet, megelégednek az anyag összegyüjtésével s hagyják a döntést a Curiára. Nem a vádlott ügyét látják első sorban fenforogni, hanem azt, hogy a bíróság hierarchicus tagozatának vélt követelményei kielégitést nyerjenek és telhetőleg a kir. Curia csalhatatlansága csorbát ne szenvedjen. Belejátszik a perujitás ily szükkeblü kezelésébe kétségkivül, hogy az alapperbeli és a perujitásbeli döntés ugyanazon birói személyek

A perujitásról és több más fontos materiáról a szabályzat épenséggel nem szól; ennélfogva kénytelenek vagyunk az ez iránti határozmányokat a zár-szakaszhoz illeszteni, bár tárgyilag ide nem tartoznak.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kezében van.* Belejátszik sok egyéb is. Főforrása azonban szerintünk a hierarchico-bureaukraticus szellem tultengésében keresendő.

A perujitási judicaturát következőkben állitjuk össze:

A máramosszigeti kir. tszék (Hivatali közeg elleni erőszak elkövetése miatt jogérvényesen elitélt J. D. L. és J. S., továbbá S. C. és S. M. perujitás iránti kérelmük tárgyában): A kérvényezők kérelmükkel elutasittatnak. *Indokok* Mert a kérvényezőknek azon tanukra, kikre kérvényükben hivatkoznak, már az alapvizsgálatnál lehetvén vala hivatkozniok, miután ezt akkor elmulasztották, most többé figyelembe nem vétethetnek, s mert különben is az alapvizsgálat folytán a vádbeli cselekmény tárgyi és alanyi tényálladéka oly világosan begyőzetett, hogy az ügy más irányt az ujabb vizsgálat által sem nyerhetne. — *Kir. tábla*: Az elsőbiróság végzését helybenhagyja. *Indokok* S. C. vádlott, kinek elitéltetése D. Gy. és U. M. pénzügyőri vigyázók vallomásán alapszik, mentő tanukra már az alapperben hivatkozott s ezen tanuknak azon vallomása: hogy ő a helyszinén nem volt, az ellene terhelőleg fenállott bizonyitékokat meg nem gyengithette. Figyelembe véve már most, hogy nevezett vádlott ismét csak a most érintett körülmény bizonyitására nevez meg perujitási kérvényében uj tanukat, tehát nem hoz fel uj tényeket, melyek a befejezett eljárásban nem használtattak: a kir. tszék végzését helybenhagyni kellett. — *Kir. Curia* Tekintve, hogy S. C. perujitási kérvényében azon lényeges körülmény begyőzésére, hogy t. i. a vádbeli cselekmény elkövetésekor a helyszinén jelen nem volt, s igy a vádbeli cselekmény elkövetésében sem közvetve, sem közvetlenül részt sem vehetett, hanem hon tartózkodott, az alapügyben nem használt bizonyitékra, vagyis oly tanukra hivatkozik,

* Az igazságügyminiszteri rendelet, mely az incompatibilitást az előadó birákra nézve kimondja, csak a mult évben adatott ki és végrehajtva tudtunkkal alig lett. (L. alább 384. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kik az alapperben elő nem fordultak; ezen tanuknak meghallgatása nélkül pedig a perujitás megengedhetőségének kérdése alaposan meg nem oldható: mindkét alsóbb birósági végzés S. C. vádlottat érdeklő felebbezett részében megváltoztatik s az eljárt kir. tszék utasittatik, hogy vádlott S. C. által perujitási kérvényében megnevezett tanukat hallgattassa ki s ezen kihallgatás eredményéhez képest szabályszerüleg tovább járjon el. (85. jun. 3. 1271. *Jogt. Közl.* 85. 216. l.)

A bpesti kir. tszék mint büntető bíróság, fogva levő K. J. benyujtott perujitási kérelme tárgyában. Elutasittatik; mert perujitásnak csak az esetben van helye, ha oly uj bizonyitékok vagy tények hozatnak fel, melyek a fenyitő per végbefejezése előtt nem használtattak s melynek figyelembe vétele mellett az illető felmenthető lenne. Jelen esetben K. J. azt igyekszik bizonyitani, azt hozza fel perujitás megengedése indokául, hogy reá vonatkozólag a kereskedelmi törvény 3. §-a nem alkalmazható, mert ő csak zsibárus volt, s mint ilyen kereskedelmi könyvek vezetésére a törvény által nincs kötelezve, s ezt adókönyvecskékkel igyekszik igazolni. Mivel azonban K. J. már nemcsak a végtárgyalás, hanem a két alsóbb bíróság által hozott itéletek ellen beadott felebbezésében is kifejtette a perujitási kérvényben előadottakat, s ezek daczára itéltetett el mindhárom bíróság által egybehangzólag, s mivel a bemutatott adókönyvek oly uj bizonyitékul el nem fogadhatók, melyek alapján vádlott felmenthető lenne: ennélfogva a perujitásnak hely adható nem volt. — *Kir. tábla:* hh. (84. 30711.)

A pécsi kir. tszék sulyos testi sértés miatt elitélt L. J. perujitási kérelme ügyében. Elutasittatik. *Indokok:* Bár a per megujitására vonatkozólag ujabb és eddigelé még ki nem hallgatott tanukra történik hivatkozás, mindazonáltal, tekintve azt, hogy ezen tanuk a felhozott s általuk aláirt bizonyitványok szerint csak azt tanusitják, hogy véleményök szerint a vádbeli sulyos sértést nem L. J. hanem talán más valaki

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

követhette el, ezen feltételes vélemény pedig az anyaperben felhozott positiv bizonyitékokkal szemben a bünösség kérdésében bizonyitékot nem képezvén, a per megujitása ily alapon el nem rendelhető. — *Kir. tábla:* hh. (84. 34741.)

A nagyváradi kir. tszék mint büntető bíróság orgazdaság bűntette miatt jogérvényesen elitélt vádlott K. T. perujitási kérelme tárgyában. Elutasittatik. *Indokok* A perujitási kérelem lényeges és uj bizonyitékot magában nem foglalván, de különben is vádlott K. T. saját beismerése alapján itéltetvén el. — *Kir. tábla:* hh. (84. 34324.)

Kir. Curia:

(Az ujrafelvételnek helyt kell adni, ha a sértett fél oly uj bizonyitékokra hivatkozik, melyeket az alapperben nem használhatott)

Kir. tábla: H. J. és H. I. felebbezései visszautasittatnak. Az ügy azonban P. M. és P. J. felebbezése folytán egész terjedelmében vizsgálat alá vétetvén, az ügy ujrafelvétele kérdésében az elsőbiróság végzése helybenhagyatik. A vád alá helyezés kérdésében azonban az elsőbiróság végzése megváltoztatik és P. M., P. J. és H. J. vádlottakra nézve az 1878. évi julius 29-ikén, 15157. sz. a. hozott megszüntető végzés érvényben fentartatik; H. I.-ra nézve a további bűnvádi eljárás megszüntetik. *Indokok:* A kir. törvényszéknek jelenleg felülvizsgálat tárgyát képező végzése az iratoknál fekvő kézbesitési vevények szerint H. J.-nak 1881. november 30-án, H. J.-nak pedig 1881. deczember 18-án kézbesittetett. Tekintve, hogy ezen végzés ellen H. J. által beadott felebbezés 1881. évi deczember 9-én, a H. J. által beadott felebbezés pedig 1881. deczember 29-én iktatott; tekintve, hogy e szerint a felebbezési nyolcz napi határidő egyik vádlott részéről sem tartatott meg: mindkét felebbezést mint elkésettet visszautasitani kellett. Minthogy azonban P. M. és P. J. felebbezése idejekorán adatott be, s minthogy ezek felebbezése foly-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tán az ügy vizsgálat alá veendő: ennélfogva tekintve, hogy a P. M. és P. J. terhéül felhozott büntetendő cselekmények H. J. és H. I. terhére rótt cselekményekkel szoros kapcsolatban vannak, továbbá tekintve, hogy az ujrafelvétel kérdése valamennyi vádlottra nézve együtt oldandó meg: az ügy egész terjedelmében, és igy a nem, illetve elkésetten felebbezett vádlottakra nézve is felülvizsgálat alá volt veendő. Az ujrafelvétel megengedése tárgyában helyben volt hagyandó az elsőbiróság végzése, mert a sértett fél uj és az alapperben ismeretlen bizonyitékokra hivatkozott, melyeket az alapperben nem használhatott. Az ujabban megejtett vizsgálat azonban nem deritett fel semmiféle oly ténykörülményt, mely az alapvizsgálat megszüntetésekor megállapitott tényállást megváltoztatná. P. M. és P. J. terhéül ugyanis felhozatik, hogy ők adósságokat koholván és ezeket oly ingatlanokra kebeleztetvén be, melyek bár telekkönyvileg az ő nevükön állottak, még sem képezték tulajdonukat, a valódi tulajdonosokat szándékosan megkárositották, maguknak, illetve H. J. és H. I.-nak pedig jogtalan hasznot szereztek. Ez utóbbiak ellen pedig felhozatik, hogy ők ezen cselekménynél tudva a csalást, szándékosan működtek közre. A döntő ténykörülmény tehát e vád tekintetében az: van-e gyanuok arra nézve, hogy a P. M. és P. J. által bekeblezési záradékkal ellátott kötvények koholt adósságról szólanak. Ámde erre nézve az ujabb vizsgálat nem deritett ki oly gyanuokot, melyre vád alá helyezés alapittathatnék. Ily körülmények közt, tekintve azt, hogy a BTK. 379. §-a által megkivánt tényálladékot az nem állapitja meg, hogy P. M. és P. J. koholtnak nem bizonyitott követelés alapján zálogjogot kebeleztettek be telekkönyvileg tulajdonukat képező ingatlanra, mely nekiek hatóságilag adatott át. Az elsőbirósági végzést a vád alá helyezés kérdésében megváltoztatván és P. M., P. J. és H. J.-ra vonatkozólag az alapvizsgálatban hozott végzést érvényben hagyni, H. I. ellen pedig, ki ellen az alapvizsgálat nem folytattatott, s kire nézve az érvényben hagyott határozat intézkedést nem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tartalmaz, az eljárást megszüntetni kellett. — *Kir. Curia* hh. (83. márcz. 7. 11251/82. *B. J. T.* VI. 262.)

(Perujitásnak csak az alapperben nem használt bizonyiték felmerülése esetén van helye):

A veszprémi kir. tszék: Magánokirathamisitás bűntette miatt elitélt K. S.-nak felség-folyamodvány alakjában benyujtott perujitási kérvénye elutasittatik. *Indokok:* Büntető ügyekben a perujitásnak csakis az alapperben fel nem merült uj bizonyitékokra való hivatkozás esetében van helye. K. S. azonban ilyen uj bizonyitékokra nem hivatkozik kérvényében. Az eljárás alakiságára, s részben a beszámitás mérvére nézve felsorolt kifogások pedig a perujitás megengedésére alapul annál kevésbbé szolgálhatnak, mert a kifogásolt és felsorolt körülmények a per folyamán általa már mind kifejtettek s a kir. Curia itéletében mérlegeltettek is.—*Kir. tábla* és *Kir. Curia*: hh. (85. jan. 23. 870584.)

Kir. Curia:

Perujitás csak oly ténykörülmények alapján engedhető meg, melyek már az alapper elbirálásánál léteztek, de akkor nem hozattak a bióság tudomására. (81. 11261. *B. J. T.* IV. 63.)

Perujitásnak nincs helye oly tényeket igazoló uj bizonyitékok alapján, melyek a jogérvényes itélettel befejezett eljárás alatt megállapitott tényállást lényegesen nem módositják. (82. okt. 26. 3524. *B. J. T.* V. 167.)

Jogerejü megszüntetési határozat ellenére végtárgyaláskor ujra felvétel nélkül tett vádinditvány elutasitandó. (82. nov. 22. 4193. *B. J. T.* V. 250.)

(Tanura való hivatkozás a csakis szakértőileg megállapitható és az alapperben ekképen megállapitott tényállás ellenében bizonyitékot nem képez):

A nyitrai tszék (gyermekölés bűntette miatt elitélt H. Katalin perujitás megengedése iránti kérelmi ügyében):

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A perujitási kérvény elutasittatik. *Indokok:* Eltekintve attól, hogy a szakértői vélemény ellenében a tanuk vallomása figyelembe nem vehető, — elutasitandó volt a perujitási kérelem még azért is, mert abban oly ténykörülmények és bizonyitékok fel nem hozattak, melyek az alapperben figyelembe nem vétettek volna. — *Kir. tábla:* A végzés oly értelemben, hogy a vádlottnő perujitás, helyesebben az ujra felvétel iránti kérelmével elutasittatik, indokain felül azért is helybenhagyatik, mert R. Krisztina ujabban megnevezett egyedüli tanunak bármely irányban is adandó vallomása az orvos szakértői véleményekkel szemben oly uj bizonyitékot nem képezhetne, mely bizonyiték az alapperben hozott jogerős itéletek indokait megindithatná. — *Kir. Curia:* Tekintve, hogy az alapperben, az itélet döntő indokául elfogadott orvosi vélemény, a hulla bonczolása, a felbőrnek eltávolitása után, a test belső részeiben észlelt jelenségekből vonta szakértői következtetéseit; tekintve, hogy az ily, csakis a bonczolás következtében és tüzetes szakértői szemlélet és vizsgálat után felismerhető jelenségekre vonatkozólag, nem-szakértői egyének tanuskodása el nem fogadható; tekintve, hogy a perujitási kérelem alapját képező tanukra való hivatkozás a csakis szakértőileg megállapitható és az alapperben ekképen megállapitott tényállás ellenében bizonyitékot nem képezhet: a kir. itélő tábla végzése helyben hagyatik. (84. okt. 7. 7205.)

Az uj adatok és bizonyitékok csak a perujitás megengedhetőségének képezik előfeltételeit, de maga az ujitott per az alapperben megvitatott és eldöntött összes kérdésekre kiterjedhet. (85. máj. 15. 1596. *Jogt. Közl. M.* 85. 312.)

Az ujrafelvétel nem kérhető azon okból, mert az alappert illetéktelen biró tárgyalta. (81. 1038. *B. J. T.* II. 298.)

(Perujitási kérelem iránti végzés indokolandó; az ügyészi indokolásra való puszta hivatkozás nem fogadható el. Tanukihallgatás elrendelése):

A vádlott perujitást kért; kérvényére a kir. ügyész ter-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

jedelmesen indokolt inditványt tett, hogy a kérelemnek ne adassék hely. A kir. törvényszék ezen inditvány folytán a következő határozatot hozta: A kir. törvényszék a kir. ügyészségnek f. é. május hó 19-én 2098. sz. a. benyujtott és a kir. törvényszék által elfogadott indokok alapján folyamodó ujrafelvétel iránti kérvényének helyt nem ad, illetve bűnperének ujrafelvételét el nem rendeli. — *Kir. tábla* A végzést megsemmisiti, s a kir törvényszéket T. M. és A. O. tanuknak kihallgatására, annak megtörténte után az ügyiratoknak a kir. ügyészszel való ujra közlésére és az ujrafelvétel meg vagy meg nem engedése feletti ujabb határozat hozatalára utasitja. *Indokok:* Megsemmisitendő volt a kir. törvényszéknek szabályellenes végzése azon okból, mert az elutasitó végzést *indokolás* nélkül mondta ki, s a helyett egyszerüen a kir. ügyész véleményeben előadottakra hivatkozott, holott a kir. ügyész a bűnperben csupán mint vádló fél, nem pedig mint bíróság szerepelvén, az általa felsorolt indokok csakis a bűnperben állottak egyikének magánvéleményét foglalván magukban, azok felett is a kir. törvényszék lett volna hivatva különállólag szerkesztett indokolt végzést hozni. Továbbá a kir. törvényszék a vádlott részéről megnevezett két tanut ki nem hallgattatván. (84. jul. 8. 21787.)

(A perujitási kérelemben hivatkozott uj tanuk kihallgatásának elrendelése):

Az aradi kir. törvényszék hatóság elleni erőszak, sulyos testi sértés és fogolyszöktetéssel vádolt Sch. A. és társai elleni bűnügyben 1884. évi május hó 27-én 366. szám alatt következő *végzést* hozott: A legfőbb itélő-szék által jogerős itélettel ellátott, ügyük ujrafelvétele és az itélet végrehajtásának felfüggesztése iránti kérelmök az aradi kir. ügyészség 376/84. sz. inditványához képest megtagadtatik. *Mert:* A. és S. M, vádlottak sérelmezett H. E. és P. Gy. tanuinak esküvel erősitett és vádlottaknak szembe mondott azon vallomása alapján, miszerint vádlottakat H. E. bántalmazói közt hatá-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

rozottan felismerték és hogy sértettek vádlottakat is ütötték, lőnek a BTK. 301. és 308. §-ai alapján, továbbá B. M. vádlott K. J. és J. T. tanu vallomásai alapján, miszerint a községi fogház ajtajának lakatját B. M.-mel leverte s onnét a foglyokat kiszabaditotta, a BTK. 447. és 92. §. alapján elitélve; minthogy pedig e szerint mindkét büntetendő cselekmény tárgyában s mindhárom vádlott irányában teljesen jogszerü s immár megdönthetlen teljes bizonyiték alapján hozatott a jelenleg már jogerőre emelkedett itélet, de sőt maga az ujrafelvétel iránti kérvényben sem támadtattak meg ezen bizonyitékot képező ténytanuk vallomásai, ugyanazért a jogszerü s teljes bizonyitékot s annak alapján hozott jogerős itéletet más kérdéses tanuk által többé megdönthetni nem lehetvén, az ügy ujrafelvétele s az itélet foganatositásának elhalasztása iránti kérelem megtagadandó volt. — *Kir. tábla:* Miután a neheztelt végzés a per ujrafelvétele iránti kérvényben hivatkozott s a befejezett eljárásban nem használt B. Gy., Sch. A., Sch. J. és Sz. Gy., valamint B. M. uj tanuknak kihallgatása nélkül hozatott: a kir. itélő tábla a felebbezett végzést feloldja és az eljárt kir. tszéket utasitja, hogy a nevezett tanukat szabályszerüen hallgassa ki és ezen uj tanubizonyitás eredményéhez képest hozzon a befejezett eljárásban felmerült tények és bizonyitékoknak figyelembe vételével az ügy állásának megfelelő uj határozatot. (84. 25167.)

Midőn a felsőbiróság a perujitásnak helyt ad és az alsóbiróságot «szabályszerü eljárásra» utasitja, végtárgyalás tartása nélkül az eljárás nem szüntethető meg. (85. máj. 21. 3152. *Jogt. Közl. M.* 85. 321.)

A bünügyek ujrafelvétele csak akkor engedhető meg, ha oly bizonyitékek merülnek fel, melyek — ha vádlott kéri az ujrafelvételt — vádlott felmentését eredményezik. (82. 11351.; 1882. okt. 26. 3524.; 81. 11261., 83. nov. 16. 10023. *B. J. T.* VII. 248.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Perujitás esetében a bíróság kifejezetten kimondani tartozik, vajon helyt ad-e a perujitásnak; mielőtt ez kimondatott, végtárgyalás nem rendelhető.*

Sulyosabb törvény alkalmazására irányzott perujitásnak van helye azon esetben is, ha valaki gyilkosság kisérlete miatt jogerejüleg elitéltetett és a kiszabott szabadságvesztésbüntetés kiállása után áll be a halálos eredmény. (84. nov. 11. 4739. *Dtár.* X. 158.)

(A törvény helytelen értelmezése miatt perujitásnak nincs helye):

A m.-szigeti kir. törvényszék: Perichta Ignácz panaszosnak P. J. panaszlott ellen valótlan közokirat kiállitása iránt befejezett ügynek ujból leendő felvétele tárgyában beadott kérvénye mint bűnvádi eljárásra nem alkalmas, elvettetik. *Indokok:* Mert az ujrafelvétel, illetve perujitás azt feltételezi, hogy az ujitani kért ügy már vizsgálat tárgyát képezte, mennyiben pedig jelen esetben a csatolt 2731/84. sz. alatti bűnvádi iratok tanusitása szerint Perichta Ignácznak P. J. elleni jelen panaszszal hason minőségü panasza már három bíróság egybehangzó határozata szerint bűnvádi eljárásra alkalmatlan volta miatt elvettetett, ennélfogva az ujrafelvételnek annál kevésbbé van helye, mert a jelen kérvényben előadottak az előbbeni panaszhoz képest uj körülményeket nem tartalmaznak, s igy alap az ujrafelvételre fel nem hozatik, miért is panaszosnak kérelme elvetendő volt. (84. okt. 2. 4154.)

(Azon körülmény, hogy büntető ügyben a perujitási kérelemnek hely nem adatik, nem zárja ki azt, hogy a BTK. életbeléptetése előtt jogerejüleg elitéltnek az életbeléptetési törvény 18. §-ára alapitott azon kérelme felett, mely szerint a mellékbüntetés megszüntettessék, a bíróság ügydöntő határozatot ne hozzon):

Tekintve, hogy bár a fenforgó perujitási kérdésnek érdem-

* A jogesetet l. 66. l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

leges elbirálását illetőleg az alsóbb bíróságok helyesen határoztak; tekintve azonban, hogy K. S. az eljárásnak ujrafelvétele iránti kérelmében nemcsak perujitásnak megengedését szorgalmazta, de határozottan kijelentette, hogy, bár ő a jogérvényes itéletekkel reá kimért 3 havi fogságbüntetést már kiállotta: az itéletekben kitett mellékbüntetés, — miszerint ügyvédi jogosultságának elvesztése kimondatott, — felette nagy sérelmére jelenleg is fennáll: ezen mellékbüntetés pedig az időközben életbelépett törvények szerint, ily alakban nem lévén alkalmazható, ennek az ujabb törvények alapján leendő megváltoztatását, illetve az ügyvédkedési tilalomnak feloldását is kérelmezte, sőt a kir. ügyészség 1884. évi márczius 30-án 3473. sz. alatti inditványában K. S.-nak az ügyvédkedési tilalom alóli felmentését hozza javaslatba: ezen kérelemre vonatkozólag azonban az alsóbb bíróságok mitsem határoztak: mindkét alsóbb bíróság végzései feloldatnak, és az eljáró kir. tszék oda utasittatik, hogy az életbeléptetési törvény 18. §-nak szem előtt tartásával az ügyben ujabban határozzon. (85. jan. 22. 7957.)

II. A perujitás és a hivatalból való felülvizsgálat.

A kir. Curia az alábbi itéletben azon álláspontot foglalja el, miszerint főbenjáró ügyeknél a perujitás folyama alatt az alapperben elitélt egyén nem vizsgálati fogságban van, hanem büntetését tölti ki.

Ezzel a kir. Curia ellentétbe helyezi magát a perujitásnak megállapodott fogalmával. A jogerejü itélet minden törvényhozásban a perujitás birósági megindítása folytán meg van döntve; az ügy ujolag vizsgálati ügygyé lesz; az elitélt egyén a perujitás alatt többé nem büntetését üli le, hanem a mennyiben szükségesnek mutatkozik, vizsgálati fogságban marad.*

* A következőkben összeállitjuk a külföldi bűnvádi eljárásoknak és a magyar javaslatnak a perujitás folyama alatti szabad lábra helyezésre vonatkozó határozatait.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A kir. Curia felhozza a kir. ügyészségnek ellentétes felfogásu felebbezési kifejtésére, hogy nálunk a főbenjáró ügyekben az eljárás annyiban speciális jellegü, hogy a főbenjáró ügyek régi traditiók folytán hivatalból vizsgáltatnak felül.

Legyen szabad ezzel szemben utalni arra, hogy a hivatalból való felülvizsgálatnak sem a régi magyar jogban, sem a jelenlegi gyakorlatban a vizsgálati fogság kérdésére semmi befolyása nem volt. Eddig a hivatalból való felebbezés és felterjesztés kötelezettsége, valamint a hivatalból való felülvizsgálat egyedül a *végitéletre* szoritkozott. Minden egyéb birói határozatok (eljárás megindítása, vizsgálati fogság, vádaláhelyezés, stb.) bár főbenjáró ügyekben hozattak, a közönséges perrendszabályoknak voltak alávetve.

Osztrák bűnvádi eljárás:

359. §. Die Sache tritt durch Wiederaufnahme in der Regel in den Stand der Voruntersuchung. Diese ist nach Massgabe der die Wiederaufnahme bewilligenden Entscheidung und der neuen Beweise zu führen oder zu ergänzen 361. §. Das Gesuch eines Verurtheilten um Wiederaufnahme des Verfahrens hemmt den Vollzug der Strafe nicht; es wäre denn, dass der über die Wiederaufnahme entscheidende Gerichtshof nach Anhörung des Anklägers die Hemmung des Strafvollzuges nach den Umständen des Falles für angemessen erachtet. Wird die Statthaftigkeit der Wiederaufnahme rechtskräftig ausgesprochen, so ist der Vollzug der Strafe unverzüglich einzustellen (§. 558.) und über die Haft des Beschuldigten nach den im vierzehnten Hauptstücke (vizsgálati fogság) enthaltenen Bestimmungen zu entscheiden.

Német bűnvádi eljárás:

Dem Beschlusse, welcher die Wiederaufnahme des Verfahrens anordnet (§. 410. 2.), muss mit Rücksicht darauf, dass durch ihn die Nothwendigkeit einer anderweitigen Verhandlung und Urtheilsfällung anerkannt wird, aufschiebende Wirkung beigemessen werden; der in Strafhaft befindliche Verurtheilte ist also nach Verschiedenheit der Fälle in Freiheit zu setzen oder in Untersuchungshaft zu nehmen. (Löwe kommentárja 698. l.)

Franczia bűnvádi eljárás:

Art. 444. (1867. jun. 29-iki törvény) Dans tous les cas l'exécution des arrets ou jugements dont la revision est demandée sera de plein droit suspendue sur l'ordre du ministre de la justice, jusqu'a ce

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A gyakorlatot ezen értelemben pontosan körülirja a budapesti kir. tábla azon határozata, melyet egy nagy fontosságu ügy vádaláhelyezési határozatának felülvizsgálata alkalmával hozott s melyet fenebb az illető fejezetben (193. l.) közlünk.

Semmi kétség, hogy a kir. Curia uj térre viszi a hivatalból való felülvizsgálatot. Kijelenti, hogy ha a kir. Curia a perujitás megengedése ügyében csak a végitélet hozatalakor nyilatkozik, a perujitás megengedésének folyománya: a büntetésnek vizsgálati fogsággá átalakulása csak ekkor állhat be; vagyis a perujitás megengedésének kérdése is, hogy a vele járó hatályok létesülhessenek, hivatalból felülvizsgálandó.

Ezentul addig, mig a kir. Curia a perujitásba bele nem egyez,

que la cour de cassation ait prononceé, et ensuite, s'il y a lieu, par l'arret de cette cour statuant sur la recevabilité.

Belga bűnvádi eljárás:

Art. 445. Lorsque, après une condamnation contre un accusé, l'un ou plusieurs des témoins qui avaient déposé à charge contre lui seront ponsuivis pour avoir porté un faux témoignage dans le procès, et si l'accusation en faux témoignage est admise contre eux des mandats d'arrets, il sera sursis à l'execution de l'arrêt de condamnation, quand même la cour de cassation aurait rejeté la requête du condamné.

Az olasz bűnvádi eljárás 690. czikke ugyanazt tartalmazza, mint a belga törvény.

A magyar bűnvádi eljárás javaslata:

585. §. A perujitási inditvány nem akadályozza az itélet végrehajtását és azt nem is szakitja félbe. Mindazonáltal az elitélt érdekében előterjesztett és a jelen törvénynek megfelelő perujitás inditványozásának esetében joga van a bíróságnak, ha a felhozott tényeket vagy bizonyitékokat valódiaknak és oly nyomatékosoknak tartja, hogy az előbbi itéletnek megszüntetése alaposan előrelátható: ennek végrehajtását a kir. ügyész meghallgatása után a perujitás fölötti határozat jogérvényre emelkedéséig felfüggeszteni, illetőleg megszakitani. 590. §. A vizsgálat az elővizsgálat természetével bir és az erről szóló rendelkezések szerint foganatositandó. 595. §. A perujitás elrendelésével az ennek alapját képező cselekményre vonatkozó itéletnek ezen része feloldottnak mondandó ki. A feloldottnak kimondott itéletben meghatározott büntetés végrehajtása azonnal megszakitandó.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

birói közeg az országban nincs jogositva a főbenjáró ügyben jogerejüleg elitélt egyént szabadlábra helyezni, még ha az elitélt egyén ártatlansága minden kételyen felülivé vált volna is. Igy kivánja a «birói fokozat fogalma», mert a kir. Curia mint legmagasabb bíróság hivatalból való felülvizsgálat utján hozta az alapitéletet.

Eltekintünk itt attól, hogy a büntetés végrehajtása feletti ezen őrködés nem egyéb mint szűkkeblü administrationális és külső tekintélyi szempontoknak a biráskodásba való bevitele. Eltekintünk attól is, hogy a kir. Curia analog esetekben soha sem követelte meg a hivalból való felterjesztést.* Csakis azt

* A kir. Curia elitélt egy egyént főbenjáró ügyben három évi fegyházra. Ezen büntetés kiállásának ideje alatt az első fok a BTK. 104. §-a alapján hatályon kivül helyezte a kir. Curiának hivatalból való felülvizsgálat utján kiszabott büntetését és egy utóbb felmerült büntett figyelembe vételével négy és fél évi börtönt mint összbüntetést állapitott meg. Az ügy a vádlott felebbezése folytán feljutott a kir. táblához, hol a büntetés az ügyész belenyugvása miatt helybenhagyatott; majd ugyancsak vádlott felebbezte az ügyet a kir. Curiához. S a kir. Curia még megjegyzést sem tett az első fok és a kir. tábla azon eljárására, hogy a kir. Curiának hivatalból való felülvizsgálat utján kiszabott büntetését hatályon kivül helyezték; csakis annyit változtatott az itéleten, hogy a BTK. 96. §-a ellenére összbüntetésképp kiszabott börtönbüntetés helyébe a fegyházat restituálta s a tartamot félévvel megröviditve, négy évet mondott ki. Vannak tehát esetek a perujitáson kivül is, midőn az alsó fok hatályból kihelyezi a kir. Curiának hivatalból való felülvizsgálat utján kiszabott büntetését, s ezen ügyek, midőn mindkét fél belenyugszik, nem kerülnek a kir. Curiához. — Ezen jogesetre vonatkozó birói határozatok a következők: *A kaposvári kir. tszék:* K. János (ki 3 évi fegyházbüntetését most tölti) a BTK. 165. §-ába ütköző hatóság elleni erőszak büntettében bünösnek kimondatik s figyelemmel arra, hogy vádlott halált okozó súlyos testi sértés miatt jelenleg három évi fegyházra van a 6220/B. 1884. sz. curiai itélettel elitélve, a most emlitett curiai itéletben kiszabott szabadságvesztés-büntetésnek hatályon kivül helyezése mellett az őt terhelő halált okozott sulyos testi sértés, valamint az ellene fenforgó hatóság elleni erőszak büntette miatt a BTK. 306., 105., 169., illetve 96., 99., 104. §. 2. pontja, vagyis a 89. és 90. §-ai alapján, 1885 febr. 6-tól számitott 4½ évi börtönre és 3 évi hivatalvesztésre itélte-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vizsgáljuk, mily befolyása lesz az intézkedésnek a perujitás menetére.

Ölés miatt valakit elitélnek fegyházra. Büntetésének kiállása alatt jelentkezik egy egyén, a ki vallja, hogy nem az elitélt, hanem ő a bűntettes s ezen állitását ténybeli adatokkal bizonyitja.

Egy ily ügynek a kir. Curia határozata szerint a következő lefolyása volna.

Megindittatnék a perujitás. Ha senki jogorvoslattal nem

tik stb. — *Kir. tábla:* a kir. tszék itélete helyben hagyatik indokaiból s a szabadságvesztésbüntetés nemére nézve, tekintve hogy a BTK. 96. §-a értelmében fegyház lett volna kiszabandó, különösen azért, mert a kir. ügyész nem felebbezett. — *Kir. Curia:* Tekintve, hogy vádlott a m. kir. Curiának 6220/1884. sz. a. hozott itéletével halált okozott súlyos testi sértés büntette miatt három évi fegyházra itéltetett és ezen büntetését a jelen, hatóság elleni büntettbeni itélet hozatalakor még nem töltötte ki, tekintve, hogy a kir. tszék is épen ezen körülménynél fogva, a most felülvizsgálat alatt álló 1049/1855. sz. a. itéletében a 104. §. 2. pontja értelmében vádlottra összbüntetést szabott ki; tekintve, hogy az összbüntetés kiszabásának módjáról rendelkező 96. §. szerint az összbüntetés a bünös által elkövetett cselekményre meghatározott legsúlyosabb büntetési nemben állapitandó meg; tekintve, hogy ezen §. rendelkezése szerint az összbüntetés által megállapitandó büntetés nemének meghatározására, — nem az elitélés alatti vádbeli cselekménynek minősége az irányadó, hanem ettől függetlenül a 96. §-ban elrendelt azon intézkedés szolgál alapul, mely szerint az elitélés alatt álló cselekmény minősége, vagy az erre megállapitott büntetés nemére való tekintet nélkül, épen a büntetés nemének megállapitását más tényező körülmény után rendeli el; ebből kifolyólag az összbüntetés kiszabása esetében a büntetés nemére nézve a biróságot sem a kir. ügyész inditványa, sem pedig ennek a 96. §. rendeletétől eltérőleg hozott itélet elleni felebbezés elmulasztása nem korlátozván, mindkét alsóbb birósági itélet megváltoztatásával vádlott összbüntetésként a 96. §. alapján fegyházra itéltetik és ennek tartama a m. kir. Curia 6220/1884. sz. a. itéletével kimért három évi fegyházbüntetéssel együtt és illetve az e büntetés tartamára nézve a fenidézett curiai itéletnek hatályon kivül helyezése mellett, a kir. törvényszék itéletében már megállapitott időtől számitott négy évi fegyházra itéltetik. Egyebekben stb. (85. jul. 16. 4337.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

él, vizsgálat tartása után a törvényszék meghozza a felmentő itéletet. A vádlottat nem helyezheti szabad lábra, mert a kir. Curia itélte őt el. Az ügy hivatalból felterjesztetik a kir. táblához. A kir. tábla szintén felmentő itéletet hoz. De a szabad lábra helyezést nem mondhatja ki. Az iratok leküldetnek a törvényszékhez a kir. táblai itélet kihirdetése végett. A kihirdetés megtörténvén, az iratcsomó ujra vándorutra kel; bekopogtat a kir. táblánál; innen «felszerelve» felmegy a kir. Curiához. A kir. Curia hivatalból való felülvizsgálat utján helyt ad a perujitásnak és felmenti vádlottat. Sietve lemennek most az iratok a kir. táblához, innen az elsőfokhoz s a fogva tartott egyén, ha időközben már előbb le nem telt fegyházbüntetése, visszanyeri szabadságát.

A mely birói tévedés a modern processualis elvek szerint *és eddig a mi bűnvádi gyakorlatunk szerint is* 24 óra alatt reparáltatott, arra ezentul legalább is egy év lesz szükséges.*

Jellemző, hogy ép azon elitéltek ellen fordul leginkább a curiai határozat éle, kiknek ártatlansága teljesen kiderült. Ezek perujitási ügyét az előzetes stadiumban minden tényező kedvezőleg intézi el; senki sem felebbez, tehát a Curia elé csak az érdemleges határozathozatal végett jut az ügy.** Holott, ha pl. egyik vagy másik birósági fok nem ad helyt

* Az itt szóban levő per miatt az egész sajtó nyugtalankodott és mégis az alapitélet eldőlte után 15 hónapig ült a «vádlott». S ezen ügynél nem fordultak elő sem feloldások, sem alaki hibák miatti megsemmisitések. A mult évben a kir. Curia egy főbenjáró ügyben (aug. 24. 5058. sz.) a perujitási határozatot megsemmisitette csakis azon indoknál fogva, mivel a törvényszék uj vizsgálatot és végtárgyalást rendelt a nélkül, hogy a törvényszéki végzésben kifejezetten megmondotta volna, hogy a perujitási kérelemnek helyt ad. (L. fenebb 66. l.) E perujitás tudtunkkal még ma is — egy évvel a curiai megsemmisités után, másfél évvel a perujitás elsőfoku meginditása után — folyamatban van.

** A perujitások nagyrészt egyszerü tényállásuak. Németországban 1881-ben, mint a hivatalos statistikából kitünik, 284 a vádlott javára meginditott perujitás közül 126-ban azonnali felmentés mondatott ki.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a perujitásnak, vagy ha az ügyész felebbez ellene, a hol tehát kétely fér az ártatlansághoz, ott alkalma van a kir. Curiának az előzetes stadiumban is nyilatkozni s a szabad lábra helyezés valamivel rövidebb idő alatt bekövetkezhetik. A perujitóknak ezentul oda kell törekedniök, hogy legalább az ügyész ne higyje el ártatlanságukat.

Ezek a curiai ujitásnak következményei a főbenjáró ügyekben.

Tartani lehet tőle, hogy hatása lesz a nem-főbenjáró ügyek perujitására is. A ki figyelmesen olvassa a curiai indokolás két részét, tapasztalhatja, hogy mig az első a főbenjáró ügy keretét szorosan megtartja, addig a második rész, mely a vizsgálati fogság kérdésével foglalkozik, generalizál. A megszoritást elhagyja és igen könnyen oda értelmezhető, hogy ha bármely bűnügyben egyik felső bíróság itélete jogerejüvé vált, az alsóbiróságnak a birói fokozat fogalmánál fogva nincs jogában ezen itélet végrehajtását perujitás folytán megszüntetni.

Ha ily értelmezés foglalna helyt, ez a hivatalos felülvizsgálatnak a személyes szabadságra a fentebb vázoltnál még veszélyesebb terjeszkedését jelezné a nem-főbenjáró ügyekre.

A kir. ügyészség felebbezése igy hangzik:

Az ifj. K. M. ellen gyilkosság bűntettének vádja miatt folytatott bűnperben a kir. táblai itélet azon részére nézve, mely az elsőbirósági itéletet megváltoztatja, a kir. Curiának az alapperben hozott marasztaló itéletét hatályon kivül helyezi, és ehhez képest K. M.-t a gyilkosság bűntettének vádja alól felmenti, megnyugvásomat jelentem ki; azon része ellen azonban, mely kimondja, hogy K. M. csak a kir. táblai itélet jogerőre emelkedése után bocsáttassék szabadon, felebbezést jelentek be; s egyuttal kérem a Tek. kir. tszéket, hogy saját hatáskörében elrendelni méltóztassék, miszerint K. M. az itéletnek előtte leendő kihirdetése alkalmával azonnal, biztositék letétele nélkül szabad lábra helyezendő. Az itélet-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nek K. M. előtt történt kihirdetése után a periratokat felülvizsgálat végett hivatalból, a kir. itélő táblai itélet sérelmes részének megváltoztatása végett pedig felebbezésem folytán, a kir. Curiához felterjeszteni kérem. *Okok:* A kir. táblai itélet azon része, mely K. M-t a vád alól felmenti, a kir. ügyész inditványának megfelelő levén, az abban való megnyugvás a kir. ügyész által elfoglalt álláspontnak okszerü következménye. Ezen megnyugvás által a felmentő itélet rendes viszonyok közt jogerőre emelkedett volna; minthogy azonban ezen főbenjáró perben hivatalból való felülvizsgálatnak van helye: ennélfogva a kir. itélő tábla jelen itélete a kir. ügyész megnyugvása következtében sem emelkedik jogerőre; hanem ehhez még a kir. Curiának megerősitő itélete is szükséges. Mindazonáltal K. M. a jogerőre nem emelkedett felmentő ítélet alapján is azonnal szabadon bocsátandó, mert sem törvényeink, sem törvényes gyakorlatunk a hivatalból való felterjesztésnek nagyobb, a vádlottra nézve szigorubb joghatályt nem tulajdonitanak, mint a közvádló felebbezésének; az Id. Bűnv. Elj. Szab. 117. §-a 2. bekezdése szerint pedig «a vizsgálat folyama alatt letartóztatott, azonban az itélet által felmentett vádlott, ha a kir. ügyész az itélet ellen felebbezést használt, a kir. ügyész meghallgatása után, biztositék mellett, vagy a nélkül szabadlábra helyezendő.» Ezen szabályt a folytonos gyakorlat még a főbenjáró bűnügyekben is megerősitette. Nem lehet tehát kétség az iránt, hogy még akkor is, ha a hivatalból való felterjesztés a kir. ügyészség megnyugvása daczára felebbezésnek, még pedig vádlott terhére való felebbezésnek vétetik: a vád alól felmentett egyén azonnal szabadlábra helyezendő; és egyedül arról lehet szó, vajon a felmentett egyén az itélet jogerőre emelkedéseig biztositékot tegyen-e le vagy sem? Ezen rendelkezést nem korlátozza azon körülmény, hogy a felmentő itélet ujitott perben hozatott; mert törvényes gyakorlatunk és a modern jogelvek szerint az alapper megujitásának jogerejü elrendelése által a korábbi itélet hatályon kivül helyeztetik, az ügy vizsgálati

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

stádiumba lép, és igy a további fejlemények figyelembevételével hozott uj itélet minden követelményei, a hatályon kivül helyezett alapperbeli itéletre való tekintet nélkül érvényesitendők. A jelen esetben a vádlott az ujitott perben a vád alól felmentetett; ennek folytán az Id. Bűnv. Elj. Szab. 117. §-a értelmében azonnal szabadlábra helyezendő; és ez a kir. itélő tábla itélete által is hatályon kivül helyezett (téves peranyagból keletkezett) curiai itélet alapján sem tagadható meg. Midőn tehát a kir. tábla ennek daczára K. M-t azonnal szabadlábra nem helyezte, hanem őt a kir. Curia ujabb itéletének meghozataláig fogva tartani kivánta: a gyakorlat által kötelezőnek elfogadott Id. Bűnv. Elj. Szab. 117. §-ával nyilvános ellenkezésbe jutott, és ennélfogva az itélet ezen része ellen felebbezésnek van helye. Ennek bejelentése által a kir. táblai itélet ezen részének hatálya függőben marad: ellenben előáll annak szüksége, hogy a Tek. kir. tszék addig is, mig a kir. Curia végérvényesen határozhatna, az idézett 117. §. értelmében, K. M. vizsgálati fogságának megszüntetése iránt, inditványomhoz képest, saját hatáskörében rendelkezzék. Biztositék letétele azért nem kivántatik, mert a kir. ügyész a kir. táblai itélet felmentő része ellen felebbezéssel nem élt, s mert más oly körülmény sem forog fen, mely annak letételét igazolná.

Kir. Curia:

A kir. tábla itélete érdemileg vizsgáltatván felül, helybenhagyatik, mihez képest az ujrafelvétel kérelmének e helyütt is hely adatik, a kir. Curia, mint legfőbb itélőszéknek 1879. jul. 8. 4192. sz. a. hozott itélete K. M-ra vonatkozó részének hatályon kivül helyezésével, gyilkosságra való felbujtás miatt husz évi börtönre itélve volt K. M. a vád alól felmentetik és szabadon bocsáttatni rendeltetik. *Indokok*

A védelem ama felebbezési kérelmének, hogy a kir. itélő tábla itélete, az ügy érdemére vonatkozó felebbezés hiányában jogérvényesnek tekintessék és érdembeli felülvizsgálata mellőztessék, hely nem adatott, mert állandóul követett és a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kir. Curia legfelsőbb itélőszéki osztályának elvi jelentőségü határozatával is megerősitett gyakorlat szerint oly bűnvádi ügyekben, melyekben ember élete más ember cselekménye általi szándékos kioltásának esete forog fen, bármikép jutottak legyen felsőbb foku bíróságok elébe, hivatalból felülvizsgálandók. Emez általános szabály alól a jelen eset, habár a másodfoku biróság itélete érdemileg sem a vád, sem a védelem részéről neheztelve nincs is, annál kevésbbé képezhet kivételt, mert tekintettel arra, hogy K. M. harmadfoku birósági itélettel megállapitott szabadságvesztés-büntetést töltött, a birósági fokozat és hatáskör törvényes fogalmával ellenkezik, hogy oly ügyben, melyet a felsőbb bíróságok hivatalosan felülvizsgálni vannak hivatva, a legfőbb biróság itélete, annak vagy a helyébe lépett megfelelő hatáskörü bíróságnak hozzászólása nélkül, alsófoku bíróságok által végérvényesen hatályon kivül helyeztessenek. Az ügy érdemét illetőleg a kir. Curia elfogadta a kir. itélő tábla ama indokait, melyek a K. M. alapperbeli beismerésének tarthatlanságára s a nejének láb alóli eltevése általi érdekeltségére vonatkozólag előállitott uj bizonyitékokból vannak meritve. Nem vehette azonban figyelembe amaz indokot, mely szerint a vádlott-társak terhelő vallomása meggyengitettnek volna tekintendő, B. I.-nak az alapperben hozott másodbirósági itélet kihirdetése alkalmával tett ama nyilatkozata által, hogy K. a neje megölésében ártatlan, mert e körülmény a legfelsőbb itélőszék alapperbeli itéletében már méltatás tárgyát képezte, de habár a vádlott-társak terhelő vallomásának, mint részbizonyitékoknak eredeti nyomatéka meg nem erőtlenitettnek vétetik is, ez magában a többi lényeges bizonyitékok elestével a bünösség fentartására nem alkalmas. A vizsgálati fogság kérdése a jelen itélet folytán tárgytalanná vált ugyan, a közvádlói felebbezésre azonban megjegyeztetik, hogy az alsóbbfoku bíróságok amaz intézkedése, mely szerint K. M. szabadon bocsátása nem rendeltetett el, az ügynek érdembeli felülvizsgálat alá vételét illetőleg felhozottakon kivül az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

által is indokolva van, hogy, miután a kir. Curia az ujrafelvételt megengedőieg csak most, az ügynek érdemi elbirálásával egyidejüleg határozott, K. M.-nak a mai napig fogva tartása a jogi hatályában ez ideig fenállott itélettel kiszabott büntetés töltésének és nem vizsgálatí fogságnak tekintendő. (85. *Jogt. Közl. M.* 460. sz.)

III. Az alapper előadója nem bizható meg a perujitási ügy előadásával.

Az accusatorius bűnpernek összeférhetlenségi elvei eddig birói gyakorlatunkban kevés tért tudtak hóditani. Vizsgálóbiró nem lehet itélő-biró; az első foku itélet birája nem lehet egyszersmind a felső foku tanács tagja: ez minden, a mi az életben kiküzdötte magát.

A vizsgálati, vádaláhelyezési és itélő tanács tagjai közti összeférhetlenség eszméje még csirájában van; itt-ott egy semmiségi panasz alkalmából szerepel mint «sikertelen» semmiségi ok. Sőt magukban az egyes tanácsokban is rendszerint az elnöki és az előadói functiók ugyanazon egy birói személyben vannak egyesítve.

A perujitási összeférhetlenséget legujabban, a kiderült alaptalan elitélések nyomása alatt, napirendre hozta a szakbeli sajtó. A *Jogt. Közl.* egyenes felszólítást intézett a bíróságok elnökeihez, hogy terjeszszék ki figyelmöket e kérdésre. Az eredmény az lett, hogy az igazságügyminiszter körrendeletet bocsátott ki, melyben felhivja a bíróságok elnökeit, hogy az alapper előadóját ne bizzák meg a perujitás előadásával. Az elnökök azonban, mint több oldalról értesültünk, nem veszik figyelembe e körrendeletet. A régi gyakorlaton alig változtattak egy-egy a védő által kiválóbban gondozott esetben.

Hogy a birósági elnökök administrativ ügyben kiadott igazságügyminiszteri rendeletet, ugyanakkor midőn a bűnvádi eljárás érdemleges menetét megváltoztató miniszteri rendeletek a bíróságok részéről folyton végrehajtatnak, egyszerüen félretehessenek, az addig mig meg nem történt, lehetetlennek látszott.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ideigtatjuk az igazságügyminiszteri körrendeletet a szaklapnak az elnökökhöz intézett apostrofájával együtt.

Jogt. Közl. (84. oct. 14.):

A perujitások eseteiben nálunk ugy az alsó mint a felső foku bíróságoknál azon szabály uralkodik, hogy az ujitott ügy lehetőleg ugyanazon birónak osztatik ki, a ki az alapügyet elintézte. Ez a helyes törvénykezési elvnek fejre állitása, az igazságszolgáltatási szempontnak kisszerü administrativ tekinteteknek alárendelése. Perjogi elvek szerint ily esetek incompatibilitási okot képeznek: a kinek itélete megtámadtatik, az ne legyen biró a megtámadó perorvoslat felett; s ha nem is ő hozta a perujitásilag megtámadott határozatot, de részt vett az ujitott ügy korábbi elintézésénél, akkor is vagy az egyik vagy a másik irányban præoccupált. Sokkal helyesebb lenne, ha a bíróságok elnökei ugy az alsó, mint a felsőbb fokokban az ellenkező szabályt követnék, hogy t. i. az ujitott ügyet mindig más birónak osztanák ki, mint a ki az alapperben biráskodott. Ez csak a munka felosztásának kérdése, nem okozna semmi munkaszaporitást és lehetne ily egyszerü administrativ uton és minden nehézség nélkül egy üdvös és nagy jelentőségü perjogi reformot behozni ugy a polgári mint a bűnügyi judicaturában.

Igazságügyminiszteri körrendelet a törvényszékek elnökeihez (84. oct. 20.):

A bíróságok elnökei, kikre a birói ügyviteli szabályok 122. §-a az ügydarabok kiosztását bizza, a perujitás megengedését kérő beadványokat (perujitási kereseteket) rendszerint azon birónak osztják ki, a ki az alapperben mint előadó működött, és ezen eljárásuknak oka rendszerint az, hogy az illető biró az alappert ismervén, más biró ne legyen kénytelen az alapper tanulmányozására huzamosb időt forditani.

Ezen ok az eljárást kellőleg nem igazolhatja azon perjogi előnyök mellett, melyekkel az ellenkező ügykiosztási rendszer követése jár, azaz: ha perujitás esetében mindig más

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

biró jelöltetnék ki előadóul, mint az, ki az alapperben mint olyan működött; mert ezzel eleje van véve azon esetleges kifogásnak, mintha az ujitott per előadója némi előszeretettel, talán elfogultsággal viseltetnék az alapperben elfoglalt és határozottá emelkedett előadói álláspontja iránt.

Minthogy ezen kifogást minden alap nélkülinek nem tarthatom: szükségesnek tartottam főfelügyeleti jogomnál fogva a fentiekre Elnök Ur figyelmét különösen azzal felhivni, miszerint ezen rendeletemet a vezetése alatti kir. törvényszék kerületében levő járásbiróságok vezetőivel is közölje, hogy arra azon esetben, ha a járásbiróság birói személyzete azt kivihetővé teszi, szintén figyelemmel legyenek.

Dr. Pauler Tivadar.

A budapesti és maros-vásárhelyi királyi táblák és a kir. Curia elnökeivel szintén közöltetett a körrendelet s annak tartalmára az ő figyelmöket is kikérte a miniszter.

KIRÁLYI KEGYELEM.

Királyi leirat a magyar kir. Curia kebeléből alakitandó kegyelmezési tanács iránt (1862. 9424.):

Első Ferencz József stb. stb. Főtisztelendő, Tisztelendő stb. kedvelt Hiveink! Hogy királyi legfelsőbb kegyelmezési jogunk gyakorlatában a büntető igazságszolgáltatás érdekeire és igényeire kellő figyelemmel annál biztosabban és teljes megnyugvással járhassunk el, a fenálló büntető törvényekben eddigelé nem szabályozott azon eljárást illetőleg, mely a halálos itéletek fölterjesztésére és a törvényesen kimondott halálbüntetés helyett megkegyelmezés esetében szabandó időleges büntetésre nézve, ezután mind királyi kuriánk, mind pedig magy. kir. udvari kanczelláriánk által követendő lészen, rendeljük és parancsoljuk: hogy királyi kuriánk kebelében egy külön tanácstestület alakittassék, melynek kötelessége leend mindazon esetekben, melyekben hét személyes táblánk halálbüntetést mondott ki, a felett nyilatkozni: vajjon léteznek-e az elitélt

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

megkegyelmezésére szolgáló indokok? és ha igen, milyetén megfelelő időleges büntetés lenne a halálbüntetés helyébe szabandó? A bűnperiratok ezután az emlitett curia testület tanácskozási jegyzőkönyvények hiteles másolatával együtt nekünk magyar kir. udvari kanczelláriánk által, véleménye kiséretében, legfelső elhatározásunk végett felterjesztendők lesznek. Midőn ezen legkegyelmesebb határozatunkról Hüségteket kellő tudomás és maguk alkalmazása végett ezennel értesitjük, császári, királyi kegyelmünkkel és kegyelmességünkkel állandóan hajlandók maradunk, birodalmi fővárosunkban Bécsben Austriában, Szent-Ivánhava 12-dik napján, 1862 esztendőben stb. stb. (*Ensel* 16.)

SZABADSÁGVESZTÉS-BÜNTETÉS VÉGREHAJTÁSÁNAK ELHALASZTÁSA.

Igazságügyminiszteri körrendelet:

A szabadságvesztésbüntetés végrehajtásának elhalasztása körül, a mint ez hivatalos uton tudomásomra jutott, nagyon eltérő és ingadozó gyakorlat áll fen.

Az egyöntetü eljárás czéljából addig is, mig a törvényhozás a megalkotandó bűnvádi eljárás utján a kérdést végleg megoldaná, az e részben az 1873. évi 26733. és az 1874. évi 26421. I. M. sz. a. kibocsátott rendeletek hatályon kivül tételével a következőket rendelem:

1. A szabadságvesztésbüntetés az itélet jogerőre emelkedése után rendszerint azonnal foganatositandó.

2. Ha a szabadlábon levő elitélt akkor, midőn ellene a szabadságvesztésbüntetésnek végrehajtása megkezdendő volna, elmebeteg, sulyos vagy ragályos testi betegségben szenved, avagy az elitélt nőnek terhessége annyira előre haladott, hogy a szülésnek a szabadságvesztésbüntetés tartama alatt kell bekövetkeznie: bármely nemü és tartamu szabadságvesztésbüntetésnek végrehajtása hivatalból vagy az elitéltnek

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kérelmére az elitélt felgyógyulásáig, illetőleg a terhes állapot megszüntéig elhalasztandó.

3. Egyéb okoknál fogva a fegyház, valamint az egy évnél hosszabb tartamu börtön- és fegyházbüntetés végrehajtásának megkezdésére halasztás egyáltalán nem engedélyezendő.

4. Az egy évnél nem hosszabb tartamu börtön, fogház és elzárásbüntetés végrehajtásának megkezdésére a kir. ügyész, habár a 2. pontban emlitett okok egyike sem forog fen, különös méltánylást érdemlő esetekben a szabadlábon levő elitéltnek annak kérelmére, a mennyiben szökéstől tartani nem lehet, egy izben legfölebb két havi halasztást adhat.

Ily eseteknek tekinthető főképen, ha az elitéltnek szabadlábon maradását olyan személyes, családi vagy vagyoni viszonyok, illetőleg érdekek követelik, a melyek rögtöni letartóztatás esetében oly mérvü sérelmet vagy változást szenvednének, hogy ebből az elitéltnek, családjának vagy másoknak előreláthatólag aránytalanul nagy hatránya vagy kára származnék. Hasonló kedvezményben részesitendők ama, legfölebb egy hónapi szabadságvesztésbüntetésre itéltek, a kik a büntetés elengedése vagy átváltoztatása végett a legfelsőbb királyi kegyelem utját vették igénybe.

5. A szabadságvesztésbüntetés megkezdésének elhalasztására irányuló kérelmet ugy a 2. mint a 4. pont esetében az elitélt irásban vagy szóval terjesztheti a büntetés megkezdése előtt a kir. ügyész elé.

6. A 2. és 4. pontok eseteiben a büntetés megkezdésének elhalasztása fölött a kir. ügyész határoz.

7. A kir. ügyész határozatát a kir. főügyész, a kir. főügyészét pedig a kir. igazságügyminiszter az elitélt előterjesztésére megváltoztathatja.

Az előterjesztés a kir. ügyészi, illetve főügyészi határozat közlésének napján mindig az illető kir. ügyésznél teendő, ki a szükséges iratokat a kir. főügyészhez késedelem nélkül felterjeszti.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Az elkésve tett előterjesztés hivatalból visszautasitandó. Ily visszautasitás ellen az elitélt előterjesztéssel nem élhet.

Az előterjesztés a büntetés végrehajtásának megkezdését nem függeszti fel és nem szakitja félbe.

A kir. ügyész határozatát a kir. főügyész vagy a kir. igazságügyminiszter, a kir. főügyészét pedig a kir. igazságügyminiszter hivatalból is megváltoztathatja.

8. Az egy évnél nem hosszabb tartamu börtön, fogház vagy elzárás büntetés végrehajtásának megkezdésére, ha a 2. pontban felsorolt okok fen nem forognak, két hónál hosszabb tartamu halasztást rendkivüli esetekben a kir. ügyésznek közvetlen felterjesztésére a kir. igazságügyminiszter adhat a szabadlábon levő elitéltnek.

Ilyen rendkivüli halasztásra irányuló kérelmet az elitélt a büntetés megkezdése előtt a kir. ügyészhez intézett folyamodványban vagy pedig a kir. ügyészségnél felvett jegyzőkönyvben terjeszthet elő megfelelő biztositék letétele vagy lekötése mellett, a mely biztositéknak összegét a kir. ügyész határozza meg.

A kir. ügyész a kérelmet soron kivül tartozik elintézni.

Ha a kir. ügyész két havi halasztást a 4. pont értelmében indokoltnak lát, ezt a kérelmezőnek megadja; a továbbira nézve pedig a kérelmet véleményes jelentés kiséretében a kir. igazságügyminiszterhez felterjeszti.

Ha pedig a kir. ügyész a két havi halasztást sem látná megadhatónak, a kérelmet visszautasitja. A további eljárásra nézve, a mennyiben az elitélt előterjesztéssel él, a 7. pont intézkedései irányadók ugyan, azonban ha a kir. főügyész a kir. ügyész határozatának megváltoztatása mellett a két havi halasztást megadja, erről a kir. ügyészt értesiti és egyuttal a további halasztásra nézve a kir. igazságügyminiszterhez felterjesztést intéz.

9. Az államfogházbüntetésre nézve a fenebbi pontokban foglalt szabályok nem alkalmazandók, és az államfogházbüntetés végrehajtásának elhalasztása fölött a kir. ügyész felter-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

jesztése alapján, tekintet nélkül a kiszabott büntetés tartamára, a kir. igazságügyminiszter határoz.

10. A szabadságvesztésbüntetés megkezdett végrehajtásának félbeszakitására nézve fennálló szabályok érintetlenül hagyatnak és az e czélból beadott kérvények a kir. ügyész által a kir. főügyész utján véleményes jelentés kiséretében határozás végett a kir. igazságügyminiszterhez terjesztendők fel.

11. Érintetlenül marad továbbá a kir. járásbiróságok hatásköréhez utalt vétségek és kihágások eseteiben követendő eljárás tárgyában az 1880. évi 2265. I. M. E. szám alatt kibocsátott rendeletem.

12. Az ujrafelvétel alkalmából kérelmezett halasztás iránt a bünt. elj. gyakorlat értelmében a királyi ügyész meghallgatása után ezentul is a biróság határoz.

Budapesten, 1885. évi márczius hó 23-án.

Dr. Pauler Tivadar.

AZ IDEIGL. BŰNV. ELJ. SZABÁLYOK ÉLETBELÉPTETÉSE.

Igazságügyminiszteri körirat

Midőn f. é. márczius 6-án «A törvényszékek illetőségéhez tartozó bünvádi elj. id. szabályozásáról» szóló törvényjavaslatot, alkotmányos uton leendő tárgyalás végett, az országgyülés alsóháza elé terjesztettem: czélom — a mint ezt az indokokban ki is fejeztem — az volt, hogy ezáltal a bünvádi eljárás tekintetében uralkodó változatosságok megszüntettetvén, mennyire lehetséges, egyenlő eljárás állapittasek meg; továbbá, hogy az 1881. XXXI. és XXXIII. tcz.-nek a bünvádi eljárásra vonatkozó általános rendelkezései, a concret viszonyokba beillesztessenek, s ekként a már törvénynyé vált intézkedések összhangzásba hozatván a büntető eljárás körül szükséges többi intézkedésekkel: a meghozott törvények gyakorlati alkalmaztatása biztositassék.

Az első szempont lehetővé tette, hogy a szokásban levő többféle eljárási módozatok közül az vétessék fel a javas-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

latba, mely a helyes bünv. elj. körül irányadó tekinteteknek leginkább megfelel; ugyszintén: hogy az általánosan megállapitott és törvényerővel biró gyakorlat bármely elvi szabálynak megsértése nélkül, mind a közbiztonság, mind pedig vádlott érdekében, a jognak és igazságosnak felismert és a köztudatba átment követelményei, tényleges viszonyainknak megfelelőleg figyelembe vétessenek.

A másik szempont a legutóbb hozott törvények által lévén kijelölve, e tekintetben a tvjav. megállapitása körüli teendő nem lehetett más, mint activálása a meghozott törvényeknek azon előföltételelek szabályozása által, melyek a törvényben foglalt határozatoknak hatályositására nézve szükségesek; valamint azon nehézségeknek és akadályoknak elháritására, a melyek az uj törvények érvényesitésének utjában állanak.

Egyik szempont sem volt — a tvjav. kifejezett czélja szerint nem is lehetett — alkotó, hanem csupán szabályozó és rendszeresitő, ugy hogy mindaz, a mi a tvjavaslatban tartalmaztatik, részint nem egyéb, mint tüzetes körülirása az eddig is gyakorlatban levő egyes eljárási cselekményeknek, és összhangzásba hozatala az eljárás alatt közremüködő közegek tevékenységének; részint pedig az 1871. XXXI. és XXXIII. tcz. ide vonatkozó rendelkezéseinek, bünvádi törvénykezésünk rendszerével összeegyező gyakorlati hatályositása.

Az országgyülés alsó-háza belátván a bünv. elj. id. szabályozásának égető szükségét, f. é. márcz. 14-én 15 tagból álló bizottságot küldött ki, az általam benyujtott tvjav. átvizsgálására, s erre vonatkozó véleménynek előterjesztésére, mely bizottság a feladat fontosságának és sürgős voltának megfelelő buzgalommal járván el küldetésében, a törvényjavaslatot mind álalános elveire, mind részletes intézkedéseire behatólag tárgyalta, s annak alapelveit elfogadván, a részletes intézkedésekben, különösen a letartóztatott vádlott részére a garantiák fokozására, valamint a levelek és küldemények le-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

foglalására és átvizsgálására vonatkozólag terjedelmesebb változtatásokat hozott javaslatba, melyeket magam részéről is elfogadhatónak nyilvánitottam.

A 15-ös bizottság beterjesztvén jelentését, az alsóházban előfordult sajnos események lehetetlenné tették a tvjav. törvényhozási tárgyalását, s kizáratott annak lehetősége: hogy a jav.-ban foglalt szabályoknak a törvényhozás további intézkedéséig rendeleti uton leendő hatálybaléptetésére felhatalmazást nyerhettem volna.

Ezen helyzetben a bünv. elj. körül létező bonyodalmakból csak annyiban juthatunk ki, s a rögtöni javitás csak annyiban eszközölhető, a mennyiben a szabályozás és rendszeresités, valamint a hiányok pótlása által sem törvény, sem a törvény erejével biró általános, biztos és megállapitott gyakorlat nem változtatik meg.

E jelen iratom első soraiban megjelölve találta Elnök ur azon czélt, melyet magamnak a kérdés alatt levő tvjav. előterjesztésénél kitüztem; megjelöltem egyszersmind azon két szempontot is, melyek az egyes intézkedések megállapitásánál irányul szolgáltak, s azon nézetben vagyok: hogy a kérdéses tvjavaslatban nincs oly intézkedés, mely akár egy fennálló törvénynyel, s illetőleg az abból származó folyománynyal ellentétben állana, akár pedig az általánosan elfogadott szokásjogot változtatná meg. Mindazonáltal azonban, hogy ezen meggyőződésem meg van állapitva: sokkal inkább tisztelem a birói függetlenséget, hogysem ezen egyéni nézetem alapján, rendeleti uton akarnám hatályba léptetni a törvényjavaslat intézkedéseit.

Elnök ur kétségtelenül velem együtt sajnosan érzi a biztos szabályok hiányát a büntető eljárás körül, s eddigi tapasztalatai is bizonyára elegendő alkalmat nyujtottak annak felismerésére: hogy mily sokféle és ingadozó azon alap, melyet az ugynevezett gyakorlat nyujt a birónak; de épen tapasztalatai által leginkább van képesitve a bíróság mindenik esetben és mindenik birói cselekményre vonatkozólag meghatározni:

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hogy létez-e oly szokásjog, mely a felmerült kérdésre nézve a mikénti eljárásnál szabályul veendő, s hogy nem lehetséges-e a törvényeknek és a megállapitott gyakorlatnak megsértése nélkül az általam előterjesztett törvényjavaslatban feltalálni azon szabályt, mely e tekintetben irányul szolgálhat?

Ha a törvényszékek s a járásbiróságok, mint bűntettek esetében vizsgálóbiróságok az emlitett javaslat megállapitásait követni fognák: ez által bizonyára egy általános gyakorlat fejlődnék ki, s a sokszor tapasztalt bizonytalansággal egyszersmind a felmerült összeütközések is megszünnének.

Ez okból ·/. a. mellékelve küldöm a «javaslatnak a képv. 15-ös bizottsága által az én hozzájárulásommal megállapitott szövegét, azon felhivással, hogy iparkodjék Elnök ur a vezetése alatti tszék birói tagjainál, valamint a járásbiráknál és aljárásbiráknál is oda hatni: miszerint az ebben foglalt intézkedések, a mennyiben azok ellen a fenn megjelölt irányban alapos aggodalom nem merülne fel, a fenforgó bünvádi ügyek körül alkalmaztassanak.

Elnök ur tapasztalata bizonyára el fogja találni azon czélszerü módot: mely — a mit különösen hangsulyoznom kell — a birói függetlenség teljes megóvása mellett, lehetővé teszi, hogy a bünv. elj. legalább főbb mozzanataiban az egész országban egyenlővé váljék s a mindenki által szabadon magyarázható praxis helyett — addig is, mig a törvény intézkedni fog, az ország több vidékén jelenleg is alkalmazásban levő gyakorlat, és az abból származó folyományok, melyek a tvjavaslatban foglaltatnak — általánositassanak.

Budapest, 1872. május 1. 4765.

Bittó István.

Igazságügyminiszteri rendelet a budapesti kir. főügyészhez:

Az ·/. alatt másolatban ide zárt köriratban, melyet az erdélyiek kivételével valamennyi e. f. kir. tszék elnökéhez

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kibocsátottam, kiemelve találandja Méltóságod azon indokokat, melyek által arra indittattam, hogy a tszékek illetőségéhez tartozó bünvádi elj. id. szabály tárgyazó tvjavaslatomat azon szövegezésben, a melyben az az országgyülés képviselőházának 15-ös bizottsága által hozzájárulásommal megállapittatott — a törvényhozás végleges intézkedéséig, a törvényes gyakorlat korlátai közötti alkalmazás végett a biróságokkal közöljem.

A midőn tehát ezen törvényjavaslatot megfelelő mennyiségben 2 ·/· alatt ide zárva megküldöm, felhivom Méltóságodat, hogy annak egy-egy példányát a felügyelete alá rendelt kir. ügyészségeknek megküldvén, ugyanazokat utasitsa, hogy a bünvádi ügyek körül az 1871. XXXIII. tcz. által reájuk ruházott teendők és eljárásokban kizárólag ezen tvjavaslat szabályait kövessék zsinórmértékül, s a mennyiben hatáskörükben áll, részükről is odahassanak, hogy a bíróságok is, a törvényes gyakorlat korlátain belül, ugyanezen szabályokhoz alkalmazkodjanak.

Budapest, 1872. május 1. 4675. *Bittó István.*

Főügyészi körrendelet

A midőn tehát ezen törvényjavaslatot megküldöm, utasitom a k. ügy. urat, hogy a bünvádi ügyek körül az 1871. XXXIII. tcz. által a kir. ügyészségekre ruházott teendők és eljárásokban a fejezetek vagy szakaszokra való hivatkozás mellőzésével *kizárólag* ezen tvjavaslat szabályait kövesse, s mennyiben hatáskörében áll, részéről is oda hasson, hogy a bíróságok is a törvényjavaslat korlátain belül ugyanezen szabályokhoz alkalmazkodjanak.

Budapest, 1872. május 18. *Kozma Sándor.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

FÜGGELÉK.*

BIZONYITÁS.

I. Tanubizonyitás.

Tévedés gyanujában levő tanunak esküvel erősitett vallomása nem képez közvetlen bizonyitékot. A szakértői vélemény bizonyitó ereje annak kielégitő indokolásától függ. Az alibi-bizonyiték nem sikerülte magában véve nem képez törvényes gyanu-okot. (83. aug. 1. 7319. *M. I.* 12.)

A tanuzás képessége a sértett féltől ebbeli minősége miatt nem tagadható meg. Tanu egyedül a sértett félhez való szolgálati viszonya miatt aggályosnak nem tekinthető. (85. ápr. 10. 741. *Jogt. Közl. M.* 222. sz.)

II. Beismerés.

Egyébiránt az eperjesi törvényszéknek, saját tudomása végett megjegyeztetik: 1. hogy oly esetben, midőn az országos művegyész vegyi vizsgálatát igénybe veszi, kötelességében áll, a vizsgálati irományokat is annak rendelkezésére bocsátani, s ahhoz nem egyedül a hulla gyomrát, hanem a vélt mérgezés által illethetett egyéb szerveket is juttatni és hogy 2. ugy naplója, mint iratjegyzéke teljesen hasznavehetleneknek találtattak, a mennyiben a vizsgálati irományok

* A jelen csoportban összefoglaljuk azon birói határozatokat, melyek a könyv nyomatása alatt jöttek tudomásunkra és az összeállitásnál már figyelembe vehetők nem voltak.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

azok egyikében sem jegyzékeltettek egyenként s a megfelelő folyó számokkal meg nem jeleltettek, minélfogva azokra ezen kir. Curiai itéletben kellően hivatkozni sem lehetett. Megjegyeztetik még az is, s erre a törvényszék feltétlen alkalmazkodás végett különösen figyelmeztetik: hogy a beismerést tartalmazó vallomások egyedül az esetben birnak törvényes hitelességgel, ha a vizsgáló biró és hites jegyzőkönyvvezető együttes jelenlétében tétettek, s ennek bizonyitékául a jegyzőkönyv az emlitett mindkét hivatalos közeg által aláiratott, mi azonban jelen esetben többszörösen elmulasztatott. (85. jul. 4. 4228. *Ü. L.* 71. sz.

A bíróságon kivüli (csendőrök előtti) beismerés annyiban képez bizonyitékot, a mennyiben a vizsgálat adataival támogatva van. (85. febr. 6. 8914/84. *Jogt. Közl. M.* 106. sz.)

Vádlott beismerő vallomását, midőn az azt tartalmazó jegyzőkönyv az aljegyző mint vizsgáló-biró által külön jegyzőkönyvvezető alkalmazása nélkül vétetett fel, figyelembe venni s annak alapján itéletet hozni nem lehet. (85. ápr. 1. 1681. *Jogt. Közl. M.* 213. sz.)

(Szolgabiróság előtt történt beismerő vallomásnak, ha az a vizsgálat során egyéb körülmények által nem támogattatik, kellő bizonyitó erőt tulajdonitani nem lehet)

Vádlott a szolgabiróság előtt beismeré tettét s a vizsgálóbiró előtt visszavonta, mert arra a megyei csendlegények tettleges bántalmazása kényszeritette. Egy tanu bizonyitja.) (85. máj. 7. 1844. *Jogt. Közl. M.* 315. sz.)

(A nyomozás alatti beismerés jelentősége szemben a végtárgyalási visszavonással):

. . Habár a vádlott által állitott azon körülmény, hogy a csendőrök által elkövetett tettleges bántalmaztatása miatt volt kénytelen beismerést tenni, bizonyitva nem is lett s a bántalmazás annál kevésbbé volt megállapitható, mert vádlott maga beismeri, hogy annak ütőnyomai nem maradtak; mind

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a mellett R. Ferencz és B. Gyula csendőröknek a letartóztatás és vallatás helyszinéről s körülményeiről sok részben ellentétes vallomásai, sőt magának R. Ferencznek a vizsgálati és végtárgyalási vallomásaiban mutatkozó ellentétességek annyira meggyengitik a bizonyitás azon nyomatékát, melyet a csendőrség előtti beismerésre lehetne részben fektetni, hogy ezen beismerést általában tekintetbe venni a fenforgó körülmények közt nem lehet. (85. máj. 5. 1594. *Fog.*)

(Előnyomozási beismerés visszavonása)

Mindkét alsóbb bíróság itélete megváltoztatik és vádlottak a lopás, illetőleg orgazdaság vádja és következményei alól felmentetnek. *Indokok:* Habár a vizsgálat és végtárgyalás által kideritett tényállás adatai szerint V. A.-né vádlott a vádbeli cselekedet után a rendőri közegeknek, a két vádlott tulajdonát tevő nyilt szőlőben történt nyomozáskor, mikor az egyik bűnjel megtaláltatott megmutatta azon helyet, hol a másik bűnjel a földbe elásva volt, 1882. junius 25-én pedig a közigazgatási hatóság előtt azt vallotta, hogy a B. J. kárára elkövetett lopás egyedüli tettese férje volt, a ki a lopott dolgokat két fordulóra házukhoz vitte: tekintve mindazáltal, hogy a nevezett vádlott vallomását a vizsgáló biró s az eljárt bíróság előtt visszavonta, V. A. vádlott pedig sem a közigazgatási hatóság, sem később a vizsgálóbiró és törvényszék előtt állitólagos tettességét illetőleg semmiféle beismerést nem tett; tekintve, hogy V. A.-né vallomásának megmásitására okul azt adta, hogy semmit sem vallott, hanem a foglárok előmondása után beszélt s ekként azok vallottak helyette; hogy továbbá meg volt kötözve; félt, hogy jobban megkötik; az előnyomozati jegyzőkönyv aláirására a tollat erőszakkal adták a kezébe, hogy lánczot kötöttek rá, s azt csavarták, minek következtében elalélt, s akkor ébredt fel, mikor a foglár rugdosta; tekintve, miszerint azt: V. A.-né az előnyomozáskor, ijesztés czéljából meg volt kötve, s hogy akkor állitólag azért, mivel látta, hogy a lopott zsir megtalál-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tatik — valóban el is ájult, S. L. foglár beismerte, — ezzel szemben pedig B. Á. és B. J. azon ellenkező állitásai, hogy vádlott önként vallott volna, nyomatékkal nem birhatnak; tekintve, hogy ezekhez képest vádlottnő kérdéses beismerése, mely, mint bíróságon kivüli, törvényszerü bizonyitékot egyébként sem képez, minden kényszer nélkülinek nem vehető az, ellene felmerült egyéb terhelő adatok pedig, jelesen: hogy a vádbeli lopás elkövetését követő éjjel férjével a hegyi szőlőjükben járkált s hogy férjét a foglárok laktanyájában beismerésre birni igyekezett, csupán gyanuokot képeznek: mindezeknélfogva a különben feddetlen előéletü vádlottak ellen az elitéléshez szükséges jogos bizonyitékok hiányozván, kellett mind a két alsóbbfoku bíróság itéletét megváltoztatni és vádlottakat felmenteni. (84. 10162. *B. J. T.* VIII. 271.)

III. Összetett bizonyitás.

Elmebeli állapot alapos megvizsgálása nem egyszeri, hanem huzamosb időn át folytatott észlelések által eszközlendő. *Fog.* 207.

Hogy a bizonyitási rendszer, melyet a kir. Curia és a kir. tábla követ bűnügyekben, egymástól teljesen eltérő, arra volt alkalmunk több izben utalni; de ritkán fordult meg kezünkön indokolás, mely ezt annyira világosan előtüntette volna, mint a következő.

Kir. Curia: A kir. itélő tábla itéletének indokaiban a jelenségek bizonyitó hatályának mérlegelésénél és megitélésénél kifejezésre jutott azon rendszer, mely szerint valamennyi jelenség egyenként és együttvéve bizonyitó erővel nem birónak azért mondatott ki, mert mindegyikre nézve fenforog vagy fenforoghat egy más értelmezésnek abstract lehetősége: nem volt elfogadható. A kir. itélő tábla ezen felfogása ellentétben áll az indirect bizonyitás egész rendszerével, sőt az indiciumok általi bizonyitást elvileg kizárja, mert az indiciumok általi bizonyitás eszméje és lényege épen az, hogy az egyes jelenség által nem közvetlenül maga a bizo-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nyitandó tétel, a bűntett vagy a bünösség bizonyittatik, hanem egy oly körülmény, illetőleg tény, mely a logika szabályai szerint a bizonyitandó tételre való valószinüségi következtetést közvetiti s mely valószinüségi jelenségek többsége és azoknak egymás közötti összefüggése által a birói itélet megállapitására szükséges «jogi bizonyosság» eléretik. A dolog másképen való magyarázatának abstract lehetősége mindenik indiciumnál nemcsak képzelhető, hanem tényleg fenforog, mely körülménynek a bizonyitó erőt kizáró elemül való elfogadása által tehát az indiciumok általi bizonyitás teljesen kizártnak lenne tekintendő. Az itéletnek a hibás következtetések elleni lehető biztosságát nem az adja, hogy mindenik jelenségre vonatkozólag bármely más mint a bűntettet vagy a bünösséget következtető magyarázat abstract lehetősége ki legyen zárva: hanem, hogy az egymást támogató, ugyanazon tényre mutató, különböző nemü és természetü, magukban véve kétségtelen jelenségek ellenében más eredményre «valószinüséggel» mutató jelenségek ne forogjanak fen, valamint, hogy a létező lényeges jelenségek és az általuk inditott más következtetés közötti kapcsolat nem abstract lehetőség, hanem a valószinüség nyomatékával biró körülmény által ne legyen áttörve, vagy meggyengitve. A vádlottak ellen fenforgó terhelő körülmények és bizonyitékok mérlegelésénél tehát a bizonyiték hatálya nem az egyes jelenségből, hanem főleg azon összességéből s mindegyiknek és valamennyinek a bünösségre mutató, át nem tört és meg nem gyöngitett concludentiájából állapitandó meg. Minthogy pedig az elősorolt, a vádlott bünösségére mutató jelenségek oly számosak és oly szoros összefüggésben állanak egymással, ezenkivül oly egyenes vonatkozást állapitanak meg az elkövetett büntett és vádlottak mint annak elkövetői között, hogy ezen bizonyitékok együttvéve nyomatékos sulylyal birnak: ez okból stb. (84. nov. 5. 5799. *Jogt. Közl.* 84. 392.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ILLETŐSÉG.

35. számu teljes tanács-ülési döntvény.

Rendezett tanácscsal biró város közgyülése által azon város valamelyik tisztviselője ellen határozatilag kimondott bizalmatlansági nyilatkozat esetében, joghatálylyal inditványozhatja-e a magát sértve talált tisztviselő a kérdéses határozat hatályának fenállása alatt a bizalmatlanság kimondását inditványozónak rágalmazás vagy becsületsértés miatt bűnvádi uton való megbüntetését? illetőleg hivatva van-e a bíróság a tisztviselői fölött felügyeleti joggal biró város vagy törvényhatóság fen megjelölt természetü határozatának alapjául szolgált állitások valóságát vagy valótlanságát, mielőtt azon határozat az illetékes felsőbb bíróság által megsemmisittetett volna, vizsgálat és itélet tárgyává tenni és ebből kifolyólag esetleg a közigazgatási hatóság határozatát valóságon alapulónak itéletileg kimondani? (12057/883. B. számhoz.)

Határozat:

Tekintve az 1869: IV. tcz. 1. §-ának első bekezdését, mely szerint az igazságszolgáltatás a közigazgatástól elkülönittetik;

tekintve az idézett czikk megjelölt szakaszának második bekezdését, mely az első bekezdésben kimondott általános, tehát mind tárgyi, mind alanyi elkülönitést, alanyi vonatkozásában még különösen is ismételve következően rendelkezik:

«sem a közigazgatási, sem a birói hatóságok egymás hatáskörébe nem avatkozhatnak;»

tekintve, hogy a községek rendezéséről szóló 1871. évi XVIII. tcz. 2., 22., 23. §-ait, melyek a községek hatósági körét meghatározván, ezt, a község belügyeinek a törvény korlátai közötti önálló elintézésében és ezenfelül a törvény-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nek és a törvényhatóságnak az állami és a törvényhatósági közigazgatásra vonatkozó rendeletei végrehajtásában körvonalozzák;

tekintve, hogy a község, a törvény imént kiemelt rendelkezésénél fogva, a mennyiben nem magánjogi alany (1871: XVIII. tcz. 102., 103., 104., 108., 109., 111. §§.), vagy közege a közigazgatási felsőbb hatóságnak vagy pedig elsőfoku közigazgatási hatóság; de mindkét utóbbi minőségében a közigazgatás szerves tényezője;

tekintve, hogy az idézett törvényczikk 69. §-ának rendelete szerint s a következő szakaszokban meghatározott módon, a község maga választja előljáróit;

tekintve, hogy a község belügyeire vonatkozólag a község előljárói — tisztviselői — felett a felügyeletet a községi képviselőtestület gyakorolja s azok ellen a 92. §. második bekezdése szerint, tiszti vizsgálatot is elrendelhet, sőt ezen ügyekre vonatkozó kötelességsértés miatt az illető tiszviselőt, hivatalnokot, hivatali állásától fel is függesztheti;

tekintve, hogy a felügyeleti jogban benrejlik a képviselőtestület azon joga és kötelessége, hogy a tisztviselő magatartását, eljárását, bizalmat érdemlő, vagy azt nem érdemlő voltát tárgyalás és határozat tárgyává tegye;

tekintve, hogy az imént érintett tárgyalás és határozat mellőzhetlen föltétele, hogy az ügy vagy feljelentés vagy a képviselőtestület valamelyik tagja által inditvány alakjában terjesztessék a testület elé;

tekintve, hogy a községi képviselőtestület sérelmes határozata ellen az orvoslás fen van tartva, az által, hogy némely esetekben a határozat csakis annak megerősitése után hajtható végre, más esetekben pedig a többször idézett törvényczikk 27. §-a szerint a magát sértettnek tartott személy a felsőbb közigazgatási hatósághoz, ettől pedig a kormányhoz felebbezhet;

tekintve, hogy a képviselőtestületnek felügyeleti jogából származó valamelyik községi tisztviselő ellen bizalmatlanságot

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kimondó határozat alapjául a testület egy vagy több tagja által felhozott s a képviselőtestület, tehát a hatóság által valóknak elfogadott állitások valósága vagy valótlansága fölötti határozat mindaddig közigazgatási ügyet képez, mig a fölött a felsőbb közigazgatási hatóság, akár hivatalból, akár felebbezés következtében nem határozott s esetleg fegyelmi uton a végleges elintézés be nem következett;

tekintve, hogy a megjelölt természetü ügyekben a közigazgatási hatóság végérvényes határozatának létrejötte, tehát egy még a közigazgatási hatóságok előtt folyamatban levő közigazgatási ügynek azon hatóságok általi végleges elintézése előtt az állitólagos vagy valódi sérelemnek becsületsértés vagy rágalmazás czimén birósági eljárás és itélet tárgyává tétele, egy a közigazgatási hatóságok előtt folyamatban levő közigazgatási ügynek a bíróság hatósági körébe való vonását, ennek az 1869: IV. tczikk 1. §-a ellenére közigazgatási ügybe való beavatkozását képezné:

kimondja a kir. Curia büntető tanácsainak teljes-ülése, vonatkozólag a 12057/883. B. sz. a. elvi kérdésre:

a bíróság nincs hivatva a községi hatóság által a községi tisztviselő ellen határozatilag kimondott bizalmatlanság esetében az ezen határozat alapjául elfogadott állitások valóságát vagy valótlanságát, akár az inditványozó községi képviselő, akár a határozatot hozott többség valamennyi, vagy egyes tagjai ellen becsületsértés vagy rágalmazás czimén emelt vád következtében mindaddig bűnvádi eljárás és itélet tárgyává tenni, mig azon községi határozat iránt a közigazgatási felsőbb hatóságok előtt az eljárás folyamatban van, és ennélfogva azon ügy nem szünt meg közigazgatási ügyet képezni. (84. máj. 21.)

Kir. Curia:

A polgári csődper megszüntetése esetén a már folyamatba tett bűnvádi eljárás tovább folytatandó; mert a polgári csődper megszüntetése a bukás büntetőjogi következményeit meg nem szünteti. (85. jan. 21. 4745/84. *M. I.* 78.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Egy harmadik közbenjárása mellett létesült adásvételi ügyletre vonatkozólag a polgári per eldöntésének főkérdését az képezvén, hogy azon közbenjáró által elkövetett csalás következményeit melyik fél tartozik viselni: az az ellen meginditott bünvádi eljárás befejeztéig a polgári perbeli eljárás felfüggesztendő. (81. decz. 6. 21348. *Dtár* I. 113.)

Az örökséget átadó (beszavatoló) végzésnek megerőtlenitése az örökösödési per utjára tartozik, azért a büntető bíróság olyan bünvádi feljelentést el nem fogadhat, melynek czélja oda irányul, hogy a beszavatolási végzés érdemleges okokból hatályon kivül helyeztessék. (83. jun. 5. 11592. *Dtár* VI. 192.)

(Ha rágalmazási vád esetében a magánvádlóról oly tény állittatik, melynek folytán ellene bűnvádi eljárás van folyamatban, ez esetben panaszos feljelentése az ellene folyamatba tett bűnvádi ügy befejezéséig félreteendő):

Kir. tábla a kir. törvényszék végzése, melyben a panaszos feljelentését, mint eljárásra alkalmatlant félretette, megváltoztattatik és egyelőre a panaszos följelentés függőben hagyatni rendeltetik. Mert a kir. törvényszék végzésének indokolásából az tünik ki, hogy a magánvádló ellen több bűnvádi eset miatt vizsgálat van folyamatban, ekkép nem tudható az, hogy a rágalmazásként panaszolt eset is panaszló ellen nem képezi-e bűnvádi vizsgálat tárgyát; ennélfogva mindaddig, mig a panaszló ellen folyamatba tett bűnvádi vagy fegyelmi eljárás be nem fejeztetik, a panaszolt rágalmazás vagy becsületsértés iránti eljárás nem folytatható ugyan, de eljárásra alkalmatlannak ki nem mondható; ehhez képest stb. — *Kir. Curia* hh. (85. 2731.)

Kir. Curia:

A BTK. 62. §-a esetében az eljárás a sajtó-vizsgáló-biró, illetőleg a sajtóbiróság hatáskörébe tartozik. (38. 3367. apr. 11. *Dtár* V. 91.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

(Eljárás oly ügyben, melyet a kir. járásbiróság hatáskör hiánya folytán áttett a kir. törvényszékhez):

Az eljáró kir. tszék, a kir. járásbiróság által illetékessége indokából hozzája terjesztett jelen büntető perben akként volt köteles eljárni, mintha a vádfeljelentés nála tétetett volna, ugyanis: a szabályszerü vizsgálatot elrendelni, azt eszközöltetni, és a kir. ügyész inditványának beérkezte után az érdekelve levő felek és felhivott tanuk jelenlétében megtartandott végtárgyalás rendén vádlottnak a vádat elébe tartani, netaláni észrevételeinek megtételére azt felhivni és a tényállásnak minden részében csakis ily módon lehető tisztára hozatala mellett itéletet hozni — minthogy pedig mindez ugy az első, mind a másodbiróság által figyelmen kivül hagyatott, ugyanazért az itéletek megsemmisittetnek és az ügyiratok a szabályos eljárás és ennek folytán ujabb itélethozatal végett az elsőfoku kir. törvényszékhez visszaküldetnek. (84. ápr. 29. 2500. *B. J. T.* VIII. 272.)

(Oly esetben, midőn az eljárás folyama alatt kiderül, hogy az elintézés tárgyát képező cselekmény olyan minősülés alá esik, melynél fogva az ügy a járásbiróság hatáskörébe tartoznék, a törvényszék, különösen a járásbiróságtól hozzá áttett ügyben nincs jogositva az eljárást megszüntetni s az iratoknak a járásbirósághoz való visszaterelése által az eljárás folytatását késleltetni, hanem ellenkezőleg, kötelességében áll a már egyszer felvett ügyet végleg lefolytatni és szabályszerüen elintézni, ugy mint ez az 1880: XXVII. tcz. 40. §. 4. pontjából is következtethető):

Sulyos testi sértéssel vádolt K. S. ellen a trencséni kir. tszék előtt folyamatba tett s ugyanott hozott, saját birói illetőségét leszállitó, ugy K. N. sértett fél képviselője által a vizsgálatnak kipótoltatása iránt beadott kérvényét elutasitó határozata tárgyában. (85. ápr. 23. 1372. *Jogt. Közl. M.* 1885. 275. sz.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

(Negativ illetőségi összeütközések):

1. *A kalocsai tszék* (fogva levő N. M. és tsai vádlottak elleni bűnügyben): A kir. ügyészség inditványában elősorolt s a bűnügyiratokkal igazolt indokoknak elfogadásával N. M. és tsai fogva levő vádlottak elleni bűnügyben az illetékesség e kir. tszék által nem fogadtatik, s ebből folyólag az illetékesség vitássá válta miatt az összes bűnügyiratok e kérdésben való határozathozatal végett a bpesti kir. táblához felterjeszteni rendeltetnek. *Mert* a kir. tszék f. é. 3118. sz. a. végzésével saját már megállapitott illetőségét azon egyedüli okból szállitotta le, mert a L. J. által panaszolt lopást illetőleg ezen kir. tszék által 1883. évi junius 14-én 1343. sz. a. kelt végzéssel lett a bűnvádi eljárás megrendelve Sz. M. vádlott ellen, s e szerint ezen kir. tszék által megelőztetett a karczagi kir. tszék, — azonban ez téves adat, mert ezen kir. tszéknek fenti végzésében Sz. M.-ról emlités sem tétetett és az L. J. kárára végbevitt lopást illetőleg a bűnvádi eljárás meginditása ismeretlen tettes ellen lett elrendelve, de a vonatkozó iratok szerint a végzés Sz. M.-ról nem is szólhatott, mert a csendőrségnek 1883. évi junius 29. 807/84. sz. a. beérkezett jelentésében Sz. M. zsarolással volt ugyan terhelve, de ezen vádat id. és ifj. L. J., nemkülönben L. F. vallomásai tárgynélkülivé tették. A L. J. által panaszolt lopást illetőleg Sz. M. ellen az első positiv adatot a félegyházi rendőrkapitánynak 1884. évi április 28-án 426/84 sz. a. érkezet átirata deritette fel, értesitvén a kiskőrösi jbiróságot, hogy L. J. két lova 1883. évi junius hóban Félegyházán Sz. M. birtokában találtatott, ezen értesités következtében a vizsgáló biró Sz. M. letartóztatása iránt intézkedett is f. évi május 5-én 899/84 sz. alatt hozott végzésben, de ezen lépést a szolnoki kir. jbiróságnak N. M. elfogatása iránt még márcz. 15-én 837. sz. a. tett intézkedése nyilván megelőzte; ennél fogva az illetékesség e kir. tszék által el nem fogadtathatott. — *Kir. tábla:* Több rendbeli lopás miatt vádolt N. M. és tsai elleni bűnügyre nézve a karczagi kir. tszék ille-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tőségét állapitja meg, mert eltekintve attól, hogy a kalocsai kir. tszék 1883. évi julius hó 14-én 1343. sz. a. hozott végzése a vizsgálatnak Sz. M. elleni elrendelésére nézve tüzetes intézkedést nem tartalmaz, miután N. M. tsai s ezek között Sz. M. a kecskeméti kir. tszék által a karczagi tszékhez átkisért s jelenleg is ezen kir. tszék börtönében letartóztatva levő vádlottakra nézve a karczagi tszék saját illetékességét 1884. évi augusztus hó 27-én 2659. sz. a. hozott végzéssel már megállapitotta, s azon körülmény, hogy L. J. kárára N. M. és többek által elkövetett lopásból kifolyó orgazdaság miatt Sz. M. elleni feljelentés folytán a kiskőrösi kir. jbiróság által az előnyomozás már előzőleg megindittatott — nem szolgálhat indokul arra, hogy a főtettesek, kik egyéb cselekvényekkel is vádolva vannak, s kikre nézve a karczagi kir. tszék saját illetékességének megállapitása mellett a még szükséges vizsgálatot már befejezte, ezen tszék illetősége alól elvonassanak. Miről a karczagi kir. tszék a kalocsai kir. tszék által felterjesztett összes vizsgálati iratok megküldése mellett, tekintve hogy vádlottak letartóztatva vannak, sietős eljárás, a kalocsai kir. tszék pedig jelen végzés közlése által tudomás végett értesittetnek stb. (84/34628.)

2. *A pestvidéki kir. tszék:* A kir. tszék ezen vizsgálati ügyben saját illetőségét meg nem állapitja, s minthogy e szerint közte és a kecskeméti kir. tszék között illetőségi összeütközés támadt, az iratokat az egyedül Cs. Zs. ellen folyamatban levő két rendbeli becsületsértési ügy vizsgálati irataival — mint a BTK. 96. §. rendelkezése alapján az 5029/84. sz. a. hozott végzés által egyesitettekkel együtt a bpesti kir. táblára felterjesztetni rendeli. *Indokok* A kir. tszék az áttett bűnügyben saját illetőségét megállapithatónak azért nem találja, mert a bűnvádi eljárási szabályok 8. §-a nyilván azt rendeli, hogy az eljárásra és itélethozatalra azon tszék illetékes, melynek területén a bűntett elkövettetett, 9. §-a pedig rendeli: hogy ha a tszék hatósága alá tartozó bűn-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tett miatt valamely vádlott ellen a bűnvádi eljárás megindittatott, az eljárást megindító tszék válik illetékessé mindazon büntetendő cselekményekre nézve, melyek ugyanazon vádlott ellen az elsőfoku birósági itélet meghozataláig felmerülnek s addig büntetlenül maradtak, habár más tszék területén követtettek is el. Ezen szabályok — mint foglalatjaik nyilván mutatják — kizárólag bűntettekről, nem pedig vétségekről is intézkednek, miből önként következik, hogy a bűntett illetőségét a vétség illetőségének alá rendelni soha sem lehet, már csak azon gyakorlatban tartott elvnél fogva sem, hogy mindig a kisebb illetőségü tény követi a nagyobb illetőségüt, a járulék a fődolgot, mit különben a Nagyméltóságu kir. Curia is több esetben kimondott, s melyet maga a büntető törvénykönyv is megállapit azon rendelkezésében (96. §), hogy az összbüntetés a bűnös által elkövetett cselekményre meghatározott legsulyosabb büntetési nemben állapitandó meg. De a jelen esetben a merev törvényességi szemponton kivül a méltányossági és czélszerüségi szempontok is a mellett harczolnak, hogy ezen bűnügy — és annak tartozékai — az ezen bűnügyre illetékes kecskeméti kir. tszék által biráltassanak el. Ugyanis: az alólirt kir. tszék illetősége alá — és csakis két rendbeli becsületsértés vétsége miatt — vonható Cs. Zs. vádlott ellenében 20 vádlott áll, kik közül 19-en vannak bűntettel s a 20-ik M. L. is, ugy mint maga Cs. Zs. a hatóság elleni izgatás, tehát a becsületsértésnél nagyobb beszámitás alá eső vétséggel vádolva, ezeket tehát saját illetékes bíróságuk hatósága alól elvonni nem volna méltányos annál is inkább, mert a kecskeméti kir. tszék a 21-ből 17-nek személyes bírósága is, de ezen felül 46 tanu megidéztetése is inditványoztatik a kecskeméti kir. ügyészség véginditványban s ezek között a 41 czeglédi lakos, és csak 5 budapesti, — a czegléd-kecskeméti távolság pedig csak $^1/_4$ résznyi a Czegléd-Budapest közötti távolsághoz képest, — a mint tehát a tanukat sem méltányos hosszabb idei távollétre kényszeriteni, ugy az államkincstárt többszörös költséggel terhelni

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

sem lehet czélszerü. — De végre: A kecskeméti kir. tszék idézett 3774/84. B. sz. a. átirata szerint D. J. egyik vádlott ellen ugyanott hivatalos visszaélés és hivatali sikkasztás miatt vizsgálat rendeltetett el, s ezen vizsgálat még befejezve nincs, — a pestvidéki kir. tszék tehát ezen vizsgálat mikénti folytatásába be nem folyhat, s a miatt az eddigi büntetendő cselekmények elbirálásában idegen tszék eljárása által gátoltatik, mig az arra is illetékes kecskeméti kir. tszék mind a vizsgálat folyamát s irányát folyton ellenőrizheti, mind annak gyorsitott befejezésére közvetlen hathat. Mindezek alapján ezen kir. tszék a hatóság elleni lázitás vétsége, illetve a magánosok elleni erőszak s hivatalos hatalommali visszaélés bűntettei, valamint sulyos testi sértés vétsége miatt vádolt Cs. Zs. és tsai elleni bűnügyben az illetékesség elutasitását s az iratoknak az illetékesség kérdésébeni határozat végett a budapesti kir. it. táblához felterjesztését elrendelendőnek határozta. — *Kir. tábla:* A pestvidéki kir. tszék birói illetőségét állapitja meg. *Indokolás:* A fenálló törvénykezési gyakorlat szerint valamely vádlottra nézve utóbb felmerült s a tszék illetősége alá tartozó bűncselekményt illetőleg az a bíróság illetékes, mely az előbb felmerült cselekmény miatt, tekintet nélkül annak bűntetti vagy vétségi minőségére, az eljárást kezdette meg. Jelen esetben Cs. Zs. egyik vádlott ellen a kecskeméti kir. tszék előtt 1884. évi márczius 15-én 1384. sz. alatt folyamatba tett vizsgálatot megelőzőleg két rendbeli becsületsértés vétsége miatt és pedig 1883. évi ápr. hó 3-án 2656. sz. a. illetőleg 1884. évi január 14-én 256. sz. alatt a pestvidéki kir. tszék által az eljárás megkezdetett. — Ebből folyólag és mert a pestvidéki kir. tszék által felhozott czélszerüségi szempont nem lehetett irányadó, minthogy a többi vádlottak és tanuk lakhelyét mérlegelve a kecskeméti kir. tszék sem bir tulnyomó előnynyel a törvénykezési gyakorlathoz képest a megelőzés alapján stb.

3. Csalás és egyéb büntetendő cselekmények miatt vádlott

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

L. J. elleni bűnügyben, melyben a szabadkai tszék az illetékességi összeütközés kérdésében hozandó határozat végett az összes bűnügyi iratokat felterjesztette a *kir. tábla:* A további eljárásra és itélet hozatalára a szabadkai tszék illetékességét állapitja meg. *Indokok* Tekintve, hogy a hamis eskü iránt inditott eljárás a kir. ügyészi inditvány folytán beszüntettetett; és a jelen eljárás tárgyát képező feljelentések beadása, illetve a vizsgálat megindítása között, a szabadkai kir. tszék területén elkövetett csalás miatt tett feljelentés alapján a szabadkai tszék előtt foganatositott eljárás megindítása a tett további feljelentéseket megelőzte; tekintve, hogy ezen csalási bűncselekmény a szabadkai tszék területén követtetett el, és igy a jogszolgáltatás által elfogadott gyakorlat szerint a helyi illetékesség is a szabadkai tszékre száll, ezen illetékességi összeütközés kérdésében, czélszerüségi tekintetekből is, a szabadkai kir. tszék illetékessége volt megállapitandó. (84. 22170.)

4. A *budapesti kir. tszék* Gy. A. feljelentése folytán R. J. elleni folyamatba tett csalási bűnügyben a bpesti kir. tszék illetékessége meg nem állapittatik, s az összes iratok illetékes eljárás végett a nyitrai kir. tszékhez visszaküldetnek. *Mert* R. J. ellen ezen kir. tszéknél csalás miatt folyamatban volt bűnügy 1884. május 30-án 15227. sz. a. kelt végzéssel megszűntettetett és igy egyesitésnek helye nincs. A jelen bűnügy alapját képező cselekmény Érsekujvárott követtetvén el, az elbirálásra a tett elkövetésének helyére való tekintettel a nyitrai kir. tszék illetékes. — *Kir. tábla:* Ezen illetékkességi összeütközés kérdésében további eljárásra és itélet hozatalára a nyitrai kir. tszék illetékességét állapitja meg, és az összes iratokat további illetékes érdemleges eljárás végett a nyitrai kir. tszékhez rendeli áttétetni. *Indokok:* A magánvádló által panaszolt állitólag csalárd jogügylet Érsekujvárott, tehát a nyitrai kir. tszék hatósága alá tartozó területen követtetett el, és részben ott foga-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

natba is vétetett; tekintve, hogy a nyitrai kir. tszék már az illetékesség elfogadásával érdemleges határozatot is hozott; másnemü oly indokok pedig fen nem forognak, melyek ezen ügynek a helyi illetékesség alóli elvonására utalhatnának; a fenálló törvényes gyakorlatnak megfelelőleg a nyitrai kir. tszék illetékességét megállapitani kellett. (84. 25174.)

VIZSGÁLAT.

Kir. Curia

A sértett fél inditványa folytán meginditott bűnvádi eljárás esetében, az inditványozásra jogositott helyett ügyvédének jogában áll az elővizsgálati iratokat áttekinteni s a netalán szükségessé vált kiegészitések és pótlások, valamint a még foganatositandó elővizsgálati cselekmények iránt a neki czélszerünek látszó inditványokat megtenni. (84. decz. 23. 6858. *Jogt. Közl. M.* 85. 66. sz.)

Ha a sértett fél a rajta elkövetett könnyü testi sértés iránt a vádlottal egyezséget kötött, ezen egyezség nem tekintethetik a megtett inditvány visszavonásának és csak magánjogi igényeket vonhat maga után. *(Jogt. Közl.* 83. 160. l.)

Magánvádló a vizsgáló biró határozata ellen is élhet felebbezéssel. (82. jun. 22. 1324. *Dtár* III. köt. 67.)

(A bünvizsgálati ügy beszüntetése fölötti határozat első sorban a törvényszék és nem a vizsgáló biró hatáskörébe tartozik):

A nagykanizsai kir. tszék: A kir. törvényszék az eljárt vizsgáló biró végzését megsemmisiti, az ügy érdemére vonatkozólag pedig, Gy. J. és T. V. ellen magánokirat hamisitás czimén folyamatba tett bűnvádi eljárást beszünteti. *Indokok* A kir. tszék vizsgáló-birójának neheztelt végzése megsemmisitendő volt azért, mert a felsőbb biróságok gyakorlata szerint, valamely bűnvizsgálati ügynek beszüntetésére nézve az elsőbiróságot a kir. tszékek képezik, illetőleg a beszüntetés kérdésében első fokban határozni ezek illetéke-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

sek. Gy. J. és T. V. panaszlottak ellen a további eljárás azért volt beszüntetendő, mert stb. *Kir. tábla:* A dr. H. A. által ügyfelei nevében beadott felebbezést visszautasitja és az ügyet egyedül dr. H. A. és a kir. ügyész felebbezése folytán vevén felülvizsgálat alá, a neheztelt végzést helybenhagyja. *Indokok:* B. A., B. I. és K. I., a kiknek nevében dr. H. A. a 3103/82. sz. feljelentést Gy. J. és T. V. ellen beadta, a vizsgáló biró előtt (4, 5, 6 napló) kijelentették, hogy ők a nevezettek ellen bűnvádi panaszt nem emelnek. Ennek folytán a nevükben a megszüntető határozat ellen beadott felebbezést vissza kellett utasitani. A kir. ügyész a kir. tszéknek azon határozata ellen felebbez, mely szerint a bűnvádi eljárás megszüntetése nem a vizsgáló biró, hanem a tszék hatáskörébe tartozik. A kir. itélő tábla azonban helyben hagyja a kir. tszék határozatát azon bűnvádi gyakorlat értelmében, mely a felsőbb bíróságok határozataiban is kifejezést nyert (a kir. Curiának 1884. 4307. sz. a. végzése), a mely gyakorlat semmiféle törvénybe nem ütközik. Nem is volt elfogadható a kir. ügyész azon érvelése, hogy ezért is jogositott a vizsgáló biró az eljárás megszüntetésére, mert, a mely hatósági közeg az eljárás megindítására jogosult, attól a jogosultságot a megszüntetésre nézve sem lehet megtagadni. Mert a bűnvádi eljárást nem a vizsgáló biró, hanem a tszék rendeli el és a vizsgáló biró működése csak akkor kezdődik, ha a tszék a bűnvádi eljárást elrendelte s annak foganatositása céljából, a vizsgáló birót kiküldte *Kir. Curia* Tekintve, hogy B. A., B. I. és K. I. a vizsgálat folyama alatt határozottan kijelentették, hogy Gy. J. és T. V. ellen bűnvádi inditványt nem emelnek és hogy kártéritési igényük nincs, a másodbiróság a nevükben bejelentett felebbezést helyesen utasitotta vissza, s minthogy a bűnvádi eljárásban a magánvádló visszavonási nyilatkozatának hatályát és következményeit a meghatalmazott el nem enyésztetheti, dr. H. A. fentnevezett ügyfelei nevében a másodbirósági végzés ellen benyujtott felebbezése, mint jogosulatlan hivatalból, visszautasittatik s egyedül a dr. H. A.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

saját felebbezése folytán vizsgálat alá vett másodbirósági végzés indokainál fogva helybenhagyatik. (85. ápr. 28. 2634. *Ü. L.* 59. sz.)

VÉGTÁRGYALÁS.

Kir. Curia:

Tolmácsot alkalmazni nem szükséges, ha a végtárgyalást vezető tanácselnök, valamint a tanács birói tagjai a tanuk anyanyelvét értik, és igy a kihallgatást eszközölni, a nyilatkozatokat és vallomásokat az illető nyelvet nem értő királyi ügyésznek és védő ügyvédnek megmagyarázni, ugyszintén ez utóbbiaknak kérdéseit a vádlottal és tanukkal anyanyelvökön közölni képesek. (85. febr. 6. 8760. *B. J. T.* 47.)

(A védő a végtárgyaláson közvetlenül intézheti kérdéseit)

Tekintve, hogy az elsőfokban eljárt kir. tszék az 1884. október 24-én tartott végtárgyalás alkalmával hozott külön határozatában, hivatkozva az ott szakadatlanul fenálló gyakorlatra kimondotta, hogy a védő nincs jogositva közvetlenül kérdést intézni tanukhoz vagy a szakértőkhöz, hanem, hogy a kérdés intézhetésének előzetes megbirálása az elnök jogaihoz tartozván, a védő ügyvéd által szükségesnek tartott kérdés, a mennyiben azt az elnök intézhetőnek tartja, ez utóbbi által intézendő a tanuhoz;

tekintve, hogy a védő ügyvéd ezen határozat ellen azonnal semmiségi panaszt jelentett be s a végtárgyaláson való további közreműködését abban hagyta s a teremből eltávozott;

tekintve, hogy a tszéknek kiemelt határozata — habár az meg is egyezik az ott fenálló gyakorlattal, de ellentétben áll a budapesti kir. tábla területén hatályban levő bűnvádi eljárás rendszerének egyik sarkelvével, a védelem jogának függetlenségével, és csakis a mellőzhetlen szükség esetében korlátolható szabadsával, valamint ellentétben áll az ország ezen területén levő általános gyakorlattal is;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tekintve, hogy ezen általános gyakorlat kifejezését találja azon szabályok gyüjteményében is, melyek a m. kir. igazságügyminiszter által 1872. évben a bűnvádi eljárás egyöntetüsége tárgyában az általános gyakorlat alapján kiadattak s a budapesti kir. tábla területén fenálló tszékek, valamint a felsőnb bíróságok által is elfogadtattak, melynek 105. §-ában az tartalmaztatik, hogy «a védő is intézhet az ügy felvilágositására vonatkozó kérdéseket mind a vádlotthoz, mind pedig a tanukhoz és szakértőkhöz, s az esetben, ha az ügygyel összefüggésben nem álló kérdések intéztetnének a kihallgatandók valamelyikéhez, vagy ha a kérdésből vagy a feleletből kiderülne, hogy mások becsületének a fenforgó tárgygyal semmi összefüggésben nem álló megsértése czéloztatik, az elnök jogában áll, a kérdést vagy feleletet félbeszakitani s az illetőt válaszadástól eltiltani» ;

tekintve, hogy a bűnvádi eljárás legfőbb jelentőségü elvénél fogva, megállapitott ténynek a bíróság által azon állitás, körülmény, adat, illetőleg jelenség fogadható el, mely a törvény, illetőleg általános gyakorlatnak megfelelő szabályok szerint kivétetvén, az ennek megfelelő formák megtartásával jő a bíróság felismerésére ;

tekintve, hogy a kiemelteknél fogva a tszék kérdéses határozata, a védelem jogkörének korlátozása által, azon lényeges formák egyikét sérti, melyek a tények valódi és helyes megállapithatásának feltételei gyanánt vannak elismerve és elfogadva ;

tekintve, hogy a bűnvádi eljárás szabályai valamelyikének megsértése semmiségi okot képez ;

tekintve mindazonáltal, hogy az itéletnek, a bár fenforgó semmiség által nem érintett, perorvoslattal meg nem támadott, e szerint jogerőre emelkedett része, a más vádlottakra vonatkozólag elkövetett semmiségi ok következtében nem helyezhető ki hatályból, annál kevésbbé, mert a többi vádlott sem nem használt perorvoslatot, sem az ellenükben nem kasználtatott ; mindkét alsóbb foku bíróság itéletének G. Pál s

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

G. Katalinra, valamint a Ga. Máriára vonatkozó része — mint a ki ellen G. Mária vádat emelt — s az itélet ellen mint magánvádló perorvoslatot is jelentett be, megsemmisittetik s s a kir. tszék ezen vádlottakat illetőleg uj végtárgyalás tartására, ennek szabályos keresztülvitele mellett uj itélet hozatalára utasittatik. (85. szept. 4. 3115.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

BETÜRENDES TÁRGYMUTATÓ.

(A számok az illető lapot jelzik.)

Alibi 395.
Beismerés 17.
— minősitett 18.
— visszavonása 18.
— jegyzőkönyvbe vétele 395.
— csendőrök előtt 396.
— szolgabiró előtt 396.
Belenyugvás 318.
— visszavonása 325.
— (L. Megnyugvás is.)
Beszavatoló végzés és bünper 403.
Beszüntetés (l. Megszüntetés).
Bilincs alkalmazhatása 97.
Birák azonossága a folytatólagos végtárgyaláson 211.
Biróküldés és az igazságügyminiszterium 79.
Biró és vádló közti viszony 226.
Birói **határozat** kiadása 4.
Birói szemle 158.
Biróság hatalmi körének terjeszkedése a kir. ügyészséggel szemben 261.
Bizonyitás tana 7.
Bizonyitás kérdése a vád alá helyezési stádiumban 181.
Biztositék az 1881/82. javaslatban 148.
Bonczolás 166.
— elmulasztása miatt megrovás 166.
Bünjelek megőrzése 109.
— találkozása 21.
Bűnösség és büntetés különválasztása az itéletben 273.
Büntetés-kiszabási korlát 233—236.
Büntetési inditvány 233.
Büntetés végrehajtásának elhalasztása 387.
Bünvádi átalány 283.
Causalitas 171.
Curiai átirat az igazságügyminiszterhez a kényszervallatás tárgyában 222.
— — egyéb tárgyakban 262. 360.
Csendőrség szervezeti és szolgálati utasitása 92.
Csődügy 402.
Csődhitelezők megidézése 205.
«**Detto**» a végtárgyalási jegyzőkönyvben 291.
Egybehangzó határozatok 189.
Elévülés 273.
Eljárási költség kifogásolása 281.
Elkövetési hely birósága 69.
Ellenséges viszony 10.
Ellentétes orvosi vélemények 16.
Elnapolás 210.
Előnyomozás 116.
— az 1881/82. javaslatban 108.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Előnyomozás elnök szóbeli megbízására 108.
Előnyomozási közegek nincsenek kötve illetőségi területökhöz 106.
Előzetes letartóztatás az 1881/82. javaslatban 98.
Embervér vagy állatvér? 16.
Fegyelmi bírósághoz áttétel 315.
Felebbezés 296.
— előzetes letartóztatás ellen 123.
— vizsgálati stadiumban 121.
tanut vallomástételre kötelező határozat ellen 179.
— zárlat kérdésében 137.
— korlátozása 310.
Felebbezési határidő 318.
— **beadvány** nyelve 315.
Feljelentés visszautasitása 119.
Felmentés minden hozzáadás nélkül mondandó ki 270.
Felmentett vádlott megrovása az indokolásban 277.
Feloldás 353.
Feloldó végzés ellen felebbezés 311.
Felterjesztés a felső bírósághoz 329.
— itélet magyarázata iránt 354.
Felterjesztési kötelesség 2.
Folytatólagos végtárgyalás 213.
— — és közvetlen idézés 197.
Főbenjáró ügyben jegyző nem lehet vizsgáló-biró 106.
— — vádelv 242.
— — védelem 200.
Főtárgyalás vagy végtárgyalás? 210.
Főügyészi körrendelet a vizsgálati fogság tárgyában 139.
— — kiadási ügyben 83.
— — a kir. ügyészek elj. tárgyában.
— — védőnek vizsgálati fogolylyal közlekedése tárgyában 202.
— — büntetési inditvány tárgyában 230.
Főügyészi körrendelet irásbeli vádinditvány tárgyában 260.
— — az Ideigl. Bünv. Elj. Szab. életbeléptetése tárgyában 394.
Fővárosi rendőrség 89.
Függőben tartása polgári pernek 403.
Gyanuok 117.
Halmazat és ügyészi inditvány 242.
Hamis államjegy és bankjegy megvizsgálása iránti szabályok 165.
Hamis mentegetődzés 10.
Hamis tanuzás 9.
Hatáskör 67. (L. **Illetőség** is).
Hatásköri kérdés a vádaláhelyezési stadiumban 183.
Hatáskör tullépése 76.
Hatóság elleni erőszak 99.
Hatósági közegek előnyomozási jogköre iránti anyagi határozmányok 98.
Hatósági közegek vallomása 14.
Házkutatás 178.
Helytartótanácsi intézmény a kényszervallatás tárgyában (1818) 223
Hitelesitési tárgyalás 187.
Hivatali főnök értesitése az alattas közeg bünperéről 111.
Hivatalból való védelem 198.
Hivatalból való felülvizsgálat 347.
— — vádaláhelyezési stadiumban 193.
— — nem felebbező vádlott-társ javára 332.
— — kiterjesztése a perujitásra 374.
Hivatalos szolgálatban nem levő rendőr beavatkozása 99.
Hullaszemle 165.
Idézés 203.
Idézési mód 135.
Igazságügyminiszteri körrendelet a folytatólagos végtárgyalások tárgyában 211.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Igazságügyminiszteri körrendelet a lincs alkalmazhatása iránt (1872) 94.
— — járásbirósági ügyekben letartóztatás iránt 97.
— — az ügyész előnyomozási jogköre tárgyában 103.
— — a bünjelek megőrzése tárgyában 109.
— — a járásbiróságok vizsgáló-birói jogköre tárgyában 128.
— — az országos művegyész igénybevétele tárgyában 163.
— — az egyetem orvosi karának fokozottabb igénybevétele tárgyában 164.
— — a tolmácsokról 178.
— — a kényszervallatás ellen (1870) 224.
— — irásbeli vádinditvány tárgyában 258.
— — (Bosznia) 283.
— — a végtárgyalási jegyzőkönyvek tárgyában 292.
— — a letartóztatás kezdetének megjelölése tárgyában 295.
— — ügyészi felebbezés bejelentése tárgyában 322.
— — a perujitási összeférhetlenség tárgyában 385.
Igazságügyminiszteri körirat az Ideigl. Bünv. Elj. Szabályok életbeléptetése tárgyában 390.
Illetőség 67.
— (kivételes) 75.
Illetőségi összeütközés 70.
— — (negativ) 75., 405.
Illetőségi kérdés a vádaláhelyezési stadiumban 183.
Inditvány külalakja 3.
Inditvány joghatályu elfogadása 3.
Inditványi büncselekmény 3—5.
Indokolás ellen felebbezés 311.
Itélet technikája 273.
Járásbirósági vizsgálatok az 1881/2. javaslatban 130.
Járásbiróságok vizsgáló-birói jogköre 128.
Jegyző mint előadó 81.
— mint vizsgáló-biró 81.
— (végtárgyalási) lehet-e a vizsgáló-biró? 291.
— csekélyebb sulyu ügyekben lehet vizsgáló-biró 106.
— őbenjáró ügyben nem lehet vizsgáló-biró 106.
— pénzhamisitási ügyben nem lehet vizsgáló-biró 106.
Jegyzői teendők megosztása 290.
Jegyzőkönyv aláirása 290.
— felolvasása 212.
— helyett pótnyilatkozat 213.
Jogerejüség 363.
— vádlott javára 335.
Jogorvoslat (l. Felebbezés is).
— elnevezése lényegtelen 310.
Jogos védelem 99.
Kártérités 285.
— megállapitása 287.
Kártérítésre jogositott személy 287.
Kártérítési összeg felszámitása 286.
Kártérítésről lemondás 285.
Kegyelem 386.
Kényszervallatás (1790 : 42. tcz.) 223.
Kiadatási ügyek 82.
Kiadatási ügyben főügyészi körrendelet 83.
— szabad lábra helyezés kérdése 82.
— záros határidő kitüzése 82.
Kiegészitést rendelő határozat 188.
Kir. ügyész és magánvádló közti viszony 263.
Kizárási okok 81.
Költség megtéritése 78.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Költség részletesen felszámitandó 282.
— viselése a kincstár által 283.
Közegészségügyi tanács 164.
Közvetlen idézés 196.
Lakhely bírósága 69.
Lefoglalás 178.
Letartóztatás 101.
— kihallgatás nélkül 99.
— járásbirósági ügyben 97.
Magánvádló 263.
— felebbezési joga 297.
— felebbezése zárlat kérdésében 137.
— hozzájárulása a vád fentartásához és elejtéséhez 7.
— jogainak átruházása 4.
Magánvegyész 163.
Megnyugvás 297.
— visszavonása 295.
— (L. Belenyugvás is).
Megszüntetés 273, 410.
— előrelátható eredménytelenség miatt 185.
— felmentési inditvány folytán 5.
— a törvényszék hatáskörébe tartozik 120.
— ellen jogorvoslat 193.
Megszüntető végzés ellen felebbezés 124.
Mellékbüntetés hivatalból alkalmazása 234, 337.
— kiszabása 276.
Minősités kérdése a vádhatározatban 192.
— (ügyészi) nem köti a biróságot 239.
Minősitésre a relativ jogerejüségnek nincs hatálya 337.
Művegyész 163, 395.
Nyomozás az 1881/82. javaslatban 98.
— ügyészi 1.
Nyomozásban ügyész jogköre 103.
Országbirói Értekezlet az elővizsgálatról és a letartóztatásról 109.
— — a kényszervallatásról 224.
Orvosi látlelet felolvasása 220.
— — testi sértés esetében 40.
Orvosi vizsgálat költsége 283.
— — testi sértés esetében 158.
Orvosokhoz belügyminiszteri utasitás 163.
Orvosszakértői vélemény 16, 167.
Összbüntetés kiszabása 340.
Összeférhetlenség 217, 384.
Összetett bizonyitás 21.
Passiv ellentállás 99.
Perbefogás fogalma 193.
Perre utasitás 289.
Perujitás 364 és köv. ll.
Perujitási összeférhetlenség 384.
Pótvizsgálat 188, 196.
Præmeditatio bizonyitása 41.
Rabtartási költség 281.
Reformatio in pejus 64.
Rendbüntetés 311.
Rendőri közeg bántalmazása 99.
— **közegek** kötelesek a vizsgálóbiró rendelkezéseit végrehajtani 105.
Res judicata 272.
Sajtóbiróság hatásköre 74.
Semmiségi esetek 352.
Semmiségi panasz a Curia itélete ellen 358.
Sértett fél 271, 303.
— — megidézése 204, 206.
— — és az eljárási költség 281.
— — vádhatározat ellen felebbezéssel élhet 188.
— — felebbezése megszüntető végzés ellen 124.
— — vallomása 12.
— — mint tanu 395.
— — ügyvédjének jogai 410.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Szabad mérlegelés meghonositása 7.
— — és irásbeliség 7.
— — a budapesti kir. táblán 8.
Szakértők 158.
Szakértői bizonyitás 15.
Szakértői vélemény indokolás nélkül nem fogadható el 166, 172.
Szándék előzetes jelzése mint bizonyiték 20.
Szándéknak jelenségek utján bizonyitása 60.
Szembe **mondás** 220.
Személyes szabadság elleni vétség rendőri közeg részéről rendőri közeg ellen 99.
Személymotozás 178.
Szerződés megsemmisitése 289.
Szlemenics a kényszervallatásról 223.
Szóbeliség 220.
Szökési kisérlet mint gyanuok 21.
Tanukról 178.
Tanu megidézése 204.
Tanuból vádlott 207.
Tanu tartózkodási helyének kipuhatolása 178.
Tanubizonyitás 9.
Tanubizonyiték aggályossága 10.
Tanudijak 309.
Tanuskodási kötelezettség 178.
Tanut vallomástételre kötelező határozat ellen felebbezés 179.
Tárgyalás alakja 220.
Távirati megkeresés 84.
Teljesülési határozatok 362.
Tények megállapitása 221.
Tolmács 179, 412.
Tolonczozás 277.
Udvari rendelet a hivatalbóli védelem és a vizsgálati fogolylyal való közlekedés tárgyában (1863) 198.
Ujrafelvétel 364.
Ügyész felebbezési joga 297.
Ügyészi inditvány 226.
— — alaki hatálya 241.
Ügyészség viszonya a birósághoz 132.
Ügyészség megrovása.
Ügyvéd (l. Védő).
— tanuskodási kötelezettsége 181.
Ügyvédi munkadij 283.
Ügyviteli szabályok 273.
Vallomás visszavonása 222.
Vádaláhelyezés 181.
— (elővizsgálat nélkül) 181.
Vádelejtés 272.
Vádelejtési jog 242.
Vádelejtés és felmentési inditvány 5.
Vádelv 2, 3, 5, 6, 7.
— a három magyar javaslatban 7.
— a vádaláhelyezési stadiumban 243.
— hatálya a vádaláhelyezési határozatnál 185.
— főbenjáró ügyekben 242.
— halmazat viszonyban 3.
Vádemelés præsumtiója 252.
Vádhatározat kiadása sértett félnek 184.
Vádhatározatnak nem vádolt egyénekre kiterjesztése 186.
Vádhatározatban ügyészi indokolás leiratása semmiségi ok 184.
Vádhatározat ellen felebbezés 181.
— — sértett fél felebbezése 188.
Vádinditvány (irásbeli) 255.
Vádlott megidézése 203.
— felebbezési joga 296.
Vádlott-társ vallomása 12.
Veszteglés a biróságnál 295.
Védencz megnyugvása ellenében védő felebbezhet-e ? 307.
Védelem 198.
— főbenjáró ügyekben 200.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Védő fogalommeghatározása 317.
— jogköre 307, 315.
— megidézése 204.
— közlekedése a vizsgálati fogolylyal 202.
— közvetlenül intézi kérdéseit 221, 412.
— kirendelésének esetei 198.
— helyettesitése 202.
— petitumának hatálya az itéletre 340.
Véginditvány (ügyészi) correct megtétele helyrehozza az előző szabálytalanságokat 243.
Végtárgyalás 198.
— kitüzése után pótvizsgálat 209.
Vérnyomok vizsgálata 34.
Visszaterelés járásbirósághoz 404.
Vizsgálat 117.
Vizsgálatot elrendelő végzés ellen negyedfoku felebbezés 123.
Vizsgálati fogság az 1881/82. javaslatban 148.
Vizsgálati fogság a büntetés végrehajtása szempontjából 146.
— — ügyében főügyészi körrendelet
— — a büncselekmény sulyossága czimén 145.
— — gyilkosság vádja esetében 331.
Vizsgálati fogságra befolyása a családi állapotnak 145.
Vizsgálati jegyzőkönyv szerkesztési módja 131.
— — felolvasása 220.
— — hiányossága jegyzőkönyvvezető nem alkalmazása miatt 131.
Vizsgáló-biró személyét és qualificatióját illető határozmányok 128.
— kirendelője 107.
— hivatása 81.
— hivatása 130.
— elleni aggályossági kifogás 107.
— jogköre előnyomozás alatt 105.
— csőd esetében 128.
— viszonya az ügyészséghez 133.
Z árlat kérdésében felebbezés 137.

KIJAVITANDÓK.

A 315. lapon alulról a 9. sorban *felebbezés* helyett *birói határozat*.

A 309. lapra a 11689/81 határozat tévesen tétetett. Ugyananazon határozat a 315. lapon bővebben kivonatban feltalálható.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

TARTALOMMUTATÓ.

Ideiglenes Bűnvádi Eljárási Szabályok.

I. FEJEZET.

Átalános szabályok.

1. §.

2. §. Lap

A kir. ügyész nyomozása saját hatáskörén belül ... 1

3. §.

A vádelv és az első bíróságnak hivatalból való felterjesztési kötelessége 2

Az ügyész vádelejtési joga ... 2

A vádelv kihatása a halmazat eseteire ... 3

4. §.

Inditványi bűncselekmények ... 3

Az inditvány külalakja ... 3

Melyik hatóság illetékes az inditvány joghatályu elfogadására? ... 3

Magánvádló jogainak átruházása ... 4

Birói határozatok kiadása a sértett félnek ... 4

5. §.

1. Inditványi bűncselekmények ... 5

2. Elejtés és felmentési inditvány ... 5

Megszüntés felmentetési inditvány folytán (Lopás) ... 5

3. Vádelv és vádaláhelyezés ... 5

4. Megszüntetés iránt az ügyész meghallgatandó ... 6

5. A vád joghatályu fentartásához és elejtéséhez szükséges a magánvádló hozzájárulása ... 7

6. A három magyar javaslat ... 7

6. §.

(A bizonyitás tana):

Szabad mérlegelés és irásbeliség

Törekvések a szabad mérlegelés meghonositására ... 7

A budapesti kir. tábla és a szabad mérlegelés ... 8

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

TANUBIZONYITÁS.

I. Általában. Lap

Egy tanu vallomása, vádlott megegyező vallomásával támogatva — 9
Egy tanu vallomása, más tanuk által bizonyitott ténykörülményekkel támogatva --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 9
Egy tanu vallomása, szakértői vélemény által támogatva --- --- --- 9
Ugyanazon becsületsértő állitás egy-egy tanu előtt --- --- --- --- 9
Tanuvallomások eltérése a tény megtörténtének napja iránt --- --- 9
Esküvel meg nem erősitett tanuvallomás és a hamis tanuzás --- --- 9
(A továbbiakat l. alább: Függelék.)

II. Tanubizonyiték aggályossága.

Ellenséges viszony --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 10
Vádlás miatti aggályosság (Hamis mentegetődzés) --- --- --- --- 10
Határozatlan vallomás. (Vallomási ellentétek kiegyenlitésének elmulasztása) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 10
Érdekelt tanu --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 11
Eltérés kimagyarázása az egyes szembesitések közti hosszu időköz lefolyásából --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 45
Ellenséges indulat és eltérő vallomások --- --- --- --- --- --- 59

III. Vádlott-társ vallomása.

Vádlott-társ vallomásának kellékei (Szolgabiró előtti vallomás) --- 12
Vádlott-társ visszavont vallomása --- --- --- --- --- --- --- 25—35
Vádlott-társ vallomása nyomatékos gyanuokokkal támogatva --- 44—58

IV. Sértett fél vallomása.

A sértett fél vallomásának bizonyitó ereje --- --- --- --- --- --- 12
A kárositott nejének és segédének vallomása. (A bizonyitékok latolása az előkészitő eljárás alatt) --- --- --- --- --- --- --- --- 12
Erőszakos nemi közösülés esetében a sértett fél vallomásának hatálya 13
A sértett fél és nejének esküre bocsátása. (Testi sértés) --- --- --- 13
Több gyermek tanuvallomása, kiegészitve a sértett fél vallomásával 13

V. Hatósági közegek vallomása azon tények tekintetében, melyeket hivatalos eljárásuk közben észleltek.

Hatósági közegek vallomásának figyelembe nem vétele. (Az állitólag meglopott egyén ismeretlen. Tettenkapatás. Hiányos elővizsgálat. Feloldás czéltalansága a lefolyt hosszu időköz miatt) --- --- --- 14
Hatósági közegek mint «érdekelt» tanuk --- --- --- --- --- --- 14
Pénzügyőri közegek tanuvallomásának ereje --- --- --- --- --- 14

SZAKÉRTŐI BIZONYITÁS.

I. Általában.

A szakértői vélemények mérlegelése --- --- --- --- --- --- --- 15
Bióság a különös szakértelmet feltételező kérdésekben nem határozhat szakértő meghallgatása nélkül --- --- --- --- --- --- --- 15
Kézirást vizsgáló szakértők véleményének bizonyitó ereje egymagában 15

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lap
Szakértői vélemény a magzatelhajtási eszköz iránt --- --- --- --- 16
Embervér vagy állatvér? --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 25
Vérnyomók vizsgálata késen --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 34
Szakértői vélemény az iránt, hogy valószinüleg marhalevágással foglalkozó egyén vitte véghez az ölést --- --- --- --- --- --- --- --- 40

II. Orvosi látlelet testi sértés esetében.

Testi sértés nem csak orvosi látlettel bizonyitható --- --- --- --- 16
A bíróság közvetlen észlelete --- --- --- --- --- --- --- --- --- 16
Ellentétes orvosi vélemények bizonyitó ereje --- --- --- --- --- 16
Ellenmondás az orvos és a sértett fél nyilatkozata közt --- --- --- 17

BEISMERÉS.

I. Bíróságon kivüli beismerés.

Beismerés egymagában --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 17
Bíróságon kivüli elismerése az adósságnak és a hamis eskü --- --- 17
Beismerése annak, hogy a tett tanuvallomás hamis --- --- --- --- 17

II. Minősitett beismerés.

A beismerést akkép kell méltatni, a mint az tétetett --- --- --- 18
Beismerés egyes terhelő részei elfogadtatnak --- --- --- --- --- 18

III. Beismerés visszavonása.

A visszavonás figyelembe vétetik. (A közvetlenül és szóbelileg tárgyaló első bíróság a viszonyok alaposabb ismerésével bir mint a felső bíróság) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 18
Beismerés visszavonása figyelembe nem vétetik. (Vádlott beismeri, hogy vizsgálati vallomása szabályszerüen vétetett ki) --- --- --- 18
Vizsgáló biró előtti beismerés mint bíróságon kivüli beismerés --- 33
Eltérő vallomások --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 25—36
(A továbbiakat l. alább: Függelék.)

IV. Mennyiben szolgál az elkövetési szándék előzetes jelzése bizonyitékul?

Gyanuok vagy bizonyiték? --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 20
A szándék és az eredmény közti kapcsolat hiánya --- --- --- --- 21

V. Mennyiben képez gyanuokot, hogy vádlott az eljárás folyamában szökési vagy letartóztatáskor szabadulási kisérletet tesz?

Szökési kisérlet figyelembe nem vétetett --- --- --- --- --- --- 21
Ha a letartóztatott egyén, a nélkül hogy tagadná tettét, szabadonbocsátásért esedezik, szolgáltat-e ez által önmaga ellen bizonyitékot? 39

ÖSSZETETT BIZONYITÁS.

I. Általában.

Számos bűnjel találkozása --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 21
Bűnjelek közötti összefüggés --- --- --- --- --- --- --- --- --- 20
Lopás. (A lopott lovak vádlottnál találtatnak) --- --- --- --- --- 21

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lap
Segités a lopásban. (Zsákok kölcsönadása lopás czéljára) --- --- --- 22
Elitélés összetett bizonyitás alapján a nélkül, hogy csak egy mellékes körülmény is közvetlen bizonyitékkal támogatva volna --- --- --- 22
Hézagok a bizonyitási anyagban. («Törvényszerü bizonyiték») --- 25
Praemeditatio bizonyitása a tettet megelőző nyilatkozatokból és az előkészitő cselekményekből --- --- --- --- --- --- --- --- --- 41
Egyes nem lényeges eltérések miatt a többi bizonyitékokkal összhangzásban levő vallomások nem mellőzhetők --- --- --- --- --- 37—58
Kárositott fél tanuságának bizonyitó ereje. (Lopás) --- --- --- --- 59
Szakértőknek vádlottra nézve terhelő véleménye egymagában (Csalás) 59
Tanuvallomások elvetése. (Erőszakos nemi közösülés) --- --- --- 59
Teljes részegség megállapitása következtetés utján --- --- --- --- 60
«Jogi» bizonyiték hiánya --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 60

II. A szándéknak jelenségek utján való bizonyitása.

Az elkövetés eszközei és módja alapján vont következtetések --- --- 60
Szándék és praemeditatio bizonyitása szabad mérlegelés utján. (A bizonyitási eszközök korlátolásának kérdése) --- --- --- --- --- --- 60
Praemeditatio bizonyitása. (Az elkövetés feltételezett voltának szinleges esete) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 62
Bottal történt ütések számából következtetés --- --- --- --- --- 62
Ölési szándékra következtetés a használt eszközökből --- --- --- 62
Revolver gyilkoló eszköz-e annak kezében, ki azzal nem tud bánni? 63
Kuruzslás által okozott testi sértés nem tekinthető szándékosnak... 63
Kárositási szándék bizonyitása csalárd bukásnál --- --- --- --- 63
Lopási szándék bizonyitása következtetés utján. (Rabruhával megszökő fogoly cselekményének minősitése) --- --- --- --- --- --- 63

REFORMATIO IN PEJUS.

Megtüri-e a szabad mérlegelés, hogy a felső biró in pejus reformáljon? --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 64
Az in pejus reformatio hatásai a perujitás világitásában --- --- --- 65
Az in pejus reformatio terjedelme a Curián. (Táblás kimutatás) --- 66

II. FEJEZET.

Illetőség.

7. §.
Az 1872-iki szabályzat hatásköri határozmányainak kiterjesztése. (É. L. T. 39., 40. §§.) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 67
Hatásköri kérdés a BTK. 262. §-ában foglalt becsületsértésre nézve 68
Periratokban használt sértő kifejezések ügyében mely bíróság itél? 68
8. §.
Az 1881/2-iki javaslat hatásköri és illetőségi határozmányai --- --- 69
Első sorban az elkövetési hely birósága illetékes. (Lakhely biróságának illetékessége megelőzés esetében. A legsulyosabb cselekmény birósága) 69

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lap

Hamis vád illetékes birósága, ha a feljelentés megirása és beadása különböző bíróságok területén történik --- --- --- --- --- --- 69
A váltóhamisitás illetékes birósága --- --- --- --- --- --- --- 69
Illetőségi összeütközés. (Ugyanazon hatáskörrel biró bíróságok területén elkövetett, összefüggésben álló több bűncselekményre azon bíróság illetékes, a mely mellett legtöbb czélszerüségi ok szól. Okirathamisitás.) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 70
Illetőségi összeütközés eldöntése, fiumei és horvátországi bíróság közt 72
(A továbbiakat l. alább: Függelék.)

9. §.

10. §.

11. §.

Sajtóbíróságok hatásköre (É. L. T. 39. §.) --- --- --- --- --- --- 74
Kivételes illetőség --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 75
Negativ illetőségi összeütközés oly cselekmény iránt, melyet a katona tettleges szolgálatának ideje alatt követett el, de mely akkor fedeztetett fel, midőn a tettes már katonai hatóság alatt nem állott --- 75

12. §.

A járásbirói hatáskör tullépése semmiségi okot képez --- --- --- 76
Vádaláhelyezési stadiumban áttétel a járásbirósághoz --- --- --- 76
Ha felsőbirósági minősités alapján az ügy nem az eljárt járásbíróság, hanem a törvényszék hatáskörébe tartozónak tűnik fel, az a törvényszékhez utasitandó --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 76
A budapesti kir. tábla teljes-ülési határozata. (Becsületsértés. 1883. VI. tcz.) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 77
Gondatlanságból okozott vagy szándékos testi sértés? (A kir. tábla mint másodfoku bíróság hatáskörének kérdéséhez) --- --- --- 77

13. §.

14. §.

A bíróküldés és az igazságügyminiszterium. (Erdély. Határőrvidék) --- 79

15. §.

Törvényszéki jegyző nincs jogositva a törvényszék tanácsülésében, habár szavazat nélkül is, mint előadó közreműködni: (1871 : 31. tcz. 6. §-a. Jegyző mint vizsgáló-biró. Vizsgáló-biró hivatása. Vizsgáló biró és előadó biró. Birói qualificatio szükségessége. Elmozdithatlanság és áthelyezhetlenség) --- --- --- --- --- --- --- --- --- 81
Kizárási okok a kir. ügyészekre nézve --- --- --- --- --- --- --- 81

16. §.

A kiadatási ügyek elintézési módja --- --- --- --- --- --- --- 82
Iratok átküldése és záros határidő kitüzése --- --- --- --- --- --- 82
Szabadlábra helyezésnek az igazságügyminiszter határozatának meghozatala előtt nincs helye --- --- --- --- --- --- --- --- 82
Az ország valamennyi biróságának megkeresése nem szükséges --- 82
Főügyészi körrendelet a kir. ügyészek eljárását illetőleg --- --- --- 83

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lap

Belügyminiszteri körrendelet a közigazgatási és rendőri hatóságok eljárását illetőleg. (Távirati megkeresés.) --- --- --- --- --- --- --- 84
Külföldi megkeresések nem a belföldön folyamatban levő bűnügygyel együttesen, hanem külön eljárással intézendők el --- --- --- --- 85

17. §.

BTK. I. rész. II. fejezet --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 87

18. §.

III. FEJEZET.

Az előnyomozás.

19. §.

1881 : 3. és 21. tcz. 1. §. --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 89

20. §.

21. §.

A fővárosi rendőrség nyomozási hatásköre. (1881. 21. tcz. 14., 16., 17., 21., 22., 23., 26., 27., 28., 29., 36. §§.) --- --- --- --- --- --- --- 90
A csendőrség szervezeti utasítása --- --- --- --- --- --- --- 92
A csendőrség szolgálati utasítása az előnyomozás iránt --- --- --- 93
A bilincs alkalmazhatása. (1871. 52. tcz. 5. §. — Igazságügyminiszteri rendelet 1872. 2082.) --- --- --- --- --- --- --- --- --- 94
Járásbirósági ügyekben mennyiben van helye a letartóztatásnak? (1880. aug. 15. Igazságügyminiszteri rendelet 54—58. §§.) --- --- 97
A nyomozás és az előzetes letartózatás az 1881—2-iki bünvádi eljárási javaslatban --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 98
A hatósági közegek előnyomozási jogköre iránt fenálló anyagi határozmányok :
BTK. 193., 199., 472., 473., 474. §§. (Személyes szabadság megsértése közhivatalnok részéről. — Hivatalos hatalommal való visszaélés) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 98
Rendőri közegnek testi sértést eredményező bántalmazása : anyagi halmazat --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 99
Kihallgatás nélkül letartóztatás --- --- --- --- --- --- --- 99
Személyes szabadság elleni vétség s a 473. §-ba ütköző hivatalos hatalommal való visszaélés vétsége rendőri közeg részéről rendőri közeg ellen --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 99
BTK. 165. §. (Hatóság elleni erőszak) --- --- --- --- --- --- 99
Passiv ellenállás --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 99
Jogos védelem --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 99
Kisérlet --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 99
Hivatalos szolgálatban nem levő rendőr beavatkozása --- --- --- 99
A garázdálkodó és a rendőri közegeket késsel fenyegető egyén letartóztattatván, hatóság elleni erőszak büntettében ellentállása miatt nem mondható ki bűnösnek --- --- --- --- --- --- --- 101

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

22. §. Lap

23. §.

Az ügyész jogköre az előnyomozásban (1871. 33. tcz. 21. §. 2. — Igazságügyminiszteri rendelet. 1872. 1586.) --- --- --- --- --- --- 103

24. §.

A vizsgáló-biró jogköre az előnyomozás alatt --- --- --- --- --- 105

A rendőri közegek kötelesek a vizsgáló biró rendelkezéseit végrehajtani --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 105

Az előnyomozás közegei nincsenek kötve illetőségük területéhez --- 106

25. §.

Jegyző csak csekélyebb sulyu ügyekben lehet vizsgáló biró --- --- 106

Főbenjáró ügyben jegyző nem lehet vizsgáló biró --- --- --- --- 106

Pénzhamisitás-ügyben jegyző nem lehet vizsgáló-biró --- --- --- 106

A vizsgáló biró ellen emelt aggályossági kifogás felett a kir. törvényszék és nem az elnök határoz; a kir. törvényszék ezen határozata ellen fokozatos felebbezésnek van helye --- --- --- --- --- 107

A vizsgáló birót az elnök, vagy pedig az ügy előadója rendeli-e ki? 107

Előnyomozás megindítható sürgős esetben az elnök szóbeli megbizása folytán --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 108

A nyomozás az 1881/2-iki javaslatban --- --- --- --- --- --- --- 108

26. §.

Az Országbirói Értekezletnek az elővizsgálatra és a letartóztatásra vonatkozó határozatai --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 109

Igazságügyminiszteri rendelet a bűnjelek megőrzését illetőleg (1884.) 109

A törvényhatósági és községi tisztviselők ellen meginditott bűnvádi vizsgálatról a panaszlott hivatali főnöke és az illető képviselő-testület a bíróság által értesitendő --- --- --- --- --- --- --- --- 111

A kir. ügyész az inditvány megtétele előtt a bepanaszolt tisztviselő hivatali felsőbbségéhez kérdést intéz, nincsenek-e birtokában oly adatok, melyek a feljelentés alaptalanságának kimutatására alkalmasak --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 111

Ha vádlott bármily közhivatalt visel, katonai szolgálatban áll, vasuti vagy gőzhajózási vállalatnál van alkalmazva, egyházi személy vagy egyetemi polgár, az illető hatóságok értesitendők --- --- --- 113

27.—31. §§.

32. §.

Ha az előnyomozás megindittatott, csak a megszüntetés mondható ki, nem pedig a feljelentés elvetése --- --- --- --- --- --- 116

Az előnyomozás nem irányulhat határozott személy ellen; ha határozott személy terhelhető, vizsgálat rendelendő el --- --- --- --- 116

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

IV. FEJEZET.

A vizsgálat.

33. §. Lap

Bűnvádi eljárás csak az ellen indítható, a ki nyomatékos gyanuval terheltetik. (Csalás, gyámnak felelősségre vonása, okiratok kiadása ügyvéd részéről, hamis vád) --- 117

Ha a gyanu a gyanusított kihallgatása nélkül el nem oszlattathatik, ezen kihallgatás elrendelendő és csak ez alapon hozandó határozat az eljárás megindítása iránt --- 119

A bűnvádi feljelentés az abban megjelölt bizonyitékok aggályossága miatt vissza nem utasitható --- 119

A megindított bűnvádi eljárás megszüntetése nem a vizsgáló biró, hanem a törvényszék hatáskörébe tartozik. (Négy forum a megszüntetés kérdésében) --- 120

«Különös vizsgálat» --- 121

33. §. 3. 4. 5. bek. — Jogorvoslat.

É. L. T. 45. §. --- 121

Jogorvoslat szempontjából az előnyomozás elrendelése egyenlőnek vétetik a vizsgálat elrendelésével --- 122

Felebbezés az előnyomozást és a vizsgálatot elrendelő végzés ellen ügyész részéről --- 122

Az É. L. T. 47. §-ának azon szabványa, miszerint a 43. és 45. §§. rendelkezései a BTK. előtti határozatokra nem alkalmazandók, kiterjed azon esetekre is, melyekben az első foku végzés a BTK. életbelépte előtt, a másodfoku végzés a BTK. életbe lépte után hozatott --- 123

Az előzetes letartóztatás — nem vizsgálati fogság — ellen csakis a törvényszékhez van felebbezés --- 123

A vizsgáló birónak vizsgálatot elrendelő végzése ellen negyed foku felebbezés (L. 121. l. is) --- 123

A megszüntető végzés ellen a feljelentést tevő fél egyedül akkor élhet felebbezéssel, ha a feljelentése tárgyát képező büntetendő cselekmény által magánérdekeiben közvetlenül károsittatott (1—8.) --- 124

34. §.

A vizsgáló birák személyét és qualificatióját illető törvényes határozmányok --- 128

Csőd esetében vizsgáló biró --- 128

A járásbiróságok vizsgálóbirói jogköre --- 128

A törvény ez iránti határozmányának megszoritó magyarázata miniszteri rendeletek által --- 128

A törvényszék jogköre a járásbiróságok által teljesitett vizsgálatok tárgyában --- 130

A járásbirósági vizsgálatok az 1881/2-iki javaslatban --- 130

35. §.

A vizsgáló-biró hivatása --- 130

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

36. §. Lap

Főbenjáró ügyben aljegyző által jegyzőkönyvvezető nélkül felvett vizsgálati jegyzőkönyvben foglalt beismerés a végtárgyalási visszavonással szemben nem létezőnek tekintetik --- --- --- --- --- 131

Vizsgálati jegyzőkönyvek szerkesztési módja és irása --- --- --- 132

37. §.

Az ügyészség viszonya a bírósághoz a vizsgálat alatt --- --- --- 133

Csődnyitás esetében --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 133

A vizsgáló-bíróság viszonya az ügyészséghez --- --- --- --- --- 133

38. §.

Az 1880. aug. 15-iki Igazságügyminiszteri Rendelet 38. §-a. --- --- 134

39. §.

A szabad lábon levő vádlott idéztetési módja --- --- --- --- --- 135

Vádlott megjelenési kötelezettsége --- --- --- --- --- --- --- 135

40.—42. §§.

43. §.

Eljárás «függőben hagyása» --- --- --- --- --- --- --- --- 136

44. §.

A zárlat kérdésében a vádló félnek joga van felebbezni a törvényvényszék végzése ellen. Ha a járásbíróság a zárlatot elrendeli s a törvényszék felebbezésileg megszünteti, a kir. tábla pedig a magán fél felebbezését el nem fogadja, joga van a magán félnek a kir. tábla ezen határozata ellen a kir. Curiához semmiségi panaszszal élni --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 137

45. §.

Főügyészi körrendelet a vizsgálati fogság és az előnyomozás tárgyában (1880.) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 139

Vizsgálati fogság a bűncselekmény sulyossága czimén:

1. Legalább 5 év --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 145
2. Szökésben és hosszu nyomozás után elfogva --- --- --- --- 145
3. Ujabb bűntett elkövetése --- --- --- --- --- --- --- --- 145
4. Családi állapot befolyása a vizsgálati fogság elrendelését illetőleg 145
5. Rendes lakás és rendes foglalkozás --- --- --- --- --- --- 145
6. Elsőfokulag elitélt vádlottnak szabad lábon hagyása --- --- 146
7. Vizsgálat meghiusitásának veszélye --- --- -- --- --- --- 146
8. Gyujtogatás vádja esetében vizsgálati fogság elrendelendő --- 146
9. Vizsgálati fogság elrendelése a büntetés végrehajtása szempontjából --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 146
10. A büntetés alatt álló elitélt szabad lábra helyeztetése, midőn ellene egy másik büntetendő cselekmény miatt összbüntetés szabatott ki és ezen uj itélet felebbeztetett --- --- --- --- --- 147

Az 1881/2-iki javaslat határozmányai a vizsgálati fogság és a biztositék iránt --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 148

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

46.—51. §§. Lap

52. §.

Ha a vizsgálat hosszabban tart és gyanuokok nem merülnek fel, beszüntetendő --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 157

53. §.

V. FEJEZET.

A birói szemle és a szakértők.

54. §.

Testi sértés esetében orvosi vizsgálat szükséges --- --- --- --- 158

Ellenmondás a vizsgálat alatt és a végtárgyaláson adott orvosi vélemény közt. — Ok és okozat a testi sértés esetében --- --- --- 158

55.—62. §§.

63. §.

Belügyminiszteri utasitás az orvosokhoz, hogy közremüködésüket meg ne tagadják --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 163

Azon esetek, melyekben két szakértő alkalmazandó --- --- --- --- 163

Igazságügyminiszteri utasitás az országos művegyész igénybevétele iránt --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 163

Esetek, melyekben magánvegyész vagy gyógyszerész alkalmazható --- 163

Orvosszakértők eltérő véleménye esetén az ügy a közegészségügyi tanácshoz vagy az egyetem orvoskarához terjesztendő fel --- --- 164

Igazságügyminiszteri rendelet az egyetem orvoskarának fokozottabb igénybe vétele tárgyában (1884.)--- --- --- --- --- --- --- --- 164

Hullaszemle iránti utasitás --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 165

Hamis államjegy vagy bankjegy megvizsgálása iránti szabályok --- 165

Az Osztrák-Magyar Bank német nyelvü nyilatkozatai figyelembe nem vehetők --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 165

64. §.

65. §.

A bonczolás lehetőleg nem közigazgatási, de birói uton eszközlendő 166

Bonczolás elmulasztása miatt megrovás --- --- --- --- --- --- 166

66. §.

Tüzetes indokolás nélküli szakértői vélemény nem fogadható el az itélet alapjául --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 166

Orvosszakértői vélemény hatálya a szenvedett sérülések és a több nappal később bekövetkezett halál közötti okozati összefüggés tekintetében --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 167

A sulyosan bántalmazottnak téli időben az uton fekve hagyása mint halált okozó betegség keletkezésének oka --- --- --- --- --- 171

67. §.

Az orvosi véleménynek elég határozottnak kell lenni arra, hogy a bíróság tájékoztatására alapul szolgálhasson; feltétlenül szükséges, hogy a vélemény indokolással legyen ellátva --- --- --- --- --- 172

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

VI. FEJEZET.

Házkutatások, a személymotozás és lefoglalás.

68.—73. §§.

VII. FEJEZET.

A tanukról.

74. §. Lap

A ki magát a tanuskodási kötelezettség alól kivonja, pénzbüntetéssel, esetleg szabadságvesztés-büntetéssel büntetendő --- --- --- 178

A bíróság tartozik a tanu tartózkodási helyét kipuhatolni --- --- 178

A tanut vallomástételre kötelező határozat ellen felebbezés --- --- 179

Igazságügyminiszterí Rendelet a kir. bírósági tolmácsokról --- --- 179

75.—76. §§.

77. §.

Ügyvéd ügyfelének beleegyezése nélkül tanuskodásra nem bocsátható 181

Ügyvéd volt ügyfelének ügyében nem köteles tanuskodni --- --- 181

VIII. FEJEZET.

A vádaláhelyezés.

78. §.

Vádaláhelyezés elővizsgálat nélkül --- --- --- --- --- --- --- 181

79. §.

I. A bizonyitás kérdése a vádaláhelyezési stadiumban.

Bebizonyitás előreláthatő lehetetlensége miatti megszüntetés --- --- 181

Bizonyitékok végérvényes mérlegelésének nincs helye az előkészitő eljárásban. (Több aggályos tanu megegyező vallomása) --- --- 182

Ellentétes szakértői szemlék felülvéleményezése a főtárgyalásra tartozik --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 182

II. Illetőségi és hatásköri kérdések a vádaláhelyezési stadiumban.

A nagyobb hatáskörü bíróság nem teszi át az ügyet, bár kitünik, hogy a kisebb hatáskörühöz (közigazgatási közeghez) tartoznék--- 183

A vádhatározat jogerőre emelkedése után az illetőség szóba nem jöhet, bár a törvényszék mint ügybiróság járt el s kitünt, hogy a cselekmény a rendes illetőséghez tartozik --- --- --- --- --- 183

III. Egyéb rendelkezések.

Vádaláhelyezés azon stadium, melyben valaki bűnper alatt levőnek mondható --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 184

Vádhatározatnak sértett fél részére kiadása meg nem tagadható ... 184

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lap

Vádhatározat indokolandó; ügyészi inditványnak indokoláskép leiratása semmiségi ok --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 184

80. §.

I. Megszüntetés.

Ha a végtárgyalás a bűnösség bebizonyithatása tekintetében előrelátható eredménytelen lesz, az eljárás megszüntetendő --- --- 185

II. A védelv hatálya a vádaláhelyezési határoza tnál.

Vádaláhelyezési stadiumban a felső bíróság nem terjeszthe ti ki a vádhatározatot oly egyénre, mely egyén tekintetében az első fok a vádaláhelyezést nem mondotta ki és az ügyész nem inditványozta --- 186

A fenebbivel ellenkező határozat a kir. táblán --- --- --- --- 186

81. §.

82. §.

A hitelesitési tárgyalás kérdése a kir. Cur ián --- --- --- --- --- 187

83. §.

84. §.

A sértett fél a vádhatározat ellen felebbvitellel élhet --- --- --- 188

Kiegészitést rendelő határozat ellen nincs felebbezés --- --- --- --- 188

A teljesitett pótvizsgálat után a végtárgyalást kitüző végzés ellen jogorvoslat --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 188

85. §.

85. §.

I A vádaláhelyezést helybenhagyó határozat ellen nincs helye felebbezésnek.

É. L. T. 45. §. --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 189

Azon esetben, ha a másodfoku bíróság a vádhatározatot csupán a minősitésre vonatkozólag változtatta meg, további felebbezésnek nincs helye. (35. sz. T. Ü. H.) --- --- --- --- --- --- --- --- 190

A kir, táblának a vádhatározatot lényegileg helybenhagyó határoza ta ellen nincs felebbvitel --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 192

Minősitésben eltérés --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 192

Ha a «perbefogás» helybenhagyatott, további felebbvitel nincs --- 193

II. Megszüntetés ellen magánvádló harmadfoku felebbezése.

Az eljárást megszüntető törvényszéki határozatot helybenhagyó kir. táblai határozat ellen magánvádlói felebbezésnek helye van --- 193

III. A hivatalból való felülvizsgálat kérdése a vádaláhelyezési stadiumban.

Főbenjáró ügyben vádhatározat nem esik hivatalból való felülvizsgálat alá; ha egyik részes felebbez, a többire vonatkozó vádhatározat érintetlenül hagyandó --- --- --- --- --- --- --- --- 193

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

IX. FEJEZET.

A közvetlen megidéztetés.

87.—90. §§. Lap

Közvetlen végtárgyalás elrendelése --- --- --- --- --- --- --- 196
A közvetlen idézés ellen jogorvoslatnak van helye --- --- --- --- 196
Ha az itélet elleni jogorvoslat folytán pótvizsgálat rendeltetett el, ennek teljesitése után nem hozatik uj vádhatározat --- --- --- 196
Ha a közvetlen idézés folytatólagos végtárgyalásra vonatkozik, jogorvoslat nincs --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 197

X. FEJEZET.

A végtárgyalás.

91. §.

I. Hivatalból való védelem.

Védő kirendelésének esetei --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 198
Udvari Rendelet védő kirendelését és a védőnek a vizsgálati fogolylyal való közlekedését illetőleg (1863.) --- --- --- --- --- --- 198
A kir. ügyészségi törvény a hivatalból való védelemről --- --- --- 200
Főbenjáró ügyekben hivatalból nevezendő védő --- --- --- --- 200
Öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal sujtott bűntettre szóló vád esetében hivatalból nevezendő védő --- --- --- --- --- --- --- 201
Gyilkossági kisérletre szóló vád esetében hivatalból nevezendő védő 201
Csak ha vádlott felszólitás folytán nem választ védőt, nevezendő védő 202
Érdek-ellentétben levő vádlottaknak nem nevezhető ugyananazon védő 202
Hivatalból kirendelt védő a megbizó beegyezése nélkül nem helyettesittetheti magát --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 202

II. A védő közlekedése a vizsgálati fogolylyal.

Szabályrendelet a fogházak és börtönök kezelése tárgyában (1880) --- 202
Kir. főügyészség körrendelete a védőnek a vizsgálati fogolylyal ellenőrzés nélküli közlekedése iránt (1884) --- --- --- --- --- --- 202

92. §.

I. Vádlott megidézése.

Vádlott minden körülmények közt megidézendő --- --- --- --- --- 203

II. Tanu megidézése.

Első tárgyaláson jelen volt tanu meg nem idézése --- --- --- --- 204

III. Védő megidézése.

Védő meg nem idézése semmiségi ok --- --- --- --- --- --- --- 204

IV. Sértett fél megidézése.

Sértett fél meg nem idézése semmiségi ok --- --- --- --- --- 204
Kötelezettsége személyes megjelenésre --- --- --- --- --- --- --- 204

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lap

Csalárd bukás vádja esetén a csődhitelezőket nem szükséges megidézni ... 205

Sértett felek meg nem idézése, ha a vádat a kir. ügyész fentartja ... 206

V. Tanuból vádlott.

A tanukép beidézett egyén azon tárgyaláson, melyre beidéztetett, vádlottkép nem szerepelhet 1., 2., 3. ... 207

VI. Végtárgyalás kitüzése után pótvizsgálat.

A végtárgyalás kitüzése után ujabb tanuknak pótvizsgálati kihallgatása helyt nem foghat; ellenben a vizsgálat befejezése után történhet hivatkozás uj tanukra a végtárgyalásra beidézés czéljából; a tanuknak önköltségen behozatalára való utasitást a magyar gyakorlat kizárja ... 209

93. §.

Az elnapolás folytán ujabb végtárgyalást kitüző végzés ellen nincs jogorvoslat ... 210

A sértett fél nem kérheti az elhalasztást; felebbezése visszautasitandó 210

Elnapolási inditvány mint védelmi eszköz ... 210

*Fő*tárgyalás vagy *vég*tárgyalás? ... 210

94.—96. §§.

I. Birák azonossága a folytatólagos tárgyaláson.

Igazságügyminiszteri körrendelet (1883) ... 211

Előbbi végtárgyalás jegyzőkönyvének felolvasása ... 212

Végtárgyalási jegyzőkönyv helyett pótnyilatkozat ... 213

Folytatólagos végtárgyalásnál ugyanazon biráknak kell részt venniök, kik az előző tárgyalásnál részt vettek ... 213

Ha nem ugyanazok vettek részt, a tárgyalás megsemmisitendő ... 213

Az elsőbirósági itéletnek oly birák által hozatala, kik a bizonyitási eljárás egész folyamán jelen nem voltak, lényeges alaki szabálytalanságot képez ... 215

II. Elrendelt uj végtárgyalás alakja.

Az uj végtárgyalásra mindazok berendelendők, kik az előbbi végtárgyalásra megidéztettek.

Lényegesebb befolyással nem biró kihallgatások ... 216

III. A vitás tények az első tárgyaláson megállapittaván, a birák azonossága feltétlenül szükséges-e?

A mennyiben a második végtárgyalásnál a vádlottat illető tényköriilmények többé vitásak nem voltak, nem forog fen semmiség, ha a folytatólagos tárgyalásnál közremüködött birák egyike az előző tárgyalásnál jelen nem volt ... 216

IV. Itélő-birói functio összeférhetlensége a vizsgáló-birói functióval.

A vizsgáló biró áthatva lévén a vizsgálat alapján szerzett meggyőződésétől, nem tekintethetik teljesen elfogulatlannak ... 217

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

97.—107. §§.

I. A tárgyalás alakja.

Lap

Az orvosi látlelet és vélemény a végtárgyaláson felolvasandó ... 220
Szóbeliség ... 220
Vizsgálati jegyzőkönyveknek a végtárgyaláson felolvasása ... 220
Vádlott megérkezte előtt kihallgatott tanuk vallomásának utólagos szembe mondatása nem szabályos ugyan, de nem is semmiségi ok 220
Védő közvetlenül intézi kérdéseit ... 221

II. A tények megállapitása.

A tények megállapitásának nehézségei ... 222
Vallomás visszavonása ... 222
Curiai átirat az igazságügyminiszterhez a kényszervallatás tárgyában (1884.) ... 222
1790 : XLII. tcz. (De Tortura) ... 223
Helytartótanácsi intézmény, mely által hivatalvesztés-büntetése alatt tiltatik a vallatásoknál erőszakot használni (1818) ... 223
Szlemenics a kényszervallatásról (1836) ... 223
Az Országbirói Értekezlet a kényszervallatásról ... 224
Igazságügyminiszteri Rendelet a testi bántalmazással járó vallatási rendszer eltiltása tárgyában (1870) ... 224

108. §.

BIRÓ ÉS VÁDLÓ KÖZTI VISZONY.

I. A kir. ügyész nem tesz concret büntetési inditványt.

A kir. Curia gyakorlata és a főügyészség ... 226
Főügyészi körrendeletek 1. 2. ... 230

II. A kir. ügyész inditványában foglalt büntetési tétel maximumán a bíróság nem mehet tul.

A kir. Curia gyakorlatának módosulása a főügyészi körrendelet folytán ... 233
Büntetés-kiszabási korlát ... 233
BTK. 307. §-a és a büntetés-kiszabási korlát ... 234
Mellékbüntetés hivatalból alkalmazása, tekintet nélkül az ügyészi inditványra ... 234
Relative határozott büntetési tétel maximumának alkalmazása ... 234
Ügyészség megrovása feltünően tul-enyhe büntetés inditványozása miatt ... 235
A kir. tábla érvelése a büntetési korlát ellen ... 236
A kir. főügyészség átirata a kir. Curia elnökéhez az ügyészi inditványok szabálytalanságainak evidentiában tartása iránt ... 239

III. Az ügyészi minősités nem köti a bíróságot.

Az ügyészi minősitésnek nincs hatálya az itéletre ... 239
A helytelen minősités hivatalból kiigazitandó ... 240
Ha a kir. ügyész a büntetés sulyosbitása iránt felebbezett s a felső bíróság a minősitést sulyosabbá változtatja, a büntetést az inditványnak megfelelőleg emeli ... 240

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

IV. A kir. ügyész inditványának alaki hatálya. Lap

Bár a kir. ügyész a vádlottat a BTK. 301. és 302. §-ai alapján kérte büntetni, a bíróság a 308. §. alapján büntetheti. --- --- --- 240

Nem mondható ki anyagi halmazat, ha az ügyész két concurráló cselekmény egyike tekintetében vádat nem emelt --- --- --- --- 240

V. A kir. ügyész vádelejtési joga.

Vádelejtés esetében nem hozható *felmentő* érdemleges itélet--- --- 241

VI. Főbenjáró ügyekben a vádelv szabályai érvénynyel nem birnak.

Főbenjáró ügyben a bíróság teljesen korlátlanul, csakis az anyagi törvény által korlátolva állapitja meg a minősitést és a büntetést 242

VII. Az ügyészi inditványban a cselekmény szabatos megjelölése elengedhetlen.

A kir. ügyész köteles a vád alapjául szolgáló tényeket és bizonyitékokat a bíróság tájékozása és különösen a vádlott védekezhetése szempontjából, a vádbeszédben felsorolni --- --- --- --- --- --- 242

A kir. ügyész tartozik tüzetes vádinditványt előterjeszteni és azon okokra rámutatni, melyek vádlott bűnösségének bizonyitékául szolgálnak; különben a vád elejtettnek vétetik --- --- --- --- --- 243

VIII. Az ügyészi véginditvány correct megtétele helyrehozza a vádaláhelyezési inditványban mutatkozó szabálytalanságot.

A vádaláhelyezési stadium védelvi constructiója a kir. Curián és a kir. táblán--- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 243

Ha a kir. ügyész a vádaláhelyezési tárgyalásnál nem jelölte meg pontosan a személyeket s a cselekményt, a végtárgyalásnál azonban határozott vádinditványt tett: semmiség nem forog fen --- --- 244

A kir. ügyész véginditványába belefoglalt cselekmény nincs elvonva az itélő biró megitélésétől, bár azon cselekménynek a vádhatározatban kimondott büntetten *felüli* törvényszerinti vonatkozása a a vádaláhelyezési határozatban nem emlittetik meg; joga van azonban a vádlottnak ily esetben a védelem kellő előkészithetése szempontjából a végtárgyalás elnapolását követelni --- --- --- 246

IX. A vádemelés praesumtiója.

Az ügyészi vád azon pontjai, melyek a végtárgyaláson kifejezetten el nem ejtettek, fentartottaknak tekintendők; ennek folytán a bíróság határozata kiterjeszkedni tartozik mindazon pontokra, melyeket a kir. ügyész vissza nem vont --- --- --- --- --- --- --- --- --- 252

Ha a kir. ügyész a vádaláhelyezési inditványban emelt vádat kifejezetten vissza nem vonja, a kir. törvényszék a vádelv megsértése nélkül hallgatag fentartottnak tekintheti azt és a végtárgyaláson érdemleges büntető itéletet is hozhat, habár a kir. ügyész kijelenti, hogy ő a végtárgyaláson érdemleges inditványt nem akar tenni, de a vádat sem ejti el kifejezetten--- --- --- --- --- --- --- 253

X. Irásbeli vádinditvány.

Az irásbeli vádinditvány a magyar bünvádi eljárás keretében--- --- 255

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lap

Igazságügyminiszteri körrendelet az irásbeli vádinditvány iránt --- 258
Igazságügyminiszteri rend. a kir. főügyészséghez ugyanazon tárgyban 259
A kir. főügyész körrendelete ugyanazon tárgyban --- --- --- --- 260
Az irásbeli vádinditvány a gyakorlatban --- --- --- --- --- --- 261

XI. A bíróság hatalmi körének terjeszkedése a kir. ügyészséggel szemben.

Felső birósági megrovások a kir. ügyészség ellen --- --- --- --- 261
Curiai átirat az igazságügyminiszterhez helytelen ügyészségi inditvány tárgyában --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 262

XII. A kir. ügyész és a magánvádló közti viszony.

Ha a károsultnak anyagi hátránya van a vádlott által elkövetett bűncselekmény folytán, az még hivatalból üldözendő bűncselekményeknél is jogositva van az ügyész felmentő inditványa ellenében is vádat emelni és jogorvoslattal élni --- --- --- --- --- --- --- 263
Kir. ügyész megszüntetést inditványoz, sértett fél nem járult hozzá: eljárás folytatandó --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 263
Magánvádló az ügyészi vád elejtése *után* tartozik nyilatkozni a vád fentartása iránt --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 263
Magánvádlónak a végtárgyaláson meg nem jelenése folytán az inditvány visszavontnak nem tekinthető; idéző végzésnek oly hozzáadással megtoldása, hogy magánvádló meg nem jelenés esetén elállottnak tekintetik, nem foghat helyt --- --- --- --- --- --- 266
Ha a kir. ügyész a csalási vádat a vizsgálat befejezte után elejtette, a végtárgyalásra idézett sértett fél a meg nem jelenés folytán ugy tekintetik, mint a ki eláll --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 268
Sértett félnek ügyészi váddal párhuzamos vádjogosultsága --- --- 271
Ügyészi vád egyik részének hallgatással mellőzése: semmiségi ok --- 271

109. §.

I. Res judicata.

Sulyosabb vád alól felmentés kizárja ugyanazon cselekmény miatti enyhébb vádat --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 272

II. A vád elejtése esetében felmentés vagy az eljárás megszüntetése mondandó-e ki?

Megszüntetési határozat --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 272

III. Elévülés.

Eljárás megszüntetése elévülés folytán --- --- --- --- --- --- 273
Elévülés hivatalból figyelembe veendő --- --- --- --- --- --- 273

IV. Az itélet technikája.

Bírói Ügyv. Szabályok --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 273
Bűnvádi ügyekben nem választható külön a büntetendő cselekmény fenforgását és a vádlott bűnösségét kimondó rendelkezés a büntetésnek azon cselekmény miatti megállapitásától, és annálfogva nem engedhető meg, hogy a büntetés megállapitása a büntetendő cselekményt minősitő és a vádlott bűnösségét kimondó itélet után külön hozandó itéletnek képezze tárgyát. Az esetleg szükségessé

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lap

válandó összbüntetés megállapitása czéljából nem kivántatik az ugyanazon vádlott ellen később felmerült különösen csekélyebb fontosságu büntetendő cselekmény miatt az ez iránti vizsgálat befejezésének bevárása; hanem a már befejezett vizsgálat esetében, különösen ha ennek tárgyát az utóbb felmerültnél sulyosabb büntetendő cselekmény képezi, a végtárgyalás elrendelhető; azon a cselekményt minősitő, a vádlott bünösségét és büntetését is meghatározó itélet hozandó. *(33. sz. T. Ü. H.)* --- --- --- --- --- 273

Az itéletben a bűncselekmények tüzetesen megjelölendők --- --- 276

Eszmei halmazatnál nem szükséges vádlottat a csekélyebb sulyu cselekményben külön bűnösnek mondani --- --- --- --- --- --- 276

Életfogytig tartó fegyház kiszabása esetében kimondandó a hivatalvesztés és a politikai jogok felfüggesztése — azon eset számára, ha kegyelem esete állana be--- --- --- --- --- --- --- --- --- 276

Az, hogy a büntetés a katonai szolgálat kitöltése után leend foganatositandó, itéletben helyt nem foghat --- --- --- --- --- --- 277

Itéletnek lapban közlése iránti kérelem felebbezésben elkésett --- 277

Bíróság az itéletben keresi meg a rendőrséget a tolonczozás iránt 277

Felmentett vádlott megrovása itélet indokolásában --- --- --- --- 277

A vád és következményei alól felmentés --- --- --- --- --- --- 277

Felmentés minden megbélyegző hozzáadás nélkül mondandó ki --- 278

III. §.

I. A költség kérdése a vádlott elitélése esetében.

Képviseleti költségek megtéritendők --- --- --- --- --- --- --- 278

Tanudijak meg nem itéltèttek, mivel követelve nem lettek --- --- 278

Vádlott jogában áll a követelt eljárási költségeket kifogásolni 1., 2., 3. 4. 278

Igazságügyminiszteri körrendelet az eljárási költségek tárgyában--- 280

II. A vádat visszavonó sértett fél és az eljárási költségek.

A vádat visszavonó sértett fél viseli az eljárási költséget — azon eset kivételével, midőn a felek közt ellenkező megállapodás jött létre --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 281

Visszalépő sértett fél viseli a rabtartási költséget --- --- --- --- 281

Panaszos költségei részletesen felszámitandók --- --- --- --- --- 282

Sértett fél, ki az inditványtól eláll, de költségei megitélését kéri, ugy tekintetik mint a ki feltétlenül elállott --- --- --- --- --- --- 282

III. Mennyiben viseli az eljárási költséget az államkincstár?

Orvosi vizsgálat költségét, ha vádlott felmentetik, a kincstár viseli 283

Eljárási dijak a bűnvádi átalány terhére --- --- --- --- --- --- 283

Igazságügyminiszteri körrendelet a Boszniában és Herczegovinában müködő bíróságoknak büntető ügyekre vonatkozó megkeresésénél felmerülő költségek tárgyában --- --- --- --- --- --- --- 283

IV. Ügyvédi munkadij.

Ügyvédi munkadij külön kérvény alapján is megállapitandó --- --- 283

Ügyvédi munkadijat a per birája állapitja meg --- --- --- --- 283

Ügyvédi munkadij megállapitása az ügyvéd saját fele irányában --- 284

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

V. Kártérítés. Lap

Felszámitott igények felett a büntető biró határoz --- --- --- --- 285
Ha a biró a bűnösség kérdésében itél, kártérítés iránt is határoz 285
A kártérítés és a sértett fél vallomása --- --- --- --- --- --- 285
Ha a kártérítésről való lemondás a vádlott boszujától való félelem által sugalmaztatik, szabad akaratból származottnak nem tekinthető 285
Kártérítési összeg felszámitása --- --- --- --- --- --- --- --- 286
Nem szükséges perrendszerü tüzetességgel való felszámitás --- --- 286
A kártérítés a sértett fél személyi és családi viszonyaihoz képest itélendő meg --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 287
Kártérítésre jogositott személy az, ki a megölt személy halála folytán a már élvezett tartástól elesett. 1., 2. 3. --- --- --- --- 287
Kártérítésre a büntető biró is csak akkor itélheti vádlottat, ha a káros jelentkezett, habár a kár okozása kétségtelen és a kár összege számszerint is meghatározható --- --- --- --- --- --- --- --- 287
Ha a harmadik személy az okozott kárért készfizetői kezességet vállalva, bizonyos összeget letétbe tesz le, a büntető bíróságnak jogában áll ezen összeget a károsult félnek itéletileg rendelkezésére bocsátani --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 288
A meg nem itélt összegrészek iránt vádlott perre utasitásának nincs helye --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 289

VI. Szerződés megsemmisitésének kérdése.

Nem vádolt személy vagyoni érdekeibe vágó büntető itéletet hozni nem lehet --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 289

112. §.

113. §.

A jegyzőkönyvnek a tanácselnök által kell aláiratnia --- --- --- 290
A jegyzői teendők megosztása semmiségi ok --- --- --- --- --- 290
A végtárgyalásnál mint jegyző nem működhetik az ügy vizsgálóbirája --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 291
«Detto» a végtárgyalási jegyzőkönyvben --- --- --- --- --- --- 291
Igazságügyminiszteri körrendelet a végtárgyalási jegyzőkönyvek szerkesztése tárgyában (84. máj. 5.) --- --- --- --- --- --- --- 292

114. §.

Ha vádlott a birói határozatban megnyugszik, elhatározását vissza nem vonhatja --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 295
Ha az ügy az itélet hozatala után a bíróságnál vesztegel, az elévülési idő folyamatban van --- --- --- --- --- --- --- --- --- 295
Felterjesztés a felső bírósághoz itélet magyarázása iránt --- --- 295
Igazságügyminiszteri körrendelet a letartóztatás kezdetének és tartamának a felterjesztésben való megjelölése iránt --- --- --- --- --- 295

115. §.

I. Vádlott felebbezési joga.

Habár vádlott egyedül a büntetés mérve iránt felebbez, az itélet egész terjedelemben felülvizsgálandó --- --- --- --- --- --- 296

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lap

Ha a vádlott az első foku itéletben megnyugodott, nincs joga a második foknak enyhébb itélete ellen felebbezni ... 296

II. A kir. ügyész felebbezési joga.

Kir. ügyész felebbez büntetés szigoritása tekintetében ... 297

Ha a kir. ügyész az első foku itéletben megnyugodott, a másodfok pedig az itéletet enyhébbé nem változtatta, a kir. ügyész in pejus nem felebbezhet. ... 297

III. A magánvádló illetőleg sértett fél felebbezési joga.

Az első foku felmentő itélet vagy megszüntető határozat esetében a sértett vagy károsított fél, a mennyiben igényét bejelentette, ha a kir. ügyész nem felebbezett, jogositva van felebbezéssel élni. *(9. sz. T. Ü. H.)* ... 297

A bűnösség kérdésében a magánpanaszosnak joga van felebbezni 299, 300

A sértett fél a büntetés ellen nem felebbezhet, ha magánjogi igényeivel perre utasittatik ... 299

Polgári utra utasitás ellen nincs helye jogorvoslatnak ... 300

A sértett vagy károsított fél nincs felruházva mindazon jogokkal, melyek a kir. ügyészt megilletik ... 300

Csak oly károsultnak van joga vádlóként fellépni és felebbezni, a kinek kártalanitási kereshetősége a bűnösség kimondásától függ ... 300

Ha sértett fél a vizsgáló biró előtt kijelenti, hogy a vádlott ellen vádat nem emel, azon felebbezés, melyet nevében jogi képviselője használ, visszautasitandó ... 300

A sértett fél felebbezési joggal a bűnösség kérdésében akkor is bir, ha követelése polgári uton már megitéltetett ... 301

Azon feljelentő, ki a cselekmény által kárt nem szenvedett, nem felebbezhet ... 302

A sértett fél nem kérheti a tárgyalás elhalasztását; az ügy érdemében felebbezhet, bár nem volt jelen a tárgyaláson ... 302

Illetékesség kérdésében a sértett fél felebbezhet-e? ... 302

Magánjogi igény bejelentésének elmulasztása ... 302

IV. A sértett fél fogalommeghatározása a választói jogot sértő tűncselekmények esetében.

A BTK. VIII. fejezetében meghatározott cselekményeknél joga van a feljelentőnek felebbezni. *(38. sz. T. Ü. H.)* ... 303

V. A védő jogköre.

A védő jogositva van a bíróság itélete ellen perorvoslatot használni az esetben is, ha védencze azon itéletben megnyugodott; a védő által bejelentett perorvoslat hatályát nem szünteti meg a védencznek az itéletben való megnyugvása, illetőleg azon nyilatkozata, hogy ő a védő által használt perorvoslati nyilatkozatot visszavonja. (27. sz. T. Ü. H.) ... 307

Ügyvéd által meghatalmazás nélkül beadott semmiségi panasz visszautasitandó ... 309

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

VI. Tanudijak iránti felebbezés. Lap

A tanudijakat megállapitó végzés ellen nincs helye felebbezésnek 309

VII. A jogorvoslat elnevezése lényegtelen.

Felebbezés vagy semmiségi panasz ? --- --- --- --- --- --- --- 310

VIII. A felebbezés korlátozásának kérdése.

(6. sz. T. Ü. H.) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 310

IX. Feloldó végzés ellen felebbezés.

Feloldó végzés ellen nincs felebbezés --- --- --- --- --- --- 311

X. Indokolás ellenfelebbezés.

Indokolás ellen van felebbezés --- --- --- --- --- --- --- 311

XI. Rendbüntetések.

(8. sz. T. Ü. H.) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 311

XII. Fegyelmi bírósághoz áttétel.

Áttétel iránti határozat nem képezi felebbezés tárgyát --- --- 315

XIII. A felebbezési beadvány nyelve.

Felebbezés az állam hivatalos nyelvén nyujtandó be --- --- --- 315

116. §.

I. A birói határozat a védőnek is kihirdetendő, illetőleg vele közlendő.

A birói határozat a törvényesen igazolt betegségi akadály miatt meg nem jelent vádlott helyett, ügyvédje előtt kihirdetendő --- --- 315

A határozatok az ügyvéddel is közlendők; a jogorvoslati határidő az ügyvéd kezéhez történt kézbesitéstől folyv --- --- --- --- 316

A birói határozat a védő előtt is külön kihirdetendő, minthogy a védőnek önálló felebbezése van --- --- --- --- --- --- --- 317

A védő fogalmának meghatározása --- --- --- --- --- --- --- 317

II. Felebbezési határidő.

A felebbezés a kézbesitéstől 8 nap alatt adandó be --- --- --- 318

Hiteles másolat kiadása kérhető, s ez esetben a határidő a kézbesitéstől folv --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 318

III. Az ügyész valamennyi vádlottra nézve egyszerre tartozik a felebbezés vagy belenyugvás iránt nyilatkozni.

(31. sz. T. Ü. H.) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 318

Igazságügyminiszteri körrendelet a kir. főügyészhez --- --- --- 322

IV. Belenyugvás visszavonása vádlott részéről.

Bár vádlott megnyugvását jelentette ki, ezt 24 óra alatt visszavonhatja *(15. sz. T. Ü. H.)* --- --- --- --- --- --- --- --- --- 325

Az előbb belenyugvó vádlott által a 24 órai határidő után, bár a felebbezési indokok beadására nyitva levő 8 napi határidőn belül beadott felebbezés visszautasitandó --- --- --- --- --- --- --- 326

V. Belenyugvás visszavonása a kir. ügyész részéről.

Ha a kir. ügyész kijelenti belenyugvását, nincs joga ezt módositani. Azon végtárgyalási jegyző tehát, a ki az utólagos bejelentést oly módon veszi jegyzőkönyvbe, hogy a már bevezetett belenyugvást kitör.i s fölébe irja amazt, szabálytalanul jár el. S ha a kir. Curia

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lap

a jegyző eljárása által tévedésbe ejtetvén, az ügyésznek rendellenes felebbezési kijelentését érvényesnek és fenállónak tekinti és a büntetést felemeli, ezen tévedés a bünper keretén belül rendes jogorvoslattal többé nem orvosolható --- --- --- --- --- --- --- 326, 384

VI. Felterjesztés a felső bírósághoz.

A kir. tábla átmenő ügyei --- --- --- --- --- --- --- --- --- 320

Birói Ügyviteli Szabályok 241., 290., 291. §§. --- --- --- --- 330

117. §.

Gyilkosság vádja esetében fentartható a vizsgálati fogság, bár az első és másodfoku bíróságok vádlottat felmentik --- --- --- --- 331

118. 119. §.

I. Az itélet a nem felebbező vádlott-társra vonatkozólag mennyiben vizsgálandó felül?

Az ügy a nem felebbező vádlott javára is felülvizsgálandó, ha büntetendő cselekmény nem forog fen --- --- --- --- --- --- 332

A minősités módositása a nem felebezőre is kiterjesztendő --- --- 332

Eltérő gyakorlat --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 335

II. Csak a kir. ügyész felebbez.

Bár az ügyész egyedül és csakis vádlott terhére felebbez, a felső bíróság az itéletet a vádlott javára is megváltoztathatja --- --- 335

III. A vádlott javára szolgáló relativ jogerejüség kérdései.

A közvádló a vádat egyik vádlott ellen elejtvén, az általánosságban bejelentett felebbezés azon vádlottra vonatkozónak nem tekinthető --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 335

A védelejtés és a felebbezésbe való belenyugvás egyéb complicatiói 335

A relativ jogerejüség és a correctionalisatio --- --- --- --- --- 336

A relativ jogerejüség kérdése az alsóbíróság szerint inditványi bűncselekménynek felsőbíróságilag hivatalból üldözendő cselekménynyé minősitése esetében --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 336

Curiai megrovás a kir. ügyészség ellen felebbezés elmulasztása miatt 336

A védelvellenes alsóbirói itéletnek alapul vétele a felső fokon --- 337

IV. A minősitésre a relativ jogerejüségnek nincs hatálya.

A minősités egymagában sulyositást nem képezvén, a felső bíróság, bár az ügyész nem felebbezett, a minősitést megváltoztathatja 337

V. Mellékbüntetés hivatalból alkalmazása.

Az alsóbíróságilag mellőzött mellékbüntetés akkor is alkalmazandó, ha csak vádlott felebbezett --- --- --- --- --- --- --- --- 338

Eltérő gyakorlat --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 339

VI. A védő petitumának hatálya az itéletre.

Védő csak a büntetés leszállitását kéri --- --- --- --- --- --- 340

VII. Összbüntetés.

Ha ugyanazon egyén ellen hozott alsóbirósági itéletek együttesen kerülnek a felsőbíróság elé, ez nem utasitja az alsóbíróságot összbüntetés kiszabására, hanem maga egyesiti az ügyeket és kiszabja

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lap

az összbüntetést; ugyancsak igy jár el a felsőbiróság, ha az elsőbiróság a vádlott egyik tényére nézve csak a bünösséget mondotta ki ... 340

Ha ugyanazon vádlott ellen több ügy van folyamatban és azok egyesitése még az elsőbirósági itélet hozatala előtt nem lehetséges, mindegyik ügyben ugy a bünösségre, mint a büntetésre nézve önálló itélet hozandó és ezen itéletek jogerőre emelkedése után az összbüntetésre nézve ujabb itélet hozandó ... 345

További casuistika ... 346

VIII. Hivatalból való felülvizsgálat.

Királyi leirat a tiszti ügyészek felebbezési kötelességeiről (1863) ... 348

Hivatalból való felülvizsgálatnak azon ügyekben van helye, melyek tárgya halállal büntetett vagy halált eredményezett szándékos cselekmény ... 348

A kir. Curia főbenjáró ügyekben sulyosabb minősitést adhat a cselekménynek, a büntetést és a büntetésnemet sulyosithatja ... 348

A felülvizsgálat hivatalból történik, tekintet nélkül az ügyész mulasztására ... 349

A büntetés vádlott előnyére is hivatalból megváltoztatható ... 349

Helye van a hivatalból való felülvizsgálatnak, ha a kir. ügyész a 290. §. alkalmazását inditványozta, a biróság pedig sulyosabb cselekményt lát fenforogni ... 349

Gyermekkitevés büntette, ha abból halál származott: főbenjáró ügy 349

A gyilkosság kisérlete nem főbenjáró ügy ... 350

A 290. §. alá eső vétségekben a hivatalból való felülvizsgálat ki van zárva ... 351

IX. Semmiségi esetek.

Az anyagi törvény helytelen alkalmazása miatt az itélet meg nem semmisithető ... 352

Semmiségi eset kir. ügyészi részleges felebbezés esetében ... 352

Fegyház helyett börtön ... 353

X. Feloldás.

Feloldásra figyelembe vehet a Curia oly okmányt, mely hozzá közvetlenül nyujtatott be ... 353

Felebbezésben felhozott uj bizonyitékok ... 353

Ha az alsóbiróság az inditvány határidejének letelte folytán megszüntetési határozatot hoz, és a felsőbiróság azon indokból, mivel nem forog fen inditványi cselekmény, érdemleges határozatot lát helyén levőnek: az alsóbiróság uj határozat hozatalára utasitandó 354

Feloldás vizsgálat és végtárgyalás hiányossága miatt ... 354

XI. Van-e helye rendkivüli jogorvoslatnak vagy ujolagos felterjesztésnek a kir. Curia határozata ügyében?

Felterjesztés a kir. Curiához a határozat megmagyarázása ügyében 354

Semmiségi panasz a kir. Curia itélete ellen ... 358

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lap

Ugyanazon egyén ellen ugyan azon cselekmény ügyében *tévedésből* hozott két itélet egyikének hatályból kihelyezése --- --- --- --- 358

Következtetések --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 359

XII. Két elsőfoku itélet ugyanazon ügyben.

Ha az elsőfoku biróság bármely oknál fogva ugyanazon ügyben két itéletet hozott és csak a másodikat terjeszti fel, a felsőbiróság nincs feljogositva ezen második itélet alapján felülvizsgálni az ügyet (Curiai átirat az igazságügyminiszterhez) --- --- --- --- --- 360

XIII. Teljes tanács-ülési határozatok.

A volt legfőbb itélőszék és a kir. Curia döntvénykönyvei --- --- 362

A budapesti kir. tábla döntvénykönyve --- --- --- --- --- --- 362

Igazságügyminiszteri szabályrendelet a teljes tanács-ülések életbeléptetése iránt. (1880) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 362

XIV. Az itélet jogerejüsége.

Honnan számitandó a kir. Curia itéletének jogerejüsége? --- --- 363

120—122. §§.

PERUJITÁS.

I. Általában.

A perujitás megnehezitése az alsó bíróságok által --- --- --- --- 364

Hivatkozás az alapügyben nem használt tanukra --- --- --- --- 365

Az uj bizonyiték fogalommeghatározásához --- --- --- --- --- 366

«Feltételes szakértői vélemény» --- --- --- --- --- --- --- --- 366

Alapperbeli beismerés jelentősége a perujitásban --- --- --- --- 367

Az ujrafelvételnek helyt kell adni, ha a sértett fél oly uj bizonyitékra hivatkozik, melyet az alapperben nem használhatott --- --- 367

Alapperben nem használt bizonyiték --- --- --- --- --- --- 369

Perujitás csak oly tény alapján engedhető, mely az alapperkor létezett, de nem hozatott fel --- --- --- --- --- --- --- --- --- 369

Nincs helye oly tény alapján, mely az ügyállást lényegesen nem módositja --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 369

Megszüntetési határozat ellenére végtárgyaláskor ujrafelvétel nélkül vádinditvány elutasitandó --- --- --- --- --- --- --- --- --- 369

Tanuvallomás a csakis szakértőileg megállapitható és megállapitott tényállás ellenében bizonyitékot nem képez --- --- --- --- 369

Uj bizonyitékok csak a perujitás megengedésének előfeltételei --- 370

Perujitás illetéktelenség miatt megengedhető-e? --- --- --- --- 370

Perujitási kérelem iránti végzésnél ügyészi indokolásra puszta hivatkozás nem foghat helyt --- --- --- --- --- --- --- --- --- 370

Uj tanuk kihallgatása --- --- --- --- --- --- --- --- --- 370

«Szabályszerü eljárásra» utasitás felsőbiróság részéről --- --- --- 372

Perujitási kérelem csak felmentésre irányozható --- --- --- --- 372

Biróság kifejezetten kimondani tartozik, helyt ad-e a perujitásnak 373

Sulyosabb törvény alkalmazására irányzott perujitás --- --- --- 373

Törvény helytelen alkalmazása miatti perujitásnak nincs helye --- 373

Az, hogy a perujitási kérelemnek hely nem adatik, nem zárja ki,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lap

hogy a BTK, életbeléptetése előtt jogerejüleg elitéltnek az É. L. T. 18. §-ára alapitott azon kérelme felett, mely szerint a mellékbüntetés megszüntettessék, a bíróság ügydöntő határozatot ne hozzon --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 373

II. A perujitás és a hivatalból való felülvizsgálat.

A hivatalból való felülvizsgálat kiterjesztése a perujitásra --- --- 374
Az alapper előadója nem bizható meg a perujitási ügy előadásával 384
Igazságügyminiszteri körrendelet (1884) --- --- --- --- --- --- 385

KIRÁLYI KEGYELEM.

Királyi leirat a kegyelmezési tanács átalakitása iránt (1862) --- --- 386

VÉGREHAJTÁS ELHALASZTÁSA.

Igazságügyminiszteri körrendelet (1885) --- --- --- --- --- 387

AZ IDEIGLENES BŰNV. ELJ. SZABÁLYOK ÉLETBELÉPTETÉSE.

Igazságügyminiszteri körirat a javaslatnak a gyakorlat alapjául elfogadása tárgyában. (1872) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 390
Igazságügyminiszteri rendelet a budapesti kir. főügyészhez --- 393
Főügyészi körrendelet --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 394

FÜGGELÉK.

BIZONYITÁS.

I. Tanubizonyitás.

Tévedés gyanujában levő tanu vallomásának értéke. (Alibi. Szakértői vélemény) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 395
Sértett fél tanuzási képessége --- --- --- --- --- --- --- --- 395

II. Beismerés.

Beismerés jegyzőkönyvbe vétele. (Művegyész kihallgatása) --- --- 395
Csendőrök előtti beismerés --- --- --- --- --- --- --- --- --- 396
Szolgabiró előtti beismerés --- --- --- --- --- --- --- --- --- 396
A nyomozás alatti beismerés jelentősége szemben a végtárgyalási visszavonással --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 396

III. Összetett bizonyitás.

Eltérő bizonyitási rendszer a kir. Curián és a kir. táblán --- --- 398

ILLETŐSÉG.

(35. sz. T. Ü. H.) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 400
A polgári csődper megszüntetése esetén a bűnvádi eljárás folytatandó --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 402

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lap

Polgári per függőben tartása --- --- --- --- --- --- --- --- 403
Beszavatoló végzés és bűnper --- --- --- --- --- --- --- --- 403
Ha rágalmazás vád esetében a magánvádlóról oly tény állitatik, melynek folytán ellene bűnvádi eljárás van folyamatban, ez esetben panaszos feljelentése az ellene folyamatba tett bűnvádi ügy befejezéséig félreteendő --- --- --- --- --- --- --- --- --- 403
BTK. 62. §. esetében hatáskör --- --- --- --- --- --- --- --- 403
Eljárás oly ügyben, melyet a járásbiróság áttett a törvényszékhez --- 404
Visszaterelés a járásbirósághoz --- --- --- --- --- --- --- 404
Negativ illetőségi összeütközések 1. 2. 3. 4. --- --- --- --- --- 405

VIZSGÁLAT.

Sértett fél ügyvédjének jogai --- --- --- --- --- --- --- --- 410
Sértett fél egyességének joghatálya --- --- --- --- --- --- --- 410
Sértett fél felebbezése --- --- --- --- --- --- --- --- --- 410
Beszüntetés felett a törvényszék határoz --- --- --- --- --- --- 410

VÉGTÁRGYALÁS.

Tolmács alkalmazása --- --- --- --- --- --- --- --- --- 412
A védő a végtárgyaláson közvetlenül intézheti kérdéseit --- --- 412

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ORSZÁGGYŰLÉSI
·KÖNYVTÁR·

753_OGYK_000194618_03107546

Fayer László
Bűnvádi eljárás a törvényszékek előtt
1885

https://go.ogyk.hu/ogy01-000194618

A digitalizálás az Országgyűlési Könyvtár Digitalizáló Műhelyében készült a "DTT – Magyar Jogi Portál" projekt (2017) keretében.

Attribution (CC-BY-4.0)
Nevezd meg!